

**Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Hadtudományi Doktori Iskola**

**Az Egyesült Államok Ázsia-csendes-óceáni
stratégiája – és hatása az amerikai
haderőfejlesztésre a 21. században**

PhD értekezés

Szerző:

Kiss Roland tart. főhadnagy

Budapest, 2017

**Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Hadtudományi Doktori Iskola**

**Az Egyesült Államok Ázsia-csendes-óceáni
stratégiája – és hatása az amerikai
haderőfejlesztésre a 21. században**

PhD értekezés

Témavezető:

Dr. Kaiser Ferenc

**Lezárva:
2017. április 15.**

**Az Egyesült Államok Ázsia-csendes-óceáni
stratégiája – és hatása az amerikai
haderőfejlesztésre a 21. században**

PhD értekezés

.....

Kiss Roland
tart. főhadnagy
Szerző

.....

Dr. Kaiser Ferenc
Témavezető

Tartalomjegyzék

Előszó.....	I.

Az Egyesült Államok az Ázsia-csendes-óceáni korban

Az Egyesült Államok az Ázsia-csendes-óceáni korban.....	1.
A térség fontossága	1.
Az Egyesült Államok Ázsia-csendes-óceáni stratégiája és külpolitikája.....	4.
A Trump kormány és Ázsia politikája	13.
Szövetségesek és partnerek	16.
India.....	17.
Az amerikai-kínai kapcsolat.....	20.
Katonai stratégiák.....	27.
Az USPACOM és az amerikai erők az Ázsia-csendes-óceáni térségben	31.
A hadsereg erői a Csendes-óceánon.....	34.
A Csendes-óceáni Flotta.....	35.
A Csendes-óceáni Légierő	38.
A csendes-óceáni tengerészgyalogos erők	40.
SOCPAC	42.
Előre telepített bázisok és készletek.....	43.
Fejezetvégi összefoglalás	47.

Szövetségesek és partnerek

Japán	49.
A Nemzetbiztonsági tanács és az új védelmi irányelvek	50.
Az első NBS	53.
Új védelempolitika pro és kontra	56.
A Japán Önvédelmi Erő	57.
Szárazföldi Önvédelmi Erő	58.
Tengerészeti Önvédelmi Erő.....	60.
Légi Önvédelmi Erő	62.
A ballisztikus-rakéták elleni védelem	63.
Az amerikai-japán szövetség.....	65.
USFJ	71.
Dél-Korea	74.
Általános helyzet	74.
Korea védelempolitikája	75.
A koreai haderő	78.
Hadsereg.....	78.
Haditengerészet	80.
Légierő	81.
Az amerikai-dél-koreai szövetség	83.
USFK.....	87.

Tajvan	89.
A tajvani védelempolitika és katonai stratégia.....	90.
Szárazföldi erők.....	93.
Haditengerészet	94.
Légierő	95.
Esélyek	97.
ASEAN	98.
A dél-kínai-tengeri helyzet.....	98.
A Fülöp-szigetek	100.
Vietnam	103.
Malajzia	105.
Szingapúr.....	106.
Thaiföld	107.
Indonézia	109.
Amerikai érdekek Délkelet-Ázsiában	111.
Ausztrália	114.
Védelempolitika és haderő	114.
Az amerikai-ausztrál szövetség és az ANZUS.....	117.
Fejezetvégi összefoglalás	120.

Riválisok

Oroszország	122.
A kelet felé fordulás	122.
Az orosz haderő és katonai erők az orosz Távol-Keleten	127.
Észak-Korea	132.
Atom és ballisztikusrakéta program.....	134.
Védelempolitika és haderő	135.
Külkapcsolatok.....	140.
Kína	145.
Kínai geopolitika	149.
Délkelet-Ázsia	156.
Tajvan.....	158.
A kínai védelempolitika	162.
A Kínai katonai stratégia.....	164.
Hadsereg.....	167.
Haditengerészet	168.
Légierő	171.
Rakétaerők.....	174.
Fejezetvégi összefoglalás	175.

A 21. század amerikai hadereje

A 21. század amerikai hadereje.....	176.
Új korszak, új stratégiák, új haderő	176.
Az Air-Sea Battle koncepció	181.
Az amerikai haderő	184.
A hadsereg.....	185.
Szervezet	185.
Felszerelés és korszerűsítés	188.
Fenyegetések	192.
A hadsereg az Ázsia-csendes-óceáni korban.....	195.
A haditengerészet	200.
Szervezet	200.
A jövő haditengerészete	202.
Fejlesztések	204.
A légielő	214.
Szervezet	214.
Fejlesztések	217.
A tengerészgyalogság	224.
Szervezet	224.
Eszközök és fejlesztések	228.
Partraszálló képességek és előretelepített erők	232.
Globális jelenlét.....	235.
Fejezetvégi összefoglalás	237.
Véggövetkeztetések	238.
Tanulságok Európára nézve	247.

Mellékletek

Rangpozíció számítás értékelése	252.
A témában megjelent publikációim	260.
Rövidítések.....	261.
Felhasznált irodalom.....	265.
Képek forrása	284.

Előszó

Amióta az Amerikai Egyesült Államok¹ kiterjesztette hatalmát az észak-amerikai kontinens nyugati partjára, azóta a Csendes-óceán is meghatározó jelentőségű biztonsága és kereskedelme szempontjából. Doktori disszertációm célja, hogy bemutassam napjaink amerikai stratégiájában milyen helyet foglal el az Ázsia-csendes-óceáni térség, amely a modern világgazdaságban már a legfontosabb termelési központ. A három legnagyobb gazdaság (USA, Kína, Japán) és a három legnagyobb katonai hatalom (USA, Oroszország, Kína) is ebben a térségben található, ahol nem mellesleg a világ lakosságának több mint fele él. Ezért az Egyesült Államok, amely jelenleg az elsőszámú hatalom, komoly érdekeltségekkel bír a térségben, illetve meghatározó szerepet játszik annak formálásában is. Egy olyan dinamikusan változó, fejlődő régióról van szó, amely az elmúlt egy évtizedben drasztikus gyorsasággal változtatta meg a Világ hatalmi koncentrációjának egyensúlyát. A hatalmas gazdasági potenciál mellett pedig egyre inkább kibontakozik és érezhetővé válik a megerősödött politikai és katonai befolyás is. A térség külön érdekessége, hogy itt még a kis országok is gyakran 50-100 milliós lakossággal rendelkeznek, míg a nagyok között ott van a világ négy legnépesebb állama (Kína, India, USA, Indonézia), ezért az itteni arányok európai szemmel kicsit nehezen felfoghatóak. Katonai szempontból pedig külön érdekes, hogy itt mindig is az államok számítottak elsődleges kihívásnak, így például Északkelet-Ázsiában fejlett és jól felszerelt haderők készülnek fel más fejlett és jól felszerelt haderők jelentette kihívásokra. A térség jelentősége a jövőben csak nőni fog, és valószínűleg a Csendes-óceán nyugati medencéjében fog eldőlni, hogy a 21. században melyik ország vagy országok lesz(nek) a világ vezető hatalma(i).

Ezen érdekes és fontos tendenciák felismerése vezetett arra, hogy előbb Tudományos Diákköri Konferencián dolgozatot és diplomamunkát, majd doktori disszertációt is ebben a témában írjak. Az elmúlt hét évben fontos változások történtek, ennél fogva érdekes visszatekinteni arra pontra és helyzetre ahonnan anno elindultam. A téma gazdagságát igazából felmérni is nehéz, ezért mindvégig komoly nehézséget jelentett, hogy átfogó és

¹ A továbbiakban az Egyesült Államok, USA, Amerika, amerikai és Washington megfogalmazások az Amerikai Egyesült Államokra értendő.

tömör, ugyanakkor mélyreható munkát készítsek, mivel az Ázsia-csendes-óceáni térség témaköre, akár katonai, politikai, illetve gazdasági szempontból való vizsgálata is disszertációk tucatjait tölthetné meg és akkor a szakpolitikákról még nem is beszéltünk. Ennél fogva jelen munkámnak nem célja, hogy teljes körű ország elemzéseket nyújtson, ehelyett csak azokat az elsősorban katonai jellegű kérdéseket vizsgálom, amelyek kutatásom szempontjából lényegesek, ennek ellenére más területeket is érinteni kellett, amelyek az összkép szempontjából relevánsak. Természetesen ennek is megvannak a maga terjedelmi korlátai, tehát a vizsgált területek sem tudnak mindent felölelni így például az Indiai-óceán térségét és dél-ázsiai régiót csak érintőlegesen vizsgálom. Habár, India kétség kívül megérdemelt volna egy külön fejezetet (vagy disszertációt), pontosan a fentiek miatt csak érintőlegesen tudom tárgyalni. Emellett a mélyebben vizsgált országok tekintetében is ésszerű kompromisszumokat kellett kötni. Ezen kérdéskörök közül néhány, amelyet itt csak kisebb lélegzetvétellel tárgyaltam, önálló tanulmányokban lett publikálva, ahol több tér nyílt bizonyos problémák alaposabb kifejtésére. Fontos kiemelni, hogy munkám nem történelmi jellegű, tehát a térség történelmének feltárása sem célja és a vizsgált időszak is nagyjából George W. Bush (kisebb mértékben), Barack Obama és Donald J. Trump elnökségének időszakát fedi le 2017 áprilisáig, a disszertáció lezárásának időpontjáig. Minden fogalom külön magyarázatára sem kerülhetett sor, e tekintetben – főleg katonai szakmai téren – a disszertáció az olvasó bizonyos fokú alaptudását feltételezi. A fentiek szem előtt tartása mellett munkámat a következőképp építettem fel:

Az 1. fejezetben bemutatom az amerikai érdekeltségeket a régióban, valamint a felmerülő fenyegetéseket, illetve a térség stabilitását biztosító amerikai katonai erőket.

A 2. és 3. fejezetben képet alkotok a szövetséges és partnerországok, valamint a lehetséges riválisok² motivációiról és képességeiről. A térség másik fontos szereplője Kína, amely az utóbbi évtizedekben igazi nagyhatalommá nőtte ki magát. Ehhez a gazdasági súlya már meg van, de folyamatosan fejleszti katonai erejét is.

A 4. fejezetben a fentiek tükrében megvizsgálom, hogy mindez miként hat az amerikai haderő jövőbeli fejlesztésére. Az első négy nagy fejezet mindegyikét fejezetvégi összefoglalóval zárom. Az alfejezetek végén a témához kapcsolódó képmellékletet helyeztem el.

² A felsorolás mindkét csoportnál északról déli irányba haladva történik.

A 5. zárófejezetben (végkövetkeztetések) pedig levonom a tanulságokat a térséget illetően, illetve hogy ezekből mit tanulhat Európa vagy hazánk.

A *Melléletek* részben kaptak helyet továbbá a rangpozíciószámítások táblázatai és ezek szöveges értékelése, valamint a disszertációban használt rövidítések feloldása.

A kutatási célokat a következőkben határoztam meg: Az Ázsia-csendes-óceáni térség nemzetközi kapcsolatrendszerének feltárása, illetve az Egyesült Államok helye, érdekei és céljai meghatározása ebben a térségben. Az Egyesült Államok térségbeli riválisai és ellenségei céljainak, érdekeinek és szándékainak megállapítása és ennek hatása az amerikai biztonságpolitikára. A térség katonai-stratégiai viszonyainak vizsgálata. Az Ázsia-csendes-óceáni geopolitika vizsgálata. Az előbbieket hatása a jövő amerikai haderejére. Az itteni trendek alapján a modern hadviselés várható jellemzői, elsődlegesen a kutatott országok közötti viszonylatban, kiemelten kezelve például a kékvízi tengerészeti, expedíciós és deszant, légierő, nagy távolságú csapásmérő és hozzáférést gátló/területmegtagadó környezetben folytatott műveleteket. Ezek tükrében mellék kutatási célokként olyan tanulságokat is levonom, amelyek használhatóak Európa és Magyarország viszonylatában is. A disszertáció alap hipotézisei a következők:

- Az Egyesült Államok hosszútávú stratégiája szempontjából az Ázsia-csendes-óceáni térség elsőrendű területnek fog számítani. A világ fő gazdasági, katonai, politikai súlypontja ebben a térségben van és marad is.
- Kína hosszútávon valódi nagyhatalommá válik, amely meghatározó jelentőségű lesz nem csak a térség, de az egész világ szempontjából.
- A térség stratégiai és hatalmi térképének átrendeződése elkerülhetetlenül a régióbeli és az ott érdekelt államok közötti feszültség növekedéséhez vezet, ám ez nem jelent feltétlenül háborút.
- A csendes-óceáni színtér követelményei alapvetően hatnak majd az amerikai haderő felépítésére és fejlesztésére.
- A jövő fejlett vagy közel fejlett államok közötti fegyveres konfliktusai nagy intenzitásúak lesznek, jelentős veszteségekkel, hi-tech eszközök alkalmazásával. A nagy távolságú csapásmérés döntő jelentőségű lesz, csakúgy mint a hozzáférést gátló eszközök. A hozzáférést gátló/területmegtagadó eszközök még a legfejlettebb

országokat és haderőiket is komoly kihívás elé állítják, ezért az ellenük kidolgozott doktrínák és stratégiák megalkotása létfontosságú.

A vizsgálatok során elsősorban az adott országok stratégiai céljait és haderejét tekintem át, beleértve azok képességeit. Ennek során fontos volt, hogy a kérdést több szempontból világítsam meg, hiszen ezen tényezők egymásra is hatnak és ugyanazt az eseményt, minden szereplő a maga percepciói alapján ítéli meg. Ezért minden elemzés eleve legalább három szempontot igyekszik figyelembe venni, egy amerikai, egy kínai és az adott országot vagy ország csoportot. A kutatás során nagy mennyiségű hivatalos dokumentumot, tanulmányt, szócikket és adatot, illetve napi híreket használtam fel. Mivel a dolgozat által vizsgált események döntően valós időben zajlanak, ezért a nagy mennyiségű internetes forrás használata elengedhetetlen volt. Ez a legaktuálisabb és legkönnyebben elérhető forrás, ráadásul a nyomtatott formátumú (szinte kizárólag külföldi) szakirodalom hazai elérhetősége sajnos igencsak szűk keresztmetszetet képez. A disszertáció forrásainak gerincét kétség kívül a térség országainak – mindenek előtt az USA – hivatalos stratégiai dokumentumai jelentették, illetve szaklapok (például a Jane's kiadványai), amelyek a tárgyalt témában szolgálnak friss információkkal. A szakirodalom tételes felsorolása a nagy mennyiségű forrás miatt hosszadalmas lenne, ezért e tekintetben a felhasznált irodalom szolgálhat támpontul.

A kutatásaimat elsősorban asztali, kvalitatív szemléletmódú és nem empirikus módszerekre kellett alapoznom. Tekintettel arra, hogy a terepkutatás forrásigénye meghaladta a lehetőségeimet, illetve – bár ajánlást és egyértelmű ígéretet kaptam rá – az NKE végül indoklás nélkül elutasította ezirányú ösztöndíj kérelmemet. Ezért a saját lehetőségeket kihasználva folytattam kutatásaimat, amely során vegyesen használtam az alkalmazott és alapvető kutatást, a minél komplexebb kép kialakítása érdekében, mivel a jelen tudásunk, a változók és az ismeretlen ismeretlenek megkövetelték, hogy ne csak egy irányból közelítsem meg a problémát és a kutatási dilemmát. Emellett maga a téma komplexitása megkövetelte az analízis-szintézis szerinti vizsgálatot. Az erőszámvetésnél matematikai számításokkal mutattam ki a térségbeli szereplők kiválasztott képességei közötti arányt, illetve, hogy ez alapján milyen rangsort állíthatunk fel össznemzeti, valamint szárazföldi, tengerészeti és légiereő viszonylatában, amely táblázatok a mellékletben megtalálhatóak. Míg a jövő háborúival és hadviselésével kapcsolatban felállított elméleteket, egyrészt a

múlt tapasztalatai alapján állítottam fel, illetve a rendelkezésre álló források (pl. számítógépes szimuláció) segítségével igyekeztem meggyőződni ezek realitásáról.

Az így gyűjtött információkat közvetlenül vagy közvetve hasznosítottam, illetve segítségükkel állítottam fel saját elméleteimet, figyelembe véve a nyíltforrású információszerzés és feldolgozás elveit. E tekintetben nagyban támaszkodtam az elmúlt években szerzett ismereteimre és tapasztalatomra, mivel idestova hetedik éve foglalkozom aktívan az Ázsia-csendes-óceáni régióval, míg az amerikai haderővel (fiatal korom ellenére) már több évtizedes távlatban. A disszertáció jellege és az egyszerűség miatt a NATO terminológiát használtam, amely sok rövidítés és betűszó alkalmazását is jelentette, ezek feloldása a mellékletben (Rövidítések) található.

E disszertációval egy átfogó leírást kívánok nyújtani az Ázsia-csendes-óceáni térség jelenlegi és jövőbeli helyzetéről, illetve képet alkotni arról, mindez, hogyan hat az Egyesült Államok stratégiájára és haderőfejlesztésre. Emellett pedig választ akarok adni arra, hogy az itt bekövetkező folyamatok milyen változásokat idéznek elő a hadtudományban.

I. Fejezet

Az Egyesült Államok az Ázsia-csendes-óceáni korban

Az Egyesült Államok az Ázsia-csendes-óceáni korban

A térség fontossága

Az utóbbi egy-másfél évtizedben a Világ politikai, gazdasági és katonai súlypontja a Csendes-óceán térségébe tolódott el. Az Egyesült Államok Csendes-óceáni Parancsnokságának (United States Pacific Command – USPACOM) felelősségi területe San Diegótól Mumbai-ig, Vlagyivosztoktól Sidney-ig terjed, gyakorlatilag az egész Csendes- és az Indiai-óceán nagy része (a 68. hosszúsági fokig), Kelet- és Dél-Ázsia, valamint Ausztrália és Óceánia is hozzátartozik. Ezen a területen a legváltozatosabb kultúrák vannak, 36 ország, háromezer nyelv, a világ népességének több mint fele, a legnagyobb gazdaságok és hadseregek.³

A fenti okok miatt mind biztonsági, mind gazdasági szempontból kiemelt fontosságú ez a térség, a világ öt legnagyobb gazdasági központja (Kína, EU, USA, India, Japán) közül négy az Ázsia-csendes-óceáni térségben található. Ezek a gazdaságok 53,5 ezer milliárd USD-t állítottak elő⁴ a Föld 2016-os 119,4 ezer milliárd USD-s össz GDP-jéből (PPP),⁵ amely 44,8%-t tesz ki. A világ legforgalmasabb vízi útjai is itt találhatóak, amelyek a kelet-ázsiai térségből Európába és Észak-Amerikába futnak, ezek közül kétségtelenül a legfontosabb a Délkelet-Ázsián és a Malakka-szoroson húzódik keresztül. Jelenleg a világ tengeri kereskedelmének 30%-a halad át évente ezeken a vizeken, ebből nagyjából 1200 milliárd USD értékű áru közvetlenül érinti az amerikai kereskedelmet, nagyjából napi 15 millió hordó olaj halad át a szoroson.⁶ A fontossága pedig várhatóan folyamatosan nő, mivel 2030-ra a Kelet-Ázsia-Afrika hajóút jelentőségének drasztikusan növekedését jósolják.⁷ Napjaink 10 legnagyobb forgalmú kikötőjéből 9 Kelet-Ázsiában van.⁸ Az amerikai export-import jelentős része érkezik vagy irányul ebbe a térségbe, illetve Washington négy legnagyobb gazdasági

³ USPACOM Area of Responsibility;

<http://www.pacom.mil/AboutUSPACOM/USPACOMAreaofResponsibility.aspx>; 2016.03.17.

⁴ COUNTRY COMPARISON: GDP (PURCHASING POWER PARITY);

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2001rank.html#as>; 2017.04.15.

⁵ World; <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/xx.html>; 2017.04.15.

⁶ Asia-Pacific Maritime Security Strategy 2015; Department of Defense; 2015; 1.o.

⁷ Global Marine Trends 2030; 76-77.o.

⁸ The largest container ports worldwide in 2014, based on throughput (in million TEUs);

<http://www.statista.com/statistics/264171/turnover-volume-of-the-largest-container-ports-worldwide/>; 2016.03.17.

partnere közül is kettő itt található, az export oldalon Kína 7,7, Japán pedig 4,2%-al van jelen, míg a behozatali oldalon Kína az első 21,5%-al, Japán pedig a negyedik 5,9%-al.⁹ Emiatt is a tengerek és az áruk szabad mozgásának biztosítása, illetve általánosságban a globális közös terekhez való hozzáférés zavartalansága hangsúlyosan van jelen az amerikai stratégiai gondolkozásban. Ezért a 2015-ös amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia is a biztonságon belül külön részt szán ennek a problémának, a globális gazdaság artériáinak nevezve ezen tengeri utakat, illetve kifejezve az Egyesült Államok tartós érdekelttségét a hajózás szabadságának fenntartásában. Ennek érdekében Washington támogatja az esetleges területi viták békés rendezését is, kiemelve az utóbbi időkben súlyosbodó vitát Kína és az ASEAN között a Dél-kínai-tengeren.¹⁰

A gazdasági szempontok teljesen egyértelműek, de a térség jelenlegi és jövőbeli fontossága politikai-katonai vonalon is megkérdőjelezhetetlen. A világ 10 legnagyobb haderejéből 7, valamint 5 atomhatalom is az Ázsia-csendes-óceáni térségben található.¹¹ Jelenleg ez a világ leginkább militarizált régiója, ahol a védelmi költségvetések inkább emelkednek, semmint csökkennek. Hosszútávon Kína az egyetlen olyan ország, amely egyszerre lesz képes politikai, gazdasági, katonai és technológiai téren is versenyezni az Egyesült Államokkal, sőt gazdasági téren, GDP (PPP) tekintetében már le is hagyta. Politikai téren Peking jelentős befolyásra tett szert az elmúlt évtizedekben Ázsiában, kiemelve a délkelet-, dél- és közép-ázsiai régiókat, Afrikában, valamint terjeszkedik Latin-Amerikában is. Általánosságban elmondhatjuk, hogy Kína a gazdasági-kereskedelmi kapcsolatokon keresztül olyan megkerülhetetlen tényezővé nőtte ki magát, amelyet a Föld egyetlen állama sem hagyhat figyelmen kívül. Egyre többen keresik a lehetőségét a kínai kapcsolatok szorosabbra fűzésének, ez alól Amerika közeli szövetségesei sem képeznek kivételt. Kína hadereje ugrásszerű képességnövekedésen megy keresztül, amely révén a következő évtizedekre már képes lesz saját partjaitól távolabb is jelentős csapásmérő és erőkivetítő műveletek végrehajtására, miközben fejlett eszközei révén korlátozhatja az Egyesült Államok hasonló képességeit a Csendes-óceán nyugati medencéjében. Vagyis Washingtonnak komolyan számolnia kell a kínai „soft és hard power” eszköztárával, miközben a kínai áruk minőségi

⁹ United States; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/us.html>; 2017.04.15.

¹⁰ 2015 National Security Strategy; 12-13.o.

¹¹ USPACOM Area of Responsibility

javulása és kedvező ára, valamint a kínai tőke az amerikai gazdaságot is komoly versenyhelyzetbe hozza.

Oroszországgal – hatalmas kiterjedése miatt – a csendes-óceáni régióban is számolni kell, amely jelentőségét az utóbbi évek kiélezett USA/NATO-orosz kapcsolatok adják. Emellett legalább középtávon számolni kell más nagyhatalmak és Moszkva közötti kiélezett szituációkra a szibériai vagy arktiszi területek feletti viták esetén, amelyek az egész ázsiai kontinens, sőt a globális biztonság destabilizációjával fenyegetnek. Észak-Korea továbbélése vagy összeomlása jelenleg talán a legjelentősebb katonai fenyegetés Ázsiában. A hiperagresszív sztálinista ország a 2000-es évek első évtizedében atomfegyverekre és hordozóeszközökre tett szert, amellyel folyamatosan fenyegeti az Egyesült Államokat és térségbeli szövetségeseit. Eközben hatalmas hadseregének hagyományos, hibrid és nem-lineáris képességei továbbra is közvetlenül veszélyeztetik Dél-Koreát. Jelenleg a Koreai-félsziget az a hadszíntér, ahol az amerikai erőknél a legnagyobb esélye van arra, hogy nagyméretű, hagyományos szárazföldi háborút vívjanak. Az ország összeomlása szintén destabilizálhatná a térséget, mivel menekültek milliói zúdulhatnak a környező államokra, amely egyszerre fenyegethet humanitárius válsággal, a környező országok rohamosan csökkenő belbiztonságával, valamint a hagyományos és tömegpusztító fegyverek ellenőrizetlen proliferációjával.

A nem hagyományos biztonsági kihívások terén Délkelet-Ázsiában továbbra is számolni kell az iszlamista terrorizmussal és a kalózkodással. 2013-ban már a világon történt kalóztámadások több mint 2/3-a a délkelet-ázsiai vizeken történt.¹² A térségben továbbra is fenyegetést jelentenek a természeti katasztrófák és a nagyméretű járványok kitörése, valamint a drogkereskedelem és nemzetközi szervezett bűnözés.

Ezen tényezők tudatában érthető, hogy miért tulajdoníthatunk olyan nagy jelentőséget az Ázsia-csendes-óceáni térségnek. A sokrétű amerikai szövetségi, partneri és kereskedelmi kapcsolatokban azonban mindenképpen ki kell emelni a katonai erő szerepét, amely központi fontosságú a status quo fenntartásában, mivel Washington egyelőre még egyedülálló képességekkel rendelkezik, amely komoly elrettentő potenciállal bír a lehetséges agresszorokkal szemben. Ezért az USPACOM feladatának tekinti, hogy a szövetségesekkel

¹² McCarthy, Niall: Indonesian Waters Are the World's Most Dangerous; <https://www.statista.com/chart/1637/indonesian-waters-are-the-worlds-most-dangerous/>; 2016.03.17.

és partnerekkel együtt fenntartsa a békét és a stabilitást, együttműködve a térségbeli országokkal, elrettentéssel, és ha kell, harcolva megvédje az amerikai érdekeket.¹³ Történelmileg az Egyesült Államok térségbeli érdekeit három fő pontban lehet összefoglalni: 1, megvédeni Amerikát és a térségbeli szövetségeseit, 2, előmozdítani a kereskedelmet és a gazdasági lehetőségeket, 3, a demokrácia terjesztése.¹⁴

Az Egyesült Államok Ázsia-csendes-óceáni stratégiája és külpolitikája

2001. szeptember 11-e mindenképpen fordulópontot jelentett nemcsak az Egyesült Államok, de világ szempontjából is, új korszak vette kezdetét. Ez az a dátum amikor Amerika megkezdte a terrorizmus elleni háborúját, ugyanakkor a korszak végének a dátumát most még nehéz lenne megállapítani, ez az utókor történészeire marad. Ezt a korszakot hívhatnánk a terror elleni háború, vagy a Bush-kormányzat korszakának (2001-2009), szerintem mégis az elvesztegetett évtized írja le a legjobban. Az újévezred elején az Egyesült Államok gazdasági, politikai és katonai ereje teljében volt, és bár közel sem állíthatjuk, hogy világszerte népszerűségnek örvendett, mégis általánosságban tisztelt hatalom volt, amelynek közel és távol már egy évtizede nem volt érdemi kihívója. Ám a new york-i és washington-i támadások után, először Afganisztánban, majd Irakban megkezdődött a terrorizmus elleni háború, amelyet előbbi esetében széleskörűen támogattak, míg utóbbi esetben még a közeli szövetségesek közül is többen tartózkodtak a részvételtől, amelyhez nagyban hozzájárult a Bush-kormány „velünk vagy ellenünk” hozzáállása, amely sok országot elidegenített. Ez és az elkövetett atrocitások mélypontra juttatták Washington tekintélyét és bizonyos fokig elszigetelődött (persze az ország jelentősége miatt ez közel sem volt teljes).

Hadereje egy végeláthatatlan harcot vívott Irakban, illetve a majdnem elért győzelmet hagyták kicsúszni a kezükből Afganisztánban is, így rövidesen ott is kaotikus helyzet alakult ki. A veszteségek nőttek és a haderő egyre inkább kifáradt, miközben milliárdokat öntöttek olyan fejlesztési programokba, amelyeket leginkább csak az adott hadszíntéren lehetett alkalmazni, a hagyományos képességeket elhanyagolták, miközben az amerikai külpolitika

¹³ U.S. Pacific Command Guidance;

<http://www.pacom.mil/Portals/55/Documents/USPACOM%20Mission%20Vision%20Guiding%20Principles.pdf>; 2016.03.17.

¹⁴ Green, Michael - Hicks, Kathleen - Cancian, Mark (szerk.): Asia-Pacific Rebalance 2025 - Capabilities, Presence, and Partnerships; Center for Strategic and International Studies; Washington DC.; 2016; 10.o.

fókuszába is a Közel- és Közép-Kelet, valamint Közép-Ázsia került. Ez természetesen együtt járt azzal, hogy más régiókban csökkent az amerikai diplomáciai és katonai jelenlét is, így az USA nagyrészt kiszorult Latin-Amerikából, Afrikából,¹⁵ míg a hagyományosan központinak számító Európa és Kelet-Ázsia is háttérbe került. A Bush korszak végére az amerikai gazdaság a külpolitikához és a hadügyhöz hasonlóan mélypontra került.

Eközben azonban a világ nem állt meg és új hatalmi központok emelkedtek fel. A 90-es években még haldokló félben levő Oroszország Putyin elnöksége alatt új erőre kapott és ismét követelni kezdte régi pozícióját, Észak-Korea pedig atomhatalom lett. A legfontosabb azonban Kína felemelkedése, amely az új évtized elején már a világ második legnagyobb gazdaságává nőtte ki magát, illetve gyors ütemben kezdte modernizálni hatalmas haderejét, amely hosszútávon a regionális erőegyensúly felborulásával fenyeget. Peking fontos motorja annak a kelet-ázsiai gazdaságnak, amely egyre nagyobb mértékben játszik szerepet a világ gazdaságában, arról nem is beszélve, hogy más földrészekkel ellentétben, a térség államai igen impozáns növekedési számokat mutattak.

A Bush kormány katasztrofális kül- és belpolitikája után az Obama kormánnyal (2009-2017) szemben hatalmasak voltak az elvárások otthon és külföldön is, kezdve a háborúk lezárásától, egészen a romokban heverő gazdaság helyrehozásáig. Az elhanyagoltabb szövetségesek is nagyobb szerepvállalást vártak Washingtontól, különösen a Csendes-óceán nyugati medencéjében, ahol a felemelkedő Kína igencsak átrendezte az addigi hatalmi egyensúlyt, amelyet önállóan egyetlen helyi ország sem tudott ellensúlyozni. Ma már tudjuk, hogy az Obama-kormány nem igazán tudott megfelelni ezen kívánalmaknak, elég ha belföldön az amerikai középosztály immár évtizedek óta tartó elszegényedésére, illetve a társadalmi szakadékok növekedésére vagy a 2015-2016-os elnöki előválasztási kampányban az „anti-establishment” jelöltek megerősödésére gondolunk mindkét pártnál, illetve végül Donald Trump republikánus jelölt győzelmére. A külpolitikában pedig nagyjából 2011-2014 közötti időszakra tehetjük a „bukás” beállítását. Líbiában a Khadafi rezsimet háborúzó hadurak és iszlamisták váltották fel, Amerika egyre inkább elhidegült az addigi szoros szövetséges Egyiptomtól, Törökországtól, Thaiföldtől és bizonyos értelemben Izraeltől is. Irak és Afganisztán változatlanul ingatag vagy az összeomlás határán áll, az ukrajnai válság

¹⁵ Itt azért erősen kérdéses, hogy egyáltalán volt-e valaha igazi jelenléte. A Fekete-kontinensen jelenleg a két meghatározó külső hatalom Kína és Franciaország.

miatt a hidegháború óta legmélyebb ponton van USA/NATO-Oroszország viszony, emellett a szíriai helyzet és az Iszlám Állam létrejötte, valamint a Dél-kínai-tengeren egyre akutabbá váló szigetviták és a Kínával való kapcsolat degradálódása is sürgős beavatkozást igényelt.

A hatalomba lépésekor az új amerikai kormány akkor igen jó érzékkel felfedezte, hogy a világ gazdasági, politikai és katonai súlypontja az észak-atlanti térségből az Ázsia-csendes-óceániba tolódott át, ezért fokozottabb amerikai jelenlétre van szükség a régióban, amelyben Amerika amúgy mindig is jelen volt, bár nem szentelt a területnek ugyanakkora figyelmet. Az Obama kormány Ázsia-csendes-óceáni térség felé fordulásának politikájában (Pacific Pivot) három fő irányt jelöltek meg, amely mentén növelnék az amerikai jelenléte: 1, biztonsági (katonai), 2, gazdasági, 3, emberi jogok.¹⁶ A hangsúlyeltolódás mögött a legfőbb mozgatórugók a következők voltak: a térség gazdaságának fontossága; Kína katonai erejének a növekedése és a térségbeli területi vitákban tapasztalható határozottabb fellépése, illetve a hajózás szabadságának, valamint az amerikai beavatkozó képesség veszélyeztetésének vétele; az amerikai katonai műveletek lezárulása Irakban és Afganisztánban; az amerikai védelmi költségvetés csökkentése alááshatja az USA ázsiai szövetségesei és a térség iránti elkötelezettségébe vetett bizalmat. Ezért folytatták a már a Bush érában elkezdett stratégiát, miszerint erősítik a kapcsolatot a meglévő szövetségeseikkel, miközben újakat is próbálnak keresni, úgy mint Indiát, Indonéziát és Vietnámot. Ebből kifolyólag Délkelet-Ázsia is jóval hangsúlyosabb szerepet kapott, illetve az Obama kormány megpróbálta növelni a diplomáciai aktivitást és jelenléte.¹⁷

Ezt alátámasztandó Hillary Clinton külügyminiszter még 2009 februárjában látogatást tett Japánban, Dél-Koreában, Kínában és Indonéziában, júliusban pedig részt vett az ASEAN ülésén. Novemberben Barack Obama elnök is járt a két legfontosabb ázsiai szövetségésénél, valamint Kínában és Szingapúrban. Az amerikai elnök 2009-ben Tokióban biztosította ázsiai szövetségeseit, hogy Washington fenntartja és megerősíti vezető szerepét a térségben.¹⁸ A cél az volt, hogy hasonlóan az észak-atlanti partnerségépítéshez 1945 után, a Csendes-óceánon is még jobban megerősítsék az USA pozícióit, amelyet Clinton a legfontosabb stratégiai feladatnak nevezett. Az Egyesült Államok ehhez aktívabb diplomáciát irányzott elő, amellyel

¹⁶ Green - Hicks – Cancian im. 2.o.

¹⁷ Manyin, Mark E. - Daggett, Stephen - Dolven, Ben - Lawrence, Susan V. - Martin, Michael F. - O'Rourke, Ronald - Vaughn, Bruce: Pivot to the Pacific? The Obama Administration's "Rebalancing" Toward Asia; Congressional Research Service; 2012; 2-3.o.

¹⁸ East Asian Strategic Review 2010; National Institute for Defense Studies; Tokió; 2010; 234.o.

erősíti a meglévő bilaterális szövetségeit, közösen dolgozik a felemelkedő hatalmakkal, aktívabb együttműködést és részvételt tervezett a regionális szerveződésekben (ASEAN, APEC), növeli a kereskedelem és a beruházások volumenét, erős katonai jelenlétet tart fenn, biztosítja a szabad hajózást és kereskedelmet, támogatja a demokráciát és az emberi jogokat. Ebben a politikában központi szerepet kap a Kínával való biztonsági és gazdasági együttműködés, de az Indiával és Indonéziával történő partnerség fontosságát is hangsúlyozta. Amerika remélte, hogy a gazdasága helyreállításában és felpörgetésében is központi szerepet játszhat az Ázsai-csendes-óceáni térség hatalmas gazdasági potenciálja, 2010-ben 320 milliárd USD-nyi export irányult a térségbe, ezt Obama elnök 2015-re meg akarta duplázni.¹⁹ Ez utóbbi kétség kívül nem sikerült, hiszen 2014-re csupán 382 milliárd USD-ra nőtt ez a szám, még annak ellenére is, hogy az ázsiai importpiac jelentősen nőtt.²⁰ Stratégiai irányváltásról vagy az Ázsiá felé fordulásról (Pivot) viszont nem beszélhetünk, mivel – ahogy említettem – Amerika igazából soha nem hagyta el a térséget, ezért talán helyénvalóbb azt mondani, hogy inkább a láthatóságot igyekeztek növelni, illetve ezzel párhuzamosan az addigi tevékenységet kezdték el kiterjeszteni. Ezért az utóbbi időkben inkább a súlypontáthelyezést (Rebalance) kezdték el használni. Ennek jegyében magas rangú amerikai tisztségviselők is a korábbi gyakorlathoz képest sokkal gyakrabban látogattak az Ázsia-csendes-óceáni térségbe.²¹ Ezzel párhuzamosan Washington remélte, hogy ázsiai politikájának megerősítése a térségbeli szereplőket nagyobb együttműködésre sarkallja a regionális problémák kezelésében, ugyanakkor tisztában volt vele, hogy a beharangozott új irány kudarcra határozottabb fellépésre ösztönözheti a térség erős, ám nem szövetséges államait, elsősorban Kínát, amely így a saját szája íze szerint formálhatja a régiót.²² Az irányváltás meghirdetésében fordulópontnak vagy kezdőpontnak²³ szokás tekinteni Obama elnök 2011. november 17-ei, az ausztrál parlamentnek elmondott beszédét. Obama ebben ezt mondta: „*Mint elnök, előre eltervezett és stratégiai döntést hoztam, mely szerint az Egyesült Államok, mint csendes-óceáni nemzet nagyobb és hosszán tartó szerepet fog*

¹⁹ Clinton, Hillary: America's Pacific Century;

http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/10/11/americas_pacific_century; 2015.09.08.

²⁰ Chittooran, Jay: Losing Ground in Asia: Why the U.S. Export Market Share Has Plummeted; <http://www.thirdway.org/report/losing-ground-in-asia-why-the-us-export-market-share-has-plummeted>; 2015.09.08.

²¹ Christensen, Thomas J.: Obama and Asia; Foreign Affairs September-October/2015; 29.o.

²² Manyin - Daggett - Dolven - Lawrence – Martin - O'Rourke - Vaughn im. 2.o.

²³ A valóságban, ahogy láthattuk már jóval korábban megkezdték az átcsoportosítást.

*játszani a térség alakításában és jövőjében, fenntartva a főbb alapelveket és együttműködésben és szoros partnerségben a szövetségeseinkkel és barátainkkal.*²⁴” Emellett leszögezte, hogy a célok elérésében központi szerepet játszik a biztonság megteremtése és fenntartása, így az amerikai erőket is ekképpen csoportosítják át. Az amerikai védelmi költségvetés csökkentése az elnök szerint nem érinti a csendes-óceáni térséget.²⁵

Ez az irányváltás természetesen a stratégiai dokumentumokban is megjelent. A 2010-es Nemzeti Biztonsági Stratégia Ázsiával kapcsolatban a demokrácia és az emberi jogok erősítése mellett, a regionális biztonságot, a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozását, a terrorizmust, a klímaváltozást, a kalózkodást, a járványokat és a kibernetikus biztonságot nevezte meg a legfontosabb területeknek Amerika és szövetségesei szempontjából. Emellett kifejezte, hogy az ázsiai gazdasági növekedés elválaszthatatlan az USA jövőbeli fejlődésétől, Washington többek között ezért is aktívan együttműködik az ASEAN-nal és az APEC-al. Kínával aktív és kooperatív kapcsolatot kíván építeni, bátorítva a konstruktívabb nemzetközi szerepvállalásra, de nem feledkezik meg a Kína jelentette kihívásokról és fenyegetésekről sem. Az amerikai kormány emellett Indiával is stratégiai kapcsolatot kíván építeni.²⁶

A 2015-ös NBS kimondja, hogy az Egyesült Államok mindig csendes-óceáni hatalom volt és az is marad, továbbá a térség amerikai vezetése elengedhetetlen a stabilitás és a biztonság fenntartásához, illetve a kereskedelem, az univerzális jogok és a szabadság biztosításához. Ehhez diverzifikálják a biztonsági kapcsolataikat és megújítják szövetségeiket Japánnal, Ausztráliával, Dél-Koreával és a Fülöp-szigetekkel. Eközben erősítik a kapcsolatokat az APEC, az ASEAN és a Kelet-Ázsia Csúcs keretein belül is, támogatva a nemzetközi normák betartását és a viták békés rendezését, illetve a demokrácia terjedését, amihez tovább építik az Indonéziával, Malajziával és Vietnammal kialakított kapcsolatot. Emellett a TPP sikerét központinak tartja, hogy a térség a globális gazdaság motorja maradjon. Az új NBS a Kínával való kapcsolatot is jobban kifejti, amely szerint Washington üdvözli a felemelkedő, békés, stabil és fejlődő Kínát, amellyel együtt kíván működni a regionális és globális problémák megoldásában, kiemelve a Koreai-félsziget denuklearizálását. Ugyanakkor Kína

²⁴ Remarks By President Obama to the Australian Parliament, November 17, 2011; <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/11/17/remarks-president-obama-australian-parliament>; 2015.09.08.

²⁵ Remarks By President Obama to the Australian Parliament

²⁶ National Security Strategy 2010; 42-44.o.

kihívást is jelent, a tengeri útvonalak biztonsága, az emberi jogok, a növekvő katonai képességek, valamint a kiber-biztonság terén. Továbbá kiemelik az indiai kapcsolatot, amelynek fontos elemei a biztonság, az energia és a környezeti kérdések.²⁷

A 2012-ben, a védelmi minisztérium által kiadott „Fenntartani az Egyesült Államok Globális Vezetését: Prioritások a 21. századi védelemhez” című dokumentum szerint az Egyesült Államok gazdasági és biztonsági érdekei elválaszthatatlanok az Ázsia-csendes-óceáni térségtől, s bár fenntartják a globális jelenlétet, de a kelet-ázsiai térség irányába mozdul majd el az erők diszlokációja. Washington ezért megerősíti ázsiai szövetségeit és növeli a partnerek és az együttműködés hálózatát. Hosszú távú stratégiai partnerséget épít ki Indiával, továbbá fenntartják a jelenlétet, az elrettentést és ezáltal a békét a Koreai-félszigeten. Fenn kell tartani a térség békéjét, a stabilitást és az áruk szabad mozgását. A dokumentum kimondja, Kínának megvannak azok a képességei, hogy komolyan befolyásolja az amerikai gazdasági és biztonsági érdekeket. Fenn kell tartani a mozgás, a hozzáférés és az áruk mozgásának szabadságát, amelyet állami és nem állami szereplők meg akarnak akadályozni. A kiber támadások és a tömegpusztító fegyverek elterjedése hasonlóképp veszélyesek.²⁸

Az kétségtelen, hogy az akarat és a tervek is megvoltak az irányváltás végrehajtásához, ám bizonyos dolgokkal az amerikai kormányzatnak is szembe kellett néznie. Az egyik ilyen a költségvetési megszorítás. Ez 2013-tól vált igazán súlyossá, ennél fogva pedig érzékenyen érintette a haderőt is, ám arra ügyeltek, hogy az Ázsia-csendes-óceáni térségben szolgáló erőket és az itteni fejlesztéseket a lehető legkevésbé érintsék a megszorítások.²⁹ Például a csökkentések szempontjából a haditengerészetet igyekeztek megkímélni.³⁰ A másik egyszerű matematika, ugyanis az amerikai katonák és haditechnikai eszközök száma is véges, a haderőcsökkentésekkel pedig még inkább az lesz, így pedig a folyamatos hiteles jelenlétet is nehéz fenntartani minden régióban. Ebből adódóan az amerikai csapatok nagy részének kivonását tervezték Európából és a Közel- és Közép-Keleten is csökkentették a jelenlétet, hogy erőket csoportosíthassanak át a Csendes-óceánra, illetve a hazai bázisokra, utóbbi esetben olcsóbb az állomásoztatás. Azonban a világpolitika közbeszólt, ugyanis a hatalmi űrt folyamatosan kitöltik, vagyis ahogy az amerikai érdeklődés csökkent, mások befolyása nőtt.

²⁷ National Security Strategy 2015; 13. és 24-25.o.

²⁸ Sustaining U.S. Global Leadership: Priorities for 21st century Defense; Department of Defense; 2012; 1-8.o.

²⁹ East Asian Strategic Review 2014; National Institute for Defense Studies; Tokió; 2014; 258-260

³⁰ Manyin - Daggett - Dolven - Lawrence - Martin - O'Rourke - Vaughn im. 4.o.

Ezekre az igazságokra ráadásul Chuck Hagel védelmi miniszter már 2013-ban, az IISS Ázsiai Biztonsági Találkozón felhívta a figyelmet, jelezve, hogy bár Amerika a Csendes-óceánra akar koncentrálni, ettől még nem hagyhatja magára a többi régiót. A biztatás mindenképpen kellett, hiszen a térség Amerika-barát államai így is elhanyagolva érezték magukat, a második Obama-kormány a világpolitikai realitások miatt pedig kénytelen volt több időt szentelni a Közel-Keletnek, mint Kelet-Ázsiának.³¹

2014-re igazán forró helyzet alakult ki Európában és a Közel-Keleten is. Egyrészt az ukrajnai válság ismét bebizonyította, hogy: 1, Oroszország aktivitásával folyamatosan számolni kell. 2, Európa nem tudja megvédeni magát, de láthatóan még a szándék sincs meg benne erre. 3, Még mindig az amerikaiakra hárul Európa látható védelme, így csapatokat kell rotációs jelleggel telepíteni a kontinensre, hogy valamiféle állandó jelenlét, erő és elkötelezettség érzetét és látszatát keltsék. A másik az Iszlám Állam felemelkedése, amely az ukrajnai harcokkal egyidőben szétzúzta a Közel-Kelet maradék stabilitását is, saját terrorista államot hozott létre Szíria és Irak területein, amely destabilizációval fenyegeti most már nemcsak a térséget, de közvetett hatásokkal európai és észak-afrikai területeket is. Az ISIS elleni harc pedig megint csak amerikai csapatokat követelt, mivel a helyi erők totális inkompetenciáról tettek tanúbizonyságot; a térségbeli országok nem tudják vagy nem is akarják megoldani a helyzetet; Európa egyedül képtelen bármit is megoldani (kiváló példa erre a menekültválság, amelyet részben maga idézett elő, másrészt pedig az EU vezetői mindent megtettek, hogy Európát védtelen prédának láttassák és ne világpolitikai tényezőnek); végül pedig Washingtonnak nagyon súlyos, közvetlen és meghatározó felelőssége van a helyzet kialakulásában. Ezért szembesülni kellett azzal, hogy a Csendes-óceán felé fordulás mellett, továbbra is folyamatos amerikai jelenlétre és aktív műveletekre van szükség a fent említett régiókban. Az itteni sürgős igény az amerikai erőkre és erőforrásokra pedig akarva-akaratlanul az Ázsia-csendes-óceáni jelenlét rovására megy.

A jól beharangozott új stratégia hitelességét természetesen akkor lehet igazolni, ha a szavakat tettek is követik. Ezt az amerikaiak igyekeztek teljesíteni még annak dacára is, hogy a világpolitikai helyzet, a költségvetési megszorítások, a haderőcsökkentés és egyéb problémák nem segítették ezen törekvéseket, habár Washingtonnak változatlanul nagyon komoly érdekei vannak a térségben. Az elsődleges amerikai érdekek az Ázsia-csendes-

³¹ East Asian Strategic Review 2014; 267-268.o.

óceáni térségben a stabilitás fenntartása, a hajózás és a kereskedelem szabadsága, a demokrácia és az emberi jogok támogatása, valamint a kínai kapcsolatok fejlesztése.³²

A diplomácia egy kevésbé jól látható, inkább szavakban és sajtótájékoztatókon érezhető tevékenység, amely ugyanakkor nem kevésbé fontos, hiszen a zártkörű megbeszéléseken jelentős hatású megegyezések születhetnek. Ezért erre az oldalra ráerősítettek az amerikaiak és mint ahogyan arról már volt szó, nagyon magas szintű – elnöki, külügy és védelmi miniszteri – látogatások történtek a Csendes-óceán nyugati medencéjében az első Obama kabinet beiktatása óta, ezzel a térség Washington szemében betöltött fontosságát igazolva a helybelieknek is. Ennek egyik sarokköve a meglévő szövetségek és partnerségek megújítása és erősítése, a kulcsfontosságú regionális szereplőkkel való kapcsolat fejlesztése és nagyobb részvétel a regionális szervezetekben. Az új politikában különösen kiemelt figyelmet kap Délkelet-Ázsia.³³ Ez szorosan összekapcsolódik a regionális szervezetekben való jelenléttel is, mivel a délkelet-ázsiai vezetők nemcsak az eddigi amerikai figyelem hiányát nehezményezték, de kiemelték, hogy például Tokióban vagy Pekingben az ASEAN fórumoknak is nagyobb jelentőséget tulajdonítanak és láthatóbban vannak jelen, mint amerikai kollégáik. Ezért az Obama-kormány igyekezett ilyen téren is növelni a jelenlétet – például az ASEAN Regionális Fórumán - amely főleg a Kínától való félelmek miatt, kedvező fogadtatásra talált a térség államai között. A politika új elemei között érdemes megemlíteni az új katonai prioritásokat és telepítéseket a térségben, a térség integráltabb és szélesebb körű megközelítését, és az Indiai-óceán térségének beillesztését is a politikába.³⁴

A katonai jelenlét egy jóval kézzelfoghatóbb, ezáltal jobban érzékelhető amerikai elkötelezettséget jelez, hiszen számszerűsíthető, így könnyebb kommunikálni mennyi amerikai katona, hajó, repülő vagy harcjármű van vagy érkezik a térségbe. Természetesen a szövetségesek és partnerek megnyugtatása mellett, ezek az erők komoly figyelmeztetést és elrettentést is jelentenek a potenciális ellenségeknek, ezért a biztonsági rész talán a legfontosabb eleme az új politikának. Hagel volt védelmi miniszter szerint Amerika legfontosabb térségbeli biztonsági érdekei, hogy támogassák a viták békés rendezését; biztosítsák a szabad hajózást és együttműködő rendszer felépítését, amely a nemzetközi szabályokon és normákon alapszik; támogatni a szövetségeseket és partnereket, hogy

³² Manyin - Daggett - Dolven - Lawrence – Martin - O'Rourke - Vaughn im. 4.o.

³³ East Asian Strategic Review 2014; 269-270.o.

³⁴ Manyin - Daggett - Dolven - Lawrence – Martin - O'Rourke - Vaughn im. 4., 17. és 19.o.

képesek legyenek biztosítani a saját biztonságukat; erősíteni az amerikai regionális biztonsági képességeket.³⁵ 2015 augusztusában Ashton Carter védelmi miniszter négy fő területet nevezett meg, amely központi fontosságú a hangsúlyáthelyezés védelmi elemében. Az első, hogy olyan jövőbeli képességekbe ruháznak be, amelyek rendkívüli fontosságúak az Ázsia-csendes-óceáni színtéren. A második, a meglévő képességek megfelelő felépítése a helyszínen, illetve új módok találása, amelyek révén hatékonyabban kihasználhatják ezeket. Három, az erők elhelyezkedését úgy alakítani, hogy azok földrajzilag szétszétva, rugalmasan legyenek alkalmazhatóak, és politikailag fenntartható legyen a jelenlét, ezért több alakulatot kell több helyre telepíteni és rotálni kell őket, növelve a gyakorlatok és kiképzések mértékét. Négy, megerősíteni a szövetségeket és partnerségeket.³⁶ Ugyanakkor hozzá kell tenni, hogy az évi nagyjából 600 milliárd USD-s védelmi költségvetésből átlag 10-15 milliárd jutott a térségbeli katonai erő felfejlesztésére.³⁷

A gazdasági tényező szintén fontos, amely sok tekintetben szorosan kötődik a politikai és katonai vonalhoz. Érdekes lehet, hogy a 2017 februárjában 6012 milliárd USD-nyi amerikai állampapírból, 1115,1 milliárd USD-nyit Japán, míg 1059,7 milliárd USD-nyit Kína birtokolt, de Hong Kong, Tajvan és Szingapúr is 200,2, 183,6 és 107,4 milliárd dollárnyit vásárolt, amellyel szintén a legnagyobb külföldi hitelezők közé tartoznak.³⁸ Az Obama-kormány folytatta a két elődje által megkezdett kereskedelmi politikát, ennek egyik sarokpontja a szabad kereskedelem térségbeli előmozdítása.³⁹ Ennek egyik fontos lépcsőfoka volt a koreai-amerikai szabadkereskedelmi egyezmény 2007-es aláírása, amelyet a Kongresszus 2011-ben fogadott el és 2012-ben lépett életbe, az ezt követő 10 évben minden illetéket eltörölnek a két állam közti kereskedelemben.⁴⁰ 2004 óta már volt ilyen szerződés Szingapúrral.⁴¹ Megemlíthető a Transz-csendes-óceáni Partnerség (TPP), amelyről Washington azt remélte, hogy növelheti az amerikai exportot és könnyebben tudja érvényesíteni érdekeit, ezáltal hozzájárulva a hazai növekedéshez, valamint munkahelyeket

³⁵ East Asian Strategic Review 2015; National Institute for Defense Studies; Tokió; 2015; 253.o.

³⁶ Green - Hicks - Cancian im. 1-2.o.

³⁷ O'Hanlon, Michael - Petraus, David: America's Awesome Military; Foreign Affairs September/October 2016; 14.o.

³⁸ MAJOR FOREIGN HOLDERS OF TREASURY SECURITIES; <http://ticdata.treasury.gov/Publish/mfh.txt>; 2017.04.14.

³⁹ Manyin - Daggett - Dolven - Lawrence - Martin - O'Rourke - Vaughn im. 21.o

⁴⁰ U.S. - Korea Free Trade Agreement; <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/korus-fta>; 2015.09.15.

⁴¹ Singapore FTA; <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/singapore-fta>; 2015.09.15.

teremtenek szerte a térségben.⁴² Emellett a TPP célja volt az is, hogy egy olyan szorosabb és tágabb partneri kört építsenek, amely gazdaságilag húzza szorosabbra a szálakat, mindezt úgy, hogy közben kihagyják a térség domináns (és immár világszinten is első) Kínát, ezzel is „kezelve” a felemelkedő hatalmat.

A Trump kormány és Ázsia politikája

Minden túlzás nélkül állíthatjuk, hogy 2017 januárjában Donald J. Trump személyében egy egyáltalán nem mindennapi vezető került az amerikai elnöki székbe. A szabadszájú republikánus milliárdos üzletember a politikán kívülről jött és tabudöntőgető beszédeivel sokkolta a politikai paletta egyik felét, miközben győzelméből ítélve az átlag amerikaiak jelentős részét győzte meg azzal, hogy egyszerű nyelvezettel beszélt a mindennapi problémáikról. Ám emiatt már a kampány alatt éles kritikák érték és a „mainstream” politikai elit és média felsorakozott Hillary Clinton demokrata párti jelölt mögött, akinek a fölényes győzelmét jósolták. Ám az amerikai választók döntöttek, amire válaszul otthon és külföldön a baloldali és liberális elit sokkos állapotba került és egységesen megsértődött. Nem részletezve az amerikai belpolitikai eseményeket, azóta is különböző belső és külső erők igyekeznek Trump elnököt ellehetetleníteni. Probléma volt az is, hogy senki nem tudta se az USA-ba, se külföldön, hogy mi várható az új elnöktől és csak a sokszor ellentmondásos kampány beszédei és Twitter bejegyzései adtak némi támpontot.

Emiatt olyan vádak is érték az új elnököt, hogy alkalmatlan feladata ellátására, ám ahogy a kabinet elkezdett felállni, a kulcspozíciókba is nem mindennapi szakértők jelentek meg. A védelmi tárcát James Mattis nyugalmazott tengerészgyalogos tábornok kapta, aki a – csendes-óceáni illetőségű – 1. tengerészgyalogos hadosztályt vezette az iraki invázió, majd később a megszállás alatt is. A külügy élére Rex Tillerson volt Exxon vezér került, aki bár diplomáciai múlttal nem, de kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkezik. Az elnök nemzetbiztonsági tanácsadója pedig – rövid intermezzót követően – a hadsereg altábornagya, az iraki veterán Henry R. McMaster lett.

Bár a disszertációm írása idején az új kormány külpolitikai iránya még csak körvonalazódik, jelenleg az látszik, hogy elmozdul az Obama féle ideológiai megközelítéstől a valós

⁴² Trans-Pacific Partnership (TPP); <https://ustr.gov/tpp/>; 2015.09.15.

érdekeken alapuló reálpolitika irányába. Ezt az „Amerika az első külpolitikában” vázolták fel, amely szerint a külpolitika egyedüli célja az amerikai érdekek védelme és az ország biztonságának szavatolása. Ehhez erős Amerikára van szükség, megfelelően felszerelt és erős haderővel, illetve olyan kereskedelmi kapcsolatokkal, amelyek az amerikai gazdaság és emberek érdekeit szolgálják. Ez a megközelítés a Trump kormány szerint kevesebb konfliktust és stabilabb, békésebb világot fog eredményezni, amelyhez aktívan kívánja használni a diplomáciát és nem akarja folytatni az intervencionalista utat, ehelyett lehetségesnek látja, hogy a régi ellenségekkel kiegyezzenek, míg az eddigi jó kapcsolatokat még szorosabbra fűzzék. Ám azt leszögezi, hogy az ISIS-al mindenképpen le kell számolni.⁴³ Emellett az eddigi történésekből az is következtethető, hogy bár jelentős stratégiai irányváltás nem következik be a külkapcsolatokba, de a módszer más lesz, jóval üzleti szemléletűbb, tehát ellentétben a demokrata kormánnyal nem akarnak megváltoztatni más országokat ideológiai alapon, hanem inkább jól akarnak járni a kapcsolattal. Az is igaz, hogy az amerikaiak is jobban szeretnék, ha a kormány inkább az otthoni problémák megoldásán dolgozna, ahelyett, hogy lépten-nyomon külföldön avatkozik be.

Bár első látásra az Ázsia-csendes-óceáni politika nincs annyira kidomborítva, mint az Obama kormány idején, de a hatalomváltást követő 2-3 hónap eseményeit tekintve, továbbra is jelentős az amerikai külpolitikai aktivitás a térségben. Igaz, a politika jellege változott, jelenleg úgy tűnik, hogy a középpontjában Kína és Észak-Korea áll, illetve főleg katonai és gazdasági területekre lehet tovább bontani a kérdéskört. A szövetségesek közül is leginkább csak Japán és Dél-Korea lett kiemelve, míg Délkelet-Ázsia leginkább a kínai relációban nyer értelmet, illetve a liberális eszme terjesztése is lekerült a napirendről. Ennek alapján Trump keményebb hangot kíván megütni Kínával és Észak-Koreával mint elődje. Olyan vélemény is megjelent, hogy bár Obama helyesen és jó időérzéssel ismerte fel az Ázsia-csendes-óceáni térség jelentőségét, túl gyengének bizonyult ahhoz, hogy ezt a politikát megfelelően végig is vigye. Emellett Mattis védelmi miniszter kifejezte azt is, hogy kerülni kellene a Pivot és Rebalance jelszavakat, mivel ez másokat (ellenségeket és barátokat) arra enged következtetni, hogy Washington elfordul más fontos területektől.⁴⁴ Azonban Ázsiában sokan még várnak arra, hogy kiderüljön Trump Ázsia politikája mit is takar igazán, ezt nehezíti az

⁴³ America First Foreign Policy; <https://www.whitehouse.gov/america-first-foreign-policy>; 2017.03.29.

⁴⁴ Townshend, Ashley: America First: US Asia Policy Under President Trump; <https://www.uscc.edu.au/analysis/america-first-us-asia-policy-under-president-trump>; 2017.03.29.

is, hogy a külügyminisztériumban az átadás-átvétel még folyamatban van, tehát sok helyen még a régi adminisztráció emberei ülnek, míg más helyek még betöltetlenül állnak. Mindenesetre Tillerson már járt Japánban, Dél-Koreában és Kínában, illetve Mattis is tiszteletét tette Japánban és Dél-Koreában első hivatalos külföldi útja során.⁴⁵

A megnyugtatóra szükség is volt, hiszen Trump a kampány alatt tett kijelentései elbizonytalanítottak több szövetségest. Az akkor még elnökjelölt szerint, ha Japán és Dél-Korea nem hajlandó több pénzt áldozni a saját biztonságukra, akkor kész lenne hazahívni az amerikai csapatokat, illetve a két ország akár kifejleszthetne nukleáris fegyvereket is, hogy az USA nélkül szavatolhassák saját védelmüket. A győzelem után az elnök találkozott a két ország vezetőivel és igyekezett megnyugtatóni őket a hosszú távú amerikai elkötelezettségről, Mattis pedig útja során mindent megtett, hogy eloszlassa a kételyeket, bár a nagyobb hozzájárulás igénye továbbra is fennáll. Azonban a jelek szerint bár Japánban pozitívan fogadták az új elnököt, Dél-Koreában, Ausztráliában, Szingapúrban és Indiában jóval nagyobb távolságtartással kezelik. Márpedig a szövetségesekre szükség van, annál is inkább, mivel a Pentagon új vezetése nagy hangsúlyt helyez az ázsiai eredetű katonai fenyegetések semlegesítésére, nevezetesen Kínát el kell rettenteni, Észak-Koreával pedig komolyan kell foglalkozni. Többen tartanak attól is, hogy a Trump kormány konfrontatívabb Kína politikája komoly károkat okozhat a térségbeli amerikai szövetségesi és partneri rendszerben.⁴⁶

Ázsia kapcsán még mindenképp ki kell emelni, hogy a Trump kormány első intézkedései között volt a TPP felrúgása, amely egybe vág a „Kereskedelmi megállapodások, amelyek minden amerikaiat szolgálnak” politikával. E szerint az elmúlt évtizedek szabadkereskedelmi megállapodásai csak egy szűk belső kör és a washingtoni elit érdekeit szolgálták, míg az amerikai dolgozók vesztesei voltak ennek a történetnek. Ezért felülvizsgálják a NAFTA-t is, mert Trump szerint fair megállapodásokra van szükség és az amerikai gyárakat haza kell hozni, hogy fellendítsék az otthoni gazdaságot.⁴⁷

⁴⁵ Liow, Joseph Chinyong: Trump's Asia policy, 2 months on; <http://www.straitstimes.com/opinion/trumps-asia-policy-2-months-on>; 2017.03.29.

⁴⁶ Townshend

⁴⁷ Trade Deals That Work For All Americans; <https://www.whitehouse.gov/trade-deals-working-all-americans>; 2017.03.29.

Szövetségesek és partnerek

Az Egyesült Államok stratégiájában mindig kiemelt szerepet kapnak a szövetségesek, amelyek nagyban hozzájárulnak a globális amerikai jelenlét és érdekérvényesítő tevékenység fenntartásához. Egyrészt helyet biztosítanak az amerikai bázisoknak vagy fogadó nemzeti támogatást adnak a rotációban települő amerikai erőknek, illetve maguk is hozzájárulnak a helyi erőegyensúly fenntartásához, jó példa erre Japán és Dél-Korea, amelyek fegyveres erői önmagukban is a világ legerősebbjei és legkorszerűbbjei közé tartoznak. Jelenleg az Egyesült Államok Japánnal, Dél-Koreával, Ausztráliával, Thaifölddel és a Fülöp-szigetekkel áll bilaterális védelmi szövetségben.⁴⁸ Ugyanakkor a partnerek is nagyon fontosak, amelyekkel bár nem rendelkezik szövetségi szerződéssel, mégis nagyon komolyan hozzá tudnak járulni az amerikai politika és a katonai műveletek sikeréhez, ilyen fontos partnerek Új-Zéland, Szingapúr, Malajzia, India, illetve újabban Indonézia és Vietnam is, valamint ne felejtjük ki Tajvant, amelynek státuszát elég nehéz lenne meghatározni, de valószínűleg Washington számíthat rá, mint szövetségesre.

A legfontosabb két ázsiai szövetséges mindenképpen Japán és Dél-Korea, amellyekkel 1951 és 1953 óta áll az Egyesült Államok védelmi kapcsolatban. Ezen kapcsolatok részletes ismertetésére a következő fejezetben kerül sor.

Ahogy arról már volt szó, Délkelet-Ázsia nagyobb figyelmet kapott, ennek egyik oka, hogy az Egyesült Államok a vietnami háború után elhanyagolta a térséget és csak 2001 után kezdte ismét felfedezni, az itt levő iszlamista csoportok elleni harcban. Ebben egyébként jelentős anyagi, kiképzési és tanácsadási támogatást adott a délkelet-ázsiai államoknak, köztük kiemelten a Fülöp-szigeteknek és Indonéziának. A térség ugyanakkor a világ egyik legfontosabb vízi útja, amely a Malakka-szoroson és a Dél-kínai-tengeren húzódik keresztül, így fontos gazdasági és stratégiai érdekek kapcsolódnak a régióhoz. Másrészt a kínai geostratégiai terjeszkedésnek ez talán jelenleg a legfontosabb iránya, így a Dél-kínai-tengeren az elmúlt időben igencsak feszült helyzet alakult ki.

Kerry külügyminiszter 2015-ben Malajziában kifejezte, hogy az ASEAN létfontosságú Washington szempontjából, ez a kapcsolat pedig igen sokrétű. Az ASEAN fontos a térség

⁴⁸ U.S. Collective Defense Arrangements; <http://www.state.gov/s/treaty/collectivedefense/>; 2015.09.15.

stabilitása, békéje, fejlődése szempontjából, fenntartva a jog uralmát.⁴⁹ A közös érdekek közé tartozik a tengeri biztonság, a szervezett bűnözés elleni harc, a nukleáris non-prolifерáció vagy a kiber-biztonság. Gazdaságilag is fontos a terület, mivel 2013-ban 206,9 milliárd USD volt az ASEAN-USA kereskedelem értéke, míg az amerikai közvetlen befektetések elérték a 11,1 milliárd USD-t, amivel Washington a harmadik legnagyobb befektető a térségben.⁵⁰

Az utóbbi években Délkelet-Ázsiában kiemelt fontosságú lett Washington számára a Fülöp-szigetekkel, Vietnammal és Indonéziával való kapcsolat erősítése. Az erős kínai jelenlét miatt pedig megélnékült az amerikai katonai aktivitás is.⁵¹ Több fontos szerződést is kötöttek a térség államaival, amely bővebb ismertetésére szintén a következő fejezetben kerül sor. A tradicionálisan jó amerikai-thai kapcsolatokat viszont komolyan befolyásolták a thai belpolitikai események, amelyekkel kapcsolatban Washington rosszallását fejezte ki, ezzel igazából csak azt érte el, hogy sikerült Bangkokot eltávolítania, miközben a kínai-thai kapcsolatok tovább erősödtek.⁵² Ez egyben arra is jó példa, hogy az az amerikai gyakorlat, hogy a pragmatikus kapcsolatok helyett szelektíven szólnak bele más államok belügyeibe, így például szövetséges vagy baráti államokéba is, hosszútávon általában csak elidegeníti Amerika barátait.⁵³

India

Mivel India Kína mellett a másik legfontosabb felemelkedő hatalom, ezért érdemes legalább említés szintjén foglalkozni vele, mivel területi korlátok miatt külön fejezetet sajnos nem kaphatott. India a hidegháború alatt az el nem kötelezett tábor egyik kulcsállama volt, amely az amerikaiakkal hűvösebb, míg a szovjetekkel szorosabb kapcsolatokat ápolt, ugyanakkor nem egyszer került szembe Pakisztánnal és Kínával is, amely többször háborúba torkollott. A

⁴⁹ Parameswaran, Prashanth: ASEAN 'Essential' to Upholding Asia's Rules, Says US Secretary of State; <http://thediplomat.com/2015/08/asean-essential-to-upholding-asias-rules-says-us-secretary-of-state/>; 2015.09.17.

⁵⁰ Overview of ASEAN-US Dialogue Relations; <http://www.asean.org/news/item/overview-of-asean-us-dialogue-relations>; 2015.09.17.

⁵¹ Rahmat, Ridzwan – Hardy, James: US warns against South China Sea militarisation; Jane's Defence Weekly 15 April 2015; 16.o.

⁵² Chanlett-Avery, Emma – Dolven, Ben: Thailand: Background and U.S. Relations; Congressional Research Service; 2013; I.o.

⁵³ Az emberi jogok és a demokrácia helyzete Szaúd-Arábiában soha nem kelt aggodalmat a washingtoni politikusokban, nem így egyes európai vagy ázsiai szövetségesek esetében.

Bush kormány alatt már jelentős amerikai érdeklődés volt megfigyelhető India kapcsán, amelyben nyilvánvalóan felfedezhető az, hogy India volt az a legerősebb és potenciálisan partner, amely viszonylagos közelségben feküdt azokhoz a területekhez, amelyek ekkortájt az amerikai erők fő műveleti területének számítottak, illetve egyfajta potenciális ellensúlynak is tekinthették Washingtonban a felemelkedő Kína ellenében, ez egyébként beleillene az amerikai bekerítő stratégiába is.

Azt fontos hangsúlyozni, hogy India tekintetében az amerikaiak inkább a lassú építkezés stratégiáját választották, kerülve, hogy sürgessék az új-delhii döntéshozókat, ezzel kifogva a szelet az ellenzők vitorlájából, akik arra figyelmeztettek, hogy szorosabb indiai-amerikai kapcsolat belesodorhatja őket olyan helyzetekbe, amely Indiának nem érdeke.⁵⁴ Ennek folyamányaként már 2005-ben kidolgoztak egy közös védelmi munkatervet, amely során nőtt a közös gyakorlatok száma, illetve az amerikai fegyverexport is a dél-ázsiai országban. Az Obama kormány alatt az Indiával való amerikai kapcsolatok további jelentős fejlődésen mentek keresztül, amelynek során Washington aktívan kereste a stratégiai partnerséget Új-Delhivel. 2012-ben a védelmi technológiáról és kereskedelemről, míg 2014-ben a védelmi együttműködésről egyeztek meg, 2015-ben pedig kiadták a Közös Stratégiai Víziót az Ázsia-csendes-óceáni és az Indiai-óceán Régiójára.⁵⁵ Ebben a gazdasági kapcsolatok és infrastrukturális fejlesztések mellett hangsúlyos szerepet kapnak a biztonsági jellegű kérdések. Így például a tengeri biztonság és a szállítási útvonalak biztosítása, kiemelve a Dél-kínai-tengert, valamint a terrorizmus, kalózkodás és a tömegpusztító-fegyverek elterjedése elleni harc. Emellett szeretnék előmozdítani a regionális dialógusok jelentőségét is.⁵⁶

A kapcsolatok fontos eleme a kereskedelem, amely 2013-ra már elérte a 97 milliárd USD-t, e tekintetben nem elhanyagolható tény, hogy 2030-ra várhatóan az indiai lesz a harmadik legnagyobb nemzetgazdaság a világon. Ezért Washington reméli, hogy a két ország közti kereskedelem már 2024-re elérheti az 500 milliárd USD-t. Emellett az Obama kormány a 2014-ben megválaszott Narendra Modi miniszterelnökben olyan partnert látott, aki

⁵⁴ Green - Hicks – Cancian im. 85.o.

⁵⁵ Kronstadt, K. Alan: India's New Government and Implications for U.S. Interests; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2015; 1-3. és 7.o. és Fact Sheet: U.S.-India Defense Relationship; <http://archive.defense.gov/pubs/US-IND-Fact-Sheet.pdf>; 2016.05.11.

⁵⁶ U.S.-India Joint Strategic Vision for the Asia-Pacific and Indian Ocean Region; <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/01/25/us-india-joint-strategic-vision-asia-pacific-and-indian-ocean-region>; 2016.05.11.

támogathatja az amerikai Ázsia-csendes-óceáni politikát. E tekintetben két fontos területen találkoztak az érdekek: a terrorizmus elleni harc és a tengeri biztonság.⁵⁷

Indiában a fő biztonsági fenyegetésnek a terrorizmust látják, amelynek Pakisztán szolgál háttérbázisául, például a 2008-as mumbai merénylet elkövetői is ott készültek fel. 2014-ben pedig egy pakisztáni hadihajót próbáltak a terroristák elfoglalni, amellyel azután amerikai hajókat akartak megtámadni. Emellett India a pakisztáni kibertámadások egyik fő célpontja, amelynek a hagyományos pusztításon és információszerzésen túl az álhírek terjesztése is az egyik fő profiljává vált, amelynek célja, hogy az indiai muszlim közösségekben keltsenek feszültséget.⁵⁸ India és az USA együttműködik az afganisztáni rendezésben is, ahol Új-Delhi ismét csak szemben áll Iszlambaddal.⁵⁹

A másik kérdés a tengeri biztonság, amely téren Indiának komoly ambíciói vannak. India elhelyezkedése, népessége és katonai ereje folytán domináns szereplő az Indiai-óceánon, amelyet saját stratégiai terének tekint. Ez nem csupán gazdasági szempontból fontos, bár tény, hogy áruforgalmuk 77%-a, a kőolaj behozatal 80%-a a tengeri utakon folyik, valamint a hazai földgáz kitermelés 80%-a is offshore fúrótornyokból származik. A 2015-ös tengerészeti stratégia az indiai érdekszférán belülnek tartja a Földközi-tenger, Jóreménység-fok (Dél-Afrika), a Dél-kínai-tenger és a Dél-Csendes-óceán által határolt területet. Ezen a területen belül Új-Delhi véleménye szerint elsőszámú biztonságsszolgáltatóvá lépett elő, mivel aktív kalózellenes műveletekben vesz részt Kelet-Afrikától a Malakka-szorosig. A képletből nehezen lehet kihagyni, hogy India szárazföldi határain túl erős és nem feltétlenül baráti országok találhatóak, ezért a déli, tengeri irány, nagyobb terjeszkedésnek és befolyásnövelésnek ad teret.⁶⁰ Ebben pedig az Egyesült Államok jelentős segítséget képes adni, hiszen az elsőszámú tengeri hatalom, így tanácsadással, valamint technológiai segítséggel fejleszthetik az indiai haditengerészeti képességeket, például közös gyakorlatokra is sor került, például tengeralattjáró elleni hadviselésben, amelynek apropóját az Indiai-óceánon megélénkült kínai tengeralattjáró aktivitás adta.⁶¹

⁵⁷ Kronstadt im 3. és 11-12.o.

⁵⁸ Green - Hicks – Cancian im. 83.o.

⁵⁹ Kronstadt im 2. és 10 és 13.o.

⁶⁰ Háda Béla: „Ensuring Secure Seas” – India 2015. évi tengeri biztonsági stratégiája; Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések 2016/5.; 1-3.o.

⁶¹ Green - Hicks – Cancian im. 86.o.

A kapcsolatból nyilvánvalóan nem lehet kihagyni a Kína faktort, hiszen az Egyesült Államok Kelet-Ázsiában, míg Indiának az ázsiai kontinensen, illetve egyre inkább az Indiai-óceánon kell szembenéznie a megélénkülő kínai tevékenységgel. Ezért különösen fontos a könnyen gyújtóponttá váló Dél-kínai-tenger, amely az amerikai és indiai érdekszféra metszetében fekszik. Emellett Washington valószínűleg az indiai befolyást használná Mianmarban vagy Bangladesben, hogy javítsa saját pozícióit, például a gazdaság és energetika terén.⁶²

Az amerikai-kínai kapcsolat

Bár alapvetően az ifjabb Bush kormány külpolitikáját ritkán szokták pozitív kontextusban említeni, de kínai relációban (sőt általában Kelet-Ázsiában, mivel Japánnal és Indiával is javult a kapcsolat) dicsérni lehet. Az amerikai adminisztráció képes volt egy pragmatikus kapcsolat kialakítására, amelyben – bár minden témában nem értettek egyet – mégis kerülték, hogy saját érdekeiket a másokra erőszakolják. Erre jó példa, hogy a szeptember 11-ei támadásokat követően a két ország együttműködött a terrorizmus ellen, továbbá Peking nem konfrontálódott olyan nyíltan Washingtonnal, holott az iraki háborút nyilvánvalóan nem támogatta. Másik példa lehet Észak-Korea kérdése, hiszen Kínának a legkevésbé sem érdeke a nukleáris fegyverek elterjedése, illetve, hogy esetleg félelemből mások is, például Japán, Dél-Korea, Indonézia vagy Vietnám saját atomfegyverekre tegyen szert, minthogy az sem, hogy Észak-Korea összeomlása destabilizálja a térséget, közte kínai területeket is.⁶³

Amikor a Bush kormányzat átadta a hatalmat az Obama adminisztrációnak, az amerikai kapcsolatok kifejezetten jók voltak Kínával, ami ugye a világ országainak jelentős részével nem volt elmondható. Ugyanakkor a helyzet azóta sokat változott, nem utolsósorban azért, mivel Peking nemzetközi súlya jelentősen megnőtt, amely párosult egy jóval határozottabb kínai külpolitikával. Az amerikai Pacific Pivot meghirdetése felélesztette azokat a 20. századból eredő kínai beidegződéseket, hogy valami összeesküvés készül ellene, amelynek célja, hogy megfossza az országot a nagyság lehetőségétől. Ezen nem segített az sem, hogy pont a térségbeli kínai akciók miatt a környező államok is szorosabb barátságot kerestek

⁶² Mishra, Vivek: India-US joint strategic vision: Implications for the Indo-Pacific; <http://www.indiawrites.org/diplomacy/india-us-joint-strategic-vision-implications-for-the-indo-pacific/>; 2016.05.11.

⁶³ Kissinger, Henry: Kínáról; Antall József Tudásközpont; Budapest; 2014.; 513-519.o.

Washingtonnal, illetve a térségbeli amerikai katonai jelenlét is nőtt. A demokrácia és az emberi jogok terén való amerikai „nyomulás” pedig Pekingből gyakran tűnik úgy, hogy az USA így vagy úgy, de rezsimváltást akar kieroszakolni Kínában. Ennek ellenére bebizonyosodott az is, hogy Kína hajlandó együttműködni a globális békét vagy stabilitást veszélyeztető kérdésekben, így például Észak-Korea, Líbia vagy a klímaváltozás terén, ugyanakkor ez nehezebben működik, ha Amerika közben Pekinget korlátozó lépéseket próbál tenni, vagy olyan kérdésekben, amelyek inkább az USA és a nyugat egyoldalú „befolyásszerzésre tett kísérletének” tűnnek, mint például a szíriai beavatkozás.⁶⁴

A 2015-ös NBS szerint Washington üdvözli a stabil, békés és fejlődő Kínát, amellyel együtt kíván működni regionális és globális kérdésekben is, ugyanakkor tisztában vannak a kínai hatalom és katonai erő növekedésével jelentkező kihívásoknak és fenyegetéseknek is.⁶⁵ Egyrésztől gazdasági szempontból Kína mostanra már megkerülhetetlen szereplőnek számít és komoly amerikai érdekek fűződnek hozzá, másrésztől katonai és politikai szempontból félelmekre is okot ad, ha növekvő katonai képességeit, és céljainak átláthatatlanságát nézik. A 90-es évek közepe óta a térségbeli amerikai szövetségeseknél is Kína vette át az elsőszámú gazdasági partner pozícióját és hasonló figyelhető meg a térség többi államánál is. Ellenben az egyre szorosabb gazdasági függés mellett, számos ország politikai és katonai téren továbbra is az Egyesült Államok felé húz inkább.⁶⁶

2016-ban Kína volt 7,7%-al az USA harmadik legnagyobb export partnere, míg 21,5%-al az elsőszámú importpartner.⁶⁷ Ezzel a két ország közötti kereskedelem elérte az 578,6 milliárd USD-t. Azonban a képet árnyalja, hogy míg az amerikai export értéke 115,8 milliárd USD volt, addig a kínai importé 462,8 milliárd USD.⁶⁸ Pontosan emiatt Kína és az Egyesült Államok között jelenleg a legtöbb feszültséget a kereskedelmi, gazdasági és a kapcsolódó ügyek okozzák. A hatalmas kereskedelmi különbség mellett, az RMB vélt mesterséges alulértékelése a dollárral szemben is sok feszültséget kelt, ugyanis jelentős kereskedelmi előnyhöz juttatja a kínai cégeket, lévén olcsón tudnak exportálni, ugyanakkor az amerikaiak drágán tudnak eladni az ázsiai országban. Ez a politika jelentős mértékben hozzájárul az amerikai kereskedelmi deficit növekedéséhez. Ezért már történtek lépések, hogy Kína ne

⁶⁴ Christensen im. 28-36.o.

⁶⁵ National Security Strategy 2015; 24.o.

⁶⁶ Global Trends 2030; National Intelligence Council; 2012; 76.o.

⁶⁷ United States

⁶⁸ Trade in Goods with China; <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5700.html>; 2017.04.02.

értékkelje alul ilyen mértékben az RMB-t, ám a helyzet amerikai szempontból még mindig nem kielégítő, ők inkább piaci alapú átváltást szeretnének.⁶⁹ Kína az egyik legfőbb külföldi hozzájárulója az amerikai államadósság finanszírozásának, illetve a kamatok alacsony szinten tartásának,⁷⁰ 2017 elején 1059,7 milliárd USD-nyi amerikai állampapír volt Peking tulajdonában.⁷¹ Ez egyrészt pozitívum, másrésztől azonban Washington szempontjából hosszútávon mindenképp aggodalomra ad okot, hogy a legfőbb riválisa ilyen kiemelkedő hitelezője is egyben. Emellett nem szabad elfelejteni a szabadalmi és egyéb tulajdonjogok kínai részről való totális semmibevételét sem, amellyel szintén hatalmas károkat okoznak a fejlesztő vállalatoknak, amelyek találmányait lemásolva, olcsóbban kínálják.

Ehhez kapcsolódik a kiber térben zajló kínai tevékenység is, például a hackertámadások nagyjából fele Kínából jön. Mivel az ország gyorsan fejlődik az információs technológia terén is, ezért a kiberhadviselési képességek kialakítása sem okoz gondot, amelyeket felhasznál többek között a szigetvitákban is, támadva a konkuráló országok információs rendszereit.⁷² Emellett Kína felhasználja kiber képességeit katonai vagy ipari kémkedésre is. Például gyanítják, hogy a J-20 és J-31 lopakodó harci gépek kifejlesztésében fontos szerepet játszottak az amerikai F-35 program elloptott anyagai.

Pekingben ugyanakkor a „Pacific Pivot-ot” agresszív piacszerzésnek látják amerikai részről, ergo egyenesen Kína elleni törekvésnek tekintik (katonai, politikai és gazdasági téren is). Ennek egyik jelét látják abban, hogy a TPP-ből is kihagyták, holott a világ elsőszámú gazdasági hatalmáról van szó. Másik oldalról kínai kihívásról beszélnek, amely az amerikai elsőséget fenyegeti a térségben. Ennek részének tekintik, hogy Peking létrehozta (2014. október 4.) a sokszor a Világ Bank konkurensének tekintett Ázsiai Infrastrukturális Befektetési Bankot és különösen fájó pont, hogy Washington több közeli szövetségese is részt vesz benne.⁷³

Az Obama-kormány megközelítése is kétarcúságot mutatott, hiszen, amíg igyekeztek jó és kooperatív kapcsolatot kialakítani Pekinggel, addig Amerika egy erős jelenlétet és

⁶⁹ Morrison Wayne M. – Labonte, Marc: China's Currency Policy: An Analysis of the Economic Issues; Congressional Research Service; 2013; I. (Summary) és 29.o.

⁷⁰ Morrison, Wayne M.: China-U.S. Trade Issues; Congressional Research Service; 2014; I. (Summary)

⁷¹ MAJOR FOREIGN HOLDERS OF TREASURY SECURITIES

⁷² Grevatt, Jon: The As-Pac cyber challenge; Jane's Defense Weekly 11 February 2015; 24.o.

⁷³ Moussalli, Marc: China Not Impressed with Obama's Asia Pivot;

<http://www.internationalpolicydigest.org/2015/04/07/china-not-impressed-with-obama-s-asia-pivot/>;
2015.09.18.

elhatározódást kívánt mutatni, hogy Kínát konstruktívabb viselkedésre sarkallja és eltántorítsa a hegemonisztikus törekvésektől. Ez azért is problémás, mert Washingtonnak szüksége van a kínai támogatásra bizonyos regionális és globális kérdések (pl. Észak-Korea, Szíria, Irán) kezelésében, ám az amerikai viselkedést úgy értelmezhetik a másik oldalon, hogy Kínát csak kordában akarják tartani, amely viszont keményebb kiálláshoz vezethet a pekingi vezetés részéről.⁷⁴ Xi Jinping kínai elnök szerint egy új modellre lenne szükség a két ország kapcsolatában, amelynek a konfliktuskerülésen és az egymás, valamint egymás érdekeinek közös tiszteletben tartásán kell alapulnia. 2013 júliusában az amerikai-kínai stratégiai és gazdasági párbeszéd találkozáján megállapodtak, hogy értesítik egymást a nagyobb katonai tevékenységekről, tárgyalnak a katonai légi és tengerészeti műveletek során betartandó magatartási szabályokról és forródrótot hoznak létre a két ország különleges megbízottai között.⁷⁵ 2014-ben pedig a két védelmi miniszter aláírt egy memorandumot, amelyben szabályozták, hogy a felek légi és vízi járművei hogyan viselkedhetnek, ha találkozásra kerül sor.⁷⁶

Kínai részről sérelmezik az amerikai erők térségbeli bázisait és aktív jelenlétét is, amelyet fenyegetőnek tartanak országukra nézve, azokat egy országuk elleni bekerítési kísérletnek tartják, amely viszont nem nélkülöz minden alapot. Ugyanis a hidegháború idején az amerikai stratégia fontos eleme volt a Szovjetunió bekerítése és távol tartása az óceánoktól, tengerektől. Ennek részeként alakultak meg – a spykman-i elvek jegyében – az eurázsiai kontinens partvidékeit lefedő, Amerika-barát szövetségi rendszerek, mint a NATO, CENTO, SEATO, ANZUS és a japán, dél-koreai és fülöp-szigeteki védelmi szövetségek. Napjainkban is létezik még a japán, ausztrál, dél-koreai, thai és fülöp-szigeteki bilaterális védelmi szerződés, míg az egyéb térségbeli országok irányába élénk amerikai érdeklődés tapasztalható, így például India, Indonézia, Szingapúr, Vietnam és Malajzia felé. Ezért ha a térképen bejelöljük ezeket az országokat és hozzávesszük, hogy többükben állandó vagy rendszeres amerikai katonai jelenlét van, láthatjuk, hogy ha kimondatlanul is, Kína ellen egy ázsiai bekerítő stratégia folyik.

Amerikai részről viszont komoly aggodalomra ad okot a kínai hozzáférést gátló/területmegtagadó eszköztár, amelynek rendeltetése, hogy jelentősen korlátozzák vagy

⁷⁴ Manyin - Daggett - Dolven - Lawrence – Martin - O'Rourke - Vaughn im. 8. és 18.o

⁷⁵ East Asian Strategic Review 2014; 276-278.o.

⁷⁶ Asia-Pacific Maritime Security Strategy 2015; 30.o.

megakadályozzák az ellenfelek mozgás és műveleti szabadságát konfliktus helyzetben a Csendes-óceán nyugati felén. Ezzel képesek lennének megakadályozni, hogy az amerikai erők beavatkozzanak, ha Kína például a Kelet- vagy Dél-kínai-tengeren műveleteket kezdene a vitatott szigetek vagy Tajvan megszerzésére. Ez a térség országaiban is jelentős aggodalmat kelt, miszerint ez az amerikai biztonsági garanciákat is degradálja. Ennek a rendszernek a háború idején való felszámolására dolgozta ki a Pentagon az Air-Sea Battle koncepciót, amely a légierő és haditengerészet szoros együttműködésével iktatná ki a kínai fegyverrendszereket. Természetesen egy kimondatlanul is nyilvánvalóan Kína elleni háborús koncepciót pedig Pekingben sérelmezhetnek, teljesen érthető módon. Vagyis a jól láthatóan egymás ellen kialakított katonai képességek komoly gátját képezik a kapcsolatok elmélyülésének.

Újabbon pedig a dél-kínai-tengeri kínai tevékenység okozott feszültséget Peking, valamint a Fülöp-szigetek, Vietnam és közvetve az Egyesült Államok között, ugyanis Kína szigeteket kezdett építeni, amelyeken aztán katonai bázisokat hoz létre, hogy ellenőrzés alatt tarthassa a térség gazdag erőforrásait. Válaszként Washington felszólította Pekinget, hogy tartsa be a nemzetközi jogot, illetve felélénkítette a térségbeli katonai tevékenységét.⁷⁷

A Trump kormány Kína kérdésében is változásokat hozott. Az alapvetés az volt, hogy Obama hozzáállása túl puha volt, amely lehetetlenné tette, hogy egy Amerika számára jövedelmező kapcsolat jöjjön létre, miközben felbátorította Kínát arra, hogy konfrontatívabb lépéseket tegyen a térségben. Ezért Peking esetében egy jóval keményebb és konfrontatívabb politikát kíván folytatni az új adminisztráció, e tekintetben a fő hangsúly Tajvan, Észak-Korea, a Dél-kínai-tenger és a kereskedelem terén van. Trump-nak még a beiktatása előtt sikerült felkavarni az állóvizet, mivel bejelentette, hogy fogadta a tajvani elnök gratulációját és különben is nem érti, hogy miért kellene tartaniuk magukat az „egy Kína” elvhez, bár később Washington megerősítette, hogy az „egy Kína” elv továbbra is él. Egyesek szerint ez nem elszólás volt, inkább gondosan kalkulált bejelentés, amely az új üzleti szemlélet egyik eleme, amely célja lehet egyfajta „nagy kiegyezés”. Trump korábbi tanácsadója ugyanis azt javasolta, hogy el kellene ismerni Kína politikai és társadalmi rendszerét, cserébe pedig azt

⁷⁷ Hardy, James: Footprints in the sand; Jane's Defence Weekly 18 February 2015; 25-29.o.

kérni, hogy Peking tartsa tiszteletben a status quo-t. Ennek a nagy tervnek része, vagy inkább akadály lehet a gazdaság kérdése.⁷⁸

A kampány alatt Trump élesen bírálta Kínát, többek között „munkahely lopónak és valuta manipulátornak” nevezte az ázsiai óriást.⁷⁹ Az elnök kereskedelmi tanácsadójáról, Peter Navarro-ról úgy tartják, hogy Kína ellenes és a jelenlegi kijelentések alapján nem zárható ki, hogy az Egyesült Államok védő- és büntetővámokat vetne ki a kínai termékekre, válaszul arra, hogy az amerikai vezetés szerint Peking kereskedelmi politikája súlyosan sérti az amerikai érdekeket.⁸⁰ Az USA kivonulása a TPP-ből azonban lehetőséget biztosít Kína számára, hogy növelje saját befolyását a térségben. Ennek ellenére Kína és a Trump kormány kapcsolata nem feltétlenül olyan negatív, mint amilyennek gondolhatnánk és a jelek szerint az informális kapcsolatok és a már emlegetett üzleti beállítódás nagy szerepet játszanak benne. Például, bár Trump nem küldött újévi üzenetet a kínaiak számára, lánya – Ivanka Trump – mégis részt vett a washingtoni kínai követség rendezvényén, ahol beszélt a nagykövettel is. Trump pedig találkozott az Alibaba e-kereskedelmi portál tulajdonosával, aki egymillió amerikai munkahelyet ígért az elnöknek és azt is, hogy amerikai cikkeket is felvesznek a terméklistájukra, sőt más kínai cégekkel közösen még reklámfelületet is béreltek a Times Square-en, hogy újévi köszöntőt küldjenek Trump-nak. A kínai elnökkel folytatott telefonbeszélgetést pedig nagyon gondosan készítették elő a felek, hogy kizárjanak minden lehetőséget, ami félreértésre adhatna okot. A beszélgetés kapcsán pedig felmerült egy újfajta nagyhatalmi kapcsolat lehetősége, amely egymás és egymás érdekeinek közös tiszteletén alapul, amit a kínaiak már régóta sürgettek.⁸¹

2017 áprilisában Trump vendégül látta Xi elnököt saját floridai birtokán, ahol a hírek szerint jó hangulatú tárgyalás folyt, ám semmilyen nagy megegyezés nem született a két fél között – mint ahogyan azt sokan várták – csak megállapodtak a további együttműködésről és az egymás kölcsönös tiszteletén alapuló problémakezelésről. Xi elnök meghívta Trumpot Kínába, aki várhatóan még 2017-ben ellátogat az ázsiai országba. A tárgyalás során szóba

⁷⁸ Townshend

⁷⁹ Bitzinger, Richard A: Is Trump's ego picking a fight with China?; <http://www.atimes.com/article/trumps-ego-picking-fight-china/>; 2017.03.29.

⁸⁰ The Trump administration's trade strategy is dangerously outdated; <http://www.economist.com/news/finance-and-economics/21717998-it-will-be-hard-deal-china-today-if-it-were-japan-1980s-trump?zid=306&ah=1b164dbd43b0cb27ba0d4c3b12a5e227>; 2017.03.29.

⁸¹ Gracie, Carrie: Could China's Trump tactics actually be working?; <http://www.bbc.com/news/world-asia-china-39061702>; 2017.03.29.

kerültek a gazdasági jellegű feszültségek, a Dél-kínai-tengeren kialakult helyzet, illetve Észak-Korea is. Az amerikai-kínai párbeszédnek a jövőben négy fő területe lesz: biztonság, gazdaság, rendvédelem és kiberbiztonság, valamint szocio-kulturális területek.⁸² Észak-Korea kérdése jelenleg központi jelentőségű a két ország kapcsolatában és a jelek szerint egyetértenek abban, hogy Phenjant meg kell fosztani nukleáris fegyvereitől, e tekintetben egy új korszak kezdődhet az amerikai-kínai kapcsolatban. Trump igyekszik nyomást gyakorolni Kínára, hogy az presszionálja Kimet, sőt az amerikai elnök megüzente, hogy Kína a kereskedelmi megállapodásokban is jobban jár, ha féken tartja az északi rezsimet, mindenesetre Peking szeretné békésen kezelni a helyzetet. Nyomatékuul pedig az elnök áprilisban a USS Carl Vinson harccsoportját is a Koreai-félszigethez vezényelte, válaszul az északi rakétakísérletekre.⁸³

Az amerikai Ázsia-csendes-óceáni stratégia viszonylatában meghatározó a Kínával való viszony és a jövőben ennek jelentősége növekedni fog, immár globális kérdésekben is. A kapcsolat kétarcúságát viszont várhatóan nem tudják levetkőzni, hiszen a nagyfokú gazdasági egymásrautaltság mellett, katonai-geostratégiai értelemben kétségkívül szemben állnak egymással. A helyzetet bonyolítja, hogy az Egyesült Államok térségbeli szövetségesei is gazdasági szempontból legalább annyira érdekelték a Pekinggel való jó kapcsolatban, más tekintetben rettegnek az egyre erősebb ázsiai hatalomtól, miközben sokszor egymással is vannak komoly vitáik. Ezért bár a térségbeli jelentősebb amerikai jelenlétet általában örömmel fogadják, mégis kicsi annak az esélye, hogy Washington egy szövetségi rendszerbe kovácsolja őket, inkább bilaterális és legjobb esetben is trilaterális szövetségeiben bízhat. Ugyanakkor a közvetlen katonai konfrontációra továbbra is csekély az esély Kínával, tekintettel arra, hogy az olyan drága lenne mindkét félnek, hogy nehéz olyan jelenleg is reális szituációt elképzelni, amelyben bármely kormány felvállalná azt. Ettől eltekintve incidensek előfordulhatnak, mint ahogy a múltban is történtek már, illetve a dél-kínai-tengeren megerősödött amerikai és kínai katonai tevékenység is megnöveli ennek lehetőségét. A kínai-amerikai kapcsolat azonban az évszázadot meghatározó tényezővé válhat és nemcsak az ázsiai térség, hanem az egész bolygó szempontjából is.

⁸² Briefing by Secretary Tillerson, Secretary Mnuchin, and Secretary Ross on President Trump's Meetings with President Xi of China; <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2017/04/07/briefing-secretary-tillerson-secretary-mnuchin-and-secretary-ross>; 2017.04.13.

⁸³ Jiang, Steven - Hunt, Katie - Westcott, Ben: China calls for calm as US dispatches naval might to Korean waters; <http://edition.cnn.com/2017/04/12/politics/trump-xi-phone-call/index.html>; 2017.04.13.

Katonai stratégiák

Az Obama kormány hiába hirdette meg előbb a „Pivotot, majd a Rebalance-ot”, nem készült egy olyan átfogó politikai dokumentum, amely megfogalmazná az amerikai kormány térséggel kapcsolatos stratégiáját, így az továbbra is bizonyos dokumentumok részeiben található meg.

A 2011-es Nemzeti Katonai Stratégia a korábbi dokumentumokkal ellentétben jóval nagyobb hangsúlyt helyezett az Ázsia-csendes-óceáni térségre. A stratégia kimondta, hogy Ázsia egyre inkább meghatározó az Egyesült Államok biztonsága szempontjából, de több fenyegetés is felmerül, különös tekintettel a felemelkedő hatalmakra, az észak-koreai atomfegyver, a hozzáférést gátló és terület megtagadó képességekre. Utóbbiak gátolják az Egyesült Államokat a tenger, a légtér és az űr szabad használatában. Washington a diplomáciai megoldást keresi a vitás kérdésekben, de szükség esetén felhasználja a nemzet teljes eszköztárát, köztük a haderőt is. Amerika szorosan együttműködik Japánnal, Dél-Koreával, Ausztráliával, valamint a délkelet- és dél-ázsiai országokkal, de Kínával is keresi a lehetőséget a szorosabb katonai kapcsolatok kialakítására, együttműködik a közös érdekekben, ugyanakkor nem hagyva figyelmen kívül a kínai fenyegetéseket sem.⁸⁴

A 2015-ös Katonai Stratégia a stratégiai környezet elemzésnél Észak-Korea atom- és ballisztikus rakétaprogramját egyértelmű fenyegetésnek tekinti, amely veszélyezteti Dél-Koreát és Japánt, valamint a jövőben az USA honi területét is. Washington üdvözlözi Kína békés felemelkedését és partneri viszonyra törekszik vele, erősítve a katonai kapcsolatokat, ellenben Peking hozzájárul a feszültségek növekedéséhez is a térségben, elsősorban a tengeri és szigetviták tekintetében. Az Egyesült Államok nem hiszi, hogy akár Kína vagy Oroszország katonai konfliktusra törekszik vele vagy szövetségeseivel, de ennek ellenére biztonsági kockázatot jelentenek, amely azonban nem zárja ki, hogy a közös érdekek mentén továbbra is együttműködjenek. Ettől függetlenül a jövőben az amerikai haderőnek ismét fel kell készülni államokkal vívott harcra, mivel egyre inkább elterjednek az olyan technológiák, amelyek képesek megakadályozni, hogy mindenki hozzáférhessen a globális közös terekhez, illetve degradálják az amerikai katonai képességeket. Ezért kifejlesztik azokat a rendszereket, amelyekkel még ilyen hozzáférést megtagadó környezetben is eredményesen

⁸⁴ The National Military Strategy of the United States of America 2011; 2-9. és 13-14.o.

működhetnek. Az amerikai erőket a kulcsfontosságú régiókba telepítik, e tekintetben kiemelt figyelmet kap az Ázsia-csendes-óceáni térség. A stratégia kimondja, hogy tovább folytatják a térségbe történő súlypontáthelyezést, amelynek keretében a legmodernebb képességeket és nagyobb kapacitást telepítenek oda. Megerősítik a szövetséget az öt szövetséggel (Ausztrália, Japán, Dél-Korea, Fülöp-szigetek, Thaiföld), valamint elmélyítik a partnerséget Új-Zélanddal, Szingapúrral, Indonéziával, Malajziával, Vietnammal és Bangladesssel. A biztonsági problémák tekintetében pedig kiemeli a kiber- és tengeri-biztonságot, a rakétavédelmet, illetve a természeti katasztrófákat. A stratégia a NATO mellett csupán Ausztráliát, Japánt és Dél-Koreát említi meg olyan fejlett szövetségesnek amelyekkel együtt az Egyesült Államok képes biztosítani a hozzáférést még fenyegetett környezetben is, valamint képes elrettenteni és választ adni hibrid konfliktusokra is.⁸⁵

Az utóbbi idők legfontosabb dokumentuma, amely kifejezetten a térséggel foglalkozik kétségkívül a 2015-ben kiadott Ázsia-csendes-óceáni Tengeri Biztonsági Stratégia, amely átfogóan foglalkozik a térséggel – elsősorban katonai szempontból és annak is a tengeri biztonságához köthető vonatkozásaival – beleértve a jelenlegi kihívásokat és fenyegetéseket, az amerikai célokat és az ezzel kapcsolatos washingtoni lépéseket.

A 2015-ös Ázsia-csendes-óceáni Tengeri Biztonsági Stratégia szerint az USA-nak tartós gazdasági és biztonsági érdekei vannak a térségben, így fontos a béke és stabilitás fenntartása. A fő tengerészeti célok: a hajózás szabadságának biztosítása, elrettenteni a konfliktusokat és a kényszerítést, valamint a nemzetközi jog betartatása. A szabad hajózás létfontosságú a kereskedelem szempontjából és, hogy biztosítsák az amerikai erők térséghez való hozzáférést válsághelyzetben is. A stratégia szerint az amerikai erők jelenléte a biztonság fenntartása szempontjából elengedhetetlen, másrésztől elvárják minden más országtól az ENSZ tengerjogi egyezményének (UNCLOS) betartását, igaz az amerikai kongresszus ezt nem ratifikálta, így az Egyesült Államok annak nem részese.⁸⁶

Bár az utóbbi évtizedekben a térség mentes volt a nagy háborúktól, mégis a biztonsági helyzet gyorsan változhat negatív irányban. Kiemelve az erőforrásokért folyó versenyt és ezzel kapcsolatban a területi viták kérdését, amelyben ugyan Washington nem vesz részt, de támogatják, hogy a felek az UNCLOS szerint járjanak el. A Kelet-kínai-tengeren az Egyesült

⁸⁵ The National Military Strategy of the United States of America 2015; 2-3., 9-10. és 15-17.o.

⁸⁶ Asia-Pacific Maritime Security Strategy 2015; 1-5.o.

Államok Japán fennhatóságát ismeri el a Szenkaku-szigetek felett, míg a Dél-kínai-tengeren a viták békés rendezésére sürgetik a feleket. A Dél-kínai-tengeren Brunei, Kína, Malajzia, a Fülöp-szigetek, Tajvan és Vietnam, a Kelet-kínai-tengeren Japán és Kína, míg az Indiai-óceánon India, Pakisztán és Banglades áll vitában egymással. Több ország gyors ütemben korszerűsíti és fejleszti tengerészeti erejét, legfőképpen Kína, amely új erőketítő képességeit felhasználja a területi vitákban is, valamint képes az amerikai erők képességeinek korlátozására. Jelenleg Kínának van a legerősebb haditengerészete Ázsiában. Japán és Vietnam is fejleszti erőit. A nem katonai kényszerítő eszközök használata is nőtt, illetve a hajózás és repülés biztonságát fenyegető veszélyes manőverekre is gyakran kerül sor. Kína pedig mesterséges szigetek építésével növeli jelenlétét a Dél-kínai-tengeren.⁸⁷

A kialakult helyzetben jelentősen nőtt a félreértések és a konfliktusok kockázata, ráadásul az amerikai szövetségesek és partnerek erősen igénylik az Egyesült Államok térségbeli jelenlétét. Ezért a védelmi minisztérium megerősíti az amerikai tengerészeti képességeket, hogy elrettenthessenek minden agressziót, ehhez a legmodernebb eszközöket telepítik és állandó jelenlétet biztosítanak. Segít kiépíteni a szövetségesek és partnerek hasonló képességeit, növelik az interoperabilitást és több közös gyakorlatot tartanak. Növeli a katonai diplomáciát, hogy csökkentse a kockázatokat és növelje az átláthatóságot, kiemelve a kínai bilaterális kapcsolatot, illetve a többi országot is bátorítják, hogy tegyenek biztonságerősítő lépéseket. A cél egy nyitott és hatékony regionális biztonsági rendszer kialakítása, együttműködve a regionális szervezetekkel és fórumokkal.⁸⁸

Az erőketítés és a hajózás szabadságának biztosítására a legkorszerűbb eszközöket telepítik a térségbe, illetve fejlesztik azokat a fegyverrendszereket, amelyekre ebben a régióban szükség lehet. Az ázsiai térségben egyre inkább elterjednek a hozzáférést gátló/területmegtagadó fegyverrendszerek, amelyek jelenleg a legnagyobb fenyegetést jelentik az amerikai erőkre nézve. Jelentős amerikai erő összpontosul a térségben és ezen erő közel harmada van előretelepítve, 2020-ra a haditengerészeti erők 60%-a lesz a Csendes-óceánon és megerősítik a tengerészgyalogság jelenlétét is. Megerősítik a jelenlétet az egész Nyugat-Csendes-óceánon, illetve Északkelet- és Délkelet-Ázsiában, valamint az Indiai-óceánon is. Ausztráliában, Hawaii-n és Guamon is fejlesztik a bázisokat, illetve

⁸⁷ Asia-Pacific Maritime Security Strategy 2015; 5-18.o.

⁸⁸ Uo. 18-20.o.

Szingapúrban is állandó jelenlét lesz. A fokozottabb jelenlét révén az amerikai erők intenzívebb műveleteket folytathatnak, ám a területi követelések (EEZ) korlátozhatják a katonai tevékenységet. Az USPACOM felelősségi területén levő EEZ-k területe a világ óceánjainak 38%-t teszik ki. Az Egyesült Államok rendszeres gyakorlatokon vesz részt Japánnal, Koreával, a Fülöp-szigetekkel, Indonéziával, Malajziával, Vietnammal és Ausztráliával közösen, de 2014-ben első alkalommal Kína is részt vett az amerikai vezetésű RIMPAC gyakorlaton.⁸⁹

Az Egyesült Államok eltökélt, hogy támogassa a szövetségeseket és partnereket önálló képességeik kiépítésében, hogy egyedül is képesek legyenek választ adni a környezetükben felmerülő kihívásokra és területük védelmére. Északkelet-Ázsiában az amerikaiak szorosan együttműködnek Japánnal és támogatják képességfejlesztését, mivel az utóbbi időben jelentősen nőtt az orosz és kínai légi és tengeri területsértések száma. 2015-ben Ashton Carter védelmi miniszter bejelentette a Délkelet-ázsiai Tengerészeti Biztonsági Kezdeményezést, amellyel anyagi, technológiai, és logisztikai támogatást nyújtanak a régió államainak tengerészeti képességeik fejlesztésére. Ám a térség nagy kiterjedése miatt egyetlen ország sem képes egymaga ellenőrzés alatt tartani azt, így támogatják a felek közötti nagyobb fokú információ megosztást. A délkelet-ázsiai béke és stabilitás fenntartásában Washington számít Japán, Dél-Korea és Ausztrália támogatására is, illetve Indiára, amellyel az Indiai-óceánon is együttműködik.⁹⁰

Washington a kockázatok csökkentésében a Kínával való kétoldalú kapcsolatoknak szánja a legnagyobb szerepet, mint a térség meghatározó szereplőjének. Ehhez fenntartja a magas szintű megbeszéléseket, hogy megtárgyalják a térséget érintő kihívásokat, bizonyos területeken ahol közös érdekek vannak, kialakítják az együttműködést, valamint a védelmi minisztérium kialakítana kockázatcsökkentő intézkedéseket, amelyekkel csökkenthetnék a balesetek és félreértések lehetőségét. Másrészt aggodalmát fejezi ki a kínai tevékenységek miatt a Kelet- és Dél-kínai-tengereken, ahol Peking gyakran sérti más országok EEZ-jét is, valamint az ADIZ egyoldalú kiterjesztése miatt a Kelet-kínai-tengeren. 2012 óta ez a tevékenység megerősödött, több megegyezés született és lehetővé vált például a hajók közötti közvetlen kommunikáció.⁹¹

⁸⁹ Asia-Pacific Maritime Security Strategy 2015; 20-25.o.

⁹⁰ Uo. 25-29.o.

⁹¹ Uo. 29-30.o.

Az amerikaiak a térség többi államát is támogatják, hogy tegyenek hasonló lépéseket, különös tekintettel az ASEAN államokra. Ebben volt jelentős előrelépés, hogy a Nyugat-csendes-óceáni Haditengerészeti Tanácskozás államai⁹² 2014 áprilisában Csingtaóban elfogadtak egy egyezményt a „nem tervezett tengeri találkozásokról”. Emellett Amerika igyekszik eltántorítani az államokat az egyoldalú lépésekről, mint amilyen az ADIZ egyoldalú kínai kiterjesztése volt. Továbbá támogatja az olyan regionális fórumok kialakítását, ahol a felmerülő problémákat meg lehet tárgyalni, ilyen a Kelet-ázsiai Csúcs vagy az ASEAN fórumai. 2015 májusában először ült össze az USPACOM Kételtű Vezetői Tanács, amelyre 23 térségbeli ország küldöttei jöttek el és a kételtű erők fejlesztéséről, valamint azok együttes alkalmazásáról tárgyaltak katasztrófák esetén.⁹³

Az USPACOM és az amerikai erők az Ázsia-csendes-óceáni térségben

Az Egyesült Államok Csendes-óceáni Parancsnoksága a legnagyobb a hat egyesített (földrajzi) parancsnokság közül, amely a védelmi miniszteren keresztül az elnöknek jelent.⁹⁴ Ez a legnagyobb létszámú parancsnokság az amerikai haderőben, ugyanis 368 ezer katona tartozik az alárendeltségébe, közülük 97 ezren a dátumválasztó vonaltól nyugatra, azaz előretolt bázisokon állomásoznak szerte a Csendes-óceán nyugati medencéjében.⁹⁵

Az USPACOM feladata, hogy megvédje az Egyesült Államok területét, népét és érdekeit, valamint a szövetségesekkel és partnerekkel együttműködve biztosítsa a térség békéjét és stabilitását, de szükség esetén készen áll arra is, hogy harcoljon. Ehhez biztosítják az erők harcra készségét, támogatják a nemzetközi jog tiszteletben tartását, megújítják és erősítik a szövetségeket és partnerségeket, megerősítik az amerikai erőketítő képességeket, és hozzájárulnak az amerikai „teljes kormányzati megközelítéshez”, biztosítva annak katonai elemét a térségben.⁹⁶

Az USPACOM összhaderőnemi parancsnokság, ennél fogva minden a térségben tartózkodó amerikai erő a műveleti parancsnoksága alá tartozik, függetlenül attól, hogy melyik

⁹² Ausztrália, Brunei, Kambodzsa, Kanada, Chile, Kína, Franciaország, Indonézia, Japán, Malajzia, Új-Zéland, Pápua Új-Guinea, Peru, a Fülöp-szigetek, Oroszország, Szingapúr, Dél-Korea, Thaiföld, Tonga, az Egyesült Államok és Vietnam

⁹³ Asia-Pacific Maritime Security Strategy 2015; 31-33.o.

⁹⁴ USPACOM Area of Responsibility

⁹⁵ Asia-Pacific Maritime Security Strategy 2015; 22.o.

⁹⁶ U.S. Pacific Command Guidance

haderőnem kötelékében szolgál. Három kisebb összhaderőnemi parancsnokság tartozik az USPACOM alá, ezek a USFJ (U.S. Forces, Japan), a USFK (U.S. Forces, Korea)⁹⁷ és a SOCPAC (Special Operations Command, Pacific⁹⁸). Emellett a hadseregnek (USARPAC – US Army Pacific), a haditengerészetnek (Csendes-óceáni flotta), a légierőnek (PACAF – Pacific Air Force) és a tengerészgyalogságnak (MARFORPAC - U.S. Marine Corps Forces, Pacific) is vannak saját haderőnemi parancsnokságai.⁹⁹

Bár az amerikai erők többsége az Egyesült Államok kontinentális területein (CONUS – CONTinental United States) állomásozik, világszerte vannak előre telepített csapatok, hogy biztosítsák az erőkivetítést, illetve a gyors beavatkozási képességet. A csendes-óceáni térségben is fontos bázisok vannak részben amerikai területeken, illetve a szövetségesek területén (ez utóbbiakról a szövetségeseknél lesz szó részletesebben). Az amerikai honi területeken fontos bázisok vannak a nyugati parton Californiában és Washington államban, ahol mind a négy haderőnem és a Nemzeti Gárda bázisai megtalálhatóak, kiemelve a san diego-i, bremerton-i, bangor-i és lemoore-i haditengerészeti bázisokat, valamint a hadsereg és légierő Lewis-McChord összhaderőnemi bázisát, illetve a USMC camp pendleton-i, san diego-i, miramar-i és twentynine palms-i bázisait. Alaszkában a hadsereg és a légierő jelentős erőkkel van jelen. Itt a legfontosabb bázis az összhaderőnemi Elmendorf-Richardson (USAF-Army) és a hadsereg Fort Wainwright-i laktanyája.¹⁰⁰

Hawaii-on mind a négy haderőnemnek jelentős erői vannak, a fő bázisok az Oahu főszigeten találhatóak, így a Pearl Harbor-Hickam légi és haditengerészeti bázis (légi bázis és kikötő). A hadsereg Schofield Barracks és Fort Shafter bázisa, valamint a tengerészgyalogság Kaneohe bázisa.¹⁰¹ Pearl Harbor jelenleg is az egyik legfontosabb térségbeli bázisa az USN-nek, ahol számottevő erők állomásoznak.

Guam-on is mind a négy haderőnem jelen van, illetve az is sokat mondó, hogy a sziget teljes területének 31%-t katonai létesítmények foglalják el.¹⁰² Már a 2000-es években megszületett a döntés a bázis jelentős felfejlesztéséről, amely a továbbiakban előretolt stratégiai csomópontként fog szolgálni, ahonnan könnyebben érhető el Japán, a Koreai-félsziget,

⁹⁷ Ezekről részletesen lesz szó a szövetségeseknél

⁹⁸ Csendes-óceáni Különleges Műveleti Parancsnokság

⁹⁹ Organization chart; <http://www.pacom.mil/Organization/OrganizationChart.aspx>; 2016.03.24.

¹⁰⁰ Alaska Military Bases; <http://militarybases.com/alaska/>; 2016.03.24.

¹⁰¹ Hawaii Military Bases; <http://militarybases.com/hawaii/>; 2016.03.24.

¹⁰² Dorr, Robert F: America's Rock in the Pacific; AirForces Monthly 2015/December; 72.o.

Tajvan és a Dél-kínai-tenger, mint a CONUS-ról vagy Hawaii-ról. Hajóval a Dél-kínai-tengerre Guamról 2-3, Pearl Harbor-ból 6,5-10, míg San Diego-ból 9-13 nap alatt lehet elérni.¹⁰³ Míg repülővel a Koreai-félsziget és a Dél-kínai-tenger csupán 4-5 óra repülési távolságra vannak.¹⁰⁴ Jelenleg az Andersen légierő bázis a legfontosabb, amelyet a 36. műveleti osztály tart fenn, illetve ide települt a 69. felderítő osztály 1. különítménye (RQ-4), valamint a haditengerészet HSC-25-ös helikopter százada (kutató-mentő), mintegy 14 HH-60S helikopterrel.¹⁰⁵ Emellett rotációban bombázó, légi utántöltő, légtérellelőrző és vadász egységek is települnek a szigetre.¹⁰⁶ A haditengerészet 4 Los Angeles-osztályú vadásztengeralattjárója és a kiszolgáló hajójuknak is itt van a bázisa Apra Harbor-nál.¹⁰⁷ 2017-től a US Navy MQ-4C Triton HALE UAV-kat tervez ide telepíteni, 2018-tól pedig valószínűleg JHSV hajók is állomásoznak majd itt.¹⁰⁸ Emellett bővítés is várható, hiszen a védelmi minisztérium tervei szerint a 4. tengerészgyalogos ezred 5000 tengerészgyalogosa és családtagjaik, akik eddig Okinaván voltak, 2020-tól átköltöznek Guamra. Kibővítik az Andersen légierő bázist is, ahol a USMC 25 repülőgépet is el fogják helyezni.¹⁰⁹

A sziget védelme stratégiai fontosságú, ám mivel a Guamon levő bázisok a potenciális ellenségek ballisztikus- és cirkálórakétáinak a hatótávolságán belül vannak, ezért 2013-ban döntés született, hogy a hadsereg egy THAAD ütege is a szigetre települ (a már ott levő Patriot PAC-3 rakéták mellé), amely nagyobb fokú védelmet nyújthat ezen fegyverek ellen, illetve megerősítették a kifutópályajavító képességeket is.¹¹⁰ Korábban tervbe vették, hogy az Andersen légierő bázist – amely a térség egyik legfontosabb amerikai támaszpontja – betonfedezékekkel is ellátják, hogy védettebbek legyenek a rakétatámadásokkal szemben, de mivel ez nagyon drága lenne ezért inkább a környező repterek felújítása mellett döntöttek a

¹⁰³ Kan, Shirley A: Guam: U.S. Defense Deployments; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2014; 2-3. és 8.o.

¹⁰⁴ Green - Hicks - Cancian (szerk.) im. 40-41.o.

¹⁰⁵ Berteau, David J. - Green, Michael J (szerk): U.S. Force Posture Strategy in the Asia Pacic Region: An Independent Assessment; Center for Strategic and International Studies; Washington DC.; 2012; 55.o.

¹⁰⁶ Dorr: America's Rock in the Pacific;76-78.o.

¹⁰⁷ Submarine Squadron 15; <http://www.csp.navy.mil/css15/Submarines>; 2016.03.29.

¹⁰⁸ Asia-Pacific Maritime Security Strategy 2015; 23.o.

¹⁰⁹ Harkins, Gina: Marines identify units that will move from Japan to Guam; <http://www.marinecorpstimes.com/story/military/2015/10/01/marines-identify-units-move-japan-guam/73046768/>; 2016.03.29.

¹¹⁰ Kan im. 3. és 14.o.

Mariana-szigetek többi tagján, a Fülöp-szigeteken és Ausztráliában, mintegy 50 térségbeli reptér lehet alkalmas az USAF gépeinek kiszolgálására.¹¹¹

A hadsereg erői a Csendes-óceánon

Az USARPAC feladata az erők felkészítése és biztosítása a térségben folytatandó szárazföldi műveletekre.¹¹² A parancsnokság Fort Shafterben, Hawaii-on van, és mintegy 80 ezer katona tartozik az alárendeltségébe,¹¹³ nagyjából 27 000 Hawaii-n, 19 700 Koreában, 15 000 Washington államban és 12 500 Alaszkában, illetve kisebb erőkkel Japánban és Guamon.¹¹⁴ Az I. hadtest – amely parancsnoksága a Washington állambeli Lewis-McChord összhaderőnemi bázison van – az egyetlen amerikai hadtest, amely egy földrajzi régióhoz köthető parancsnokság alá tartozik. Ide tartozik a 7. gyaloghadosztály hadosztályparancsnoksága, illetve a 25. gyaloghadosztály is.¹¹⁵

A legfontosabb amerikai szárazföldi alakulat a térségben a 25. gyaloghadosztály, 2 gyalogos dandárja, valamint a hadosztály tüzérség és a csapatrepülő dandár Hawaii-on állomásozik (Schofield Barracks), míg 1-1 Stryker és légideszant dandár Alaszkában állomásozik, ám ezek az USARAK parancsnoksága alá tartoznak. A Washington állambeli 7. gyaloghadosztály hadosztályparancsnokságának¹¹⁶ műveleti irányítása alá a 2. gyaloghadosztályból két Stryker, a 81. NG Stryker, egy-egy tüzér, műszaki, csapatrepülő, hírszerző dandár tartozik, mintegy 14 ezer fővel.¹¹⁷ A 2. gyalogos hadosztály két Stryker dandárja (a fentiek) Washington államban, míg a hadosztályparancsnokság, a csapatrepülő dandár és egy tüzérdandár Koreában állomásozik. Érdekesség, hogy rövidesen a hadosztályparancsnokság alárendeltségébe kerül a dél-koreai hadsereg 16. gépesített

¹¹¹ Kiss Roland: A sárkány és a sas; Aranysas 2014/9; 34.o.

¹¹² MISSION & VISION; <https://www.usarpac.army.mil/misvis.asp>; 2016.03.24.

¹¹³ ABOUT US; <https://www.usarpac.army.mil/about.asp>; 2016.03.24.

¹¹⁴ The U.S. Army in the Pacific: Assuring Security and Stability; Institute of Land Warfare Association of the United States Army; Arlington; 2013; 7. és 16.o.

¹¹⁵ Brown, Robert B - Adler, Jason N.: I Corps - U.S. Pacific Command's Newest Asset; JFQ 2015/2; 115-117.o.

¹¹⁶ Nem ténylegesen létező aktív hadosztály, csupán a hadosztályparancsnokság és törzs aktív.

¹¹⁷ <http://www.army.mil/7thid>; 2015.06.26.

gyalogos dandárja is.¹¹⁸ Japánban az Army 2000 katonája szolgál Honshún és Okinaván és elsősorban kikötői és logisztikai feladatokat látnak el.¹¹⁹

A Nemzeti Gárda 40. gyaloghadosztálya fedi le a térséget, amelynek 3 gyalogdandárja californiai, oregoni, és hawaii-i illetőségű, a hadosztály csapatrepülő dandárja Californiában települt. Megemlítendő még a 196. gyalogdandár, amely Hawaii-on állomásozik, feladata pedig, hogy az összes USARPAC alá rendelt Nemzeti Gárda és tartalékos erők felkészítse a tengeren túli kiküldetésekre és más feladatokra.¹²⁰

Az Ázsia-csendes-óceáni térségben a hadsereg legfőbb, leghosszabb ideje tartó feladata Dél-Korea védelme volt, napjainkban is ez az a régió, ahol az amerikai erők a legnagyobb valószínűséggel néznek szembe nagyméretű hagyományos szárazföldi konfliktussal. Eddig az amerikai a 2. gyalogos hadosztály 1. (páncélos) dandárja volt a legfontosabb amerikai szárazföldi alakulat Koreában, amely 1965-től vett részt Dél-Korea védelmében, ám az egység 2015-ben megszűnt és feladatát más páncélos dandárok rotációs rendszerben fogják ellátni 9 hónapos kiküldetésekkel. Az első rotációban települt alakulat, az 1. lovas hadosztály 2. páncélos dandárja volt 2015. júniustól.¹²¹

A Csendes-óceáni Flotta

Az Egyesült Államok Csendes-óceáni Flottája két flottát foglal magába, a 3. az Egyesült Államok nyugati partján állomásozik és a Csendes-óceán keleti medencéjéért felel, míg a 7. előretelepítve Japánban állomásozik felelősségi területe pedig a Csendes-óceán nyugati medencéjére és az Indiai-óceánra terjed ki. Emellett vannak regionális parancsnokságok, ezek a Japán, Korea, Mariana-szigetek, Hawaii és a Nyugat-csendes-óceáni logisztikai csoport, valamint fegyvernemi parancsnokságok: felszíni, tengeralattjáró, haditengerészeti repülő, expedíciós, illetve kiber parancsnokságok.¹²²

¹¹⁸ Tan, Michelle: South Korean troops form combined division with U.S. Army; <http://www.armytimes.com/story/military/2015/01/14/south-korean-troops-form-combined-division-with-us-army-2nd-infantry-korea-combined-division/21748841/>; 2016.03.24.

¹¹⁹ About USFJ; <http://www.usfj.mil/AboutUSFJ.aspx>; 2016.03.24.

¹²⁰ MISSION AND VISION; <https://www.usarpac.army.mil/196th/misvis.asp>; 2016.03.24.

¹²¹ Wasserbly, Daniel: US Army to replace brigade in South Korea with rotational units; Jane's Defence Weekly 12 November 2014; 5.o.

¹²² U.S. Pacific Fleet advances Indo-Asia-Pacific regional maritime security and stability; <http://www.cpf.navy.mil/about/#commands>; 2017.03.24.

A Csendes-óceáni Flotta parancsnoksága alá 130 ezer tengerész és civil, 200 különféle hajó és tengeralattjáró, valamint 1100 repülőeszköz tartozik.¹²³ 6 repülőgép-hordozó,¹²⁴ 5 helikopter-hordozó rohamhajó, 5 kétéltű szállító dokkhajó, 6 dokk partraszállító hajó, 1 kétéltű parancsnoki hajó, 11 cirkáló, 36 romboló, 7 LCS hajó és 11 aknaszedő alkotja a felszíni erejét.¹²⁵ A feladata, hogy biztosítsa a tengeri biztonságot és a stabilitást a térségben, ehhez úgy telepíti erőit, hogy választ adhassanak a válságokra, együttműködve a szövetséges erőkkel, illetve szükség esetén megsemmisítsék az ellenséges tengerészeti erőket.¹²⁶

A Csendes-óceáni Flotta parancsnoksága alá tartozik 21 vadászbombázó (F/A-18E/F), 5 légtérelenőrző (E-2C), 1 hajófedélzeti szállító (C-2), 14 elektronikai hadviselési (EA-18G), 4 elektronikai felderítő (EP-3), 7 tengeri járőr/tengeralattjáróvadász (P-3/P-8) repülő század, 1 légi stratégiai kommunikációs különítmény (E-6) és 20 helikopter század (HH/MH-60).¹²⁷

A hordozókra települő légiezredek (Carrier Air Wing - CAW) egyenként 4 vadászbombázó, és 1-1 légtérelenőrző, elektronikai hadviselési, hajófedélzeti szállító repülőszázadot és 1-1 tengerészeti csapásmérő (MH-60R) és harci helikopter (MH-60S) századot foglal magába.¹²⁸

Jelenleg a 3. flottához 4 Nimitz-osztályú repülőgép-hordozó tartozik, amelyek állomáshelyei a nyugati parton San Diego-ban (USS Carl Vinson (CVN 70), USS Theodore Roosevelt (CVN 71)) és Bremerton-ban (USS Nimitz (CVN 68), USS John C. Stennis (CVN 74)) vannak.¹²⁹ San Diego-ban 4 helikopter-hordozó rohamhajó, 4 kétéltű szállító dokkhajó és 4 dokk partraszállító hajó, 7 Ticonderoga-osztályú cirkáló és 15 Arleigh Burke-osztályú romboló, 7 LCS hajó és 3 aknaszedő állomásozik. Pearl Harbor-ban, Hawaii-n 2 cirkáló és 9 romboló, míg 2 romboló Everett-ben, Washington államban állomásozik.¹³⁰

A tengeralattjáró erők 8 Ohio-osztályú ballisztikusrakéta-hordozó, 2 Ohio-osztályú cirkálórakéta-hordozó, 24 Los Angeles-, 4 Virginia- és 3 Sea Wolf-osztályú vadász-tengeralattjáróból állnak. A vadász-tengeralattjárók többsége előre van telepítve, a Virginia-oszályból 4, míg a Los Angeles-osztályból 17 Pearl Harborban állomásozik (1. és 7.

¹²³ Facts; <http://www.cpf.navy.mil/about/facts/>; 2017.03.24.

¹²⁴ Carriers; <http://www.public.navy.mil/AIRFOR/Pages/usncarriers.aspx>; 2017.03.24.

¹²⁵ Commander Naval Surface Force, U.S. Pacific Fleet; <http://www.public.navy.mil/surfor/Pages/USNavyPacificFleetShipsbyClass.aspx>; 2017.03.24.

¹²⁶ U.S. Pacific Fleet advances Indo-Asia-Pacific regional maritime security and stability

¹²⁷ Commander, Naval Air Forces; <http://www.public.navy.mil/airfor/Pages/pacificaviation.aspx>; 2017.03.24.

¹²⁸ Carrier Air Wing; http://www.navy.mil/media/ggallery/other/140908_Carrier-Air-Wing.pdf; 2016.03.24.

¹²⁹ Aircraft Carriers – CVN; http://www.navy.mil/navydata/fact_display.asp?cid=4200&tid=200&ct=4; 2016.03.24. A USS George Washington 4-5 éves felújításon van Norfolkban.

¹³⁰ Commander Naval Surface Force, U.S. Pacific Fleet

tengeralattjáró század), 4 Los Angeles-osztályú pedig Guamon (15.). A többi vadász hajó San Diego-ba (11.) és Silverdale-be (5.) települt. További 8 Ohio-osztályú ballisztikusrakéta-hordozó és 2 Ohio-osztályú cirkálórakéta-hordozó tengeralattjáró Bangor-ban, Washingtonban állomásozik. A cirkáló- és ballisztikusrakéta-hordozó egységek (17. és 19. tengeralattjáró század) felett a Csendes-óceáni flotta gyakorolja az adminisztratív fennhatóságot.¹³¹

A 7. flotta parancsnoksága Yokoshuka-ban, Japánban van, 50-70 kisebb-nagyobb hajó és tengeralattjáró, 20 ezer tengerész és 140 repülőeszköz tartozik a parancsnoksága alá, amelyek egy része időlegesen kerül a flotta parancsnoksága alá (pl. eredetileg a 3. flottához tartoznak). Yokoshuka-ban állomásozik az egyetlen előretelepített repülőgép-hordozó, a USS Ronald Reagan és harccsoportja,¹³² 3 Ticonderoga-osztályú cirkáló, 8 Arleigh Burke-osztályú romboló és 1 kétéltű parancsnoki hajó, míg Sasebo-ban 1 helikopter-hordozó rohamhajó, 1 kétéltű szállító dokkhajó, 2 dokk partraszállító hajó és 4 aknaszedő hajó.¹³³ Guamon pedig 4 Los Angeles-osztályú vadász-tengeralattjáró és a kiszolgáló hajójuk települt.¹³⁴ Emellett a flotta rendelkezik saját logisztikai hajókkal, szárazföldi telepítésű P-8A tengeri járőrgépekkel, valamint SEAL csapatokkal, utóbbiak Guamon állomásoznak.¹³⁵ Emellett rotációs rendszerben 4 LCS hajó állomásozik majd Szingapúrban.¹³⁶

2020-ra a haditengerészet hajóinak és repülőinek a 60%-t akarják a Csendes-óceán térségébe telepíteni, ennek keretében 30%-al emelik az amerikai honi területeken kívül állomásozó hajók számát is. A legmodernebb eszközök közül is több kerül a térségbe, így mindhárom Zumwalt-osztályú romboló, a USS America helikopter-hordozó rohamhajó, a Virginia-osztályú tengeralattjárók, további BMD képes rombolók, az első MQ-4C HALE UAV-ok, E-2D AEW&C és P-8A tengeri járőr gépek, F-35C vadászbombázók, Mobile Landig Platform-ok (MLP), valamint LCS hajók.¹³⁷

¹³¹ Submarine Forces Pacific; <http://www.csp.navy.mil/>; 2017.03.25.

¹³² The United States Seventh Fleet; [http://www.c7f.navy.mil/Portals/8/documents/7thFleetTwoPagerFactsheet.pdf?ver=2016-01-27-061248-087](http://www.c7f.navy.mil/Portals/8/documents/7thFleetTwoPagerFactsheet.pdf?ver=2016-01-27-061248-087;); 2016.03.25.

¹³³ Commander Naval Surface Force, U.S. Pacific Fleet

¹³⁴ Submarine Squadron 15

¹³⁵ The United States Seventh Fleet

¹³⁶ Green - Hicks - Cancian (szerk.) im. 33.o.

¹³⁷ Asia-Pacific Maritime Security Strategy 2015; 20-21.o.

A Csendes-óceáni Légierő

A PACAF főhadiszállása a Pearl Harbor-Hickam összhaderőnemi bázison van Hawaii-n, mintegy 46 ezer katona és civil tartozik a parancsnoksága alá, vegyesen aktív, Nemzeti Gárdista (ANG) és tartalékos alakulatok,¹³⁸ 320 repülőgép felett diszponál, valamint 100 további rotációban települ. A PACAF feladata, hogy védje az Egyesült Államok és szövetségesei, partnerei légterét, amelyhez gyorsan bevethető légi, űr és kiber képességeket biztosít. Légi és ballisztikusrakéta előrejelző, valamint védelmi funkciókkal rendelkezik, felkészül a műveletek teljes spektrumára és stratégiai hozzáférést és mozgásszabadságot biztosít.¹³⁹ A PACAF alárendeltségébe az 5., 7. és 11. légi hadseregek tartoznak.¹⁴⁰

Az 5. légi hadsereg Japánban állomásozik, 15 ezer katona és civil tartozik a parancsnoksága alá. A központja a Yokota légi bázison (Honshú) van,¹⁴¹ itt állomásozik a 374. légi szállító ezred (C-130, C-12 és UH-1). A Kadena légi bázison (Okinava) állomásozik a 18. repülő ezred, amelyben F-15 vadász, KC-135 tanker, E-3 AWACS repülőgépek és HH-60G kutató-mentő helikopterek is szolgálnak. A Misawa bázisra (Honshú) a 35. vadászezred F-16-ai települtek.¹⁴²

A 7. légi hadsereg Dél-Koreában települt, amely műveleti területnek minősül, így az itt levő állománnyal szemben a szabályok is szigorúbbak.¹⁴³ Feladatuk, hogy elrettentsék az esetleges észak-koreai agressziót és megvédjék Dél-Koreát, ehhez azonnal bevethető képességeket tartanak fenn. Két nagy bázisuk van, az Osan légi bázisra az 51. vadászezred F-16 és A-10 századai, míg a Kunsan légi bázison a 8. vadászezred F-16-ai szolgálnak.¹⁴⁴

A 11. légi hadsereg központja az Elmendorf-Richardson bázison van Alaszkában, ugyanakkor felelősségi területe kiterjed Alaszkára, Hawaii-ra és Guamra.¹⁴⁵ Az Elmendorf-ra települt a 3. repülőezred, amely alá tartozik a 3. karbantartó és a 3. hadműveleti osztály.¹⁴⁶ Utóbbi alá tartozik a 90. és 525. vadászszázad, amelyek F-22A Raptor lopakodó

¹³⁸ PACAF Information; <http://www.pacaf.af.mil/Info.aspx>; 2017.03.31.

¹³⁹ Strategy & vision; <http://www.pacaf.af.mil/Info/PACAFStrategyMission.aspx>; 2016.03.31.

¹⁴⁰ PACAF units; <http://www.pacaf.af.mil/Info/PACAFUnits.aspx>; 2016.03.31.

¹⁴¹ 5th Air Force; <http://www.5af.pacaf.af.mil/>; 2016.03.31.

¹⁴² 5th Air Force units; <http://www.5af.pacaf.af.mil/units/index.asp>; 2016.03.31.

¹⁴³ Memorandum for all Seventh Air Force Airmen; <http://www.7af.pacaf.af.mil/shared/media/document/AFD-150210-064.pdf>; 2016.03.31.

¹⁴⁴ 7th Air Force units; <http://www.7af.pacaf.af.mil/units/index.asp>; 2016.03.31.

¹⁴⁵ 11th Air Force; <http://www.jber.af.mil/11af/index.asp>; 2016.03.31.

¹⁴⁶ 3rd Wing; <http://www.jber.af.mil/3wg/>; 2016.03.31.

vadászbombázókkal vannak felszerelve, egyenként 21 géppel.¹⁴⁷ Itt van még a 477. vadászosztály 302. vadászszázada is, amely tartalékos alakulat, de szintén F-22-eket repül.¹⁴⁸ Az Alaszkába állomásozó Raptorok ugyanakkor gyakran hajtanak végre gyors áttelepüléseket a Nyugat-Csendes-óceánra, így Okinavára, Guamra és Dél-Koreába is. A 3. hadműveleti osztály kötelékébe tartozik még az 517. légi szállító század (8 C-17 stratégiai szállítógéppel és 2 C-12 könnyű szállító gép) és a 962. légtérelenőrző század (2 E-3B/C AWACS). Nem tartozik a 3. hadműveleti osztály alá, de a 176. repülőezred további 8 C-130 szállító, valamint 5 HH-60 kutató-mentő helikopterrel és 3 HC-130N kutató-mentő repülővel is rendelkezik.¹⁴⁹ Szintén Alaszkában az Eielson légierő bázison állomásozik a 354. vadászrezd 18. agresszor százada¹⁵⁰ (18 F-16C/D kiképző) és a 168. légi utántöltő ezred (8 KC-135R).¹⁵¹

Hawaii-on a Pearl Harbor-Hickam összhaderőnemi bázison állomásozik a 15. repülőezred, amely kötelékébe vadász, szállító és légi utántöltő alakulatok tartoznak.¹⁵² A 199. vadászszázadnak (ANG) 20 F-22-e van,¹⁵³ ezeket a gépeket az aktív USAF 19. vadászszázad állományával közösen üzemeltetik.¹⁵⁴ A 15. repülőezred alárendeltségébe tartozik még a 635. légi szállítószázad,¹⁵⁵ illetve itt települt a 96. légi utántöltő század is,¹⁵⁶ előbbi állományába 8 C-17-t, míg az utóbbiába 12 KC-135R-t tartozik.¹⁵⁷ Ezeket a gépeket az USAF és az ANG közösen üzemelteti, ebben az ANG 204. légi szállítószázada és 203. légi utántöltő százada nyújt támogatást.¹⁵⁸

Guamon a 69. felderítő osztály 1. különítménye települt állandó jelleggel, amely RQ-4 Global Hawk UAV-okat üzemeltet, amelyek időnként áttelepülnek Koreába vagy Misawa-ra. C-17 és C-130 szállító gépek, E-3 AWACS-ek és vadászgépek is gyakran megfordulnak Guamon, köztük F-15 és F-22 vadászok is. 2004 óta rotációban bombázók is települnek a

¹⁴⁷ Berteau – Green im. 58.o.

¹⁴⁸ Kaminski, Tom: USAF Tacair combat edge; AirForces Monthly 2016/February; 48.o.

¹⁴⁹ Berteau – Green im. 58.o.

¹⁵⁰ Units; <http://www.eielson.af.mil/AboutUs/Units.aspx>; 2016.03.31.

¹⁵¹ Berteau – Green im. 58.o.

¹⁵² 15th Wing Units; <http://www.15wing.af.mil/Units/15thWingUnits.aspx>; 2016.03.31.

¹⁵³ Kaminski, Tom: Maintaining the Guard – US Air National Guard 2014; AirForces Monthly 2014/July; 58-59.o.

¹⁵⁴ Kaminski: F-22A Raptor; 50.o.

¹⁵⁵ Plusz a 65. légi szállítószázad, de ez VIP szállítással foglalkozik.

¹⁵⁶ 15th Wing Units

¹⁵⁷ Berteau – Green im. 57.o.

¹⁵⁸ Kaminski: Maintaining the Guard; 59. és 65.o

szigetre, köztük B-52H és 2015-ben 2008 után először ismét B-2A lopakodó bombázók, továbbá a támogatásukra tanker gépek is.¹⁵⁹ Általában 4 B-52 vagy 2 B-2A állomásozik a szigeten.¹⁶⁰ Emellett ellentétben 10 év kihagyás után ismét B-1B-k is rotációban települnek Guamra,¹⁶¹ illetve immár Ausztrália északi részéről a Lancerek is hajtsanak végre műveleteket, ahogyan a B-52-k jelenleg is teszik.¹⁶²

A légi erő egyedülálló abban a tekintetben, hogy minden más haderőnél gyorsabban tud erőket átdobni nagy távolságra. Így a CONUS-on állomásozó USAF és ANG alakulatok is órákon belül áttelepíthetők a Nyugat-Csendes-óceánra. Ez további két ANG F-15C/D vadászszázadot jelent Oregon államban (114. és 123.), egyet Californiában (194.), illetve egy KC-135 légi utántöltő századot (116.) Washington államban,¹⁶³ de ezek csak a nyugati parton levő alakulatok, míg az amerikai kontinens belsejében és a keleti parton további jelentős erők állnak készenlétben.

A csendes-óceáni tengerészgyalogos erők

A Hawaii székhelyű MARFORPAC alárendeltségében az I. és III. MEF-ek vannak, illetve a USFK tengerészgyalogos erői,¹⁶⁴ összesen 86 ezer tengerészgyalogos és tengerész.¹⁶⁵ A tengerészgyalogság elsődleges műveleti területének a Csendes-óceán térségét tekinti, amelyben egységei elszórtan helyezkednek el, hogy gyorsan tudjanak választ adni a helyi kihívásokra, kezdve a katasztrófák felszámolásától a hagyományos katonai műveletekig.¹⁶⁶

I. MEF Camp Pendletonban, California államban, míg a III. MEF Okinaván, Japánban állomásozik.¹⁶⁷ Az I. MEF kötelékébe tartozik az 1. tgy. hadosztály (3 tgy. löv. és 1 tüzér

¹⁵⁹ Dorr im. 72-77.o.

¹⁶⁰ Berteau – Green im. 75.o.

¹⁶¹ Ebersberger, Richard: Dyess Airmen take over second B-1 deployment to Guam; <http://www.pacaf.af.mil/News/Article-Display/Article/1076573/dyess-airmen-take-over-second-b-1-deployment-to-guam/>; 2017.03.25.

¹⁶² Leone, Dario: While B-2s deploy to the Asia-Pacific region, the U.S. is considering moving B-1 bombers to Australian soil; <http://theaviationist.com/2016/03/11/b1s-moving-to-the-pacific-alongside-b2s/>; 2016. 03.31.

¹⁶³ Kaminski: Maintaining the Guard; 59. és 61.o

¹⁶⁴ U.S. Marine Corps Forces, Pacific (MARFORPAC); <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/organizations/operating-forces/us-marine-corps-forces-pacific-marforpac/>; 2016.03.31.

¹⁶⁵ U.S. Marine Corps Forces, Pacific; <http://www.marforpac.marines.mil/UnitHome/About.aspx>; 2016.03.31.

¹⁶⁶ Feickert, Andrew: Marine Corps Drawdown, Force Structure Initiatives, and Roles and Missions: Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2014; 15.o.

¹⁶⁷ Feickert: Marine Corps Drawdown, Force Structure Initiatives, and Roles and Missions; 3-4.o.

ezred, 1 törzs, 1 harckocsi (M1A1), 2 könnyűpáncélos felderítő, 1 felderítő, harci műszaki és kételtű roham (AAV-7) zászlóalj), a 3. repülőezred (5 F/A-18C/D, 4 AV-8B, 8 MV-22, 4 CH-53, 5 AH-1/UH-1, 1 UAV, 1 KC-130 repülőszázad) és az 1. tgy logisztikai csoport. Ebből az erőből különül ki az 1. MEB és 3 MEU (11., 13. és 15.). A III. MEF kötelékébe tartozik a 3. tgy. hadosztály (2 tgy. löv. és 1 tüzér ezred, 1-1 felderítő, törzs és harci roham zászlóalj), a 1. repülőezred (2 F/A-18C/D, 1 F-35B, 1 KC-130, 3 MV-22, 2 AH-1/UH-1, 2 CH-53 repülőszázad¹⁶⁸) és a 3. tgy. logisztikai csoport. A III. MEF a 3. MEB-et és 31. MEU-t adja.¹⁶⁹ Japánban 18 000 fős létszámával¹⁷⁰ a III. MEF a legnagyobb számban külföldön állomásozó tengerészgyalogos alakulat, de politikai okokból közös döntés született, hogy a III. MEF több összefegyvernemi köteléke átköltözik Guamra, Hawaiiira és Ausztráliába. A 3. tengerészgyalogos ezred jelenleg is Kaneohe Bay-en, Hawaii-n állomásozik.¹⁷¹ Guamra pedig 5000 bórnyakú¹⁷² fog érkezni 2026-ig, akiknek egyharmada fog a helyszíntre települni állandó jelleggel a többi alakulat rotációban fog állomásozni a szigeten.¹⁷³

Az Ázsia-csendes-óceáni térség elsődlegesen az I. és III. MEF felelősségi területe, a gyors reagálású erők közül viszont elsősorban a 3. MEB műveleti területe, de rotációban a II. MEF is küld ide alakulatokat. A MEU-k itt hagyományosan 90 napos járőrözésen vesznek részt, amely során hajókra telepítik őket. A CONUS-ról települt erőknek most egy évre akarják növelni a kiküldetését, hogy növeljék a hatékonyságot.¹⁷⁴ Az erők szétszórtabb állomásoztatása jegyében egy 2500 fős tengerészgyalogos MAGTF fog az észak-ausztráliai Darwinba települni.¹⁷⁵

¹⁶⁸ 2 F/A-18 és 1-1 AH-1/UH-1 és CH-53 század rotációs jelleggel van jelen, nem tartozik szervezetenként az 1. repülőezredhez.

¹⁶⁹ MCRP 5-12D Organization of the United States Marine Corps; Department of the Navy; Washington D.C.; 2016; 2-4., 5-2 és 5-4, 6-4 és 6-6.o.

¹⁷⁰ About USFJ

¹⁷¹ 3d Marine Regiment; <http://www.3rdmardiv.marines.mil/Units/3dMarineRegiment.aspx>; 2016.03.31.

¹⁷² A kifejezés nem pejoratív, a régebbi időkben származik, amikor a tengerészgyalogosok egyenruhájának magas bőr gallérja volt, hogy védjen a kardcsapásoktól. A USMC hivatalos lapjának is ez a neve: Leatherneck

¹⁷³ Fuentes, Gidget: Navy signs off on plan to move 5,000 Marines to Guam; <http://www.marinecorpstimes.com/story/military/2015/09/05/navy-signs-off-plan-move-5000-marines-guam/71657614/>; 2016.03.31.

¹⁷⁴ Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept; 13. és 16.o.

¹⁷⁵ Schubert, Steven - Purtill, James: US Marines begin arriving in Darwin in fourth rotation as part of US 'pivot' to the Asia-Pacific; <http://www.abc.net.au/news/2015-04-13/us-marines-arrive-darwin-us-pivot-amid-concern-tensions-china/6387444>; 2015.09.14.

SOC PAC

A SOCOM összhaderónemi parancsnokság, amely a négy haderőnem különleges műveleti erőit tömöríti, illetve ezen belül is vannak regionális parancsnokságok, így a SOCPAC tartozik felelősséggel az Ázsia-csendes-óceáni térségért, amely az USPACOM alárendeltségében van. A parancsnokság Hawaii-n, Camp Smith-ben települt és érthető okokból a haditengerészet vezeti a regionális parancsnokságot.¹⁷⁶ Az itteni különleges műveleti erők együttműködnek a térségbeli szövetségesek és partnerek erőivel, megosztják a tapasztalatokat, közös gyakorlatokat tartanak, valamint részt vesznek a helyi biztonsági erők kiképzésében is (felkelőellenes és anti-terrorista képzés). A Dél-Koreában állomásozó erők a SOCKOR alá tartoznak szoros együttműködésben a koreai partner szervezetekkel.¹⁷⁷

A hadsereg részéről a nyugati parton, a Lewis-McChord összhaderónemi bázison települtek a különleges műveleti erők. Itt szolgál az 1. különleges erők csoport (zöld sapkások - 1400 fő, egy ezrednek felel meg¹⁷⁸), valamint a 75. ranger ezred 2. zászlóalja, illetve a helikopteres támogatásukat a 160. SOAR 4. zászlóalja biztosítja.¹⁷⁹

A haditengerészet különleges műveleti parancsnoksága (Naval Special Warfare Command - NSW) és a kiképző parancsnokság Coronado-ban, Californiában van, illetve erőinek több mint fele is a csendes-óceáni régióban települt. Így az 1. haditengerészeti különleges műveleti csoport (NSW 1: SEAL Team¹⁸⁰ 1, 3, 5, 7) Coronado-ban, míg az NSW Unit 1¹⁸¹ Guamon. Az NSW 1 felelősségi területe a Nyugat-Csendes-óceánt (SEAL Team 1, 7), Koreát (SEAL Team 5) és a Közel-Keletet (SEAL Team 3) fedi le. A NSW 4 SBT-12 csapata (SWCC; gyorsnaszád) és az NSW 3 parancsnoksága Coronado-ba, utóbbi SDVT-1 csapata (3 SDV búvárszállító mini tengeralattjáró) és logisztikai támogató egysége Hawaii-ra

¹⁷⁶ Feickert, Andrew: U.S. Special Operations Forces (SOF): Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2015; 2.o.

¹⁷⁷ US Special Operations Command Factbook 2016; 38. és 40.o.

¹⁷⁸ Feickert: U.S. Special Operations Forces (SOF); 3.o.

¹⁷⁹ Joint Base Lewis-McChord; <http://www.lewis-mcchord.army.mil/army.html>; 2016.03.24.

¹⁸⁰ Egy törzs elem és nyolc 16 fős SEAL szakasz. Structure; <http://navyseals.com/nsw/structure/>; 2016.04.05.

¹⁸¹ Harccsoport 2-4 SEAL szakasszal és támogató elemekkel, mint SWCC, SDV, EOD és rejtjelezők. Structure; <http://navyseals.com>; 2016.04.05.

települt.¹⁸² Az NSW 11 alá tartozik mindkét tartalékos SEAL alakulat, így Coronado-ban a SEAL Team 17 is.¹⁸³

A USAF 353. különleges műveleti osztálya Kadenán állomásozik és a Nyugat-Csendes-óceánon gondoskodik a különleges műveletek légi támogatásáról. Az alakulat MC-130H/P gépeket üzemeltet két században, illetve van egy ejtőernyős kutató-mentő százada is (PJ).¹⁸⁴ A tengerészgyalogság 1. tengerészgyalogos felderítő zászlóalj pedig Camp Pendleton-ban állomásozik.

Előre telepített bázisok és készletek

Kijelenthetjük, hogy a térségben állomásozó amerikai csapatok önmagukban is jelentős erőt képviselnek, illetve mivel jelentős hányaduk előretelepítve szolgál, gyorsan be is vethetőek akkor, ha válsághelyzet vagy közvetlen fenyegetés alakulna ki, tehát hozzájárulnak az erőkitetéshez is. Ezzel jelentős elrettentő erőt is biztosítanak, amely a legtöbb állammal szemben önmagában elég lehet, hogy eltántorítsák az agresszorokat szándékaiktól, védik az amerikai érdekeket, valamint a szövetségesek területét is, miközben politikai szempontból is megnyugtatóan hat jelenlétük azon országok számára, akik számítanak az Egyesült Államok támogatására. Ezen csapatok ugyanakkor fontosak a szövetséges és partnerországok haderőivel való kapcsolattartásban, tekintettel, hogy együttműködnek velük és a közös gyakorlatok révén növekszik az interoperabilitás is, jobban megismerik egymás módszereit. Másrésztől látható jelenlétet mutatnak, még annak ellenére is, hogy nem minden országban állomásoznak állandó jelleggel amerikai csapatok, de a nemzetközi vizek feletti felderítőrepülések és őrjáratok, valamint a hadihajók és kikötőlátogatások is jelzik az amerikai érdekeltséget a térségben. Ez utóbbiakra jó példa a jelenlegi dél-kínai-tengeri tevékenysége az amerikai erőknek.¹⁸⁵

Ebben az erőkitetésben a flotta kötelékek mellett meghatározó szerepet játszanak a Nyugat-Csendes-óceánon levő amerikai bázisok. Ezek közül az egyik legfontosabb központ Guam,

¹⁸² Organization; http://www.public.navy.mil/nsw/Documents/NSWC_OrgChart.pdf; és Structure; <http://navyseals.com>; 2016.04.05.

¹⁸³ Duty stations; <http://www.sealswcc.com/navy-seals-duty-stations.html#.VwOS8Xr4ah8>; 2016.04.05.

¹⁸⁴ 353rd Special Operations Group; <http://www.afsoc.af.mil/AboutUs/FactSheets/Display/tabid/5046/Article/162544/353rd-special-operations-group.aspx>; 2016.04.05.

¹⁸⁵ Green - Hicks - Cancian (szerk.) im. 42-43.o.

amely a második szigetlánc tagjaként védettebb távolságra van az ázsiai kontinenstől. Ezen kívül Japánban és Koreában vannak jelentős erők és fontos bázisok, de ezek Északkelet-Ázsiában vannak. Ám a jelenleg kiemelt fontosságú délkelet-ázsiai térségben tulajdonképpen teljesen megszűnt az amerikai állandó jelenlét a 90-es évek elején, amikor az amerikai erők kivonultak a Fülöp-szigetektől és feladták a Subic Bay haditengerészeti és a Clark Field légi bázist. Ám időközben fokozódott a kínai katonai tevékenység a térségben, miközben a legközelebbi amerikai bázisok Guamon és Okinaván is viszonylag messze vannak. Ezért a térségbeli államok részéről ismét megnőtt az igény az amerikai állandó jelenlétre, hogy ellensúlyozzák Pekinget. Ezért Manila és Washington 2014-ben egyezményt kötött, amely 10 évre lehetővé teszi, hogy amerikai erők rotációban érkezzenek és állomásozzanak a szigeteken, hozzáférést biztosítva légi és tengerészeti létesítményekhez.¹⁸⁶ A délkelet-ázsiai jelenlét növelése érdekében született döntés arról is, hogy a fent ismertetett módon rotációban tengerészgyalogos különítmények és esetleg B-1B bombázók érkezhetnek Ausztráliába, illetve rotációban LCS hadihajók állomásoznak majd Szingapúrban.

Ugyanakkor az idegen földön való jelenlét jóval drágább is, mint otthon állomásoztatni a csapatokat, ezért az amerikaiak az utóbbi években igyekeztek visszavonni az erőket a CONUS-ra és komolyabb kontingenseket csak a stratégiai fontosságú régiókban fenntartani. Összehasonlításképpen az amerikai bázisok¹⁸⁷ éves fenntartási költsége, ha az Egyesült Államokban vannak akkor 70-80 millió USD környékén mozog, míg Japánban 95-170 millió USD, Koreában pedig 75-145 millió USD. Ez részletes bontásban: a hadsereg egy bázisa otthon átlagosan 95, Japánban 100, Koreában 75, míg Európában 115 millió USD-ba kerül. A haditengerészeté az USA-ban 80, Japánban 105, Európában pedig 120 millió USD-ba, az USAF-nak otthon 85, Japánban 170, Koreában 145, Európában pedig 210 millió USD-ba kerül a fenntartás. Személyre lebontva, az Army esetében Japánban 24, Koreában 17, Európában 15 ezer, az USAF-nál Japánban 33, Koreában 17, Európában 39 ezer, a Navy-nél Japánban 21, Európában 28 ezer, míg a tengerészgyalogságnál Japánban 10 ezer USD-al magasabbak az éves költségek/fő, mint a CONUS-on levő bázisokon.¹⁸⁸ Hozzáteve, hogy a

¹⁸⁶ Tilghman, Andrew: The U.S. military is moving into these 5 bases in the Philippines; <http://www.militarytimes.com/story/military/2016/03/21/us-plans-use-five-new-bases-philippines/82072138/>; 2016.04.01.

¹⁸⁷ Egy bázisé, amelyen műveleti erők állomásoznak, tehát például nemcsak logisztikai raktárbázis.

¹⁸⁸ U.S. Overseas Military Posture - Relative Costs and Strategic Benefits Research BRIEF; http://www.rand.org/pubs/research_briefs/RB9708.html; 2016.04.01.

térségbeli fogadóállamok elég nagylelkűnek bizonyultak, hiszen a japán, koreai és guami amerikai bázisok fejlesztését nagyjából 30 milliárd USD-al támogatták, miközben maga az Egyesült Államok csak 6,7 milliárdot költött ezekre a létesítményekre.¹⁸⁹

Pontosan a magas költségek miatt alkalmazzák már régóta az előretelepített készleteket, amelyek több szempontból is hasznosak. Egyrészt a felszerelést vagy legalábbis egy részét nem kell a helyszínre szállítani, mivel az már korábban megtörtént, ez különösen válsághelyzetben lehet döntő, hiszen a nehéz felszerelés leghatékonyabban hajón szállítható, amely a nagy távolságok miatt hosszú időt vesz igénybe, ellenben a katonákat a CONUS-ról repülővel gyorsan át lehet dobni, ahol a helyszínen felveszik a felszerelést. Ez természetesen egyben azt is jelentheti, hogy a csapatokat az amerikai kontinensen lehet állomásoztatni, jóval alacsonyabb költségek mellett, miközben az előretelepített készletekhez jóval kisebb számú logisztikai állomány is elegendő, továbbá a kevesebb amerikai katona politikailag is elfogadhatóbb a fogadónemzet számára.

A hadseregnek a térségben Guamon és Diego Garcian van jelentős előretelepített mobil készlete (APS-3 - Army Prepositioned Stocks-3). Az APS-3 nyolc hajót foglal magába, amelyen 6 hajó szállítja a felszerelést és egyéb fenntartási anyagokat, kettő pedig a lőszeret. A guami hajókon egy gyalogdandár felszerelése, és olyan felszerelések vannak, amelyekkel ki tudnak rakodni a kikötőkben és meg tudják nyitni azt további erők érkezéséhez. Diego Garcian levő hajókon egy fenntartó dandár (logisztika, műszaki, egészségügyi, ABV-védelem, karbantartó, híradó, katonai rendész) felszerelése, háborús tartalékkészletek és lőszer van. A haditengerészet és tengerészgyalogság közös fenntartásában is van két hajón szállított előretelepített készlet, ezek egyenként 4-5 hajóból állnak. A MPSRON-2 Diego Garcian, a MPSRON-3 Guamon és Saipanon állomásozik és egyenként egy MEB¹⁹⁰ felszerelését és 30 napra elegendő fenntartási anyagait, illetve a haditengerészeti építőzászlóalj (Seabees) felszerelését szállítják. A MPSRON-2-n még egy 150 ágyas expedíciós egészségügyi létesítmény (USN) felszerelése is tárolva van. Ezen kívül statikus pontokon is vannak további készletek, így a hadseregnek Koreában egy páncélos dandár felszerelése, hadszíntéri, háborús tartalék és egyéb készletek Camp Carroll-ban, illetve további készletek Puszanban. Japánban, Yokohamában partraszállító hajók és egy fenntartó

¹⁸⁹ Green - Hicks - Cancian (szerk.) im. 32.o.

¹⁹⁰ Nagyjából 16 ezer tengerészgyalogos, bővebben lásd a Tengerészgyalogság részénél.

dandár felszerelése (ennek egy része a Sagami Depot-on) van elhelyezve, illetve egyéb készleteket is tárolnak. A koreai és japán készletek képezik együttesen az APS-4-et.¹⁹¹

A légierőnek is több ponton vannak készletei, a 22 nagy háborús tartalék készletből 13, míg a 21 kisebbből 9 tartozik a PACAF-hoz. Ezek a készletek általában reptéri járműveket, lőszeret, üzemanyag-töltő felszerelést, póttartályokat, pilonokat tartalmaznak. A nagyobb készletek egy 72 gépes (vadászbombázó) kontingens kiszolgálására alkalmasak. Guamon, Kadenán, Misawán, valamint 6 dél-koreai légi bázison, illetve Diego Garcían helyeztek el előretelepített készleteket. A helyzetet az is könnyíti, hogy például Japánban is szolgálatban áll az F-15 vadász, illetve Koreában az F-15K (F-15E változat) és az F-16, így a kiszolgáló eszközökkel és fegyverekkel, alkatrészekkel a fogadónemzetek is rendelkeznek. Emellett a haditengerészet két 250 ágyas expedíciós kórház felszerelését tárolja Dél-Koreában, illetve három 150 ágyasét Okinaván.¹⁹²

¹⁹¹ Lostumbo, Michael J. - McNerney, Michael J. - Peltz, Eric - Eaton, Derek - Frelinger, David R. - Greenfield, Victoria A. - Halliday, John - Mills, Patrick - Nardulli, Bruce R. - Pettyjohn, Stacie L. - Sollinger, Jerry M. - Worman, Stephen M.: U.S. Overseas Military Posture - Relative Costs and Strategic Benefits; RAND; 2013; 383-384. és 388. o.

¹⁹² Lostumbo - McNerney - Peltz - Eaton - Frelinger - Greenfield - Halliday - Mills - Nardulli - Pettyjohn - Sollinger, - Worman im. 385-388.o.

Fejezetvégi összefoglalás

Az Egyesült Államok tehát jelentős politikai, gazdasági és katonai érdekekkel rendelkezik az Ázsia-csendes-óceáni térségben, amelynek a II. világháborút követően kialakult erőegyensúlya az utóbbi másfél-két évtizedben gyorsan változik, elsősorban a felemelkedő hatalmak gyors gazdasági fejlődésének és katonai képességnövelésének köszönhetően. Itt mindenekelőtt Kínát kell kiemelni, amely a leglátványosabb fejlődést mutatta, ám Washingtonnal és a térség más országaival is elég ambivalens a kapcsolata, tekintettel, hogy a kínai gazdasági felemelkedés óriási üzleti lehetőséget jelent a világ minden országa számára, ugyanakkor az egyre korszerűbb hadereje és kialakuló erőketítő képessége, illetve a térség területi vitáiban való aktív részvétele több térségbeli államot és az amerikaiakat is aggodalommal tölti el. Emellett meg kell még említeni egyéb térségbeli kihívásokat és fenyegetéseket is, amelyek közül ki kell emelni az észak-koreai atomprogramot, a szabad hajózást fenyegető tényezőket (kalózkodás, területi viták, hozzáférést megtagadó képességek) vagy a terrorizmust. Ezek kezelésében a térségbeli államok közül sokan számítanak az Egyesült Államok támogatására.

Ezért a helyzet megkívánta, hogy Washington nagyobb figyelmet szenteljen ennek a stratégiai fontosságú, ám a hidegháború utolsó másfél évtizedében, majd a 90-es és 2000-es években Európa és a Közel- és Közép-Kelet javára elhanyagolt térségnek. Az Obama adminisztráció alatt meghirdetett Pacific Pivot, majd Rebalance politikák teljes körű (politikai, gazdasági, katonai) súlypontát helyezését irányozták elő, amelyet a térségben tapasztalható megnövekedett amerikai aktivitás is jelzett, amely elsősorban a magas szintű látogatásokban és a katonai tevékenységben volt tetten érhető. Ennek ellenére átfogó stratégiai dokumentum nem készült, helyette több dokumentum részeiben került meghirdetésre az új stratégiai irány mikéntje. Ezzel párhuzamosan az USA megpróbálta megerősíteni eddigi jó kapcsolatait (pl. Japán, Dél-Korea, Ausztrália) és feléleszteni régiókat (Fülöp-szigetek), valamint kialakítani újakat (India, Indonézia, Vietnam). Támogatva egy új szövetségi-partneri rendszer létrehozását, amely egyszerre képes kordában tartani Kínát és helyi erőegyensúlyt kialakítani vele szemben, amely mérsékeltebb amerikai támogatással is hozzá tud járulni Washington térségbeli érdekeinek fenntartásához. Erre szükség is volt, hiszen a 2010-es évek első felében a Közel-Keleten és Európában kialakuló válságos helyzet

rávilágított arra, hogy még a meglévő szándék ellenére is az USA hosszú távú stratégiai érdekei megkívánják a globális jelenlétet és beavatkozást, így nem vonulhat ki egyes földrajzi régiókból egy másik kedvéért büntetlenül. Így a csendes-óceáni elköteleződés leginkább látható jele a térségbeli nagyon aktív katonai tevékenység maradt, amely némi megnyugvással vegyes elégedetlenséget szült a térség országaiban, amelyek számítanak a határozott amerikai kiállásra Kína ellenében.

Azonban a térségben állomásozó amerikai erők létszámukat, felszerelésüket és minőségüket tekintve is hosszabb távon olyan jelentős potenciált képviselnek, amelyekhez se a potenciális riválisok vagy ellenségek, se a szövetséges erők nem igazán tudnak felnőni, ezért az elrettentő és hiteles, bár fenyegetett erőketítő és beavatkozó képességet továbbra is fenn tudják tartani. Mindehhez jó földrajzi elhelyezkedés is párosul, mert bár a főerők a CONUS-on, Alaszkában és Hawaii-n állomásoznak, az ellenség számára elérhetetlen területeken, a Nyugat-Csendes-óceánon is erős előretolt kötelékek települtek, amelyek szükség esetén megkezdhetik a beavatkozást, illetve biztosítják a hozzáférést a konfliktusos területekhez. A hagyományosan jó északkelet-ázsiai támaszpontok és Guam mellett pedig Washington lépéseket tett, hogy a kiemelt területnek számító délkelet-áziához is jobb hozzáférést biztosító bázisokat szerezzenek, amellyel szükség esetén lezárhatják a Kína számára egyik legfontosabb stratégiai irányt.

1. kép Obama elnök ausztrál parlamentben elmondott beszédét tekintik a Pacific Pivot kezdőpontjának, bár az ez irányú lépések már korábban megkezdődtek.

3. kép Hawaii még mindig az egyik legfontosabb stratégiai csomópont a térségben, a képen a pearl harbor-i hadikikötő Arleigh Burke-osztályú rombolókkal.

5. kép A CONUS-on állomásozó Nemzeti Gárdista 40. gyaloghadosztály is jelentős erőt képvisel és szükség esetén be is vethető a hadszíntéren.

7. kép Guam stratégiai fontosságú központ, ám igen sebezhető helyen fekszik.

2. kép A 25. gyaloghadosztály az USARPAC gyorsreagálású ereje, amely két gyalogdandárja a helikopterekkel Hawaii-n állomásozik. Illetve ez az egyetlen nem légi deszant hadosztály, amelynek van saját légideszant dandárja is (Alaszkában).

4. kép Az új kabinet (balról): Tillerson, Trump és Mattis. Keményebbnek, konfrontatívabbnak, de kompromisszumkézszebbnek is tünnek, mint az Obama kormány.

6. kép Az USPACOM-nál a legerősebb szárazföldi erőt a tengerészgyalogság képviseli, amely párosul a haderőnem egyedülálló tengeri deszant, valamint légi roham és gyorsreagálású képességeivel.

8. kép Az F-22-t három USAF és ANG század repüli a PACAF-on belül.

9. kép Obama elnök és Modi miniszterelnök Új-Delhiben. Az amerikai-indiai stratégiai kapcsolatok egyértelmű katalizátora a kínai fenyegetés.

11. kép A fő deszant erők San Diego-ban állomásoznak, közel az I. MEF támaszpontjához. A jelenlegi deszant hajók összesen két MEB-et képesek szállítani egyszerre.

13. kép Az Arleigh Burke-osztályú rombolók nemcsak a flottakötelékek, de Japán, az amerikai csendes-óceáni szigetek és a CONUS rakétavédelmében is kulcsszerepet játszanak.

15. kép Az amerikai erőketítő képesség leglátványosabb megnyilvánulása a repülőgép-hordozó harccsoport. Ezekből az egységekből 5 szolgál a Csendes-óceánon.

10. kép Az USPACOM jelentős különleges műveleti erővel rendelkezik, köztük tengerészeti SEAL csapatokkal (a képen) és tengerészgyalogos felderítőkkal.

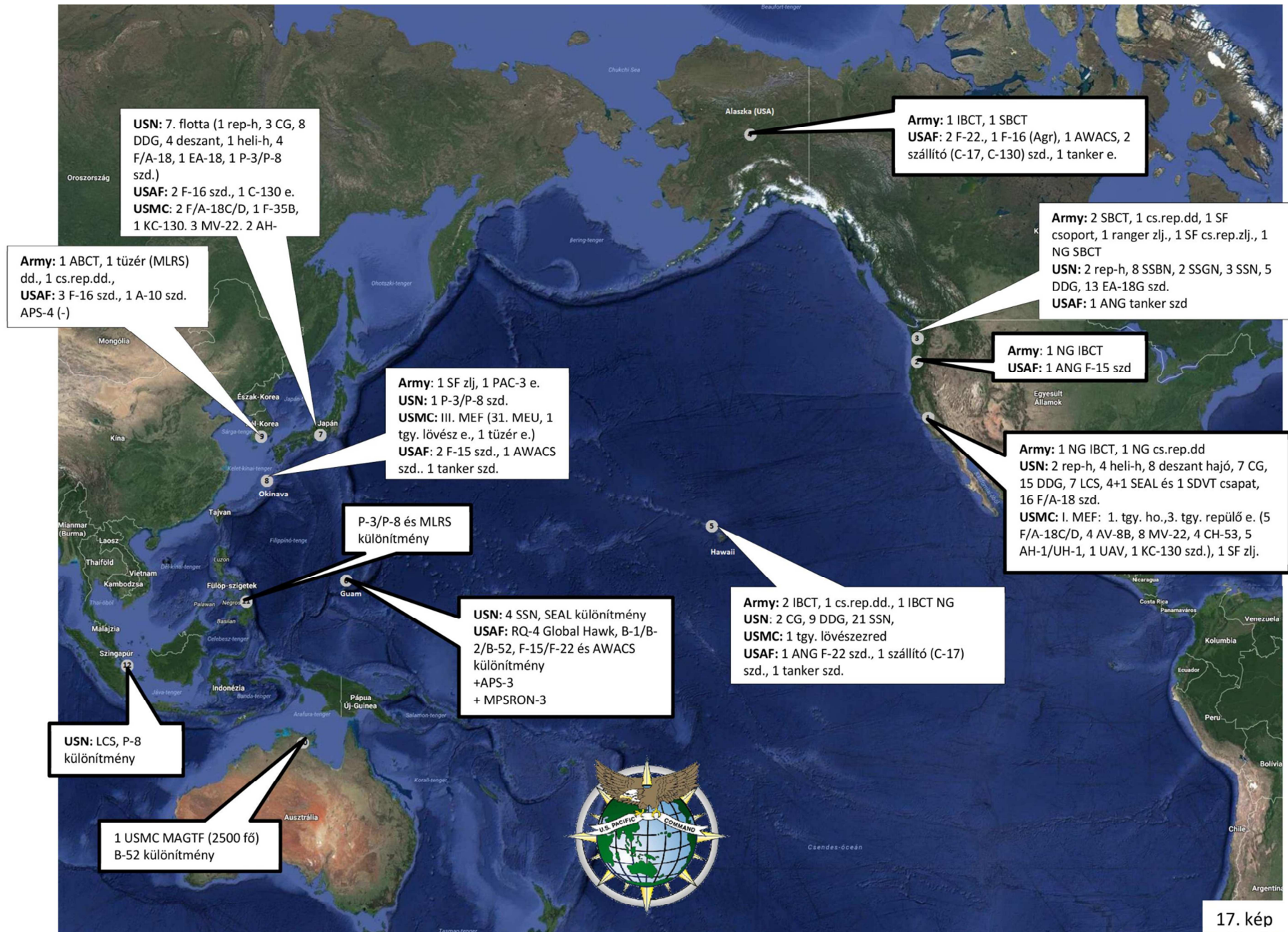
12. kép Az amerikaiak szorosan együttműködnek a térségbeli szövetséges és partner erőkkel. A képen egy amerikai tengerészgyalogos és egy japán katona közös deszant gyakorlaton.

14. kép A két évente megrendezendő RIMPAC a legnagyobb haditengerészeti gyakorlat, amelyen az amerikaiakon kívül a térségbeli hatalmak, sőt még európai és latin-amerikai országok, valamint Kína és India is részt vesznek.

16. kép A térségbeli tankeregységek elengedhetetlenek a Csendes-óceán hatalmas távolságai miatt.

II. Fejezet

Szövetségesek és partnerek

Japan

A II. világháború után kiadott új japán pacifista alkotmány 9. cikkelyében az ország lemondott a háború jogáról; eszerint a katonai erőt csak önvédelemre, fegyveres támadás esetén lehet alkalmazni. Ezzel párhuzamosan az alkotmány megtiltotta a tömegpusztító és offenzív fegyverek, például a repülőgépek-hordozók birtoklását. Leszögezve benne, hogy csak a védelem szempontjából szükséges minimális erőt tartják fenn, nem válnak katonai hatalommá, tartják magukat a „3 nemhez”¹⁹³ és biztosítják a civil kontrollt.¹⁹⁴ A védelempolitikát pedig tulajdonképpen kiszervezték az immár legfőbb szövetséges Egyesült Államoknak, ez volt a Joshida doktrína, amely szerint Amerika felel a védelemért, míg Japán a gazdaságfejlesztésre koncentrál.¹⁹⁵

A hidegháború végével a viharfelhők csak ideig-óráig oszoltak el a Távols-Keleten, a nagyobb nemzetközi szerepvállalásra és a pacifista védelmi irányelvek felülvizsgálatára az új évezred első évtizedére egyre nagyobb igény mutatkozott, ugyanakkor a változás csak nagyon lassan indult el. A 2001. szeptember 11-ikei terrortámadásokat követően, októberben a japán országgyűlés elfogadta az anti-terrorista törvényt, a japán katonák részt vettek az afganisztáni és iraki újjáépítésben is.¹⁹⁶ 2009-ben elfogadták a kalózkodás elleni törvényt, így már a japán haditengerészet is elláthatott kísérőfeladatokat a fenyegetett vízi utakon.¹⁹⁷ Ennél jóval közvetlenebbül hatott a szigetországra, hogy 2006. október 9-én Észak-Korea felrobbantotta első atombombáját, amelyet több ballisztikusrakéta, illetve újabb nukleáris kísérletek követettek. 2013 tavaszán pedig kinyilvánította, hogy fenntartja a jogát a preemtív atomcsapásra, megnevezve japán városokat is, mint konkrét célpontokat.¹⁹⁸

A legtöbb aggodalmat manapság a felemelkedő Kína okozza, egyre növekvő katonai képességeivel. A japán álláspont 2010-ben kezdett erőteljesen változni, amikor a japán parti őrség letartóztatta egy kínai halászhajó kapitányát, aki a hajójuknak ütközött a vitatott

¹⁹³ Nem gyártanak, nem birtokolnak és nem engedik, hogy a területükre hozzanak atomfegyvert.

¹⁹⁴ Defense of Japan 2014; Ministry of Defense; 2014; 119-121.o.

¹⁹⁵ Hardy, James: Japan's new dawn; Jane's Defense Weekly 12 November 2014; 25.o.

¹⁹⁶ Przystup, James J.: The US-Japan Alliance: Managing Expectations; In Cronin, Patrick M. (szerk.): America's security role in a changing world; National Defense University Press; Washington D.C.; 2009; 265.o.

¹⁹⁷ East Asian Strategic Review 2014; 40.o.

¹⁹⁸ Defense of Japan 2014; 16.o.

hovatarozású Szenkaku-szigetek¹⁹⁹ közelében. Válaszul Kínában Japán-ellenes tömegtüntetések kezdődtek, sőt, Peking még a ritka földfémek exportját is leállította a szigetországba. 2012-ben ismét felforrósodott a hangulat a Szenkaku-szigetek körül,²⁰⁰ amikor a Noda kormány három szigetet megvásárolt egy japán vállalkozótól, bízva abban, hogy ezzel megoldja a tulajdonvitát. Ám a következő év elején több incidensre is sor került.²⁰¹ 2013 novemberében pedig Kína egyoldalúan kiterjesztette a légi azonosítási zónáját a vitatott területek fölé.²⁰²

Napjainkra Kína fejlett kékvízi és deszant képességeket alakít ki; a légielő is rohamléptekkel fejlődik. Nem kisebb aggodalomra ad okot a kínai hozzáférést gátló/területmegtagadó eszköztár. Nem utolsó sorban pedig az oroszok elkezdtek mozgolódni a Távols-Keleten is és bejelentették, hogy megerősítik a vitatott Kurill-szigetek védelmét. A 2015-ös költségvetési évben 873-szor kellett vadászgépeket emelni a kínai és orosz behatolók ellen.²⁰³ A tengeren is előfordulnak incidensek, 2004-ben például felfedeztek egy kínai atom-tengeralattjárót, amely a Szakishima-szigetek közelében japán felségvizeken hajózott alámerülve.²⁰⁴ 2013 elején pedig egy kínai hadihajó tűzvezető lokátora fogott be egy japán rombolót a vitatott hovatarozású szigetek közelében.²⁰⁵

A Nemzetbiztonsági tanács és az új védelmi irányelvek

A japán védelmi elvek újragondolása a 2012-ben hivatalba lépő Abe Shinzo miniszterelnök kormányára (Liberális Demokrata Párt) várt, amellet, hogy ismét növekedő pályára állítsa az évek óta gyengélkedő gazdaságot is.²⁰⁶ A védelem kérdése egyébként igen érdekesen volt

¹⁹⁹ A Szenkaku-/Tiaoju-szigetek a 19. század végén kerültek Japán fennhatóság alá, majd az amerikaiak szállták meg a II. világháború után és csak 1972-ben kerültek vissza Japánhoz. Ekkortájt jelentős földgáz és kőolajmezőket fedeztek fel a közelükben, amely hatására Kína és Tajvan is magáénak tulajdonította az egyébként emberi lakóhelynek alkalmatlan szigeteket. Egyébként a térség területi vitáinak középpontjában sokszor lakhatatlan sziklák állnak, ám ezek birtoklása jogilag biztosítja a szigetek körüli kizárólagos gazdasági övezetben (200 mérföld sugarú körben) található javak kiaknázását.

²⁰⁰ Hardy im. 24.o.

²⁰¹ Kiss Roland: Szigetvita; Aranysas 2013/10; 20-21.o.

²⁰² Hardy i.m. 25.o.

²⁰³ Japan scrambled fighters against China a record 571 times in fiscal 2015;

<http://www.japantimes.co.jp/news/2016/04/23/national/japan-scrambled-fighters-china-record-571-times-fiscal-2015/#.Vyvx43r4ah9>; 2016.05.06.

²⁰⁴ Defense of Japan 2014; 188.o.

²⁰⁵ Kiss: Szigetvita; 21.o.

²⁰⁶ East Asian Strategic Review 2014; 39-40.o.

kezelve a szigetországban, dacára annak, hogy a japán önvédelmi erő (JSDF) a világ egyik legerősebb hadereje, önálló védelmi minisztérium csak 2007-ben jött létre.²⁰⁷ Az alkotmány 9. cikkelye pedig nem tette lehetővé még azt sem, hogy a megtámadott szövetségeseknek segítséget nyújtsanak.²⁰⁸ 2013 végén adták ki az új védelmi irányelveket, Tokió célja már nem az, hogy választ adjon a különböző felmerülő kihívásokra és veszélyekre, hanem alapvető változásokat hozzon a védelmi tervezésben, proaktívabb irányba terelje azt. Ennek egyik fontos lépéseként 2013. november 16-án elfogadták a Nemzetbiztonsági Tanács felállítását. Ezt amerikai mintára hozták létre, tagjai pedig a miniszterelnök, a kabinetfőnök, a védelmi- és külügyminiszterek. A biztonság széles értelmezését alkalmazzák, így bár elsősorban katonai és diplomáciai kérdésekről van szó, gazdasági és energiaügyeket is tárgyalnak, de a tanács feladata a válságmenedzsment is.²⁰⁹

A 2014-es védelmi irányelvek újradefiniálta a japán védelempolitika alapjait, kiemelve, hogy Japán megerősíti védelmi és diplomáciai képességeit, hogy proaktívan járuljon hozzá a békéhez (elsősorban a térségben), együttműködésben más államokkal. Közülük is kiemeli az Egyesült Államokat, mint legfőbb szövetségest, ám Tokió kész a védelmi együttműködést további államokkal is bővíteni. Japán a legaktívabban hozzá kíván járulni a világ nukleárisfegyver-mentessé tételéhez és a proliferáció megállításához, ellenben leszögezi, hogy az amerikai nukleáris elrettentés és védőernyő pótolhatatlan Japán biztonsága szempontjából. Japán ugyanakkor saját erejéből is kész cselekedni, megakadályozni egyes szituációk kialakulását, illetve ha már megtörtént, hatékony és gyors választ adni rájuk. Ehhez hatékony összhaderőnemi védelmi erőt hoznak létre, amely kellően rugalmas és magas készenlétű, hogy a kialakult változatos helyzetekre megfelelő választ adhasson. Fontos a japán emberek életének és javainak megóvása, a szuverenitás védelme, a katasztrófák következményeinek felszámolása és a japán polgárok külföldi evakuációja, illetve a *szürke zónás*²¹⁰ helyzetekben a hatékony válaszadás. Ehhez javítják az összhaderőnemi, ISR, valamint a légi fölény és haditengerészeti képességeket. Biztosítják a

²⁰⁷ About Ministry; <http://www.mod.go.jp/e/about/history.html>; 2015.02.08.

²⁰⁸ Hardy, James: Strong constitution - Japan looks to reset its policy on self-defence; Jane's Intelligence Review June/2014; 35.o.

²⁰⁹ East Asian Strategic Review 2014; 39- 45.o.

²¹⁰ Olyan szituáció, amely már nem béke, de még nem is fegyveres konfliktus. A japánok jellemzően a szigetvitáknál szokták használni a kifejezést.

szükséges felszerelést és kiképzést, amely révén felépül a Dinamikus Összhaderőnemi Védelmi Erő.²¹¹

Az amerikai-japán szövetséggel külön fejezet foglalkozik, amelyben kijelentik, hogy Japán biztonsága szempontjából fontosabb mint valaha. Ennek megfelelően újraértelmezik a szövetséget, hogy javítsák az együttműködést és növeljék elrettentő erejét, továbbá fokozzák az amerikai-japán jelenlétet a Nyugat-Csendes-óceánon. A ma is folytatott közös tervezést, gyakorlatokat és kiképzéseket intenzívebbé tennék, míg növelnék az együttműködést a rakétavédelem, válságreakálás, kalózellenes műveletek, katasztrófa felszámolás, békeműveletek, terrorista ellenes műveletek, valamint a haditengerészeti, űr és kiber csapatok között. Emellett csökkenteni szeretnék az amerikai csapatok szigetországban tartózkodásának japán emberekre gyakorolt hatását, de úgy, hogy ez a legkevésbé érintse az amerikai elrettentés hitelességét.²¹²

Japán az amerikaiak mellett más államokkal is együttműködik; a csendes-óceáni térségben Dél-Koreával és Ausztráliával, kiegészülve az amerikaiakkal trilaterális együttműködésben amerikai-japán-ausztrál és amerikai-japán-dél-koreai relációban. Ugyanakkor Japán Kínával is kooperálna, hogy növeljék az egymás iránti bizalmat, továbbá az ASEAN országokkal és Oroszországgal. Japán aktívabban részt kíván vállalni az ENSZ műveletekben, amihez elsősorban a NATO-t és az EU-t tekinti partnernek.²¹³

A jövő védelmi erejének feladatai közé tartozik, hogy hatékony választ adjon a változatos helyzetekre, amelyhez javítják Japán ISR képességeit. Tokió elfogadhatatlannak tartja a status quo erőszakos megváltoztatását, ezért gyors választ ad az ilyen próbálkozásokra, beleértve a *szürke zónás* szituációkat is. Az SDF feladata, hogy biztosítja Japán légi és tengeri védelmét, választ adjon a *távoli szigetek*²¹⁴ elleni támadásokra légi és haditengerészeti fölényel, csapatok proaktív telepítésével, illetve szükség esetén a szigetek visszafoglalásával. Ugyanígy a japán területek elleni rakétatámadásokra, valamint különleges műveleti vagy gerillatevékenységre is megfelelően reagál. Válaszol a világűrben és a kiber térben jelentkező fenyegetésekre, illetve részt vesz a katasztrófa elhárításban, amelyben a helyi kormányzati szervekkel és a civil szférával is együttműködik. Továbbá Japán részt

²¹¹ National Defense Program Guidelines for FY 2014 and beyond; December 17, 2013; 5-8.o.

²¹² Uo. 8-10.o.

²¹³ Uo. 10-13.o.

²¹⁴ Azon japán szigetek, amelyek nem tartoznak a japán főszigetek közé, azoktól messzebb helyezkednek el.

vállal a stabilitás megteremtésében az Ázsia-csendes-óceáni térségben, illetve a globális biztonsági problémák megoldásában. Ehhez biztosítaná a tengerek szabad használatát, részt venne béke együttműködésekben és támogatja a fegyverzetkorlátozást és leszerelést.²¹⁵

Mivel a nagyméretű invázió esélye jelenleg minimális, ezért az SDF csak a legkisebb, szükséges erőt tartja fenn, míg megerősíti légi és tengerészeti, gyors reagálású, valamint hírszerző és felderítő képességeit. Növelik a légi és tengeri szállítókapa­cítást, együttműködve a civil szférával is. Választ adnak a *távoli szigetek* elleni, valamint ballisztikusrakéta támadásokra, az űr és kiber fenyegetésekre, katasztrófa­helyzetekre és részt vesznek nemzetközi béke és humanitárius műveletekben. Fejleszt­ni akarják a katonák kiképzését és oktatását, az infrastruktúrát és az egészségügyi ellátást. Továbbá a védelmi beszerzések terén is racionalizálni akarnak, ezért vizsgálják a lehetőségét a technológiák kettős használhatóságának, továbbá nemzetközileg is együttműködnének a védelmi programokban. A kormány felülvizsgálja a fegyverek, katonai felszerelések és technológiák exportját tiltó eddigi japán álláspontot.²¹⁶

Az első NBS

A védelmi irányelvek elsősorban a katonai erővel és katonai biztonsággal kapcsolatos teendőket taglalták. Tokióban is egyre inkább szélesebb spektrumában értelmezik a biztonságot, így megjelennek a gazdaság, energiaügyek és környezeti kérdések, amelyekben a katonai erő nem vagy csak igen speciális esetekben játszhat szerepet, ugyanakkor az ország biztonsága és jóléte szempontjából elengedhetetlen a kezelésük. Ezért a Nemzetbiztonsági Tanács 2013-ban döntött az ország első Nemzeti Biztonsági Stratégiájának a megszületéséről is, amely célja, hogy egy teljesebb képet adjon a biztonsági kihívásokról.²¹⁷ A fenti dokumentummal igen erős átfedések vannak, ezért itt csak az új elemekre szorítokozom.

A 2013-as NBS a japán kormány fő feladataiként Japán biztonságának, békéjének és fennmaradásának a biztosítását nevezi meg, amelyhez teljes kormányzati megközelítésre van szükség. A nemzet biztonságát közvetlenül érintik a tengerrel, világűrrel, kibertérrel, a fejlesztési támogatással és energiával kapcsolatos ügyek. Japánnak, mint tengeri nemzetnek

²¹⁵ National Defense Program Guidelines for FY 2014 and beyond; 13-17.o.

²¹⁶ Uo.17-21. és 24-28.o.

²¹⁷ East Asian Strategic Review 2014; 48-50.o.

fontos a tengerek szabadsága, ezért aktív szerepet vállal a térség békéjének és stabilitásának fenntartásában, együttműködve az USA-val és más országokkal. Tokió nem kíván katonai hatalommá válni, és aktívan részt vállal a fegyverzetkorlátozásban és leszerelésben, kiemelve az atomfegyver-mentes világot, mint célt.²¹⁸

A dokumentum nemzeti érdekeként a fentiek mellett fontosnak tartja a prosperitást, amelyet a gazdaság fejlesztésén és a szabad kereskedelmen keresztül biztosítani. Tokió proaktívan hozzá kíván járulni a békéhez, ezért növeli az elrettentést, hogy biztosítsa a békét és biztonságot, illetve, hogy a fenyegetések ne ériék el Japánt. Általánosságban fejlesztené az Ázsia-csendes-óceáni térség biztonságát és virágzóbb globális nemzetközi környezetet építene, amelyben kulcsszerepet játszana az amerikai-japán szövetség. Japán megerősíti diplomáciai és védelmi erejét, hozzájárul az Ázsia-csendes-óceáni biztonsághoz, javítja gazdasági és technológiai képességeit, továbbá együttműködik más országokkal. Tokió megerősíti a diplomáciai és a „soft power” képességeit. A biztonság végső biztosítéka mégis az SDF, amelyet adaptálnak a kialakult biztonsági környezethez, biztosítják Japán és a *távoli szigetek* védelmét. Továbbá kiemelik az amerikai nukleáris elrettentés jelentőségét.²¹⁹

Japánnak kiemelten fontos a tengerek szabadsága, hangsúlyozva a vizek és légtér szabad használatát, illetve a területi viták nemzetközi jog szerinti megoldását. Választ kíván adni a tengeri szállítási vonalak fenyegetésére, a kalózkodásra és biztosítja a szabad tengeri szállítást. A terrorizmus kapcsán megerősíti a kockázat előrejelzést, javítja a hírszerző képességeket, illetve nagyobb hangsúlyt helyez a hatékony elhárításra. Japán nagyobb hangsúlyt fog fektetni az újtechnológia fejlesztésére, hogy hatékonyabban használhassa fel védelmi célra, emellett kialakítják a műholdgyártás képességét.²²⁰

Az amerikai-japán szövetség az elmúlt 60 évben meghatározó volt Japán biztonsága és az Ázsia-csendes-óceáni térség stabilitása szempontjából. A szövetség alapját képezte az amerikai Ázsia-stratégiának is, köszönhetően a két ország által vallott közös értékeknek és Japán stratégiaiailag fontos elhelyezkedésének. Az Egyesült Államok áthelyezi a súlypontját Ázsia irányába, ennek megfelelően Japán egyre több területre kívánja kiterjeszteni a szövetséget. Tokió javítaná a szövetség elrettentő és reagáló képességét, és együttműködne a védelmi technológiák fejlesztésében. Japánnak fontos, hogy megfelelő fogadó nemzeti

²¹⁸ National Security Strategy 2013; December 17, 2013; 1-4.o.

²¹⁹ Uo. 4-6. és 13-16.o.

²²⁰ Uo. 16-20.o.

támogatást biztosítson az amerikai csapatoknak a hatékony elrettentéshez, de csökkenteni szeretnék a helyi lakosságra rótt terheket is, ezért támogatják az amerikai erők átköltöztetését, összevonását.²²¹

Az amerikai szövetségen kívül Tokió más külkapcsolatait is fejlesztené politikai, gazdasági és biztonsági téren az ázsiai térségben és azon túl is. Dél-Korea fontos az észak-koreai helyzet megoldása szempontjából, de a Takeshima-szigetek hovatartozása vita tárgyát képezi. Ausztrália jelentős regionális partner. Az ASEAN országok fontosak Tokió számára a gazdaság és a demokratizálódás szempontjából, illetve bátorítja őket a viták békés rendezésére. India kiemelten fontos felemelkedő hatalom, továbbá a partjai mentén stratégiai fontosságú vízi utak húzódnak. A japán-kínai kapcsolat hosszútávon meghatározó Ázsia stabilitása szempontjából, ezért Japán kölcsönösen hasznos kapcsolatot szeretne és bátorítja Pekinget, hogy vállaljon konstruktívabb szerepet a nemzetközi közösségben, de eközben nagyobb átláthatóságot vár el a kommunista országtól. Kína a status quo megváltoztatására tett törekvéseire határozott, de higgadt választ kíván adni. Észak-Korea kérdésében együttműködnek a térségben érdekelt országokkal, köztük Oroszországgal is, amellyel fontos a biztonsági és energetikai együttműködés, bár az északi területek (Kuril-szigetek) helyzete még rendezetlen.²²²

Japán is részt akar vállalni az ENSZ-ben és annak békét szolgáló tevékenységében. A szigetország nem titkolt célja, hogy maga is az ENSZ BT állandó tagjává váljon, ezért támogatja annak reformját és, hogy kibővítsék az állandó és nem állandó tagok körét. Egyébként az amerikaiaktól már korábban is ígéretet kaptak, hogy támogatni fogják Japán állandó tagságát. Ennek megfelelően Tokió nagyobb részt vállal a nemzetközi jogalkotásban, különös tekintettel a tengereket, világúrt és kiberteret érintő szabályozásra. Ezen belül érdemes kiemelni, hogy a műholdpusztító fegyverkísérletek leállítását kívánja elérni. Továbbá aktív részt vállal a fegyverzetkorlátozásban, leszerelésben, a terrorizmus elleni harcban, illetve a békeműveletekben, együttműködve az USA-val, Ausztráliával és az európai államokkal. A globális ügyek kezelése szempontjából fontos, hogy Japán demokratikus értékeket vall, amelyek a stabilitás és prosperitás alapjait teremtik meg. Ezek megoldásában anyagi, humán és szellemi tőkével is részt kíván venni. Emellett Tokió

²²¹ National Security Strategy 2013; 20-23.o.

²²² Uo.23-27.o.

aktívan támogatja a szabad kereskedelem kiterjesztését, hogy növeljék a globális gazdaság teljesítményét. Az energiaügyek terén Japán diverzifikálni akarja a forrásait, továbbá törekszik arra, hogy csökkentse a káros anyag kibocsátást.²²³

Új védelempolitika pro és kontra

Természetesen a kritikák sem maradtak el, otthon sokan Japán remilitarizálására figyelmeztettek, ellenben mások szerint az alkotmány, így a 9. cikkely sincs kőbe vésve, ráadásul a háború utáni alkotmány nem tükrözte sosem a japán szellemet.²²⁴ A változások beindítása előtt nyilvánosan vitatták meg a szükséges lépések megtételét, illetve az ellenzékkel is folyt egyeztetés, tehát a titkos szervezkedés vádja sem állja meg a helyét. Arról nem is beszélve, hogy egyelőre szó sincs a 9. cikkely kivételéről.²²⁵

Külföldről sem maradtak adósak a kritikával, itt is a legfőbb vádak a 30-40-es évek Japánjának a visszatérésére vonatkoztak, hiszen a hazai lakosságot ezzel a legkönnyebb felhergelni. A kínai külügyminiszter szerint az új védelempolitika fenyegeti a Népköztársaság szuverenitását és nemzeti biztonságát. Dél-Korea szerint Japánnak inkább szembe kellene néznie a történelmével, felhagyni a revizionizmussal és inkább bizalmat építenie a környező országokkal. Ellenben a délkelet-ázsiai államok hallgatólagosan támogatják a japán határozottság növekedését, nem feltétlenül azért mert nekik szebb emlékeik lennének a japán megszállásról, de egy erős amerikai-japán szövetségből ők is profitálhatnak,²²⁶ ugyanis a kínai fenyegetés jóval kézzelfoghatóbban jelentkezik a Dél-kínai-tengeren. Ha Kínának egy erős és határozott Japánnal kell számolnia északon, akkor talán délen is nagyobb óvatossággal fog eljárni.

A Szenkaku-szigetek körüli vita jelentősen ártott a kínai-japán magas szintű kapcsolatoknak, ennek helyreállításának volt fontos része, hogy a 2014-es APEC csúcson a két ország vezetői találkoztak és október 7-én egy négyponos egyezményt sikerült elérni. Eszerint: 1, az eddigi egyezmények szellemében fognak eljárni; 2, a jövőbeli kétoldalú kapcsolatok érdekében

²²³ National Security Strategy 2013; 28-35.o

²²⁴ Sieg, Linda: Japan PM's 'stealth' constitution plan raises civil rights fears; <http://www.reuters.com/article/2013/05/02/us-japan-politics-constitution-idUSBRE94101D20130502>; 2015.02.13.

²²⁵ Green, Michael – Hornung, Jeffrey W.: Ten Myths About Japan's Collective Self-Defense Change; <http://thediplomat.com/2014/07/ten-myths-about-japans-collective-self-defense-change/>; 2015.02.13.

²²⁶ Uo.

megpróbálnak úrrá lenni a politikai akadályokon; 3, az eltérő álláspontok ellenére párbeszéddel és válságkezelési mechanizmusok felállításával megakadályozzák a viták további elmérgesedését; 4, megegyeznek, hogy visszaállítják a politikai, diplomáciai, biztonsági és egyéb kétoldalú kapcsolatokat.²²⁷

A japán védelempolitikát érintő változásokat mondhatjuk radikálisnak, de csakis az eddigi japán folyamatot tekintve. Ugyanis Abe kormánya csak adaptálódik a megváltozott biztonsági környezethez, illetve megpróbál olyan jogokat visszaállítani, amelyek a nemzetközi jog által minden országot megilletnek, és amelyekről egyoldalúan mondtak le. Ezért az a kritika, hogy japán remilitarizálódik vagy hódító hatalommá válik, teljesen alaptalan, helyesebb azt állítani, hogy Japán több mint fél évszázad kihagyás után, a védelempolitika terén is elkezd nemzetállamként viselkedni.

A Japán Önvédelmi Erő

Kétség kívül a haderőben bekövetkező változások az egyik legláthatóbb jelei az új japán védelempolitikának. E tekintetben azonban szó sincs arról, hogy az elejéről kellene bármit is kezdeni, hiszen a JSDF már a hidegháború alatt létrejött és a megtévesztő név ellenére a mai napig az egyik legkorszerűbb és legerősebb haderő a világon. Még annak ellenére is, hogy a Joshida doktrína alapján maximum a GDP 1%-t költthették védelemre,²²⁸ mivel a japán gazdaság kimagasló eredményei mellett még ez is jelentős összeg volt. Másrészt ez nehezen vállalható állapotokat idézett elő – részben mivel a japán gazdaság is befékezett – mivel 2004-2013 között, amíg a japán védelmi költségvetés 5%-al csökkent, addig a kínai 270%-al nőtt.²²⁹

Tokió fél, hogy a kínai határozottság előbb-utóbb expanzionizmusba csap át és birtokba vesz több vitatott területet a Kelet- és Dél-kínai-tengeren, köztük a Japán számára oly fontos *távoli szigeteket*, beleértve a Szenkaku- vagy akár a Nanszei/Ryújú-szigetek tagjait,²³⁰

²²⁷ Zhang, Tuosheng: 'Building trust between China and Japan: lessons learned from bilateral interactions in the East China Sea'; SIPRI Policy Brief, Feb. 2015.; 7.o.

²²⁸ Egyébként a védelemhez való hozzáállást jól jellemzi, hogy még ezt az összeget is gyakran csak védelmi tehernek hívták. Chai, Sun-Ki: Entrenching the Yoshida Defense Doctrine: Three Techniques for Institutionalization; <http://www2.hawaii.edu/~sunki/paper/sdfyoshi.pdf>; 389-390.o.

²²⁹ Chanlett-Avery, Emma – Rinehart, Ian E: The U.S.-Japan Alliance; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2016; 5.o.

²³⁰ A Ryújú-szigetek királysága a 19. század végéig a kínai császár hűbérese volt.

amelyek gazdasági és a kínai geostratégia szempontjából is kiemelt jelentőségű területszerzések lennének. Ezért a japán Önvédelmi Erők egyik fő feladatává teszik a status quo fenntartásának vagy visszaállításának a képességét, magyarul a szigetek védelmét vagy szükség esetén a visszafoglalásukat. Így a 2013-as védelmi irányelvek a haderő legfontosabb feladatai között a *távoli szigetek* elleni támadásra való reagálást, a ballisztikus rakétavédelmet, az űr és kiber fenyegetések kezelését, a katasztrófa elhárítást, valamint a béke- és humanitárius műveletekben való részvételt nevezték meg. Az ehhez szükséges légi és tengerészeti fölény biztosítását, illetve a gyorsreagálású képesség kialakítását szabták meg, amelyhez még növelnék a szállítóképességet és javítanák az ISR képességet.²³¹ A 2014-2018-ig szóló középtávú védelmi program szerint Japán ki fogja alakítani a Dinamikus Összhaderőnemi Védelmi Erőt, amely feladata az Ázsia-csendes-óceáni térségben a stabilitás fenntartása, biztosítani a fenti feladatok megoldásához szükséges képességeket, illetve a megfelelő elrettentést és reagáló képességet a délnyugati területek (Nanszei/Ryúkú- és Szenkaku-szigetek) védelmére.²³² Összességében kijelenthető, hogy a haderő átszervezése a *távoli szigetek* védelmének jegyében történik és az ehhez szükséges képességek kerültek előtérbe. Kevésbé látványos, ám szintén fontos terület a kibervédelem, amely biztosítására 2014 decemberében egy 90 fős alakulatot állítottak fel.²³³

A védelmi költségvetés elosztása is változik, eddig a források megoszlását JGSDF 35%, JMSDF 39%, JASDF 26% arányban adták meg, ez a 2013-as irányelvek szerint a JGSDF 26%, JMSDF 40% és JASDF 34%-ra változott.²³⁴ 2016-ban 47,3 milliárd USD-t költ Tokió a védelemre.²³⁵

Szárazföldi Önvédelmi Erő

A japán szárazföldi erők jelenlegi létszáma 150 850 fő, amelyet 8100 készenléti tartalékos és 46 000 további tartalékos egészít ki. Jelenlegi struktúrája szerint 5 területi hadseregbe van

²³¹ National Defense Program Guidelines for FY 2014 and beyond; 17-21.o.

²³² Medium Term Defense Program (FY2014-FY2018); National Security Council and the Cabinet; 2013; 1-2.o.

²³³ Grevatt: The As-Pac cyber challenge; 27.o.

²³⁴ Hardy: Japan's new dawn; 28.o.

²³⁵ The Military Balance 2017; The International Institute for Strategic Studies; London; 2017; 299.o.

szervezve és rendelkezik 1 páncélos, 3 gépesített gyalogos és 5 gyalogos hadosztállal,²³⁶ továbbá 3 gyalogos, 1-1 légideszant és légi roham, 3 tüzér, 2 légvédelmi, 5 kiképző, 6 csapatrepülő, 4 műszaki, 1 híradó és 5 logisztikai dandárral. Önálló alakulatokként 3 légvédelmi és 5 partvédő ezrede, illetve 1 különleges műveleti, 5 hírszerző és 1 elektronikai hadviselési zászlóaljja is van. Ezen erőknek nagyjából a fele Japán északi részén állomásozik. A JGSDF főbb technikai eszközei közé 66 Type 10, 341 Type 90 és 283 Type 74 harckocsi, 68 Type 89 gyalogsági harcjármű, 226 Type 73 és 365 Type 96 PSZH, 4 AAV-7 kétéltű PSZH, 67 M110 203 mm-es és 105 Type-99 155 mm-es önjáró és 398 155 mm-es vontatott tarack, illetve 99 MLRS rakéta-sorozatvető tartozik. A helikopter parkba 12 AH-64D és 59 AH-1S harci, 56 CH-47J/JA nehéz-szállító, 39 UH-60JA és 131 UH-1H/J általános célú, valamint 44 OH-6D és 33 OH-1 felderítő helikopter tartozik. Továbbá a csapatlégvédelmet 43 Type-03, 5 Type-11, 46 Type-81, 113 Type-93 önjáró, és 120 MIM-23B I-HAWK vontatott légvédelmi rakéta biztosítja, emellett 6 Type-12 és 82 Type-88 hajó-elleni rakétaindítójuk is van.²³⁷ A japán doktrína egyébként nem tartalmaz támadó műveleteket, csakis védekezőt, várhatóan ezt is felül fogják vizsgálni.²³⁸

Az új védelmi irányelvek szerint gyors reagálású erőket állítanak fel, amelyeknek növelik a mozgékonyágát, ISR képességeit, hogy hatékonyabban hajthassanak végre légideszant, kétéltű, légi szállítási, vegyvédelmi és nemzetközi békefenntartó feladatokat is. Felülvizsgálják a nem gyorsreagálású erők eszközparkját különös tekintettel a harckocsikra és tüzérségre.²³⁹ Felállítják a Szárazföldi Erők Központi Parancsnokságát és megerősítik a *távoli szigetek* védelmét, és több ezred kap kiképzést partraszálló műveletek végrehajtására.²⁴⁰ Új partvédő egységet állítanak fel, amely a délnyugati szigetekre (Jonaguni-szigetre) települ,²⁴¹ mivel korábban a Mijako-szigetektől nyugatra nem tartózkodott japán katonai erő.²⁴²

A jövőben a 8 területvédelmi hadosztályból 5, míg a 6 dandárból 2 fog megmaradni, helyette növelik a gyorsreagálású erők nagyságát, így 3 hadosztály és 4 dandár is gyorsreagálású lesz.

²³⁶ A japán hadosztályok viszonylag kicsik, 6500-9000 fősek, míg a dandárok 2-4000 fősek és rendelkeznek gyalogos, páncélos és tüzér erőkkel is.

²³⁷ The Military Balance 2017; 299-300.o.

²³⁸ Foster, Reed: IHS Jane's World Armies 2014; Coulsdon; 2014; 393-402.o.

²³⁹ National Defense Program Guidelines for FY 2014 and beyond; 21-22.o.

²⁴⁰ Medium Term Defense Program (FY2014-FY2018); 4.o.

²⁴¹ Uo. 4., 7. és 10.o. és Defense Programs and Budget of Japan Overview of FY2015 Budget Bill; Ministry of Defense; 2015; 5.o. adatai alapján

²⁴² Arthur im. 23.o.

Emellett létrehozna egy kétélű (kvázi tengerészgyalogos) gyorsreagálású dandárt is. Ennek a Nyugati Hadsereg Gyalogezrede (könnyűgyalogos kommandó) lesz a magja, amely 700 fős állományát 5 éven belül 3000 főre akarják felduzzasztani. Az ezred számára 52 amerikai AAV7A1 kétélű páncélozott csapatszállítót vásárolnak, de a jövőben szeretnék saját járművet fejleszteni. A deszant képességek kialakításában Japán jelentős mértékben az USMC-re támaszkodik, ezért a kétélű műveletekre történő felkészítésben és kiképzésben is részt vesznek az amerikaiak. Hosszú távon csak 300-300 harckocsit és tüzérségi eszközt tartanak meg.²⁴³ 97 Type 10 gyártását tervezik 2018-ig, ezek és 200 régebbi Type 90 harckocsi maradhat hadrendben. A Type 74 feladatát a Maneuver Combat Vehicle veszi át, amely egy 8x8-as meghajtású kerekcsapó páncélvadász harcjármű 105 mm-es löveggel és 99 db rendszeresítését tervezik. A szárazföldi haderő tervezi a 150 km-es hatótávolságú Type 12 hajó-elleni rakétarendszer beszerzését, az új ütegek Okinavára kerülnének.²⁴⁴

A forgószárnyas flottát 5 további CH-47JA nehéz-szállító helikopterrel növelik. Tervezik az UH-1-ek leváltását is, a széria egy korszerűbb modelljével, amelyből 150-et akarnak vásárolni. Érdekesebb, hogy 2018-ig 17 billenő-rotoros MV-22-t is be akarnak szerezni. A helikopterek és a billenő-rotoros eszközök kiemelten fontosak, hiszen a kiépítetlen reptérrel nem rendelkező *távoli szigetekre* is gyorsan tudnak csapatokat átdobni. Emellett az ellenséges erőkkel szembeni felderítésre és megfigyelésre, valamint a katasztrófák utáni kárfelmérésre is alkalmas ScanEagle UAV-ok rendszeresítéséről is döntöttek.²⁴⁵

Tengerészeti Önvédelmi Erő

A Tengerészeti Önvédelmi Erő jelenleg 45 350 fős állománnyal rendelkezik, a felszíni egységek 4 kísérő flottillába, míg a tengeralattjárók 2 tengeralattjáró flottillába vannak szervezve.²⁴⁶ Utóbbiak feladata elsősorban a felderítés és megfigyelés, valamint a szorosok védelme lenne.²⁴⁷ 10 Oyashio-osztályú, 7 Soryu-osztályú és 2 kiképző tengeralattjáróval rendelkeznek, amelyek mindegyike képes torpedók és Harpoon hajó-elleni rakéták

²⁴³ Hardy im. 30.o.

²⁴⁴ Hardy: Japan's new dawn; 28.o.

²⁴⁵ Foster, Reed: IHS Jane's World Armies 2014; Coulsdon; 2014; 399-400.o.

²⁴⁶ The Military Balance 2017; 300.o.

²⁴⁷ Arthur im. 25.o.

indítására. A Hyuga-osztályú helikopter-rombolókból²⁴⁸ kettő állt szolgálatba, amelyeken 7 SH-60 vagy MCH-101 helikopter szolgálhat.²⁴⁹ Szolgálatba állt két Izumo-osztályú 27 000 tonnás helikopter-hordozó is, ezek 248 m hosszúak, amelyeknél már követelmény volt, hogy a jövőben képesek legyenek kiszolgálni a szövetséges USMC MV-22 és F-35B gépeit, tehát kvázi repülőgép-hordozók.²⁵⁰ Ha pedig Japán vásárolna STOVL F-35B-eket, akkor már saját repülőgép-hordozója is lehetne, amelyet viszont az alkotmány egyelőre tilt. Japán 35 rombolóval és 9 fregattal (a japánok egyébként mindent rombolóként osztályoznak) is rendelkezik, továbbá 3 Osumi-osztályú LST-vel, amelyeknél szintén megtévesztő a név, hiszen egyaránt rendelkeznek dokkfedélzettel és helikopterfedélzettel is, szóval a partra szállító dokkhajó jobban illene rájuk. Ezek egyenként, 330 katonát vehetnek a fedélzetükre, két CH-47 nehéz-szállító helikoptert fogadhatnak, továbbá 10 Type 90 harckocsit szállíthatnak, amelyeket 2 LCAC légpárnás juttat ki a partra. A típusnak megerősítik a fedélzetét, hogy fogadhasson MV-22 billenő-rotoros gépeket, valamint az USMC F-35B-it. A flotta repülőerejébe 66 P-3C és 9 P-1 tengeri járőr és tengeralattjáró-vadász repülő, 5 EP-3C elektronikai felderítő és 5 C-130R szállítógép, 1 US-1A és 4 US-2 kutató-mentő hidroplán, 85 SH-60 tengeralattjáró-vadász, 2 MH-53E és 8 MH-101 aknamentesítő és 15 UH-60J kutató-mentő helikopter tartozik.²⁵¹

A középtávú védelmi tervek szerint 4 flottillát fognak fenntartani, egyenként egy helikopter-rombolóval és két Aegis-rendszerű rombolóval, továbbá 5 rombolókból álló osztályt.²⁵² A tervek szerint a rombolók és fregattok számát 54-re emelik, továbbá az Aegis-rendszerű rombolókból további kettőt akarnak vásárolni a meglévő hat mellé. A bevethető tengeralattjárók számát 16-ról 22-re emelnék.²⁵³ A 14 helikopter hordozására képes Izumo-osztályt elsősorban tengeralattjáró-vadász szerepkörre szánják, amelyben az Akizuki-osztályú rombolókkal fog együttműködni, amelyek az Aegis-rombolóknak biztosítanak védőkíséretet. Emellett 5 további MCH-101 aknamentesítő-helikoptert is akarnak

²⁴⁸ Itt a név megtévesztő, ugyanis ezek nem klasszikus rombolók, hanem valójában helikopter-hordozó hajók, de az alkotmány tiltja repülőgép-hordozók birtoklását, valószínűleg ezért trükköznek a névvel.

²⁴⁹ The Military Balance 2017; 300.o.

²⁵⁰ Kiss: Szigetvita; 23.o.

²⁵¹ The Military Balance 2017; 300-302.o.

²⁵² Medium Term Defense Program (FY2014-FY2018); 5. és 8.o.

²⁵³ Tengeralattjárók tekintetében nem olyan rossz a helyzet, ugyanis a japánok 20 évente cserélik le a hajóikat (hajók esetében ez nem sok), majd még 3 évet kiképzésre használnak az aktív állományból kivont egységeket. Így konfliktus esetén jóval több tengeralattjárót tudnának csatasorba állítani, és nem is feltétlenül elavultakat. Arthur im. 25.o.

vásárolni.²⁵⁴ 23 SH-60K tengeralattjáró-vadász helikopter²⁵⁵ és összesen 70 P-1 tengerészeti járőr/tengeralattjáró-vadász repülőgép²⁵⁶ is beszerzésre kerül, utóbbival kívánják leváltani a már öreg P-3C gépeket. Ezen felül beszereznek aknaszedő hajókat, valamint további US-2 kutató-mentő hidroplánokat. Szeretnének szolgálatba állítani egy olyan hajót is, amely többféle feladatra alkalmas (úszó vezetési pont, repülő- és kétéltűműveletek támogatása és nagy szállítóképességgel bír).²⁵⁷ Ezen kívül valószínűleg merev és forgószárnyas UAV-ok is rendszeresítésre kerülnek.²⁵⁸

Légi Önvédelmi Erő

A védelmi irányelvek a légierő számára továbbra is előírják, hogy fenn kell tartani a Japán körüli légtér folyamatos megfigyelését, vadászerekkel biztosítsák a légteret és képesek legyenek hosszabb távon is folytatni a műveleteket *szürke zónás* szituációkban is. Részben ehhez kapcsolódóan erős légi utántöltő és szállítási képességet kell fenntartani, hogy szükség esetén gyorsan átdobhassák a szárazföldi csapatokat, illetve békeműveletekben is hasznos lehet ez a képesség.²⁵⁹

A légi önvédelmi erő jelenleg 46 950 fős állománnyal rendelkezik. Gépállományába 201 F-15J vadász, 92 F-2A/B és 54 F-4EJ vadászbombázó, 13 RF-4J felderítő, 13 E-2C és 4 E-767 AEW&C, 4 KC-767J tanker, 15 C-130 és 1 C-1 szállítógép, valamint 36 UH-60J kutató-mentő és 15 CH-47 nehéz szállítóhelikopter tartozik. Ezen felül 6 légvédelmi osztállyal is rendelkeznek, amelyek 24 MIM-104 Patriot légvédelmi rakétaüteget (120 rakétaindító) foglalnak magukba.²⁶⁰

A 2014-2018-ra vonatkozó védelmi program szerint a délnyugati területek védelmében egy vadász (F-15J/DJ) és egy AEW&C (E-2C) századot áthelyeznek az okinavai Naha légi bázisra.²⁶¹ Emellett tervbe van véve, hogy a vadászok számát 260-ról folyamatosan 280-ra

²⁵⁴ Hardy im. 30-31.o.

²⁵⁵ Medium Term Defense Program (FY2014-FY2018); 34.o.

²⁵⁶ Eighth JMSDF P-1 MPA Delivered; AirForces Monthly January/2015; 33.o.

²⁵⁷ Medium Term Defense Program (FY2014-FY2018); 8.o.

²⁵⁸ Hardy im. 31.o.

²⁵⁹ National Defense Program Guidelines for FY 2014 and beyond; 23.o.

²⁶⁰ The Military Balance 2017; 302.o.

²⁶¹ Medium Term Defense Program (FY2014-FY2018); 5.o.

növeljék, a felderítő század átszervezésével.²⁶² A légi fölény képesség megerősítése napjainkban nagyon hangsúlyosan van jelen, mivel az elengedhetetlen a szigetek védelméhez. Ezért már korábban döntöttek, hogy fejlesztik az F-15-ös flottát, illetve komolyan javítják az F-2-ek légi harc és csapásmérő képességét.²⁶³ Ugyanakkor a középtávú védelmi programban már most készülnek az F-2 és F-15J vadászok cseréjére, amelyhez készek külföldi fejlesztésekben is részt venni.²⁶⁴ A legfontosabb változást az F-35A beszerzése jelenti majd, amelyekkel az F-4-eket akarják leváltani; 42-t rendelt belőlük Japán. Eredetileg F-22-t szerettek volna, de az amerikaiak export tilalmat hirdettek a Raptorral szemben.²⁶⁵ Csak az első 4 gép épül majd az Egyesült Államokban, a többi már Japánban szerelik össze, de ha csökken majd a gépek ára, akkor elképzelhető, hogy növelik a megrendelt mennyiséget is.²⁶⁶ Emellett folyik Japán saját 5. generációs programja is ATD-X néven, amely majd F-3 vadászbombázóként ölthet testet. Az új gép, ha megvalósul, a 2030-as években állhat szolgálatba.²⁶⁷ Az ATD-X 2016. április 22-én repült először.²⁶⁸ Fontos a támogató képességek fejlesztése is, 3 RQ-4 Global Hawk HALE UAV, továbbá 4 új E-2D AEW&C gépek, illetve 3 KC-46A tankergép vásárlását is tervezik.²⁶⁹ Fontos az is, hogy megduplázzák a tanker képességet, a már meglévő C-130H-kat építik át.²⁷⁰

A ballisztikus-rakéták elleni védelem

Az észak-koreai ballisztikusrakéta, majd atomprogram fejlődésével került előtérbe ez a probléma Japánban, amely változatlanul fontos helyet foglal el a feladatlistán. A tömegpusztító robbanófejekkel felszerelt észak-koreai rakétákon kívül, konfliktus esetén ma már számolni kell a kínai hagyományos töltetű ballisztikusrakétákkal, amelyekből Peking

²⁶² Hardy: Japan's new dawn; 29.o.

²⁶³ JASDF Rebuilding Tsunami-Damaged F-2B Fighter Fleet; AirForces Monthly February 2014; 23.o.

²⁶⁴ Medium Term Defense Program (FY2014-FY2018); 27.o.

²⁶⁵ Kiss: Szigetvita; 22.o.

²⁶⁶ Hardy: Japan's new dawn; 29.o.

²⁶⁷ ANALYSIS: Japan's F-3 fighter pursuit is worth the wait;

<http://www.flightglobal.com/news/articles/analysis-japan39s-f-3-fighter-pursuit-is-worth-the-408068/>; 2015.02.21.

²⁶⁸ X-2 takes to the air; <http://www.combataircraft.net/2016/04/22/x-2-takes-to-the-air/>; 2016.05.06.

²⁶⁹ Chanlett-Avery – Rinehart im. 20.o.

²⁷⁰ Hardy: Japan's new dawn; 29.o.

nagy mennyiséget tart rendszerben, és háború esetén komoly károkat okozhatnának a japán és amerikai támaszpontokban, illetve flottakötelékekben.

2004-ben kezdték a japán ballisztikusrakéta-védelmi rendszer felállítását. Egy többlépcsős rendszert hoztak létre, amelyben a középső repülési fázisban az Aegis-rombolókról indított rakéták, míg a végső repülési fázisban a Patriot PAC-3 ütegek fogják el a ballisztikusrakétákat. Japán folyamatosan figyeli az esetleges rakétaindításokat és ha egyértelműen megállapítják, hogy a kilőtt ballisztikusrakéta a szigetország felé tart, akkor beindul a védelmi mechanizmus. A civil kontroll jegyében a védelmi miniszter tájékoztatja a miniszterelnököt, akinek jóváhagyásával utasítja az SDF-et a rakéta lelövésére. Ám a gyakorlatban erre nem lenne idő, ezért a védelmi minisztérium vészhelyzeti terveket készít, amelyeket jóváhagy a miniszterelnök, ezáltal, ha kialakul a tervekben vázolt szituáció, akkor a szolgálati út végigjárása nélkül azonnal kiadható a parancs.²⁷¹

Természetesen Japán a ballisztikusrakéta-védelemben is szorosan együttműködik az Egyesült Államokkal, ez még 1998-ban kezdődött, a tokiói kabinet pedig 2005-ben döntött a közös fejlesztésről, így jelenleg mindkét ország katonái részt vesznek a szigetország rakétavédelmében. Az amerikaiak telepítették a rakéták követésére szolgáló TPY-2 lokátort Sharikiban (észak Honshú), illetve egy másik is elhelyezésre kerül Kyogamiszakiban (Honshú). 2006 óta pedig Japán körül Aegis-rendszerű hadihajók állnak készenlétben.²⁷²

A ballisztikusrakéták lelövésére a japán Kongo- és Atago-osztályú Aegis-rombolók alkalmasak,²⁷³ ezeket SM-3 Block IA rakétákkal szerelték fel, de már az amerikaiakkal közösen fejlesztik a Block IIA rakétákat, amelyek 2018-ban állhatnak szolgálatba. A végső repülési fázisban Patriot PAC-3 (összesen 16 indító) rakéták foghatják el a ballisztikusrakétákat, ezeket Okinavára és Tokióban telepítették állandó jelleggel.²⁷⁴ A jövőben tervezik az Aegis Ashore rendszer telepítését is.²⁷⁵ Ez nem más mint a hajókon is alkalmazott Aegis-rendszer szárazföldi telepítésű változata, amely csak ballisztikusrakéta

²⁷¹ Defense of Japan 2014; 191-193.o.

²⁷² Uo. 194-195.o.

²⁷³ Aegis Ballistic Missile Defense; http://www.mda.mil/system/aegis_foreign_mil_sales.html; 2015.02.21.

²⁷⁴ Japan; <http://www.nti.org/country-profiles/japan/delivery-systems/>; 2015.02.21.

²⁷⁵ Hardy: Japan's new dawn; 28.o.

védelemre alkalmas. Tokió azért akarja a rendszert, mivel fél, hogy a PAC-3-sok önmagukban kevesek, főleg, ha tömeges rakétatámadás érné Japánt.²⁷⁶

Az amerikai-japán szövetség

A II. világháborút lezáró san francisco-i szerződés mellett, az Egyesült Államok és Japán 1951. szeptember 8-án kölcsönös védelmi szerződést kötött 10 évre. Ezt 1960. január 19-én megújították, amelyben a felek vállalták, hogy bármely fegyveres támadás a szerződő felek ellen a Japán fennhatósága alá tartozó területeken a saját biztonságát veszélyeztetőnek fognak ítélni és ennek megfelelő választ adnak.²⁷⁷ A szövetség a hidegháború végével sem szűnt meg, sőt erősödött. A szeptember 11-ei támadások után a japán parlament engedélyezte, hogy hajói az Indiai-óceánon üzemanyaggal lássák el az ott műveleteket folytató amerikai egységeket, illetve 2004-2006 között az újjáépítésben részt vevő japán földi alakulatokat is küldtek Irakba.²⁷⁸ A fő fókusz azonban Észak-Korea volt, amely a 2000-es évekre atomfegyverre és egyre nagyobb hatótávolságú ballisztikusrakétákra tett szert, ráadásul folyamatosan fenyegette Japánt és az Egyesült Államokat. Ezért Tokió már 2003-ban csatlakozott az amerikai Nemzeti Rakétavédelmi Programhoz.²⁷⁹ Kína felemelkedése is egyre inkább megváltoztatta Kelet-Ázsia stratégiai egyensúlyát. A szövetség további erősítése ezért kívánatos volt, amelynek támogatottsága nőtt, köszönhetően a 2011-es hármas katasztrófa idején nyújtott amerikai segítségnek.²⁸⁰ Az USFJ jelentős légi szállítási és logisztikai képességet biztosított Japánnak. Továbbá átvették a védelmi feladatok egy részét a lefoglalt japán erőktől. Március 22-ig közel 20 ezer amerikai katona és tengerész, 20 hadihajó és 140 repülőeszköz vett részt a műveletben.²⁸¹

²⁷⁶ LaGrone, Sam: Report: Japan Interested in Aegis Ashore for Ballistic Missile Defense; <http://news.usni.org/2014/09/16/report-japan-interested-aegis-ashore-ballistic-missile-defense>; 2015.02.22.

²⁷⁷ U.S. Collective Defense Arrangements

²⁷⁸ Chanlett-Avery – Rinehart im. 29.o.

²⁷⁹ Wright, Bruce A.-Hague, Mark O.: The U.S.-Japan Alliance: Sustaining the Transformation; JFQ 2007/1; 62.o.

²⁸⁰ Chanlett-Avery – Rinehart im. 30.o.

²⁸¹ Feickert, Andrew - Chanlett-Avery, Emma: Japan 2011 Earthquake: U.S. Department of Defense (DOD) Response; Congressional Research Service; 2011; 1-7.o.

Abe már 2006-2007-es első terminusa alatt szerette volna a szövetséget egyenlőbbé tenni,²⁸² ezért amikor 2012-ben visszatért miniszterelnökként, elkötelezett volt az amerikai-japán védelmi irányelvek felülvizsgálatát illetően. A 2013-as 2+2 találkozón (amerikai és japán védelmi és külügyminiszterek) meghatározták, hogy mely területeket kell felülvizsgálni, ezek közé tartozott a Japán elleni támadásra történő válaszadás, globális fókuszúvá tenni a szövetséget, kiterjesztve új területekre, növelni az együttműködést más térségbeli hatalmakkal, kidolgozni a hatékony vészhelyzeti válaszadást, valamint a szövetség további erősítését. Emellett a *szürke zónás* helyzetek feletti aggodalom is nőtt, így az igény is egy szorosabb koordinációra a közös válasz érdekében. Ezért 2014-ben elfogadtak egy dokumentumot, amely szerint a következő területekre kell koncentrálni: hatékony teljes kormányzati együttműködés, lépéseket tenni, hogy megakadályozzák Japán biztonságának további romlását, növelni az együttműködést a stabil és békés nemzetközi környezetért, együttműködni az űrben és kibertérben, kölcsönös és hatékony támogatás.²⁸³ 2014. áprilisi látogatása során Obama elnök és Abe miniszterelnök közös nyilatkozatot tett, hogy készek elrettenteni minden kínai agressziót, amely a status quo megváltoztatására törekszik a Kelet-kínai-tengeren. Obama azt is leszögezte, hogy a Szenkaku-szigetek is az amerikai-japán védelmi szerződés hatálya alá tartoznak.²⁸⁴

Az első amerikai-japán védelmi irányelvek 1978-ban születtek, amelyeket 1997-ben felülvizsgáltak. 2014-ben a japán kabinet elfogadta, hogy Tokió kész a kollektív védelemre, amennyiben fegyveres támadás ér egy olyan országot (USA), amely szoros kapcsolatokat ápol Japánnal, és a támadás következményei fenyegetik Japán népet, biztonságát vagy túlélését, illetve ha Japán fenntartja, hogy a minimális szükséges erőt veti csak be. 2015 áprilisában elfogadták az új irányelveket.²⁸⁵

Az új irányelvek célja, hogy szavatolják Japán biztonságát, amelyhez szükség van az amerikai-japán együttműködésre és közös válaszadásra, valamint más hatalmakkal való együttműködésre, illetve leszögezi, hogy az amerikai-japán szövetség globális jellegű. Az Egyesült Államok vállalja, hogy előretelepített erővel jelen lesz az Ázsia-csendes-óceáni térségben, illetve Japán védelmében kiterjesztett elrettentést fog alkalmazni, beleértve a

²⁸² Chanlett-Avery – Rinehart im. 3.o.

²⁸³ East Asian Strategic Review 2015; 50., 54. és 56.o.

²⁸⁴ Takahashi, Kosuke: Obama signals support for Japan in island dispute; Jane's Defence Weekly 30 April 2014; 8.o.

²⁸⁵ Chanlett-Avery – Rinehart im. 4., 12. és 14.o.

nukleáris erőket is. Szoros együttműködés és konzultáció során kidolgozzák a két haderő közti koordináció mechanizmusait, fejlesztik a műveleti irányítást, valamint az információ megosztást, illetve folytatják a közös tervezést. A két fél megteszi a szükséges lépéseket Japán biztonságának és békéjének zavartalan biztosításához. Ennek szavatolása érdekében, békeidőben a két haderő fejleszti az interoperabilitást és a készséget, különösen a hírszerzést, felderítést és megfigyelést, a lég- és rakétavédelmet, a tengeri biztonságot, egymás „vagyontárgyainak” a védelmét, a kiképzést és gyakorlatokat, a logisztikát és a létesítmények közös használatát. Míg a felmerülő fenyegetések ellen szükség van a gyors felismerésre és döntéshozatalra, ha kell elrettentésre, vagy megakadályozni a helyzet eskalációját, hozzátevé, hogy ezek a helyzetek földrajzilag nem határozhatók meg, tehát ez már egy jelentős területi kiterjesztést jelent. Eszerint civil evakuációs műveleteknél mindkét ország elsősorban a saját polgáraiért felel, de felhasználják egymás eszközeit. A tengeri biztonság terén szorosan együttműködnek, összhangban az ENSZ vonatkozó rendeleteivel és a nemzetközi joggal. A Japánba irányuló menekültáradat esetén elsődlegesen Tokió feladata a kezelésük, amelyhez Amerika támogatást ad. A két ország együttműködik harci kutatómentő műveletekben is, amennyiben az összhangban van a japán joggal. Washington kérésére Japán megerősítheti a területén található amerikai létesítmények védelmét.²⁸⁶

Amennyiben fegyveres támadás fenyegeti Japánt, megteszik a szükséges lépéseket, hogy elrettentsék és visszafordítsák az eskalációt a teljes kormányzati eszköztárat bevetve, ám ha mégis bekövetkezik, akkor mindkét ország megteszi a szükséges lépéseket, hogy visszaverjék a támadást. Elsődlegesen a japán védelmi erők feladata, hogy megvédjék országukat, ehhez az amerikai fél támogatást nyújt a helyszínrre települt erőkkel és a beérkező erősítésekkel, továbbá úgy alakítja a biztonsági környezetet a tágabb térségben, hogy hozzájáruljon Japán biztonságához. Az amerikai erők csapásmérő műveleteket folytathatnak, ez esetben a japán csapatok nyújtanak támogatást. A támogató tevékenységek közé tartozik a kommunikáció, kutatás-mentés, logisztika, bázishasználat és ABVR védelem.²⁸⁷

Van arra is lehetőség, hogy segítséget nyújtsanak egy harmadik országnak, ha azt fegyveres támadás éri, abban az esetben is ha Japánt nem érte támadás, de az ország szoros

²⁸⁶ The Guidelines for Japan-U.S. Defense Cooperation April 27, 2015; 1-9.o.

²⁸⁷ Uo. 10-15.o.

kapcsolatban van Tokióval és Japán és népének túlélése függ a helyzet kimenetelétől. Figyelembe véve a körülményeket és a valós fenyegetéseket, véleményem szerint ez jelen állás szerint csak Dél-Korea lehet, netán Tajvan. Mindenesetre egy ilyen szituációban is együttműködnek az amerikaiak és japánok, sőt a japánok erőt is használhatnak a válaszadás során. Példaként a „vagyontárgy” védelem, kutatás-mentés, tengeri biztonság, ballisztikusrakéta-védelem és logisztika van említve. Japánban bekövetkező nagyméretű katasztrófa esetén Tokió feladata a katasztrófa elhárítás, amelyben az amerikai erők is támogatást nyújtanak. A két ország együttműködik a regionális és globális biztonság fenntartásában is, amely során konzultálnak, megosztják a tapasztalatokat, de készek együttműködni más országokkal is (három vagy többoldalú együttműködés). Ennek során kooperálnak a béke és humanitárius műveletekben és katasztrófa elhárításban, a tengeri biztonságban, az evakuációk, hírszerzés-felderítés, kiképzések és logisztika terén. Végül Japán és az Egyesült Államok együttműködik a világűr békés hasznosítása érdekében, növelik a képességeiket, megosztják az információkat és közösen lépnek fel, amennyiben az űreszközöket fenyegetik. Hasonlóképpen, megosztják az információkat a kibertérben jelentkező veszélyekről, a tapasztalatokat az oktatás és kiképzés terén és együttműködnek a kritikus infrastruktúrák védelmében, de a Japánban levő rendszerek védelme Tokió felelőssége. Továbbá a két ország együttműködik a védelmi technológiák fejlesztése, karbantartása, a hírszerzés és a kutatás-fejlesztés terén. A védelmi együttműködési irányelveket folyamatosan felülvizsgálják, hogy azokat naprakészen tartsák.²⁸⁸

A 2015-ös irányelvek középpontjában még mindig Japán védelme áll, de fontos kiemelni, hogy az együttműködést kiterjesztették új területekre is, hogy az irányelveket adaptálják a 21. századhoz, mivel a ballisztikusrakéta-védelem, a világűr és a kibertér még nem szerepelt a 1997-es irányelvekben.²⁸⁹ A legfontosabb azonban mégis az, hogy Japán egy sokkal potensebb szövetségessé válhat, ugyanis eddig szigorúan csak a japán szigetek közvetlen közelében tevékenykedhettek és még akkor sem működhettek együtt az amerikai erőkkel, ha az Tokió érdekében állt. Például az amerikai hadihajóknak maximum 1800 km távolságig nyújthattak védelmet. Ugyan a mostani „vagyontárgy (asset)” kifejezés is elég képlékeny, mivel nem írták körül, hogy itt mire is gondolnak; a kiterjesztett értelmezés szerint, ez akár

²⁸⁸ The Guidelines for Japan-U.S. Defense Cooperation April 27, 2015; 15-23.o.

²⁸⁹ Chanlett-Avery – Rinehart im. 14.o.

egy amerikai város is lehet, tehát a felé kilőtt rakétákat a japánok is leszedhetik, a szigorú értelmezés szerint viszont csak, ha ez közvetlenül érinti Japán védelmét. Mindenesetre a szigorúan Japán körüli területekről a szövetség immár globálissá nőtt, amelyhez a japán erőknél is nagyobb rugalmasságot kell mutatnia. Fontos a rakétavédelmi együttműködés, amelyhez már így is elhelyezésre került két amerikai lokátor, valamint Aegis hadihajók, PAC-3 és THAAD rakéták. Az új irányelvek alapján valószínűsíthető, hogy még egy amerikai lokátort elhelyeznek, amely Japán déli részét, valamint a Nanszei- és a *távoli szigetek*et fedné le. Emellett a Japán körüli területek megfigyelésében, valamint a hírszerzésben és felderítésben is szorosabb kooperáció várható.²⁹⁰

Japán mindig nagylelkű fogadóállam volt, ugyanis átlagosan évi 2 milliárd USD-al támogatta az amerikai csapatok állomásozását, amely a 2015. decemberi megállapodások szerint is minimum 1,8 milliárd USD lesz. Azonban a szövetség története közel sem ennyire felhőtlen, ugyanis már az új irányelvek miatt is tömegtüntetések voltak, félve, hogy Japán belekeveredik az amerikai háborúba. Másrészt a Japánban, mindenek előtt Okinaván levő bázisok komoly árnyékot vetnek rá, mivel a helyi lakosság szinte állandó jelleggel tiltakozik az amerikai katonai jelenlét ellen. A fő probléma a futenma-i tengerészgyalogos légi bázissal van, amely a város közepén helyezkedik el. A tiltakozásnak vannak gyakorlati okai is, de a rossz történelmi emlékek is hozzájárulnak. Egyébként az USFJ állományának fele állomásozik a szigeten, amely Japán összterületének 1%-t teszi ki.²⁹¹ Itt van az USFJ létesítményeinek 74%-a, amelyek Okinava földterületének 18%-t foglalják el. A helyzetet bonyolítja, hogy az USFJ több mint 25 ezer helyinek ad munkát országszerte, illetve a Japánban állomásozó amerikai erők kulcsfontosságúak az ország védelme, valamint a térség stabilitásának fenntartása szempontjából. Emiatt Tokió sem akarja, hogy az országból távozzanak az amerikai katonák és minden fórumon igyekszik megmagyarázni a lakosságnak, hogy a külföldi erők ottléte miért fontos Japán számára. Ám a helyzet tarthatatlan, ezért a japán kormány szeretné, ha az amerikai erők olyan helyre költöznének át az országon belül, ahol nem zavarják a lakosságot, mivel a tiltakozások a szövetség stabilitását is megrendíthetik.²⁹²

²⁹⁰ Mizokami, Kyle: Inside the New U.S.-Japan Defense Guidelines; <http://news.usni.org/2015/04/29/inside-the-new-u-s-japan-defense-guidelines>; 2016.05.03.

²⁹¹ Chanlett-Avery – Rinehart im. 6., 21-22.o.

²⁹² Defense of Japan 2015; Ministry of Defense; 2015; [193-200.o.](#)

A jelenlegi tervek szerint a III. MEF alakulatai Okinaván belül Camp Schwab-ba, a sziget egy ritkábban lakott részére költöznek, míg a repülőgépek Iwakunira, Honshúra. Szintén vitát váltott ki, hogy 2013-ban a CH-46-kat MV-22-vel váltották le Futenmán. Ennek egyik oka, hogy a fejlesztési fázisban valóban több súlyos balesete is volt a gépnek, amiket azóta már kijavították és a több éves (harci) szolgálat bizonyította, hogy egy megbízható repülőről van szó. Ráadásul azóta Japán is rendelt 17 db-ot saját hadereje részére. Kérdés, hogy a problémázók szerint ezeket is Japánon kívül kell-e állomásoztatni? Ez is bizonyítja, hogy az érzelmek és a pillanatnyi politikai haszonszerzés mennyire szerepet játszanak ezekben a vitákban. A 2012-es felülvizsgálat szerint bár 9000 fő elhagyja Japánt, csak egy 5000 fős MAGTF kerül Guamra, a 8,6 milliárd dolláros költségből pedig 2,8-at fizet Tokió, az átköltözés a 2020-as évek első felében kezdődik. Egyébként az Iwakuni bázisra költözött CH-53-ok is valószínűleg Guamra települnek.²⁹³ A 3. tengerészgyalogos ezred már így is Hawaii-n állomásozik,²⁹⁴ a 4. ezred Guamra költözik.²⁹⁵ Remélhetőleg ezekkel a lépésekkel sikerül megbékíteni az okinavaiakat is, anélkül, hogy a biztonság és stabilitás csorbát szenvedne. Emellett próbálkoznak azzal is, hogy a japán és amerikai katonákat közös bázisokra költöztetik, hátha az emberek így könnyebben elfogadják az amerikai jelenlétet. Ilyen például a Yokota légi bázison az egyesített műveleti parancsnoki központ, vagy például 2013-ban a Központi Készültségi Erő a parancsnokságát Camp Zama-ba helyezte át.²⁹⁶ A „döcögős” indulás ellenére Trump elnök és Abe miniszterelnök washington-i találkozója is pozitívan zárult, ugyanis sikerült közös nyilatkozatot is tenni, amelyben leszögezték, hogy az amerikai-japán szövetség rendíthetetlen, illetve az Ázsia-csendes-óceáni béke, prosperitás és szabadság sarokköve. Trump elnök megerősítette, hogy a Szenkaku-szigetek az amerikai-japán szerződés 5. cikkelye alá esnek. Abe elnök is jól érzett rá Trump stílusára, úgyhogy már eleve egy vaskos üzleti ajánlattal érkezett, 700 ezer új munkahelyet és 450 milliárd USD-os új piacokat ígérve a következő évtizedre.²⁹⁷ Az sem mellékes, hogy mint – arról már szó volt – Tillerson és Mattis is megerősítette a szövetség iránti amerikai elköteleződést, bár igaz a nagyobb szerepvállalás kérdését Mattis nem vetette fel Tokióban.²⁹⁸

²⁹³ Defense of Japan 2015; 197-198, és 201-214.o.

²⁹⁴ 3d Marine Regiment

²⁹⁵ Harkins

²⁹⁶ Chanlett-Avery – Rinehart im. 15. és 24.o.

²⁹⁷ Townshend

²⁹⁸ Liow

USFJ

Az USFJ főhadiszállása a Yokota légi bázison van, Honshún, 38 ezer amerikai katona állomásozik állandó jelleggel Japánban, illetve további nagyjából 11 ezer hajókon a 7. flotta kötelékében.²⁹⁹ Ezért a különböző helyeken megadott hivatalos amerikai létszám eltérhet, függően attól, hogy hogyan számítják, az viszont biztos, hogy Japánban szolgál a legtöbb amerikai katona külföldön.³⁰⁰

A hadsereg van jelen a legalacsonyabb létszámmal, 2000 fővel, ők elsődlegesen logisztikai feladatokat látnak el, főparancsnokságuk Camp Zama-ban van.³⁰¹ A parancsnokság alkalmas arra, hogy műveleti központként szolgáljon vészhelyzet esetén és nagyobb erők tevékenységét is koordinálja. Az itt levő erők egyébként megosztottan a US Army Japan (USARJ) és az I. hadtest alá tartoznak.³⁰² Az USARJ alárendeltségében szállító, híradó és hírszerző zászlóaljak tartoznak, illetve az 1. különleges erők csoportjának (zöld sapkás) 1. zászlóalja és egy csapatrepülő zászlóalj,³⁰³ utóbbi Okinaván állomásozik. Egy PAC-3 légvédelmi ezred is a Kadena légi bázison van.³⁰⁴

A Japánban állomásozó 7. flotta kötelékében 13 000 fő szolgál, további 6000 fő felel a kikötői létesítmények üzemeltetéséért. Ahogy arról az USPACOM részben volt szó, 1 repülőgép-hordozó (USS Ronald Reagan), 3 Ticonderoga-osztályú cirkáló, 8 Arleigh Burke-osztályú romboló Yokoshukában, míg 1 Wasp-osztályú helikopter-hordozó rohamhajó, 1 San Antonio-osztályú kétéltű szállító dokkhajó, 2 Whidbey Island-osztályú dokk partraszállító hajó és 4 Avenger-osztályú aknaszedő hajó Sasebóban állomásozik.³⁰⁵ A flotta repülőerejének fő csapásmérő erejét az 5. fedélzeti repülőezred adja, amely 4 századnyi, azaz 48 F/A-18E/F vadászbombázóval, 6 EA-18G elektronikai zavarógépből, 4 E-2C AEW&C, 2 C-2 szállítógépből, továbbá 9 MH-60 és 3 HH-60 helikopterből áll. További 15 MH-60 is a 7. flotta kötelékébe tartozik, ezek és az 5. fedélzeti repülőezred is az Atsugi légi bázison állomásoznak.³⁰⁶ A flottának 16-20 felderítő/tengeri járőrgépe is van, ezek főleg P-3C

²⁹⁹ About USFJ

³⁰⁰ Green - Hicks - Cancian (szerk.) im. 36.o.

³⁰¹ About USFJ

³⁰² U.S. Army Japan and I Corps (Forward); <http://www.usarj.army.mil/about/mission.aspx>; 2016.05.04.

³⁰³ Organization; <http://www.usarj.army.mil/about/organization.aspx>; 2016.05.04.

³⁰⁴ Defense of Japan 2015; 193.o.

³⁰⁵ Commander Naval Surface Force, U.S. Pacific Fleet

³⁰⁶ Berteau – Green im. 51.o.

típusok, de már megjelent az újabb P-8A is,³⁰⁷ ezeknek a gépeknek a bázisa Kadena-n és Misawa-n van.³⁰⁸

Az 5. légi hadsereg 15 000 katonája szolgál az országban és három fő légi bázist tart fenn, a parancsnokság Yokotán van.³⁰⁹ Itt állomásozik a 374. légi szállító ezred 14 C-130 szállítógépe,³¹⁰ ugyanakkor tervbe van véve, hogy 10 CV-22 kutató-mentő gépet is telepítenek 2017-2021 között.³¹¹ A Misawa bázisra (Honshú) a 35. vadászvezred 13. és 14. vadászszázada települt,³¹² összesen 36 F-16C/D Block 50 vadászbombázóval.³¹³ Az itteni Falcon-ok is gyakran hajtanak végre gyors áttelepítési gyakorlatokat.³¹⁴ A fő erők a Kadena légi bázison, Okinaván állomásoznak. A 18. vegyes repülőezred parancsnoksága alatt 48 F-15C/D vadász (44. és 67. vadászszázad), 15 KC-135 tanker, 2 E-3 AWACS repülőgép és 8 HH-60G kutató-mentő helikopter szolgál.³¹⁵ A térség fontosságát megint csak jól jelzi, hogy az itt állomásozó F-15-ök az elsők között kapták meg az új AESA radarokat, amely jelentős képességnövekedést jelentett.³¹⁶

A tengerészgyalogság 18 000 fővel van jelen Japánban, ezek az erők a III. MEF kötelékébe tartoznak és nagyrészt Okinaván állomásoznak.³¹⁷ Jelenleg a 3. tengerészgyalogos hadosztály törzse, a 4. tengerészgyalogos lövész és a 12. tüzérezred, valamint a 31. MEU, a 3. felderítő zászlóalj és a támogatóelemek is Okinaván állomásoznak.³¹⁸ Közülük, ahogy arról már volt szó a 4. tengerészgyalogos lövészvezred Guamra költözik, illetve az 1. tengerészgyalogos repülőezred nagy része már áttelepült Futenma-ról Iwakunira. 12 KC-130-as szállító/tankergép, 24 F/A-18A/C/D vadászbombázó, továbbá 32 CH-53E helikopter költözött ide,³¹⁹ amelyek tovább költözhetnek Guamra a jövőben.³²⁰ 2017 januárjában a

³⁰⁷ The United States Seventh Fleet

³⁰⁸ Defense of Japan 2015; 193.o.

³⁰⁹ 5th Air Force; <http://www.5af.pacaf.af.mil/>; 2016.05.04.

³¹⁰ Berteau – Green im. 51.o.

³¹¹ CV-22 Osprey Squadron headed for Japan; https://www.army.mil/article/148380/CV_22_Osprey_Squadron_headed_for_Japan; 2017.03.04.

³¹² 35TH FIGHTER WING; <http://www.misawa.af.mil/library/factsheets/factsheet.asp?id=21591>; 2016.05.04.

³¹³ Berteau – Green im. 51.o.

³¹⁴ Misawa F-16s Practice to Deploy; <http://www.airforcemag.com/DRArchive/Pages/2016/March%202016/March%2029%202016/Misawa-F-16s-Practice-to-Deploy.aspx>; 2016.05.04.

³¹⁵ Berteau – Green im. 51.o.

³¹⁶ Kaminski: USAF TACAIR Combat Edge; 54.o.

³¹⁷ About USFJ

³¹⁸ MARINE CORPS UNIT DIRECTORY; <http://www.marines.mil/Units.aspx?srpage=2>; 2016.05.04.

³¹⁹ MCRP 5-12D Organization of the United States Marine Corps; 6-6.o. és állománytáblák alapján

³²⁰ Defense of Japan 2015; 193. és 198.o.

USMC 16 F-35B-je (VMFA-121) is Iwakuni-ra érkezett, amely ettől fogva állandó bázisuk, ezzel ez az első külföldi állomásoztatású F-35 alakulat.³²¹ Futenma-n egyelőre még MV-22 billenőrotoros gépek, valamint AH-1Z harci és UH-1Y általános célú helikopterek maradnak, ezek idővel Camp Schwab-ba kerülhetnek át.³²² Így hosszú távon a 31. MEU és felszerelése, valamint a szükséges forgószárnyasok maradnak csak a szigeten, míg a többi erőt és repülőgépet szétszórják a japán főszigeten és a tágabb nyugat-csendes-óceáni medencében. Ezzel nő a gyors beavatkozó képesség, illetve a szétszórtság miatt kevésbé lesznek sérülékenyek, ugyanakkor komolyabb erőket is nehezebb lesz összegyűjteni.³²³

A Japánban levő amerikai erők érdekessége, hogy mindhárom közegben (föld, víz, levegő) nagyon jelentős erőket képesek felvonultatni, beleértve a kételtű és különleges műveleti képességeket is, amelyek a mérleg nyelvét jelenthetik vészhelyzetben. Hiszen a USMC szárazföldi, a 7. flotta vízi és a 5. légi hadsereg repülő erői önmagában több erővel rendelkeznek mint az országok többségének haderői. Ráadásul japán szövetségésükre most már nagyobb mértékben számíthatnak. A japán szigeteken levő stratégiai fekvésű és fontosságú bázisok olyan jelentős elrettentő és gyors beavatkozó képességeket biztosítanak az amerikai erőknek, amely komoly tényező lehet az agresszorok és megnyugtató garancia a barátok számára. Ezért az amerikai katonai jelenlét mind Washington, mind Tokió számára várhatóan a jövőben is a kapcsolat egyik alaptétele lesz, amelyen nem nagyon akarnak majd változtatni.

³²¹ Henson, Aaron : Lightning II strikes Iwakuni, F-35B arrives; <http://www.marines.mil/News/News-Display/Article/1052138/lightning-ii-strikes-iwakuni-f-35b-arrives/>; 2017.03.25.

³²² Megközelítőleg 36 MV-22, 36 AH-1 és 18 UH-1; Chanlett-Avery – Rinehart im. 24.o., Defense of Japan 2015; 193.o., MCRP 5-12D Organization of the United States Marine Corps; 6-6.o. és állománytáblák alapján

³²³ Green - Hicks - Cancian (szerk.) im. 36-37.o.

18. kép A Szenkaku-szigetek felett kirobbant vita vezetett az egész japán védelempolitika újragondolásához.

19. kép Újra előtérbe került a légi fölény képesség. A képen a JASDF F-2A és F-15J vadászlai.

20. kép Japán 42 F-35A-t rendszeresít, de saját lopakodó fejlesztése is van.

21. kép A területvédelem helyett a mozgékony, megerősítő, illetve összhaderőnemi deszant műveletek kerültek előtérbe.

22. kép A környező vizek és a tengeralattjárók elleni harcban kap kulcsszerepet az új P-1 tengeri járőrgép.

23. kép A kialakuló deszant képességekben kaphat szerepet a képen látható Hyuga-osztályú helikopter-hordozó is. A jövőben már F-35B-ket is kiszolgálhatnak, kérdés, hogy csak amerikai gépeket-e?

24. kép A deszant képességek kialakításában és a kiképzésben a JGSDF a USMC-től kap támogatást. Az első AAV-7 kételtű járművek már szolgálatba is álltak.

25. kép A Soryu-osztályú dízel-elektromos tengeralattjárók világszínvonalat képviselnek és hatékony tengeri ellenőrző, területmegtagadó és felderítő egységeket jelentenek a JMSDF számára.

26. kép Az észak-koreai ballisztikusrakéták immár évtizedes fenyegetést jelentenek Japánra nézve, ezért a Patriot PAC-3 ütegek folyamatos készütségben állnak.

28. kép A tanker képességet is növeli Japán, mivel létfontosságú a nagytávolságú légi bevetésekhez. A képen egy KC-767 tölt fel két F-15-t.

30. kép A Trump-Abe találkozó sikere megnyugtatta az ázsiai szövetségest az új kabinet elkötelezettségét illetően.

32. kép A USS Ronald Reagan és harccsoportja. A 7. flotta előretelepített erői komoly elrettentő és beavatkozó képességet biztosítanak az USA számára.

27. kép A rakétavédelem másik fontos eleme az Aegis-rendszerű hadihajók. A képen egy Atago-osztályú romboló.

29. kép A távoli szigetek elleni invázió esélye miatt megerősítették a légi roham képességeket is. A képen UH-60-ok AH-1 harci helikopterek fedezete mellett.

31. kép A hiteles elrettentés érdekében a 31. MEU változatlanul Okinaván marad.

33. kép Az USAF jelentős erővel van jelen Japánban. A képen látható F-15C-k Okinaván állomásoznak és elsők között kapták meg az AESA radarokat, hiszen itt fejlett kínai és orosz, vagy nagyszámú észak-koreai harci géppel kell potenciálisan szembenézniük.

Dél-Korea

A koreai háborút követően – amelyben az amerikaiak és szövetségeseik megvédték Dél-Koreát (innenről Korea) kommunista északi szomszédja agressziójától – 1953-ban az Egyesült Államok és Korea kölcsönös védelmi szerződést kötött.³²⁴ Az amerikaiak jelenléte és védelme lehetővé tette, hogy Korea újjáépítse önmagát. 1978-ig az amerikai vezetésű ENSZ parancsnokság volt felelős az ország védelméért, ekkor az amerikai vezetésű Közös Erők Parancsnoksága (CFC) vette át a feladatot. A CFC alá tartozott az összes amerikai és koreai szárazföldi, légi és haditengerészeti erő a félszigeten. Hamarosan közös tervezéssel, hírszerzéssel, logisztikával és kommunikációs rendszerrel a világ legfejlettebb kétnemzeti parancsnokságát hozták létre.³²⁵ 1994-ben Korea átvehette a békebeli parancsnokságot a félszigeten állomásozó erők felett, de a háborús irányítás (OPCON) még mindig az amerikaiaknál van.³²⁶

Általános helyzet

Még az észak-koreai fenyegetés árnyékában is, napjainkra az 51 milliós Korea a világ egyik vezető gazdasága lett,³²⁷ mind a megtermelt GDP (2016-ban 1929 milliárd USD (PPP)), mind a technológiai színvonal tekintetében, így napjainkra már a 13. legnagyobb nemzetgazdaság. A 37 900 USD-os GDP/fő elég jó életszínvonalat jelez, illetve külkereskedelmi mérlege is pozitív (export: 509 milliárd; import: 405 milliárd USD).³²⁸

2013-ban beiktatták Park Geun-hye elnöknő konzervatív kormányát Koreában, aki beiktatási beszédében „egy új remény korszakának nyitányáról” beszélt, ennek érdekében fel akarta lendíteni a gazdaságot, amelynek alapja a modern technológia, az IT szektor és a koreaiak tudása és kreativitása. Észak-Koreát illetően kijelentette, hogy bár atomfegyverei veszélyeztetik Korea létét, az igazi áldozatai maguk az észak-koreaiak ennek a politikának. Ennek ellenére erősíteni akarta a bizalmat Phenjannal, bízva benne, hogy végül sikerül a

³²⁴ Background Note: South Korea; <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2800.htm#relations>; látogatva: 2016.02.26.

³²⁵ Bell, B.B.-Finley, Sonya L.: South Korea Leads the Warfight; JFQ 2007/4; 81-82.o.

³²⁶ The New Korea; 4.o.

³²⁷ Lee, Steve: Strategic Digest 2016; 9.o.

³²⁸ Korea, South; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ks.html>; 2017.03.19.

helyes útra terelni. Emellett együtt kívánt működni a tágabb Ázsia-csendes-óceáni régió országaival is.³²⁹ A külkapcsolatok tekintetében meghirdette a bizalomépítést a Koreai-félszigeten, valamint az északkelet-ázsiai béke és együttműködés kezdeményezést. Volt egy Eurázsia kezdeményezése is, amelybe Oroszország és Közép-Ázsia is szerepelt, hogy fejlesszék az energetikai, vasúti és logisztikai infrastruktúrát a kontinensen.³³⁰ Azonban korrupciós botrányát követően az elnökasszony 2017 elején lemondott és őrizetbe vették.

Az utóbbi időben jelentősen javult és erősödött a Korea és Kína közötti kapcsolat, 2014 júliusában Xi Jinping kínai elnök Szöulba látogatott, anélkül, hogy előtte tiszteletét tette volna Phenjanban is, ilyen addig soha nem történt. 2013-2014 során pedig közös kommunikét fogadtak el, amelyben aggodalmukat fejezték ki, illetve elítélték Észak-Korea atomfegyver programját.³³¹ 2015. június 1-én Kína és Korea aláírta a szabadkereskedelmi egyezményt.³³² Emellett Korea szeretne kimaradni egy esetleges Kína-USA szembenállásból, amelyet Peking is kihasznál, így például tiltakozik a Koreába telepítendő amerikai THAAD ballisztikusrakéta-védelmi rendszer ellen, valamint a Koreai-félsziget denuklearizálását szorgalmazza, amely ugye magába foglalja az északi arzenál leszerelését, de a Koreába telepíthető amerikai atomfegyvereket is. Emellett a kapcsolatok javítása mögött állhat az is, hogy Szöult eltávolítsák Japántól, megakadályozandó a szorosabb együttműködést, vagy egy amerikai-japán-koreai trilaterális szövetséget.³³³ Oroszországgal is sokat javult a kapcsolat az elmúlt években elsősorban a gazdaság terén, de jelentős védelmi ipari együttműködések is vannak. 2013-ban Putyin elnök is látogatást tett Koreában.³³⁴

Korea védelempolitikája

Dacára a meghirdetett bizalomépítésnek a Koreai-félszigeten, mindenki számára világos, hogy a jelenlegi észak-koreai vezetésben egy pillanatra sem lehet megbízni. Az Ázsia-csendes-óceáni térség biztonsági helyzete és katonai egyensúlya jelentősen megváltozott az

³²⁹ The Full text of the 18th Presidential Inauguration Speech; <http://www.korea.net/Government/Briefing-Room/Presidential-Speeches/view?articleId=105853>; 2016.04.19.

³³⁰ East Asian Strategic Review 2015; 75.o.

³³¹ Uo. 76-77.o.

³³² China, South Korea sign FTA deal; http://news.xinhuanet.com/english/2015-06/01/c_134287583.htm; 2016.04.19.

³³³ East Asian Strategic Review 2015; 76.o.

³³⁴ Defense of Japan 2015; 26.o.

elmúlt másfél évtizedben, kezdve a szigetvitáktól és a hajózási útvonalak veszélyeztetésétől, át az immár hagyományos, de egyre sokrétűbb észak-koreai fenyegetésen, a kisebb-nagyobb konfliktusokig, amelyek regionális szinten, sőt legrosszabb esetben a Csendes-óceán teljes nyugati medencéjét aktív hadszíntérré változtathatják. Még ha Korea nem is lenne aktív résztvevője ezeknek a konfliktusoknak, a közvetlen környezetében zajló történésekről nehéz lenne nem tudomást venni, amelyet tovább bonyolít a területén állandó jelleggel állomásozó amerikai erők jelenléte.

A 2014-es védelmi fehér könyv a nemzeti biztonság céljaiként felsorolja Korea területének, szuverenitásának és az emberek biztonságának védelmét (legelső sorban Észak-Korea ellenében); fenntartható béke létrehozását a félszigeten (ennek keretében rábírní Phenjant, hogy mondjon le atomprogramjáról és a helyes útra terelni), felkészülve egy jövőbeli egyesülésre; támogatni az északkelet-ázsiai együttműködést és hozzájárulni a világ békéjéhez és fejlődéséhez. Ennél fogva a nemzeti biztonsági stratégiának két kulcseleme van, az erős biztonság és védelem felépítése, amellyel elrettenthetik Észak-Koreát a provokációktól, választ adhatnak a fenyegetésekre, és megtorolhatják az északi agressziót. Felkészülnek az egyéb fenyegetésekre, mint a terrorizmus és kiber-támadások, valamint erősítik más államokkal az együttműködést, elsősorban az Egyesült Államokkal. A másik elem a már fent említett bizalomépítés a félszigeten.³³⁵

A védelempolitika céljai: megvédeni az országot a külső katonai fenyegetésektől és inváziótól, támogatni a békés egyesítést, hozzájárulni a regionális stabilitáshoz és a világbékéhez. A nemzeti védelem közép-hosszútávú víziója egy „fejlett elit haderő” létrehozása, amelyhez a következő elveket fogalmazták meg: erős védelem felállítása, megerősíteni a védelmi képességet, fejleszteni a koreai-amerikai szövetséget és a védelmi együttműködést más országokkal, a két Korea közti helyzetnek megfelelően alakítani a szabályokat és a készségeket, támogatni az innovatív védelmi menedzsmentet és a védelmi ipart, büszke és megtérülő katonai szolgálat létrehozása, olyan védelempolitika bevezetése, amely az emberek tiszteletére koncentrál. A cél egy olyan haderő felépítése, amelyet területvédelemre és missziós feladatokra is be lehet vetni, ezért teljes spektrumú védelmi képességet akarnak kialakítani. Ebbe beletartozik az északi akciók elrettentése, valamint a bekövetkező agressziók megtorlása, de megerősítik a rakétavédelmet, valamint felkészülnek

³³⁵ 2014 Defense White Paper; Ministry of National Defense; 2014; 36-38.o.

arra, ha az északiak tömegpusztító fegyvereket vetnének be. Megerősítik a civil-katonai technológia fejlesztést, valamint javítják a katonai oktatást és a katonák életfeltételeit.³³⁶

A konzervatív kormány a „répa” (bizalomépítés) mellett a „botot” is aktívabban kívánja használni, mivel Észak-Korea az elmúlt években is több provokációra vetemedett,³³⁷ illetve változatlanul folytatja atom- és ballisztikusrakéta programját. Ezért az új stratégia szerint proaktív elrettentést alkalmaznak, amely szükség esetén magába foglalja az északi tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elleni preemptív csapásokat is, hogy megakadályozzák az eskalálódást. Észak-Korea kapcsán többféle forgatókönyvre készülnek, amely szerint választ kell tudni adni aszimmetrikus fenyegetésekre, regionális provokációkra, illetve totális háborús helyzetekre, akár egy időben is. Ez annyi elmozdulást jelent a korábbi – szintén konzervatív - Lee Myung-bak kormány álláspontjáról, hogy az leginkább csak a regionális provokációkat emelte ki – nyilván mivel akkor történtek a Cheonan és Yeonpyeong incidensek is. Az új elveknek megfelelően a lehető legújabb és legkorszerűbb felszereléssel akarják ellátni a haderőt, mivel Koreának már középtávon népesség stagnálással, illetve csökkenéssel kell szembenéznie, ezért technológiával akarják pótolni az élőerő hiányt. Ugyanis a 2015-ös 1,89 milliós 20-24 éves behívható korosztály, 2025-re várhatóan 1,3 millió főre csökken. Ezzel már a Roh Moo-hyun (baloldali) kormány 2020-ig tartó haderő fejlesztési terve számolt, és módosításokkal, de a mostani kormány is erre a dokumentumra támaszkodik. Az eredeti tervben a 2005-ös 680 ezer fős létszámú szárazföldi erő 2020-ra 500 ezerre csökkent volna, de jelen állás szerint 522 ezer fős marad a hadsereg. Új kommunikációs eszközöket, UAV-eket szereznek be, de az önjáró és rakétatüzérséget is fejlesztik, új eszközökkel valamint tüzérségi radarokkal, hogy ellencsapást mérhessenek az észak-koreai támadókra. Megerősítik a tiszthelyettesi kart, és fejlesztik a tartalékos erők kiképzését, szinten tartását és fegyverzetét, hogy a csökkenő élőerő állományt minél hatékonyabban használhassák.³³⁸

³³⁶ 2014 Defense White Paper; 38-43.o.

³³⁷ 2010. március 26-án elsüllyesztették a dél-koreai ROKS Cheonan korvetet, amelyen 46 koreai tengerész vesztette életét. Ugyanazon év november 23-án tüzérséggel lőtték Yeonpyeong szigetét, ahol 2-2 koreai katona és civil halt meg. 2015. augusztus 4-én két koreai katona súlyosan megsebesült a DMZ-ben, amikor egy a járőrök útvonalára telepített észak-koreai taposóaknára léptek. Augusztus 20-án tüzérségi párbajra került sor a határon keresztül.

³³⁸ Rowland, Ashley - Chang, Yoo Kyong: South Korea to shrink armed forces by a fifth in next 8 years; <http://www.stripes.com/news/pacific/south-korea-to-shrink-armed-forces-by-a-fifth-in-next-8-years-1.273293>; 2016.04.20.

A koreai haderő

A koreai haderőnemeket az 1963-ban felállított egyesített vezérkar irányítja, amely célja, hogy biztosítsa a hatékony együttműködést, illetve az összhaderőnemi műveletek során a műveleti irányítása alá tartoznak a kötelékek.³³⁹ A koreai haderőről összességében elmondható, hogy jól felszerelt, többségében korszerű és nagyon erős. Az észak-koreaiakat minőségben mindenképp felülmúlják, és valószínűleg a kínaiakkal szemben is megállnák a helyüket, ugyanakkor az OPCON átadásának folyamatos elhalasztása és végül nem meghatározott időpontra történő eltolása mégis rossz fényt vet és egyben komoly kérdéseket vet fel az önálló képességekkel kapcsolatban.

Hadsereg

A hadsereg főparancsnoksága alá 2 hadsereg parancsnokság, a második műveleti, a fővárosi, a különleges hadviselési, valamint a csapatrepülő és rakéta parancsnokságok tartoznak. Az 1. és 3. hadseregek közvetlenül a határon, a DMZ-nél állomásoznak, míg a második műveleti parancsnokság (korábban 2. hadsereg) a hátszág védelméért felel.³⁴⁰ A szárazföldi erők jelenleg 495 ezer fős aktív és 600 ezer fős tartalékos állománnyal rendelkeznek, jelenleg 8 hadtestparancsnokság alá szervezve. A hadsereg 16 gyalogos és 6 gépesített gyalogos hadosztállyal; 5 páncélos és 2 gyalog, 5 műszaki, 1 csapatrepülő, 8 különleges műveleti, 1 légvédelmi és 1 légi roham dandárral, valamint 6 kommandó ezreddel, 3 különleges műveleti/kommandó zászlóaljjal, 5 műszaki csoporttal és 5 légvédelmi rakétaosztállyal rendelkezik. A főbb harceszközök közül 100 K2, 1484 K1/K1A1 és 850 M48 harcokcsi, 350 K21, 1700 KIFV gyalogsági harcjármű, 420 M113, 140 M577, 200 KM-900 páncélozott szállítójármű, 300 K9 és 1040 M109 155 mm-es és 13 203 mm-es önjáró tarack, 58 M270 és 156 K136 rakéta-sorozatvető, 1700 105 mm-es és 1800 155/203 mm-es vontatott tarack áll rendszerben. Míg a csapatrepülő flottát 60 AH-1F/J és 4 AH-64E harci, 175 MD-500

³³⁹ Lee im. 11.o.

³⁴⁰ 2014 Defense White Paper; 47.o.

felderítő, 31 CH-47D és 6 MH-47E nehéz szállító, 60 KUH-1, 87 UH-60 és 100 UH-1 szállító helikopter alkotja.³⁴¹

A hadsereg folyamatosan nagyon magas készségben van, hogy megvédje hazáját az észak-koreai támadásoktól, például a tüzéségi csapásoktól, különleges műveleti rajtaütésektől, vagy akár egy nagyméretű inváziótól. A doktrína általánosságban az amerikai hadsereget követi, ám a közelmúltban lépések történtek, hogy a legújabb háborús tapasztalatokat is beépítsék, mivel az elmúlt 60 évben a tervek nem sokat változtak. Elmondható, hogy bár a tiszti kar képzettsége általánosan jónak mondható, a sorozott állomány nem tud olyan képességeket felmutatni mint egy hivatásos erő.³⁴²

2026-ra a hadtestek számát 6-ra csökkentik, de a tüzérő növelésnek köszönhetően a védősávjukat 30 km szélesről és 70 km mélységről, 60 km szélesre és 120 km mélyre növelik. Jelentősen fejlesztik a szárazföldi erők képességeit is, így a hadtestek fejlett C4I rendszerekkel, UAV-okkal, általános célú és harci helikopterekkel látják el, emellett minden a DMZ-hez telepített gyalogos hadosztályt felszerelnek saját UAV-okkal és K9 önjáró tarackokkal, rakéta-sorozatvetőkkel és járművekkel.³⁴³ Emellett fejleszteni akarják az éjszakai harci képességeket is, valamint a felderítő és megfigyelő képességek mellett, a mobilitást és tüzérőt is.³⁴⁴ Az egyik legfontosabb program a K2 harckocsi, amellyel az M48 és K1 harckocsikat váltották volna le, eredetileg 680-800 megrendelésével számoltak, de jelenlegi állás szerint csak 206-ot vásárolnak, amely szám még nőhet. A típus nem volt mentes a műszaki problémáktól sem, így valószínűbb, hogy a nagy váltó típus a K3 lehet a következő évtizedekben.³⁴⁵ Emellett rendszeresítés alatt van a K21 gyalogsági harcjármű, amelyből 500-at akarnak szolgálatba állítani, a K21 egyébként napjaink talán legjobb ilyen típusú eszköze. A K9 önjáró tarack is fontos fejlesztés, de az MLRS-hez is beszereznek ATACMS rakétákat. A régi AH-1-ek és MD-500-ok lecserélésére 36 AH-64E-t rendeltek, amelyeket 2016-2018 között szállítanak le, de van egy saját harci helikopter fejlesztésük is, ez a KAH, amely 2020-ra lehet kész és 270-et állíthatnak szolgálatba. A szállítóhelikopterekből is hazai gyártásút rendszeresítenek, 200 KUH-1-el váltanák le a régi

³⁴¹ 80 T-80 és 40 BMP-3 tartalékban Military Balance 2017; 307.o.

³⁴² Foster im. 429-431.o.

³⁴³ East Asian Strategic Review 2015; 82-83.o.

³⁴⁴ 2014 Defense White Paper; 48.o.

³⁴⁵ Saw, David: The Republic of Korea Armed Forces – An update; Military Technology 2015/10; 38.o.

UH-1-eket.³⁴⁶ Mivel a koreai hadiipar nagyon fejlett, ezért az ország képes önálló fejlesztésekre és döntően hazai gyártású eszközöket használ a haderő.

Haditengerészet

A haditengerészet parancsnoksága alá tartozik a tengerészeti műveletek parancsnoksága három flottával, valamint a tengerészgyalogság, illetve logisztikai, valamint kiképző parancsnokságok.³⁴⁷ A haditengerészet 70 ezer fős állománnyal rendelkezik, beleértve 29 ezer tengerészgyalogost is. 9 Type-209 (Chang Bogo-osztály) és 5 Type-214 (Son Won-il-osztály) tengeralattjáróval rendelkezik,³⁴⁸ ezek bár német fejlesztésű hajók, de licenc alapján Koreában gyártják és a Type-214-ből is 9 rendszeresítését tervezik. Mindkét osztály fel van szerelve torpedókkal és hajó-elleni rakétákkal is.³⁴⁹ A 2020-as években 9 új KSS-3-osztályú hajóval akarják felváltani a 209-eket, ezeken már függőleges indítóban cirkálórakétákat is elhelyeznek,³⁵⁰ más források szerint a 3000 tonnás hajók ballisztikusrakétákkal lesznek felszerelve.³⁵¹

A felszíni egységek közül a legnagyobbak a 3 Sejong-osztályú (KDD-3) Aegis-rombolók, ugyanakkor ezek a hajók nem alkalmasak ballisztikusrakéták lelövésére.³⁵² Ezekből eredetileg további hármat akartak rendszeresíteni, de inkább az új lopakodó KDDX-osztályra fordítják a pénzt.³⁵³ Van továbbá 6 általános célú Chungmugong Yi Sun-Shin-osztályú (KDD-2) romboló, és 14 Ulsan-osztályú fregatt is. A KDD-2-ből 2019-2026 között további 6 fog készülni, amelyeket viszont már ellátják az Aegis rendszerrel is. Kiemelendő még a 13 200 tonnás Dokdo-osztályú helikopter-hordozó rohamhajó, amely 10 UH-60 helikoptert, két légpárnást, továbbá 6 AAV-7 kétéltű páncélozott szállítójárművet hordozhat, valamint 700 katona, 6 harcokcsi és 10 teherautó szállítására alkalmas. Ebből az osztályból további egy épül és még egy valószínűsíthető.³⁵⁴ Ezeken a hajókon felül további 4 LST és 41 partra

³⁴⁶ Foster im. 432-433.o.

³⁴⁷ 2014 Defense White Paper; 48.o.

³⁴⁸ Military Balance 2017; 307.o.

³⁴⁹ Mizokami, Kyle: Two Koreas, Three Navies; <http://news.usni.org/2014/05/08/two-koreas-three-navies>; 2016. 04.20.

³⁵⁰ Saw im. 38.o.

³⁵¹ East Asian Strategic Review 2015; 84.o.

³⁵² Mizokami

³⁵³ Saw im. 38.o.

³⁵⁴ Mizokami

szállító csónak vethető be kétéltű műveletekre. Korea rendelkezik 36 korvettel és 80 űrhajóval, amelyek megfelelő partvédelemet jelentenek a nagyszámú, de kicsi észak-koreai egységekkel szemben, amelyeket beszivárgásra használnának. Továbbá 9 aknaszedő és 1 aknarakó is a haditengerészetnél szolgál. A repülőerőket 16 P-3 tengeri járőr gép, valamint 23 Lynx fedélzeti, továbbá 8 UH-60 és 7 UH-1 szállítóhelikopter adja.³⁵⁵ A haditengerészet érdeklődik az amerikaiak kivont S-3 tengeralattjáró-vadász gépei iránt, 12+8-at vásárolhatnak.³⁵⁶ Regionális szinten ez a tengerészeti erő nagyon komoly erőt képvisel és bár Kínát, Oroszországot és Japánt nem múlja felül, de Észak-Koreához képest jelentős minőségi, bizonyos szempontból mennyiségi és tüzerő fölényben van. Rendelkezik zöld vízi képességekkel, amelyet akarát kérdése, hogy kékvízivé fejlesszenek. A jelenlegi tervek szerint új generációs tengeralattjárók, Aegis és hagyományos rombolók, űrhajók, tengeri járőrgépek és helikopterek is hadrendbe állnak majd és jelentős képességnövekedést akarnak elérni a tengeralattjáróról és hajóról indított szárazföldi csapásmérő fegyverek terén.³⁵⁷

A 29 ezer fős tengerészgyalogság 2 hadosztályból és 1 dandárból áll és amerikai mintára szerveződött, így az 1. és 2. tengerészgyalogos hadosztály 3-3 gyalogezerből, valamint 1-1 tüzérezredből, illetve 1-1 harckocsi és kétéltű roham zászlóaljából állnak.³⁵⁸ Fegyverzetükbe 50-50 K1A1 és M48 harckocsi, 166 AAV-7 kétéltű páncélozott csapatszállító és 155 mm-es K9 és KH-179 önjáró tarackok tartoznak.³⁵⁹ Tervek vannak, hogy a tengerészgyalogság saját helikoptereket is kapjon, amely várhatóan a KUH-1 lesz, így a mostaninál jelentősebb légi kijuttatási/légi roham képességekre tennének szert.³⁶⁰

Légierő

A 65 ezer fős létszámú légierő légi műveleti, logisztikai, kiképzési és légi mozgékonyági parancsnokságokra tagozódik.³⁶¹ Korea légierője nagyon korszerű, 24 vadászbombázó

³⁵⁵ Military Balance 2017; 308.o.

³⁵⁶ Jennings, Gareth: FIDAE 2016: South Korea to pave way for further S-3 Viking sales; <http://www.janes.com/article/59161/fidae-2016-south-korea-to-pave-way-for-further-s-3-viking-sales>; 2016.04.20.

³⁵⁷ 2014 Defense White Paper; 49.o.

³⁵⁸ Mizokami

³⁵⁹ Military Balance 2017; 308.o.

³⁶⁰ East Asian Strategic Review 2015; 84.o.

³⁶¹ 2014 Defense White Paper; 50.o.

százada van, ezen belül 60 F-15K, 163 KF-16C/D, 20 FA-50 vadászbombázó, és a régebbi típusokból 174 F-5E/F és 70 F-4E vadászbombázó szolgál. A szállítókapaacitást 16 C-130H/J, valamint 20 könnyű szállítógép biztosítja, légtérellenőrzésre 4 B-737 AEW&C gépük van, illetve 8 Hawker RC-800 felderítógép. Kiképzésre 186 gép szolgál, ebből 80 T/TA-50, amelyek korlátozott vadász és csapásmérő feladatokra is alkalmasak. Emellett 49 helikopter, 3 közepes Night Intruder és 100 kisebb Harpy UAV van rendszerben, a földi légvédelemre 48 PAC-2 és 158 MIM-23B Hawk légvédelmi rakétaindítójuk van.³⁶²

Az FA-50 hazai gyártású könnyű vadászbombázóból összesen 60 db-t rendszeresít a ROKAF, ezek egyébként a T-50 gyakorlógépből lettek kifejlesztve.³⁶³ A légierő fejlesztése terén az egyik legfontosabb beszerzés a közeljövőben a 40 F-35A megvásárlása egy 7 milliárd USD-s üzlet keretében,³⁶⁴ a szolgálatba állítás 2018-2021 történik majd.³⁶⁵ Ennek keretében a Lockheed Martin technológiai támogatást nyújt a koreai-indonéz fejlesztésű KFX csökkentett észlelhetőségű vadászbombázó fejlesztéséhez, amellyel az F-4 és F-5, végül pedig a KF-16-kat váltanák le, így koreai részről 120 gép rendszeresítésével számolnak 2023-tól. 2019-ig 4 Airbus A330 MRTT tankergépet is vásárolnak, illetve a Lockheed Martin-nal és a Northrop Grumman-el 2,5 milliárd USD-s üzletet kötöttek, hogy 134 KF-16-t szereljenek fel AESA lokátorral.³⁶⁶ A felderítő és megfigyelő képességek javítására pedig 4 RQ-4 Global Hawk HALE UAV-ot vásárolnak az Egyesült Államoktól.³⁶⁷ A hadsereg minden hadtesténél felállítanak légi támogató műveleti központokat, hogy összehangolják a két haderőnem tevékenységét és hatékonyabb légi támogatást biztosíthassanak a csapatoknak.³⁶⁸

Az észak-koreai fenyegetés elhárítására Korea saját ballisztikusrakéta-védelmi (KAMD) rendszert fejleszt, amely tartalmaz korai előrejelző rendszereket, beleértve a Green Pine és az Aegis-rombolók lokátorait is, az elfogásra pedig a végső repülési szakaszban lesznek

³⁶² Military Balance 2017; 308-309.o.

³⁶³ Korea Deploys Home-Grown FA-50 Fighter Jets; http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2014/10/31/2014103101236.html; 2016.04.20.

³⁶⁴ Chuter, Andrew: Lockheed Strikes S. Korean F-35 Offset Deal; <http://www.defensenews.com/story/defense/2015/03/19/lockheed-martin-south-korea-f35-offsets/25009451/>; 2016.04.20.

³⁶⁵ East Asian Strategic Review 2015; 84.o.

³⁶⁶ Saw im. 37-38.o.

³⁶⁷ Osborn, Kris: Japan, S. Korea Buy Global Hawk Drone From US; <http://www.scout.com/military/warrior/story/1654523-japan-s-korea-buy-global-hawk-drone-from-us>; 2016.04.20.

³⁶⁸ East Asian Strategic Review 2015; 83.o.

képesek,³⁶⁹ ehhez a PAC-2-eket PAC-3 szintre korszerűsítik, továbbá kifejlesztnek saját (ez az oroszokkal közös program) közepes (M-SAM) és nagy hatótávolságú (L-SAM) légvédelmi rakétákat. Továbbá tervek voltak rá, hogy THAAD, vagy a rombolókról indítható SM-3 rakétákkal egészítenék ki a rendszert, amelyekkel már a középső fázisban is támadhatnák az ellenséges rakétákat, de ez jelentős ellenállást váltott ki otthon és Kínában is, ezért ezt elvetették.³⁷⁰

A proaktív elrettentés jegyében állítják fel a Kill Chain rendszert is, amely feladata, hogy felderítsék és szükség esetén megsemmisítsék az észak-koreai rakétákat. Mivel nem csak statikus, de önjáró indítók is vannak, ezért ehhez szükség van valós idejű megfigyelésre,³⁷¹ ebben fognak szerepet kapni a Global Hawk-ok és a MALE UAV-ok, valamint az RC-800 elektronikai felderítőgépek. A csapásméréshez pedig a már fent említett haditengerészeti és a ROKA ATACMS rakétái mellett, a repülőkről indítható lézer és GPS vezérlésű bombákat és cirkálórakétákat, valamint szárazföldi telepítésű cirkáló- és ballisztikusrakétákat állítanak rendszerbe, ezek hatótávolsága 500-1500 km között változik. A két rendszer várhatóan 2023-ra lesz teljes és megfelelő védelmi, elrettentő, válasz és preemptív képességeket biztosít majd Szöulnak. Ugyanakkor költségvetési kérdések még módosíthatják a dolgokat, mivel azt feltételezték, hogy 2014-2018 között évi 7,2%-al nő a védelmi költségvetés és ez már most elmarad.³⁷²

Az amerikai-dél-koreai szövetség

Az 1950-53-as koreai háború során az amerikai csapatok visszatértek a félszigetre, hogy visszaállítsák a status quot, illetve 1953-ban a két ország szövetségre lépett, amely napjainkig töretlen, bár az idők változásával folyamatosan átalakul. A 2009-es a szövetségről szóló közös vízióban a felek megegyeztek a szövetség további építéséről és erősítéséről, amely a barátságon és a közös értékeken alapul, illetve a biztonságon túl kiterjed a politikára, gazdaságra, a társadalomra és a kultúrára is. Továbbra is fennmarad az amerikai kiterjesztett elrettentés, amely tartalmazza a nukleáris védőernyőt. A felek együtt dolgoznak azon, hogy

³⁶⁹ 2014 Defense White Paper; 62.o.

³⁷⁰ East Asian Strategic Review 2015; 86.o.

³⁷¹ 2014 Defense White Paper; 61-62.o.

³⁷² East Asian Strategic Review 2015; 85-87.o.

Észak-Korea felhagyjon atom és rakétaprogramjával. Emellett Korea át fogja venni a félszigeten tartózkodó koreai és amerikai csapatok háborús irányítását, illetve továbbra is számíthat a félszigeten kívül települt amerikai erők támogatására. Konzultálnak és kooperálnak az egyéb regionális és globális biztonsági kérdésekben is, mint a terrorizmus, kalózkodás, szervezett bűnözés, drogkereskedelem, klímaváltozás, emberi jogok vagy a járványok. A koreai-amerikai szabadkereskedelmi egyezmény (KORUS) megerősödött a gazdasági együttműködés, amelyet fejlesztenek az űrkutatásban, energetikában és a nukleáris energia békés használatában is.³⁷³ A következő év észak-koreai durva provokációi próbára tették a szövetséget, amelyre válaszul az amerikaiak a USS George Washington hordozó köteléket küldték a félszigethez, valamint F-22-ek is érkeztek Koreába.³⁷⁴ Szöul arra kérte az Egyesült Államokat, hogy 2015. december 1-ig halasszák el az OPCON átadását, amely egyébként 2012. április 17-én lett volna esedékes,³⁷⁵ erről egyébként még 2007-ben egyezett meg a két ország védelmi minisztere.³⁷⁶ Sőt, arra is kérte Washington, hogy az északi fenyegetésre való tekintettel telepítsen taktikai nukleáris fegyvereket a félszigetre, de ezt az amerikaiak megtagadták.³⁷⁷ 2011-ben a Kongresszus ratifikálta a KORUS-t, a két ország közti kereskedelem még abban az évben meghaladta a 100 milliárd USD-t.³⁷⁸ 2013 márciusában Amerika és Korea befejezték egy provokáció ellenes terv kidolgozását, hogy gyors és hatékony választ adhassanak az észak-koreai akciókra. A terv gyorsan vizsgázott, ugyanis Phenjan végrehajtotta a harmadik nukleáris kísérletét, amelyre válaszul Washington B-2, B-52 és F-22 gépekkel erősítette meg átmenetileg a félszigeten állomásozó erőket.³⁷⁹ A felek megállapodtak arról is, hogy egy közös hadosztályt hoznak létre, így az amerikai 2. gyaloghadosztály parancsnoksága alatt közösen fognak amerikai és koreai katonák szolgálni, ennek során a koreai 16. gépesített gyalogdandárt integrálják a 2. gyaloghadosztályba.³⁸⁰ 1950 óta létezik egy a világon egyedülálló rendszer, a KATUSA program, amely lényege,

³⁷³ Joint vision for the alliance of the United States of America and the Republic of Korea; <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/joint-vision-alliance-united-states-america-and-republic-korea>; 2016.04.21.

³⁷⁴ Deák Krisztián: Hajókirándulás; Aranyas 2010/9; 20-22.o.

³⁷⁵ von Rosenbach; Alexander: Tipping the balance; Jane's Intelligence Review 2011/6; 24.o.

³⁷⁶ 2014 Defense White Paper; 123.o.

³⁷⁷ Falletti, Sebastien: US rejects S Korea calls to deploy tactical nukes; Jane's Defense Weekly 2011/26; 16.o.

³⁷⁸ Zumwalt, James P: U.S.-Republic of Korea Alliance;

<http://www.state.gov/p/eap/rls/rm/2012/06/191869.htm>; 2016.04.21.

³⁷⁹ 2014 Defense White Paper; 117.o.

³⁸⁰ Tan

hogy a kiválasztott koreai sorkatonák az amerikai hadseregben szolgálhatják le katonai idejüket, miután a koreai hadseregben teljesítették az alapkiképzést. Ezek a kiváló angol nyelvtudással rendelkező katonák az amerikai alakulatokban szolgálva segítik azok koreai tevékenységét.³⁸¹ Az amerikaiak a koreai rakétavédelmet és a Kill Chain-t is támogatják, többek között hírszerzési és felderítési információkkal, emellett saját eszközöket is telepítenek, amelyek kiegészítik a koreai rendszereket.³⁸²

Jelenleg a szövetség két legnagyobb kérdése az OPCON átadása, illetve az amerikai erők áthelyezése Koreán belül. Ahogy arról már korábban volt szó, jelenleg az amerikai vezetésű CFC látja el a háborús irányítást, bár 1994-ben Korea már átvette a békeidei műveleti irányítást, ám mindkét félnek kívánatos volna, hogy Szöul vegye át teljesen országa védelmét. Az első átadás 2012-ről 2015-re halasztódott, ám a helyzetet elemezve a december 1-ei dátumot is törölték egy nem meghatározott időpontra, amikor a feltételek megfelelnek, hogy Korea átvegye a háborús irányítást. Valószínűleg azért választották ezt a megoldást, mert a folyamatos újabb halasztás elég kínos, hiszen ez azt jelenti, hogy a koreai haderő 8 év alatt sem tudott erre felkészülni. Addig is a CFC folytatja munkáját, illetve ha létrejön az átadás, akkor megszűnik³⁸³ és a koreai egyesített vezérkar veszi át a parancsnokságot.³⁸⁴ Az átadásra egyébként részletes tervet dolgoztak ki, amelyben meghatározták a feltételeket.³⁸⁵

Az erők áthelyezéséről is közös tervet fogadtak el, ennek során az amerikai erőket, amelyek eddig a DMZ közelében állomásoztak az ország déli részébe helyeznék át. Ennek során két nagy központi területet jelöltek ki, a középsőt Oszan és Pyeongtaek körül, míg a délit Daegu városa körül. A jelenlegi 12 000 fő befogadására alkalmas bázisokat háromszorosára növelik, hogy elszállásolhassák a katonákat és családtagjaikat. A 10,7 milliárd USD-s beruházás jelentős átépítésekkel jár és 2016 végére fejeződhetnek be, amelyet követően 2016-2018 között megtörténhetnek az áthelyezések.³⁸⁶ Az USFK parancsnoksága a szöuli Yongsan kerületből, míg a 2. gyaloghadosztály, illetve az immár rotációban települő dandárok alakulatait Dongducheon-ból és Uijeongbu-ból Pyeongtaek-be, Camp Humphreys-ba

³⁸¹ KATUSAs stand as symbol of ROK-U.S. alliance; <http://www.army.mil/article/68409/>; 2016.04.21.

³⁸² East Asian Strategic Review 2015; 90.o.

³⁸³ Uo. 87-88.o.

³⁸⁴ 2014 Defense White Paper; 126.o.

³⁸⁵ Lee im. 17.o.

³⁸⁶ Uo. 39.o.

helyezik át, ezzel 80 bázis és egyéb létesítmény kerül vissza koreai tulajdonba.³⁸⁷ Ellenben az amerikai 210. tüzérdandár továbbra is Dongducheon-ban marad, mivel az MLRS-kel felszerelt alakulat hatékony ellencsapást képes mérni az esetleges északi provokációk alkalmával; mivel felszerelték őket ATACMS rakétákkal is, így még a mélyen Észak-Koreában elhelyezett nagy hatótávolságú tüzérütegeket is támadhatják.³⁸⁸ A haditengerészeti parancsnokság a ROKN busan-i bázisára, míg a tengerészgyalogságé Camp Humphreys-ba kerül, miközben az oszan-i légi bázist tovább fejlesztik.³⁸⁹

A 2015. november 1-ei közös kommunikében megerősítették a két ország elnökének elkötelezettségét a szövetség fenntartásáért regionális és globális szinten a közös érdekek és értékek mentén, illetve, hogy megvédjék Korea területét. Megegyeztek abban, hogy Észak-Korea nukleáris és rakéta programja súlyos fenyegetést jelent a regionális és globális biztonságra és stabilitásra, ezért megerősítették az amerikai kiterjesztett elrettentést, amely tartalmazza az összes amerikai katonai képességet. Közösén lépnek fel az északi provokációkkal szemben és együttműködnek a rakétavédelem terén, illetve folytatják a globális biztonság és stabilitás fenntartására tett közös erőfeszítéseket. Kidolgozták az OPCON átadás és a csapatáthelyezés menetrendjeit, valamint együttműködnek az űr, kiber és haditechnológia terén is. Az amerikai, japán és koreai védelmi miniszterek pedig megállapodtak az információmegosztásról az észak-koreai atom és rakéta program területén.³⁹⁰

Trump tárgyalt Park elnökasszonnyal is, még lemondása előtt. Első nemzetbiztonsági tanácsadója, Mike Flynn meggyőzte az elnököt, hogy Japán és Dél-Korea létfontosságú az amerikai érdekek és Kína feltartóztatása szempontjából. Ezért telepítették a THAAD rakétavédelmi rendszert is, hiszen az észak-koreai fenyegetés központi jelentőségű Trump Ázsia politikájában. Mattis biztosította Szöult az amerikai elkötelezettségről,³⁹¹ illetve kijelentette, hogy északi agresszió esetén szövetségesük számíthat rájuk.³⁹²

³⁸⁷ 2014 Defense White Paper; 118.o.

³⁸⁸ East Asian Strategic Review 2015; 88.o.

³⁸⁹ Green - Hicks - Cancian (szerk.) im. 38.o.

³⁹⁰ Full text of 47th ROK-U.S. Joint Communique;

<http://www.usfk.mil/Media/News/tabid/12660/Article/626859/full-text-of-47th-rok-us-joint-communique.aspx>;
2016.04.21.

³⁹¹ Townshend

³⁹² Liow

USFK

Az USFK a Koreai-félszigeten levő 28 500 amerikai katona vezetését és irányítását látja el. Felkészíti a katonákat, akik a CFC vagy az ENSZ parancsnokság alatt végzik a feladatukat. Az itt állomásozó erők abban különböznek a többi parancsnokságtól (pl. USFJ), hogy késznek kell lenniük „*harcolni ma este*”, mivel az észak-koreai rezsim kiszámíthatatlan akcióiból adódóan bármikor szembenézhetnek kisebb-nagyobb rajtaütésekkel, tüzérségi támadásokkal vagy akár invázióval is, ezért a készség folyamatosan nagyon magas. Az USFK egyébként nemcsak Korea és az 51 millió koreai, de az országban élő 200 ezer amerikai állampolgár védelmét is ellátja.³⁹³ Az USFK víziója szerint vezetik a koreai-amerikai és ENSZ erőket, amelyekkel elrettentik az agressziót és megvédik Koreát, feladata pedig, hogy fenntartsa és megerősítse a szövetséget, fenntartja a tűzszünetet, az erőket és a harc készséget, elrettenti és visszaveri az agressziót, és átalakítja a szövetséget.³⁹⁴

A legnagyobb köteléket a hadsereg erői adják, mintegy 20 000 fővel, ők a 8. hadsereg parancsnoksága alá tartoznak, amelyen belül a 2. gyaloghadosztály parancsnoksága gyakorolja a műveleti irányítást.³⁹⁵ A 2. gyaloghadosztály parancsnoksága alá tartozik egy rotációban települő páncélos dandár,³⁹⁶ a 210. tüzérdandár, a 2. csapatrepülő dandár és a 23. vegyvédelmi zászlóalj.³⁹⁷ A 210. tüzérdandárt is átszervezik és az eddigi egy helyett két MLRS osztály lesz benne, amelyek ATACMS rakétával 300 km-ig képesek precíziós csapást mérni.³⁹⁸ A 8. hadsereg alá tartozik továbbá a 35. légvédelmi rakétadandár, valamint egy-egy egészségügyi és hírszerző dandár.³⁹⁹ Megjegyzendő, hogy bár az Army erőit jelentős mértékben megvágják, a Koreában állomásozó csapatokra ez nem vonatkozik.⁴⁰⁰

³⁹³ Lee im. 27.o.

³⁹⁴ Command Philosophy; <http://www.usfk.mil/About/CommandPhilosophy.aspx>; 2016.04.21.

³⁹⁵ Lee im. 29-30.o.

³⁹⁶ ~4700 katona, 87 M1A2 harckocsi, 102 M2A3 gyalogsági harcjármű, 50 M3A3 felderítő harcjármű, 18 M109A6 önjáró tarack. Concept Implications on BCT Design Workgroup BCT 2020 Designs Read Ahead; <http://www.benning.army.mil/mcoe/maneuverconference/ReadAhead/Concept/BCT%202020%20Designs%20Read%20Ahead.pptx>; 2016.04.21.

³⁹⁷ Our Organization; <http://www.2id.korea.army.mil/about/orgs.asp>; 2016.04.21.

³⁹⁸ Wasserbly, Dan: Pentagon plans to send MLRS battalion to South Korea; Jane's Defense Weekly 1 April 2015; 17.o.

³⁹⁹ MSC Organization; <http://8tharmy.korea.army.mil/site/about/organization.asp>; 2016.04.21.

⁴⁰⁰ Robson, Seth: Units in Europe, South Korea spared in Army cuts; <http://www.stripes.com/news/pacific/units-in-europe-south-korea-spared-in-army-cuts-1.357288>; 2016.03.24.

A 7. légi hadsereg adja a második legnagyobb köteléket 8000 fővel, a parancsnokságuk az Oszan légi bázison van.⁴⁰¹ A 7. légi hadsereg alárendeltségében van a 8. vadászrezred a Kunszan légi bázison (35. és 80. vadászszázad 18-18 F-16C/D) és az 51. vadászrezred az Oszan bázison (25. (21 A-10C) és 36. vadászszázad (24 F-16C/D)), továbbá az 5. felderítős század 3 U-2R gépe,⁴⁰² valamint egy kutató-mentő különítmény HH-60G helikopterekkel is az Oszanon van. Az itt levő alakulatok elsősorban a földi erők elleni csapásmérésre vannak felkészülve, kifejezetten éjszakai műveletek keretében, ugyanakkor alkalmasak légi, valamint az ellenséges légvédelem elleni harcra. Emellett felkészülnek további erők fogadására, arra az esetre, ha háború törne ki.⁴⁰³

A haditengerészet csak 300 fővel van jelen, ők a 7. flottához tartoznak, míg a 100 tengerészgyalogos a III. MEF-hez. A különleges műveleti parancsnokság (SOCKOR) 100 katonája van az országban, ők együttműködnek a hasonló feladatú koreai erőkkel, hogy szükség esetén elhárítsák az északi kommandók akcióit. Az amerikai különleges műveletiek az összes haderőnemtől érkeznek.⁴⁰⁴

⁴⁰¹ Lee im. 28.o.

⁴⁰² Berteau – Green im. 53.o.

⁴⁰³ Dorr, Robert F: Wolfpack protecting Korean Peninsula; AirForces Monthly 2013/May; 59-62.o.

⁴⁰⁴ Lee im. 28. és 33-38.o.

34. kép A DMZ megtévesztő név, ugyanis a két Korea határa a legmilitarizáltabb határszakasz a Földön, több százezen néznek farkasszemet és folyamatos a harckészültség.

35. kép A dél-koreai hadsereg nagyon erős, ám még mindig döntően sorállományúakból áll. A képen gépesített lövészek K21 gyalogsági harcjárművekkel.

36. kép A képen a legújabb KDX-III Aegis rombolók egyike látható egy közös amerikai-dél-koreai gyakorlaton. A koreai haditengerészet regionálisan is erősnek számít.

37. kép A koreai légierő önmagában is a térség egyik legfejlettebb és legerősebb ereje. A képen levő KF-16-okat licenc alapján gyártották.

38. kép A K2 a legújabb harckocsi a déli arzenálban. A fejlett déli hadiipar az eszközök többségét maga fejleszti és gyártja.

39. kép Az amerikai hadsereg rotációban folyamatosan egy páncélos dandárt állomásoztat Dél-Koreában.

40. kép A 7. légi hadsereg F-16-osai és A-10-eit kifejezetten a földi célpontok elleni harcra és csapásmérésre készítették fel.

41. kép A THAAD rakétavédelmi rendszer telepítése ellen Kína és Oroszország is tiltakozik.

Tajvan

Miután a kínai polgárháborúban győztek Mao kommunistái a Csang Kaj-sek féle nacionalista erők Formosóra (Tajvan) menekültek, ahol a Kínai Köztársaság tovább élt. Időközben a kontinensen létrejött a Kínai Népköztársaság, amely pedig készült a szigetek inváziójára, de az amerikai 7. flotta térségbeli állandó jelenléte ezt megakadályozta. Tajvan, mint jogutód képviselte Kínát az ENSZ-ben. A talaj a 70-es években kezdett kicsúszni Tajpej lába alól, amikor a világpolitikai folyamatok következtében az Egyesült Államok kiegyezett a Népköztársasággal, hogy együtt nézzenek szembe a Szovjetunióval, ám a *deal* része volt Tajvan részleges beáldozása, így az elvesztette BT állandó és ENSZ tagságát (1971), amelyet ettől fogva Kína látott el. Emellett Tajvan rövid időn belül jogilag el nem ismert állam lett a világ nagy részén, még Amerika által is (1978).⁴⁰⁵ 1979-ben az amerikai-tajvani kölcsönös védelmi szerződés is hatályát veszítette, de Washington nem engedte el teljesen a szigetország kezét.⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ A kedvezőtlen nemzetközi változások ellenére Tajvan még mindig magának mondhatott egy erős haderőt és gazdaságot, miközben Kína ekkor még nem volt gazdag, a hadereje pedig erőkitetésre alkalmatlan volt. Az új évezredre Kína a nemzetközi közösség elismert tagjává vált, kimagasló gazdasági teljesítménnyel és bővülő katonai képességekkel. A Kínával való jó kapcsolat előnyei pedig általában a tajvani kapcsolatok leépítésével jártak együtt a világ nagy részén. Dacára annak, hogy ellenséges akciók még a hidegháború után is előfordultak, a tajvani-kínai kapcsolatok is jelentős fejlődésen mentek keresztül, amelynek az egyik fő katalizátora a gazdaság volt. Napjainkban már a tajvani export több mint 40%-a irányul Kínába, míg importjának 16%-a érkezik onnan.⁴⁰⁸

⁴⁰⁵ Ez az „egy Kína” elvre vezethető vissza, amely szerint jogilag csak egy Kína létezik (a Népköztársaság) amelyet mindenki elismer, de facto viszont Tajvan is önálló állam és nem Kína tényleges része.

⁴⁰⁶ 1979-ben lépett hatályba az USA-ban a Tajvani Kapcsolatok törvény, amely szabályozta az Egyesült Államok és a Kínai Köztársaság politikai, biztonsági, jogi, kulturális és gazdasági kapcsolatát. Ennek értelmében vállalták, hogy továbbra is szállítanak védelmi célú fegyvereket és szorosan követik a tajvani biztonsági helyzetet, hogy szükség esetén támogassák az agresszióval szemben. Taiwan Relations Act; <https://www.congress.gov/bill/96th-congress/house-bill/2479>; 2017.03.20. A reagen-i időszak 6 biztosítéka: 1. Az USA továbbra is szállít fegyvert Tajvannak. 2. Erről nem folytat előzetes egyeztetést Kínával. 3. Nem játszik közvetítő szerepet Tajpej és Peking között. 4. Nem változtat a tajvani kapcsolatok törvényen. 5. Nem változtat a Tajvan szuverenitásával kapcsolatos álláspontján. 6. Nem gyakorol nyomást Tajvanra, hogy tárgyaljon Kínával.

⁴⁰⁷ Kan, Shirley A. - Morrison, Wayne M.: U.S.-Taiwan Relationship: Overview of Policy Issues; 2013; 4-5.o.

⁴⁰⁸ Wilson, William T.: Market Solutions Should Be Central to U.S.'s Taiwan Policy; <http://www.heritage.org/research/reports/2014/08/market-solutions-should-be-central-to-uss-taiwan-policy>; 2015.07.06.

Ennek ellenére a 2000-es években elég fagyos volt a viszony, ám 2008-tól kormányváltás következett a szigetországban. Ma Jeou Ying (Kuomintang) elnök változtatott az addigi kemény Kína ellenes hangon és inkább az anyaországgal való megbékélésre koncentrált.⁴⁰⁹ 2016-ban a függetlenség párti Demokratikus Progresszív Párt nyerte a választást és Tsai Ing-wen lett az elnök, aki minden bizonnyal keményebb hangot fog megütni Pekinggel szemben, ám nem valószínű, hogy direkt konfrontációra törekedne. Emellett Kínában is tudják, hogy a választási győzelem nem az elszakadás támogatottságának növekedését, inkább a KMT-ből való kiábrándulást jelzi. Mindazonáltal nem kizárt, hogy a szárazföldön mindent megtesznek majd a DPP lejárata miatt, hogy 2020-ban ne újíthassák meg a mandátumukat.⁴¹⁰

Tajvan egyre nagyobb mértékben van ráutalva a szárazföldre gazdaságilag, fordítva ez nem igaz. Tajvan fegyveres ereje a nemzetközi vonakodás miatt nem nagyon tud új eszközöket beszerezni, eközben Kínának jelentős saját fejlesztései vannak és egyre több képesség épül ki, amelyeket egy invázióban tudna használni. Bár a múltban Tajpej támaszkodhatott a külső (leginkább amerikai) elrettentésre, kérdéses, hogy erre a jövőben is számíthat-e.

A tajvani védelempolitika és katonai stratégia

Ma beiktatásával jelent meg a „Hard ROC”⁴¹¹ stratégia, amely elsődleges célja, hogy elrettentse Kínát mindenfajta agressziótól. Ebbe beleértendő a saját harcképesség megőrzése, illetve büntetőakciók végrehajtása is. A fő cél pedig a hiteles elrettentés kiépítése, a képesség a blokádnak felszámolására, hogy fenntartsák a vízi és légi kommunikációs vonalakat, az ellenséges erők összhaderőnemi lefogása, hogy késleltessék Tajvan elérését, végül pedig szárazföldi erőkkel megsemmisíteni a partra szállt csapatokat.⁴¹²

A 2013-as négyéves védelmi jelentés szerint Kína olyan aszimmetrikus, hozzáférést gátló/területmegtagadó képességeket fejleszt, amelyekkel megakadályozhatja más országok katonai manővereit a Nyugat-Csendes-óceánon, így az amerikai erőket is. Emellett Kína nem mondott le soha a Tajvan elleni invázióról, amelyhez egyre inkább

⁴⁰⁹ East Asian Strategic Review 2009; National Institute for Defense Studies; Tokió; 2009; 120-121., 123, 147-148.o.

⁴¹⁰ Cole, Michael J: Miles apart; ; IHS Jane's Intelligence Review April 2016; 30-31. és 35.o.

⁴¹¹ Analógia az angol *hard rock*-ra, mint kemény szikla. ROC: Republic of China – Kínai Köztársaság

⁴¹² Thomas, Jim - Stillion, John - Rehman, Iskander: HARD ROC 2.0; Center for Strategic and Budgetary Assessments; 2014; 25-26.o.

megteremti a szükséges feltételrendszert.⁴¹³ A 2013-as Nemzeti Védelmi Jelentés is megerősíti a Hard ROC-ot, amely végrehajtásához kell: I. hiteles képességek kiépítése: korszerűsíteni a haderőt, aszimmetrikus képességeket kiépíteni és növelni az összhaderőnemi hatékonyságot II. demonstrálni a védelem elkötelezettségét III. őrizni a regionális stabilitást: erősíteni a kapcsolatot a térségbeli barátokkal és szövetségesekkel. IV. erősíteni a harci képességeket. V. biztosítani a katasztrófa elhárítási képességeket. VI. támogatni az önkéntes haderőt: kicsi, erős, jól képzett, elit erő létrehozása. VII. javítani a katonák életkörülményein. A stratégia ennek megfelelően szigorúan a védelemre és az elrettentésre szorítkozik. Ennek elsődleges eleme a háború megakadályozása, amelyhez növelik a készenlétet, aszimmetrikus védelmi képességeket építenek ki és hatékonyabbá teszik a mozgósítást. Erősítik és javítják a regionális kapcsolatokat, a védelmi képességeket, továbbá javítják a szoroson átívelő bizalomépítő mechanizmusokat. Hatékony összhaderőnemi képességeket állítanak fel, kiemelve a nagytávolságú precíziós csapásmérést. Korszerű fegyvereket szereznek be, javítják az erők megóvását, felkészülve a váratlan támadásokra. Támogatják a védelmi jellegű oktatást, a hazafiasságot és a tartalékos rendszert. A vészhelyzeti válaszadás részeként javítják a megfigyelést, felderítést és korai előrejelzést, tökéletesítik a válaszadó képességeket, fejlesztik a műveleti képességeket. A regionális stabilitásért kapcsolatokat építenek az Ázsia-csendes-óceáni térségben. Tajvan támogatja a nukleáris non-proliferációt, így maga sem próbál meg fejleszteni, gyártani vagy beszerezni atomfegyvert.⁴¹⁴

A tajvani fegyveres erők katonai stratégiáját „az eltökélt védelem és hiteles elrettentés” koncepcióban foglalták össze, eszerint Tajvan soha nem fog háborút indítani vagy provokálni, de támadás esetén minden áron megvédi a szigeteket. Olyan haderőt tart fenn, amely elgondolkoztatja az agresszort a támadás árát illetően és eleve elrettent az inváziótól. Tajvan túléléséhez folyamatosan biztosítja a tengeri és légi szállítási vonalakat, így ha kell felszámolva az esetleges blokádot. Az ellenséges támadóerőt összhaderőnemileg támadja és lefogja, késleltetve, hogy elérje a szigetországot, a szárazföldön kiépített védelemmel pedig megakadályozza az ellenséges hídfők kialakítását. A haderőt felkészíti a meglepésszerű támadások túlélésére, a harcképesség fenntartására, továbbá a nyílt tengeri és az összhaderőnemi műveletekre, illetve olyan fegyverrendszereket vásárol, amelyek képesek

⁴¹³ 2013 Quadrennial Defense Review; 13. és 18-23.o.

⁴¹⁴ National Defence Report 2013; 74-77.o.

nagy tűzerejű precíziós csapásokra. Növeli a haderő mobilitását és manőverképességét; kialakítja azokat az aszimmetrikus képességeket, amelyek révén feltartóztathatja az ellenséges támadást. A stratégiai koncepció szerint az aktív állomány feladata a támadás, míg a tartalékosoké a területvédelem.⁴¹⁵

A tajvani fegyveres erők egyik legfontosabb folyamatban levő programja a sorozotról a hivatásos haderőre történő áttérés. 2004-ben még 385 ezer főt számlált a haderő, amelyet most 215 ezer főre akarnak csökkenteni, de előfordulhat, hogy 2019-re 170-190 ezer főre is lemehet ez a szám.⁴¹⁶ Itt leginkább költségvetési megfontolások és a demográfia húzódnak a háttérben, mivel várhatóan a jelenlegi 117 ezerről 2025-re 75 ezerre csökken az évente behívhatók száma. Ma kormánya GDP 3%-os védelmi költségvetést ígért,⁴¹⁷ ezzel szemben 10,5 milliárd USD-al 2014-ben, az alig volt a GDP 2,5%-a.⁴¹⁸ A gyengülő anyagi helyzet mellett megemlítendő, hogy a kínai jó kapcsolat érdekében, a világ országai már egyre inkább vonakodnak fegyvert eladni a szigetországnak, még az Egyesült Államok is. Ebből kifolyólag Tajpej egyre nagyobb mértékben támaszkodik saját hadiiparára.

A haderőnemek szerepének fontossága is átalakulóban van, a flotta a jövőben jóval nagyobb szezletet kap a költségvetésből.⁴¹⁹ Az új elvek hangsúlyozzák az aszimmetrikus hadviselés elemeinek adoptálását és beépítését a doktrínákba, ugyanis Tajvanon is tudják, hogy szemtől-szemben hagyományos hadviseléssel egyre kevesebb esélyük lenne a kínai haderővel szemben, a győzelemről nem is beszélve. Az új stratégia inkább késleltető jellegűnek tekinthető, hiszen Tajvan célja inkább már az, hogy időt adjon egy harmadik félnek – ez reálisan csak az USA lehet – a szigetország oldalán történő beavatkozásra. Ám ameddig a baráti erők felvonulnak, addig Tajvannak meg kell akadályoznia, hogy az ellenség teljes mértékben ellenőrizze a szigetek körüli vizeket és légteret (vagy pozitívabb esetben eleve akkora veszteségekkel kelljen számolnia, hogy eláll az inváziós tervektől). Ezt „gerilla” (aszimmetrikus hadviselés) tengerészeti és légi hadviseléssel tervezik megvalósítani.⁴²⁰

⁴¹⁵ 2013 Quadrennial Defense Review; 38-41.o.

⁴¹⁶ Foster im. 722.o.

⁴¹⁷ Thomas - Stillion – Rehman im. 29-31.o.

⁴¹⁸ Mizokami, Kyle: How Taiwan Would Defend Against a Chinese Attack; <http://news.usni.org/2014/03/26/taiwan-defend-chinese-attack>; 2015.07.07.

⁴¹⁹ Minnick, Wendell: Navy Takes Lead in Taiwan Military Reshuffle; <http://www.defensenews.com/story/defense/naval/navy/2015/01/31/taiwan-navy-budget-personnel-defense-ministry/22573995/>; 2015.07.07.

⁴²⁰ Thomas - Stillion – Rehman im. 33-35.o.

Szárazföldi erők

A tajvani szárazföldi erők jelenleg 130 ezer aktív és 1,5 millió fős tartalékos állományt számlálnak 3 gépesített gyalogos, 6 gyalogos, 4 páncélos és 2 csapatrepülő dandárral, 2 különleges műveleti, 3-3 tüzér és műszaki csoporttal és egy partvédő rakétaosztállyal. Ezen kívül van még 5 kerületi parancsnokság, amelyek a kisebb szigetek védelmét látják el. Jelenleg az erők 80%-a állomásozik a fő szigeten, továbbá tervek vannak arra nézve, hogy a tengerészgyalogságot (3 dandár, 10 000 fő) is a hadseregnek rendelik alá. A haderő 1949 óta készül egy nagy kínai invázió visszaverésére, így a fent említettek szerint elsősorban védelmi és halogató harcokra készülnek. Doktrínájuk amerikai eredetű, a kiképzés pedig általánosságban jónak és keménynek mondható.⁴²¹

Am ha megnézzük a haderő felszereltségét, akkor mindjárt láthatjuk, hogy itt komoly bajok vannak. A fő erőt 365 CM-11/12 (M48), 200 M60 közepes és 625 M41 könnyű harckocsi adja,⁴²² amelyek az 50-60-as évek amerikai típusai. A CM-11-eseket a tajvaniak modernizálták, amely még így sem vehetné fel a versenyt a legújabb kínai Type 96/99 harckocsikkal.⁴²³ Ezért 120 db használt M1A1 harckocsi beszerzését tervezik 1,08 milliárd USD-ért 2017-ben, az első járművek 2020-ban érkehetnek meg. Megjegyzendő, hogy Tajvan földrajzi viszonyai nem kedveznek a harckocsiknak.⁴²⁴ A csapatok szállításáról 225 CM-25 GYHJ, 650 M113/CM-21 és 270 CM-32 PSZH gondoskodik, utóbbi gyártása folyik. A tüzérséget 70 db 203 mm-es, 270 M109/T-69 155 mm-es önjáró, 1060 vontatott tarack és 330 rakéta-sorozatvető adja. Meg kell említeni még az irányított páncéltörő-rakétákat is, a TOW különböző változataiból több mint 2200 indító szolgál, többet HMMWV terepjárókra telepítettek, így potens páncélvadászt kaptak, amely városokban is jól használható. A gyalogság által is hordozható Javelin rakétaindítóból csak 60 db-ot rendszeresítettek. A kis hatótávolságú légvédelemről 116 Stinger indító és 74 Avenger (HMMWV) jármű gondoskodik. A csapatrepülő flottát jelenleg 67 AH-1W, 29 AH-64E harci, 38 OH-58D harci/felderítő, 76 UH-1H könnyű, 12 UH-60M és 8 CH-47 nehéz szállító helikopter

⁴²¹ Raktáron van kb. 600 M41 és 200-300 M24 könnyű harckocsi is. Foster im. 722-725.o. és Military Balance 2017; 331-332.o

⁴²² Military Balance 2017; 331.o.

⁴²³ Foss, Christopher F: IHS Jane's Land Warfare Platforms – Armoured Fighting Vehicles 2014-2015; IHS Jane's, IHS Global Limited; 174.o.

⁴²⁴ Phipps, Gavin: Island endeavor; Jane's Defence Weekly 30 March 2016; 26.o.

alkotja.⁴²⁵ Az UH-1-ek leváltására Tajvan 60 db UH-60M-et rendelt, az első gépeket 2014 végén szállították le.⁴²⁶

Haditengerészet

A tajvani haditengerészet 40 ezer főt számlál, és fő erejét a felszíni egységek jelentik. A legnagyobbak a 4 Kee Lung-osztályú (Kidd-osztály) 10 000 tonnás rombolók, amelyek Harpoon és SM-2 rakétákkal vannak felszerelve. Rendelkeznek még 8 Cheng Kung-osztályú (Oliver Hazard Perry-osztály), 8 Chin Yang-osztályú (Knox-osztály) és 6 Kang Ding-osztályú (La Fayette-osztály) fregattal.⁴²⁷ Tajvan további 4 az amerikai haditengerészettől kivont Perry-osztályú fregattot kíván vásárolni.⁴²⁸ Ezek a hajók jelentős erőt képviselnek, ám egy Kína elleni háborúban csak mérsékelt szerepet játszhatnának és valószínűleg a nagyobb egységek az első napokban megsemmisülnének. A partvédő flotta is erős, 12 Jin Chiang- és 31 alacsony észlelhetőségű Kwang Hua-osztályú gyorsnaszáddal, amelyeket HF-2/3 hajóelleni rakétákkal is felszereltek.⁴²⁹ Átvették az első Tuo Jiang-osztályú 500 tonnás lopakodó korvettet, az osztályból 12 db-ot szereznek be.⁴³⁰ Ezek a kisebb egységek már nagyobb túlélési eséllyel vehetnék fel a harcot, ráadásul egyszerűbb a logisztikai igényük is.

A tajvani haditengerészetnek 4 tengeralattjárója van, amelyek közül kettő II. világháborús amerikai, míg a másik kettő a 80-as években Hollandiától beszerzett teljesen elavult hajók, bár utóbbiakat később ellátták Harpoon rakétákkal.⁴³¹ 2001-ben Tajpej ígéretet kapott a Bush kormánytól, hogy 8 amerikai dízel-elektromos tengeralattjárót⁴³² vásárolhatnak, de ez nem történt meg. Ezért másfél évtized múlva, Tajvan a saját fejlesztés és gyártás mellett döntött, 1200-3000 tonnás hajókat akarnak.⁴³³ 8 modern dízel-elektromos tengeralattjáró jelentős

⁴²⁵ Foster im. 726-728.o. és Military Balance 2017; 331-332.o.

⁴²⁶ Initial Batch of UH-60Ms for Taiwanese Army Arrives; Airforces Monthly 2015/January; 29.o.

⁴²⁷ A haditengerészetnek van 20 S-70C tengeralattjáró-vadász helikoptere, amelyek egy része a rombolókra és fregattokra települt. Military Balance 2017; 332-333.o.

⁴²⁸ LaGrone, Sam: China: Frigate Sales to Taiwan 'Brutally Interferes' with Internal Affairs; <http://news.usni.org/2014/12/19/china-frigate-sales-taiwan-brutally-interferes-internal-affairs>; 2015.07.08.

⁴²⁹ The Military Balance 2017; 332.o.

⁴³⁰ LaGrone, Sam: Taiwan Navy Takes Delivery of First Stealth 'Carrier Killer' Corvette; <http://news.usni.org/2014/12/24/taiwan-navy-takes-delivery-first-stealth-carrier-killer-corvette>; 2015.07.08.

⁴³¹ Mizokami

⁴³² Az Egyesült Államok évtizedek óta csak nukleáris meghajtású tengeralattjárókat gyárt.

⁴³³ LaGrone, Sam: Taiwan Kicks Off Domestic Attack Sub Program; <http://news.usni.org/2015/01/02/taiwan-kicks-off-domestic-attack-sub-program>; 2015.07.08.

fenyegetést jelentene a kínai flottára, ám a számítások szerint ez 4,5 milliárd USD-ba kerülhet, ráadásul Tajvannak nincs tapasztalata a tengeralattjárógyártásban. Ezért egy másik elmélet szerint inkább nagyszámú mini-tengeralattjárót kellene gyártani.⁴³⁴ Ezeket 8 fős személyzet is üzemeltethetné, illetve a számítások szerint 1,1 milliárd USD-ból akár 42 hajót is hadrendbe állíthatnának. Ezeknek a hajóknak a felderítése is nehezebb. Az olcsó, ugyanakkor nagyon hatékony aknák mellett, az aszimmetrikus tengeri hadviselés harmadik pillére a hajó-elleni rakéták lennének, amelyeket a fent említett hordozókon kívül parti önjáró indítókra telepíthetnek. A CSBA amerikai kutatóintézet szerint a kínai flotta megsemmisítéséhez legalább 1200 rakétára lenne szükség. Ezen rakéták darabonként csak 1-1,5 millió USD-ba kerülnek, így ha lemondanának a nagy tengeralattjárókról, akkor az árukból bőven kijönne ez a mennyiség.⁴³⁵ A szoros csupán 180 km széles, akár a kifutás pillanatától támadhatóak lennének a nagyobb egységek mindkét oldalon.

Légierő

A ROCAF 45 ezer főt számlál és a pilóták évi átlag 180 órát repülnek, amely nyugati mércével is elég jónak számít.⁴³⁶ A tajvani stratégia szerint a légierő jelenti az első védelmi vonalat, mivel ők képesek a leggyorsabban válaszolni a fenyegetésekre. Ehhez jelentős erőt tart hadrendben, illetve nagyon fontos a korai előrejelzés, amelyhez 11 lokátorállomás van országszerte,⁴³⁷ de van 6 E-2T Hawkeye AEW&C repülőgéjük is.⁴³⁸ A legpotensebb erőt 144 F-16A/B Block 20-as jelenti, de további 128 hazai gyártású F-CK-1A/B Ching Kuo, 56 Mirage 2000-5 és 87 F-5E/F vadászbombázó is szolgálatban áll.⁴³⁹ Ezek közül csak az F-16-osok jelentenek komoly ellenfelet az újabb kínai vadászokkal szemben. Egy 2010-ben a ROCAF által végzett szimuláció szerint a kínai Szu-30-al szemben egyedül az F-16 képes 1-1-ben felvenni a harcot és győzni, míg a Ching Kuo-ból 1,7, a Mirage-ból pedig 2,8 gép kell.⁴⁴⁰ A szigetország katonai nehézségeit fokozza, hogy az F-5⁴⁴¹ és a Mirage flotta kivonás

⁴³⁴ Ezek gyártása tényleg lényegesen egyszerűbb, például Irán és Észak-Korea is gyárt ilyeneket, holott nem vezető ipari országok.

⁴³⁵ Thomas - Stillion – Rehman im. 37-42.o.

⁴³⁶ Military Balance 2017; 333.o.

⁴³⁷ Mizokami

⁴³⁸ Kromhout, Gert – de Bruijn, Stephan: Playing Catch-Up; Airforces Monthly 2015/April; 51.o.

⁴³⁹ Military Balance 2017; 333.o.

⁴⁴⁰ Kővári László: Szertefoszló délibáb; Aranysas 2010/12; 13-14.o.

előtt áll, míg a Ching Kuoból a tervezett 256-ból csak 130 épült meg, ám a jövőben ezekre a JSOW nagy hatótávolságú siklóbombát is integrálják.⁴⁴² Tajpej 2006 óta próbálkozik 66 új F-16C/D vásárolásával, de az amerikai kormány folyamatosan visszautasítja az eladást.⁴⁴³ Így 2012-ben döntöttek, hogy 2016-ig a jelenlegi F-16 flottát 1,85 milliárd USD-ért korszerűsítik F-16V szintre, ezzel a típuscsalád legkorszerűbb tagjai közé fognak tartozni. A hírek szerint Tajpej lehet, hogy a jövőben az F-35B-re is pályázik, de erre még kevesebb az esély, hogy megkapják.⁴⁴⁴ Helyettük 40-60 kivonásra kerülő, ám felújított AV-8B STOVL gépet vásárolhatnak az Egyesült Államoktól.⁴⁴⁵

A tajvani légierőre a kínai ballisztikus- és cirkálórakéta támadások jelentik az egyik legnagyobb veszélyt, mivel egy elsőcsapással a gépek jelentős részét pusztíthatnák el, ezért sokat áldoznak a fizikai védelemre. A Chiashan és Zhihang légi bázisokon a hegybe vájtak bunkereket, amelyek akár több mint 100 gépet képesek befogadni és a bunkerekhez saját kifutó is van. A kifutók támadásával időlegesen kikapcsolhatnák a légi bázisokat,⁴⁴⁶ ezért a ROCAF pilótái rendszeresen gyakorolják az autópálya-szakaszokról történő üzemelést is.⁴⁴⁷ A légierő része további 20 C-130 szállítógép és 2013-tól szállítják a 12 P-3C Orion tengeralattjáró-vadász gépet is, amelyekkel a régi S-2T-t váltják le.⁴⁴⁸

A légierőhöz tartoznak a közepes és nagy hatótávolságú légvédelmi rakéták, így 24 Patriot PAC-3 indító és több mint 500 hazai Tien Kung I/II nagy hatótávolságú, valamint 100 MIM-23 HAWK közepes hatótávolságú légvédelmi rakéta és 12 Hsiung Feng IIE cirkálórakéta indító.⁴⁴⁹ Az amerikai szakértők szerint Tajvannak inkább a légvédelmi rakétákra kellene nagyobb hangsúlyt fektetni, hogy megvédjék a hajó-elleni rakétaindítókat, mivel a ROCAF

⁴⁴¹ Az F-5 vadászokat és az AT-3 (56 db) kiképzőgépeket egy típusal kivánják leváltani, ehhez a dél-koreai FA-50 lenne ideális, amely sugárhajtású kiképzőgép, de rendelkezik légi harc és csapásmérő képességekkel is. Lokátor; Aranyas 2014/11; 6.o.

⁴⁴² Kromhout – de Bruijn im. 52-54.o.

⁴⁴³ Kan – Morrison im. 22-23.o.

⁴⁴⁴ Malenic, Marina – Hardy, James; F-16V radar integration clears way for Taiwan upgrade; <http://www.janes.com/article/42231/f-16v-radar-integration-clears-way-for-taiwan-upgrade>; 2015.07.08. és Thomas - Stillion – Rehman im. 46.o. és Kromhout – de Bruijn im. 53-54.o. adatai alapján

⁴⁴⁵ Phipps im. 23.o.

⁴⁴⁶ Kromhout – de Bruijn im. 52.o.

⁴⁴⁷ Thomas - Stillion – Rehman im. 53.o.

⁴⁴⁸ Kromhout – de Bruijn im. 51.o.

⁴⁴⁹ Military Balance 2016; 292.o.

adásait számban és sok esetben minőségben is felülmúlták a kínai harci gépek, ezért a nagyszámú légvédelmi rakéta olcsóbb és hatékonyabb lenne.⁴⁵⁰

Esélyek

Tajvan már 70 éve készül egy invázió visszaverésére, de az utóbbi évtizedben Kínának minőségi fölényre is sikerült szert tennie a mennyiségi mellett. Ráadásul a tajvani védelmi tervek alapja, hogy ki kell tartani, amíg megérkezik a külső erősítés. Az elemzések szerint 2020-ra a kínai haderő képes lehet egy eredményes invázió lefolytatására.⁴⁵¹ Yen Ming védelmi miniszter 2014-ben azt nyilatkozta, hogy legalább egy hónapig képesek lennének kitartani.⁴⁵² Még a legpozitívabb esetben is a ROCAF és ROCN egy héten belül felmorzsolódna és akkor az inváziós flottának lehetősége lenne viszonylagos biztonságban áthajózni a szoroson. Kérdés, hogy tényleg jönne segítség? Vagy Tajvant ugyanúgy sorsára hagyná a világ, mint ahogyan azt általában teszi, ha az agresszor egy nagyhatalom, atomfegyverekkel is felszerelve. Ennek fényében pedig bármilyen elszántan és hősieen harcolhat a tajvani haderő és bár kétségtelenül képes lenne érzékeny veszteségeket okozni az inváziós erőknél, előbb-utóbb vereséget szenvedne.

Ha minden tényezőt végigveszünk, akkor Kínának csak várnia kell, mivel az idő neki dolgozik. Ebből adódóan idővel sikerrel fog járni és valószínűleg erőszakra sem lesz szükség. Tajvannak pedig hosszú távon szembe kell néznie azzal, hogy egyre nagyobb mértékben van ráutalva a szárazföldre, miközben a katonai ereje egyre kevésbé lesz képes hatásos védelmet biztosítani. Mindez párosul a politikai elszigeteltséggel, amely jelentős diplomáciai hátrányt jelent. A legvalószínűbb, hogy a status quo még jó ideig fenn áll majd, de idővel elképzelhető, hogy Kína képes lesz olyan ajánlatot tenni az egyesítésre, amely elég vonzó lesz a tajvaniaknak, vagy olyan helyzetbe kerülnek, amikor muszáj lesz elfogadni, így pedig békés úton megvalósulhat az egyesülés. Ez pedig jelentős presztízsgyőzelem lenne Pekingnek, amely egyben a geostratégia tekintetében is jelentős területgyarapodás lenne. Tehát Tajvannak egyre szűkülő jövőképpel kell megbékélnie, az alagút végén pedig leginkább csak Kínát lehet látni.

⁴⁵⁰ Thomas - Stillion – Rehman im.43-48.o.

⁴⁵¹ Cole: Strait talking; 28.o.

⁴⁵² Mizokami

42. kép A tajvani hadsereget is hosszútávon sújtja a demográfia és a katonai pálya népszerűtlensége a fiatalok közt.

44. kép A tajvani M48 és M60 (a képen) harckocsikat korszerűsítették, de a kínai harckocsik ellen inkább M1 vagy hasonló kategóriájú járműre lenne szükség.

46. kép A tajvani tengeralattjárók rendkívül elavultak. A saját nagy egységek építése pedig megkérdőjelezhető sikerű és hatékonyságú.

48. kép Egy kínai invázió esetén a nagy hajókkal szemben, a kisebb tajvani naszádok viselhetik a harcok fő terheit, amíg pár napon belül fel nem morzsolódnának.

43. kép Az F-16A/B a ROCAF legjobb gépe, amelyek mindegyikét ellátják AESA radarral, ezzel a típuscsalád egyik legkorszerűbb tagja lesz. de még 66 továbbira lenne égető szükség.

45. kép A városi környezetben az olyan egyszerű, gyors és olcsó eszközök mint a Humvee-ra szerelt TOW rakéta, ideális páncélvadász eszköz, főleg ha a támadó kifárasztására játszanak.

47. kép A nagyszámú korszerű hajó-elleni rakéta költséghatékony alternatívát és jelentős fenyegetést jelent a kínai flottának.

49. kép Amikor már késő: Kínának hamarosan meg lesznek az eszközei egy sikeres invázió végrehajtására. Ha ez megtörténne, a kínai győzelem csak idő kérdése lenne.

ASEAN

A dél-kínai-tengeri helyzet

Az ASEAN országok szerepe nehezen lenne érthető, ha előtte nem szólnék a Dél-kínai-tengeren az utóbbi időkben kialakult feszültségről, amely a jelenlegi helyzet alapját képezi. A Dél-kínai-tengeren levő szigetekről szóló vita egyáltalán nem új keletű, az 1970-es években olajat találtak a térségben és inentől váltak igazán érdekessé a területi kiterjedésüket tekintve abszolút jelentéktelennek számító szigetek, zátonyok és homokpadok. A leggyakrabban emlegetett vitatott területek a Paracel- és Spratly-szigetek, a Scarborough zátony és Pratas szigete. A Paracel-szigetek keleti tagjait 1955-ben szállták meg a kínai kommunista erők,⁴⁵³ a nyugati szigeteket pedig 1974-ben erőszakkal vették el az akkor már végvonaglását élő Dél-Vietnamtól. Pratas-ra Tajvan tette rá a kezét, Scarborough pedig nem más, mint néhány a vízből épphogy csak kiemelkedő szikla. A legnagyobb verseny a Spratly-szigetekért folyik, amelyeket Kína mellett, Malajzia, a Fülöp-szigetek, Tajvan és Vietnam is magának tulajdonít, illetve Brunei is két szigetet magának követel.⁴⁵⁴ 1988-ban Kína itt is összetűzésbe keveredett az immár egyesült Vietnámmal és elfoglalta a Johnson zátonyt, amelynél 70 vietnámi katona vesztette életét,⁴⁵⁵ majd a fennmaradó szigeteket a többi érdekelt állam szállta meg.⁴⁵⁶ Peking 1995-ben pedig a Mischief zátonyt vette birtokba.⁴⁵⁷ E területek jelentőségét az UNCLOS-ban kell keresni, ugyanis, amíg a parti államok felségvizei 12 nm távolságig terjednek a parttól, addig a kizárólagos gazdasági övezet (EEZ) a partoktól 200 nm távolságig (ez lehet ilyen sugarú kör is) számít, amelyen belül a parti állam jogosult a halászatra, illetve a tengerfenéken levő javak kitermelésére. Ám Kína néhány más állammal együtt, úgy gondolja, hogy az EEZ-n belül korlátozhatja más államok katonai tevékenységét is, holott az UNCLOS-ban nincs ilyen kitétel. Ezért gyakran kerül

⁴⁵³ A szigetcsoport már a 19. században is viták tárgyát képezte a kínai és vietnami császárság között, később a szigeteket az Indokínát gyarmatosító franciák, illetve a kínai nemzeti erők szállták meg.

⁴⁵⁴ Le Miére, Christian – Raine, Sarah: Water pollution – South China Sea dispute taints the region; Jane's Intelligence Review February/2013; 8.o.

⁴⁵⁵ Hardy: Footprints in the sand; 22 és 25.o.

⁴⁵⁶ Le Miére – Raine im. 8.o.

⁴⁵⁷ Meyer, Stanley E.: Incident at Mischief Reef: Implications for the Philippines, China, and the United States; U.S. Army War College; Carlisle Barracks; 1996.; 1.o.

összetűzésbe a térségben tevékenykedő amerikai egységekkel.⁴⁵⁸ A terület két szempontból jelentős, az egyik, hogy jelentős erőforrások találhatóak itt, a Dél-kínai-tenger alatt 17,7 milliárd tonnányi kőolaj kincset sejtenek,⁴⁵⁹ a másik a geopolitika.

Peking a tengeri követeléseit a *9-szagatott vonalban* határozta meg, amely még 1947-ben készült, majd később a Népköztársaság is átvette és a kínaiak szerint a *vonalt* által követelt területek történelmileg is igazolhatóan Kínához tartoznak.⁴⁶⁰ A *vonalt* az idők folyamán többféle verzióban is elkészült, így létezik 10 és 11 vonalas változat is, ám ami közös bennük, hogy nagyjából a Dél-kínai-tenger 80%-t kínai területi vizekként jelölik.⁴⁶¹ A gyakorlatban szinte csak a térségbeli más parti államok felségvizeit hagyják ki. Igazából a kínai követelések nem fűzhetők fel egyetlen logikai láncre, hanem mindig olyan érvekkel állnak elő, amelyek éppen célravezetőnek tűnnek. Az egyik magyarázat szerint az UNCLOS által jogosan nekik tulajdonított területeket akarják, egy másik verzió szerint valójában itt húzódik a nemzeti határ, ergo kínai terület, míg egy harmadik változat szerint ezek történelmileg kínai területek és ez a jogalapja a követeléseknek.⁴⁶²

A helyzet megoldására 2002-ben az ASEAN országok és Kína aláírtak egy nem kötelező érvényű *Magatartási Kódexet*, amelyben megerősítették a vitatott területek közelében is a hajózás szabadságának, illetve a légtér szabad használatának elvét, összhangban az UNCLOS-al. 2011-ben sikerült felállítani új irányelveket, amelyek már kötelező erővel bírtak volna – és amelyet az amerikaiak is erősen szorgalmaztak – ám Kína nem értett egyet a dokumentum szövegével, ezért egyelőre az aláírás is várat magára.⁴⁶³

Természetesen a problémák ezzel közel sem rendeződtek, hiszen a dokumentum mérsékelni próbálta a vitákat, nem megoldani, Peking pedig, amelynek nyomásgyakorló képessége is drasztikusan nőtt az elmúlt tíz évben, tovább trükközött. A határozottabb vagy olykor inkább agresszívabb lépések sem ritkák. 2012-ben egy kínai megfigyelő hajó elüldözött egy fülöp-szigeteket a Scarborough zátonynál,⁴⁶⁴ míg 2014-ben a Second Thomas zátonynál egy zátonyra futtatott LST-n bekvártélyozott filippínó tengerészgyalogos alakulatot ellátó hajókat

⁴⁵⁸ O'Rourke, Ronald: Zone (EEZ) Disputes Involving China: Issues for Congress; Congressional Research Service; 2014; 4-7.o.

⁴⁵⁹ Stockfisch, Dieter; Chinas maritime Expansion; Europäische Sicherheit & Technik Mai/2015; 94.o.

⁴⁶⁰ Hardy im. 22.o.

⁴⁶¹ O'Rourke: Zone (EEZ) Disputes Involving China; 12-15.o.

⁴⁶² Hardy im. 22.o.

⁴⁶³ O'Rourke: Zone (EEZ) Disputes Involving China; 11.o.

⁴⁶⁴ Hardy im. 25.o.

nem engedték oda, akadályozva az utánpótlást. A katonák egyébként pont azért vannak állandó jelleggel a helyszínen, hogy védjék a Fülöp-szigeteki EEZ-n belül levő zátonyt.⁴⁶⁵ Amennyiben a fenti módszerek sem járnak sikerrel, a Kínai stratégiának van egy új eleme is, vagyis ha nem sikerült szigetet szerezni, akkor építenek. A legnagyobb a Fiery Cross zátonyon épül, amely elég nagy, hogy egy 3000 m hosszú kifutópályát⁴⁶⁶ építsenek rá. Emellett a sziget keleti oldalán egy kikötőt is építenek, amely alkalmas komolyabb felszíni egységek fogadására is. A munkálatok egyik célja az, hogy Kína is rendelkezzen reptérrel a térségben, mivel a Spratly-szigetek összes többi tagja elég nagy ahhoz, hogy legyen rajta és az érdekelt többi országnak van is reptere. A Johnson, Cuateron, a Gaven⁴⁶⁷ és Hughes zátonyokon is folynak munkálatok. Utóbbin 2004-ben még csak egy 380 m²-es betonépítmény volt, 2015 januárjára viszont 75 000 m²-re bővítették.⁴⁶⁸ Egyelőre azonban csak a Fiery Cross alkalmas kifutópálya építésére, ám a Subi zátonynál, amely a Spratly-szigetektől északra van – és 25 km-re a filippínók által lakott Pagasa-szigettől – újabb építkezés kezdődött, amely alkalmas lehet egy újabb 3000 m-es kifutópályának.⁴⁶⁹ A többi ország felháborodása ellenére Peking szerint legitim az építkezés, tekintettel, hogy a 9-szaggatott vonalon belül van.⁴⁷⁰ Ráadásul a kínai külügyminisztérium szóvivője szerint az építkezés – túl azon, hogy Kína szuverén ügye, fair és törvényes – egyetlen más államra sincs hatással.⁴⁷¹

A Fülöp-szigetek

A Fülöp-szigetekkel az Egyesült Államok régóta szoros kapcsolatot ápol, kvázi gyarmata volt. A felszabadulás után 1951-ben kölcsönös védelmi szerződést kötöttek és az amerikai

⁴⁶⁵ Baruah, Darshana M.: Second Thomas Shoal: The New Battleground;

<http://thediplomat.com/2014/04/second-thomas-shoal-the-new-battleground/>; 2015.05.13.

⁴⁶⁶ Méretéből adódóan szinte bármilyen gépet, így a kínai légierőnél rendszerben álló jelenlegi legnagyobb Il-76 nehéz szállítógépeket és bombázókat is képes fogadni.

⁴⁶⁷ O'Connor, Sean - Hardy, James: China building airstrip-capable island; IHS Jane's Defence Weekly 26 November 2014; 8.o.

⁴⁶⁸ O'Connor, Sean - Hardy, James: Imagery shows progress of Chinese land building across Spratly Islands; IHS Jane's Defence Weekly 18 February 2015; 8.o.

⁴⁶⁹ O'Connor, Sean - Hardy, James: China's first runway in Spratlys under construction; IHS Jane's Defence Weekly 22 April 2015; 20.o.

⁴⁷⁰ Rahmat-Hardy im. 16.o.

⁴⁷¹ Mogato, Manuel - Menon, Praveen: China maritime tensions dominate Southeast Asia summit; <http://www.reuters.com/article/2015/04/27/us-asean-summit-southchinasea-idUSKBN0N10BH20150427>; 2015.05.13.

csapatok 1992-ig az országban maradtak. 2003-ban pedig megkapta a fontos nem-NATO szövetséges státuszt. Jelenleg is 150 ezer amerikai él a szigeteken, míg a filippínó a második legnagyobb ázsiai etnikai csoport (a kínai után) Amerikában.⁴⁷² A 101 millió lakosú Fülöp-szigetek lakosságának több mint 87%-a keresztény (82,9% katolikus), míg 5%-nyi muszlim közösséggel is rendelkezik. Bár a gazdasági növekedés az utóbbi időkben jelentősen gyorsult, még így is elég szegény országnak számít, 801,9 milliárd USD-s GDP-je (PPP) csak 7700 USD GDP/főre elég.⁴⁷³ A 125 ezer fős fülöp-szigeteki haderő egy klasszikusan belbiztonsági feladatokra és gerilla ellenes műveletekre szabott erő, amely nélkülözi azokat az eszközöket, amelyekkel egy másik országgal szemben érdeket tudna érvényesíteni. Nincsenek harckocsijai, vadászbombázói, harci helikopterei, tengeralattjárói. A 24 ezer fős haditengerészet legnagyobb egységei két amerikai Hamilton-osztályú kutter/fregatt és egy II. világháborús kísérő romboló (fregatt) csöves tüzérséggel.⁴⁷⁴ Történtek lépések a légierő felfejlesztésére is, előbb az amerikaiaktól akartak használt F-16-kat vásárolni, de ez pénzügyi okok miatt nem sikerült.⁴⁷⁵ Ezért Dél-Koreától vásároltak 12 FA-50 könnyű vadászbombázót, amelyeket 2017-ig szállítanak le.⁴⁷⁶ Ez magukhoz képest jelentős képességfejlesztés, ugyanakkor a kínai J-10 és J-11 vadászsokknak nem lenne méltó ellenfele, így vagy további fejlesztésekre van szükség vagy külső segítségre szorul.

A Fülöp-szigetek érezte a leginkább fenyegetve magát a kínai akcióktól, ezért Manila először az ASEAN-on keresztül próbálta intézni az ügyet, de ez nem sikerült.⁴⁷⁷ Ezért a Fülöp-szigetek úgy döntött, hogy több fronton próbál támogatást szerezni. 2013 januárjában beadványt készített az ENSZ-nek, amelyben állásfoglalást kért a tengeri joggal kapcsolatban. Emellett Manila ismét szorosabbra fűzné a kapcsolatot az Egyesült Államokkal, továbbá Japán felé is közeledne, amely szintén fontos térségbeli, bár eddig vonakodó hatalom volt, másrésztől ők is hasonló problémákkal küzdenek a Kelet-kínai-tengeren.⁴⁷⁸

⁴⁷² Lum, Thomas - Dolven, Ben: The Republic of the Philippines and U.S. Interests—2014; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2014; 1. és 11.o.

⁴⁷³ Philippines; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rp.html>; 2017.04.01.

⁴⁷⁴ The Military Balance 2017; 324.o.

⁴⁷⁵ Philippine Air Force's FA-50 fighter acquisition programme moves ahead; <http://www.airforce-technology.com/news/newsphilippine-air-forces-fa-50-fighter-acquisition-programme-moves-ahead/>; 2016.05.17.

⁴⁷⁶ Philippine Air Force to acquire ammunition for FA-50 aircraft; <http://www.airforce-technology.com/news/newsphilippine-air-force-to-acquire-ammunition-for-fa-50-aircraft-4773771/>; 2016.05.17.

⁴⁷⁷ East Asian Strategic Review 2014; 148.o.

⁴⁷⁸ Uo. 148-152.o.

Az amerikaiak 2001. szeptember 11-ei támadások után támogatást nyújtottak Manilának a területén levő iszlamista terrorista és gerillaszervezetek elleni harcban, mint amilyen az Abu Sanyaf vagy a Moro Iszlám Felszabadítási Front. A 2013-as Haiyan tájfun pusztítása után is jelentős amerikai katonai segítség érkezett a katasztrófa következményeinek felszámolására. Az amerikai erők jelenlétére egyre inkább igény formálódott, miközben Washington is hajlandóságot mutatott a fokozottabb jelenlétre, elsősorban a megélnkülő kínai tevékenység miatt. Az amerikai érdekek három fő kérdés körül csoportosulnak: külső biztonság (területi viták és a kínai terjeszkedés), belbiztonság (ellenséges fegyveres csoportok a Fülöp-szigeteken), illetve kormányzati (a jó kormányzás elősegítése).⁴⁷⁹

2014. április 28-án az Egyesült Államok és a Fülöp-szigetek aláírták a kiterjesztett védelmi együttműködési megállapodást, amely az 1951-es szövetség és az 1998-as amerikai erők látogatásáról szóló egyezmények kiegészítésére született. Eszerint megerősítik a filippínó haderő védelmi képességeit, kiemelve a tengeri biztonságot és a katasztrófaelhárítást, továbbá engedélyezte amerikai erők rotációban való települését bizonyos létesítményekbe a Fülöp-szigeteken, ahol kiképzési, humanitárius, támogató és „egyéb” tevékenységet folytathatnak. Az USA előretelepített felszereléseket és készleteket tárolhat a Fülöp-szigeteken, de nukleáris fegyvereket nem.⁴⁸⁰

A szerződés értelmében az Antonio, Basa, Bautista, Mactan-Benito Ebuén és Lumbia légi bázisokhoz valamint a Magsaysay laktanyához kapnak hozzáférést az amerikai erők.⁴⁸¹ Ennek keretében már P-3C és P-8A tengeri járőrgépek települtek, amelyek a vitatott területek közelében járőröznek.⁴⁸² 2016 tavaszán pedig első alkalommal telepítettek amerikai ATACMS rakétákat is.⁴⁸³ A Shangri La párbeszéden Ashton Carter védelmi miniszter meghirdette a délkelet-ázsiai tengeri biztonsági kezdeményezést, amely keretében Amerika támogatást ad a térségbeli államoknak, együttműködésben Japánnal és Ausztráliával. Ez

⁴⁷⁹ Lum – Dolven im. 2-3

⁴⁸⁰ Agreement Between the Government of the Republic of the Philippines and the Government of the United States on Enhanced Defense Cooperation; <http://www.gov.ph/downloads/2014/04apr/20140428-EDCA.pdf>; 1-10.o.

⁴⁸¹ Copp, Tara: Use of 5 bases just beginning of increased US presence in Philippines, Carter says; <http://www.stripes.com/news/use-of-5-bases-just-beginning-of-increased-us-presence-in-philippines-carter-says-1.404250>; 2016.05.17.

⁴⁸² Yeo, Mike: U.S. Navy Growing P-8 Poseidon Operations in the Western Pacific; <https://news.usni.org/2015/03/02/u-s-navy-growing-p-8-poseidon-operations-in-the-western-pacific>; 2016.05.17.

⁴⁸³ Fisher, Richard D Jr: US-Phillippines bolster military ties as China continues island building; Jane's Defence Weekly 20 April 2015; 8.o.

2016-ban 140 millió USD támogatást jelent a Fülöp-szigeteknek, Vietnammak, Indonéziának és Malajziának, a fő kedvezményezett Manila, amely ennek keretében új hajókat vásárolt, amelyekkel hatékonyabban ellenőrizheti az EEZ-jét.⁴⁸⁴ Ezt némileg beárnyékolja az új elnök Rodrigo Duterte drogellenes háborúja és belpolitikája, amely sok kritikát kapott nyugatról és ennek folyományaként megromlott a viszony az Egyesült Államokkal és Duterte többször olyan kijelentéseket tett, amely szerint inkább Kína irányába közeledne.

Vietnam

Vietnam is sokat súrlódik Kínával, mivel annak halász és kutatóhajói rendszeresen behatolnak a területi vizeire, illetve előfordult már az is, hogy kínai hadihajók rálöttek a vietnami halászsokra. Hanoi diplomáciai úton próbálja érvényesíteni akaratát és próbál nagyobb együttműködést elérni a térségben érdekelt hatalmakkal, így Pekinggel is. Másrészt a katonai kapcsolatokat erősíti Oroszországgal, az Egyesült Államokkal, Japánnal és Indiával is.⁴⁸⁵ Ugyanakkor a külkapcsolatok erősítése terén Hanoiban is megoszlanak a vélemények, vannak akik inkább Washington, mások a tradicionálisabb moszkvai szálakat részesítik előnyben. Bár az orosz-vietnami katonai kapcsolatok mindig erősek voltak, kételyek merültek fel, amikor Lavrov külügyminiszter az ellen szólt, hogy a területi vitákba külső feleket vonjanak be, mivel Moszkva nem nézi jó szemmel az amerikaiak térnyerését a Dél-kínai-tengeren.⁴⁸⁶ Ennek ellenére a kapcsolat erős és Oroszország Vietnam fő haditechnikai exportőre.⁴⁸⁷ Az utóbbi időkben jelentősen javult az amerikai-vietnami kapcsolat, 2014-ben Kerry külügyminiszter is az országba látogatott, ahol tengerészeti támogatást ígért, illetve feloldották a fegyverek exporttilalmát is a délkelet-ázsiai országba.⁴⁸⁸ A tengerészeti támogatás 2016-ban 20 millió USD volt, hogy fejlesszék Vietnam ISR képességeit.⁴⁸⁹ Emellett amerikai hadihajók is gyakrabban látogatnak vietnami

⁴⁸⁴ FACT SHEET: U.S. Building Maritime Capacity in Southeast Asia; <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/11/17/fact-sheet-us-building-maritime-capacity-southeast-asia>; 2016.05.17.

⁴⁸⁵ East Asian Strategic Review 2014; 153-157.o.

⁴⁸⁶ Dang, Du Nhat: The South China Sea: Vietnam's Limited Diplomatic Options; <http://thediplomat.com/2016/04/the-south-china-sea-vietnams-limited-diplomatic-options/>; 2016.05.17.

⁴⁸⁷ Grevatt, Jon: Medvedev seeks stronger ties in visit to Vietnam; Jane's Defence Weekly 15 April 2015; 21.o.

⁴⁸⁸ Defense of Japan 2015; 81.o.

⁴⁸⁹ FACT SHEET: U.S. Building Maritime Capacity in Southeast Asia

kikötőkbe,⁴⁹⁰ jelenleg Hanoi évi egy látogatást engedélyez a USN-nek.⁴⁹¹ 2016 tavaszán pedig Obama elnök tett történelmi látogatást a volt ellenség országába, elsőként mint hivatalban levő elnök. Indiával is erősödik a kapcsolat katonai és energetikai téren is, illetve indiai hadihajók is tiszteletüket tették Vietnamban.⁴⁹²

Vietnam számszerűen jelentős haderőt tart fenn, összesen 482 ezer fővel, ám a 4,3 milliárd USD-s védelmi költségvetés jelzi, hogy nagyon nincsenek rendben dolgok. A fő harceszközöket tekintve 1890 közepes és könnyű harckocsi (a legmodernebb a T-62), 300 gyalogsági harcjármű (BMP-1/2), 1380 PSZH (M113 és BTR), 3040 tüzérségi eszköz (30 önjáró tarack), 2 dízel-elektromos tengeralattjáró (Kilo-osztály), 2 fregatt (Gepard-osztály), 6 korvett, 10 Tarantula-osztályú rakétás gyorsnaszád, 8 partraszállító hajó, 101 harci repülőgép (33 MiG-21, 28 Szu-22, 11 Szu-27, 35 Szu-30MK2), 26 Mi-24 harci, 34 szállító (23 Mi-8/Mi-171, 11 UH-1) és 10 Ka-28 tengeralattjáró-vadász helikopter, 12-12 SA-6 és Sz-300PMU-1 légvédelmi rakétakomplexum jelenti az arzenált.⁴⁹³ 2015-2019 között Hanoi 10 milliárd USD értékben készül fejleszteni, ám a növekedés ellenére is az éves költségvetés épp csak át fogja lépni a 6 milliárd USD-t az időszak végére. A fejlesztések egyértelműen a szigetvitákhoz köthetőek, így a légierő és a haditengerészet a fő kedvezményezett. A fejlesztések tekintetében fontos az orosz kapcsolat, hiszen megállapodtak a Tarantula-osztályú rakétás korvettek, a Kh-35 hajó-elleni rakéta és az Irkut UAV vietnami licenc gyártásáról. Emellett felmerült, hogy Hanoi érdeklődik a Szu-35 vadászbombázók iránt is,⁴⁹⁴ illetve tárgyalnak a Eurofighter, JAS-39E/F, F-16, F/A-18E/F és FA-50 vadászbombázók gyártóival is, a MiG-21 és Szu-22 lecserélésére.⁴⁹⁵ Érdeklődnek az amerikai haditengerészet kivont P-3C gépei iránt is.⁴⁹⁶ Emellett rendelés alatt van 6 Kilo-osztályú tengeralattjáró,⁴⁹⁷ amelyeket felszerelnek Klub-S hajó-elleni rakétákkal. Vietnam vásárol még K-300P hajó-elleni és Spyder légvédelmi rakétákat is.⁴⁹⁸

⁴⁹⁰ US Navy Kicks Off Naval Engagement Activities with Vietnam; http://www.navy.mil/submit/display.asp?story_id=86422; 2016.05.17.

⁴⁹¹ Green – Hicks – Cancian im. 108.o.

⁴⁹² Defense of Japan 2015; 81.o.

⁴⁹³ The Military Balance 2017; 338-340.o.

⁴⁹⁴ Grevatt, Jon: Turning point; Jane's Defence Weekly 24 October 2015; 25-26. és 29.o.

⁴⁹⁵ Majumdar, Dave: Vietnam's Plan to Deter China With Western Jets; <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/vietnams-plan-deter-china-western-jets-14893>; 2016.05.17.

⁴⁹⁶ Grevatt: Turning point; 29.o.

⁴⁹⁷ Grevatt: Medvedev seeks stronger ties in visit to Vietnam; 21.o.

⁴⁹⁸ Hayton, Bill: Rights of passage; IHS Jane's Intelligence Review March 2016; 12.o.

Malajzia

Malajzia láthatóan nem akarja ingerelni Kínát és még a partjai mentén zajló kínai akciókat is figyelmen kívül hagyta, jó példa erre a James zátony, amely csak 50 mérföldre van a maláj partoktól és több száz mérföldre a legközelebbi kínai területtől, ráadásul elmerült, mégis Kína saját területként hivatkozik rá és hadihajókat járőröztet körülötte.⁴⁹⁹ Ennek ellenére természetesen nem kerülte el Kuala Lumpur figyelmét és aggodalommal tölti el a Dél-kínai-tengeren kialakult helyzet, ezért ha nem is látványosan, de a kommentek szintjén jelzi kifogásait. A kínai terjeszkedés mellett Malajziának szembe kell néznie a saját belbiztonsági problémáival is, például az ISIS oldalán harcolók visszatérésével és a fülöp-szigeteki iszlamisták betöréseivel. Ennek ellenére a védelmi költségvetés nem növekszik jelentősen.⁵⁰⁰ A helyi viszonyokat nézve Malajziának viszonylag erős és közepesen fejlett hadereje van, összesen 109 ezer katonát tart fegyverben, döntően a hadsereg kötelékében (80 ezer). 48 PT-91 harckocsi, 193 ACV3000, 103 K-200 és 512 egyéb PSZH van rendszerben, 134 vontatott tarackkal, 36 rakéta-sorozatvetővel és 10 AW109 helikopterrel. A haditengerészetnél 2 Scorpéne-osztályú dízel-elektromos tengeralattjáró, 10 fregatt, 4 korvett és 8 rakétás gyorsnaszád szolgál. A légierő eszközparkja egész modern, de ugyanarra a feladatra többféle típust tartanak rendszerben, amely egy logisztikai rémálom lehet. 11 F-5E/F, 8 F/A-18D, 18 Szu-30MKM és 10 MiG-29 vadász, valamint 3 A400M és 10 C-130 szállító, 4 KC-130 tanker és összesen 74 különböző helikopter áll rendszerben.⁵⁰¹ A repülőgépek tekintetében sokáig napirenden volt a MiG-29-ek lecserélése, szóba jött a Rafale, Gripen vagy a Super Hornet vásárlása is, de ez jelenleg eltolódott és inkább 4 új A400M szállítógépet vásároltak, illetve helikopter beszerzésen gondolkoznak.⁵⁰² 12 Cougar szállítóhelikoptert vásároltak, de a haditengerészetnek is vesznek új tengeralattjáró-vadász forgószárnyasokat. Emellett új partmenti feladatokra bevethető hajók vásárlása is tervbe van véve.⁵⁰³

Washington és Kuala Lumpur között hagyományosan erős a kapcsolat és gyakoriak a közös gyakorlatok is. Malajzia engedélyezte, hogy amerikai tengeri járőrgépek használják a légi bázisait, cserébe elképzelhető, hogy a USMC segítséget nyújt majd egy maláj partraszálló

⁴⁹⁹ Hardy: Footprints in the sand; 22. és 25.o.

⁵⁰⁰ Grevatt, Jon: Striking a balance; Jane's Defence Weekly 23 March 2016; 24-26.o.

⁵⁰¹ The Military Balance 2017; 311-313.o.

⁵⁰² Green – Hicks – Cancian im. 96.o.

⁵⁰³ Grevatt: Striking a balance; 28. és 30.o.

erő kialakításához.⁵⁰⁴ Az amerikaiak tengeri biztonság fenntartásához adnak támogatást (például kalózkodás ellen), műveleti, karbantartási és kiképzési támogatás formájában.⁵⁰⁵ Érdekes adalék, hogy az Egyesült Királyság, amely tagja az 5 hatalmi védelmi egyezménynek (Ausztrália, Malajzia, Szingapúr, Új-Zéland), 2015 elején kifejezte, hogy továbbra is elkötelezett az egyezmény mellett, illetve bár nem szól bele a területi vitákba, kész katonai erőket küldeni a Csendes-óceáni térségbe, amennyiben a helyzet megkívánja.⁵⁰⁶

Szingapúr

Szingapúr a térség talán legérdekesebb szereplője, hiszen alapvetően egy kínai etnikumú 5,78 millió lakosú városállamról van szó, amely a világ egyik legfontosabb stratégiai szűk keresztmetszetében, a Malakka-szorosban fekszik. Az ország még nyugati szemmel is kifejezetten gazdag (468,9 milliárd USD GDP (PPP), 87 100 USD GDP/fő),⁵⁰⁷ amely mellé a térség legfejlettebb és egyik legerősebb haderejével rendelkezik. Az ország bár nem szövetségese, de az Egyesült Államok egy kiemelt stratégiai partnere, amely az állandó amerikai jelenlét egyik legfőbb támogatója, miközben kerül mindenfajta a konfrontációt Kínával is, szorgalmazza a dél-kínai-tengeri rendezést, de nem avatkozik be. Emellett aktívan hozzá kíván járulni a tengeri biztonság megteremtéséhez (kalózkodás és tengeri terroristák ellen), hiszen a tengeri kereskedelem az ország gazdaságának az alapja. Évente nagyjából 100 amerikai hadihajó és 800-1000 harci gép halad át a szigetországon vagy használja létesítményeit.⁵⁰⁸ A két ország védelmi minisztere 2015 decemberében írta alá a kiterjesztett védelmi együttműködési megállapodást, amely kiterjed a katonai, politikai, stratégiai, technológiai szférára és a nem hagyományos biztonsági kihívások elleni harcra, illetve megerősítették a hosszantartó védelmi partnerséget, valamint az amerikai LCS hajók rotációs állomásoztatását is a városállamban, amely 2017-re éri majd el a négy egységes célszámot, Szingapúr engedélyezte P-8A gépek rotációs települését is. Carter védelmi

⁵⁰⁴ Green – Hicks – Cancian im. 96-97.o.

⁵⁰⁵ Southeast Asia Maritime Law Enforcement Initiative; <http://www.state.gov/r/pa/pl/240798.htm>; 2016.05.17.

⁵⁰⁶ Rahmat, Ridzwan: Hammond: UK will support allies in event of future Asia-Pacific crisis; IHS Jane's Defence Weekly 11 February 2015; 11.o.

⁵⁰⁷ Singapore; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sn.html>; 2017.03.10.

⁵⁰⁸ Green – Hicks – Cancian im. 97-100.o.

miniszter pedig köszönetet mondott az iraki és afganisztáni újjáépítésben és az ISIS elleni harchoz való hozzájárulásért.⁵⁰⁹

Mivel Szingapúr lakossága kicsi, ezért a technikai fölényre támaszkodik, ám így is 72,5 ezer fős aktív és 312,5 ezer fős tartalékos erőt tart fenn, amely 10,2 milliárd USD-s védelmi költségvetésből gazdálkodik. A hadsereg fő harceszközei között említhetjük a 96 Leopard 2 harckocsit, 572 gyalogsági harcjárművet, 54 önjáró és 176 vontatott tarackot, valamint 18 HIMARS rakéta-sorozatvetőt. A haditengerészet 4 dízel-elektromos tengeralattjárót, 6 Formidable-osztályú fregattot, 6 korvetet 29 órhajót és 4 LPD-t tart rendszerben. A légierő fő ütőerejét 40 F-15SG, 60 F-16C/D és 29 F-5E/F vadászbombázó adja, emellett 4 AEW&C, 4 KC-135 tanker, 5 KC-130 tanker/szállító és 5 C-130 szállító, 12 M-346 gyakorlógéppel és 19 AH-64D harci, 16 CH-47 nehéz, 30 közepes szállító és 10 S-70B tengeralattjáró-vadász helikopterrel rendelkezik.⁵¹⁰ A jövőben a Sjoormen-osztályú tengeralattjárókat 2 német Type-218SG egységgel kívánják lecserélni.⁵¹¹ A légierőnél az összes F-16 AESA radart kap és a hosszútávú tervekben szerepel az F-35 is, de konkrét megrendelés nincsen.⁵¹² Érdekesség, hogy mivel a városállam területe korlátozott, az eszközök és erők egy része folyamatosan külföldön állomásozik, így az Egyesült Államokban, Ausztráliában, Bruneiben, Thaiföldön, Tajvanon és Franciaországban is vannak erői.⁵¹³

Thaiföld

Az Egyesült Államok és Thaiföld szoros kapcsolata egészen 1954-ig nyúlik vissza a két ország szövetsége, Bangkok Koreában, Vietnamban, Irakban és Afganisztánban is támogatta az amerikai erőket, 2003-ban pedig megkapta a fontos nem-NATO szövetséges státuszt. Cserébe Washington eszközökkel és kedvezményes vásárlási lehetőséggel támogatta a thai haderőt, illetve a két ország katonái rendszeresen vettek részt kiképzéseken a másik

⁵⁰⁹ Carter, Singapore Defense Minister Sign Enhanced Defense Cooperation Agreement; <http://www.defense.gov/News-Article-View/Article/633243/carter-singapore-defense-minister-sign-enhanced-defense-cooperation-agreement>; 2016.05.18.

⁵¹⁰ The Military Balance 2017; 326-328.o.

⁵¹¹ Wong, Kevin: Diesel-electric subs take centre stage in Asia-Pacific waters; Jane's International Defence Review January/2015; 4.o.

⁵¹² Batey, Angus: F-35s for Singapore? Don't Hold Your Breath; <http://aviationweek.com/singapore-airshow-2016/f-35s-singapore-don-t-hold-your-breath>; 2016.05.18.

⁵¹³ The Military Balance 2017; 329.o.

országban. A hírszerzési és rendőri együttműködés is jelentős, főleg az iszlamista terrorizmus és drogkereskedelem elleni fellépés terén, amelyek Thaiföldön jelentős belbiztonsági problémát jelentenek. Azonban a 2014-es katonai puccs miatt Washington felfüggesztette a támogatásokat és lemondott több közös hadgyakorlatot.⁵¹⁴ A jelentős politikai szerepet játszó hadsereg szavatolta az Amerika-barát irányt Törökországban és Egyiptomban is, de a folyamatos nyugati elmarasztalás ezt napjainkra mérsékelte vagy megszüntette, nem kizárt, hogy a Távol-Keleten is ez előbb-utóbb bekövetkezik. Eközben Kína – szokásához híven – nem szólt bele a belpolitikai ügyekbe és az utóbbi években jelentősen javult a kapcsolata Bangkokkal gazdasági és katonai területen is.⁵¹⁵ Azonban Thaiföld – bár maga nem érintett a területi vitákban – tart a dél-kínai-tengeri helyzet eszkalációjától és általánosan a térségben romló tengeri biztonsági helyzettől (kalózkodás). Tekintettel arra, hogy magának is vannak offshore kőolaj és földgázmezői.⁵¹⁶

A 90-es évek végén bekövetkező térségbeli gazdasági összeomlás érzékenyen érintette a thai haderőt. A jelentős korszerűsítés komoly gátja az alacsony védelmi költségvetés.⁵¹⁷ Mindazonáltal még mindig Thaiföld mondhatja magáénak a térség egyik legerősebb haderejét. A szárazföldi erők 245 ezer főt számlálnak, 293 közepes (20 T-84, 105 M48 és 178 M60) és 194 könnyű harckocsival, 223 BTR-3 gyalogsági harcjárművel, 1140 PSZH (430 M113 és 450 Type-85), 32 önjáró tarackkal, 617 vontatott tarackkal és 84 rakéta-sorozatvetővel, továbbá 7 AH-1F harci, 13 többfeladatú, 5 CH-47 nehéz szállító, 12 UH-60 és 194 könnyű szállító helikopter (145 UH-1).⁵¹⁸ Az utóbbi időben Ukrajna vált az egyik fő fegyverszállítóvá, mivel 288 BTR-3 harcjárművet és 49 T-84 Oplot harckocsit vásárolt Kijevtől.⁵¹⁹ Emellett 28 VT-4 harckocsit vásároltak Kínától, amely opcionálisan 150 járműre bővíthető.⁵²⁰

A 69 850 fős haditengerészet 1 könnyű repülőgép-hordozóval (6 S-70 helikopterrel), 9 fregattal, 84 partvédő egységgel (7 korvett), 1 LPD hajóval és 58 további partraszállító

⁵¹⁴ Chanlett-Avery, Emma - Dolven, Ben - Mackey, Wil: Thailand: Background and U.S. Relations; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2015; 2-8.o.

⁵¹⁵ Thailand-China continue to reinforce relations in all dimensions;
<http://www.thaigov.go.th/index.php/en/government-en1/item/93939-93939>; 2016.05.18.

⁵¹⁶ Green – Hicks – Cancian im. 79.o.

⁵¹⁷ Saw, David: Thailand navigates troubling times; Military Technology 11/2015; 28.o.

⁵¹⁸ The Military Balance 2017; 334-335.o.

⁵¹⁹ Saw: Thailand navigates troubling times; 30.o.

⁵²⁰ Grevatt, Jon: Thailand to procure MBT-3000 tanks from China;
<http://www.janes.com/article/60340/thailand-to-procure-mbt-3000-tanks-from-china>; 2016.05.30.

egységgel rendelkezik, 2 P-3 Orionnal és 25 helikopterrel. A tengerészgyalogos fegyvernem (23 ezer fő) két gyalogezredet és 1-1 felderítő és kétélű zászlóaljat foglal magába.⁵²¹ Tengerészeti téren a két legfontosabb beszerzés, hogy Dél-Koreától két DW3000H fregattot, illetve Kínától három Type 039A dízel-elektromos tengeralattjárót vásárolnak.⁵²² A légierő 46 ezer főt számlál, 25 F-5E/F, 53 F-16A/B és 12 JAS-39C/D vadászbombázójával kimondottan erősnek számít. Emellett 2 Saab 340 Erieye AEW&C, 50 szállító (12 C-130H), 110 kiképző géppel (16 Alpha Jet és 27 L-39 könnyű vadászbombázónak is alkalmas) és 21 helikopterrel rendelkezik.⁵²³

Indonézia

Indonézia nemcsak a térség legnagyobb területű és népességű, de egyben a világ legnagyobb muzulmán népességű országa, a 258 milliós ország 87%-a iszlám, míg 10% keresztény vallású. A gazdasági adatokat tekintve, a 2016-os 3028 milliárd USD-os GDP (PPP)⁵²⁴ világszinten is elég jónak számít, ám a 11 700 USD GDP/fő már közel sem.⁵²⁵ Indonézia elmúlt közel két évtizede nem volt mentes a politikai és gazdasági problémáktól, ám napjainkra úgy tűnik, hogy jó úton halad a stabilitás és demokratizálódás felé, ugyanakkor elmondható, hogy inkább a belső problémák kötik le és ellentétben Kínával vagy Indiával, nem akar jelentős globális szereplővé válni. Ám aktívan részt vesz regionális kezdeményezésekben, mindenekelőtt az ASEAN-ban, de megemlítenéd, hogy Malajziával, Szingapúrral és Thaifölddel 2005 óta koordinált tengeri megfigyelőrendszert működtet, illetve járőrözést végeznek a kalózkodás felszámolására.⁵²⁶ A Malakka-szoros körüli vizek számítanak jelenleg a világon a kalózkodás által leginkább fertőzött területnek.⁵²⁷

Ez azonban a legkevésbé sem egyszerű feladat, hiszen csak Indonézia 17 ezer szigetet számlál, amely ideális terep a tengeri rablóknak, illetve a hatékony közigazgatást is

⁵²¹ The Military Balance 2017; 335-336.o.

⁵²² Saw: Thailand navigates troubling times; 31.o.

⁵²³ The Military Balance 2017; 336.o.

⁵²⁴ Ez egyben a térség legmagasabb GDP-je is.

⁵²⁵ Indonesia; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/id.html>; 2017.04.01.

⁵²⁶ Kliman, Daniel M. - Fontaine, Richard: Global Swing States - Brazil, India, Indonesia, Turkey and the Future of International Order; enter for a New American Security and the German Marshall Fund of the United States; 2012; 14-15. és 23.o.

⁵²⁷ Sjolín, Sara: Forget Somalia — this is the new sea piracy hot spot;

<http://www.marketwatch.com/story/forget-somalia-this-the-new-sea-piracy-hot-spot-2015-10-07>; 2016.05.31.

megnehezíti. Pontosán emiatt az eddigi védelempolitika inkább a belbiztonságra koncentrált és a fegyveres erők is elsősorban gerillák és terroristák elleni harcra készültek, így az elmúlt évtizedekben komoly sikereket értek el a felszámolásukban. Ettől a befelé fordulástól némi elmozdulás következett be. Jakarta és Peking kapcsolatai relatíve jók és területi viták sincsenek a két ország között, azonban az egyre határozottabb kínai terjeszkedés a Dél-kínai-tengeren és a Vietnammal és Fülöp-szigetekkel való egyre kiélezettebb vita, egyáltalán nem talált pozitív fogadtatásra Indonéziában sem, tekintettel, hogy bár közvetlenül nem vesz részt a vitában, az mégis a partjaihoz kínos közelségben levő területeket érint. A Kínával való direkt konfrontációt a továbbiakban is minden bizonnyal kerülni fogják. Ellenben cél egy olyan hatékony haderő kialakítása, amely a következő évtized közepére képes lehet az offshore területek védelmére is, ebből adódóan a haditengerészet és a légierő fog előnyt élvezni a fejlesztésekben. Ehhez növelni kívánják a védelmi költségvetést is, amely jelenleg nagyjából 9 milliárd USD, a célszám pedig a GDP 1,5%-a.⁵²⁸

Az indonéz szárazföldi erő 300 ezer főt számlál, a főbb haditechnikai eszközök közé 49 Leopard 2A4, 275 AMX-13 és 60 Scorpion harckocsi, 37 Marder 1 gyalogsági harcjármű és több mint 500 különböző PSZH, 9 önjáró és 133 vontatott tarack és 36 rakéta-sorozatvető, továbbá 6 Mi-35 harci, 26 UH-1, 17 Mi-17 és 20 Bo-105 többcélú helikopter tartozik. A 65 ezer fős haditengerészet 2 Type-209 dízel-elektromos tengeralattjáróval, 12 fregattal, 84 partvédő őrhajóval (20 korvett),⁵²⁹ 5 LPD és 26 egyéb partraszállító hajóval rendelkezik. A 20 ezer fős tengerészgyalogság egy különleges műveleti zászlóaljba és nagyjából 3 dandárba van szervezve. Rendelkezik úszó harckocsikkal (55 PT-76), valamint többféle harcjárművel (AMX-10, AAV7, BMP-2/3, BTR-50/80). A 30 100 fős légierő 12 F-5E/F, 23 F-16A/B/C/D, 4 Szu-27SK és 11 Szu-30 vadászbombázót, valamint 6 tengeri járőr, 1 KC-130 tanker, 50 szállítógépet (15 C-130B/H/J), 109 kiképző gépet (30 Hawk és 15 T-50 alkalmas könnyű vadászbombázónak, + 15 EMB-314 Super Tucano gerilla ellenes feladatokra), illetve 30 helikoptert (10 Puma) tart szolgálatban.⁵³⁰

A haderő fejlesztése folyamatban van, így például a szárazföldi erőknek 2012-ben 100 Leopard 2A4 és 43 Marder 1A3-t rendeltek. Véleményem szerint ez komoly minőségi ugrás, ám az ország szigetvilága miatt ezeket a páncélosokat nem tudja megfelelően használni.

⁵²⁸ Grevatt, Jon: Indonesian intent; Jane's Defence Weekly 15 October 2014; 26-31.o.

⁵²⁹ Ezek többsége hajó-elleni rakétával fel van szerelve.

⁵³⁰ The Military Balance 2017; 295-298.o.

Ezért inkább a légi mozgékony csapatok irányába kellene elmozdulni, itt érezhető minimális előrelépés a 8 AH-64E harci és 20 B-412 szállító helikopter vásárlásával. A haditengerészetnél viszont komoly fejlesztést jelent a 3 új továbbfejlesztett, dél-koreai gyártású Type-209 tengeralattjáró vásárlása, amelyek 2017-től állhatnak szolgálatba. Emellett új fregattok és korvettek vásárlása is napirenden van. Megjegyzendő, hogy a védelmi ipari együttműködés nagyon erős Indonézia és Dél-Korea között. A tengeralattjárók mellett, az indonézek beszálltak a lopakodó KF-X vadászbombázó fejlesztésébe is.⁵³¹ 2012-ben Jakarta 24 használt F-16C/D-t vásárolt az Egyesült Államoktól, amelyeket Block 52 szintre korszerűsítve adnak át, ezekkel a régi F-5-eket váltják le.⁵³²

Az Egyesült Államokkal hagyományosan jók voltak Indonézia kapcsolatai, amelyek ugyan a 90-es években törést szenvedtek, de a terrorizmus elleni háború kiszélesedésével újra javuló pályára léptek. Yudhoyono kormánya (2004-2014) alatt folyamatosan javult a viszony, 2010-ben pedig Obama elnökkel partnerségi szerződést is kötöttek, amely kiterjed a biztonságra, gazdasági fejlesztésre, oktatásra, kultúrára és tudományokra is. A kapcsolat komoly eleme a védelmi együttműködés, amely keretében az amerikaiak kiképzési támogatást nyújtottak, továbbá a védelmi beszerzések terén is nő az USA részaránya. Egyre több a haditengerészeti és egyéb közös katonai gyakorlat is, miközben a civil szférában Washington támogatást nyújt a demokratikus intézményrendszer kiépítésében. Jakarta Ausztráliával is szoros védelmi együttműködést alakított ki.⁵³³

Amerikai érdekek Délkelet-Ázsiában

Az Egyesült Államok stratégiai érdekeit Délkelet-Ázsiában négy területre lehet osztani: 1, a szabad hajózás biztosítása, 2, gátat szabni a kínai geostratégiai törekvéseknek, 3, terrorizmus elleni harc, 4, ezek biztosítására szövetségi és partneri rendszer kialakítása. Ebben a tekintetben jó alapot szolgál a már meglévő szövetségi rendszer, hiszen a Fülöp-szigetek és Thaiföld régi szövetségesei Washingtonnak, illetve Indonéziával, Szingapúrral és Malajziával is hagyományosan jók a kapcsolatai, míg a közelmúltban Vietnammal is

⁵³¹ Grevatt: Indonesian intent; 30-32.o.

⁵³² Drwiega, Andrew: Indonesia faces force modernisation and border challenges; Military Technology 10/2014; 25.o.

⁵³³ Green – Hicks – Cancian im. 104-105.o.

kibővült ez a kör. Arra viszonylag alacsony az esély, hogy ezeket az országokat szövetségbe tudja kovácsolni. Hiába az ASEAN tagság, sok tekintetben riválisai egymásnak, elég arra gondolni, hogy a szigetviták ügyében Kínával és egymással is szemben állnak. Másrésztől nem mindenki vesz részt a vitában sem, illetve több ország erősen függ Kína gazdasági jóindulatától, így azt nem akarja kockáztatni, főleg ha nem muszáj. Ezért Thaiföld és Indonézia mértéktartó ez ügyben, de még Malajzia is, holott ő részese a területi vitáknak. A kicsi és szegény ASEAN tagok barátságát pedig, mint Mianmar, Laosz vagy Kambodzsa, Kína megvásárolta. Ezért, ha csak Peking nem kezd agresszív terjeszkedésbe, akkor nem valószínű, hogy ezek az országok katonai szövetségre lépnek, ezért Kína is óvatos, mivel ezt mindenképpen szeretné elkerülni. Ám így is sok probléma van még, amelyben az Egyesült Államok szívesen segít, legyen szó kínai terjeszkedésről vagy iszlamista gerillákról, terroristákról vagy kalózkodásról, mivel ilyen módon is előmozdíthatja a szorosabb kétoldalú kapcsolatokat, ráadásul erre az igény is megvan a másik oldalon. Erre kiváló példákat láthattunk a Fülöp-szigetek, Indonézia és Vietnam esetében. Japán és India térségbeli fokozottabb szerepvállalását is támogatnák az itteni államok, hogy ellensúlyozzák Kína növekvő katonai befolyását. Azt is érdemes kiemelni, hogy a hozzáférést gátló/területmegtagadó eszköztár fejlesztése milyen ugrásszerűen nőtt Délkelet-Ázsiában és a tágabb térségben. Ausztrália, Indonézia, Szingapúr, Tajvan, Thaiföld és Vietnam is új tengeralattjárókat vásárol,⁵³⁴ de említhetjük, hogy a térségbeli államok többségénél a vadászbombázó és/vagy partvédő hajó-elleni rakéták beszerzése is napirenden van, amely nyilvánvaló oka a megélt kínai haditengerészeti jelenlét. A fokozottabb amerikai jelenlét érzékeltetésére ismét csapatok települnek a Fülöp-szigetekre és katonai légi és vízi járőrözést folytatnak a vitatott területek közelében, így amerikai és kínai repülők és hadihajók többször találkoztak az elmúlt időkben, nem éppen baráti körülmények között, Peking pedig tiltakozott, mondván az amerikai egységek behatoltak a „felségvízeikre”.⁵³⁵

A Trump adminisztráció folytatni kívánja a fenti műveleteket, annál is inkább mivel szerintük Obama „tehetetlen” hozzáállása sarkallta aktívabb cselekvésre a kínaiakat. Ezért egy jóval konfrontatívabb amerikai jelenléttel lehet számolni, Tillerson szerint hajlandóak nagyobb kockázatot is vállalni és Mattis-el együtt felszólították Pekinget az ENSZ

⁵³⁴ Wong im. 4.o.

⁵³⁵ Hayton im. 12-13.o.

egyezmények tiszteletben tartására. A védelmi miniszter Tokióban azt is kifejezte, hogy az Egyesült Államok innentől nagyobb szerepet vállal a térségben a szabad hajózás fenntartásában. Az amerikai kormányzat azt is sérelmezte, hogy Kína úgy kezdett szigetépítésbe, hogy előtte nem konzultált velük és kérte a beleegyezésüket.⁵³⁶ Felmerült az is, hogy akadályozni kellene az épített szigetekhez való kínai hozzáférést. A másik véglet Steve Bannon – az elnök volt stratégiai tanácsadója – aki szerint egy évtizeden belül akár háborúra is sor kerülhet az USA és Kína között a Dél-kínai-tenger felett. Mindenesetre Mattis hangsúlyozta, hogy Washington elsősorban diplomáciai megoldásban gondolkoznak.⁵³⁷ A helyzetet a kínai fél sem könnyíti meg, például 2016 decemberében elfogtak egy amerikai UUV-t a Fülöp-szigetek közelében, távol a Kína által követelt területektől. Mások arra hívják fel a figyelmet, hogy az amerikaiak hatékonyabbak lehetnének, ha nem szelektív kritikákat fogalmaznának meg, hanem ugyanolyan mércével kellene elítélni és felszólítani az összes térségbeli államot az UNCLOS betartására.⁵³⁸

Az Iszlám Állam felemelkedése a térségre is kihat, mivel a korábban az al-Kaidát támogató csoportok közül többen már az ISIS-nak tettek hűségesküt, köztük az indonéz Jemaah Islamiyah és a fülöp-szigeteki Abu Sayyaf is, emellett Délkelet-Ázsiából és Ausztráliából is több százan csatlakoztak a Szíriában és Irakban harcoló dzsihadistákhoz.⁵³⁹ A legnagyobb félelmet Délkelet-Ázsiában is az okozza, hogy mi lesz, ha majd egyszer ezek a terroristák visszatérnek. Valószínűleg szítják majd a radikalizmust, terrorakciókat hajtanak végre, illetve kiképzik az újonc dzsihadistákat. Attól is tartanak, hogy más radikálisok tudásukat a propagandájuk terjesztésére, a kormányok destabilizálására, valamint a helyi gazdasági, segély- és oktatási programok bedöntésére használják majd. Ráadásul az ISIS pénzzel is támogathatja az itteni csoportokat.⁵⁴⁰ Igaz arra kicsi az esély, hogy a szélsőségesek lángba borítsák a térséget, de mindenki el akarja kerülni, hogy ismét biztonságos bázisokat építsenek ki szerte a régióban, mint ahogyan azt tették 2001 szeptembere előtt, és folyamatos belbiztonsági káosszal fenyegetessék az ASEAN államok stabilitását. Az itteni államok számíthatnak az USA és Ausztrália további támogatására a dzsihadisták elleni harcban.

⁵³⁶ Townshend

⁵³⁷ Bitzinger

⁵³⁸ Shirk, Susan: Trump and China; Foreign Affairs March-April 2017; 25-26.o.

⁵³⁹ Roul, Animeh: Returnee threat; Jane's Intelligence Review March 2015; 22-23.o.

⁵⁴⁰ Ahn, S. James – Hamon, David: Premonitions of an ISIS Homecoming in Southeast Asia; http://www.anser.org/babrief_ISIS-Southeast-Asia; 2016.05.31.

50. kép A Dél-kínai tenger és a különböző országok által követelt területek.

53. kép Az Egyesült Államok régóta segíti anyagi és kiképzési támogatással az ASEAN több államát, hogy hatékonyabban vehessék fel a harcot a szélsőséges iszlamista csoportokkal, kalózzokkal vagy szervezett bűnözői körökkel. A képen egy amerikai tengerészgyalogos és egy filippínó katona közös lövészetben.

55. kép A szélsőséges iszlamizmus változatlanul fenyegeti Délkelet-Ázsiát, sőt közvetve és közvetlenül Indiát, Kínát és Ausztráliát is. Ezért az ellenük való harc a térségbeli államok és a nagyhatalmak közös érdeke.

51. kép Az Indonéz légierő viszonylag fejlett, de kisszámú. A térségben komolyabb légierővel csak Szingapúr és Thaiföld rendelkezik. A képen indonéz Szu-27 és Szu-30 gépek ausztrál Hornetek társaságában.

52. kép A kínai szigetépítések alapjaiban változtatták meg a térség hatalmi térképét, amely több országot kül- és védelempolitika terén is az Egyesült Államok felé sodort.

54. kép A térségbeli feszültségek miatt az USA LCS hajókat telepít Szingapúrba, hogy közelebb legyenek a potenciális – dél-kínai-tengeri – válságfóókhoz.

56. kép A thaiföldi katonai puccs súlyosan károsította az amerikai-thai kapcsolatokat az Obama kormányzat alatt. Ezzel párhuzamosan viszont megerősödött a kínai kapcsolat Amerika egyik legfontosabb térségbeli szövetségésénél.

Ausztrália

Ausztrália bár egy kontinensnyi méretű ország (7 682 300 km²), lakossága, a maga 22,99 millió főjével relatíve kevés, akár a területhez viszonyítva vagy a környező délkelet-ázsiai országokhoz képest, a távolabbi Kínáról és Indiáról nem is beszélve. Ennek ellenére 1189 milliárd USD-os GDP-je (PPP) és 48 800 USD/fő kimagaslónak számít világszinten is.⁵⁴¹ Gazdagsága, fejlettsége és korszerű hadereje révén a térségben, különösen az óceániai térségben és Délkelet-Ázsiában is abszolút regionális hatalomnak számít.

Védelempolitika és haderő

A 2013-as Nemzeti Biztonsági Stratégia négy fő célt tűzött ki: biztosítani a lakosság biztonságát és ellenálló képességét, megvédeni és megerősíteni az ország szuverenitását, biztosítani az ország értékeit, infrastruktúráját és intézményrendszerét, illetve támogatni a kedvező nemzetközi környezetet. Ehhez Canberra növeli a tevékenységét az Ázsia-csendes-óceáni térségben, integrált kiber-politikát dolgoznak ki és hatékony partnerségeket építenek ki. A térségben az Egyesült Államok mellett Ausztrália Új-Zélanddal, Japánnal és Dél-Koreával tart fenn nagyon szoros kapcsolatot, amelyben komoly szerepet játszanak az azonos demokratikus alapok. Az utóbbi években pedig Indiával is mélyítette a kapcsolatot, ugyanis mint a térség fontos hatalmával, Canberra szeretne stratégiai partnerséget kialakítani. Délkelet-Ázsiában Indonéziával, Szingapúrral és Malajziával erősek a kapcsolatok, illetve rendszeres a biztonsági-védelmi együttműködés is, míg Kelet-Timor stabilizálásában is aktív szerepet játszik Ausztrália. Az utóbbi időkben pedig a kínai kapcsolat vált az egyik legfontosabbá, hiszen egy világszinten is meghatározó szereplőről van szó, ezért üdvözik a békés felemelkedését és kerülik azt, hogy bármiféleképpen ellenségként tekintsenek rá.⁵⁴² Kína egyébként napjainkra már az ország legnagyobb kereskedelmi partnere, az exportot 33,7%-al, míg az importot 20,5%-al uralja. Nem mellesleg egy 3,1%-os kínai etnikum él a kontinensnyi országban.⁵⁴³

⁵⁴¹ Australia; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/as.html>; 2016.05.12.

⁵⁴² Defense of Japan 2016; Ministry of Defense; 2016; 69-74.o.

⁵⁴³ Australia

2013-ban Tony Abbott kormánya lépett hatalomra, amely a védelempolitika irányát nem igazán érintette, azonban az új miniszterelnök a védelmi költségvetések addigi vágásával nem értett egyet, ezért növelni akarja a költségvetést és megerősíteni a haderőt, miközben aktívabb nemzetközi szerepet vállal. Így a következő években nőttek a katonai kiadások és új felszereléseket szereznek be a haditengerészetnek és a légierőnek.⁵⁴⁴ Az új kormány célként tűzte ki az amerikai és japán kapcsolatok további erősítését.⁵⁴⁵

A 2016-os Védelmi Fehérkönyv szerint a belátható jövőben rendkívül kicsi az esélye, hogy Ausztráliát támadás érje, azonban a védelmi tervezés terén regionális és globális szemléletet kell követni, tekintetbe véve az ország érdekeit. A közeljövő legfőbb fenyegetései között említik a terrorizmust, a regionális instabilitást, a kibertámadásokat és növekvő katonai képességeket, itt Kínát említve. A védelmi stratégia fő irányvonalai közül az első az ország fegyveres védelme, beleértve a légi és tengeri kommunikációs és az északi megközelítési vonalak biztosítását. A regionális stabilitás megőrzése és a délkelet-ázsiai tengeri biztonság elősegítése, végül stabil Indo-Pacifikus térség és a törvényeken alapuló globális rend kialakítása. Ennek érdekében szorosan együttműködnek az Egyesült Államokkal. A haderő képességeit a legmagasabb szinten kívánják tartani, amely alkalmas az ország védelmére és nemzetközi műveletekben való részvételre is. Ennek támogatására fejlesztik az ISR, valamint az űr és kiber képességeket is. Megerősítik a hazai védelmi ipart, kiemelve a hajógyártást, és növelik a haderő képességét, hogy részt vehessen nemzetközi műveletekben. Gyakrabban vesznek majd részt a csapatok nemzetközi gyakorlatokon, növelik az együttműködést más országokkal, köztük az USA-val, Japánnal, Dél-Koreával, Kínával, Új-Zélanddal, Indiával, Szingapúrral és Indonéziával. Növelik a nemzetközi szerepvállalást és ezzel párhuzamosan a haderő mozgékonyágát. Az aktív erő létszámát 62 400 főre emelik és átalakítják a tartalékos rendszert. A megvalósításhoz 2020-2021-ig a védelmi költségvetés 42,4 milliárd dollárra nő és 2026-ig újabb 29,9 milliárd dollárt költenek fejlesztésre.⁵⁴⁶

Ausztrália jelenleg több mint 57 800 katonát tart fegyverben és további 21 ezer tartalékos hívható be. A szárazföldi haderő több mint 29 000 aktív és 13 200 tartalékost számlál. Habár a fegyveres erők elsődleges feladata a haza védelme, az ausztrál hadsereg sokkal inkább egy missziós haderő és, ahogyan korábban is tette a hazai területektől távolabb, expedíciós

⁵⁴⁴ Defense of Japan 2016; 70.o.

⁵⁴⁵ Bruni, John: Status anxiety; Jane's Intelligence Review October 2015; 29.o.

⁵⁴⁶ 2016 Defence White Paper; Ministry of Defence; 2016; 14-24.o.

műveletekben védi a nemzeti érdekeket. Ausztrália átlagosan 3000 főt tart állandó jelleggel külföldön. A szárazföldi haderő 3 gépesített gyalogos dandárból és egy kétéltű zászlóaljából áll, illetve rendelkezik még egy csapatrepülő dandárral és egy-egy különleges műveleti (SASR) és különleges műveleti műszaki ezreddel, 2 kommandó ezreddel és egyéb szakcsapatokkal. A tartalékos erők további 6 könnyűgyalogos dandárt, 3 felderítő alakulatot, 3 harci műszaki ezredet és egy hadosztályparancsnokságot foglalnak magukba. A szárazföldi erők eszköztárába tartozik 59 M1A1 harckocsi, 253 ASLAV-25 gyalogsági harcjármű, 431 M113 PSZH és 1020 Bushmaster IMV MRAP jármű, 54 155 mm-es M777 vontatott tarack, továbbá a csapatrepülő dandár 10 CH-47D/F nehéz szállító, 34 S-70 Black Hawk, 38 MRH90 (NH90) csapatszállító és 22 Tiger harci helikoptere.⁵⁴⁷ A közeljövő legfontosabb beszerzése lesz a hadseregnek 450 új gyalogsági harcjármű az M113-ok leváltására.⁵⁴⁸ A helikopterpark terén is bővülés lesz, további 21 MRH90⁵⁴⁹ és 10 CH-47F-t⁵⁵⁰ is beszereznek. Emellett a Bell és a BAE ajánlja az AH-1Z harci helikoptert az ausztrál haderőnek, amely kiválóan alkalmas lenne hajófedélzeti üzemelésre is.⁵⁵¹

A 14 400 fős haditengerészet 2 Canberra-osztályú helikopter-hordozó rohamhajóval, 6 Collins-osztályú dízel-elektromos tengeralattjáróval, 3 Adelaide- (Perry-osztály) és 8 ANZAC-osztályú (Meko 200-osztály) fregattal, 15 parti őrhajóval, 6 aknamentesítő és 2 partraszállító egységgel operál. A haditengerészeti légierőhöz 24 MH-60R és 9 S-70B tengeralattjáró-vadász és 6 NH90 szállítóhelikopter tartozik.⁵⁵² A legfontosabb projektek között van 3 új 7000 tonnás Hobart-osztályú légvédelmi romboló (Álvaro de Bazán-osztály, Aegis)⁵⁵³ és 8 új fregatt.⁵⁵⁴ 2016 áprilisában döntöttek arról, hogy a francia DCNS-től 12 módosított Barracuda-osztályú dízel-elektromos tengeralattjárót vásárolnak 50 milliárd USD-

⁵⁴⁷ The Military Balance 2017; 270-271.o.

⁵⁴⁸ Land 400: Seven success factors underpinning the plan to modernise Army's armoured fighting vehicle; <http://www.army.gov.au/Our-future/Projects/Project-LAND-400/Armoured-fighting-vehicles>; 2016.05.13.

⁵⁴⁹ MRH90; <http://www.army.gov.au/Our-future/Projects/Aviation-projects/MRH90>; 2016.05.13.

⁵⁵⁰ 2016 Defence White Paper; 19.o.

⁵⁵¹ Grevatt, Jon: Singapore Airshow 2016: Bell, BAE Systems Australia to promote AH-1Z Viper to ADF; <http://www.janes.com/article/58078/singapore-airshow-2016-bell-bae-systems-australia-to-promote-ah-1z-viper-to-adf>; 2016.05.13.

⁵⁵² The Military Balance 2017; 271-272.o.

⁵⁵³ Air Warfare Destroyer (AWD); <http://www.navy.gov.au/fleet/ships-boats-craft/awd>; 2016.05.13.

⁵⁵⁴ Bruni im. 28.o.

ért, amelyek 2030-tól állnak szolgálatba.⁵⁵⁵ A beszerzések között szerepel még 20 MH-60 helikopter,⁵⁵⁶ ugyanakkor a 12 F-35B-t törölték, amelyek a Canberra-osztályú hordozókra kerültek volna.⁵⁵⁷

A 14 400 fős állományú légierő is igen modern, összesen 71 F/A-18A/B, 24 F/A-18F és 2 F-35A vadászbombázóval. 1 EA-18G elektronikai hadviselési, 1 P-8A és 15 AP-3C tengeri járőr gép, 6 E-7A AEW&C, 5 KC-30A (A330 MRTT) tanker, valamint 8 C-17-es nehéz szállító és 12 C-130J és 3 C-27J közepes szállító is a RAAF kötelékébe tartozik.⁵⁵⁸ A RAAF szeretett volna vásárolni F-22 Raptorokat is – de akárcsak Japán és Izrael esetében – az Egyesült Államok ezt elutasította. Ellenben vásárolhat a szintén 5. generációs F-35A-ból, amelyekből 2023-ig 72 darabot akarnak rendszeresíteni.⁵⁵⁹ Emellett vásárolnak még 11 EA-18G elektronikai hadviselési gépet,⁵⁶⁰ 8 P-8A tengeri járőrgépet,⁵⁶¹ és további 8 C-27J szállítógépet,⁵⁶² illetve 2 KC-30A-t.⁵⁶³

Az amerikai-ausztrál szövetség és az ANZUS

A két ország szövetsége stratégiai fontosságú a térségben, nemcsak geostratégiai okok miatt, hanem a közös angolszász gyökerek, illetve a demokratikus berendezkedés miatt is. A szoros szövetség fontos alapja a II. világháború, amikor a japán villámháború megsemmisítette vagy Indiába szorította vissza az Ázsiában tartózkodó brit csapatokat, miközben az ausztrál katonák a brit érdekekért harcoltak Észak-Afrikában. Ez hozzájárult ahhoz, hogy Canberra az Egyesült Államok személyében találta meg új legfőbb szövetségését.

⁵⁵⁵ Wroe, David: France wins \$50b contract to help build Australia's new submarines; <http://www.smh.com.au/federal-politics/political-news/france-wins-50b-submarine-contract-20160425-goeuxh.html#ixzz48XWM4ig4>; 2016.05.13.

⁵⁵⁶ Scott, Richard: First MH-60R helicopters delivered to Denmark; <http://www.janes.com/article/60282/first-mh-60r-helicopters-delivered-to-denmark>; 2016.05.13.

⁵⁵⁷ Osborn, Kris: Australian Navy Backs Off From F-35B Joint Strike Fighter; <http://www.defensetech.org/2015/07/10/australian-navy-cancels-order-for-the-f-35b-joint-strike-fighter/>; 2016.05.13.

⁵⁵⁸ The Military Balance 2017; 272.o.

⁵⁵⁹ F-35A Lightning II; http://www.airforce.gov.au/Technology/Future_Acquisitions/F-35A_Lightning_II/?RAAF-ZRnYQHJUH1u0e44uR32oIOT1rt+Ym4K3; 2016.05.13.

⁵⁶⁰ Pittaway, Nigel: Introducing Growler; Air International August/2015; 56.o.

⁵⁶¹ Ahmedullah, Mohammed: Defence from, of and for Australia; Military Technology; 10/2014;32.o.

⁵⁶² 2016 Defence White Paper; 19.o.

⁵⁶³ Royal Australian Air Force to acquire two more Airbus A330 MRTTs; <https://airbusdefenceandspace.com/newsroom/news-and-features/royal-australian-air-force-to-acquire-two-more-airbus-a330-mrtts/>; 2016.05.13.

A II. világháborút követően a Távols-Keleten lezajló kommunista terjeszkedés sok aggodalomra adott okot. Ezért 1951. szeptember 1-én San Francisco-ban, Ausztrália, Új-Zéland és az Egyesült Államok kölcsönös védelmi szerződést kötött, amely az ANZUS elnevezést kapta. A szerződés 1952. április 29-én lépett hatályba.⁵⁶⁴ Az ANZUS sosem lett olyan magas fokon integrált szervezet, mint a NATO, ugyanakkor rendszeres az egyeztetések kormányzati, illetve alacsonyabb szinteken. 1985-ben törés következett be a szövetségben, miután Ausztrália és Új-Zéland, 11 másik csendes-óceáni állammal aláírta a Dél-Csendes-óceáni Atomfegyvermentes Övezet Szerződését. Az új-zélandi munkáspárti kormány ezt követően kitiltotta az amerikai hadihajókat a kikötőikből, mondván, hogy azok vagy nukleáris meghajtásúak vagy atomtölteteket is hordozhatnak. Ezért 1986-ban Washington felfüggesztette a szigetország ANZUS tagságát.⁵⁶⁵ A tanácsból való felfüggesztés után immár csak bilaterális találkozókra került sor az amerikai és ausztrál külügyminiszterek között. Ausztrália hűségese szövetségeseinek bizonyult, hiszen katonáit Koreába, Vietnamba, Irakba és Afganisztánba is elküldte.

Canberra elkötelezettsége változatlan, hiszen a 2016-os Fehér Könyvben is kiemelik, hogy az elmúlt 70 évben a béke és stabilitás fenntarthatatlan lett volna az Egyesült Államok aktív katonai jelenléte nélkül a térségben. Amerika Ausztrália legfontosabb stratégiai partnere, ezért szövetségüket – amelyet Ausztrália biztonságának az alapjának tekint – még több területre akarja kiterjeszteni, tovább mélyítve azt.⁵⁶⁶ Ellenben Canberra részéről egyfajta félelem is megfigyelhető, hogy az USA és Kína között találhatja magát, ezért annak örülnének a legjobban, ha a két nagyhatalom között fennmaradna a status quo, ám nem hisznek abban, hogy ez sokáig fenntartható lenne anélkül, hogy Peking megkísértené a térségbeli amerikai elsőséget. Ezért már a 2013-as Fehér Könyvben is kimondták, hogy nem akarnak Amerika és Kína között választani.⁵⁶⁷

Az Egyesült Államok számára is felértékelődött Ausztrália, mivel stratégiai fekvése kiváló, hiszen hozzáférést biztosít Délkelet-Ázsiához, az Indiai-óceánhoz és a dél-csendes-óceáni területekhez is. Mindezt úgy, hogy elegendő biztonsági távolságra van Kínától, így az itteni

⁵⁶⁴ SECURITY TREATY BETWEEN AUSTRALIA, NEW ZEALAND, AND THE UNITED STATES OF AMERICA; <http://www.austlii.edu.au/au/other/dfat/treaties/1952/2.html>; 2016.05.13.

⁵⁶⁵ Australia, New Zealand, United States (ANZUS); <http://www.globalsecurity.org/military/world/int/anzus.htm>; 2016.05.13.

⁵⁶⁶ 2016 Defence White Paper; 14-15.o.

⁵⁶⁷ Mills, Chris: The United States' Asia-Pacific Policy and the Rise of the Dragon; Australian Defence College Centre for Defence and Strategic Studies; 2015; 4-5.o.

bázisok kevésbé sérülékenyek mint például a Japánban, Okinaván, a Fülöp-szigeteken vagy Guamon levők, miközben jóval közelebb van mint Alaszka, Hawaii vagy a nyugati part. Ezért amerikai részről igen intenzíven keresik az állandó állomásoztatás lehetőségét. Az erők szétszórtabb állomásoztatása jegyében Obama még 2011-ben bejelentette, hogy egy 2500 fős tengerészgyalogos MAGTF-t akarnak az észak-ausztráliai Darwinba telepíteni, amely 2017-re már teljes létszámmal települ.⁵⁶⁸ Az első bőrnyakúak 2012-ben érkeztek, akiket Robertson Barracks-ban helyeztek el, a RAAF darwin-i légi bázisáról pedig négy gép (CH-53 vagy MV-22) üzemel.⁵⁶⁹ Az ide érkező erők 6 hónapos rotációban települnek.⁵⁷⁰ 2016-ban felmerült az is, hogy B-1B bombázókat telepítenének Ausztráliába, ahonnan könnyebben érhetnék el a délkelet-ázsiai vizeket.⁵⁷¹ 2017. március 1-én szállt le az első Lancer, amely a B-52-k mellett részt vesz a „folyamatos bombázó jelenlétben”.⁵⁷² Arról is tárgyalások folynak, hogy a perth-i hadikikötőhöz is nagyobb amerikai hozzáférést engedélyezzenek.⁵⁷³ Washington Japán mellett Ausztráliára számíthat a leginkább a térségben, akik önmagukban is jelentős ellensúlyt képezhetnek Kína ellenében is, kiegészülve Indiával pedig abszolút regionális ellensúlyt jelentenének még az amerikai erők nélkül is. Természetesen Kína tiltakozik az amerikai erők déli kontinensre települése ellen, mivel azt a bekerítő stratégia részének tartják. Azonban, bár az ausztrálok nem akarnak ellenségeskedést, tudják, hogy hosszútávon egyedül Kína képes megváltoztatni a stratégiai egyensúlyt a térségben.⁵⁷⁴

⁵⁶⁸ Schubert - James

⁵⁶⁹ Marine Rotational Force - Darwin (MRF-D); <http://www.globalsecurity.org/military/agency/usmc/spmagtf-d.htm>; 2016.05.13.

⁵⁷⁰ About Marine Rotational Force – Darwin;

<http://www.marforpac.marines.mil/Units/MarineRotationalForceDarwin/AboutMRFDarwin.aspx>; 2016.05.13.

⁵⁷¹ Leone

⁵⁷² Gordinier, John: B-1B Lancer deployed to Guam arrives to support AVALON 2017; <http://www.pacaf.af.mil/News/Article-Display/Article/1101107/b-1b-lancer-deployed-to-guam-arrives-to-support-avalon-2017/>; 2017.03.07.

⁵⁷³ Mills im. 2.o.

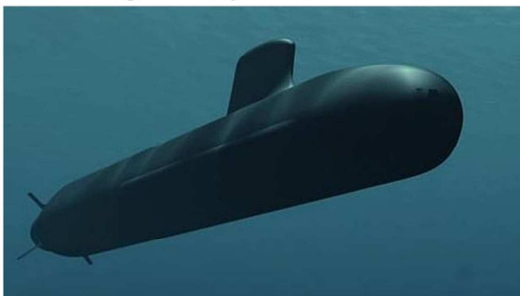
⁵⁷⁴ Bruni im. 30-31.o.

57. kép Az ausztrál hadsereg jól képzett, regionálisan nagyon erős, de elsősorban válságreagáló erő.

59. kép A legújabb fegyverek között van a P-8A tengerészeti járőrgép és a Hobart-osztályú Aegis-romboló. Canberra számára létfontosságú a környező vizek védelme.

61. kép A 12 Short-fin Barracuda tengeralattjáróval Ausztrália nemcsak megduplázza felszín alatti erejét, de jelentős és korszerű hozzáférést gátló erőre tesz szert.

63. kép A 72 F-35A-val a RAAF továbbra is a térség legerősebb és legkorszerűbb légereje marad.

58. kép A hadsereg modern eszközökkel rendelkezik mint a képen látható M1A1 harckocsi vagy a Tiger harci helikopter.

60. kép A Canberra-osztályú hajók több funkció deszant hajók, tehát tengeri és helikopteres deszant kijuttatására is alkalmasak. Illetve ha Ausztrália vásárol F-35B-eket is, akkor könnyű repülőgép hordozóvá is válhatnak, erre utal a hajók orrán a síugrósánc is.

62. kép A meglévő Hornetek mellé 24 Super Hornetet és 12 EA-18G-t is vásároltak, amíg kellő számú F-35A nem érkezik.

64. kép A darwin-i tengerészgyalogság MAGTF gyorsan bevethető válságreagáló erőt ad, amely biztosítja a délkelet-ázsiai térséghez való jobb hozzáférést.

Fejezetvégi összefoglalás

Ebben a nagy fejezetben, a teljesség igénye nélkül képet adtam arról, hogy mely térségbeli országokra számíthat az Egyesült Államok valamilyen szinten, hogy saját érdekeit érvényesítse, illetve arról, hogy mely nemzetek számítanak Washington támogatására, hogy biztonságukat szavatolják. Látható, hogy a képességek terén mennyire eltérő szereplőkről van szó, beszéljünk akár gazdasági, katonai vagy humán erőről. Katonai szempontból a lista csúcspontján kívül Japán és Dél-Korea áll, középen nagyjából Tajvan, míg a végén az ASEAN államok.

Kár lenne tagadni, hogy ez a fajta szövetségi és partneri rendszer amerikai részről történő intenzív építését a Kínai Népköztársaság teljes spektrumú erőnövekedése, illetve a térségben érezhetően megemelkedett aktivitása és határozottabb kiállása hívta életre. Az amerikai stratégiának régóta központi eleme, hogy „kezeljék” a felemelkedő hatalmakat és ne várják meg, amíg az egyetlen lehetőség az összecsapás marad, mint ahogyan az a II. világháborúban történt. Ezért Kína esetében is ez a cél, amelyben a fenti államok kulcsszerepet játszanak, ki katonai erejével, ki földrajzi elhelyezkedésével. Hiszen nem lehet nem észrevenni, hogy a hidegháború első évtizedében megvalósuló Spykman koncepció újraéledését látjuk, csak jelen esetben nem a Szovjetunió, hanem Kína bekerítése történik meg. Ehhez kiváló földrajzi elhelyezkedés is párosul, hiszen ha megnézzük, akkor az első szigetlánc egy zárat képez Kína és a Csendes-óceán között, amelynek tagjai kezdve a legészakibb Hokkaidótól, át a japán főszigeteken, a Ryújú-szigeteken, Tajvanon és a Fülöp-szigeteken, mind az Egyesült Államokkal szoros kapcsolatot ápoló szövetséges vagy kvázi szövetséges fennhatósága alatt vannak. Ezen túl pedig a szintén Amerika-barát Indonézia, Ausztrália és India van. Az Északkelet-Ázsiában kialakult immár 70 éve jelentős előretolt jelenlét mellett a közelmúltban lépések történtek, hogy Délkelet-Ázsiához jobb hozzáférése legyen az amerikai haderőnek, így Szingapúrban, Ausztráliában és a Fülöp-szigeteken is települtek állandó vagy rotációs tartózkodású egységek. Ugyanakkor a nagy stratégiának nem feltétlenül az a célja, hogy erős amerikai katonai jelenlétet biztosítson, hiszen az USA forrásai is végesek, helyette a hajlandó államokat kell beilleszteni a nagy tervbe, hiszen ha önállóan nem is, de koordinálva és amerikai támogatással komoly erőt képviselnek. A délkelet-ázsiai államok például egyenként katonailag nem olyan erősek, mégis alkalmasak

rá, hogy összeadott saját hozzáférést gátló/területmegtagadó eszköztárukkal konfliktus esetén lezárják ezt a stratégiai irányt és a Dél-Kínai-tengert övező szigetvilágot a kínai flotta Szküllájává és Karübdiszévé változtassa.

Emellett Washingtonnak is szembe kell nézni azzal, hogy ezt a rendszert leginkább magának kell megszerveznie és kétoldalú kapcsolatokon keresztül, mivel az országok katonai szövetséggé kovácsolásának komoly gátja marad, hogy sokszor egymással ellentétes érdekeik vannak, gondoljunk például a Spratley-szigetekre, ahol Kína mellett négy ASEAN állam is egymás riválisa. Mindez pedig azt eredményezi, hogy sokszor több közös érdekük van az Egyesült Államokkal, és jobb kapcsolataik is vannak vele, mint egymással. Másrészről problémát jelent az is, hogy nem mindenki érdekelt, vagyis érthetően nehéz rávenni egy országot arra, hogy vállaljon aktív szerepet egy másikkal szemben, miközben nemzeti érdekei nem ezt kívánják. Ilyen vonakodó szövetséges például Thaiföld, Indonézia vagy Ausztrália, amelyeket Kína közvetlenül nem fenyeget, sőt a jó kapcsolatból még profitálhatnak is, miközben azért azt sem lehet felróni nekik, hogy Amerikának rossz szövetségesei lettek volna. Azt pedig érthetően szem előtt tartják, hogy Peking mindig közelebb lesz mint Washington, ráadásul nem egyszer fordult elő, hogy az USA érdeklődése csökkent egy régióban vagy csak kihátrált szövetségese vagy barátja mögül és a kvázi kivonulást követően földindulásszerű változások kezdődtek, amelyet a magára hagyott országnak egyedül kellett kezelnie. Gondolhatunk itt Kínára 1946-1949, Dél-Koreára 1950-ben, Nagy-Britanniára és Franciaországra 1956-ban, Dél-Vietnamra és Laoszra 1973 után, Grúziára 2008-ban, Tunéziára és Egyiptomra 2011-ben, Irakra 2011 után vagy Ukrajnára 2014 után, illetve valószínűleg Afganisztán lesz a következő.

Ezért bár a feladat közel sem egyszerű, az elmúlt évek mégis azt mutatják, hogy valami hasonlóra kisebb-nagyobb mértékben, de van igény a másik oldalon is, amelyet jelez nem csupán az USA-val való kapcsolatok intenzív javulása, de több délkelet-ázsiai állam Japánt és Indiát is egyre szívesebben látná aktív szereplőként a térségben. Vagyis egy kimondatlan ad hoc koalíció esélye mégis csak lóg a levegőben, amely jelentőségét jelzi, hogy lefedheti a kelet-ázsiai peremvidék döntő részét.

III. Fejezet

Riválisok

Oroszország

A kelet felé fordulás

Vlagyimir Putyint nem lehet azzal vádolni, hogy ne ő lenne napjaink egyik legjelentősebb világpolitikai szereplője. 2014-ben visszaszerezte a Krímet, illetve egy féltitkos háborút vív azóta is a kelet-ukrajnai területeken, 2015-ben pedig még egy szíriai katonai kalandba is belement, amelyre a 70-80-as évek óta Moszkva részéről nem nagyon volt példa. Ugyanakkor az ukrajnai válság, amennyi nyereséget hozott, sokszorosát produkálta a veszteség oldalán, hiszen Oroszország tekintélye csökkent, az USA és az EU szankciókat vezetett be, amely hozzájárult egyfajta politikai elszigetelődéshez, valamint az orosz gazdaság gyors mélyrepüléséhez. Mivel az orosz külpolitikában mindig stabil helyet elfoglaló nyugati irány beszűkült, Moszkva előállt a maga Pacific Pivot-jával és kelet felé fordult. A Kreml szerint ezzel az alternatívával helyettesítheti a fő csapásirányt jelentő nyugatot, ebben pedig erősen támaszkodnak az immár hagyományosan jó kínai kapcsolatra. Ugyanakkor a jelenlegi fellángolás nem teljesen új keletű, még annak ellenére sem, hogy azt a nyugati kapcsolatok romlása idézte elő.⁵⁷⁵

A 2015-ös orosz NBS szerint Moszkva olyan megbízható, nem blokkokhoz kötődő mechanizmust akar kiépíteni a térségben, amely erősíti a stabilitást és biztonságot, illetve ki akarja terjeszteni az együttműködést a kelet-ázsiai országokkal. Ám a fegyverkezés, a Koreai-félszigeten kialakult helyzet, az amerikai rakétavédelmi rendszer és a globális csapásmérő képesség fenyegetik a regionális és globális stabilitást. Oroszország erősíteni kívánja kapcsolatait és szerepét a BRICS-en és RIC-en, a Shanghaji Együttműködési Szervezeten és az APEC-on belül is.⁵⁷⁶

Általánosan elmondható, hogy Moszkva a távol-keleti területeknek legjobb esetben is csak másodlagos szerepet tulajdonított, holott a területben jelentős politikai és gazdasági

⁵⁷⁵ Charap, Samuel - Drennan, John - Kanaev, Yevgeny - Lukonin, Sergey - Mikheev, Vasily - Shvydko, Vitaly - Voda, Kristina - Voitovsky, Feodor: *The US and Russia in the Asia-Pacific*; The International Institute for Strategic Studies, Primakov Institute of World Economy and International Relations; 2016.; 4. és 8.o.

⁵⁷⁶ Russian National Security Strategy, December 2015; 4-5. és 24-25.o.

lehetőségek vannak.⁵⁷⁷ A lépéskényszer aktívabb itteni szerepvállalásra ösztönözte Putyint, ám nehéz megállapítani az új politika pontos mibenlétét, mivel hiányoznak a jól körülhatárolt célok. A 2013-as külpolitikai koncepció Oroszország szerepét még egyfajta hídként fogalmazta meg a nyugat és kelet közötti kereskedelemben. Vannak akik szerint az egész nem szól másról, minthogy Moszkva javítaná kapcsolatait a kelet-ázsiai országokkal, illetve szeretne aktívabb szereplővé válni a térségben, megint mások csak retorikai fogásnak tartják és nem látják késznek az országot egy ilyen stratégiai irányváltásra.⁵⁷⁸

2014-ben Putyin az új politika jegyében szorgalmazta, hogy közép-ázsiai partnereivel lépjenek előre az Eurázsiai Gazdasági Unió ügyében. Ugyanezen évben Putyin elnök és Sojgu védelmi miniszter is látogatást tett Kínában, amely során több szerződést – köztük energetikaiakat is – aláírtak. Ezek közül ki kell emelni a Gazprom és a Nemzeti Kínai Petróleum Vállalat (CNPC) közti szerződést, amely értelmében 2018-tól évi 38 milliárd m³ földgázt szállítanak Kínának, 30 éven keresztül 400 milliárd USD értékben. A kínai kapcsolat még annak ellenére is kiemelkedően fontosnak tekintendő, hogy Peking nem igazán támogatta Oroszország ukrajnai akcióit.⁵⁷⁹ 2015-ben, Xi Jinping elnök moszkvai útja során együttműködési szerződést írtak alá az EGU és a kínai kezdeményezésű OBOR között, amelynek célja az együttműködés a kereskedelem és beruházások támogatása, a gazdasági növekedés és munkahelyteremtés, befektetés ösztönzés, ipari fejlesztések, nagy közös befektetési projektek és közös ipari parkok, a határon átnyúló gazdasági övezetek, valamint a logisztika és infrastruktúra fejlesztés terén. Ez némileg az oroszokat is megnyugtatta, akik aggódnak a kínai terjeszkedés miatt Közép-Ázsiában, amely eddig hagyományosan orosz érdekszféra volt, emellett demonstrálta Peking elkötelezettségét egy Putyin számára fontos ügyben.⁵⁸⁰ Itt megemlítenéd, hogy a Gazprom felfüggesztette a gázvásárlásokat Türkmenisztánból, ahonnan 2008-ban még évi 40 milliárd m³-t értékesítettek újra, ám 2015-re ez 4 milliárd m³-re olvadt, miközben csak 2016 első három hónapjában 10,6 milliárd m³ türkmén gáz jutott el Kínába.⁵⁸¹ Egyébként az energetika meghatározó fontosságú mind az

⁵⁷⁷ Going East: Russia's Asia-Pacific Strategy; <http://eng.globalaffairs.ru/number/Going-East-Russias-Asia-Pacific-Strategy-15081>; 2016.06.14.

⁵⁷⁸ Larin, Viktor: Geopolitical Coordinates of Russia's Eastern Policy; <http://eng.globalaffairs.ru/number/Staying-On-Track-17703>; 2016.06.14.

⁵⁷⁹ East Asian Strategic Review 2015; 226-229.o.

⁵⁸⁰ Charap - Drennan - Kanaev - Lukonin - Mikheev - Shvydko - Voda – Voitlovsky im. 10-11.o.

⁵⁸¹ Putz, Catherine: Why Did Russia's Pivot to Asia Fail?; <http://thediplomat.com/2016/04/why-did-russias-pivot-to-asia-fail/>; 2016.06.14.

európai, mind a távol-keleti kapcsolatokban, hiszen a realitások talaján állva a fegyvereken, energiahordozókon és nyersanyagokon kívül az orosz gazdaság nem sok olyan cikket képes kínálni, amely a világpiacon megállja a helyét a versenytársakkal szemben. 2014-ben adták ki a frissített Orosz Energia Stratégiát 2035-ig, amely az Ázsia-csendes-óceáni térségbe irányuló energiaszállítások célszámát 19-20%-ról 34%-ra növelte, míg a földgázexportét 26-28%-ról 31%-ra 2035-re. Novemberben pedig külön szerződés született, amely szerint évi 30 milliárd m³ földgázt szállítanak a Xinjiang autonóm területnek, illetve a Rosneft-el is megállapodtak egy jelentős közös olajmező fejlesztésről Kelet-Szibériában.⁵⁸² Még 2014-ben Gazprom és a CNPC megegyeztek a Szibéria Ereje kőolajvezeték közös kiépítéséről, 2015 végén pedig a Novatek adta el 9,9%-os részesedését a jamali cseppfolyós gáz projektben a kínai Selyemút Alapnak.⁵⁸³

Bár az orosz „keletre fordulásnak” vitán felül a gazdasági rész a leghangsúlyosabb területe, a politikai legalább ennyire fontos, ám ne feledjük el, hogy Oroszország és Kína már közel sem egyenlő szereplő, mivel napjainkra már sok tekintetben Kína túlnőtt az oroszokon. Szembe kell nézni azzal is, hogy jelenleg Moszkvának nagyobb szüksége van Pekingre, mint fordítva, ezzel hosszútávon másodhegedűssé válhat, amely az oroszoknak nem elfogadható pozíció. Emellett a jelenlegi kínai politika növeli az orosz mozgásteret, hosszútávon viszont csökkentheti az orosz befolyást. Ugyanis bár Kínával erős a kapcsolat, és napjainkra már a megbeszélések fontos része az Ázsia-csendes-óceáni biztonsági helyzet és az Egyesült Államokkal kapcsolatos ügyek megvitatása, a Peking melletti elkötelezettség gátolja Oroszország mozgásterét a hagyományos euro-atlanti irányban, ahol az USA-val szintén számolnia kell, arról nem is beszélve, hogy a közép-ázsiai térségben is egyre inkább borul az egyensúly orosz-kínai relációban. Gazdasági téren nem kizárt, hogy Kína Oroszországot csak az OBOR nyugati hídfőjének tekinti, továbbá lehetőséget lát abban, hogy betöltheti azt a piaci rést, amelyet a nyugati vállalatok hagytak maguk után Oroszországban.⁵⁸⁴ Ám az orosz gazdaság inkább protekcionista, mivel a hazai vállalatok nem bírják az erős versenyt, amely viszont szemben áll Kína kereskedelem liberalizációs törekvéseivel.⁵⁸⁵

⁵⁸² East Asian Strategic Review 2015; 228-229.o.

⁵⁸³ Charap - Drennan - Kanaev - Lukonin - Mikheev - Shvydko - Voda – Voitolovsky im. 10.o.

⁵⁸⁴ Uo. 9-11.o.

⁵⁸⁵ Gabuev, Alexander: 2016: Where China Will Clash With Russia; <http://carnegie.ru/2015/12/30/where-china-will-clash-with-russia/it4x>; 2016.06.14.

Éppen ezen okok miatt, bár a kínai-ország kapcsolat a felszínt tekintve nagyon jónak látszik, Moszkvának komoly érdeke fűződik hozzá, hogy ne csak Pekingre hagyatkozzon, hanem ázsiai politikája és kapcsolatai jóval diverzifikáltabbak legyenek. E tekintetben az orosz-japán kapcsolatok meghatározó jelentőségűek, bár az ukrán beavatkozás utáni japán szankciók rontották a viszonyt, de azért mindkét fél igyekszik minimalizálni a károkat. Az oroszok nem nézik jó szemmel az amerikai-japán szövetséget, ugyanakkor Moszkva szeretné, hogy a japán tőke térjen vissza az országba és Tokióra alapvetően olyan partnerként tekint, amely némileg ellensúlyozhatja Kína szerepét.⁵⁸⁶ Ám a Kuril-szigetek még mindig orosz megszállás alatt vannak. A 2010-2011-ben magas szintű látogatások történtek a szigetekre, illetve Moszkva bejelentette, hogy megerősíti a szigetek védelmét, Sz-300/400 légvédelmi, valamint hajó-elleni rakétákat telepít. Fejleszti a szigetek reptereit, hogy Szu-35 vadász, tengeralattjáró-vadász és Il-76 szállítógépeket is fogadhassanak.⁵⁸⁷

Koreai relációban elmondható, hogy az orosz kapcsolat mindkét országgal jó. Észak-Korea létrejöttében és fennmaradásában döntő szerepe volt a Szovjetuniónak, a kapcsolatok azóta is jók, bár Moszkva elítéli az északi nukleáris programot, mint a térség egyik destabilizáló tényezőjét. Dél-Korea esetében pedig, ahogy arról volt szó, az orosz gazdasági és katonai együttműködés is kiváló, emellett Moszkva itt még az amerikai szövetséget sem sérelmezi vagy tartja fenyegetőnek, illetve a két Korea egyesülését is támogatná.⁵⁸⁸

Az ázsiai kapcsolatok terén ki kell emelni Indiát, amellyel már évtizedek óta hagyományosan kitűnő az orosz kapcsolat és amellyel nagyon intenzív katonai-védelmi együttműködés alakult ki.⁵⁸⁹ Az ASEAN országokkal, közülük is Vietnammal kifejezetten jók az orosz kapcsolatok. Hozzáteve, hogy az ASEAN tagok számítanak az orosz szerepvállalásra is a térségben, egy újabb ellensúlyt szeretnének Kínával szemben, amely szerepre nem biztos, hogy Moszkva vágyik, még akkor sem, ha nem támogatja a kínai akciókat a Dél-kínai-tengeren. Másrésztől orosz érdek az itteni kapcsolatok fejlesztése, amelyek politikai és gazdasági szempontból is gyümölcsözőek lehetnek, mi több orosz energetikai cégeknek is vannak érdekeltségei a Dél-kínai-tengeren.⁵⁹⁰

⁵⁸⁶ Charap - Drennan - Kanaev - Lukonin - Mikheev - Shvydtko - Voda – Voitolovsky im. 11. és 13.o.

⁵⁸⁷ Clements, Matthew – McDowall, Sarah: Kuril claim; IHS Jane's Intelligence Review 2011/October; 30-32.o.

⁵⁸⁸ Charap - Drennan - Kanaev - Lukonin - Mikheev - Shvydtko - Voda – Voitolovsky im. 12-13.o.

⁵⁸⁹ Defense of Japan 2015; 65.o.

⁵⁹⁰ Charap - Drennan - Kanaev - Lukonin - Mikheev - Shvydtko - Voda – Voitolovsky im. 15.o.

Vannak, akik úgy gondolják, hogy a „kelet felé fordulás” igazán akkor lenne sikeres, ha a nyugati kapcsolatokat is normalizálni tudnák közben, mivel hiú ábránd, hogy a nyugati kapcsolatokat és kiesett tőkét Kína egyedül pótolhatja majd, bár a távol-keleti területek fejlesztésében kulcsszerepe lehet.⁵⁹¹ Az ázsiai térségben ráadásul lehetőség lenne az amerikaiakkal is kiépíteni egy olyan kapcsolatot, amelyet csak kisebb mértékben befolyásolnak az európai ügyek. Továbbá Északkelet-Ázsiában kiépíthető egy biztonsági-gazdasági dialógus, amelyben olyan nagy szereplők működhetnek együtt mint Kína, az USA, Japán és Oroszország.⁵⁹²

Mindezen nagy tervek megvalósításához azonban szükség van a távol-keleti és transz-bajkáli területek szocio-gazdasági fejlesztésére, amely az elmúlt másfél évtizedben hangsúlyosan szerepelt a feladatok listáján, bár tény, hogy gyakorlati lépések nem nagyon követték a terveket.⁵⁹³ Az biztos, hogy az orosz Távol-Kelet és Szibéria nem elválasztható egymástól, ezért egy átfogó fejlesztésre lenne szükség, amelyhez külföldi tőke is kellene, mivel az orosz állam a gazdasági mélyrepülés után már nem képes olyan gigaberuházásokat pénzelni, mint akár pár éve. Emellett szükség lenne rá, hogy a térséget beilleszték a tágabb Ázsia-csendes-óceáni régióba, úgy hogy a kelet-ázsiai államok is érdekelték legyenek a fejlesztésben. Ilyen tekintetben az arktiszi vízi út ígéretes lehet.⁵⁹⁴ A Moszkva-Kazany és Európa-Kína gyorsvasút fejlesztésekbe például Peking is komoly pénzekkel szállt be.⁵⁹⁵

Az Északi-Sarkvidéken található a világ még feltáratlan kőolaj és földgáz mezőinek 13, illetve 30%-a. A térség felosztásában viszont mindmáig nem sikerült megállapodni az öt határos országnak (USA, Dánia, Kanada, Norvégia, Oroszország).⁵⁹⁶ A globális felmelegedés miatt egy új hajózási útvonal nyílik meg itt, amely révén jelentősen lerövidülhetnek az utak Kelet-Ázsia-Európa-Észak-Amerika partjai között. A szibériai gázmezőknél lehetségessé válna az LNG terminálok létrehozása és a cseppfolyós gáz hajón való elszállítása. Ez a további előnnyel is jár, hogy a hajók elkerülhetik a veszélyes, konfliktuszónákat vagy a kalózkodó és terroristák által fenyegetett vizeket is. Oroszországnak

⁵⁹¹ Gabuev, Alexander: A Reality Check for Russia's China Pivot; <http://carnegie.ru/2015/09/29/reality-check-for-russia-s-china-pivot/ijr3>; 2016.06.14.

⁵⁹² Larin

⁵⁹³ Uo.

⁵⁹⁴ Karaganov, Sergey: Turning East?; <http://eng.globalaffairs.ru/pubcol/Turning-East-16383>; 2016.06.14.

⁵⁹⁵ Charap - Drennan - Kanaev - Lukonin - Mikheev - Shvydko - Voda – Voitlovsky im. 10. és 14.o.

⁵⁹⁶ Campbell, Caitlin: China and the Arctic: Objectives and Obstacles; U.S.-China Economic and Security Review Commission Staff Research Report; 2012; 5.o.

stratégiai fontosságú a térség, mivel GDP-je 14, míg export termékeinek 22%-a származik onnan.⁵⁹⁷ Moszkvának van a legjobban kiépített infrastruktúrája a térségben. Elszántsága jeleként 2007-ben egy tengeralattjáró elhelyezett egy orosz zászlót az Északi-sarkon, a kontinentális talapzaton. 2015-ben pedig bejelentették, hogy 13 térségbeli repteret újítanak fel és 30%-al növelik a katonai erők létszámát a vidéken, amelyek ellenőrzésére 2014-ben felállították az Arktikus Összhaderőnemi Stratégiai Parancsnokságot. Ezen kívül egy tengerészgyalogos ezredet és egy gépesített lövészdandárt is kiképeznek és felszerelnek a sarkvidéki hadviselésre.⁵⁹⁸

Az orosz haderő és katonai erők az orosz Távol-Keleten

A 2014-es katonai doktrína a legfőbb fenyegetést a NATO-ban és különböző fegyveres, nem állami csoportokban látja, ennél fogva pedig a fegyveres erők fő feladatának Oroszország és szövetségesei mindenáron való védelmét tartja ezen fenyegetések ellen. Ami érdekesebb, hogy fenntartja az atomfegyver bevetésének jogát nemcsak tömegpusztító fegyverrel történő, hanem olyan hagyományos fegyverekkel vívott háború esetén is, amely fenyegeti az ország létét.⁵⁹⁹ Oroszország határai mentén két ilyen ellenfél van, de a NATO nem akarja és valószínűleg nem is tudná ezt megtenni, Kína ellenben erős haderővel rendelkezik, ráadásul egy hosszú, orosz oldalon ritkán lakott, ám erőforrásokban gazdag területtel határos, amelyet Moszkva a 19. században szerzett meg Kínától egyenlőtlen szerződések révén.

A szovjet-orosz haderő általában mindig egy tömeghadsereg volt, amely nagyméretű háborúk megvívására készült Európában és a Távol-Keleten is, ezért a helyi háborúk megvívására alapvetően alkalmatlan volt. Mindez párosult gyenge kiképzéssel és vezetéssel, illetve a 90-es évektől egyre inkább elavuló felszereléssel. Ezen a helyzeten akart változtatni a 2007-2012-ig hivatalban levő Szergyukov védelmi miniszter, aki racionalizálni akarta a haderőt, korszerűsíteni a felszerelést, vegyes szerződéses-sorozott erőt létrehozni, illetve javítani a fenntarthatóságot és a készenlétet.⁶⁰⁰ Ennek során átálltak a dandár struktúrára és a hat katonai körzetet négyre szervezték át (nyugati, déli, középső és keleti), amelyekben

⁵⁹⁷ Green - Hicks – Cancian im. 182.o.

⁵⁹⁸ Jennings, Gareth: Russia to build more Arctic airfields; <http://www.janes.com/article/47831/russia-to-build-more-arctic-airfields>; 2016.06.25.

⁵⁹⁹ Military Doctrine of the Russian Federation; 2-6.o.

⁶⁰⁰ Foster im. 618.o.

összhaderőnemi parancsnokságokat állítottak fel. Illetve egy 20 ezer milliárd rubeles (650 milliárd USD) fegyverkezési programot indítottak, amely célja, hogy 2020-ra a haderő 70%-ban korszerű eszközökkel legyen ellátva.⁶⁰¹ Jelenleg a szárazföldi erők felszerelésének 35%-a számít korszerűnek. A Szergyukov reformok másik célja volt, hogy a haderőt képessé tegyék helyi háborúk megvívására is. Utódja, Shojgu néhány hadosztályt újra létrehozott, ám ezek mind nyugaton állomásoznak. Az orosz haderő még mindig technika-nehéznek mondható. A fontos fejlesztések között szerepel 600 T-72 modernizálása T-72B3⁶⁰² szintre, illetve a 2015-ben bemutatott T-14 Armata harckocsi, valamint a rajta alapuló harcjármű család gyártásának beindítása, amelyekkel hosszú távon a BMP családot váltják fel.⁶⁰³

2015-ben adták ki az orosz tengerészeti doktrínát, amely szerint a flottának hat fő területen kell műveleteket folytatni (Atlanti-, Csendes-, Indiai-óceán, Kaszpi-tenger, Arktikus térség és a Mediterráneum), amelyek közül a legfontosabb az Atlanti és Arktikus irányultság, a feladatok közé pedig a harci műveletek, szállítás, tudományos feladatok és az erőforrások kiaknázása tartozik. Ehhez a jövő flottájában fel kell állítani nagy távolságú több funkciós és rövid távolságú moduláris kötelékeket, illetve létrehozni gyorsan telepíthető tengerészeti összefegyvernemi csapásmérő kötelékeket, amelybe integrálják a legmodernebb pilóta nélküli légi, vízi és víz alatti eszközöket. Ehhez egy 2050-ig szóló hajóépítési tervet készítettek, amelyben szerepel a jelenlegi atommeghajtású ballisztikusrakéta- és cirkálórakéta-hordozó, vadász és dízel-elektromos tengeralattjárók lecserélése, illetve új korvettek, fregattok és rombolók, valamint egy új többfunkciós repülőgép-hordozó megtervezése és megépítése.⁶⁰⁴ 8-8 Borey-osztályú SSBN, illetve Yasen-osztályú SSGN hajóval készülnek leváltani a régi atommeghajtású ballisztikusrakéta és cirkálórakéta-hordozó, valamint vadász-tengeralattjárókat. A Gorskov-osztályú fregattokból 20-at terveznek szolgálatba állítani. Van egy új romboló-cirkáló terv is, a Projekt 23560, amellyel a Szovremenny- és Udaloj-osztályokat váltanák le és lehet, hogy nukleáris meghajtású lesz. Ebből 12-t rendszeresítenek az északi és a csendes-óceáni flottánál.⁶⁰⁵ Ez a tervek szerint 15-18 000 tonnás lenne és erős

⁶⁰¹ Defense of Japan 2015; 58.o.

⁶⁰² A T-90-hez hasonló képesség, csak olcsóbb mint új harckocsik gyártása és a T-90-ből nem is rendelnek többet az orosz hadsereg számára.

⁶⁰³ de Larrinaga, Nick: Return of the bear; IHS Jane's Defence Weekly 16 March 2016; 23-30.o.

⁶⁰⁴ Novichkov, Nikolai: Russian naval doctrine looks to the future; IHS Jane's Defence Weekly 19 August 2015; 24-25.o.

⁶⁰⁵ The Russian Navy; Office of Naval Intelligence; 2015; 18-23.o.

felszíni csapásmérő, tengeralattjáró elleni és légvédelmi fegyverzettel látnák el.⁶⁰⁶ A Projekt 23000E repülőgép-hordozó is grandiózus tervnek ígérkezik, 90-100 000 t, 80-90 repülős köteléssel (T-50 Pak-Fa és MiG-29K vadászbombázók, Ka-27 helikopter, nem ismert AEW&C repülő). A repülők elektromágneses katapult és síugrósánc segítségével szállhatnának fel.⁶⁰⁷ Legalább három hordozóval számolnak, igaz 2007-ben még hatról beszéltek.⁶⁰⁸

Katonai körzetenként egy légi hadsereg állt fel. Az elmúlt években az orosz légierő is megkapta a legkorszerűbb Szu-30/34/35 gépeket, illetve a MiG-29SzMT és MiG-35 vadászbombázókat, amelyek már igazi többfeladatú harci gépek, ám a légierő még mindig kevés precíziós csapásmérő fegyverzettel rendelkezik. A régebbi Szu-24/25/27 és MiG-31 gépek egy részét is korszerűsítik, illetve lépéseket tettek, hogy a Szu-24 és MiG-25 felderítőket UAV-kel váltsák le a jövőben.⁶⁰⁹ A légvédelem rendelkezik a korszerű Sz-300/400 nagy hatótávolságú légvédelmi rakétakomplexumokkal, amelyekkel hozzáférést gátló/területmegtagadó körzeteket hoznak létre a kulcsfontosságú területek körül, mint Moszkva, a Kola-félsziget, a Sarkvidék vagy a Távols-Keleten Vlagyivosztok, Petropavlovsk, Habarovsk és Komszomolszk-Amur. A földi légvédelmet MiG-29/31 és Szu-27 vadászok, valamint A-50 AEW&C gépek egészítik ki.⁶¹⁰

2007-ben Oroszország visszatért a stratégiai bombázók (Tu-22M, Tu-95 és Tu-160) nagy hatótávolságú járőröztetéséhez, amelyek Európa partjai mellett elérték az amerikai kontinentst is, a Távols-Keleten főleg az Arktisz és a Csendes-óceán felett hajtanak végre bevetéseket, illetve Vietnamba települt tankerek segítségével a Dél-kínai-tenger felett is végeztek már ilyen gyakorlatot.⁶¹¹ Az orosz légierő jövőbeli két legfontosabb fejlesztése a T-50 Pak-Fa lopakodó vadászbombázó és a Pak-Da stratégiai bombázó. Előbbi prototípusai már repülnek, az 5. generációs vadászbombázóból kb. 250 db-ot rendelhet a légierő, amelyet többek között felszerelnek a több mint 200 km hatótávolságú RVV-BD levegő-levegő

⁶⁰⁶ Novichkov, Nikolai: Russian destroyer design revealed; <http://www.janes.com/article/51453/russian-destroyer-design-revealed>; 2016.06.14.

⁶⁰⁷ Novichkov, Nikolai: Russia developing Shtorm supercarrier; <http://www.janes.com/article/51452/russia-developing-shtorm-supercarrier>; 2016.06.14.

⁶⁰⁸ The Russian Navy; 24.o.

⁶⁰⁹ Mladenov, Alexander: Back to the future red fighters; AirForces Monthly October 2015; 45- 59.o.

⁶¹⁰ Mladenov, Alexander: Access denied; AirForces Monthly January 2016; 66-77.o.

⁶¹¹ Mladenov, Alexander: The bear gains strength; AirForces Monthly March 2015; 44.o.

rakétával, amelyet az olyan nagy értékű célok ellen vehet majd be, mint az AWACS-ek és tanker gépek. A gépet Indiával közösen fejlesztik.⁶¹²

A távol-keleti területekért a 2010-ben felálló Keleti Katonai Körzet és a Keleti Összhaderőnemi Stratégiai Parancsnokság felel,⁶¹³ amelyek főparancsnoksága Habarovszkban van. A szárazföldi erők és 11. légi és légvédelmi hadsereg parancsnoksága is itt van, előbbi alárendeltségébe négy hadsereg (inkább hadtest) parancsnokság (5., 29., 35. és 36. hadsereg) és önálló dandárok tartoznak.⁶¹⁴ A szárazföldi erők kötelékébe 1 géppuskás hadosztály, 10 gépesített lövész, 1 harckocsi, 1 Szpecnaz, 2 légi roham, 3-3 tüzér, harcászati ballisztikusrakéta és légvédelmi rakétás, 1-1 rakéta sorozatvető, műszaki és vegyvédelmi dandár tartozik, valamint 8 tartalékos gépesített lövészdandár.⁶¹⁵

A terület légvédelméért és légi támogatásáért a 11. légi és légvédelmi hadsereg felel, amelynek gépei öt légi bázison települnek, amelyek közül egy az orosz-kínai-mongol hármashatár és Csita közelében van (ezen Szu-30 és Szu-25 gépek állomásoznak), míg a többi az óceánhoz közel, Vlagyivosztoktól északra helyezkedik el (ezeken Szu-24/25/27/30/35 és MiG-31 gépek szolgálnak).⁶¹⁶ A távol-keleti légierő 20 MiG-31 vadász, 42 Szu-24 (+28 felderítő), 23 Szu-27SzM, 31 Szu-30M2/SzM, 12 Szu-34 és 34 Szu-35Sz vadászbombázóval, 72 Szu-25 csatarepülővel, valamint 24 szállítógéppel, illetve a légvédelem Sz-300/400 nagy hatótávolságú, SA-11 Buk közepes és Pantsir-S1 kis hatótávolságú légvédelmi komplexumokkal rendelkezik. Emellett 4 Mi-26 nehéz szállító 56 Mi-8 szállító, 12 Ka-52 és 24 Mi-24 harci helikopter is szolgál az állományában.⁶¹⁷ Az orosz repülőgépek gyakran tesznek kéretlen látogatást Japán, illetve az Egyesült Államok közelében, gyakran légtérsértést is elkövetve. 2015-ben például Tu-95 bombázók Alaszka és California partjait is megközelítették.⁶¹⁸ 2013-ban pedig két Tu-95 cirkált Guam körül, pont akkor amikor Obama elnök látogatást tett a szigeten.⁶¹⁹

A vlagyivosztoki főparancsnokságú Csendes-óceáni Flotta Vlagyivosztokban és Petropavlovszkban, a tengeralattjáró bázison települt. 1 Szlava-osztályú cirkáló, 6

⁶¹² Kővári László: Képességfényezés; Aranysas 2015/05; 17-18.o.

⁶¹³ Defense of Japan 2015; 62.o.

⁶¹⁴ Foster im. 622-623.o.

⁶¹⁵ The Military Balance 2017; 222-223.o.

⁶¹⁶ Mladenov: Back to the future red fighters; 55. és 57.o.

⁶¹⁷ The Military Balance 2017; 222.o.

⁶¹⁸ Green - Hicks – Cancian im. 26.o.

⁶¹⁹ Dorr: America's Rock in the Pacific; 72.o.

(Sovremenny és Udaloj-osztályú) romboló, illetve 2 Delta III- és 3 Borey-osztályú ballisztikusrakéta-, 5 Oscar II-osztályú cirkálórakéta-hordozó, 5 Akula-osztályú vadász és 8 Kilo-osztályú dízel-elektromos tengeralattjáró tartozik a kötelékébe.⁶²⁰ Az Akulák közül az egyiket lehet, hogy bérbe adják Indiának, míg a többit felújítják és megkapják az SS-N-27 hajó-elleni rakétákat is.⁶²¹ A következő évtizedben összesen 5 Borey-osztályú ballisztikusrakéta-hordozó és 6 Yasen-osztályú robotrepülőgép-hordozó tengeralattjáró, de új korvettek és partraszállító hajók is érkeznek.⁶²² Emellett 6 Projekt 23560 romboló/cirkáló és legalább egy atommeghajtású repülőgép-hordozó is ide települne.⁶²³ A tengerészeti légi erőt a Távols-Keleten 20 MiG-31 vadász, 11 Tu-142M bombázó, 12 Il-38 tengeri járőr, 6 szállító repülőgép és 3 századnyi Ka-27/29 helikopter alkotja. Két tengerészgyalogos dandár is szolgál a flotta kötelékében, ezek szállítására 6 partra szállító hajó is itt állomásozik. Ezen kívül további 1-1 partvédő rakétaezred és dandár is ide települt.⁶²⁴ Az új tengerészeti doktrína értelmében a Távols-Keleten az orosz haditengerészet aktívan együttműködne a kínaival és indiaival.⁶²⁵

Az elmúlt években több nagyobb hadgyakorlatra is sor került a távols-keleti erőknél, amelyeket elsősorban az arktikus térségben hajtottak végre. Ezekben a csapatok reagáló és gyors áttelepülési képességét tesztelték, ennek során légi, vízi és szárazföldi műveleteket is végrehajtottak. 2014 tavaszán például légideszantos egységeket dobtak le, illetve tengerészgyalogosok is partra szálltak a sarkkörön levő Wrangel-szigeten. Szeptemberben pedig 100 és 155 ezer fő részvételével került sor készenléti gyakorlatokra Kamcsatkán, ahol bevetették a legmodernebb repülőket, Tu-95 bombázókat, Iszkander harcászati ballisztikusrakétákat és ismét sor került légi-vízi deszantra a Wrangel-szigeten.⁶²⁶

⁶²⁰ The Military Balance 2017; 222.o.

⁶²¹ Novichkov, Nikolai - Felstead, Peter: Russian Project 971 submarines to be armed with Kalibr missiles; <http://www.janes.com/article/59030/russian-project-971-submarines-to-be-armed-with-kalibr-missiles>; 2016.06.14.

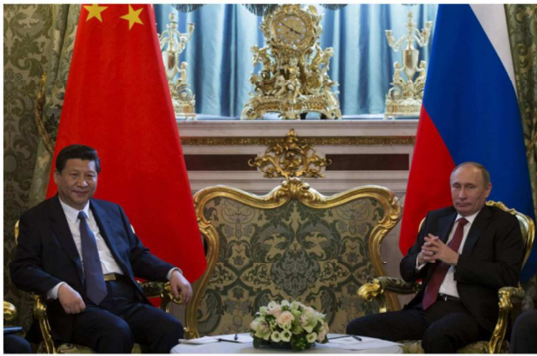
⁶²² Green - Hicks – Cancian im. 26.o.

⁶²³ The Russian Navy; 23-24.o.

⁶²⁴ The Military Balance 2016; 199.o.

⁶²⁵ Stockfisch, Dieter: Russlands Marine; Europäische Sicherheit & Technik Oktober/2015; 52.o.

⁶²⁶ East Asian Strategic Review 2015; 232-234.o.

65. kép Oroszország számára létfontosságú a kínai kapcsolat, ám szembe kell néznie azzal, hogy egyre inkább másodhegedűssé válik. A képen Xi és Putin elnökök.

67. kép Kínának szüksége van az orosz és közép-ázsiai gázra és olajra gazdasága működtetéséhez, míg Moszkva is szeretné stabilizálni gyengélkedő büdzsáját. Ezért több nagy energetikai beruházás is történt a Távol-Keleten.

69. kép A légierőben a Szu-30 és T-50 Pak-Fa megjelenésével egy új korszak kezdődik. Először jelennek meg igazi többfeladatú és lopakodó harci gépek az orosz légierőben.

71. kép Oroszországnak van az egyik legerősebb integrált légvédelme, amely egyben hozzáférést gátló erő is. A képen Sz-300-as légvédelmi rakéta rendszerek.

66. kép Az elmúlt évek kalandorpolitikájában Oroszország erőn felül teljesít, az ukrajnai és szíriai kalandok megrémítették a nyugatot, de a valós orosz potenciált nem tükrözik híven.

68. kép 2020-ig nagyarányú korszerűsítést akarnak végrehajtani az orosz haderőben. A képen a legújabb T-14 Armata harckocsi, amellyel a T-72/80/90-t váltanák le.

70. kép A Yasen-osztályú tengeralattjárók a legmodernebbek az orosz arzenálban, fejlettebbek mint több hadrendben álló amerikai vagy NATO tengeralattjáró. A jelenlegi hajók többségét ezzel váltják le.

72. kép Az orosz flottában is nagy ambíciók vannak, például több új repülőgép-hordozó. Ám megvalósíthatóságuk és gyakorlati hasznuk erősen kérdéses.

Észak-Korea

Észak-Korea esetében a világ jelenlegi legszigorúbb diktatúrájáról beszélhetünk, amely a legkeményebb sztálinista vonalat viszi tovább. Bár nem az egyetlen megmaradt kommunista ország, ellentétben például Kínával vagy Vietnammal minimális változásokra sem mutatkozott hajlandónak. Észak-Korea bezárkózott és heti rendszerességgel fenyegeti szomszédjait. A teljhatalmú vezéri pozíció apáról-fiúra száll. Kim Dzsong Il 2008-ban kapott stroke-ot, amelyet követően egészségi állapota rohamosan romlott,⁶²⁷ helyét halála után 2011 decemberében a harmadik fia, Kim Dzsong Un vette át.⁶²⁸

Amikor Kim Dzsong Un átvette a hatalmat, azzal kellett szembenéznie, hogy az ország vezetésében mindenki legalább kétszer idősebb nála, ráadásul a legifjabb Kim semmilyen igazi vezetői funkciót nem látott el korábban.⁶²⁹ Ezért nagybátyja, Jang Szung Thaek egyfajta régensként, tanácsadóként tevékenykedett unokaöccse mellett.⁶³⁰ Az ifjú vezér rövidesen megkezdte a pozíciója megszilárdítását, így ő lett a Koreai Néphadsereg legfőbb parancsnoka, 2012 áprilisára begyűjtötte a párt első titkári és a nemzeti védelmi bizottság elnöki pozícióit, ezzel az államot, a haderőt és a pártot is uralma alatt tartotta már. Sor került személycserékre is, méghezváz elég radikális módon. Ennek során nagybátyját,⁶³¹ több tucat hivatalnokot⁶³² és 2017 elején száműzetésben élő bátyját is megölette.⁶³³

Észak-Koreában a gazdaság kérdése az egyik legkritikusabb pont, amelyről itt nem elsősorban a jólét megteremtésével kapcsolatban beszélhetünk, sokkal inkább az alapvető létfeltételek biztosításáról. Az ország évek óta súlyos energia és élelemhiánnyal küzd és rá van szorulva a külföldi segélyekre. Bár történtek lépések a gazdaság fejlesztésére, átfogó reformok – amelyek tényleges hatással lehettek volna – nem történtek, tekintettel, hogy azok

⁶²⁷ Ashdown, Neil: Filing the gap; Jane's Intelligence Review January/2015; 25-26.o.

⁶²⁸ Powell, Bill: Meet Kim Jong Un; Time; 27 February 2012; 18-21.o.

⁶²⁹ Leszámítva, hogy 2010 decemberében kinevezték a Koreai Munkáspárt központi bizottsági tagjának. Ashdown im. 27.o.

⁶³⁰ Powell im. 21.o.

⁶³¹ Defense of Japan 2015; 14.o.

⁶³² Evans, Alison: High-profile North Korean purges and new sanctions do not indicate change in underlying stability drivers; <http://www.janes.com/article/51953/high-profile-north-korean-purges-and-new-sanctions-do-not-indicate-change-in-underlying-stability-drivers>; 2015.11.15.

⁶³³ Campbell, Charlie: Kim Jong Nam's Murder Likely Means Dangerous Times Ahead for Members of North Korea's Ruling Family; <http://time.com/4693127/kim-jong-nam-north-korea-dynasty-family/>; 2017.03.25.

alááshatták volna a rezsim relatív stabilitását.⁶³⁴ A kommunista ország GDP-je csak 40 milliárd USD, amely egy 25 milliós lakossághoz képest rendkívül kevés.⁶³⁵ Ez egyébként Dél-Korea hasonló értékének az egy negyvennyolcada, míg a GDP/fő az egy huszonegyede. 2013-ban egy új stratégiai vonalat fogadtak el, amely szerint fejlesztenék a gazdaságot, miközben a nukleáris programot és fegyverkezést is folytatnák.⁶³⁶ Növelni akarják a gyárak termelőkapacitását, illetve gazdasági fejlesztési zónákat is felállítanak.⁶³⁷ Ezekből már 19-et hoztak létre, ugyanakkor egyelőre még csak kevés külföldi tőkét vonzottak be.⁶³⁸ A FAO szerint az utóbbi években csökkent az élelemhiány, de az északi, valamint keleti területeken még mindig éhínség tombol.⁶³⁹

Az ország gazdasági növekedése 2011-ben fordult pozitívrá. Jelenleg a bányászat számít húzóágazatnak, ebben szerepet játszik az is, hogy Kína Észak-Koreából jóval olcsóbban tud hozzájutni ásványi és más anyagokhoz, mint a világpiacról.⁶⁴⁰ 2014-ben a Kínával folytatott kereskedelem fedezte az össz 70%-t, Peking segítette a gazdasági fejlesztésekben, így például kikötők és más kereskedelmi létesítmények fejlesztésében is. Jang Szung Thaek kivégzése azonban rossz hatással volt a kapcsolatokra, mivel ő központi szerepet játszott a Kínával való gazdasági kapcsolatokban.⁶⁴¹ Észak-Korea Oroszországgal is igyekszik szorosabbra fűzni a szálakat, így például a kereskedelem, élelmezés és energetika terén, Moszkva támogat kikötő és vasútépítéseket, ám annak kicsi az esélye, hogy Kínát kiválassza, mint fő támogatót.⁶⁴²

Hírek jönnek arról is, hogy a párton belül nő a korrupció, szélesedik a társadalmi osztályok közötti szakadék, valamint az országban a bűnözés és drogfogyasztás is egyre nagyobb méreteket ölt.⁶⁴³ Mindez komoly repedéseket jelez a diktatúrán, amely eddig szinte az élet minden területét képes volt szabályozni. Kérdés persze, hogy a rezsim ilyen körülmények között mennyire lesz képes a túlélésre? Mindenesetre a Kim család uralma eddig is elég túlélőnek bizonyult, tehát elképzelhető, hogy az ifjú diktátor még hosszú ideig vezetni fogja országát.

⁶³⁴ Defense of Japan 2014; 16. és 24-25.o.

⁶³⁵ North Korea; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kn.html>; 2017.03.25.

⁶³⁶ East Asian Strategic Review 2015; 69-70.o.

⁶³⁷ Defense of Japan 2015; 15-16.o.

⁶³⁸ 2014 Defense White Paper; Ministry of National Defense; 2014; 23.o.

⁶³⁹ Ashdown im. 27.o.

⁶⁴⁰ East Asian Strategic Review 2015; 70-71.o.

⁶⁴¹ Defense of Japan 2015; 18-19.o.

⁶⁴² East Asian Strategic Review 2015; 71-72.o.

⁶⁴³ 2014 Defense White Paper; 23.o.

Atom és ballisztikusrakéta program

2003 óta folytak a hatoldalú tárgyalások (USA, Kína, Oroszország, Észak- és Dél-Korea, Japán), hogy rábírnák a phenjani rezsimet, hogy hagyjon fel az atomfegyverek fejlesztésével és egyáltalán az atomprogrammal.⁶⁴⁴ Nem részletezve a tárgyalások eseménytörténetét, röviden elmondhatjuk, hogy semmilyen kézzelfogható eredményt nem sikerült elérni, habár több ENSZ BT határozatban elítélték az országot.⁶⁴⁵ Azóta viszont több kísérleti atomrobbantásra került sor, illetve a nukleáris fegyverek fejlesztése és az ezekhez szükséges plutónium előállítása is folyamatos.⁶⁴⁶ Túl azon, hogy a kommunista ország nem hajlandó a programok felfüggesztésére és nem tárgyal a meglévő robbanófejek szétszereléséről sem, a yongbyon-i atomerőműben egy második dúsító termet is nyitottak, amely révén több plutóniumot, illetve robbanófejet gyárthat majd.⁶⁴⁷ Kim 2015 decemberében bejelentette, hogy országa már rendelkezik a jóval nagyobb hatóerejű hidrogénbombával is.⁶⁴⁸

A nukleáris robbanófejek célbajuttatására elsődlegesen ballisztikusrakétákat terveznek használni, amelyekből rendelkeznek az egyszerűbb Scud-októl az interkontinentális rakétáig. Észak-Korea folyamatosan fejleszti a ballisztikusrakétáit, ezzel párhuzamosan pedig próbálják csökkenteni a robbanófejek méretét akkorára, hogy elférjenek rajtuk. Jelenleg a két fő hordozótípus a KN-08 interkontinentális és a Polaris-1 (Pukkuksong-1 vagy KN-11) tengeralattjáróról indítható ballisztikusrakéták lehetnek. Előbbi önjáró rakétaindítóról bocsátható fel és a NORAD parancsnoka szerint már bevethető állapotban van.⁶⁴⁹ A rakéta hatótávolsága valószínűleg jóval meghaladja az 5500-6000 km-t.⁶⁵⁰ 2015-ben és 2016-ban is sikeres kísérleti indítások történtek – a jelek szerint tengeralattjáróról – KN-11 ballisztikusrakétával.⁶⁵¹ Ezzel Észak-Korea még sikeres megelőző csapás esetén is biztosíthatja saját nukleáris megtorló képességét.

⁶⁴⁴ Észak-Koreának vannak vegyi és biológiai (lépfene, himlő és pestis) fegyverprogramjai is.

⁶⁴⁵ Defense of Japan 2015; 4-7.o.

⁶⁴⁶ 2014 Defense White Paper; 32.o.

⁶⁴⁷ Hardy, James: Piecing together the puzzle; Jane's Defence Weekly 26 August 2015; 25-27.o.

⁶⁴⁸ North Korea's Kim Jong-un 'in H-bomb claim'; <http://www.bbc.com/news/world-asia-35060035>; 2015.12.22.

⁶⁴⁹ Hardy im. 27-28.o.

⁶⁵⁰ Fisher Jr, Richard D: North Korea unveils new version of KN-08 ICBM; <http://www.janes.com/article/55190/north-korea-unveils-new-version-of-kn-08-icbm>; 2015.11.27.

⁶⁵¹ Defense of Japan 2016; 27-29.o.

Észak-Koreában 3 rakétaövet alakítottak ki, ebből az első kettőt a DMZ-hez közel hozták létre, itt elsősorban Scud-okat telepítettek, amelyek rövidebb hatótávolsággal rendelkeznek. 22-28 rakétabázison helyezhették el az erőket, ebből 12-15 van a legbelső övben, stratégiai mélységben. Úgy gondolják, hogy ezek többnyire az önjáró indítókat rejtik, míg az egyéb logisztikai szükségletek kielégítésére előre meghatározott helyeken kerülhet sor, illetve feltehetően vannak kijelölt indítópontok is. Elképzelhető, hogy egyes bunkerek is alkalmasak rá, hogy azokból indítsák a rakétákat az önjáró platformokról.⁶⁵²

Észak-Korea napjainkra valószínűleg felismerte, hogy igen korlátozottak az érdekérvényesítő képességei, így elsősorban az elrettentésre koncentrál, ennek része az atomprogram és a képesség, hogy fenyegetse Dél-Koreát, Japánt és az Egyesült Államok egyes területeit. Ezzel Phenjan bizonyos fokú nyomásgyakorló képességre tesz szert, valamint biztosítja, hogy egy támadás ellene annyira kockázatos legyen, hogy az ne érje meg.⁶⁵³ Másrésztől nem ismerjük Észak-Korea eszkalációs rendszerét sem, tehát nehéz megállapítani mikor vetnék be a nukleáris fegyvereket, egyesek szerint csak a rezsim túléléséért használnák, de ezt senki nem tudja biztosan.⁶⁵⁴ Ezt különösen nehéz megállapítani egy egyszemélyes diktatúrában, mivel egyetlen személy dönt a bevetésről, akinek érzelmi és pszichológiai állapotát, különösen krízishelyzetben, nehéz megbecsülni. A szakértők egy része megkérdőjelezi, hogy Észak-Korea egyáltalán képes előállítani megfelelő interkontinentális ballisztikusrakétákat, elég kisméretű robbanófejet és működő visszatérő egységet is.⁶⁵⁵

Védelempolitika és haderő

Az észak-koreai védelempolitika taglalását a „szongun” – vagyis a hadsereg az első – politikával kell kezdeni. A phenjani rezsim legitimitásának a legfőbb záloga évtizedek óta a lakosság külső fenyegetéssel való ijesztgetése, így magyarázva az indokolatlanul nagy haderő⁶⁵⁶ fenntartását, valamint az invázió réme a lakosság kezelhetőségét is segítette. Ennek keretében a források jelentős részét a haderőnek utalták, amelyet így fenn lehetett tartani. A Kim család azzal indokolta ezt a politikát, hogy az észak-koreai munkásság nem lenne képes

⁶⁵² Puccioni, Allison: Site inspection; Jane's Intelligence Review March 2015; 7-12.o.

⁶⁵³ Dewey, Karl: Analysis; Jane's Defence Weekly 26 August 2015; 26.o.

⁶⁵⁴ Hardy: Piecing together the puzzle; 30.o.

⁶⁵⁵ Puccioni im. 12.o.

⁶⁵⁶ 1,19 millió fős haderő egy 25 millió fős országban. The Military Balance 2016; 264.o.

túlélni, ha a hadsereg nem tartaná fenn a biztonságot.⁶⁵⁷ 2011-ben legalábbis a szavak szintjén Kim felhagyott ezzel a politikával.⁶⁵⁸

Az ország legfőbb stratégiai céljai között említhető a Kim család és a rezsim túlélése, valamint az ország nemzetközi rendszerben való elismertetése, lehetőleg nukleáris hatalomként, továbbá nem került le a napirendről a két ország egyesítése sem, még hozzá kommunista uralom alatt, bár ennek valószínűsége napról-napra halványabb.⁶⁵⁹ A fegyveres erők legfőbb parancsnoka Kim Dzsong Un, de az irányítást a Nemzeti Védelmi Bizottság látja el. A hadviselésben nagy szerepet kapnak a meglepésszerű támadások vagy a hibrid hadviselés. Az északi haderő napjainkra már nagyban támaszkodik nem hagyományos módszerekre, aszimmetrikus eszközökre, amelyekkel ellensúlyozhatja ellenfelei nyomasztó technológiai és képességbeli fölényét. Így megemlítendőek mindenekelőtt a nukleáris és tömegpusztító eszközök, a rakéták, a nagy hatótávolságú tüzérség, a tengeralattjárók és kiberalakulatok. Napjainkra már 6000 kiberkatonát foglalkoztatnak,⁶⁶⁰ és egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek erre az ágra tekintettel, hogy a hagyományos hadviselésben egyre kevesebb esélyük lenne Dél-Koreával vagy az Egyesült Államokkal szemben.⁶⁶¹ A jelentős északi hagyományos erők miatt az ország ellen nem lehet egy gyors és hatékony inváziót sem kivitelezni, mert az erre felkészített, fanatizált erők, kihasználva a kedvező terepet, pusztító gerillaháborúba kezdenének a dél-koreai-amerikai erők ellen.

A legnagyobb erőt még mindig a szárazföldi haderőnem képviseli, mintegy 1,02 millió fővel.⁶⁶² Kötelékébe 2 gépesített, 9 gyalogos, valamint a fővárosi hadtestparancsnokságok tartoznak. Ezen parancsnokságok alárendeltségébe 1 páncélos, 4 gépesített, 27 gyalog és 1 tüzérhadosztály, továbbá 15 páncélos, 14 gyalog, 30 tüzér (9 rakéta-sorozatvető), 5-8 műszaki/kételtű és 2 ballisztikus rakétadandár (Scud és FROG) tartozik.⁶⁶³ Ezen erő 70%-a előre van telepítve a Pyongyang-Wonsan vonalhoz, közel a DMZ-hez. A tüzérhadosztály jól álcázott földalatti bunkerekbe települt. A becslések szerint az északi erő még mindig képes nagyobb támadó műveletek végrehajtására és komolyabb veszteségek okozására. Ám a

⁶⁵⁷ Dewey im. 26.o.

⁶⁵⁸ Delury, John: Trump and North Korea; Foreign Affairs March-April 2017; 47.o.

⁶⁵⁹ Military and Security Developments Involving the Democratic People's Republic of Korea 2013; Department of Defense; 2013; 6.o.

⁶⁶⁰ 2014 Defense White Paper; 27.o.

⁶⁶¹ Grevatt: The As-Pac cyber challenge; 24. és 26.o.

⁶⁶² Ehhez hozzájön még egy nagyjából 7,7 milliós tartalékerő, amely különböző félkatonai szervezetekből áll össze. Foster im. 422.o.

⁶⁶³ The Military Balance 2017; 304.o.

hadműveleteket valószínűleg nem tudnák hosszabb időn keresztül fenntartani, valamint a haderő nagy része is gyengén képzett, nagyobb műveletek végrehajtását nem gyakorolják, ám gerilla hadviselésre fel vannak készülve. Ideológiailag feltehetően nagyon elszánt erőről beszélhetünk, amely még igen mostoha körülmények között is képes harcolni. A haderő továbbá fenntartja a belbiztonságot, valamint hadtest méretű gépesített erőket különítettek el egy esetleges tengeri invázió visszaverésére. Az északi hadsereg mezőgazdasági munkálatokban is részt vesz, hogy így csökkentse az élelemhiányt.⁶⁶⁴ A katonákkal szemben támasztott fizikai követelményeket a minimum alá vitték és egy 39 kg-os férfi már alkalmas a szolgálatra.⁶⁶⁵

A hadsereg eszköztárába jobbra csak elavult eszközök tartoznak, amelyek jelentős részét otthon gyártják, de pontos számuk és hadrafoghatósági szintjük nem ismert. Legalább 3500 harckocsija van, amelyek zöme T-54/55/Type-59, valamint T-62/Chonma és Pokpung típusú, de rendelkezésre áll még 560 PT-76 könnyű kétéltű harckocsi is.⁶⁶⁶ A gépesített erők legalább 500 BMP-1/Type-531 gyalogsági harcjárművel⁶⁶⁷ és legalább 2500 BTR-40/50/60/80/152 páncélozott szállítóval rendelkeznek. A csapatlégvédelmet vontatott és önjáró gépágyúkkal, illetve vállról indítható légvédelmi rakétákkal oldják meg. A tüzérség 8500 vontatott és önjáró tarack (122, 130, 152, 170 mm), 5100 rakéta-sorozatvető (107, 122, 200 és 240 mm). 6 KN-08, 24 FROG, 10 Nodong és legalább 30 Scud indító biztosítja a ballisztikusrakéta képességet.⁶⁶⁸ Különösen a tüzérség kelt komoly félelmeket Dél-Koreában, mivel hatalmas mennyiségű gránátot és rakétát lennének képesek rövid idő alatt célba juttatni, amely leginkább azért fenyegető, mert Szöul az északi tüzérség lőtávolán belül van. Az északi haderő fejlettsége rendkívül alacsony. A legmodernebb harckocsijuk a Pokpung, a T-62 modernizált hazai változata, de állítólag készül egy új harckocsi, amely már a T-72-n alapszik. Hírek vannak egy új 300 mm-es rakétáról (KN-09), amely hatótávolsága 150 km és GLONASS vezérlésű lehet. Ez mélyen az ország belsejében is alkalmas lehet a déli stratégiai létesítmények támadására is. Elvileg dolgoznak a rakéta 200 km hatótávú verzióján, amelyet egy 12-es sorozatvetőből indíthatnak majd.⁶⁶⁹

⁶⁶⁴ Foster im. 419-424.o.

⁶⁶⁵ von Rosenbach im. 25.o.

⁶⁶⁶ Sőt, a tartalékos alakulatoknál még a T-34/85 is megtalálható. The Military Balance 2016; 265.o.

⁶⁶⁷ Foster im. 425.o.

⁶⁶⁸ The Military Balance 2017; 304.o.

⁶⁶⁹ Hardy: Piecing together the puzzle; 30-31.o.

A haditengerészet létszámáról eltérnek a becslések, 46⁶⁷⁰-60⁶⁷¹ ezer fő körül lehet, az erők két flottába vannak szervezve: nyugati és keleti. Összesen 13 század és két tengerész mesterlövész dandár tartozik az állományába, amely erőinek 60%-t előretelepítve állomásoztatja, hogy bármikor képesek legyenek meglepésszerű támadások végrehajtására. A haditengerészet főleg csak könnyű egységekkel rendelkezik,⁶⁷² a flotta elsődleges feladata a kétéltű műveletek végrehajtása, vagyis a különleges műveleti erők vízi kijuttatása, valamint a felderítés, az aknahadviselés és a partvédelem. Elsősorban aszimmetrikus hadviselésre van felkészülve, mivel a dél-koreai vagy amerikai flottákkal messze nincsen egy szinten.⁶⁷³ Észak-Korea jelentős tengeralattjáró parkkal rendelkezik, 20 Romeo/Type-031-osztályú dízel-elektromos hajóval, valamint legalább 52 – nagyrészt hazai gyártású Sang-O-osztályú – mini-tengeralattjáróval.⁶⁷⁴ Ezek a tengeralattjárók 2015 nyarán nagyfokú készenlétről tettek tanúbizonyságot, amikor a Szöullal való feszültség fokozódásakor több mint 50 hagyta el a kikötőt.⁶⁷⁵ Szolgálatba állították a Sinpo-osztályú 900-1500 tonnás dízel-elektromos ballisztikusrakéta-hordozó tengeralattjárót, amely 1-2 KN-11 rakétát hordozhat.⁶⁷⁶ A legnagyobb felszíni hajók a fregattok, amelyből 2 van rendszerben. A flotta része még 383 őrnaszád, amelynek csak kis része rendelkezik rakétafegyverzettel. A kétéltű képességeket 10 partraszállító hajó és 257 partraszállító csónak,⁶⁷⁷ valamint 130 légpárnás biztosítja.⁶⁷⁸ A partvédelemre 2 ezrednyi HY-1 hajó-elleni rakéta és csöves tüzérségi eszközök állnak rendelkezésre.⁶⁷⁹ Fejlesztés alatt van egy új hajó-elleni rakéta is, amely az orosz SS-N-25-höz hasonló és felszerelhetik vele a fregattokat és a kisebb naszádokat is.⁶⁸⁰ Az észak-koreai légierő 110 ezer fős,⁶⁸¹ 4 repülőhadosztályba, 2-2 taktikai szállító és különleges műveleti dandárba, valamint a légvédelmi erőkbe van szervezve, a főparancsnokság pedig Phenjanban van. Három hadosztály felel a légvédelemért, beleértve a

⁶⁷⁰ Mizokami: Two Koreas, Three Navies

⁶⁷¹ The Military Balance 2017; 304.o.

⁶⁷² 2014 Defense White Paper; 29.o.

⁶⁷³ Mizokami

⁶⁷⁴ The Military Balance 2017; 304.o.

⁶⁷⁵ 50 North Korean Submarines Have Reportedly Vanished in an 'Unprecedented' Deployment; <https://news.vice.com/article/50-north-korean-submarines-have-reportedly-vanished-in-an-unprecedented-deployment>; 2015.11.30.

⁶⁷⁶ Bermudez, Joseph S. Jr.– Dewey, Karl: Sub hunting; IHS Jane's Intelligence Review March 2016;49.o.

⁶⁷⁷ The Military Balance 2017; 304-305.o.

⁶⁷⁸ Mizokami

⁶⁷⁹ The Military Balance 2017; 305.o.

⁶⁸⁰ Hardy: Piecing together the puzzle; 30.o.

⁶⁸¹ The Military Balance 2017; 305.o.

földi légvédelmi csapatokat is, míg a negyedik a kiképzésért. A légvédelmi radarrendszer lefedi az egész félszigetet, területileg 4 alrégióra van osztva: északkelet, északnyugat, dél és Phenjan. Ezek mindegyikében van legalább 1-1 korai előrejelző radarezred, vadászadosztály, légvédelmi-rakétaezred és tüzér hadosztály. Az északi doktrína szerint a légierő fő feladata az ország légvédelme, a különleges erők kijuttatása, a hadsereg és haditengerészet közvetlen légi támogatása, szállítás és logisztika.⁶⁸²

A gépparkja jelentős, de annak számáról eltérő becslések vannak, 540-840 között.⁶⁸³ Csupán a MiG-29 és Szu-25 típusok számítanak korszerűbbnek, előbbiből 18-40, míg utóbbiból 29-34⁶⁸⁴ állhat rendelkezésre. Az főerőt 107 J-5 (MiG-17), 100 J-6 (MiG-19), 150 J-7/MiG-21 és 56 MiG-23 vadász és vadászbombázó adja, sőt van még 80 H-5 (Il-28) bombázó is, ám ezek már nagyon elavult gépek. Helikopterekből összesen 20 Mi-24 harci, 10 Mi-14, 15-35 Mi-8/17, 48 Z-5 (Mi-4), 4 Mi-26 és 139 Mi-2 szállítóhelikopter áll szolgálatban. Van néhány nagyobb szállítógép is, mint a 6 An-24 és 3 Il-76.⁶⁸⁵ A harci gépek 40%-a települt a DMZ közelébe és a dél-koreai hírszerzés szerint képesek lehetnek hatékony támadásokat végrehajtani a déli célpontok ellen.⁶⁸⁶ Erősen kérdéses, hogy ezen gépek mekkora hányada van bevethető, vagy egyáltalán repülőképes állapotban.

Több légi bázis rendelkezik megerősített betonfedezékekkel, vagy hegybe vájt alagutakkal, háború idején a gépeket valószínűleg széttelepítenék a repterekről. Ennek támogatására Észak-Koreában rengeteg hosszabb, egyenes betonútszakasz van, mindez úgy, hogy magánkézben nem lehet gépjármű.⁶⁸⁷ 2015 januárjában Oroszországtól korszerű Szu-35 vadászbombázókat akartak vásárolni, ám a nemzetközi szankciók⁶⁸⁸ és a fizetéképesség hiánya miatt az eladás teljesen valószínűtlen.

Érdekesebb a 80-90 Hughes 369D/E helikopter és 150-200 An-2/Y-5 könnyű szállítógép, ugyanis ezekre várna háború idején az északi különleges erők mélységi kijuttatása.⁶⁸⁹ Utóbbi

⁶⁸² Santana, Sérgio: Confusing Signals; AirForces Monthly April 2013; 89. és 92.o.

⁶⁸³ The Military Balance 2016; 266.o.; Defense of Japan 2015; 3.o.; 2014 Defense White Paper; 30.o.

⁶⁸⁴ A Military Balance 18+ MiG-29-t és 34 Szu-25-t ad meg, míg a Santana féle cikk 40 és 29-t. The Military Balance 2016; 266.o. és Santana im. 92.o.

⁶⁸⁵ Santana im. 92.o. és The Military Balance 2017; 305.o.

⁶⁸⁶ 2014 Defense White Paper; 30.o.

⁶⁸⁷ Santana im. 89.o.

⁶⁸⁸ North Korea asked Russia for Su-35 fighter jet supplies – reports; <http://tass.ru/en/world/770538>; 2016.04.10.

⁶⁸⁹ Santana im. 94.o.

főleg fa és vászonépítésű, ezért a radarok számára csak nehezen észlelhető, és 12 ejtőernyőt képes szállítani.⁶⁹⁰

Mivel nem sikerült modern vadászgépeket beszerezni, ezért egyre jelentősebb szerep hárul a földi légvédelmi rendszerekre.⁶⁹¹ Erre néhány tucat elavult SA-2/3/5 és több száz 23, 57 és 100 mm-es radarvezérelt légvédelmi löveg szolgál.⁶⁹² Az elmúlt években új rakétarendszerek is megjelentek, mint a Pongae-5, amely nagyjából az orosz Buk rendszernek felel meg, de fényképek vannak a Pongae-6 (KN-06) rendszerről is, amely viszont már egy nagy hatótávolságú, Sz-300-hoz hasonló légvédelmi rakétát sejtet.⁶⁹³

A különleges műveleti erőknek rendkívül fontos szerepet szánnak, feladataik közé tartozik a felderítés és egy második front nyitása Dél-Koreában, a déli és amerikai vezetési-irányítási rendszer elpusztítása a félszigeten, valamint a vezetők likvidálása, továbbá a déli és amerikai légi bázisok és stratégiai fegyverrendszerek semlegesítése. Ehhez egy 200 ezer fős erő áll rendelkezésre, ám közülük csak a 11. „Vihar” hadtest alá tartozó 60 ezer katona tekinthető különleges műveleti képességűnek, míg a fennmaradó 140 ezer fő nyugati értelemben véve hagyományos könnyűgyalogságnak számít. Utóbbiak egy része a DMZ mentén állomásozó hadosztályok kötelékébe tartozik. A 11. hadtest katonái nagyon kemény kiképzést kapnak, felkészítették őket a gerilla és hegyi hadviselésre, beszivárgásra, éjszakai harcra, hírszerzésre és felderítésre, valamint szabotázs műveletekre. A becslések szerint felmérhetetlen károkat lennének képesek okozni és korlátozott műveletekre Japánban levő amerikai és japán létesítmények ellen is képesek lehetnek. Háború idején vagy az azt közvetlenül megelőző időszakban a különleges erőket tömegesen juttatnák ki Dél-Koreába légi úton és tengeren, előbbi úton 4000, míg a tengeren át 15 ezer katonát lehetne egyszerre kijuttatni.⁶⁹⁴

Külkapcsolatok

Észak-Korea meglehetősen mérsékelt külkapcsolati rendszerrel rendelkezik, főleg a szocialista rendszerek összeomlása óta. Éppen ezért igyekszik növelni a külpolitikai

⁶⁹⁰ Grisafi, John G.: Old aircraft design highly effective, important N. Korean threat capability; <http://www.nknews.org/2014/09/the-an-2-n-koreas-surprisingly-capable-aircraft/>; 2015.11.28.

⁶⁹¹ 2014 Defense White Paper; 30.o.

⁶⁹² Santana im. 93-94.o.

⁶⁹³ Hardy: Piecing together the puzzle; 31.o.

⁶⁹⁴ Foster im. 419-424.o.

mozgásterét és az elfogadottságát, miközben folytatja a tömegpusztító fegyver és ballisztikusrakéta programjait, hogy növelje saját hatalmát és befolyását is.⁶⁹⁵

A rezsim legfőbb külső támogatója és barátja Kína, amelynek meghatározó politikai és gazdasági befolyása van az országban. Ám Peking nem nézi jó szemmel Phenjan fenyegető és destabilizáló tevékenységét. Arról nem is beszélve, hogy ha a félszigeten kitörne egy nagy háború, az súlyosan károsítaná a kínai kereskedelmi érdekeket is, a tömegpusztító fegyverek bevetése esetén nagy valószínűséggel bekövetkező amerikai nukleáris ellencsapás északkelet-kínai területek közelében történne, ráadásul a széljárás a radioaktív felhőt befújná kínai területre.

Kína aktívan részt vett a hatoldalú tárgyalásokon, elfogadta az Észak-Koreát elítélő ENSZ BT határozatokat, valamint megtiltotta bizonyos anyagok és technológiák exportját, amelyeket a tömegpusztító fegyver programokban használhatnak fel.⁶⁹⁶ 2011 óta nem járt magasabb rangú kínai katonai küldöttség az országban,⁶⁹⁷ 2014-ben pedig szintén intő jelnek tekinthették Phenjanban, hogy Xi Jinping kínai elnök Szöulba látogatott, anélkül, hogy előtte tiszteletét tette volna náluk.⁶⁹⁸ A Japán felett aratott győzelem 70. évfordulóján⁶⁹⁹ és a koreai kommunista párt alapításának 70. évfordulójára szervezett rendezvényeken is elmaradtak a kölcsönös magas szintű látogatások.⁷⁰⁰

Gazdaságilag Kína érdekelt a kapcsolatban, hiszen az északi tartományoknak nincs tengeri kijárata, ezért észak-koreai kikötőket használhatnak. Ráadásul ezek a tartományok elmaradottabbak, így az Észak-Koreába történő export fellendítheti a gazdaságukat is. Peking rá akarja bírni Phenjant, hogy vezessen be gazdasági reformokat és támogassa a határövezet fejlesztéseit. Bár immár láthatóan keményebb hangot üt meg az északi rezsimmel szemben, Kína nem akarja destabilizálni az országot, mivel egy összeomlás esetén az északi tartományokra zúdulnának rá a menekültek.⁷⁰¹ Pont a káosz elkerülése érdekében

⁶⁹⁵ 2014 Defense White Paper; 25.o.

⁶⁹⁶ Defense of Japan 2015; 19.o.

⁶⁹⁷ Silberstein, Benjamin Katzeff: Moving Apart; Jane's Intelligence Review March 2015; 54-55.o.

⁶⁹⁸ Defense of Japan 2015; 19.o.

⁶⁹⁹ Falletti, Sebastien - Hardy, James: China cosies up to South Korea as Kim skips 3 September parade; <http://www.janes.com/article/53998/china-cosies-up-to-south-korea-as-kim-skips-3-september-parade>; 2015.11.30.

⁷⁰⁰ North Korea 'ready to defend itself against US'; <http://www.bbc.com/news/world-asia-34493672>; 2015.11.30.

⁷⁰¹ Silberstein im. 54-55.o.

Peking érdeke Észak-Korea életben tartása, amely nem melleleg továbbra is ütközőzónát biztosít számára.⁷⁰²

Oroszországgal az utóbbi időkben Phenjan erősíti a kapcsolatokat, annak ellenére, hogy Moszkva is részt vett a hatoldalú tárgyalásokon és támogatja Észak-Korea denuklearizálását. A kapcsolatot még 2011-ben Kim Dzsong Il újította fel, aki többek között gázvezeték építéséről egyezett meg az orosz féllal. 2013-ban megnyitották a vasútvonalat az orosz Kashan és az észak-koreai Rajin kikötői között.⁷⁰³ Phenjan az energetika terén szorosabb kapcsolatot szeretne, csökkentve a Kínára való ráutaltságot.⁷⁰⁴ Kim Dzsong Un az első külföldi útját is Moszkvába tervezte a győzelem napi díszszemlére, de ez végül is ellentmondásos okokból meghiúsult, nem kizárt, hogy Kreml mondta vissza a meghívást.⁷⁰⁵ Kim pozitív fogadtatásra a két nagyhatalmon kívül leginkább csak más, a nemzetközi rendszer perifériájára szorult államoktól számíthat, mint Irán, Szíria, Mianmar, Pakisztán, Kuba és egyes afrikai országok.⁷⁰⁶

Észak-Koreának déli szomszédjával való kapcsolata a legkevésbé sem tekinthető jónak. A két állam közötti háborút csak fegyverszünettel zárták le, nem békével. Az északi fél folyamatos fenyegetésekkel és provokációkkal kelti a feszültséget, amelyek palettája igen széles. Nyílt katonai akcióktól kezdve a rendszeres kibertámadásokig, drone-okat reptetnek Dél-Korea felett vagy zavarják az incsoni nemzetközi reptéren leszálló gépek GPS jeleit. Igazából Phenjan egy kevert „diplomáciát” folytat, amely lényege, hogy provokál, tárgyal, követel valamit, majd újra kezdi a kört.⁷⁰⁷

2003-2008 közötti déli baloldali kormány egy „mosoly diplomáciával” viszonyult az Északhoz, amely egyoldalú engedékenységnek bizonyult.⁷⁰⁸ A konzervatív Lee Myung-bak elnök hatalomra lépésével jóval keményebb hangot ütöttek meg Phenjannal, amely agresszívabb álláspontra helyezkedett és ekkor történtek a Cheonan és Yeonpyeong incidensek is. Az északi politika a konzervatív Park Geun-hye elnök 2013. februári

⁷⁰² Xu, Beina - Bajoria, Jayshree: The China-North Korea Relationship; <http://www.cfr.org/china/china-north-korea-relationship/p11097>; 2015.12.08.

⁷⁰³ Defense of Japan 2015; 19.o.

⁷⁰⁴ East Asian Strategic Review 2015; 72.o.

⁷⁰⁵ Tiezzi, Shannon: North Korea's Kim Jong-un Cancels Trip to Russia; <http://thediplomat.com/2015/04/north-koreas-kim-jong-un-cancels-trip-to-russia/>; 2015. 12.08.

⁷⁰⁶ Defense of Japan 2015; 20.o.

⁷⁰⁷ 2014 Defense White Paper; 23.o.

⁷⁰⁸ History of Inter-Korean Relations; <http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1806>; 2015. 12.08.

hatalomra kerülésével sem változott és kemény hangon bírálja Szöült, amely az éppen aktuális amerikai-dél-koreai hadgyakorlatok idején felerősödik.⁷⁰⁹

Bár a Japán-Észak-Korea kapcsolat sose volt különösebben jó, az elmúlt években Phenjan enyhített az addigi kemény hangon és hajlandónak mutatkozott a japán állampolgárok elrablása⁷¹⁰ utáni nyomozásban és tárgyalásban való előrelépéshez. Emellett a gazdasági kapcsolatok építése terén is lépne, mivel feltehetően ez is része a kínai dependencia csökkentésére tett kísérleteknek.⁷¹¹ Ám tény, hogy 2013 tavaszán Phenjan meghirdette a jogát a preemptív atomcsapásra és japán városokat is felsorolt a célpontok listáján.⁷¹²

Az Egyesült Államok 1950 óta számít a legfőbb ellenségnek Phenjanban, nincs is hivatalos diplomáciai kapcsolat a két ország között. Amerikai részről a gazdasági kapcsolatok is tiltottak, leszámítva a humanitárius segítyeket.⁷¹³ A kommunista rezsim mégis nagy jelentőséget tulajdonít az amerikaiakkal való tárgyalásoknak, mivel ezzel a nagyok asztalához ülhet, ám ez nem jelent kevésbé konfrontatív politikát. Az északi nukleáris program megszüntetéséről folyó tárgyalások 2009-re kudarcra zártak, holott a Bush kormány engedményeket is tett, például levette a terroristákat támogató országok listájáról Észak-Koreát.⁷¹⁴ Az Obama adminisztráció a „stratégiai türelem” jegyében megpróbálta rábírni Phenjant, hogy térjen vissza a tárgyalásokhoz, amely sokkal inkább egy „bot és répa” megközelítés volt, mivel felvillantotta a tárgyalások folytatásának előnyeit, miközben különböző hadgyakorlatokon keresztül folyamatosan demonstrálta az amerikai-dél-koreai katonai dominanciát. Kijelenthető, hogy Észak-Koreát ez nem térítette vissza a tárgyalásokhoz, a ballisztikusrakéta és nukleáris program is haladt előre, miközben további provokációkkal hergelte ellenfeleit. Erre Washington pedig csak újabb szankciókkal tudott válaszolni.⁷¹⁵

⁷⁰⁹ Defense of Japan 2015; 17.o.

⁷¹⁰ A 70-80-as években legalább 17 japán állampolgárt rabolt el Észak-Korea, amelyet beismer. Tokió pedig elkötelezett, hogy visszahozza a még élő polgárait. (Overview; http://www.mofa.go.jp/region/asia-paci/n_korea/abduction/; 2015. 12.10.) A legvalószínűbb ok egyébként az, hogy a japán területen dolgozó észak-koreai hírszerzők felkészítésére kellett.

⁷¹¹ East Asian Strategic Review 2015; 65-66.o.

⁷¹² Defense of Japan 2015; 2.o.

⁷¹³ U.S. Relations With North Korea; <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2792.htm>; 2015. 12.10.

⁷¹⁴ Sim, Shuan: US-North Korea Diplomacy: Where We Stand After 20 Years Of Failed Talks, Nuclear Threats; <http://www.ibtimes.com/us-north-korea-diplomacy-where-we-stand-after-20-years-failed-talks-nuclear-threats-1773748>; 2015. 12.12.

⁷¹⁵ Chanlett-Avery, Emma – Rinehart, Ian E. – Nikitin, Mary Beth D. - Park, Sungtae: North Korea: U.S. Relations, Nuclear Diplomacy, and Internal Situation; Congressional Research Service; 2015; 6-7.o.

A Trump kormány első hónapjai alatt rég nem látott feszültség alakult ki a félszigeten, amelyet jól jelez, hogy az amerikai fél többször hangsúlyozta, hogy a katonai opció Észak-Korea feltartóztatására folyamatosan az asztalon van. Trump a legfőbb katonai veszélynek tekinti az észak-koreai atomprogramot, mivel Phenjan a közeljövőben már képes lehet elérni rakétáival a CONUS-t, ezért nyomást akar gyakorolni Pekingre, hogy az gyakoroljon nyomást Phenjan-ra.⁷¹⁶ Az elnök erre Twitter bejegyzésében is kitért bírálva Kínát, amiért az nem segít, illetve elmarasztalva Észak-Koreát, amiért nem akar megegyezni és csak játszik az Egyesült Államokkal. Tillerson emellett kijelentette, hogy nem tárgyalnak tovább és nem próbálják győzködni Phenjant az atomprogram felfüggesztésére, hanem szükség esetén készek preemptív katonai csapásra, hogy megállítsák.⁷¹⁷

Észak-Korea politikájával a legnagyobb probléma, hogy igazából nem vezet sehova, vagy inkább semmilyen pozitív végkifejlettel nem kecsegtet. Az nem lehet elsődleges nemzeti cél, hogy megtartsák a hatalmat egy család kezében, miközben az ország nagy részében elképesztően rossz állapotok uralkodnak. Az sem éppen jó politika hosszú távon, hogy egyfolytában ellenségeket keresnek bel- és külföldön, mivel ez kifelé fenyegetésekkel és néha véres provokációkkal társul, amely hozzájárul ahhoz, hogy Észak-Koreát már minden környező ország veszélynek, de legalábbis problémának tekinti, amelyet csak súlyosbít az atomütőerő lehetősége. Az ország szempontjából a legjárhatóbb ösvény egyfajta „kínai út” lehetne, amelyhez elengedhetetlen egy olyan stabil diktatúra (de nem a Kim családé), amely egyben tartja az országot, ugyanakkor pedig képes lenne bevezetni az égető társadalmi és gazdasági reformokat, amelyet valószínűleg a külső hatalmak is örömmel támogatnának. Egy ilyen fordulattal évtizedeken belül egy sikeres, akár piacgazdaságos kommunista orszaggá is válhatna, mint amilyen Kína vagy Vietnam. Ám a jelenlegi politika vége leginkább csak háború vagy az összeomlás lehet.

⁷¹⁶ Townshend

⁷¹⁷ Alter, Charlotte: President Trump Is Blaming North Korea for 'Behaving Very Badly'; <http://time.com/4705140/donald-trump-twitter-north-korea/>; 2017.04.01.

73. kép Kim Dzsong Un ugyanolyan keménykezű és erőszakos vezetőnek bizonyul mint felmenői, illetve a nemzetközi kapcsolatokban sem békésebb.

75. kép A Sinpo-osztályú ballisztikusrakéta-hordozó tengeralattjáró célja az lehet, hogy szavatolja Phenjan második csapásmérő képességét. Elméletben rajtaütésszerű elsőcsapásra is képes lehet például az amerikai partok mentén, de ennek gyakorlati megvalósíthatósága rendkívül kétséges.

77. kép A legkorszerűbb északi harckocsi a Pokpung, amely a T-62 továbbfejlesztésén alapszik, amely technológiailag messze a K1, K2 és M1 mögött van.

79. kép Az északi légierő háború idején főleg védelmi szerepet játszhatna. A kevés és csak relatíve korszerű MiG-29 a gyengén képzett pilótákkal nem vehetné fel a versenyt a jól kiképzett és szupermodern gépeket repülő amerikaiakkal és déliekkel.

74. kép A KN-08 interkontinentális ballisztikusrakéta egy díszszemlén. Észak-Korea feltett szándéka, hogy olyan rakétát építsen, amely nukleáris robbanófejet képes célba juttatni a CONUS-ra is.

76. kép Az északi hadsereg nagyszámú, gyengén képzett és felszerelt, ám rendkívül szívós és elszánt erőt jelent.

78. kép Az északi tüzérség komoly fenyegetést jelent, nemcsak a katonákra, ugyanis a képen látható nagy hatótávolságú eszközök elérhetik Szöült is. Az északi vezetőktől pedig a terrorbombázás sem áll távol, mint ahogyan azt már korábban is bizonvították.

80. kép A legakutabb hagyományos északi fenyegetést a kommandók jelentik, amelyek még „békeidőben” is gyakran hajtanak végre beszivárgásokat és rajtaütéseket, háború esetén viszont tömegesen vetnék be őket.

Kína

Kína a világ negyedik legnagyobb területű országa (9 596 960 km²), amely 14 állammal határos. Lakossága a legnagyobb a Földön 1,373 milliárd fővel, amely 91,6%-a han kínai, míg a maradékot 55 etnikai csoport alkotja. A 2016-os GDP-je (PPP) 21,27 ezer milliárd USD volt, amely szintén világelső, de még hivatalos árfolyamon is 11,39 ezer milliárd USD volt (2.). A gazdaság pedig 6,6%-al nőtt, amely kínai viszonylatban kevés, világszinten viszont nagyon is jó. Ám a 15 400 USD-os GDP (PPP)/fővel még mindig inkább a szegényebb országok közé tartozik.⁷¹⁸

Kínát amúgy sem lehet csak számokkal leírni, ezért érdekesebb talán megnézni honnan indult. Mao Ce-tung alatt az első két és fél évtizede elég viharosra sikerült, 1950-53-ig részt vett a koreai háborúban az Egyesült Államok ellen, támogatta a vietnami kommunistákat előbb a franciák, majd az amerikaiak ellen, az ország majdnem megroppant a „nagy ugrás” és a kulturális forradalom alatt, határháborút vívott a Szovjetunióval, majd szövetségre lépett Washingtonnal. Mao halála után azonban Deng Xiaoping alatt megszületett a modern Kína és az ország elindult azon az úton, amely a 20. század döntő részében elmaradott, szegény, harmadik világbeli országot, napjaink 1-2. legnagyobb gazdasági és 2-3. legerősebb katonai hatalmává, a világ egyik legfontosabb termelési és fejlesztési központjává formálta át.

Mindazonáltal Kína még mindig egy kommunista diktatúra, amelyben a párt hatalma megkérdőjelezhetetlen. A kommunista párt hosszútávú céljai pedig, hogy biztosítsa továbbra is a hatalmát, megőrizze a belső stabilitást, fenntartsa a gazdasági növekedést, megvédje a nemzeti szuverenitást és a területi integritást, biztosítsa Kína nagyhatalmi pozícióját és védje a külhoni kínai érdekeket. Az első két cél szorosan összefügg, mivel a növekvő jólét és gazdagság a párt hatalmának legfőbb alapja, illetve biztosítja, hogy ne legyenek lázongások. Emellett a haderő gyors korszerűsítését, valamint a befektetéseket is ez biztosítja világszerte, ezért a lassulás is komoly fenyegetést jelenthet. Kínában a kommunista párt nacionalista politikát folytat, amely egy alulról jövő igényt szolgál, ezért ez szintén hozzájárul a nép szimpátiájának fenntartásához.⁷¹⁹

⁷¹⁸ China; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html>; 2017.04.01.

⁷¹⁹ Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2016; Office of the Secretary of Defense; 2016; 41. és 49.o.

Azzal, hogy Kína az új évezredre nyilvánvalóan világpolitikai tényezővé vált és felemelkedő hatalomként tartják nyilván, sok országban kételyek is megfogalmazódtak szándékait illetően. Ezért Peking igyekezett hangsúlyozni, hogy felemelkedése nem hasonlítható ahhoz, amelyet Németország vagy Japán produkált a 20. század első felében, ehelyett Kína a békés fejlődés útját keresi, összhangban az ENSZ elveivel, illetve támogatja a világ ügyeinek demokratikus intézését, vagyis egy multipoláris rendszer kialakítását. Ehhez a felemelkedéshez jó terepet szolgáltatott a kedvező világpolitikai helyzet, amelyben lehetségesnek látszott, hogy Kína régi (19. század előtti) pozíciójában tündököljön. A 21. század első két évtizedét Hu Jintao elnök a stratégiai lehetőség időszakának nevezte. Pontosán emiatt mindent megtettek ennek előmozdítása érdekében, mivel féltek, hogy ha nem ragadják meg a lehetőséget, az ismét a zűrzavaros és gyenge korszak eljövételét jelentheti. Arról, hogy ezt az ugrást miként hajtsák végre, vita van Kínán belül is, erről alapvetően két szemlélet alakult ki. A nacionalista, bár alapvetően elutasításra talált, mégis bizonyos elemei megjelentek a kínai stratégiai gondolkozásban. Eszerint a nyugat a jövőben is ellenséges marad Kínával szemben és akadályozni próbálja történelmi küldetése beteljesítésében, ám többek között a gazdasági válság is rávilágított, hogy mégsem olyan erősek, mint az elsőre tűnik. Ezért Kínának a gazdasági mellett, erős katonai hatalommá kell válnia, és megszerezni a világban is az elsőséget, akár katonai eszközökkel is, mivel egy Peking dominálta nemzetközi rendszer a világ számára is előnyösebb lenne mint a jelenlegi amerikai, tekintettel arra, hogy Kína kerülne a hegemoniát és mérsékeltebb vezetést gyakorolna. A másik, mérsékeltebb álláspont – amelyet a kínai politika is inkább tükröz – a *békés felemelkedésre* helyezi a hangsúlyt, amelyet később *békés fejlődésre* finomítottak. Ebben hangsúlyozzák, hogy Kína is a nemzetközi közösség része, amelyet sem uralni nem akar, sem elzárkózni tőle, hanem együttműködve a többi állammal, annak konstruktív szereplőjévé kíván válni, különben elszalaszthatják a lehetőséget. Emellett igyekeztek eloszlatni a félelmeket, miszerint ez csak álca lenne egy nagy terv megvalósítására, mivel Kína nem akar hegemon hatalommá válni.⁷²⁰

Ennek egyik jól kézzelfogható eleme, hogy Kína jelentős, főleg infrastrukturális befektetéseket tesz világszerte, amelyre sok helyütt igen nagy igény van, főleg az olyan elmaradott régiókban mint például Afrika. Kínai részről az egyik legfontosabb cél a gazdaság

⁷²⁰ Kissinger: Kínáról; 519-533.

élénkítése és a kereskedelem növekedése, amellyel persze a saját gazdaságukat is fellendítenék, hiszen már 2015-ben a kommunista párt kongresszusán a GDP növekedés célszámát 7%-ra vitték le, amely kínai mércével nagyon alacsony (a világ más részein átlom). Ennek érdekében az egyik legfontosabb és legjelentősebb futó program az „Egy Öv, Egy Út” (OBOR), amelyet Xi Jinping elnök még 2013-ban hirdetett meg Kazahsztánban, célja pedig, hogy a tőkefelesleget külföldi infrastruktúrafejlesztésre fordítsák, amely célja egy új selyemút kialakítása, amelytől a kereskedelem megélénkülését várják, ugyanakkor pedig a külkapcsolatok fejlesztésének is új lökést adhat. Ennek lesz szárazföldi és tengeri része is, a fő irányai pedig a következők: Közép-Ázsián és Oroszországon át a Baltikumba, Közép-Ázsián át a Perzsa-öbölbe és a Földközi-tenger térségébe, illetve dél Kínából Délkelet-Ázsián át Dél-Ázsiába és az Indiai-óceánra. Míg a tengeri selyemút a Dél-kínai-tengeren keresztül a Dél-Csendes-óceán, valamint az Indiai-óceánon át Kelet-Afrikába és a Földközi-tengeren át Európába irányulna. A koncepció iránt Kazahsztán, Pakisztán, Irán, Srí Lanka és Indonézia is élénk érdeklődést mutatott, illetve az Ázsiai Infrastrukturális Befektetési Bank több alapítója is részt vesz benne.⁷²¹ A tervbe Peking több mint 60 országot készül bevonni, amelyekkel szabad kereskedelmi egyezményeket is kötne a meglévő 12 felett. A költségeket az Új Selyemút Infrastrukturális Alapon, az Ázsiai Infrastrukturális Befektetési Bankon és az Új Fejlesztési Bankon keresztül kívánják finanszírozni. Előbbi kettő alapvetően kínai vezetésű és a kezelt alapok 40 és 100 milliárd USD körül vannak, míg az Új Fejlesztési Bankot – amely központja Sanghajban van – a BRICS országok hozták létre 2014-ben 50 milliárd USD tőkével, amelyet 100 milliárdra akarnak növelni. Az elképzelést van aki „kínai Marshall tervnek” is hívja, amely célja, hogy felvirágoztassa és stabilizálja az eurázsiai kontinens nagy területeit, de Xi elnök igyekezett megnyugtani a kétkedőket, miszerint nem kíván beavatkozni a belügyekbe, nem terjeszti ki az érdekszférát és nem törekszik hegemoniára.⁷²² Ez szépen hangzik, de nyilvánvalóan a kínai pénzek elfogadása egyben Peking befolyásának a növekedését is jelenti az adott területen. Másrészt ez tényleg nem feltétlenül az érdekszféra kiterjesztése, hiszen az OBOR-ban szereplő Közép- és Délkelet-Ázsia, a Közel-Kelet, az Indiai-óceán és Kelet-Afrika már amúgy is Kína érdekszférája, de legalábbis az érdeklődésének a terében állnak. Ez is része a kínai *soft* megközelítésnek,

⁷²¹ East Asian Strategic Review 2016; National Institute for Defense Studies; Tokió; 2016; 119-121.o.

⁷²² Cheung, Francis - Lee, Alexious: A brilliant plan - One Belt, One Road; <https://www.clsa.com/special/onebeltoneandone/>; 2017.04.02.

hiszen olyan területeket akar stabilizálni gazdaságfejlesztéssel, amelyet Amerikának nem sikerült katonai erővel, ami az egész világ szempontjából kívánatos lenne. Sőt, még az amerikaiakkal is lehetnek közös érdekeik, ugyanis Irak, Afganisztán és az ISIS miatt Washington hitele és tekintélye folyamatosan hanyatlóban van a tágabb Közel- Keleten, miközben az orosz befolyás nő. Ezért Kína – kiváltképp Közép-Ázsiában – inkább orosz érdekeket sért. Ez amerikai szempontból pozitívummal járhat: 1, a kínai mozgolódás az oroszok hátsó kertjében elvonja Moszkva figyelmét Európáról; 2, az itteni sikerek legalább részben eltéríthetik Kínát a csendes-óceáni iránytól és az esetleges terjeszkedéstől.

Természetesen ahhoz, hogy ezt a hatalmas gazdaságot működtessék, továbbá fedezzék a szintén hatalmas lakosság igényeit, rengeteg energiára van szükség. Napjainkra Kína a legnagyobb energiafogyasztóvá vált, mintegy 23%-al az összfogyasztásból. A megújuló energiatermelés is ugrásszerűen nőtt, például 2015-ben 20,9%-al, így napjainkra már ebben is világszerte és a világ megújuló termelésének a 17%-t adja. Emellett az atomenergia felhasználás is nő.⁷²³ Ennek ellenére a kínai összfogyasztásban a megújulók (főleg vízenergia) és az atomenergia még együtt sem tesz ki 10%-t. A fő energiaforrás a szén (66%), a kőolaj (20%) és a földgáz (5%).⁷²⁴ Az első érthető, hiszen az USA és Oroszország után Kínának van a legnagyobb széntartaléka, legalább 114 500 millió tonna. Az érdekesebb az olaj és a földgáz. Kőolajból 2015-ben 559,7 millió tonnát használt fel, amelyből 335,8 millió tonnát importált, döntően a Közel-Keletről (170,4 millió t), Nyugat-Afrikából (52,3 millió t), Oroszországból (42,4 millió t) és Latin-Amerikából (41,7 millió t). Földgázból pedig évi 138 milliárd m³-t használnak fel, itt Türkmenisztánt (27,7) Ausztráliát (7,2), Katart (6,5), Malajziát (4,4), Mianmart (3,9) és Indonéziát (3,9 milliárd m³) lehet kiemelni, mint fontos exportőröket.⁷²⁵ Ezek a szükségletek nőni fognak, hiszen például a prognózisok szerint 2035-ig háromszorosára nő a magánautók száma Kínában, bár a kőolaj részaránya várhatóan nem változik drasztikusan, ám a földgázfelhasználás részaránya legalább a duplájára nő majd. Az átlagos energiaszükséglet évi 1-2,5%-al fog nőni az elkövetkező 20 évben.⁷²⁶ Itt láthatjuk, hogy főleg kőolaj tekintetében Kína rá van szorulva, hogy

⁷²³ BP Statistical Review 2016 - China's energy market in 2015; <http://www.bp.com/content/dam/bp/pdf/energy-economics/statistical-review-2016/bp-statistical-review-of-world-energy-2016-china-insights.pdf>; 2016.08.11.

⁷²⁴ China; <https://www.eia.gov/beta/international/analysis.cfm?iso=CHN>; 2016.08.11.

⁷²⁵ BP Statistical Review of World Energy June 2016; 18., 22., 28. és 30.o.

⁷²⁶ BP Energy Outlook 2016 Edition – Outlook to 2035; 24. és 58-60.o.

konfliktuszónákból, azaz nem teljesen biztos forrásokból szerezze be az energiaszükségleteit. Ez azért is fontos, mert az erőforrások biztosítása alapvető hatással van a kínai biztonságpolitikára és geopolitikára, ebből adódóan pedig a katonai fejlesztésekre is.

Kínai geopolitika

Ha a kínai geopolitika és geostratégia irányait és fő területeit tekintjük, akkor a következő célokat nevezhetjük meg: 1, a határok biztosítása; 2, megakadályozni, hogy külső hatalmak katonai erővel korlátozzák Kínát; 3, az első szigetlánc (Japán, Tajvan, Fülöp-szigetek, Borneó) áttörése; 4, biztosítani a stratégiai erőforrásokat; 5, tengeri szállítási vonalak védelme. A határok biztosítása tekintetében Kína előnyben van, hiszen megvan a stratégiai mélysége, emellett csak két olyan hatalom van, amely Kínával szárazföldi határokkal és kellő katonai erővel is rendelkezik, ezek Oroszország és India. Oroszország egyelőre inkább szövetséges, másrészt szibériai és távol-keleti területei ritkán lakottak, gyenge infrastruktúrával, ráadásul az itt élő lakosság jelentős része kínai etnikumú. Különböző becslések 2-5 millióra teszik a számukat a 13 milliós orosz Távol-Keleten, az orosz bevándorlási hivatal szerint viszont 20-30 éven belül többségbe kerülhetnek a kínai származásúak.⁷²⁷ Ez pedig eleve megteremti egy sikeres nem lineáris háború előfeltételeit. Arról nem is beszélve, hogy a mai orosz haderő már jóval kisebb és minőségileg nem feltétlenül sokkal jobb mint a kínai, szóval itt inkább Moszkvának lenne félni valója. Ezzel az oroszok is tisztában vannak és tartanak egy erős Kínától. 2008-ban a felek ugyan megállapodtak és hivatalosan elfogadták, hogy hol húzódik a határ, azonban időről-időre a kínai közbeszédben megjelenik az a több mint 1,5 millió km², amelyet a cári Oroszország még a 19. században csatolt el Kínától egyenlőtlen szerződések révén.⁷²⁸

Indiával Kínának napjainkban is egy meglehetősen ambivalens kapcsolata van. Mindketten felemelkedő hatalmak, illetve a BRICS csoport tagjai. A Modi kormány külpolitikája pragmatikus, ugyanis első körben szorosabb kapcsolatra törekedett a térség (és a Világ) szempontjából legfontosabb szereplőkkel: USA, Kína, Oroszország, Japán; emellett aktív szomszédság politikába kezdett, illetve felvette a kapcsolatot más Kínával határos, ám

⁷²⁷ Zeihan, Peter: Analysis: Russia's Far East Turning Chinese; <http://abcnews.go.com/International/story?id=82969>; 2015.03.10.

⁷²⁸ Ying, Fu: How China sees Russia; Foreign Affairs March/April 2016; 98-99.o.

Pekinggel nem feltétlenül felhőtlen kapcsolatú államokkal, úgymint Dél-Koreával, Mongoliával, Vietnammal és Indonéziával is.⁷²⁹ Új-Delhi az utóbbi időben keményebb hangot ütött meg Kínával és Pakisztánnal szemben, ebben igyekezett a szomszédok támogatását is elnyerni.⁷³⁰ Ha az erőviszonyokat nézzük,⁷³¹ akkor India hasonlóan nagy lakossággal bír mint Kína, tekintélyes haderővel, amely ugyanakkor minőségileg jócskán a kínai mögött van. A Himalája azonban jelentős gátja bármilyen komoly támadóműveletnek, ezért ez némiképp mindkét ország számára biztosíték. Indiát emellett Kína sikeresen bekerítette Pakisztánnal, Bangladessel, Srí Lankával, illetve potenciálisan a „gyöngysorral”, valamint korábban Mianmarral is erősítette a kapcsolatokat. Ám igaz, India haditengerészeti képességei ugyan gyengébbek, mint Kínáé, de a földrajzi helyzet alapjába véve gátolja, hogy a két flotta könnyen egymáshoz férjen. Azonban India ereje e tekintetben nem a tengerészeti képességekben, sokkal inkább az elhelyezkedéséből adódik, hiszen amíg létfontosságú indiai tengeri szállítási vonalak nem húzódnak Kína partjainál, addig fordítva ez nem igaz. E tekintetben pedig a „gyöngysor” alapjában nem változtat a stratégiai egyensúlyon, mivel ahhoz szükség lenne arra, hogy Kína azok folyamatos elérését biztosítsa, márpedig ez csak tengeren lehetséges, vagy szárazföldön fogadó nemzeti támogatással más államokon keresztül, amely ugyanakkor még mindig nem zárja ki azt, hogy az indiai partokhoz közel levő kikötőket szükség esetén az indiai haditengerészet és légierő blokád alá vonja. Márpedig ez komoly elrettentő potenciált jelent az indiai politika eszköztárában. Ez a lehetőség pedig nyilvánvalóan az amerikai-indiai stratégiai közeledés egyik fő pontja.

Nyugaton komoly aggodalomra adhat okot Kína számára az iszlamizmus terjedése Közép-Ázsiában, amellyel közvetlenül határos a szintén muszlim ujjurok lakta Xinjiang autonóm terület. Hangsúlyozni kell, hogy Kína maga is mindig félt a bekerítéstől, amely nem is alaptalan, hiszen ha a mai helyzetet nézzük, akkor láthatjuk, hogy Washington a spykman-i elvek szerint keríti be Kínát, az első szigetlánccal lezárta az óceánra vezető utakat, miközben Délkelet-Ázsiában erősíti pozícióit és Indiával dolgozik egy kvázi szövetségen. Kína ettől való örök félelme jól tetten érhető, hiszen a Yalu-folyó mentén 1950-ben már akkor felvonultak a kínai csapatok, amikor Észak-Korea még győzelemre állt, de készen álltak arra,

⁷²⁹ Green - Hicks – Cancian im. 82 és 87.o.

⁷³⁰ Kronstadt im. 8-9.o.

⁷³¹ bővebben lásd a mellékletben

hogy egy amerikai beavatkozás esetén lépjenek, mivel tartottak tőle, hogy ha az USA győz Koreában, akkor Vietnamban és más gyarmatokon is beavatkozhat.⁷³²

A hozzáférést gátló/területmegtagadó stratégiát külön meg kell említeni, amelynek célja, megakadályozni, hogy egy külső hatalom – mindenekelőtt az Egyesült Államok – képes legyen eredményesen beavatkozni katonailag, ha például a kínai haderő a Kelet- vagy Dél-kínai-tengeren műveleteket kezdene, de erről a haderőnél részletesebben lesz szó. Ez összefügg az első szigetlánc áttörésével, hiszen ezek a szigetek mind amerikai szövetségesek fennhatósága alatt vannak, sőt Japánban és Okinaván állandó, a Fülöp-szigeteken pedig rotációban települő amerikai erők állomásoznak. Ez nemcsak hozzáférést biztosít az amerikai haderőnek a térséghez, de gátat is képezhet a kínai haderővel szemben, hiszen amíg békében szabadon kihajózhatnak a kínai egységek a Csendes-óceánra, addig háború idején a térség államai, együttműködve az amerikai haderővel könnyedén megakadályozhatják a kínai légierő és haditengerészet hozzáférést az óceán nyílt vizeihez, beszorítva azt a Kelet- és Dél-kínai-tengerekre. Ennek a megtörésére a legjobb esélyt Tajvan megszerzése jelentené, amely erős bástyaként biztosíthatná a hozzáférést a Csendes-óceánhoz, illetve az A2/AD ernyőt is kijebb tolhatná. Megjegyzendő, hogy még ha ez sikerülne is, Peking akkor is csak a nyílt óceánra jutna ki, amelyen az amerikai haderő szabadon mozoghat és a közelben és mélységben vannak jelentős bázisai Guamon, Hawaii-n és Alaszkában, míg Kína nem rendelkezik ilyesmivel. Tehát ha a kínai flotta a Csendes-óceánon akarna megütközni az amerikai flottával, könnyen a világháborús japán flotta sorsára juthatna.

Mindez összefügg az erőforrások biztosításával, hiszen bár Kína alapvetően nem terjeszkedő hatalom, a határok és stratégiai fontosságú területek biztosítása érdekében korábban is hajlandónak bizonyult erő alkalmazására. Már a korábbi fejezetekben volt róla szó, hogy a Szenkaku-szigetek közelében és a Dél-kínai-tenger alatt is jelentős kőolaj és földgáz kincs van, amelyet Kína, hasonlóan a térség országaihoz szeretne megszerezni. Ezzel közvetlenül a partjai mentén szerezne erőforrásokat, ez pedig azért fontos, mivel Kína igyekszik diverzifikálni a forrásait, hogy ne csak egy beszállítótól függjön. Ezidáig főleg távoli, külső forrásokra volt kénytelen hagyatkozni. Ennek az egyik legfontosabb területe Afrika, ahol kedvező hitelekkel kínál és a nyugattal ellentétben nem firtatja a demokrácia vagy az emberi jogok helyzetét, cserébe olajkitermelési és bányászati jogokat kér. Jelentős infrastruktúra

⁷³² Kissinger, Henry: World Order; Penguin Press; New York; 2014; 291-292.o.

beruházásokat támogat és 2025-ig akár 1000 milliárd USD-al támogathatja Afrikát. Ezért Kínát alapvetően pozitívan fogadják a fekete kontinensen, ám a kép itt sem egységes és voltak országok, amelyek megtagadták a kitermelési jogokat.⁷³³

A fő probléma az, hogy ezek az energiahordozók messziről, döntően hajón érkeznek Kínába, ráadásul olyan országok vizein keresztül, amelyek nem szimpatizálnak Kínával. Ezért Peking intenzív lépéseket tett szárazföldi kőolaj és földgáz vezetékek kiépítésére. Az orosz-kínai kőolaj vezeték áteresztő képességét például megduplázták, napi 600 ezer hordóra, illetve megegyeztek egy gázvezetékéről is, amely 2035-re évi 38 milliárd m³ földgázt szállíthat Északkelet-Kínába. 2015-ben fejezték be a Mianmar-Kína kőolajvezetékét, amely napi 440 ezer hordó olajat szállíthat, illetve terveznek egy párhuzamos gázvezetékét, amely évi 38 milliárd m³ áteresztő képességgel rendelkezik majd. Ezzel elkerülhetik a délkelet-ázsiai vizeket. Kazahsztánból szintén fut egy napi 400 ezer hordó kapacitású kőolajvezeték, illetve terveznek egy gázvezeték is évi 10 milliárd m³ áteresztő képességgel. A Türkmenisztán-Kína gázvezeték évi 40 milliárd m³ földgázt szállít,⁷³⁴ ezt évi 85 milliárd m³-re fogják növelni.⁷³⁵ Közép-Ázsia kérdése azért is érdekes, mert bár Kína hátsóudvarában van, hagyományosan orosz érdekszféra volt, amelybe 2001 után az amerikaiak is benyomultak. Ez leginkább az oroszoknak kellemetlen, hiszen ez a déli ütközőzóna a gazdag szibériai területek alatt, illetve egy hatalmas gáztározó, ahonnan ezeddig csak északi irányba futottak vezetékek és az itt kitermelt földgázt Moszkva jókora felárral újraértékesítette Európa felé. Amerikai szempontból például az isztánokban való befolyásnövelés jobb stratégiai hozzáférést enged a térséghez, hozzájárulva Oroszország és bizonyos tekintetben Kína kezeléséhez (bekerítéséhez). Ám itt némileg találkoznak is az amerikai és kínai érdekek, mivel mindketten a térség gazdasági fejlesztésében érdekeltek.⁷³⁶

Mivel az Arktisz alatt is hatalmas kiaknázatlan energia és nyersanyag kincsek vannak, ezért Peking is élénk érdeklődést mutat. Emellett a kínai hajók is aktívabban használnák az északkeleti átjárót, amely a Sanghaj-Hamburg útvonalat 7000 km-rel rövidítené le.

⁷³³ Alessi, Christopher - Xu, Beina: China in Africa; <http://www.cfr.org/china/china-africa/p9557>; 2016.08.11.

⁷³⁴ Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2016; 46-47.o.

⁷³⁵ Putz

⁷³⁶ Zongze, Ruan - Yurong, Chen - Jianxue, Lan - Junying, Song - Jinyue, Guo: China's New Neighborhood Diplomacy: Seeking Stability Through Management and Planning; China Institute of International Studies; Peking; 2016; 51-52.o.

Természetesen a térségben érdekelt államok rossz szemmel néznek minden új szereplőt.⁷³⁷ Kína a globális közös terek részének tekintve az Arktiszt, tagadja, hogy bárki birtokolhatja, mivel az mindenkié, ebből adódóan pedig magának is részt követel belőle.⁷³⁸ Mindez kapcsolatban van az utolsó céllal, a tengeri szállítási vonalak védelmével. Kína exportorientált, vagyis az árut el kell juttatni a világpiacra, ez döntően tengeri szállítást jelent, csakúgy mint a szükséges nyersanyagok és energiahordozók, amelyeket szintén hajóval juttatnak el Kínáig. Ezt a problémát jól illusztrálja, hogy 2015-ben a kínai olajimport 83%-a a Dél-kínai-tengeren haladt át, ahol olyan országok vannak, amelyekkel sokszor igencsak feszült a viszonya.⁷³⁹ Eleve a tengeri kommunikációs vonalak a potenciálisan rivális India partjai előtt húzódnak, illetve az amerikai Air-Sea Battle koncepció fontos eleme a távoli blokádnak, amellyel megfosztják az ellenséget a szükséges külső erőforrásoktól. Ha pedig elfogadjuk Mahan tézisét, hogy a flották egyik legfontosabb feladata a kereskedelem biztosítása és ellenőrzése, akkor könnyen beláthatjuk, hogy miért olyan fontos egy kék vízi haditengerészet felépítése Pekingnek. Ez mindenképpen egy fontos mozgatórugója a kínai flottafejlesztésnek, olyan haditengerészet kell, amely már nagy távolságban is képes műveletek végrehajtására, az új hordozók, partra szállító egységek és rombolók egyértelműen egy nagy nyílt vízi flotta irányába mutatnak. Ehhez természetesen szükség lesz olyan ellátó flotta kiépítésére is, amely képes folyamatosan támogatni a műveletben levő egységeket, a kínai partoktól távol is. Egy kiépített bázisrendszer is kívánatos lenne, ezért az utóbbi másfél évtizedben komoly beruházásokat tett, hogy kikötőket építsen Srí Lankán, Bangladesben, Mianmarban és Pakisztánban. Ezt nevezik „gyöngysornak” (String of Pearls), és sokan úgy gondolják, hogy ezek tengerészeti bázisok lehetnek, bár erre kézzelfogható bizonyíték még nincsen, igaz a kínai haditengerészet egységei tényleg használják ezeket logisztikai bázisként a kalózellenes műveletek során. Ugyanakkor az is igaz, hogy sokszor a helyi államok kérik a beruházást, mert nekik nincs rá pénzük, illetve hasonló beruházások vannak Afrikában és Latin-Amerikában is, mivel Kínának is érdeke kiépíteni a fogadóközpontokat, ahova az árut tudja szállítani. A jövőben funkcionálhatnak logisztikai bázisokként, de az amerikaihoz hasonló tengerészeti/légi bázisok egyelőre nem valószínűek.

⁷³⁷ Snow dragons; <http://www.economist.com/node/21561891>; 2016.08.13.

⁷³⁸ Campbell im. 3-4.o.

⁷³⁹ Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2016; 47.o.

Kína valószínűleg nem fog olyan globális haderőt felépíteni, mint az amerikai, mivel várhatóan a fő műveleti terület külföldön a Csendes- és Indiai-óceánra, valamint Afrikára fog kiterjedni. Ebből adódóan olyan flotta kell, amely erősebb a helyi riválisoknál (Japán és India), illetve olyan erős, hogy komoly veszteségekkel fenyegetheti az amerikai csendes-óceáni flottát. Utóbbi felfogható a tirpitz-i kockázatelmélet egyfajta kínai verziójának, mivel az USA-nak globális érdekei vannak, ezért ugyan átcsoportosíthat erőket más területekről, de ki nem ürítheti őket. Ebből adódóan, ha a kínaiak képesek a hadszíntéren levő erőket jelentős veszteséggel (esetleg vereséggel) fenyegetni, az önmagában elegendő elrettentést jelenthet az egész amerikai haderőnek. Ám fegyverkezési versenybe semmiképp nem akarnak bocsátkozni az amerikaiakkal, mivel az vereséggel és csóddal fenyeget.⁷⁴⁰

A térség jövőjének alakulása szempontjából az amerikai-kínai kapcsolat a legfontosabb, amely valamilyen formában az összes fenti területen is megjelenik. A kínaiak úgy tartották, hogy a Pivot és Rebalance nem kifejezetten Kína ellen irányul,⁷⁴¹ de a féken tartása mindenképpen fontos eleme. Az Egyesült Államok megerősítette régi szövetségeit, de új partnerségeket is kialakított, így a katonai erőit nemcsak a koreai-félszigeten erősítette meg, hanem a délkelet-ázsiai térségben is. Peking tart attól, hogy bár Washington felhasználja a szövetségeseit, hogy ellensúlyozza Kínát, azok is kihasználhatják Amerikát és „túszul ejthetik”, hogy saját Kína ellenes politikájukat támogassa és vitáikat amerikai vitává tegyék. Ezért szerintük ezen államok kockázatosabb, provokatívabb lépéseket tesznek, amelyek erősebb kínai reakciót váltanak ki, ezzel tesztelve az amerikai elkötelezettséget, itt a Fülöp-szigeteket, Vietnámot és Japánt emelik ki.⁷⁴² Peking például nagyon sérelmezi az amerikai „szabad hajózás” műveleteket,⁷⁴³ amelyeket a Kína által magának követelt területek közelében végeznek hadihajókkal. Kína szerint az amerikaiakon kívül senki más nem hiszi azt, hogy a hadihajók ott közlekedhetnek, ahol csak akarnak és véleményük szerint ezt az UNCLOS nem is engedélyezi. A FONOP végül is nem szól másról mint, hogy előzetes egyeztetés nélkül hadihajók a vitatott szigektől 12 nm-en belül haladnak át, jelezve, hogy nem ismerik el a másik területi követelését, és, hogy ezt meg merik csinálni, illetve figyelik,

⁷⁴⁰ DeSilva-Ronasinghe im. 32.o.

⁷⁴¹ Természetesen csak a hivatalos retorikában, egyébként nyilvánvalóan Kína-ellenes stratégiának tartják.

⁷⁴² Zongze – Yurong – Jianxue – Junying – Jinyue; 51. és 54-56.o.

⁷⁴³ freedom of navigation operations (FONOP)

hogy a másik meddig megy el a reagálásban, szóval leginkább egy kötélhúzáshoz hasonlít.⁷⁴⁴ A USS Lassen romboló követésére például Kína két saját rombolót és repülőgépet küldött, amikor az a Subi zátony közelében hajózott.⁷⁴⁵ 2017 márciusában pedig a USS Carl Vinson hordozó harccsoportja hajtott végre demonstratív műveleteket a Dél-kínai tengeren.⁷⁴⁶ Az amerikaiak emellett hajlamosak túlreagálni a kínai akciókat, például az Infrastrukturális Fejlesztési Bank esetén figyelmeztette szövetségeseit, hogy ne lépjenek be, ezért különösen fájó volt Washingtonnak, hogy több közeli szövetségese is tag lett. Peking meghívta az USA-t az OBOR-ban való részvételbe is.⁷⁴⁷

Xi elnök egy három elemből álló új kapcsolati rendszert ajánlott Obamának, eszerint nincs konfliktus és konfrontáció, a vitás ügyeket tárgyalásos úton intézik; kölcsönös tisztelet, elismerik egymás érdekeit és aggodalmait és tolerálják azokat; győztes-győztes együttműködés, elkerülve a zéróösszegű játék elvét és úgy érvényesítik a saját érdekeket, hogy közben figyelembe veszik a másikat. Erről Obama 2014. novemberi kínai látogatásán hosszasan tárgyaltak. Wang Yi kínai külügyminiszter szerint, ha sikerül elkerülni a konfrontációt az Ázsia-csendes-óceáni térségben, akkor az USA és Kína miatt ne működhetne együtt a béke érdekében a világ más részein is. Szerinte Kína sose akarta az amerikaiakat kiszorítani Ázsiából, helyette inkább olyan szereplőnek tekinti, amely meghatározó a béke, stabilitás és fejlődés fenntartásában.⁷⁴⁸

Érdekes, hogy az oly sokszor szorgalmazott új kapcsolati rendszer – amelyet az Obama kormány válasza sem méltatott – a konfrontatívnak tartott Trump kormánynál talált meghallgatásra, ugyanis Tillerson külügyminiszter pekingi útján, Xi elnökkel folytatott tárgyalásában olyan kapcsolatról beszélt, amely a fentieket tükrözi. Ennek része lenne az egymás érdekeinek tiszteletben tartása, amit a demokrata párt egyből bírált is.⁷⁴⁹ Persze

⁷⁴⁴ Ku, Julian G. - Fravel, M. Taylor - Cook, Malcolm: Freedom of Navigation Operations in the South China Sea Aren't Enough; <http://foreignpolicy.com/2016/05/16/freedom-of-navigation-operations-in-the-south-china-sea-arent-enough-unclos-fonop-philippines-tribunal/>; 2016.08.13.

⁷⁴⁵ East Asian Strategic Review 2016; 116.o.

⁷⁴⁶ Dominguez, Gabriel: US carrier group begins 'routine operations' in South China Sea; Jane's Defence Weekly 1 March 2017; 4.o.

⁷⁴⁷ Minghao, Zhao: How Washington Should Respond to the "Road and Belt"; <http://www.chinausfocus.com/finance-economy/how-washington-should-respond-to-the-road-and-belt/>; 2016.08.13.

⁷⁴⁸ Zongze – Yurong – Jianxue – Junying – Jinyue; 57-59.o.

⁷⁴⁹ Rex Tillerson talks of a "historic moment" in relations with China; <http://www.economist.com/news/china/21719198-donald-trump-mulling-new-approach-rex-tillerson-talks-historic-moment-relations?zid=306&ah=1b164dbd43b0cb27ba0d4c3b12a5e227>; 2017.03.29.

naivitás lenne azt hinni, hogy ez egy csapásra megold minden vitás kérdést a két csendes-óceáni nagyhatalom között, de azt el kell ismerni, hogy a Trump féle pragmatizmus lehet kifizetődőbb, mint az Obama féle ideológiai intervencionizmus. Ám mások egyszerűen úgy látják, hogy Washington kész nagyobb stratégiai teret biztosítani Pekingnek, cserébe gazdasági alkukért.⁷⁵⁰

Délkelet-Ázsia

Az ASEAN államokkal való kínai viszony meglehetősen ellentmondásos, mivel a térség országaival való kapcsolat a legkevésbé sem nevezhető hasonlónak, a nagyon jótól a nagyon rosszig terjed, mindezt úgy, hogy bár a területi vitákban kétség kívül több délkelet-ázsiai állammal szemben állnak, gazdasági téren senki nem akar lemondani a kínai kapcsolatról. Utóbbira kiváló példa, hogy mind a 10 ASEAN ország tagja az Ázsiai Infrastrukturális Befektetési Banknak is, emellett az OBOR-ban is számítanak rájuk, amelyhez Kína támogatást nyújt a különböző alapokon keresztül.⁷⁵¹ A Kína-ASEAN Alap például beruházásokat finanszíroz, köztük infrastrukturális, energetikai és természeti erőforrások kiaknázása terén, átlagosan 50-150 millió USD értékben.⁷⁵²

Kína szeretné biztosítani tengeri szállítási vonalait, amelyek közül a legfontosabbak a Dél-kínai-tengeren keresztül húzódnak, csakúgy, mint riválisai esetében (Japán vagy Tajvan), vagyis ezek ellenőrzésével nemcsak saját érdekeit biztosíthatja, hanem a potenciális ellenségek kommunikációs vonalait is fenyegetheti. Figyelembe véve, hogy a kínai szállítási vonalak az Indiai-óceánon húzódnak, amelyen keresztül a Kínába áramló szénhidrogének 80%-a halad át,⁷⁵³ láthatjuk, hogy Délkelet-Ázsia egy fontos lépcsőfok vagy ugródeszka, hogy Peking biztosítsa a hozzáférést a távolabbi területekhez. Ezért nem csoda, hogy intenzív törekvéseket tett, hogy szigeteket szerezzen itt, amelyek nemcsak gazdasági előnyökkel járnának az EEZ miatt, de katonai értelemben is bázisokat szerezhetnének eme fontos területek közelében, amellyel nemcsak megtagadhatják az itteni területeket, de előőrsöket képezhetnek a további törekvésekhez is. Délkelet-Ázsia biztosíthatja a hozzáférést

⁷⁵⁰ Townshend

⁷⁵¹ East Asian Strategic Review 2016; 119. és 122.o.

⁷⁵² Investment; <http://www.china-asean-fund.com/investment.php?slider1=1>; 2016.08.09.

⁷⁵³ DeSilva-Ronasinghe im. 32.o.

az indiai-óceáni területekhez, ahol szintén komoly kínai érdekek vannak, de az országnak nincs tengerpartja. Ennek támogatására szolgálhat a már fent említett „gyöngysor”. Az itteni kínai katonai tevékenység ugyan alacsony, mégis India és az USA is sérelmezi, sőt a PACOM volt parancsnoka szerint egy kínai haditengerészeti hivatalnok javasolta, hogy a Csendes- és Indiai-óceánokat osszák fel amerikai és kínai befolyási övezetekre. Többek között az itteni kínai tevékenység vezetett az amerikai-indiai stratégiai közeledéshez is.⁷⁵⁴

A dél-kínai-tengeri szigetek megszerzésére Kína az utóbbi időben többféle módszert alkalmazott. Például előszeretettel tárgyalnak kétoldalúan a másik érintett állammal, mivel egy-egyben jobban érvényesül Kína fölénye, mintha egy ország csoporttal tárgyalna. Ennek megfelelően tiltakozik az Egyesült Államok bevonása ellen is a tárgyalásokba. Egyik módszerük a „káposzta stratégia”, amely keretében egy területről tárgyalnak, ám közben lassan elkezdik birtokba venni, először csak kínai halászhajókat járőröztetve körülötte, amelyek elhessegetik az „idegen” hajókat, majd megjelenik a kínai parti őrség, végül a haditengerészet hajói „birtokba veszik” a területet. Kína előszeretettel használ polgári hajókat és a parti őrség hajóit, ám szükség esetén mindig a közelben tartózkodnak a kínai haditengerészet egységei is.⁷⁵⁵ Ez egyben megnehezíti az amerikaiak dolgát is, hiszen Kína követel területeket, de csak lakatlanokat, használ erőt, de nem katonait, vannak összecsapások, de nincsenek áldozatok. Ezért az amerikaiak például nem tudnak úgy erőt mutatni mint Európában, mivel úgy tűnhetne, hogy épp ők eszkalálják a helyzetet.⁷⁵⁶

Kínát az is segíti, hogy az ASEAN országok közül nem mindegyik érintett és érdekelt a vitában, ilyen például a szegény és elmaradott Laosz, Kambodzsa és Mianmar, amelyeknek jelentős érdekei fűződnek a kínai kereskedelemhez, egyébként a kínaiak erre külön rá is játszanak.⁷⁵⁷ Ezeket az államokat jelentős tőkebefektetésekkel igyekezik meggyőzni a saját igazáról. Kambodzsában 10 milliárd USD-ra rúg a kínai közvetlen befektetés. Az ASEAN kereskedelmének fejlesztésére pedig Peking 40 milliárd USD-t kínál a Selyemút Alapba.⁷⁵⁸

A másik elem a már korábban tárgyalt szigetépítés, amelyet ugyan az UNCLOS nem fogad el úgy mint a természetes szigeteket, de akkor is katonailag biztosíthatja a hozzáférést a

⁷⁵⁴ DeSilva-Ronasinghe im. 30. és 33.o.

⁷⁵⁵ O'Rourke: Zone (EEZ) Disputes Involving China; 16.o.

⁷⁵⁶ Kaplan, Robert D.: Eurasia's coming anarchy; Foreign Affairs March/April 2016; 38.o.

⁷⁵⁷ Corben, Ron: Malaysia Urges Peaceful Solution to ASEAN Disputes with China; <http://www.voanews.com/content/concerns-about-south-china-sea-dominate-asean-summit/2735701.html>; 2015.05.13.

⁷⁵⁸ Hardy: Footprints in the sand; 25.o.

területhez, illetve alkalmas lehet arra, hogy másoktól megtagadja. Például a Woody-szigetet (Paracel) a közelmúltban megerősítették és 2016-ban 16 J-11 vadászbombázót,⁷⁵⁹ valamint YJ-62 hajó-elleni és HQ-9 légvédelmi rakétákat is telepítettek ide.⁷⁶⁰ Ez szükség esetén egy A2/AD bástyát biztosítana, amely még a komolyabb ellenfeleket is elriaszthatja.

2016. július 12-én a hágai választott bíróság elutasította a kínai követeléseket, rámutatva például a történelmi hivatkozások alaptalanságára is.⁷⁶¹ Azonban jelen körülmények között ez valószínűleg nem fogja a kínai terjeszkedés végét jelenteni. Kis intenzitású gyors műveleteket nem zárnék ki, amelyek még nem lépnek át egy küszöböt, amely felett kivívnák a világ rosszállását vagy olyan stratégiai érdeket sértenének, amely például kiválthatná az Egyesült Államok intervencióját. Ilyen lehet kisebb szigetek gyors elfoglalása légideszant vagy tengerészgyalogos erőkkel, amelyet követően gyorsan megerősítenék fejlett légvédelmi és hajó-elleni tüzérséggel, amely megakadályozhatná a gyors visszavételt (amire amerikai segítség nélkül amúgy sincs sok esély). Az esetet biztos felháborodás követné, de végülis a világ a Krím visszavételét is lenyelte, pár szikláért és homokpadért meg senki nem kezdene háborút. Azt sem lehet szem elől téveszteni, hogy a kínai haderő modernizáció és a megélnékülő dél-kínai-tengeri tevékenység eredményeképpen a délkelet-ázsiai országok maguk is elkezdtek kialakítani a maguk A2/AD erejét, jó példa erre a tengeralattjárók, hajó-elleni rakéták és korszerű vadászbombázók beszerzése szinte mindenhol.

Tajvan

Kína alapvetően nincs rászorulva a kicsiny szigetállamra, hiszen az népesség és gazdasági erő tekintetében is eltörpül hozzá képest, két nyomós érv mégis szól az egyesítés szorgalmazása mellett. Az egyik a nemzeti büszkeség, amely elvárja, hogy az elszakadt területeket, mint amilyen Hong Kong és Makaó is volt integrálják az anyaországba. Másrészt komoly geopolitikai és geostratégiai érdek is, amelynek célja az első szigetlánc áttörése. Ennek a geostratégiai helyzetnek a jelentőségével Tajpej is tisztában van.

⁷⁵⁹ Dickstein, Corey: Defense official: China deploys 16 fighter jets to disputed South China Sea island; <http://www.stripes.com/news/defense-official-china-deploys-16-fighter-jets-to-disputed-south-china-sea-island-1.404391>; 2016.05.31.

⁷⁶⁰ Fisher, Richard D Jr: Imagery suggests China has deployed YJ-62 ASCMs to Woody Island; Jane's Defence Weekly 30 March 2016; 14.o.

⁷⁶¹ Háda Béla: Egy bírósági határozat margójára; Stratégiai Védelmi Kutatóközpont NÉZŐPONTOK 2016/8.; 1-2.o.

A kapcsolatról a 2005-ös elszakadás ellenes törvény rendelkezik, amely kimondja, hogy csak egy Kína létezik, ennél fogva a szárazföldi Kína és Tajvan ügye, belügy. Peking ellenáll minden olyan törekvésnek, amely célja, hogy Tajvan bármilyen néven kikiáltssa a függetlenségét. Ehelyett Kína törekszik a békés egyesítésre és a kapcsolatok, valamint az egymás iránti bizalom javítására, azonban ha a függetlenség párti erők előretörnek, akkor kész erő alkalmazására a területi integritása megőrzése érdekében.⁷⁶² Kína már a 80-as években megkezdte Tajvan visszaédesgetését, felajánlva „különleges közigazgatási régió” státuszt, amelyet később Hong Kong és Makaó is megkapott. Ezen felül lehetséges lenne a saját politikai intézmények, sőt még a haderő megtartása is.⁷⁶³ Vagyis gyakorlatilag szinte változatlan maradna a jelenlegi állapot, csupán a Népköztársaság határain belülre kerülne a szigetország. Peking mindenképpen szeretné békésen megoldani a helyzetet, csak hogy az elmúlt évek közvéleménykutatásai szerint, ha választani lehetne a függetlenség, az egyesítés és a status quo között, akkor a tajvaniak 64%-a a status quo-t, 24% a függetlenséget és 7% az egyesítést választaná, míg igen-nem esetén 71% választaná a függetlenséget és 18% az egyesítést.⁷⁶⁴ Tehát a békés egyesítés egyelőre nem tűnik megvalósíthatónak, tekintettel az alacsony fogadókészségre. A jelek szerint bár gazdaságilag nyomást tud gyakorolni a szigetre, mivel az ezer szálon függ Kínától, mégis a keményebb hangnem nagyobb ellenállást vált ki, mintha Peking mérsékelten viselkedik.⁷⁶⁵

Ám még mindig ott van az erőszakos út, amely jelenleg nem tűnik valószínűnek, de azért ezt a lehetőséget sem szabad elvetni. Ez akkor állhatna fenn, ha Tajvan kikiáltaná a függetlenségét, zavargások törnének ki és az állam destabilizálódna vagy atomfegyver fejlesztésébe fogna.⁷⁶⁶ Ezek az esetek beindíthatnának egy kínai katonai akciót. A blokádnak egy viszonylag könnyű, költséghatékony megoldás lehetne kínai részről, tekintettel arra, hogy a szigetország energiahordozók terén 100%-ban, míg élelmiszerben 70%-ban behozatalra szorul.⁷⁶⁷ Kínai szempontból viszont épp a gyors eredményt nem érhetnék el, amely megnövelné az esélyét az idegen politikai vagy katonai beavatkozásnak.

⁷⁶² Anti-Secession Law; <http://www.china.org.cn/english/2005lh/122724.htm>; 2017.03.20.

⁷⁶³ Kissinger: Kínáról; 493.o.

⁷⁶⁴ Cole, J Michael: Strait talking – China’s military power grows in the Taiwan Strait; IHS Jane’s Intelligence Review December 2013; 28-29.o.

⁷⁶⁵ Tanner, Murray Scot: Chinese Economic Coercion Against Taiwan; RAND Corporation; 2007; XIII-XVI.o.

⁷⁶⁶ Kromhout – de Bruijn im. 50.o.

⁷⁶⁷ Thomas - Stillion – Rehman im. 20-21.o.

Teljes körű támadásra csak a legkomolyabb esetben, végső lehetőségként gondolnak valószínűleg a kínaiak is. Abban azonban mindenki egyetért, hogy ez egy lefejező csapással indulna a kulcsfontosságú politikai és katonai vezetők elleni merényletekkel. Ezt kiegészítenék kiber, valamint ballisztikus- és cirkálórakéta, illetve légi támadásokkal. Kína feltehetően azt várná, hogy a csapás olyan bénítóan hat, hogy Tajpej kapitulál még mielőtt külső hatalmaknak ideje lenne felvonulni és beavatkozni, és valószínűleg partraszállást csak akkor indítanának ha ez nem sikerülne.⁷⁶⁸ Mindenesetre a kínai flotta Tajvantól keletre hajózna, hogy kordont állítson fel és elrettentse az amerikaiakat a beavatkozástól.⁷⁶⁹ A tajvani stratégia tulajdonképpen 1949 óta arra épült, hogy ki kell tartani addig, amíg megérkezik az amerikai erősítés. Ám mi van, ha nem érkezik meg, mert politikailag nem vállalnák fel vagy a fejlett kínai hozzáférést gátló/területmegtagadó arzenál katonailag tenné túl költségessé a beavatkozást. Másrészt, ha a kínai akció gyors és sikeres, akkor hatékonyan beavatkozni se lenne idő – még akkor sem, ha megvan az akarat. Ez esetben pedig a legvalószínűbb, hogy a világ egyszerűen tovább lépne, nem kizárt, hogy elhúzódó harcok esetén sem tennének másként. Ennek ellenére az invázió könnyen egy húsdarálóba fulladhatna, amelyben a végső döntést az hozná meg, hogy ki tud több erőt bevetni? Ráadásul a tajvaniak berendezkedhetnek hibrid háborúra is, az erre ideális városi és hegyes terepen, így a műveletek kínai sikerek esetén is elhúzódhatnak. Ugyanakkor, ha megtörténne a partraszállás, akkor a háború kimenetele eldőltnek tekinthető és csupán idő kérdése lenne a kínai győzelem.

A várható magas áldozatok miatt, Kína nem valószínű, hogy inváziót indít, ezért a háború útján való egyesítés se valószínű, mivel Kína-ellenes egységbe kovácsolhatná a kelet-ázsiai államokat. Ráadásul Kínának vannak egyéb lehetőségei; mint a nem lineáris háború, hogy elérje a célját. A nem lineáris háború sikerességére jó példát szolgáltatott Oroszország ukrajnai beavatkozása. Ezért a tajvani kormány gyengülése esetén hozzá láthatna egy destabilizációs művelethez, amelyet addigra már előkészítettek hasonló esetekre. Peking létrehozna vagy megerősítené a hozzá hű legális és illegális szervezeteket. Ezek segítségével megkezdődhet a feszültség (további) szítása és dezinformációs kampány, miközben külső politikai nyomást gyakorolnak. A tömegtüntetések szervezése mellett, a különleges erők

⁷⁶⁸ Thomas - Stillion – Rehman im. 10-20.o.

⁷⁶⁹ Cole: Strait talking; 33.o.

együttműködve a helyi fegyveres szimpatizánsokkal és bűnözőkkel szabotázsakciókat kezdenek. Majd indul a központi hatalom működésének blokkolása, különös tekintettel a médiára, valamint ellehetetlenítik a megtámadott diplomáciai tevékenységét, amely jelen esetben könnyebb, hiszen egy a világ döntő része által el nem ismert országról van szó. Ezzel párhuzamosan a Kína-barát politikai erőket a régió legitim kormányzóságának ismerheti el Peking, továbbá a baráti és megvásárolt országok (pl. délkelet-ázsiai és afrikai államok). Ezek már kérhetnék az anyaország beavatkozását is a káosz megszüntetésére és a rend helyreállítására.⁷⁷⁰ Másrészt, mivel szinte minden ország (az USA is) Tajvant Kína részének ismeri el hivatalosan, jogilag nem igazán vitathatnák, hogyha a központi hatalom erőt vetne be, hogy egy forrongó régiójában helyreállítsa a rendet.

Ellenben hangsúlyozni kell, hogy Kínának nem érdeke, hogy fegyveres összecsapásra kerüljön sor, de nem tudhatjuk, hogy a jövőben a helyzet hogyan változik, ezért a katonai lehetőséget sosem szabad kizárni. Jelenleg Pekingben inkább a békés kapcsolatépítésre koncentrálnak, ennek lehetett jele, hogy 2015. november 7-én Xi és Ma elnökök találkoztak Szingapúrban, 1949 óta ez volt az első alkalom, hogy a két ország államfője találkozott egymással hivatalosan, ám politikai deklarációra nem került sor. Ellenben a KMT elutasíthatóságát jelezte, hogy 2016 januárjában a DPP jelentős győzelmet aratott a választásokon, holott Peking szempontjából a békülékenyebb KMT hatalomban maradása lett volna a kívánatosabb. Tsai Ing-wen elnök asszony amerikai útja során viszont mindenkit biztosított, hogy kiszámítható, békés és stabil kapcsolatokra törekszik Kínával.⁷⁷¹

A képletet a Trump kormány bonyolítja, tekintettel arra, hogy az „egy Kína” elv megkérdőjelezésével Pekinget az egyik legérzékenyebb pontján sikerült eltalálni. A külügy ugyan később igyekezett rendezni a félreértést, a bizonytalanság kedvezőtlenül hathat a biztonságra, hiszen lehet, hogy a tajvaniak ennek hatására túlbecsülik az amerikai elkötelezettség mértékét, míg az egymásnak ellentmondó kijelentések miatt a kínaiak becsülhetik alá az amerikai intervenció elkötelezettséget a térségben.⁷⁷²

⁷⁷⁰ Ráczy András: Oroszország hibrid háborúja Ukrajnában; KKI Tanulmányok; Külügyi és Külgazdasági Intézet; 2014; 13-15.o. alapján

⁷⁷¹ East Asian Strategic Review 2016; 136-137.o.

⁷⁷² Townshend

A kínai védelempolitika

A kínai védelempolitika hivatalos alapja, hogy szigorúan védelmi jellegű, célja pedig a nemzeti szuverenitás, területi integritás, a biztonság, valamint a kínai nép és nemzeti fejlődés érdekeinek a védelme. A haderővel kapcsolatban folytatják a gépesítést és 2020-ra jelentős lépést akarnak tenni az informatizálás terén. Peking szerint meg kell találni az egyensúlyt a haderő fejlesztése és az ország gazdagodása között, amelynek részeként soha nem fog nukleáris fegyverkezési versenybe kezdeni. Olyan rendszert dolgoznak ki, amelyben a civil és katonai szféra kölcsönösen profitál, saját kutatás-fejlesztéssel, modern fegyverzetet beszerelve, költséghatékony módon.⁷⁷³

A haderőnél jelentős változások kezdődtek, például 300 ezer fővel csökkentik a létszámát 2017 végéig, amely várhatóan elsősorban a nem harcoló állományt fogja érinteni. Átszervezik az eddigi katonai körzeteket is, helyettük öt összhaderőnemi parancsnokságot hoznak létre, illetve a szárazföldi erők is önálló parancsnokságot kapnak. 2015-ben az ország védelmi költségvetése 9,2%-al nőtt, így a hivatalos álláspont szerint az 144 milliárd USD-al a második legnagyobb az USA után. A Pentagon szerint az összeg valójában meghaladja a 180 milliárd USD-t, a Jane's szerint pedig 2020-ra elérheti a 260 milliárd USD-t.⁷⁷⁴

A katonai stratégia két fő irányvonalat hangsúlyoz, az aktív védelmet és megnyerni a helyi háborúkat informatizált körülmények között. Emellett fontos az elrettentés is, hogy megakadályozzák a válságok és háborúk kialakulását vagy eszkalálódását, amihez egy olyan erőre van szükség, amely az elrettentés többféle formáját képes gyakorolni. Javítják a mozgósítás hatékonyságát és cél, hogy megerősítsék a tengerészeti, űr és elektronikai hadviselési képességeket, továbbá képesnek kell lenni terrorista-ellenes, stabilizációs, mentési és békefenntartó feladatok ellátására, ezért a nem-háborús műveletek során szükséges képességeket is fejlesztik.⁷⁷⁵

Ehhez például olyan tengerészeti képességeket építenek ki, amelyet használhatnak a tengeri szállítási vonalak védelmére, tengeri biztonságra, humanitárius műveletekre, helyi elrettentésre és anti-intervenciós feladatokra is. Ezzel párhuzamosan jelentős fejlődés megy végbe a kibernetikus és elektronikai hadviselés terén is, mivel ezt egy olyan aszimmetrikus

⁷⁷³ Defense Policy; <http://eng.mod.gov.cn/Database/DefensePolicy/index.htm>; 2016.07.22.

⁷⁷⁴ Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2016; 1., 3. és 77.o.

⁷⁷⁵ Defense Policy

képességnek tartják, amellyel képesek hírszerző és offenzív műveletekre is. Utóbbival jelentősen csökkenthetik az ellenség reagáló képességét, a kommunikációt, logisztikát és a gazdasági rendszereket támadva. Mindezt kiegészíthetik egyéb kinetikus és az ellenség műholdjai elleni csapásokkal.⁷⁷⁶

Ezek pedig rendkívül fontos elemei az utóbbi időben kiépülő hozzáférést gátló/terület megtagadó rendszernek, amely célja, hogy megakadályozza vagy korlátozza egy idegen haderő műveleti szabadságát a Kína számára létfontosságú területeken, mint amilyen a Csendes-óceán nyugati medencéje. Ennek nyilvánvaló célja az amerikai haderő korlátozása. 1995-ben a tajvani válság idején, Peking nagyszabású hadgyakorlatokat folytatott a Tajvani-szorosban, köztük partraszálló műveleteket, illetve több éleslövészetet végzett ballisztikusrakétákkal. Washington ezért két repülőgép-hordozó harccsoportot küldött a szorosba.⁷⁷⁷ Ezzel az erővel szemben Kína nem tudott megfelelő képességeket felmutatni. Az 1995-96-os krízis is bizonyította, hogy a kínai erők műveleti szabadságát az amerikai haditengerészet még a saját partok közelében is képes meggátolni, amely nagy hatással volt a kínai stratégiai gondolkozásra.

A kínai flotta azóta ugyan sokat fejlődött, de még mindig nincs olyan helyzetben, hogy az amerikaiakkal egyenlő erőként vegye fel a harcot, ezért aszimmetrikus képességeket építettek, amelyek hatékonyak a távoltartásra. A fent említett kiber és elektronikai hadviselés a rendszer soft részét képezik. A kinetikus részt pedig különböző nagy hatótávolságú rakéták, illetve repülőgépek, tengeralattjárók és aknák alkotják. Ehhez egy háromrétegű védelmet hoztak létre, az első vonalban (a kínai partoktól 1000-1800 km-re) tengeralattjárók és hajó-elleni ballisztikusrakéták támadnák az intervenciós erőt, a második vonalban (500-1000 km) a tengeralattjárók és repülőgépek kapnak szerepet, míg a harmadikban (0-500 km) a repülő, tengeralattjárók, valamint a felszíni egységekről és a partokról indított cirkálórakéták együttesen pusztítanak az ellenséges flotta-kötelékeket.⁷⁷⁸ Ezzel pedig képesek lehetnek megakadályozni egy idegen intervenciót, például ha a kínai haderő Tajvan elleni, vagy a Dél-kínai-tengeren levő vitatott szigetek megszerzésére műveletekbe kezdene,

⁷⁷⁶ Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2016; 63-68.o.

⁷⁷⁷ Taiwan Strait 21 July 1995 to 23 March 1996; http://www.globalsecurity.org/military/ops/taiwan_strait.htm; 2016.07.22.

⁷⁷⁸ The PLA Navy; Office of Naval Intelligence; 2015; 8.o.

mivel a beavatkozónak (szinte csak az USA lehet) olyan komoly veszteségekkel kellene számolnia, hogy azt nem tudná elviselni.

A Kínai katonai stratégia

A 2015-ös katonai stratégia bevezetőjében leszögezik, hogy a világ népeivel együttműködve akarják előmozdítani a világ fejlődését és virágzását, miközben Kína felemelkedése önmagában is lehetőség az egész világ számára. Kína védelempolitikája kizáróan védelmi jellegű és az ország nem törekszik hegemoniára, ám szüksége van erős haderőre szuverenitása megvédésére és nemzeti céljai elérésére. A biztonsági környezet elemzésénél leírják, hogy a világ többpólusúvá válik, és nő az államok egymásra utaltsága. Egy világháború a közeli jövőben nem valószínű, de a neo-intervencionizmus és hegemonizmus erősödése, a hatalom újraosztása, a terrorizmus, a területi viták és a helyi háborúk továbbra is veszélyeztetik a világ biztonságát. Kína jelenleg a történelmi lehetőségek korszakát éli, amelyben gyorsan tud fejlődni, a nemzetközi befolyása nő és társadalmá stabil, ugyanakkor vannak fenyegetések is. A világ stratégiai súlypontja az Ázsia-csendes-óceáni régióba tolódik el, ahol az Egyesült Államok és Japán is megerősíti katonai erejét. Miközben több állam is provokatív lépéseket tesz és illegálisan megszállták Kína szigeteit. A Koreai-félsziget változatlanul instabil. Tajvannal az elmúlt években javultak a kapcsolatok, de a szeparatista erők továbbra is veszélyeztetik a kapcsolatot. A szeparatista erők Kelet-Turkesztánban és Tibetben továbbra sem adták fel, hogy forradalmat robbantsanak ki. A térségben a terrorizmus, a kalózkodás, a tengeri utak veszélyeztetése, a természeti katasztrófák és járványok fenyegetnek. A háború jellege is megváltozik az új technológiák bevezetésével, mint a nagy hatótávolságú precíziós csapás, lopakodók, távirányított eszközök, illetve a világűrben és a kiber-térben is nő a verseny. A vezető hatalmak ezek szerint alakítják át haderejüket és stratégiáikat.⁷⁷⁹

A cél, hogy 2021-re egy minden téren virágzó társadalmat építsenek ki, míg 2049-re egy modern szocialista országot, ehhez erős haderő kell. Fontos a megfelelő stratégiai helyzet kialakítása és, hogy fenntartsák a képességet, harcoljanak és győzzenek, de készek a

⁷⁷⁹ China's Military Strategy; The State Council Information Office of the People's Republic of China; Beijing; 2015; <http://eng.mod.gov.cn/Database/WhitePapers/index.htm>; 2016.04.06.

biztonsági együttműködésre, hogy biztosítsák Kína tengerentúli érdekeit. Erősítik a civil-katonai integrációt és jobban hozzájárulnak az ország gazdasági és szociális fejlődéséhez. A kínai haderő fenntartja a Kínai Kommunista Párt hatalmát és szocialista rendszert, megvédi az ország szuverenitását, biztosítja a stratégiai lehetőségek időszakát, fenntartja a regionális és világbékét.⁷⁸⁰ A kínai haderő stratégiai feladatai a következők: kezelni a változatos vészhelyzeteket és fenyegetéseket, megvédeni a szuverenitást; biztosítani az egyesítést; megvédeni Kína biztonságát és érdekeit az új területeken; megvédeni a tengerentúli érdekeket; fenntartani a stratégiai elrettentést és nukleáris ellencsapást mérni; részt venni regionális és nemzetközi biztonsági együttműködésekben és fenntartani a regionális és világbékét; küzdeni a beszivárgás, szeparatizmus és terrorizmus ellen, hogy fenntartsák Kína társadalmi stabilitását; katasztrófaelhárítás, jog és érdekvédelem, őrzési feladatok, támogatni a gazdasági és társadalmi fejlődést.⁷⁸¹

Az aktív védelem stratégiai irányelve, hogy Kína stratégiája szigorúan védelmi jellegű, de harcászati-hadművelési szinten offenzív. A cél az, hogy Kína képes legyen megnyerni a helyi háborúkat informatizált körülmények között, felkészüljön tengeri összecsapásokra, és megfelelő válságkezelésre, hogy megvédje az ország területi szuverenitását, integritását és biztonságát. Új doktrínákban a rugalmasság, mobilitás és önállóság a fő irányelvek. Integrált harcoló erőket terveznek alkalmazni, amelyek képesek információs, precíziós csapásmérő és összhaderőnemi műveletek végrehajtására. Foglalkoznak a világűr és a kiber-tér kérdésével is, illetve meg akarják erősíteni a nemzetközi katonai együttműködést. Aktív védelem teljesítéséhez szükséges: 1, Teljes körű megközelítés, megerősíteni a felkészülést, megelőzni a válságot, elrettenteni, megnyerni a háborút. 2, A Kínának kedvező stratégiai állapot támogatása, összehangolni a politikai, katonai, diplomáciai és gazdasági tevékenységet. 3, Megtalálni az egyensúlyt a jogvédelem és a stabilitás fenntartása között; biztosítani Kína szuverenitását és felségvizeit, közben fenntartani a stabilitást a Kína körüli területeken. 4, Konfliktusban megszerezni a stratégiai kezdeményezést, megragadni a lehetőséget, hogy gyorsítsák a haderőépítést, reformot és fejlesztést. 5, Rugalmasság-mozgékonyság, összhaderőnemiség, integrálni a műveleti képességeket. 6, Felkészülni a legkomplexebb, legnehezebb forgatókönyvekre. 7, Fenntartani a Kommunista Párt abszolút hatalmát a haderő

⁷⁸⁰ Itt érdemes megjegyezni, hogy az új stratégiában a kommunista párt szerepe és az ideológia sokkal hangsúlyosabban van jelen, mint a korábbiakban.

⁷⁸¹ China's Military Strategy

felett. 8, Népi háború, mozgósítás: humán-tudomány/technika. 9, Biztonsági együttműködés: nagyhatalmak, környező országok, fejlődők.⁷⁸²

Fejlett haderőt kell létrehozni, amely választ tud adni az állam biztonsági szükségleteire. Az erőfejlesztés a kritikus területeken részben kiemelik a tengerek fontosságát (útvonalak, tengeri jogok védelme), illetve kifejtik, hogy más országok egyre inkább katonai célokra akarják használni a világűrt, ezért Kína kész választ adni a kihívásokra és fenntartani az űr biztonságát. A kibertér fontos a gazdasági és társadalmi fejlődés szempontjából, és szerintük Kína az egyik legnagyobb áldozata a hacker tevékenységnek (?!), ezért állítja fel a kiberalakulatait, és együttműködik más országokkal. Kína nem használ elsőként atomfegyvert, és nem fenyeget vele vagy használ olyan ország ellen, amelyiknek nincsen, ugyanakkor megerősíti és optimalizálja saját nukleáris képességét, beleértve a korai előrejelzést és a túlélőképesség növelését. A haderő építési lépések között szerepel a politikai és ideológiai képzés erősítése, a logisztika, illetve fejlett fegyverek és felszerelések fejlesztése. Javítják az oktatást és kiképzést. A hadelméletet a Kommunista Párt irányelvei alapján fejlesztik, illetve bevezetik a stratégiai menedzsmentet az erőforrások hatékonyabb kezelésére. Fejlesztik a civil-katonai integrációt (oktatás, logisztika, tenger- és űrkutatás), továbbá a mozgósítás rendszerét.⁷⁸³

Kína felkészül egy katonai összecsapásra, ennek keretében komplex információs rendszert építenek ki, a fegyveres erői a hagyományos és új területeken és stratégiai irányokban is felkészülnek az összecsapásra, optimalizálják az erők elhelyezkedését a stratégiai előretelepítést. Mind a négy haderőnem fenntartja a harckészültséget, illetve biztosítják a realisztikus kiképzést, valamint felkészülnek a nem-háborús műveletekre. Katonai és biztonsági együttműködés terén partnernek elsősorban Oroszországot tekinti, de az Egyesült Államokkal is fejlesztené a kapcsolatot, a párbeszédet, a cseréket és az együttműködést, valamint a bizalomépítő és konfliktuskerülő mechanizmusokat. Emellett az európai, afrikai, latin-amerikai országokkal, továbbá az SCO, ASEAN, a Shangri La Párbeszéd, a WPNS, illetve a Jakarta-i Nemzetközi Védelmi Párbeszéd tagjaival is együtt kíván működni. A dokumentumban kiemeli a tengeri biztonság szerepét és a kalózellenes műveleteket, az

⁷⁸² China's Military Strategy

⁷⁸³ Uo.

ország továbbra is részt fog venni az ENSZ békefenntartó műveleteiben, humanitárius és katasztrófaelhárító műveletekben.⁷⁸⁴

Hadsereg

A kínai szárazföldi haderőnem 850 ezer fő aktív (1,25 millió) és 510 ezer tartalékos számlál,⁷⁸⁵ akik 18-19 összefegyvernemi hadtestbe vannak szervezve. Ezen belül a PLAA 9 gépesített lövész⁷⁸⁶, 1 páncélos, 1 gépesített hegyi, 9 gépkocsizó és 4 hegyi gépkocsizó és 2 kétéltű gépesített gyaloghadosztályba, továbbá 22 gépesített és 1 hegyi gépesített gyalogos, 08 gépkocsizó, 7 hegyi gépkocsizó, 16 páncélos, 5 hegyivadász, 1 kétéltű páncélos, 19 tüzér, 22 légvédelmi, 2 rakéta-sorozatvető, 2 műszaki és 10 különleges műveleti, 6 csapatrepülő, 9 logisztikai dandárba, illetve 19 műszaki, 2 különleges műveleti, 19 partvédő rakéta, 10 elektronikai hadviselési, 50 híradó és 5+4 (kiképző) csapatrepülő ezredbe vannak szervezve. A tartalékos erők 18 gyalog, 17 légvédelmi és 3 tüzérhadosztályt, 4 gyalog, 7 tüzér és 8 légvédelmi dandárt, 3 gyalogos, 2 páncélos, 8 légvédelmi, 15 műszaki és 10 vegyvédelmi ezredet számlálnak. A főbb haditechnikai eszközök 6740 közepes és 750 könnyű harckocsit (2500 Type-96, 40 Type-98, 850 Type-99/99A + 250 ZTD-05), 400 ZTL-09 felderítőjárművet (105 mm), 3800 GYHJ (1250 Type-86 (BMP-1), 900 Type-97/Type-08, 500 Type-09 (ZBL-09) és 300 Type-05 kétéltű), 5020 PSZH (120 ZBL-09), több mint 2320 önjáró tarack, 6140 vontatott tarack, 1872 rakéta-sorozatvetőt számlál. Emellett rendelkeznek még 278 légvédelmi rakétakomplexummal (200 HQ-7A, 24-18 Tor-M1/HQ-17, 72 HQ-16A (SA-17 Buk)), 7700 légvédelmi löveggel és gépágyúval. A csapatrepülő flotta 120 WZ-10 és 120 WZ-19 harci, 278 Mi-8/17/171, 19 S-70 szállító és 255 Z-9 többcélú, 85 Z-8 (Super Frelon) nehéz szállító, valamint 68 könnyű helikopterből áll.⁷⁸⁷

⁷⁸⁴ China's Military Strategy

⁷⁸⁵ Az előbbi a Jane's, míg utóbbi aktív szám az amerikai védelmi minisztérium becslése. Foster im. 142.o.

⁷⁸⁶ Kétféle kategória létezik. Az A osztályú gépesített lövészadosztályok újabb felszereléssel rendelkeznek, 3 gyalogdandárból (5 gyalogzászlóalj, 1-1 harckocsi és műszaki zászlóalj és 1 tüzér ezred) és 1-1 harckocsi, tüzér és légvédelmi ezredből állnak, mintegy 18 ezer fővel. A B osztályú gépesített lövészadosztályok 3 gyalogdandárból (4 gyalogzászlóalj) és nem mindig rendelkeznek harckocsi ezreddel, az erejük 9-10 ezer fő. Lai, Benjamin: The Chinese People's Liberation Army since 1949 – Ground Forces; Osprey Publishing; Oxford; 2012; 32-37.o.

⁷⁸⁷ The Military Balance 2017; 279-281.o.

A katonai stratégia szerint a hadseregnek képesnek kell lennie több feladatra és összhaderónemi, valamint nagy mozgékonyágú műveletek végrehajtására. Ezzel párhuzamosan a hangsúly a védelemről a hadszínterek közötti mobilitás irányába mozdul el.⁷⁸⁸ Ezért az utóbbi időkben a fejlesztések és a doktrínális változások három területre összpontosultak: informatizálás, összhaderónemi műveletek, gépesítés. A doktrína szerint képesnek kell lenni az aktív védelemre, amely azt jelenti, hogy első csapást mérnek romló biztonsági helyzet esetén vagy egy váratlan támadásnál gyorsan reagálnak és feltartóztatják az előrenyomulást. A helyi háborúkat meg kell nyerni informatizált körülmények között, erre a hidegháborút követő helyi konfliktusok tapasztalatai alapján készülnek. Emellett csökkentették a létszámot, hogy egy kisebb, de mozgékonyabb és ütőképesebb erőt hozzanak létre. Az összefegyvernemi hadtestek 3-4 gépesített gyalogos, 1-2 páncélos és 2 tüzér hadosztályból, valamint 1-1 légvédelmi, páncéltörő és csapatrepülő dandárból, illetve további erőkből állnak. Érdekesség, hogy a logisztika terén nagyban támaszkodnak a civil szféra eszközeire. Ezen kívül minden hadtestnek van egy gyors reakálású ereje.⁷⁸⁹ A hadsereg folyamatosan fejleszti a vezetési-irányítási rendszereket, egyre inkább a helikopter flottát, továbbá az elektronikai hadviselést, valamint a különleges erőket. Új harckocsikat, gyalogsági harcjárműveket, légvédelmi és tüzérségi eszközöket rendszeresít.⁷⁹⁰ A korszerű fejlesztések között említhetjük a Type-96B, Type-99/A harckocsit, a ZBD-04/08 lánctalpas és ZBL-09 kerekes gyalogsági harcjárművet, a PLZ-05 155 mm-es önjáró tarackot, a WZ-10 harci helikoptert és HQ-16 és HQ-17 légvédelmi komplexumokat.

Haditengerészet

A kínai haditengerészet állománya 235 ezer fős. A tengeralattjáró park 4 Jin-osztályú (Type 094) ballisztikusrakéta-hordozó, 3 Type 091- és 2 Type 093-osztályú atommeghajtású vadász-tengeralattjárót, valamint 51 dízel-elektromos hajót (ezek közül 12 Kilo-, 12 Type 039-, 15 Type 039A/Type 041-osztályú egység számít korszerűnek) számlál. A felszíni egységek közé tartozik 1 Kuznyecov-osztályú repülőgép-hordozó (Liaoning), 21 romboló (4

⁷⁸⁸ China's Military Strategy

⁷⁸⁹ Egy megerősített dandárnak vagy gyengébb hadosztálynak felel meg 3-4 gépesített gyalogos, 1-2 páncélos zászlóaljából és 1-1 122 és 155 mm-es, valamint páncéltörő tüzérosztályból áll. Foster im. 142-148.o.

⁷⁹⁰ Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2016; 33.o.

Sovremenny, 6 Type 052C, 4 Type 052D); 57 fregatt (24 Type 054/054A), legalább 200 partvédő egység (27 Type 056/A korvett, 65 Type 022 rakétás katamarán), 4 Type 071 partra szállító dokkhajó, 52 partra szállító hajó, valamint 5 Type 903, 2 Fuqing és az AO 855 ellátóhajó áll rendszerben. A tengerészeti légiert 30 H-6 bombázó, 24 J-8 vadász, 252 vadászbombázó (120 JH-7, 23 J-10, 72 J-11B, 13 J-15, 24 Szu-30), 3 SH-5 és 4 Y-8Q tengeralattjáró-vadász, 7 Y-8JB/X ELINT, 10 Y-8J/W és 4 Y-9JB AEW&C repülő, 19 Ka-25 és 25 Z-9C tengeralattjáró-vadász helikopter, 10 AEW helikopter (Ka-31, Z-18), 35 Super Frelon/Z-8 és 8 Mi-8 szállító helikopter, továbbá ismeretlen számú BZK-05/-07 UAV alkotja. A haditengerészet kötelékében szolgál még 72 YJ-62 cirkálórakéta-indító 3 ezredbe szervezve, mint partvédő tüzérség. A PLAN rendelkezik tengerészgyalogsággal is, amelynek két 5 ezer fős dandárja⁷⁹¹ van. A fegyvernem 73 ZTD-05 kétéltű könnyű harckocsival, 152 ZBD-05 kétéltű gyalogsági harcjárművel és legalább 20-20 Type-89 és Type-07 önjárótarackkal rendelkezik.⁷⁹² A PLAN három flottába van szervezve (Északi, Keleti, Déli), amelyek között nagyjából arányosan osztották el az erőket. Azonban az összes SSBN a Déli Flottában szolgál, illetve csak az Északi és Déli Flották rendelkeznek atommeghajtású vadász-tengeralattjárókkal.⁷⁹³

A PLAN a 80-as évek közepéig szinte csak a partvédő műveletekre koncentrált, azonban ahogy nőttek Kína tengeri érdekei, egyre inkább egy több feladatra alkalmas nyílt tengeri flottára volt szüksége. Ennek felépítésénél az informatizáltság kiemelt szerepet kap, illetve a „kontaktus nélküli hadviselés”, vagyis olyan eszközök (cirkálórakéták, repülők, tengeralattjárók) alkalmazása, amelyekkel nagy távolságból pusztíthatják az ellenséges erőket. A fejlesztéseknél még mindig központi szerepet kapnak egy Tajvan elleni háborúban szükséges képességek, így a partraszálló vagy az „anti-intervenciós” hadviselés. Ugyanakkor olyan többfeladatú egységeket is szolgálatba állítottak, amelyek a távolabbi vizeken is képesek műveleteket folytatni, például a kalózellenes akciókban. A flotta fontos feladata, hogy erőkivetítést biztosítson a vitatott területek közelében, illetve a kínai tengeri kommunikációs vonalak védelme.⁷⁹⁴ Ez tükröződik a kínai katonai stratégiában is, amelyben olyan többfunkciós erőt fogalmazznak meg, mint követelményt, amely képes offshore és nyílt

⁷⁹¹ Ezek felderítő, gépesített gyalogos, könnyű harckocsi, műszaki és híradó zászlóaljakkból, illetve 122 mm-es önjáró tüzér és légvédelmi/páncéltörő osztályokból állnak.

⁷⁹² The Military Balance 2017; 281-283.o.

⁷⁹³ The PLA Navy; 2015; 14.o.

⁷⁹⁴ Uo. 7-11.o.

tengeri védelmi feladatok ellátására. Ehhez fejlesztik a stratégiai elrettentő, offenzív, tengeri manőver, összhaderőnemi, védelmi és támogató képességeket.⁷⁹⁵ A kínai haditengerészet jelenleg szinte minden területen korszerűsít és bár az egységek száma nem nőtt drasztikusan, a minőségi javulás annál szembetűnőbb. Ugyanakkor az összhaderőnemi műveletek, tengeralattjárók elleni hadviselés, valamint a nagy hatótávolságú célmeghatározás terén még problémákkal küzdenek.⁷⁹⁶

Az előrejelzések szerint a jelenlegi tengeralattjáró flotta 2020-ra 69-78 egységre fog nőni, ennek keretében 5 Jin-osztályú SSBN állhat szolgálatba, majd jönnek az újabb Type 096 rakéta-hordozók a nagyobb hatótávolságú JL-3 rakétákkal. A régebbi vadász egységeket Type 093-okkal váltják le, amelyeket VLS indítóknak elhelyezett cirkálórakétákkal is ellátnak. Emellett várható egy Type 095-nek nevezett atommeghajtású cirkálórakéta-hordozó tengeralattjáró hadrendbe állítása is. A dízel-elektromos flottánál 20 korszerű Type 039/039A-val lehet majd számolni.⁷⁹⁷

A hírek szerint Kínában megkezdtek egy harmadik repülőgép-hordozó építését is, amely eltérően az előbbiektől inkább már az amerikai hordozókra fog hasonlítani. Ehhez módosították az új J-15-eket is, hogy katapulttal indíthassák őket, illetve egy merevszárnyú AEW&C gép tervei is kész vannak. Pekingnek 5-6 hordozóra van szüksége, mivel a tervek szerint 2-2 harccsoportot akarnak fenntartani a Csendes- és az Indiai-óceánon.⁷⁹⁸

A Type 052D-osztály a C továbbfejlesztésével született, a 7500 tonnás rombolók képesek felszíni, felszín alatti és légi célok elleni harcra, fedélzetén 32-32 VLS cellát helyeztek el (kínai hajón elsőként), amelyekbe rakéták tárazhatóak.⁷⁹⁹ A hajóra AESA lokátort szereltek, illetve integrálták a 200 km hatótávolságú HHQ-9B rakétákat, amelyek a flottakötélék légvédelmét biztosítják.⁸⁰⁰ Összesen 12 Type 052D rombolóval számol a haditengerészet.⁸⁰¹

⁷⁹⁵ China's Military Strategy

⁷⁹⁶ O'Rourke, Ronald: China Naval Modernization: Implications for U.S. Navy Capabilities—Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2016; 5-6.o.

⁷⁹⁷ Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2016; 26.o.

⁷⁹⁸ Dominguez, Gabriel – Tate, Andrew: China's third carrier under construction, says report; Jane's Defence Weekly 1 March 2017; 14.o.

⁷⁹⁹ Type 052D Kunming Class Destroyer - Chinese Navy - Luyang III Guided Missile Destroyer DDG – PLAN; <http://www.navyrecognition.com/index.php/component/content/article/165-chinese-navy-plan-destroyers-frigates/1448-type-052d-kunming-class-destroyer-china-chinese-navy-plan-guided-missile-destroyer-luyang-iii-052d-datasheet-pictures-photos-video-specifications.html>; 2016.07.20.

⁸⁰⁰ Majumdar, Dave: Can China's New Destroyer Find U.S. Stealth Fighters?; <http://news.usni.org/2014/05/14/can-chinas-new-destroyer-find-u-s-stealth-fighters>; 2016.07.20.

⁸⁰¹ O'Rourke: China Naval Modernization; 24.o.

Készülőben van egy hasonló, de nagyobb 11-12 ezer tonnás egység, amelyet Type 055-nek neveztek el és 2x64 VLS cellát helyeznek el rajta.⁸⁰² A deszant képességek terén jelentős előrelépést jelentett a Type 071 partra szállító dokkhajó, amely 19 000 tonnás és alkalmas 500-800 katonára, 15-20 harcjárműre, 4 Yuyi-osztály légpárnás járműre és 2-4 Z-8 helikopter hordozására. Egyes források szerint épül a Type 081 helikopter-hordozó rohamhajó, amelyről eltérő becslések vannak, 20-35 000 tonnás lehet és akár 450-700 katonát, 16 helikoptert és 60 feletti harckocsit és egyéb harcjárművet is szállíthat.⁸⁰³

Az A2/AD stratégia részeként Kína többféle hajó-elleni rakétát állított rendszerbe és ezekkel szinte az összes harcoló egységet (hajók, tengeralattjárók, repülőgépek, partvédő ütegek) felszerelték. Az újabb fejlesztések között van a szuperszonikus YJ-18 cirkálórakéta, amely hatótávolsága 537 km. Az egyik legnagyobb félelemre okot adó fejlesztés a DF-21D hajó-elleni ballisztikusrakéta, amely hatótávolsága eléri az 1500 km-t, a robbanófej pedig képes a végső fázisban manőverezni (MaRV), így az elfogása is nehezebb. A rakéták pontossága pedig lehetővé teszi, hogy a nagyobb hajókat támadhassák. A jelentések szerint már fejlesztik a DF-26-t is, amely hatótávolsága 3200-4500 km lehet. Kína jelentős befektetéseket tesz a horizonton túli felderítő és célazonosító rendszerek fejlesztésébe, hogy a fejlett rakétafegyverek képességeit maximálisan kihasználhassa.⁸⁰⁴

Légierő

A kínai légierő állománya 398 ezer fős, eszközparkja is jelentős, de vegyesen tartalmaz korszerű és elavult típusokat. 120 H-6H/M/K bombázó, 528 J-7 (MiG-21), 144 J-8, 95 J-11 (Szu-27), 52 Szu-27 vadász, 323 J-10, 140 JH-7, 110 J-11B, 73 Szu-30, 2 J-16 vadászbombázó, 120 Q-5 támadógép, 13 Y-8 elektronikai hadviselési, 4 Tu-154 ELINT, 51 felderítő, 10 AEW&C, 10 H-6 és 3 Il-78 tanker, 331 szállítógépe (20 Il-76 és 3 Y-20 nehéz, 30 Y-8 és 12 Y-9 közepes), illetve 53 helikopter (Z-8, Z-9, Mi-17/171) alkotja a repülőflottát. A légvédelemnél hasonló figyelhető meg, a 300 HQ-2 (SA-2) teljesen elavultnak számít, míg a 300 önjáró légvédelmi komplexumból a 160 Sz-300 és 32 HQ-9

⁸⁰² Tate, Andrew: Chinese TV details missile plans for Type 055 destroyer; Jane's Defence Weekly 11 February 2015; 14.o.

⁸⁰³ Kiss Roland: A kínai kék vízi flotta fejlesztése; Felderítő Szemle 2015/március; 128.o.

⁸⁰⁴ O'Rourke: China Naval Modernization; 10-12.o.

nagy hatótávolságú légvédelmi rakéta a legmodernebb eszközök között említhető. A légi erő kötelékébe tartozik még egy légideszant hadtest (3 légideszant hadosztály, 1 felderítő ezred, 1 különleges műveleti egység), amely a szovjet elveket követve gépesített, így van 184 Type-03/-04 GYHJ-PSZH-ja, 108 tüzérségi eszköze (54 122 mm D-30 tarack és 54 rakétasorozatvető), illetve 6 WZ-10, 8 Z-8 és 12 Z-9 helikoptere.⁸⁰⁵

A kínai katonai stratégia szerint a PLAAF a honi légvédelmi feladatoktól el fog mozdulni egy olyan lég- és űrvédelmi erő irányába, amely képes a feladatokat teljesíteni informatizált körülmények között is. Ezért fejlesztik a stratégiai korai előrejelző, légi csapás, lég- és rakétavédelem, információs ellentevékenység, a légideszant, az erőkitetítő és támogató képességeket, növelve a támadó és védekező képességeket.⁸⁰⁶ E tekintetben fontos, hogy Kína rendelkezik a világ egyik legfejlettebb légvédelmével, amelyet az Sz-300/HQ-9 rakéták biztosítanak, illetve Peking szeretne vásárolni a fejlettebb Sz-400 rendszerből is. Ezek a rakétakomplexumok jelentős A2/AD képességet biztosítanak Kína számára, így a becslések szerint a kínai partoktól 550 km-re már komoly integrált légvédelmi rendszerrel kell számolni. Korszerűsítették a régi H-6 bombázókat, így a H-6K-k nagyobb hatótávolsággal rendelkeznek és képesek 6 cirkálórakétát hordozni, a G változat 4-ével szemben. A képességeiket demonstrálandó 2015-ben nagy hatótávolságú járőrözést végeztek a Csendes-óceán nyugati medencéjében.⁸⁰⁷

Az egyik leglátványosabb fejlődés a harci gépek terén következett be, ugyanis Kína maga fejleszt és gyárt korszerű 4. generációs gépeket. A J-10 vadászbombázó legújabb B/C változatai már AESA radarral készülnek, amely jelentős képességnövekedést jelent a hagyományos lokátorral felszerelt vadászokkal szemben.⁸⁰⁸ J-11 néven Kína licenc alapján gyártotta az orosz Szu-27-t, majd licenc nélkül továbbfejlesztette és saját elektronikával és fegyverzettel látta el. A J-11B/C/D-t már (elvileg) felszerelték AESA radarral és az alap Szu-27-el szemben rendelkezik csapásmérő képességekkel is, ezzel ez a Flanker család egyik legpotensebb típusa.⁸⁰⁹ A Szu-30-t is lemásolták és saját elektronikával, fegyverekkel és

⁸⁰⁵ Military Balance 2017; 283-285.o.

⁸⁰⁶ China's Military Strategy

⁸⁰⁷ Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2016; 31. és 61-62.o.

⁸⁰⁸ Rupprecht, Andreas: Meng Long; Air International December 2015; 24-25.o.

⁸⁰⁹ Rupprecht, Andreas: Dragon Fighters; Combat Aircraft Monthly May 2015 ; 58-59.o.

AESA radarral gyártják J-16 név alatt.⁸¹⁰ A PLAAF is az USAF-hoz hasonló hi-low mix-el operál, vagyis lesznek drágább, specializáltabb, nagy kapacitású gépek (J-11B, J-16), illetve olcsóbb többfeladatú vadászbombázók (J-10). Ezzel kiegyensúlyozhatják a képességeket, miközben a költségek is alacsonyabbak maradnak. Ezek a gépek csapásmérő és légi harc fegyverzetükkel is jelentős A2/AD fenyegetést jelentenek.⁸¹¹ 2015-ben Kína megállapodott Oroszországgal, hogy 24 Szu-35 vadászbombázót vásárol.⁸¹² Emellett Kína már két saját fejlesztésű, 5. generációs harci géppel is előállt, a lopakodó J-20-al és J-31-el, amelyeket szintén AESA radarral látnak el, de a hajtóművek terén a kínai ipar továbbra is problémákkal küzd, ezért ebben egyelőre még az oroszokra támaszkodnak.⁸¹³ A J-20 sorozatgyártása hamarosan megkezdődik és várhatóan 2018-ra bevezethetővé válik a gép.⁸¹⁴ A J-20 egy nagyobb kapacitású légi fölény vadász és mélységi csapásmérő lehet, míg a J-31 egy többfeladatú vadászbombázó. Nem kizárt, hogy ezeknek hordozó-fedélzeti változatai is lesznek. De fontos megemlíteni az olyan fejlesztéseket is, mint PL-15 légi harc rakéta, amely 150-200 km-es hatótávolságú lesz, és várhatóan integrálják a J-10/11/15/16/20/31 gépekre is.⁸¹⁵

Más fontos területeken is előrelépés várható, ilyen például a stratégiai légi szállítás, a saját fejlesztésű és gyártású, 65 t teherbírású Y-20 nehéz szállítógépből 400 darabot akarnak rendszerbe állítani, amivel párhuzamosan kivonnák a régi gépeket.⁸¹⁶ Ezzel ez lenne a világ legnagyobb stratégiai légi szállító flottája. Emellett Kína jelentős UAV flottát is szolgálatba állított, illetve újabb gépeket fejleszt, köztük lopakodó és HALE UAV-okat is.

⁸¹⁰ Lin, Jeffrey - Singer, P.W.: Chinese Air Force Takes Delivery of New J-16 Strike Fighters; <http://www.popsci.com/blog-network/eastern-arsenal/chinese-air-force-takes-delivery-new-j-16-strike-fighters>; 2016.07.19.

⁸¹¹ Például, ha a Guamról felszálló amerikai vadászok légi utántöltését biztosító tankerek, kívül akarnak maradni a kínai J-11-es vadászok és PL-12 rakétáik a hatótávolságán, akkor olyan távol kell maradni a kínai partoktól, hogy az amerikai harci gépek hatótávolsága (oda-vissza út) még mindig kevés Tajvan vagy a szárazföld eléréséhez. (Martinage im. 30.o.)

⁸¹² Johnson, Reuben F: Su-35 Fighter Boosted by China and Indonesia Deals; <http://www.ainonline.com/aviation-news/defense/2016-02-17/su-35-fighter-boosted-china-and-indonesia-deals>; 2016.07.19. Nem kizárt, hogy a vásárlás mögött az áll, hogy Kína lemásolhassa a tolóerő-vektoros hajtóművet.

⁸¹³ Rupperecht: Dragon Fighters; 60-61.o.

⁸¹⁴ Lokátor; Aranyas 2016/9;6.o.

⁸¹⁵ O'Rourke: China Naval Modernization; 67.o.

⁸¹⁶ Fisher, Richard D Jr. – Hardy, James: China's NDU recommends 400-strong Y-20 fleet; Jane's Defence Weekly 6 August 2014; 8.o.

Rakétaerők

A kínai Rakéta Erők (korábban második tüzérség) vegyesen használ nukleáris és hagyományos töltetű ballisztikus- és cirkálórakétákat. 100 ezer fős haderőnem 10 DF-4, 20 DF-5A, 8 DF-31 és 24 DF-31A interkontinentális-, 16 DF-26 közbülső-, 12 DF-16, 80 DF-21/DF-21A, 36 DF-21C, 18 DF-21D közepes-, 108 DF-11A/M-11A és 81 DF-15B rövidhatótávolságú ballisztikusrakétával, valamint 54 DH-10 cirkálórakétával rendelkezik.⁸¹⁷ A becslések szerint Kínának 260 nukleáris robbanófejük lehet,⁸¹⁸ az amerikai nemzeti légi és űrhírszerzés (USAF) szerint 2028-ra 35-45 ICBM és 100 robbanófej irányulhat az Egyesült Államokra.⁸¹⁹

A Pentagon szerint Kínának 1200 rövid hatótávolságú ballisztikusrakétája van, illetve 2015-ben bemutattak egy újabb közbülső hatótávolságú rakétát, a DF-26-t. A DH-10-es cirkálórakéták hatótávolsága is eléri az 1500 km-t. Az amerikaiak szerint az ICBM-ek száma is elérheti a 100-t és a jövőben MIRV robbanófejekkel is felszerelhetik őket.⁸²⁰ A DF-31 és 31A már önjáró ICBM, 7250 és 11 000 km hatótávolsággal, illetve valószínűleg fejlesztés alatt áll a korszerűbb DF-41 is. Kínában a hordozójárművek nagyvárosok közelében állomásoznak laktanyákban, míg a nukleáris robbanófejeket külön, bunkerekben tárolják. Megemlítenéd, hogy itt is megvan a hadászati triád, mivel a légierő H-6K bombázói CJ-10/20 cirkálórakétákkal, illetve a haditengerészet Type 094 atommeghajtású ballisztikusrakéta-hordozó tengeralattjárói egyenként 12 JL-2 ballisztikusrakétával vannak felszerelve, amelyek képesek nukleáris robbanófejeket célba juttatni.⁸²¹

⁸¹⁷ The Military Balance 2017; 279.o.

⁸¹⁸ Kristensen, Hans M. - Norris, Robert S.: Status of World Nuclear Forces; <http://fas.org/issues/nuclear-weapons/status-world-nuclear-forces/>; 2016.07.21.

⁸¹⁹ O'Connor, Sean: Military Might; Jane's Intelligence Review September/2014; 55.o.

⁸²⁰ Military and Security Developments Involving the People's Republic of China; 25.o.

⁸²¹ O'Connor: Military Might; 54.o.

81. kép Xi Jinping és Trump elnökök Floridában. A két elnök és országaik kapcsolata alapvetően befolyásolja a Világ jövőjének alakulását.

82. kép Az Egy Öv Egy Út új tengeri és szárazföldi selyem utakkal kívánja fejleszteni a kereskedelmet Euráziában és Afrikában.

83. kép A Liaoning repülőgép-hordozó J-15 vadászbombázókkal. A hosszú távú tervekben már 5-6 hazai építésű hordozó szerepel.

84. kép Az erőketvitésben és a szigetvitákban is fontos szerepet kaphatnak a deszant erők, illetve a képen látható korszerű Type 071 partra szállító hajók.

85. kép A Type 052D rombolók világszinten is nagyon korszerűnek számítanak, alkalmasak kékvízi műveletekre és harccsoportok oltalmazására.

86. kép A Type 041 dízel-elektromos tengeralattjáróknál a legkorszerűbb eljárásokat használták fel. Részben ezekkel a hajókkal váltják le a régebbi tengeralattjárókat.

87. kép A kínai hadiipar önmaga gyárt olyan fejlett gépeket mint a J-16 is. A többfeladatú J-16 a Szu-30-n alapszik, de továbbfejlesztett kínai elektronikával és fegyverekkel. Az ilyen gépek is jelzik, hogy a kínai légierő a mennyiségről egyre inkább a minőség felé mozdul el.

88. kép A J-20 vadászbombázóval Kína meglepte a világot. A saját fejlesztésű lopakodót csak bő 10 évvel későbbre várták külföldön. Az elemzők szerint a gép alkalmas lehet légi fölény és csapásmérő feladatokra is.

89. kép A kínai kiberhadviselési képességek világszínvonalúak. Hírszerző és offenzív feladatokra békeidőben is rendszeresen használják nemcsak a katonai, de a gazdasági szférában is.

91. kép A kínai atoműtőerő folyamatosan fejlődik és bővül, ugyanakkor Kína kitart szigorú és egyoldalú atomfegyver politikája mellett. A képen egy Type 094-es ballisztikusrakéta-hordozó tengeralattjáró.

93. kép A DF-21D hajó-elleni ballisztikusrakéta a kínai hozzáférést gátló arzenál egyik legrettegettebb darabja.

95. kép A kínaiak még csak most tanulják az összefegyvernemi és haderőnemi műveleteket, e tekintetben komoly lemaradásuk van a nyugathoz vagy az oroszokhoz képest.

90. kép A HQ-9 légvédelmi rakétarendszer egyike napjaink legkorszerűbbjeinek, amely a védelmen túl jelentős A2/AD fenyegetést jelent.

92. kép Kína egyre aktívabb a közeli vizeken és légtérben is, kiterjesztve járőrözéseit az első szigetláncon túlra. A képen egy H-6 bombázó egy Szu-30 társaságában.

94. kép Az Y-20-ból egyes hírek szerint 400-at akarnak rendszeresíteni. Ezzel ez lenne a legnagyobb stratégiai légi szállító flotta.

96. kép A kínai szárazföldi erő a legerősebb a világon. A cél, hogy egy nagy háborúban és válságreakálásban is ütőképes, korszerű erőt építsenek.

Fejezetvégi összefoglalás

Oroszország várhatóan a jövőben sem okoz különösebb problémát a Csendes-óceánon, nagyon nem is érdeke, ráadásul itt stabil államok vannak, tehát a zavarosban sem nagyon lehet halászni, mint ahogyan a közel külföldön, illetve az itteni szereplők többnyire fizetőképes vásárlók. Erőteljesebb orosz katonai aktivitás is inkább az arktiszi térségben várható, ám a modern orosz harceszközök megjelenése a térségben, jelzi, hogy Moszkva komolyan veszi a Távols-Keletet is.

Észak-Korea egyszerre kiszámítható és kiszámíthatatlan, mivel biztosan lehet tudni, hogy előbb-utóbb elkövet valamit, amivel borzolja a kedélyeket, de nem lehet tudni, hogy mit, mikor és hol. Kim Jong Un a legkevésbé sem megbízható vagy békés vezető. Az északi haderő bár nem korszerű, de nagy létszámú. Győzelemre már nem lenne képes egy invázió esetén, mégis elképesztő károkat lennének képesek okozni, ehhez jön a kiépülő atomtűerő. Észak-Korea fennmaradása vagy összeomlása hasonlóan fenyegető, ám a kooperáció hiánya miatt segíteni se nagyon lehet rajta, miközben a háború esélye folyamatosan fenn áll és ez éppoly aggasztó a környező országoknak, mint magának az észak-koreai népnek. Ezért a kiélezett katonai helyzettel továbbra is számolni kell.

Kína szomszédjai döntő többségénél sokkalta erősebb, akár katonai, akár gazdasági értelemben; több országgal áll vitában különböző tengeri területek felett; mindez párosul gyorsan bővülő katonai képességekkel, amelyek egy része már egyáltalán nem védelmi jellegű. Ezért nem csoda, ha a környező országok közül többen aggódnak, hogy a térség status quo-ja belátható időn belül jelentősen megváltozhat és külső hatalmakra, főleg az USA-ra számítanak, hogy ellensúlyozzák nagyobb szomszédjukat. Az USA 1945 óta a Csendes-óceán elsőszámú hatalma volt, most pedig egy olyan felemelkedő hatalommal kell szembenéznie, amely nemcsak katonai, de gazdasági téren is versenyezhet vele, illetve olyan katonai képességeket épít fel, amelyek egyértelműen az amerikai erőfölény semlegesítésére irányulnak. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy Kína háborút akarna bármelyik országgal – és hiba lenne ha Washington feltétlenül eszerint alakítaná politikáját – de az biztosnak tűnik, hogy közép vagy hosszútávon Peking változtatna az eddigi hatalmi rendben, amelyhez hosszútávon meg lehetnek az anyagi, politikai, technológiai és katonai feltételek is, az pedig már most is nyilvánvaló, hogy az ország a 21. század egyik meghatározó hatalmává vált.

IV. Fejezet

A 21. század amerikai hadereje

A 21. század amerikai hadereje

A terrorizmus elleni háború nem csak az amerikai külpolitikát térítette el, hanem a haderőt is zsákutcába terelte. Amíg az amerikai haderőt több mint tíz éven át a felkelő és terrorista ellenes műveletek, valamint a békefenntartás vezérelték, addig elhanyagolták a hagyományos képességek fejlesztését, így például a manőver hadviselést, a légi fölényt, a hagyományos tengerészeti műveleteket vagy a nagy távolságú csapásmérést, ugyanígy a kiképzés is az iraki és afganisztáni harcok igényeire koncentrált. Eközben a kínaiak és az oroszok is komoly minőségi fejlődésen mentek keresztül. Ráadásul a hidegháborús és Öböl-háborús győzelmet követően 20 éven keresztül nem volt érdemi hagyományos kihívója az amerikai haderőnek, ezért az a fajta hadviselés is háttérbe szorult az újabb kihívásokkal szemben. A probléma pedig az, hogy bár az amerikaiak – még ha lassan is – de észlelték a hagyományos képességekben jelentkező hanyatlást, ezek orvoslása a gazdasági válság után és a költségvetési megszorítások közepette vette kezdetét, amikor az egy évtizede folyó nem túl sikeres háborúk nem tették népszerűvé a további nagyarányú védelmi kiadásokat.

Új korszak, új stratégiák, új haderő

Az új szeleket jelezte a 2012-es Joint Force 2020 koncepció, amelyben a szélsőségesek elleni harc, az elrettentés és a haza védelme mellett megjelent már az erőkitetés hozzáférést gátló/területmegtagadó környezetben is. Ebben kifejtik, hogy az elmúlt évek technikai fejlődésének köszönhetően már középhatalmak számára is elérhetőek lettek olyan fegyverek, amilyenek korábban csak a szuperhatalmak eszköztárában voltak megtalálhatóak, így a ballisztikusrakéták, precíziós fegyverek, A2/AD fegyverek vagy az űr- és kiber-hadviselési eszközök. Ezekkel pedig akadályozhatják az amerikai erők globális manőverszabadságát, amely egyben nagyobb bizonytalansági tényezőt jelent. Emellett szembe kell nézni a költségvetési megszorításokkal, amely lefordítva annyit jelent, hogy kisebb haderővel kell végrehajtania ugyanazokat a feladatokat.⁸²²

A Joint Force 2020 lényege, hogy a meglévő képességeket használják hatékonyabb módon. Ennek alapelvei a küldetéseközpontú vezetés, a kezdeményezés megragadása, globális

⁸²² Capstone Concept for Joint Operations: Joint Force 2020; Joint Chiefs of Staff; 2012; 1-2.o.

mozgékonyság elérése, amelyben nagyban támaszkodnak az előretelepített erőkre és készletekre, illetve a fejlett technikára; partnerség az egyéb hazai szervezetekkel, a helyi szövetségesekkel és más országokkal, nagyobb összhang a különböző parancsnokságok között. Inkább a feladatorientáltság dominál, mint a földrajzi elhelyezkedés, ki kell használni a különböző képességeket, hogy növeljék a lehetőségeket más területeken is (ez az Air-Sea Battle-nél lesz fontos), rugalmas és kevésbé látható képességek használata (különleges erők, kiber, űr, globális csapásmérés, ISR), végül pedig sebészi pontosságú műveletek, hogy minimalizálják a nem kívánt hatások lehetőségét. Ehhez javítják az oktatást, a vezetéshez új eszközöket alkalmaznak, hogy növeljék a parancsnokok helyzetképét, biztosítják a műveleti képességet korlátozott környezetben is, növelik az interoperabilitást a hazai és külföldi erőkkel, integrálják a hagyományos és a különleges erőket. Javítják az adatfeldolgozó képességet, integrálják a különböző tűztámogató eszközöket, kiépítik a képességeket az A2/AD fenyegetések felszámolására, növelik a globális mobilitást, igyekeznek a helyi viszonyokat jobban megérteni, javítják a kiber- és űrvédelmet, integrálják a rakétavédelmi rendszereket. Fejlesztik az összhaderőnemi logisztikát és az energiatakarékosságot, és helyi információ megsztást alakítanak ki a partner erőkkel.⁸²³

A 2014-es négyéves védelmi felülvizsgálatban hangsúlyos szerepet kapott az amerikaiak Ázsia-csendes-óceáni elkötelezettsége, illetve említik a gyorsan fejlődő kínai haderő jelentette kihívást, az észak-koreai atom és rakéta programot, valamint az olyan regionális szövetségesek és partnerek jelentőségét, mint Japán, Ausztrália, Dél-Korea, India és Indonézia. Globális fókuszban kiemelik a fejlett technológia szerepét, amely országokat és nem állami szereplőket is hatékony aszimmetrikus hadviselési képességekkel ruházott fel, itt is kiemelve Kína A2/AD képességeit. Ide tartoznak a kiber- és űrhadviselési eszközök is, amelyek szintén fenyegetik az USA erőkivetítő képességeit.⁸²⁴

Az Egyesült Államok nemzeti érdekei védelmét elsősorban diplomáciai és gazdasági erővel akarja elérni, de szükség esetén kész használni a haderőt is, amelyhez fenntartja a szükséges képességeket, de lehetőleg elrettentéssel és pozitív ráhatással kívánja csökkenteni a konfliktusok kialakulásának esélyét. A haza védelme érdekében növeli az elrettentést, a rakétavédelmi, illetve az űr- és kiberhadviselési képességeket. A szárazföldi elfogórakéták

⁸²³ Capstone Concept for Joint Operations: Joint Force 2020; 4-13.o.

⁸²⁴ 2014 Quadrennial Defense Review; Department of Defense; 2014; 4-11.o.

(ABM) számát 30-ról 44-re növelik. A globális biztonság építésének jegyében az amerikai haderő továbbra is előretelepítve állomásoztat és rotációban telepít amerikai csapatokat. E tekintetben az Ázsia-csendes-óceáni térség áll a központban, ahol a biztonság, béke és stabilitás fenntartása fontos nemzeti érdek. Ehhez fenntartják a képességet az agresszió elrettentésére, minden tartományban hatékony műveleteket folytatnak és döntően reagálnak a felmerülő válságokra és vészhelyzetekre. Együttműködnek a térségbeli szövetségesekkel és partnerekkel és javítják a kapcsolatokat Kínával. 2020-ra a haditengerészeti eszközök 60%-t helyezik át ide, köztük LCS és JHSV hajókat. Megerősítik a guami jelenléteket, a USAF pedig több harcászati, nagy hatótávolságú csapásmérő és ISR eszközt telepít a Csendes-óceánra. Eközben az Egyesült Államok mélyíti kapcsolatait és együttműködik a közel-keleti partnereivel is. Eközben fenntartja és megerősíti NATO kapcsolatait, illetve hozzájárul a biztonság fenntartásához Latin-Amerikában és Afrikában is. Az erőkiemelés és a döntő győzelem jegyében a Pentagon ismét nagyobb hangsúlyt helyez a teljes spektrumú hadviselésre és az erőkiemelő képesség fenntartására, mivel a jövőben olyan fejlett ellenfelekkel kell majd szembenézni, amelyek korlátozhatják az amerikai haderő képességeit. Növelik a földi, légi, tengeri és rakétavédelmi képességeket, illetve elrettentik Észak-Koreát az agressziótól, a Közel-Keleten pedig megakadályozzák, hogy Irán nukleáris fegyverekre tegyen szert, miközben folytatják a terroristák és tömegpusztító fegyverek terjedése elleni harcot. Ennek jegyében olyan fejlesztéseket folytatnak (kiemelve az F-35-t), amellyel felszámolhatják az A2/AD fenyegetéseket. A szárazföldi erők képességét pedig fenntartják, hogy összefegyvernemi műveleteket hajthassanak végre fejlett ellenfelekkel szemben is. Fejlesztik az űr képességeket. A terrorizmus elleni harc érdekében pedig növelik a SOCOM létszámát. Fejlesztik az USAF és USN precíziós csapásmérő eszközeit, illetve ezzel párhuzamosan a védelmi képességeket is.⁸²⁵

A felülvizsgálat szembenéz azzal a ténnyel is, képtelenség, hogy az amerikai erők mindig mindenhol ott legyenek, ezért új elveket dolgoznak ki a tengerentúli telepítésre, így például további tengerészeti erőket telepítenek az olyan kiemelten fontos területekre mint a Csendes-óceán, hogy gyorsabban reagálhassanak. Új összetételű kötelékeket (hajó, repülő, gyors reagálású) telepítenek, illetve adott régiókra szakosodott erőket hoznak létre (itt is a Csendes-óceánt nevezik meg). Emellett növelik a közös kiképzéseket és az interoperabilitást a

⁸²⁵ 2014 Quadrennial Defense Review; 11-22. és 35-39.o.

szövetséges erőkkel és megpróbálnak hozzáférést szerezni még több létesítményhez a hatékonyabb válságreakálás érdekében. Az Egyesült Államok sokáig technológiai fölényt élvezett a többi országgal szemben, ám ezt most több potenciális ellenfél is megkísérettette, amelyeknek megvan a kellő gazdasági ereje is a versenyhez.⁸²⁶

A 2015-ös Nemzeti Katonai Stratégiára erőteljes hatással volt Oroszország ukrajnai beavatkozása, így már az elején kiemeli, hogy célja a revizionista államok visszatartása és az erőszakos szélsőségek elleni harc, amelyben az USA együttműködik a szövetségeseivel, hogy elrettentse az agresszorokat és szükség esetén legyőzzék őket. Ennek kapcsán Oroszországot, Iránt, Észak-Koreát, valamint az Al-Kaidát és az ISIS-t emelik ki. A stratégia szerint több figyelmet kell fordítani az állami szereplőkre, mert ugyan az országok közötti háború esélye kicsi, de nő.⁸²⁷

A katonai célok között felsorolják, hogy az ellenséges országokat el kell rettenteni, meg kell akadályozni terveik végrehajtását és szükség esetén le kell győzni őket. Ehhez Washington fenntartja a nukleáris elrettentés képességét, az aktív és tartalékos haderőt és az erőket, illetve az előretelepített erőket. Emellett szétzilálják és megsemmisítik az erőszakos szélsőséges csoportokat, megakadályozva az emberi és anyagi utánpótlásukat és szétzúzva a támogató infrastruktúrát. Az Egyesült Államok megerősíti a szövetségi és partneri rendszerét világszerte, különös tekintettel a Csendes-óceán térségében, őrzi NATO elkötelezettségét, illetve kiáll Izrael mellett és együttműködik a térség baráti arab államaival. Továbbá előmozdítja a globális integrált műveleteket, amely keretében fenntartja a hatékony nukleáris elrettentést, megvédi az USA területét minden fenyegetéstől, legyőzi az ellenséget, globális stabilizáló erőt biztosít, harcol a terrorizmus ellen, meggátolja a tömegpusztító fegyverek terjedését, megakadályozza az ellenség céljait, reagál a válságokra, együttműködik a külföldi erőkkel, stabilizációs és felkelőellenes műveleteket folytat, támogatást nyújt a civil hatóságoknak és katasztrófaelhárító és humanitárius műveletekben vesz részt. Ezek végrehajtásához szükség van megfelelő forrásokra. Meg kell találni az egyensúlyt a készenlét és a korszerűsítés között, hogy egy hosszabb távon fenntartható hiteles, teljes spektrumú elrettentést tarthassanak fenn, amihez rövid időre, feladatra szabott erőket telepítenek. Növelik a globális agilitást és hatékonyabbá teszik a beszerzéseket. Fenntartják a minőségi

⁸²⁶ 2014 Quadrennial Defense Review; 22-25.o.

⁸²⁷ The National Military Strategy of the United States of America 2015; 1-5.o.

előnyt és növelik a haderónemek közti interoperabilitást, hogy szembeszállhassanak az A2/AD fenyegetésekkel, illetve, hogy fenntartsák a honvédelem és a globális erőkitetés képességét.⁸²⁸

A disszertáció írásának időpontjában a Trump adminisztráció még nem adott ki stratégiát, a haderővel kapcsolatos elképzeléseit a „Making Our Military Strong Again” programban foglalták össze. Ebben kijelentik, hogy egyetlen ország sem lehet katonailag erősebb az USA-nál és a kormány mindent megtesz, hogy a legmagasabb szintű készenlélet éri el. Ehhez új költségvetést készítenek, hogy elláthassák a katonákat a szükséges felszereléssel, megerősítik a rakétavédelmet Irán és Észak-Korea ellenében, valamint fejlett offenzív és defenzív kiberhadviselési képességeket alakítanak ki. A koncepció élesen bírálja a veteránügyet, és ígéri, hogy mindent megtesznek, hogy a katonák, a veteránok és családtagjaik a lehető legjobb ellátásban részesüljenek.⁸²⁹ Érdekes módon a külpolitikai vízióban jelent meg, hogy Trump meg akarja állítani a haditengerészet és a légierő csökkenését és újra meg akarja erősíteni a két haderőnemet.⁸³⁰

A készenlélet illetően aggasztó hírek láttak napvilágot, például a haditengerészet repülőinek 53%-a nem bevethető és a légierőnél 723 pilóta hiányzik a rendszerből. Az elnök megígérte, hogy pótolják a felszerelésbeli hiányt, míg a védelmi miniszter fő prioritásokként a készenlét fokozását, a hiányok pótlását, és egy nagyobb, halálosabb és több képességgel rendelkező összhaderőnemi erő felépítését nevezte meg.⁸³¹ Ehhez minimum 640 milliárd USD-s költségvetésre van szükség, szemben az Obamáék által előirányzott 583 milliárdal.⁸³² Emellett a nukleáris arzenállal is kezdeni kell valamit, mert ezen eszközök többsége még a hidegháború alatt állt szolgálatba, így a cseréjük igencsak időszerűvé vált. Ráadásul Moszkva korszerűsíti, míg Peking növeli is atomtőroerejét. Ez a folyamat még az előző kabinet alatt vette kezdetét. Az biztos, hogy fejlesztik a hordozó eszközöket, illetve a nukleáris robbanófejeket is egységesítik öt fajtára (szabadesésű bomba (B-61-12),

⁸²⁸ The National Military Strategy of the United States of America 2015; 5-17.o.

⁸²⁹ Making Our Military Strong Again; <https://www.whitehouse.gov/making-our-military-strong-again>; 2017.04.03.

⁸³⁰ America First Foreign Policy

⁸³¹ Sisk, Richard: Most Army Brigades, Navy Planes Aren't Combat Ready: Leaders; <http://www.military.com/daily-news/2017/02/07/most-army-brigades-navy-planes-combat-ready-leaders.html>; 2017.02.20.

⁸³² Thornberry, Mac: House Armed Services Committee Chairman: Here's how we will make America's military great again; <http://www.foxnews.com/opinion/2017/01/23/house-armed-serviced-committee-chairman-heres-how-to-will-make-americas-military-great-again.html>; 2017.02.20.

cirkálórakétára (W-80-4), 3 ballisztikusrakétákra IW-1/2/3). A változásokról és elképzelésekről a közeljövőben várhatóan kiadnak egy felülvizsgálatot is.⁸³³

Az Air-Sea Battle koncepció

Az Ázsia-csendes-óceáni térségbe történő súlypont áthelyeződés egyik leginkább ható katonai jellegű változása az Air-Sea Battle koncepció megalkotása lett. Az Egyesült Államok globális hatalmának egyik legfontosabb pillére a mai napig páratlan erőketítő képessége. A probléma az, hogy ahogyan Chuck Hagel volt védelmi miniszter is megfogalmazta: „*Olyan korba lépünk, amikor az amerikai dominanciát a tengeren, levegőben és a világűrben – nem is beszélve a kibertérről – már nem lehet többé garantálni.*”⁸³⁴ Ezt a problémát négy nagy csoportra bontották le: 1, az előretolt amerikai bázisok (kikötők, légi bázisok, földi létesítmények) sérülékenyek a támadásokkal szemben; 2, a nagy felszíni egységeket és repülőgép-hordozókat manapság már könnyű felderíteni, követni és támadni, már nagy távolságra az ellenséges partoktól is; 3, a lopakodó gépeket leszámítva a repülőök egyre sérülékenyebbek a modern integrált légvédelemmel szemben; 4, a világűr most már nem nyújt védelmet a támadásoktól.⁸³⁵

Már a 2010-es amerikai tengerészeti műveletek koncepció által felsorolt, a tengeri ellenőrző feladatokat fenyegető négy kihívás közül három az A2/AD kategóriához köthető (hadszíntéri hozzáférést gátló képességek, területmegtagadó fegyverek a part menti vizeken, űr és kiberhadviselési eszközök). Külön érdekesség, hogy a negyedikkel kiegészítve (növekvő kékvízi képességek), mindegyik megvan Kínának.⁸³⁶ Ráadásul a térség feszültségektől sem mentes, így várható, hogy előbb-utóbb szükség lehet amerikai beavatkozásra is, például a területi viták ügyében.

2009-ben az amerikai légierő és haditengerészet (illetve a tengerészgyalogság) kidolgozta az AirSea Battle koncepció alapjait,⁸³⁷ amelynek keretében szorosabb együttműködést vázoltak fel a kiképzés, szervezés és a felszerelés beszerzése terén, hogy a jövőben biztosítsák az

⁸³³ Mehta, Aaron: Trump's nuclear options: Upcoming review casts a wide net; <http://www.defensenews.com/articles/trumps-nuclear-options>; 2017.02.15.

⁸³⁴ Martinage, Robert: Toward a new strategy offset – Exploiting U.S. long-term advantages to restore U.S. global power projection capability; Center for Strategic and Budgetary Assessments; 2014; 23.o.

⁸³⁵ Martinage im. 23.o.

⁸³⁶ Naval Operations Concept 2010; 53.o.

⁸³⁷ Krepinevich, Andrew F.: Why AirSea Battle?; Center for Strategic and Budgetary Assessments; 2010; 1.o.

erőket és a hagyományos elrettentést A2/AD környezetben is.⁸³⁸ A Pentagonban felállították az Air-Sea Battle Office-t,⁸³⁹ a hatékonyabb összhaderőnemi együttműködés végett elsősorban a vezetés és irányítás, a hírszerzés, felderítés és megfigyelés, illetve az elektronikai hadviselés terén.⁸⁴⁰ 2011 nyarán Leon Panetta védelmi miniszter is jóváhagyta az Air-Sea Battle koncepciót.⁸⁴¹ Fontos kiemelni, hogy az amerikaiak hangsúlyozzák, hogy a koncepció egy fennálló probléma és az A2/AD képességek ellen irányul általánosságban és annak nem kifejezett tárgya egyetlenegy ország sem.⁸⁴² Ám a legkifinomultabb képességekkel Irán és Kína, de legfőképp Kína rendelkezik. Ennél fogva az Air-Sea Battle-t kezdetektől fogva mindenki úgy tekintette, hogy az egy Kína elleni műveleti terv. A kidolgozott koncepció szerint az Air-Sea Battle fő feladata, hogy biztosítsa az amerikai erők manőverszabadságát a globális közjókban (tengerek, légtér és világűr) és képesek legyenek műveleteket folytatni technológiailag fejlett ellenségekkel szemben is. Ezen kívül nem csupán fokozottabb összhaderőnemi hozzáállást akar elérni, hanem azt, hogy a különböző haderőnemek kiegyensúlyozzák egymás erősségeit és gyengeségeit is. A koncepció szerint ehhez hálózatba szervezett, integrált erők kellene, amelyek képesek mélységben csapást mérni, hogy szétzilálják, megsemmisítsék és legyőzzék az ellenséget.⁸⁴³

Hálózatba szervezett: A feladatra szabott erők műveleteit szorosan összehangolják és valós időben koordinálják, ehhez szükség van interoperabilitásra és megfelelő vezetési-irányítási rendszerre. Így ezek az összhaderőnemi erők képesek lesznek mélységben támadni az A2/AD rendszert, kihasználva annak gyengeségeit. Integrált: Ennek lényege, hogy összehangolják a különböző képességeket egy adott feladat végrehajtásához. Ehhez előre integrált, földi, vízi és légierő kell, amely gyakorlatokat is együtt folytat az A2/AD rendszerek felszámolására. Mélységi csapás, hogy szétziláljon, elpusztítson és elfogjon: Ez az ellenség azon mechanizmusát veszi célba, amelyben a célpont felderítésétől eljutnak

⁸³⁸ Statement of Admiral Jonathan Greenert Chief of Naval Operations before the Congress on FY 2013 Department of Navy Posture; 14.o.

⁸³⁹ LaGrone, Sam: Air-Sea Battle Office to address anti-access threats; Jane's Defence Weekly 16 November 2011; 11.o.

⁸⁴⁰ Schwartz, Norton A. & Greenert, Jonathan W.: Air-Sea Battle - Promoting Stability in an Era of Uncertainty; <http://www.the-american-interest.com/article.cfm?piece=1212; 2015.03.25>.

⁸⁴¹ America's Pacific Air-Sea Battle Vision; <http://thediplomat.com/2012/03/08/americas-pacific-air-sea-battle-vision/>; látogatva: 2015.03.25.

⁸⁴² O'Rourke, Ronald: China Naval Modernization: Implications for U.S. Navy Capabilities—Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2014; 56.o.

⁸⁴³ Air-Sea Battle - Service Collaboration to Address Anti-Access & Area Denial Challenges; Air-Sea Battle Office; 2013; 4.o.

annak elpusztításáig. Ezt a folyamatot támadják kinetikus és nem kinetikus csapásokkal, amellyel szétzilálják az ellenség C4ISR rendszereit, elpusztítják az A2/AD fegyverrendszereket, illetve elfogják a már elindított fegyvereket.⁸⁴⁴

Ez alapján konfliktus esetén az USAF űrhadviselési eszközeivel megsemmisíti, megvakítja az ellenség óceán-megfigyelő rendszereit, hogy azok ne tudjanak célinformációkat biztosítani a nagyobb amerikai felszíni egységekről. Szükség esetén a haditengerészet is támogatja a légierőt a saját űrhadviselési eszközeivel, illetve ha van ilyen, akkor a tengeralatti megfigyelő rendszerek kiiktatása is fontos a saját tengeralattjárók védelme érdekében. A USN Aegis-rendszerű hajói rakétavédelmet biztosítanak a térségbeli amerikai bázisoknak.⁸⁴⁵ A tengeralattjáróról indítható cirkálórakétákkal kiiktatják az integrált légvédelmi rendszer kulcselemeit, utat nyitva a USAF csapásmérői repülőgépeinek.⁸⁴⁶ A légierő nagy távolságú, mélységi csapásmérő eszközeivel megsemmisíti az ellenség szárazföldre telepített tengerészeti megfigyelő rendszereit, illetve föld-föld és hajó-elleni ballisztikusrakétáit, ezzel biztosítva az amerikai hajók manőverszabadságát és csökkentve a bázisok rakéták általi fenyegetettségét. A légierő csapásaihoz a tengeralattjárók által gyűjtött információk szolgálnának alapul. A flotta hordozókról felszálló vadászai eközben offenzívan pusztítanak az ellenség felderítő és megfigyelő repülőgépeit, valamint UAV-it, illetve védelmet biztosítanak az USAF tankerjeinek és egyéb támogató gépeinek, hogy azok az ellenséghez minél közelebb tudjanak tevékenykedni. Ezen kívül a légierő lopakodó bombázói offenzív aknásítást (az ellenséges vizek és kikötők ellen) folytatnának, csapást mérnének az ellenség felszíni hajóira és támogatnák a saját tengeralattjárókat az ellenséges tengeralattjárók elleni harcban, továbbá a lopakodó képességgel nem rendelkező gépek „stand-off” fegyverekkel támadnák a statikus és felszíni célpontokat, illetve támogatnák a flotta hajóit a távoli blokádkialakításában.⁸⁴⁷

Az Air-Sea Battle célja elsősorban egy műveleti koncepció megalkotása volt, amely egy létező problémára ad hiteles választ. Ez a koncepció határozza meg a jövőben, hogy a haderőnemek hogyan képezzék ki és szereljék fel erőiket, ugyanakkor az Air-Sea Battle nem

⁸⁴⁴ Air-Sea Battle; 5-7.o.

⁸⁴⁵ Van Tol, Jan – Gunzinger, Mark - Krepinevich, Andrew - Thomas, Jim: AirSea Battle - A Point-of-Departure Operational Concept; Center for Strategic and Budgetary Assessments; 2010; 96.o.

⁸⁴⁶ Carreno, Jose – Culora, Thomas – Captain Galdorisi, George – Hone, Thomas: What's New About the AirSea Battle Concept?; <http://www.usni.org/magazines/proceedings/2010-08/whats-new-about-airsea-battle-concept>; 2015.03.25.

⁸⁴⁷ Van Tol – Gunzinger – Krepinevich – Thomas im. 55., 58., 64., 66-67., 71-72. 96.o.

csak új technológiákra épít, hanem inkább a meglévő erők és eszközök eltérő, hatékonyabb módon történő használatára.⁸⁴⁸ 2015. január 8-án a Pentagon a koncepció nevét Joint Concept for Access and Maneuver in the Global Commons-ra (JAM-GC) változtatta, mivel az előző megnevezés túlzottan a két haderőnemhez volt köthető. Illetve az Air-Sea Battle Office feladatait az egyesített vezérkar J-7 osztálya vette át.⁸⁴⁹

Az amerikai haderő

2017-ben az amerikai védelmi költségvetés 583 milliárd USD, ebből 71,8 milliárd USD jut kutatás-fejlesztésre.⁸⁵⁰ Az Egyesült Államok hadereje négy haderőnemet foglal magába (hadsereg, haditengerészet, tengerészgyalogság, légierő), amelyek vezérkari főnökei alkotják a vezérkari főnökök egyesített tanácsát. Ők elsősorban tanácsadóként segítenek az amerikai elnököknek, illetve a védelmi miniszternek, parancsnoklási joggal nem rendelkeznek a csapatok felett.⁸⁵¹ A csapatok műveleti irányítását az összhaderőnemi parancsnokságok végzik, amelyek közül vannak földrajziak: USAFRICOM, USCENTCOM, USEUCOM, USNORTHCOM, USPACOM és a USSOUTHCOM. Míg a feladatorientáltak közé tartoznak a USSOCOM, USSTRATCOM és a USTRANSCOM.⁸⁵²

A START III szerződés értelmében hét éven belül 1550-re csökkentik az amerikai telepített nukleáris robbanófejek számát.⁸⁵³ A hordozóeszközöket tekintve 400 Minuteman III interkontinentális ballisztikusrakéta, 14 Ohio-osztályú ballisztikusrakéta-hordozó tengeralattjáró (240 Trident D-5 rakétával és töltetettel), valamint 18 B-2 és 42 B-52H bombázó mint nukleáris-hordozó marad rendszerben.⁸⁵⁴

⁸⁴⁸ Kazianis, Harry J.: Air-Sea Battle Defined; <http://nationalinterest.org/commentary/airsea-battle-defined-10045>; 2015.03.26.

⁸⁴⁹ LaGrone, Sam: Pentagon Drops Air Sea Battle Name, Concept Lives On; <http://news.usni.org/2015/01/20/pentagon-drops-air-sea-battle-name-concept-lives>; 2015.03.19.

⁸⁵⁰ FY 2017 Budget Proposal; https://www.defense.gov/News/Special-Reports/0217_budget/; 2017.04.13.

⁸⁵¹ About the Joint Chiefs of Staff; <http://www.jcs.mil/About/>; 2016.07.13.

⁸⁵² Unified Command Plan; <http://www.defense.gov/Sites/Unified-Combatant-Commands>; 2016.07.13.

⁸⁵³ Treaty between the United States of America and the Russian Federation on Measures for the Further Reduction and Limitation of Strategic Offensive Arms; 3.o.

⁸⁵⁴ Wolf, Amy F.: The New START Treaty: Central Limits and Key Provisions; Congressional Research Service; 2012; 20.o.

97. kép Az amerikai haderőt 2001-től a terroristák és felkelők elleni harc kötötte le, míg a hagyományos képességeket elhanyagolták.

99. kép A fejlett és korszerű légvédelemmel rendelkező ellenfelek – mint például Kína vagy Oroszország – elleni harcban létfontosságúak az alacsony észlelhetőségű eszközök, mint a képen látható F-35A és F-22A vadászbombázók.

101. kép A CONUS, a külföldi bázisok valamint az európai és ázsiai szövetségesek rakétavédelme kiemelt fontosságú, kiváltképp a Csendes-óceánon az észak-koreai fenyegetés miatt.

103. kép Az előretelepített készletek biztosítják, hogy az USA jelentős erőket tudjon telepíteni rövid idő alatt nagy távolságra is.

98. kép A nagy távolságú stratégiai szállítóképesség továbbra is az amerikai elretentés és erőkitetés sarokköve marad. Légi és tengeri szállítóképességben is egyedülálló képességekkel rendelkeznek.

100. kép Az Air-Sea Battle-el kívánja biztosítani a Pentagon a stratégiai területekhez való folyamatos hozzáférést, még A2/AD környezetben is.

102. kép Az erőszakos partraszálló képesség értéke ismét megnőtt, ezért az új harci eszközök mellett, több olyan hajót is átalakítanak és csatorba állítanak, amelyek eredetileg nem deszant hajónak épültek.

104. kép A fejlett technológiánál még fontosabb az ember, ezért a Pentagon többet kíván áldozni az oktatásra, a teljes spektrumú kiképzésre, az egészségügyi és egyéb ellátásra, az után is, hogy a veteránok már leszereltek.

A hadsereg

Az iraki és afganisztáni háborút egy szinte láthatatlan ellenséggel szemben vívta az amerikai haderő több mint egy évtizeden keresztül, úgy hogy még a katonai sikerek sem jelentettek győzelmet a háborúban. Ráadásul olyan hadviselést kellett folytatni, amely szöges ellentétben állt a nagyméretű kötelékek bevetésével, az ellenséget hi-tech eszközökkel, jelentős tűzerővel és manőverekkel szétzúzós, felmorzsoló modelltől, amelyre az amerikaiak addig folyamatosan készültek.

Szervezet

Az iraki és afganisztáni műveletek miatt az amerikai hadsereg sokat veszített képességeiből, mivel a harctér szívóhatása és a felkelők elleni háború egyeduralkodósága miatt sok korábbi kiképzési ciklus (pl. sarkvidéki, dzsungel) háttérbe szorult vagy kimaradt. Ezért újra visszatérnek a teljes spektrumú kiképzésre, így például a hagyományos háborúk megvívására vagy az olyan jelentkező veszélyek elhárítására, mint a „hibrid háború” (nem lineáris). Azonban a szárazföldi haderő még a legoptimistább becslések szerint is csak 2020-ra érheti el legkorábban a háborúk előtti képességi szintet.⁸⁵⁵ A jövő seregével kapcsolatban elvárják, hogy a feladatok széles spektrumát hajthassa végre, illetve képesnek kell lenni gyorsan, hosszabb távra erőket telepíteni és bevetni több fázisú műveletekben, biztosítva a konfliktus utáni rendezést és stabilitást is.⁸⁵⁶

Azonban mindezt csökkenő létszámmal és költségvetéssel kell megoldani. A terrorizmus elleni háború csúcsán 570 ezer fő volt az amerikai hadsereg létszáma, mivel elsősorban szárazföldi alakulatokra volt szükség. A helyzet változása azonban jelentős erőcsökkenést eredményezett a szárazföldi erőknél, a 2014-es védelmi felülvizsgálat szerint 2019-re az aktív erő 440-450 ezer főre, a Nemzeti Gárda 335 ezerre, míg a tartalékerő 195 ezer főre csökkenne, amely összességében több mint 150 ezer fő mínuszt jelent.⁸⁵⁷ Ám távozására előtt,

⁸⁵⁵ Harper, Jon: Army's return to full-spectrum training hampered by budget cuts; <http://www.stripes.com/news/army-s-return-to-full-spectrum-training-hampered-by-budget-cuts-1.316568>; 2014.12.05.

⁸⁵⁶ 2014 Quadrennial Defense Review; Department of Defense; 2014; 29.o.

⁸⁵⁷ Uo. 29. és 39-40.o.

2017 januárjában Obama rendelettel korlátozta a további erőcsökkentést, amely így 476 ezer főnél megállt.⁸⁵⁸ 2017-re a hadsereg 148 milliárd USD-t akar, beleértve a külföldi műveletek költségét is (125+23 milliárd USD), mivel az Európában kialakult helyzet miatt rotációban települő alakulatokra van szükség, ugyanakkor ennek negatív hatása is jelentkezett.⁸⁵⁹ A hadsereg jelenlegi 58 dandárjából csak 3 van teljesen feltöltve, felszerelve és bevetésre készen, a többinek legalább 30 nap szükséges ennek elérésére.⁸⁶⁰ A Trump kormány nem tartja kizártnak, hogy a hadsereg létszámát visszaemelik 490 ezer főre.⁸⁶¹

A hadsereg minisztériuma alá három nagy csoport tartozik, a hadsereg parancsnokságok (erők, kiképzési és doktrinális, anyagi parancsnokságok), a hadsereg haderőnemi parancsnokságai (ezek az összhaderőnemi parancsnokságok alárendeltségében vannak), illetve a közvetlen alárendeltségben levő egységek (hírszerzés, kiber, műszaki, katonai felsőoktatás, beszerzés, bűnügyi nyomozó).⁸⁶² Az amerikai hadsereg döntő része a CONUS-on tartózkodik és szükség esetén innen települ. A Nemzeti Gárdát csak rendkívüli esetekben vetik be külföldön, például az elhúzódó iraki és afganisztáni háborúk során, amikor az aktív haderőnek szüksége volt további emberanyagra és felszerelésre.

Jelenleg a US Army-nak 10 hadosztálya van,⁸⁶³ amelyek alárendeltségében dandárok vannak. Közöttük 2 páncélos⁸⁶⁴ (1. lovas és 1. gyalogos hadosztály), 5 vegyes gépesített gyalogos (1. páncélos, 2., 3., 4. és 25. gyaloghadosztály),⁸⁶⁵ a 10. hegyi (könnyű gyalogos), a 82. (ejtőernyős) és a 101. légideszant (légi roham) hadosztály. A hadosztályok általában 2-4

⁸⁵⁸ New Law Ends Army Drawdown; <https://www.ansa.com/news/new-law-ends-army-drawdown>; 2017.02.15.

⁸⁵⁹ Judson, Jen: US Army Budget To Build Force Size in Europe; <http://www.defensenews.com/story/defense/land/army/2016/02/09/us-army-budget-build-force-size-europe/80063172/>; 2016. 05.12.

⁸⁶⁰ Sisk

⁸⁶¹ Thornberry, Mac: House Armed Services Committee Chairman: Here's how we will make America's military great again; <http://www.foxnews.com/opinion/2017/01/23/house-armed-services-committee-chairman-heres-how-to-will-make-americas-military-great-again.html>; 2017.02.20.

⁸⁶² Organisation; <https://www.army.mil/info/organization/>; 2016.12.11.

⁸⁶³ Ezen felül a Nemzeti Gárdának 8 hadosztálya van 20 gyalogos, 6 páncélos és 1 Stryker, 8 tüzér, 8+4 csapatrepülő, 7 műszaki és 3 légvédelmi dandárral, továbbá több tucatnyi harci támogató és kiszolgáló támogató dandárral és csoporttal. Army National Guard (ARNG) Overview; <http://www.nationalguard.mil/About-the-Guard/Army-National-Guard/About-Us/By-the-Numbers/>; 2017.03.10.

⁸⁶⁴ A páncélos és gépesített gyalogos között Amerikában nincs különbség, tekintettel, hogy összefegyvernemi manőver zászlóaljok vannak a páncélos dandárok alárendeltségében, amelyek egy törzs és két-két páncélos és gépesített gyalogos századból állnak. Ezek M1 Abrams harckocsikkal és M2 Bradley gyalogsági harcjárművekkel vannak felszerelve, századonként 14-14-el. Ezeket a dandárokat egységesen páncélos dandár harccsoportnak hívják.

⁸⁶⁵ Ezen hadosztályok alárendeltségébe vegyesen gyalogos, páncélos vagy Stryker dandárok tartoznak.

harcoló, 1 támogató és 1 csapatrepülő dandárt foglalnak magukba, ám némelyiknek saját tüzérdandárja is van. A harcoló erők része még 3 lovas ezred (2. és 3. (Stryker) és a 11. páncélos lovas ezred), továbbá a 173. légideszant és két önálló csapatrepülő dandár.⁸⁶⁶ A hadsereg keretébe tartozik továbbá 7 tüzér, 4 műszaki, 5 légvédelmi, 10 hírszerző, 7 híradó, 4 katonai rendész, 1 vegyvédelmi, 2 logisztikai és 3 egészségügyi dandár, illetve 2-2 tüzészerész és hírszerző zászlóalj.⁸⁶⁷

A harcoló dandároknek három fajtája van: páncélos, gyalogos⁸⁶⁸ és Stryker. Ezeknek hasonló a felépítésük, három manőver, egy törzs, egy felderítő és egy támogató zászlóaljuk, illetve egy tüzérosztályuk van.⁸⁶⁹ A 2015-ös költségvetési évben a tervek szerint még 32 aktív és 28 Nemzeti Gárda dandárharcsoport szerepelt,⁸⁷⁰ ám 2021-re csak 30 aktív és 26 NG dandár marad meg. Eszerint az aktív állományban 9 páncélos, 14 gyalogos (5 ejtőernyős és 3 légi roham) és 7 Stryker dandár, míg a Nemzeti Gárdánál 5 páncélos, 19 gyalogos és 2 Stryker dandár marad meg.⁸⁷¹ A támogató zászlóaljakat átszervezik műszaki zászlóaljakká, illetve a dandár tüzérosztálya három ütegre nő (3x6 tarack).⁸⁷² Az aktív állomány 13 csapatrepülő dandárjából⁸⁷³ csak 10 marad meg.⁸⁷⁴ Ennek ellenére továbbra is szeretnének 10 NG és 2 tartalékos csapatrepülő dandárt fenntartani.⁸⁷⁵

A 66 ezer fős egyesített (vagy összhaderőnemi) különleges műveleti parancsnokság (SOCOM) alárendeltségében van a hadsereg különleges műveleti parancsnoksága

⁸⁶⁶ Emellett van három hadtest parancsnokság is: I. hadtest (7. és 25. gyal. ho., USARJ, a hadsereg alaszakai erői), III. hadtest (1. és 4. gyal., 1. pc., 1. lov. ho., 3. pc. lov. e., 75. tü. és 36. mű.dd), XVIII. légideszant hadtest (3. gyal., 10. hegyi, 82. és 101. légideszant ho., 18. tü. és 20. mű. dd.).

⁸⁶⁷ The Military Balance 2016; 39-40.o.

⁸⁶⁸ Ez könnyűgyalogos egységet takar, a szállításukról HMMWV terepjárók, MRAP akna biztos járművek és teherautók gondoskodnak. Ebbe a kategóriába tartozik minden nem Bradley-vel vagy Stryker-el rendelkező gyalogos alakulat, úgy mint könnyűgyalogos és légideszantos (ejtőernyős és légi roham) csapatok.

⁸⁶⁹ FM 3- 90.6 Brigade Combat Team; Headquarters, Department of the Army; Washington, DC; 2010; 1-7., 1-10. és 1-13.o.

⁸⁷⁰ Wasserbly, Dan: Army of adaption; Jane's Defence Weekly 8 October 2014; 21.o.

⁸⁷¹ The U.S. Military's Force Structure: A Primer; Congressional Budget Office; 2016; 18.o.

⁸⁷² Lopez, C. Todd : Brigade combat teams cut at 10 posts will help other BCTs grow; <http://www.army.mil/article/106373/>; 2014.11.20.

⁸⁷³ A csapatrepülő dandárokból jelenleg nehéz, közepes és teljes spektrumú létezik. A nehéz 48 AH-64 harci, 38-12 UH/HH-60 általános feladatú és 12 CH-47 nehéz szállító helikopterrel rendelkezik. A közepes 24 AH-64, 38 és 12 UH/HH-60 és 12 CH-47-el,⁸⁷³ míg a teljes spektrumú 24 AH-64, 38 és 15 UH/HH-60, 12 CH-47 helikopterrel, 8 RQ-7 és 12 MQ-1C UAV-al rendelkezik. FM 3-04.111 Aviation Brigades; 1-5.o. és U.S. Army Aviation and Full-Spectrum Operations; Institute of Land Warfare Association of the United States Army; Arlington; 2010; 8-10.o.

⁸⁷⁴ Wasserbly: Army of adaption im. 24.o.

⁸⁷⁵ Tan, Michelle: Army names inactivating combat aviation brigade; <http://www.armytimes.com/story/military/careers/army/2014/11/20/159th-aviation-brigade-inactivate/19322635/>; 2014.11.20.

(USASOC), mintegy 27 000 fővel, parancsnoksága Fort Bragg-ben van. Ez alá az alábbi alakulatok tartoznak: a 75. ranger ezred (3 ranger zászlóalj, 1 támogató zászlóalj), a Különleges Erők (zöld sapkások) hét csoportja⁸⁷⁶ (1., 3., 5., 7., 10., illetve a 19. (NG) és 20. (NG) különleges műveleti csoportok), az 1. különleges erők műveleti különítmény – Delta⁸⁷⁷ és a 160. különleges műveleti csapatrepülő ezred (SOAR),⁸⁷⁸ a 4. és 8. információs támogató csoport (PSYOPS), a 95. civil kapcsolatok és az 528. támogató (egészségügyi és híradó) dandár is ide tartozik.⁸⁷⁹ A 2010-es negyedéves védelmi felülvizsgálat 72 ezer főt irányzott elő a SOCOM jövőbeli létszámára, mivel ez a parancsnokság képes a leghatékonyabban felvenni a harcot a terrorista és gerillaszervezetekkel. Ellenben a 2014-es felülvizsgálat csak 3700 fős növelést említ, így a parancsnokság létszáma 69 700 főre nő.⁸⁸⁰

Felszerelés és korszerűsítés

Napjainkban az amerikai hadsereg fő harceszközei még mindig a reagen-i időszakban rendszeresített nagy ötösnek nevezett fegyverrendszerek: az M1 Abrams harckocsi, az M2/M3 Bradley harcjárművek, az UH-60 és AH-64 helikopterek és a Patriot légvédelmi rakétarendszer.⁸⁸¹ Igaz mára többszörös korszerűsítésen és fejlesztésen estek át. Azonban az iraki és afganisztáni harcok követelményei elvonták a forrásokat a hagyományos fejlesztésektől, ennek ellenére az amerikai felszerelés még mindig első vonalbeli. Jelenleg a hadsereg kiemelt fontosságúnak tartja a páncélosdandárok fejlesztését, köztük is a legfontosabb az M113-ok cseréje, de a Bradley fejlesztését vagy cseréjét is meg kellene oldani, csakúgy mint az öregedő M109-es önjáró tarackokét. Emellett növelnék a gyalogos dandárok mozgékonyágát és tűzerejét is.⁸⁸²

⁸⁷⁶ Nagyjából ezrednek felel meg, 1400 fő létszámmal; Feickert: U.S. Special Operations Forces (SOF); 3.o.

⁸⁷⁷ Az 1. különleges erők műveleti különítmény – Delta (1st SFOD-D), vagy népszerűbb nevükön a Delta Force hiányzik a hivatalos listából, ennek oka, hogy Washington hivatalosan cáfolja az alakulat létezését és ezért az állományát is a rangerekhez jegyzik. Az alakulat állományát 200-300 főre becsülik. A Delta egyike az Egyesült Államok két legjobb különleges alakulatának, amelyek a SOCOM-on belül a JSOC alárendeltségében vannak.

⁸⁷⁸ Az összes haderőnem különleges műveleti erejének a légi támogatását ellátják.

⁸⁷⁹ US Special Operations Command Factbook 2016; 18-19.o.

⁸⁸⁰ Feickert, Andrew: U.S. Special Operations Forces (SOF): Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2014; 1. és 7.o.

⁸⁸¹ Clancy, Tom: Armored cav; Berkley Books; New York; 1994; 23.o.

⁸⁸² Wasserbly, Daniel: US Army outlines combat vehicle choices; IHS Jane's International Defence Review November 2014; 6.o.

A szárazföldi erők jelenlegi eszközparkja 2384 M1A1/A2 harckocsit, 134 M1128 Stryker páncélvadász (105 mm), 4579 M2A2/A3 gyalogsági, M3A2/A3 lovassági és M7A3/SA BFIST (Bradley) harcjárművet, 5000 M113A2/A3 láncaltalpas és 2812 különböző Stryker változatú PSZH-t, 2934 MRAP-t, 9016 páncélozott jármű (5651 M-ATV terepjáró), 963 M109A6/A7 önjáró tarackot, 821 105 mm-es M119A2/A3 és 421 155 mm-es M777A1/A2 vontatott tarackot, 375 M142 HIMARS és 225 M270/M270A1 MLRS rakéta-sorozatvetőt és 441 M1129 Stryker önjáró aknavetőt számlál. 1000 HMMWV TOW és 133 M1134 Stryker páncélvadász, 703 M998/M1097 Avenger (HMMWV), 24 THAAD és 480 MIM-104 Patriot PAC-2/3 légvédelmi rakétakomplexum, 1096 M88A1/2 műszaki mentő, illetve 20 REBS és 40 Wolverine HAB hídvető is az arzenál része. A csapatrepülő flotta 596 AH-64D/E harci, 2099 különböző UH-60 Black Hawk változatból, 435 CH-47D/F Chinook nehéz és 362 UH-72 könnyű szállítóhelikopterből áll. Továbbá az Army rendelkezik még 90 MQ-1C, 20 RQ-5A és 236 RQ-7B UAV-al, 35 LCU-2000, 8 Frank Besson (15 Abrams) és 73 LCM-8 (1 harckocsi vagy 200 katona) partraszállító hajóval.⁸⁸³

Eredetileg a Mounted Combat System harcjárművel akarták lecserélni az öregedő Abramseket, de a programot törölték. Így hosszútávon 1547 M1A2 SEP v1/v2/v3 és 950 M1A1 Abrams marad rendszerben. Valószínűleg lesz M1A3-as, amelynél korszerűbb elektronikát alkalmaznak majd, illetve növelik a túlélőképességet, ugyanakkor csökkentenék a tömeget, továbbá valószínűsítik, hogy a gázturbinát MTU dízelmotorra cserélik.⁸⁸⁴ Egyesített, többcélú harckocsi gránát rendszeresítését is tervezik.⁸⁸⁵ Az M1A2 SEP-ből a páncélos alakulatok leszerzése miatt elegendő van, hogy minden aktív páncélos dandárba, valamint az előre telepített készletekbe is jusson belőlük. Jelenleg a Nemzeti Gárdának csak 2 páncélos dandárja és 1 zászlóalja van felszerelve M1A2 SEP-el, a többi 5 páncélos dandár M1A1 SA harckocsikat használ. Vannak tervek arra is, hogy az NG is teljesen átálljon az M1A2 SEP-re.⁸⁸⁶ Az új SEP v3 korszerűsítés keretében növelték a páncélzat hatékonyságát, fejlettebb FLIR-t, az üzemanyag takarékoság érdekében APU-t és IED-k elleni EW rendszert kapott. Rendszeresítik az M829A4 páncéltörő lövedéket, amely hatékonyabban küzd le a legújabb reaktív és aktív védelmi rendszereket is, illetve az AMP többcélú

⁸⁸³ The Military Balance 2017; 47-48.o.

⁸⁸⁴ Foss im. 208-209. és 212.o.

⁸⁸⁵ Wasserbly: US Army outlines combat vehicle choices; 6.o.

⁸⁸⁶ Feickert , Andrew: The Army's M-1 Abrams, M-2/M-3 Bradley, and M-1126 Stryker: Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2016; 8-11.o.

gránátot, amely 4 jelenlegi gránátot (kumulatív, repesz-romboló, bunkerromboló, kartács) vált le. Az M1A2 SEP v3 2017-től állhat szolgálatba.⁸⁸⁷ Az M1A1-k hadrendben tartását 2021-ig tervezik, ezt követően valószínűleg modernizálják őket, talán A3 szintre. Az M1A2/A3 a tervek szerint akár 2050-ig is rendszerben maradhat, ám ez esetben további nagyarányú korszerűsítés lesz szükséges.⁸⁸⁸

A Bradelyk lecserélésére az FCS program keretében kerestek megoldást, de a 2009-es törlést követően a Ground Combat Vehicle fejlesztésébe fogtak, amely súlya 50-70 tonna lett volna, ebből adódóan jóval nagyobb védelmet nyújtott volna, de ezt a programot is félretették. Ezért már évek óta folyik az összes Bradley korszerűsítése M2A3/M3A3 szintre, amely érinti az elektronikát, a túlélő- és pusztító képességet, a kommunikációt és a karbantarthatóságot. 150 M3A3-t (felderítő változat) pedig átalakítanak gyalogsági harcjárművé. Az A3-okból lesz a műszakiak számára kialakított, illetve parancsnoki jármű is. Korábban szóba került nagyobb űrméretű géppágyú beszerelése, de jelenleg ez nincs napirenden.⁸⁸⁹ A jelenlegi ECP (Engineering Change Proposals) korszerűsítés keretében erősebb motort, új felfüggesztési, erőátviteli és elektromos rendszert kapnak, továbbá növelik a védelmet is.⁸⁹⁰

A másik fontos harcjármű a Stryker család (8x8), amelyből többféle (csapat szállító, egészségügyi, parancsnoki, önjáró aknavető, önjárólöveg, páncélvadász) verzió létezik. Megjelenése óta több korszerűsítő program is történt, például növelték a túlélőképességet, amihez rács és reaktív páncélzatot is rendszeresítettek, illetve gyártják az új dupla V hasú Strykert, amelynek kialakítása jobban ellenáll a robbanásoknak, illetve a járműben energiaelnyelő üléseket helyeztek el. Mivel az alap csapat szállító jármű csak nehézgéppuskával vagy automata gránátvetővel van felszerelve,⁸⁹¹ szóba került a Stryker 30 mm-es géppágyúval és/vagy Javelin páncéltörő-rakétákkal való ellátása is,⁸⁹² tekintettel arra, hogy a hasonló kategóriájú európai és keleti harcjárművek tüzerőben jelentősen felülmúlják a

⁸⁸⁷ M1A2 Abrams SEP V3 main battle tank;

http://www.armyrecognition.com/united_states_army_heavy_armoured_vehicles_tank_uk/m1a2_abrams_sep_v3_main_battle_tank_technical_data_sheet_specifications_pictures_video_11710154.html; 2016.11.06.

⁸⁸⁸ Foss i.m. 208-209. és 212.o.

⁸⁸⁹ Uo. 568-575.o.

⁸⁹⁰ Wasserbly: US Army outlines combat vehicle choices; 6.o.

⁸⁹¹ Foss i.m. 931-933.o.

⁸⁹² Wasserbly: US Army outlines combat vehicle choices; 6.o.

Strykert. Ezért az Európában állomásozó Stryker alakulatokat felszerelik 30 mm-es gépágyúval.⁸⁹³

A régi M113-asok cseréje igencsak érik, ezeket már nem használják a páncélosdandárokban harci feladatokra, mivel nem rendelkeznek megfelelő túlélőképességgel. A váltást szeretnék a legolcsóbban kivitelezni, lehetőleg úgy, hogy a típus a Bradleyvel minél nagyobb hasonlóságot mutasson a könnyebb karbantarthatóság kedvéért.⁸⁹⁴ Az AMPV-nek önjáró aknavető, parancsnoki jármű/vezetési pont, egészségügyi és általános feladatokat szánnak. Ezt végül a régebbi lekonzervált Bradleyk átépítésével oldják meg, amelyet a gyártó BAE Systems végezhet el. A tornyot eltávolítják és az új felépítmény alatt rendezik be a járművet a feladatától függően. Az AMPV-k ABV védelmet és a Bradley A3-asok motorját is megkapják.⁸⁹⁵ 13 évig tervezik a gyártást, amely végső költsége elérheti a 13 milliárd USD-t és akár több mint 3000 járművet állíthatnak szolgálatba.⁸⁹⁶

Az M109 önjáró tarack az arzenál egyik legrégebbi darabja, ezért modernizálása kiemelt fontosságú. A Pentagon 2013 októberében kötött 688 millió USD-s szerződést a BAE Systems-el az új M109A7-ek, és a lőszerszállító M992A3 gyártására, összesen 580 járműre. Az A7 Bradley alvázra épül, ezzel nő a megbízhatósága és a teljesítménye. A fegyverzet a régi marad (155 mm-es L/39 tarack), ám a pontosságot az Excalibur GPS vezérlésű gránátokkal kívánják javítani. A maximális lőtávolsága eléri a 22, míg rakétahajtású gránáttal a 30 km-t. Az M109 a tervek szerint 2050-ig maradhat rendszerben.⁸⁹⁷

A csapatrepülő flottánál is jelentős változások várhatóak. Ez lesz az Army legnagyobb költségvetésű korszerűsítési programja 2015-2019 között, amely keretében az Apache, Black Hawk és Chinook flottát korszerűsítik, illetve új gyártású gépeket is beszereznek. Az UH-60M Black Hawk-okra 8,6 milliárd USD-t (766 db), az AH-64E Apache Guardian-re 6,45 milliárd USD-t szánnak, itt csak 25 új gyártású Apache lesz, a többit a meglévő D típusból korszerűsítik. A nehézszállító flottánál 188 új CH-47F épül, míg 218 régi Chinookot F szintre korszerűsítene. Az eredeti terv szerint a Nemzeti Gárdának át kellene adnia az összes harci helikopterét az Army-nak, hogy pótolják a kivont OH-58-kat. Ezzel a felderítést

⁸⁹³ Wasserbly, Daniel: Europe-based Strykers to get 30 mm cannon; Jane's Defence Weekly 29 July 2015; 11.o.

⁸⁹⁴ Wasserbly: Army of adaption; 26-27.o.

⁸⁹⁵ Foss i.m. 574.o.

⁸⁹⁶ Wasserbly: Army of adaption; 26.o.

⁸⁹⁷ Paladin M109A7 155mm Artillery System, United States of America; <http://www.army-technology.com/projects/paladin-m109a7-155mm-artillery-system/>; 2014.11.21.

és a harci feladatokat is az Apache fogja ellátni. Az AH-64E együttműködhet és irányíthatja is majd az MQ-1C és RQ-7B UAV-kal is. A Gárda fél, hogy ezzel teljesen megszűnik a harci és felderítő képessége, így a tartalékosoknak is kevesebb gyakorlási lehetőség juthat. Ellenben a Nemzeti Gárda megtarthatná a CH-47, UH-60 (Black Hawkból még 111 db-t kapnak is), illetve UH-72 gépeit.⁸⁹⁸ 2015-ben azonban a kongresszus megtiltotta az NG helikoptereinek bármilyen újraosztását.⁸⁹⁹ Emellett összesen 141 MQ-1C UAV van rendelés alatt,⁹⁰⁰ mivel az amerikai csapatrepülő dandárok szervezetileg rendelkeznek majd saját pilótanélküli eszközökkel.

Fenyegetések

A korábbi követelmény az volt a haderővel szemben, hogy képes legyen egy időben két háborút megvívni, ezt mostanra megváltoztatták és az új elvek szerint több kontinensen kell jelen lenni kis létszámú erőkkel, alacsony intenzitású konfliktusokban.⁹⁰¹ Irak és Afganisztán bebizonyította, hogy az USA fegyveres erői a jelenlegi létszámmal, illetve a jelentős csökkentéssel, hosszú távon nem képesek nagy erőkkel és megfelelő hatékonysággal jelen lenni. Kis erőkkel ugyan fenntartható jelenlétet lehet biztosítani, ám ez valószínűsíti, hogy vagy csak „kis problémákkal” foglalkoznak majd, vagy minimális amerikai szárazföldi erők bevetésével számolnak (mint a 90-es években), és helyette inkább légi, tengerészeti és logisztikai biztosítást nyújtanak a szövetséges erőknek. Ennek ellenére nem zárható ki, hogy rövid lefolyású(nak ígérkező), intenzív hadműveletekben, mint amilyen például az 1990-91-es Öböl-háború volt, ne vetnének be nagyobb erőket is. Ismét megjelent az állami szereplők fontossága a jövő háborúiban, ám az amerikai fölény miatt a hagyományos háborúknak kevesebb esélyt adnak. Azt azonban biztosra veszik, hogy az ellenség olyan harcászatot és technológiát fog alkalmazni, amellyel valamelyest csökkenthetik az amerikai technológiai fölényt. Emiatt az Army-ban úgy gondolják, hogy nem csak a technológiai fölényt kell tovább erősíteni, hanem a kiképzés és vezetés, továbbá az információs műveletek szerepét is hangsúlyozzák. Az új elvek szerint a kialakuló konfliktusokat gyorsan meg kell oldani az

⁸⁹⁸ Wasserbly: Army of adaption; 24.o.

⁸⁹⁹ Wong, Kristina: What's inside Congress's \$585B defense bill? ; <http://thehill.com/policy/defense/225815-house-senate-panel-releases-text-of-2015-defense-bill>; 2014.12.05.

⁹⁰⁰ The Military Balance 2016; 54.o.

⁹⁰¹ Wasserbly: Army of adaption; 20.o.

előretelepített erőkkel, ehhez a hadsereg olyan gyorsan mozgósítható erőket akar, amelyek képesek megoldani az ilyen helyzeteket, valamint megfelelő védettséggel, tüzérvél és mozgékonyssággal rendelkeznek és képesek korlátozott, azaz aszimmetrikus vagy városi környezetben is műveleteket folytatni.⁹⁰²

A hadsereg műveleti koncepciója szerint a haderőnem hagyományos és különleges műveleti erői regionálisan építik a kapcsolatot a partnerországokkal, amellyel nemcsak a szövetségeseket biztosítják, de az ellenséget is elrettentik. A gyors, globális reagálás érdekében a hadsereg előretelepített és rotációban települő erőket tart fenn, és képességeivel hozzájárul az összhaderőnemi képességekhez, illetve az A2/AD rendszerek áttörésére. Ehhez szükség lesz a helyzet jobb és mélyebb megismerésére és megértésére, összhaderőnemi és összefegyvernemi műveletekre, fenntartani a műveletek tempóját, felállítani és fenntartani a biztonságot minden spektrumban és megtartani az elért eredményeket. Az Army elvei szerint meg kell ragadni a kezdeményezést, képesnek kell lenni több feladat egyidejű végrehajtására, a harcot mélységben kell megvívni és alkalmazkodni kell az új kihívásokhoz. Szükség van kitartásra a műveletek fenntartása érdekében, valamint pusztító képességre és mozgékonyagra. A hadsereg fontos képességei közé tartozik, hogy alakítja a biztonsági környezetet karöltve a partner erőkkel, biztosítja a mozgásszabadságot, erőt vetít ki, összefegyvernemi műveletek hajt végre minden szférában, tágabb térségekben tartja fenn a biztonságot, kiber és különleges műveleteket folytat.⁹⁰³

Az utóbbi időkben ismét felmerült az igény az amerikai szárazföldi erők jelenlétére Európában, a megélénkült orosz aktivitás miatt. Jelenleg a szárazföldi haderő 29 ezer⁹⁰⁴ katonája szolgál a kontinensen, ahol a 173. légideszant dandár Vicenzában (Olaszország) és a 2. lovasezred (Stryker dandár) Vilseckben (Németország), illetve a 12. csapatrepülő dandár Ansbachban (Németország) települt. Ezt a kontingenst erősítik meg egy rotációban települő páncélos dandárral 2017-től, továbbá Bulgáriában, Észtországban, Magyarországon, Lettországon, Litvániában, Lengyelországban és Romániában helyeznek el század-zászlóalj méretű előretelepített nehézfelszerelést. Emellett NG alakulatok is települnek gyakorlatokra, amelyek az előretelepített készleteket használják, valamint az ansbach-i dandárt rotációban települő szállítóhelikopter zászlóaljjal erősítik meg. Azonban a tüzérség, csapatlégvédelem

⁹⁰² Wasserbly, Daniel: ConOps conundrum; Jane's Defence Weekly 30 September 2015; 25.o.

⁹⁰³ Army Operating Concept – Win in a Complex World; 2014; 17-24.o.

⁹⁰⁴ General information; <http://www.eur.army.mil/organization/faq.htm#q3>; 2017.04.01.

és műszaki támogatás terén a US Army számít a NATO szövetségesekre. Az orosz nem lineáris háború Kelet-Ukrajnában jelentős félelmekeket keltett, főleg a balti államokban és Lengyelországban, ezért több hadgyakorlatra került sor, a keleti szövetségesek megnyugtatóására, jelezve az amerikai szárazföldi erők jelenlétét, illetve növelve az interoperabilitást.⁹⁰⁵

A hadsereg elemzése szerint a jövő egyik fő kihívása, amelyre fel kell készülniük, az a megavárosokban (10 milliónál több lakos) folytatott műveletek lesznek, amelyekre az elkövetkező 20 évben fokozottan szükség lesz.⁹⁰⁶ Az amerikaiak szerint 2030-ra a világ lakosságának 60% fog városokban élni, ezért várhatóan ez lesz az egyik legfontosabb közeg a haderőnem szempontjából. Az eddigi legnagyobb város, amelyben műveleteket kellett folytatni, Bagdad volt a maga 5,5 millió lakosával.⁹⁰⁷ A megavárosok katonai szempontból jelentős akadályt jelentenek, ugyanakkor birtoklásuk biztosíthatja a hozzáférést más területekhez. Az ott állomásozó csapatokra nézve azonban komoly fenyegetést vagy kihívást jelenthetnek az ellenséges fegyveresek, a helyi lakosság, járványok kitörése, illetve a biztonsági problémák kezelése.⁹⁰⁸ A problémát a Unified Quest 14 gyakorlaton vizsgálták, amely keretében műveleteket modelleztek 2035-ben egy megavárosban, amely egy összeomlófélben levő államban helyezkedik el, felkelőkkel és egyéb belbiztonsági problémákkal küzd, plusz még egy nagyméretű áradás is sújtotta.⁹⁰⁹

A forgatókönyv szerint az amerikai erők humanitárius műveletben vesznek részt, ám szükségessé válik terrorista- és felkelőellenes műveletek végrehajtása is olyan ellenség ellen, amely a kezdetektől hosszú távra tervez és kivárára játszik.⁹¹⁰ A gyakorlat bebizonyította, hogy a rajméretünél kisebb kötelékek önálló alkalmazása túlzottan veszélyes, mivel könnyedén alulmaradhatnak tűzharcban, ezért még a rajok tűzerejét is jelentősen növelni kellene, jobb, hatékonyabb vállról indítható rakétákkal kellene ellátni őket. Emellett az alegységek logisztikáját is javítani kell, hiszen városi környezetben könnyen előállhat olyan helyzet, hogy elvágják a katonákat az utánpótlástól. Mivel a közeljövőben nem várható megfelelő UGV szolgálatba állása, ezért a már elterjedt és bevált UAV-okat (valószínűleg

⁹⁰⁵ Dorschner, Jim: Smart deterrence; IHS Jane's Defence Weekly 17 August 2016; 28-32.o.

⁹⁰⁶ Wasserbly: Army of adaption; 22.o.

⁹⁰⁷ Wasserbly, Daniel: War games: 'Unified Quest' trials US Army operations in future megacities; Jane's International Defence Review October 2014; 28-29.o.

⁹⁰⁸ Wasserbly: Army of adaption; 22.o.

⁹⁰⁹ Unified Quest 2014: Deep Future Wargame; http://www.army.mil/standto/archive_2014-08-18/; 2014.11.21.

⁹¹⁰ Wasserbly, Daniel: War games: 'Unified Quest' trials US Army operations in future megacities; 28-29.o.

elsősorban forgószárnyasokat) használnák utánpótlás szállítására. Ezen kívül felmerült, hogy már a legalacsonyabb szinten is összefegyvernemi kötelékeket kellene létrehozni és az ISR képességeket fejleszteni kell század és az alatti szinten is.

A hadsereg az Ázsia-csendes-óceáni korban

Emellett a hadsereg egyik legkomolyabb kihívása, hogy miként fog helytállni az Ázsia-csendes-óceáni színtéren, amely értéke az amerikai politika szemszögéből jelentősen megnőtt az utóbbi két kormányciklus alatt. A fő probléma a földrajzi jelleg, hiszen elsősorban a légi és haditengerészeti erőknél kedvez, illetve a tengerészgyalogságnak.

Az Air-Sea Battle koncepció nem igazán számol a US Army erőivel, elsősorban a flottának és a légierőnek, illetve kisebb mértékben a tengerészgyalogságnak szán szerepet. Eszerint a hadsereg erői közül leginkább a légvédelmi alakulatok kaphatnak bármilyen feladatot, például a Patriot és THAAD komplexumokkal (2019-re 15 Patriot osztály és 7 THAAD üteg)⁹¹¹ felszerelt alakulatok a bázisok légvédelmét láthatnák el az ellenséges légi és rakétatámadásokkal szemben. Bár ez kétségkívül fontos feladat, csak a hadsereg egy kis szeletét érinti. A tábornokok ezért próbálják kitalálni, hogy milyen szerepet játszhatnak a Csendes-óceánon, hiszen a több feladat a forrásokhoz való jobb hozzáférést is jelenti.

2014 októberében Chuck Hagel védelmi miniszter felkérte a hadsereget, hogy vállaljon új küldetéseket az Ázsia-csendes-óceáni régióban. Hagel szerint az Army-nak meg kell találnia az egyensúlyt a jelenleg szükséges és a jövőben szükséges képességek között. Itt gondolt a nagy hatótávolságú precíziós vezérlésű rakétákra, tüzéségre és légvédelmi rendszerekre, amelyek segítségével például növelhetnék az amerikai bázisok védelmét, ezzel Aegis-hadihajókat felszabadítva. Az előretelepített rakétaerők emellett alkalmasak lehetnek arra, hogy elrettentsenek egy agresszort az erőketvitéstől, megfosztva a műveleti szabadságtól. A szárazföldi erők alkalmasak, hogy légteret, valamint a tengeri területeket is felügyeljenek, így az ellenséges hozzáférést gátló/területmegtagadó kihívásra hasonló választ adjanak. A US Army-ban szolgálatban álló MLRS és HIMARS rakéta-sorozatvetők alkalmasak lehetnek vízi célpontok támadására, de szükség lenne egy igazi hajó-elleni rakétára is, amely képes lenne szorosok vagy nagyobb beltengerek (Balti- és Kelet-kínai-tenger, Perzsa-öböl)

⁹¹¹ 2014 Quadrennial Defense Review 39.o.

felügyeletére is. A Patriot rakétarendszerrel is nagy kiterjedésű légtér lefedésére képesek. Ezekkel védelmet adhatnának például a partközeli hajózó hadihajóknak, így azoknak nem saját (tengeren nem újratölthető) rakétakészletüket kellene használni támadás esetén, illetve például az AWACS-ek számára is egy biztonságos légteret biztosíthatnának, ahol ők nyújtanának közvetlen védelmet számukra, miközben folyamatosan veszélyeztethetnék az ellenség légi és vízi eszközeit.⁹¹²

A szárazföldi erők képesek szétszóródni, beásni és álcázni magukat, ezáltal a túlélőképességük is sokkal jobb, hiszen az ellenségnek nehezebb felderíteni, illetve pusztítani őket. Földi kommunikációs rendszerüket is nehezebb lehallgatni vagy megsemmisíteni. Emellett a logisztikájuk is lényegesen egyszerűbb, révén a hajóknak kikötők, a gépeknek pedig reptér kell, ahol újra felfegyverzik őket, míg az Army alakulatai ezt a hadszíntéren is gond nélkül megtehetik. Emellett földi generátorokkal a jövőben képesek lehetnek például elektromágneses lövegek üzemeltetésére is.⁹¹³

A hadsereg másik válasza a „csendes-óceáni út” (Pacific Pathway), amely célja, hogy hatékonyabbá tegye a kiképzést és együttműködést az amerikai és helyi szárazföldi erők között. Az Army alakulatai több gyakorlaton is részt vesznek többek között Délkelet-Ázsiában vagy Indiában, de ezek általában csak 10-30 napig tartanak és mindig oda kell szállítani a felszerelést, majd vissza az Államokba, ami nagyon költséges. Ezen fognak változtatni, egyrészt a felszerelést előretelepítve tárolják majd, így azt nem kell mozgatni, másrészt a csapatok nem egy-egy gyakorlatra fognak települni, hanem egy egész sorozatra, akár fél éves vagy hosszabb kiküldetésre is. A gyakorlatokra átlagban 700 fős kontingenseket akarnak küldeni, de ez feladattól függően változhat. Ezek a nagyjából zászlóalj erejű erők, felépítésben hasonlóak lehetnek a dandárokhoz, csak kisebbek, ugyanakkor egyéb elemekkel is modulárisan kiegészíthetők, mint például csapatrepülő erőkkel.⁹¹⁴ A gyakorlatsorozaton részt vevő egységek ez idő alatt a 25. gyaloghadosztály parancsnoksága alá kerülnek, hogy a

⁹¹² Lindsey, Eric: Beyond Coast Artillery Cross-domain denial and the Army; Center for Strategic and Budgetary Assessments; 2014; 1-5.o.

⁹¹³ Lindsey im. 5.o.

⁹¹⁴ Olson, Wyatt: Pacific Pathways: Army prepares new tack for deploying forces in Pacific; <http://www.stripes.com/news/pacific/pacific-pathways-army-prepares-new-tack-for-deploying-forces-in-pacific-1.280623>; 2014.11.24.

vezetés gördülékenyebb legyen, illetve arra az esetre, ha valamilyen vészhelyzeti szituáció adódna és szükség lenne a területen tartózkodó erők bevetésére.⁹¹⁵

Elsőként a 25. gyaloghadosztály 800 katonája vett részt egy három hónapos gyakorlatsorozaton Indonéziában, Malajziában és Japánban, amely során légi roham, dzsungel, IED elleni, egészségügyi támogató és pilóta nélküli eszközzel való megfigyelő műveleteken cseréltek ismereteket a helyiekkel.⁹¹⁶ A hadsereg vezetői szerint így nem csak jobban megismerik a várható műveletek színterét, de jobb együttműködést tesz lehetővé helyi erőkkel, mint a légi vagy haditengerészeti együttműködések, mivel azok túlzottan technikai jellegűek, amelyben az amerikaiaknak akkora előnye van, hogy másokkal nehezebb az együttműködés. Két gyalogos raj között viszont nincs ekkora különbség.⁹¹⁷ Ráadásul 27 Ázsia-csendes-óceáni nemzetből 21-nél a vezérkari főnököt a szárazföldi erők adták, ezért szerintük itt is könnyebb lehet az együttműködés elősegítése, ha az Army képviselőjével tárgyalnak.⁹¹⁸ Emellett 2013-ban Hawaii-n ismét felállítottak egy dzsungelkiképző központot a 25. gyaloghadosztály alatt, ez a képesség 1999-ben a panamai kivonulással szűnt meg. Az elmúlt több mint másfél évtizedben ez a képesség annyira el volt hanyagolva, hogy előbb a jövőbeli kiképzőket küldték el Brazíliába és Bruneibe tanulni.⁹¹⁹ A Pacific Pathwaynek megfelelően alakítják az előretolt készleteket is, ezért a Strykerrel felszerelt alakulatok kiképzéséhez elengedhetetlen további felszerelés is elhelyezésre kerül. Koreában és Japánban a hagyományos harci felszerelésen felül, specializált eszközöket is tárolnak, például Koreában vegyvédelmi és egyéb tömegpusztító-fegyverek elleni védőfelszerelést, továbbá Japánban katasztrófák következményeinek felszámolásához szükséges felszerelést.⁹²⁰

A hadsereg továbbá dolgozik rajta, hogy UH-60-ait és AH-64-eit szükség esetén a haditengerészet hajóiról üzemeltethesse.⁹²¹ Itt jegyzendő meg, hogy az AH-64D/E sokkal

⁹¹⁵ Brown – Adler im. 118.o.

⁹¹⁶ U.S. Army's 'Pacific Pathways' begins; <http://www.hawaiiarmyweekly.com/2014/09/05/u-s-armys-pacific-pathways-begins/>; 2014.11.24.

⁹¹⁷ Field, Kimberly – Pikner, Stephan: The Role of U.S. Land Forces in the Asia-Pacific; JFQ 2014/3; 36.o.

⁹¹⁸ Brown – Adler im. 115.o.

⁹¹⁹ U.S. troops return to jungle training, use Oahu rain forest as part of Pacific pivot; http://www.japantimes.co.jp/news/2017/03/17/world/u-s-troops-return-jungle-training-use-oahu-rain-forest-part-pacific-pivot/#.WM07FIU1_IU; 2017.03.20.

⁹²⁰ The U.S. Army in the Pacific: Assuring Security and Stability; 25.o.

⁹²¹ Myers, Meghann: Army helicopters fly from Navy ships, test joint ops; <http://www.armytimes.com/article/20130905/NEWS/309050004>; 2014.11.24.

jelentősebb harci és túlélő képességekkel bír, mint a tengerészgyalogosok AH-1W/Z-i. Az új AH-64E-t már kifejezetten úgy tervezték, hogy alkalmas legyen hajófedélzeti szolgálatra is.⁹²² A hadseregnek emellett sok előnye van a tengerészgyalogsággal szemben, például páncélos erői felülmúlják a USMC-ét, így offenzív műveletekre alkalmasabbak. A baj az, hogy ehhez előbb valahogy talajt kell érni, ráadásul a nehéztechnika nehezen is szállítható. Ám a tengerészgyalogságnak is kevés deszant hajó áll rendelkezésére, légi szállítással pedig csak kevés nehéztechnika juttatható célba.

A tengerészgyalogság szerint a szárazföldiek egyfajta „második tengerészgyalogság” akarnak lenni, ám e téren gyengébb képességekkel rendelkeznek a bőrnagyúaknál, tekintettel arra, hogy se hajókkal, se tapasztalattal, se doktrínával nem rendelkeznek kétéltű műveletek végrehajtásához. Ráadásul a haditengerészet nem is rendelkezik elegendő partra szállító hajóval,⁹²³ vagyis nem az a probléma, hogy nincs rájuk elég tengerészgyalogos. Ezért az Army terveit feleslegesnek tartják, bár az ő szempontjukból érthető, hiszen egyazon forrásokra pályáznak, másrésztől jellegéből és feladataiból adódóan az USMC e téren tényleg jobb képességekkel bír.

Ha az Army tényleg komolyan gondolja, hogy kialakítja kétéltű képességeit, akkor egyfajta megoldás lehet a francia modell, ahol egyes ezredek (ezek inkább zászlóaljok) századainál van specializáció, például az idegenlégió 1REG (műszaki) és 2REP (ejtőernyős) ezrede, amelyeknek 1-1 kétéltű képzettségű százada van.⁹²⁴ Ennek mintájára kijelölt hadosztályok – mint például a 2. és 25., esetleg a 40. gyaloghadosztályok – egy-egy dandárja vagy a dandárok egy-egy zászlóalja kaphatna kiképzést partraszálló feladatokra, ezzel növelve a hadsereg ezirányú képességeit. Ugyanakkor a hadseregnek már most is jelentős légi roham képessége van, amelyet ki lehet használni, erre már történtek lépések is, az Army helikopterek hajókról való üzemeltetésére lenne lehetőség, ilyen szempontból pedig a katonáknak teljesen mindegy, hogy egy hajó fedélzetén vagy a szárazföldön szállnak fel a forgószárnyasokra. Tehát ez mindenképpen egy komoly lehetőség, ráadásul manapság már

⁹²² Drwiega, Andrew: U.S. Army's Apache Maritime Role; http://www.aviationtoday.com/rw/topstories/U-S-Armys-Apache-Maritime-Role_83418.html; 2016.10.29.

⁹²³ Olson

⁹²⁴ 1REG: 1. kétéltű, 2. hegyi, 3. rohamutász/légi roham század; Structure du 1er régiment étranger de génie; http://1reg.legion-etrangere.com/mdl/info_seul.php?id=133&block=17&titre=les-compagnies; 2REP: 1. városi, 2. hegyi, 3. kétéltű, 4. mesterlövész század; Les compagnies du 2e REP; http://2rep.legion-etrangere.com/mdl/info_seul.php?id=113&idA=25&block=16&idA_SM=0&titre=les-compagnies-du-2e-rep; 2014.11.24.

folynak kísérletek arra, hogy más egységeket is alkalmassá tegyenek bizonyos fokú kétéltű műveletek végrehajtására. Ezekre nemcsak helikopter leszállópályákat terveznek, de jelentős páncélos erőt is felrakhatnak rájuk, amelyeket utána például JHSV hajókra vagy légpárnásokra is átrakhatnak, így utóbbiakkal már közvetlenül partra is tehetik őket.

Másrészről, bár arra kevés az esély, és nincs is sok értelme, hogy a hadsereg pótolja vagy megduplázza a tengerészgyalogság szerepkörét, kiegészítő erőként lenne létjogosultsága. Itt gondolok arra, hogy például a kétéltű felkészítettségu alakulatok a kevésbé fontos régiókban időlegesen átvehetnék a USMC feladatait. Például a karibi térségben, a latin-amerikai és az afrikai partoknál nincs szükség arra, hogy egy MEU legyen jelen. Ehelyett 1-2 JHSV hajóval és a hadsereg 1-2 század vagy zászlóalj méretu köteléke is el tudná látni a feladatokat, a feladathoz megfelelő konfigurációban, amelyhez hajónként 2 UH-60 vagy AH-64, vagy 1 CH-47 is települhetne. Ez a gyengébb képességü ellenfelekkel szemben elegendő erőt képviselne, legyen szó evakuációról vagy kisebb hídfő kialakításáról. Emellett a hadsereg esetleges kétéltű eröi egy nagyméretü hagyományos konfliktusban támogathatnék a tengerészgyalogság eröit is.

A hadseregnek – sok egyéb mellett – a légideszant képessége is egyedülálló, hiszen egyik másik haderönem sem tud nagyszámü ejtőernyöst bevetni. Ehhez a 25. gyaloghadosztály légideszant dandárja Alaszkában eleve a hadszíntér közelében van, míg a 82-esek 3 dandárja a CONUS-ról gyorsan áttelepíthető. Könnyü fegyverzetük miatt könnyen szállíthatóak, ám tűzerejük elmarad a páncélos vagy Stryker dandárokétól. Ugyanakkor, ha például szigeteket kell gyorsan megerősíteni egy várható invázió ellen, akkor gyorsan célba juttathatóak, míg offenzív feladatok esetén éppügy bevetethők, végrehajthatnak önálló műveleteket (szigetek birtokbavétele) és támogathatnak partraszálló műveleteket is, mondjuk a partraszállási zónák elszigetelésével. A légideszantosok bevetésében jelentös lehetőségek vannak, ezt demonstrálta a 25. gyaloghadosztály 4. dandárjának egy zászlóalja a 2013-as ausztráliai Talisman Saber hadgyakorlaton. A 400 katona az alaszakai Elmendorf-Richardson bázisról indult 5 C-17 szállítógéppel, amelyeket Hawaii közelében 5 KC-10A légi utántöltött, majd 15 órás utazás után Ausztrália felett ugrást hajtottak végre. Ez volt az addigi leghosszabb leszállás nélküli C-17-es művelet.⁹²⁵

⁹²⁵ Smith, Jeffrey: Spartan Paratroopers jump across the equator, into Talisman Saber; <http://www.jber.af.mil/news/story.asp?id=123358759>; 2014. 11.24. és Pittaway, Nigel: Talisman Saber 2013; Air International October/2013; 113-114.o.

105. kép Az ukrajnai helyzet miatt a US Army megerősítette a jelenlétét Európában. A képen egy M1A2 Abrams és egy M2 Bradley támogatja a gyalogságot.

106. kép Az Abrams-nek a váltótípusa lehet csak évtizedek múlva érkezik meg. Igaz ez a hadsereg szinte összes fő harceszközére is.

107. kép A hadsereg egyedülálló légideszant képességgel rendelkezik az amerikai haderőn belül. Az Army 6 ejtőernyős dandárja biztosítja a gyors reaklású erőket.

108. kép A Stryker-t a könnyebb szállíthatóság és a nem háborús műveletek szellemében tervezték, ám hagyományos ellenfelekkel szemben már kevésbé számít ütőkésnek.

109. kép Az amerikai hadsereg helikopteres képessége és a csapatok légi mozgékonyági szintje egyedülálló a világon. A képen UH-60 és CH-47 szállítóhelikopterek.

110. kép A különleges műveleti erők jelentik a legrugalmasabban alkalmazható csapatokat, amelyek a nagy háborúktól a válságreakálásig bevethetőek. A felkelők és terroristák elleni harcban pedig minden fegyvernem közül a leghatékonyabbak.

111. kép Egy AH-64 Apache a flotta egyik helikopter-hordozóján. A hadsereg helikoptereinek tengeri üzemeltetése új távlatokat nyit meg a szárazföldiek csendes-óceáni alkalmazhatóságában.

112. kép A jövő egyik fő kihívása a megvárosokban végrehajtandó műveletek lesznek, amely egyben a legnehezebb terep a katonai műveletek számára.

A haditengerészet

A Szovjetunió összeomlásával egy nagy hagyományos tengeri háború esélye is jó időre megszűnt, aztán jött a terrorizmus elleni háború, ahol a haditengerészet repülőgép-hordozói csak „úszó repteret” nyújtottak a szárazföldön harcolókat támogató gépeknek. A SEAL kommandósok pedig nagyrészt Afganisztánban harcoltak, egy országban, amelynek még tengerpartja sincs. A legfőbb fenyegetésnek a megélénkülő kalózkodás, a tengeri terrorizmus, a csempészet, de még a legrosszabb esetben is Irán aszimmetrikus tengerészeti képességei tűntek. Ezek a fenyegetések pedig nemhogy nagy repülőgép-hordozókat nem követeltek, de még jelentősebb felszín-felszín képességekkel rendelkező rombolókat sem. Aztán Kína felemelkedésével minden megváltozott.

Szervezet

A haditengerészet 327 500 aktív tengerészt és 100 750 tartalékost számlál. Az eszközparkjába 14 Ohio-osztályú ballisztikusrakéta-hordozó (egyenként 24 Trident D-5 rakétával), 4 Ohio-osztályú cirkálórakéta-hordozó (egyenként 154 Tomahawk rakétával), 34 Los Angeles-, 13 Virginia- és 3 Sea Wolf-osztályú vadász-tengeralattjárót számlál, amelyek mindegyike nukleáris meghajtású. A felszíni erőkhöz 10 Nimitz-osztályú repülőgép-hordozó, 8 Wasp-osztályú és 1 America-osztályú helikopter-hordozó rohamhajó, 10 San Antonio-osztályú kétéltű szállító dokkhajó, 4 Harpers Ferry- és 8 Whidbey Island-osztályú dokk partraszállító hajó, 22 Ticonderoga- és 1 Zumwalt-osztályú cirkáló, 62 Arleigh Burke-osztályú romboló, valamint 4-4 Freedom- és Independence-osztályú LCS hajó tartozik. A tengerészeti légierő kötelékébe 230 F/A-18A/B/C/D Hornet, 561 F/A-18E/F Super Hornet és 19 F-35C vadászbombázó, 117 EA-18G elektronikai hadviselési, 76 E-2C/D AEW&C, 65 P-3C és 45 P-8A tengeri járőr/tengeralattjáró-vadász, 9 EP-3E elektronikai hírszerző repülőgép, 225 MH-60R tengeralattjáró-vadász, 271 MH-60S többfeladatú, 28 MH-53E aknamentesítő, 11 HH-60H kutató-mentő és 13 szállítóhelikopter, továbbá 20 MQ-8B és 16 MQ-8C forgószárnyas UAV, 4 MQ-4C HALE UAV és 35 RQ-2B UAV tartozik.⁹²⁶ Emellett létezik még a tengeri szállítási parancsnokság, amely több mint 9500 fős állománnyal

⁹²⁶ Military Balance 2016; 45. és 48-51.o.

rendelkezik, nekik a kétharmaduk civil tengerész, illetve jelentős szállítóflotta áll a rendelkezésükre.⁹²⁷

A haditengerészeti minisztérium alá tartozik a haditengerészet és a tengerészgyalogság, ez alatt helyezkedik el a tengerészeti műveletek főnöke (vezérkari főnök), aki alatt vannak a műveleti erők, illetve a parti létesítmények.⁹²⁸ A műveleti erők közé tartozik az Atlanti- és Csendes-óceáni Flotta (beleértve az itt szolgáló tengerészgyalogos erőket is), az európai, déli és központi parancsnokságok alá tartozó tengerészeti erők, a haditengerészeti különleges műveleti erők, a tengeri szállítási parancsnokság, a hálózati hadviselési parancsnokság, a teszt és értékelő, valamint a tartalékos parancsnokság.⁹²⁹ Bár a haditengerészet alakulatai ugyanúgy az összhaderőnemi parancsnokságok alárendeltségében vannak, adminisztratív szempontból flottákhoz tartoznak. A 3. flotta felelősségi területe a Csendes-óceán keleti része, a 4. flottáé a Latin-Amerika körüli vizek, az 5. flotta a Perzsa-öbölben és az Arab-tengeren állomásozik, a 6. Flotta területe az Atlanti-óceán, a Földközi-tenger és az Afrika körüli vizek, míg a 7. flottáé a Csendes-óceán nyugati medencéje, valamint az Indiai-óceán. 21 vadászbombázó és 14 elektronikai hadviselési század a Csendes-óceáni Flotta, 17 vadászbombázó század az Atlanti-óceáni Flotta alatt szolgál.⁹³⁰

A tengerészeti különleges erők (NAVSPECWARCOM) teljes egészében a SOCOM alá tartoznak, illetve ezen belül vannak a földrajzi parancsnokságok alárendeltségébe rendelve. A NAVSPECWARCOM kötelékébe SEAL és SWCC csapatok szolgálnak, mintegy 10 ezer fő. A SEAL-ek feladata a direkt akciók, különleges felderítés, valamint tanácsadás.⁹³¹ Ezek az erők 4 tengerészeti különleges műveleti csoportba vannak szervezve, az 1. a Csendes-óceánon állomásozik Coronado központtal, amely alárendeltségébe 4 SEAL Team (1, 3, 5, 7) tartozik. A 2. az Atlanti-óceán partján, Little Creek központtal, 4 SEAL Team-el (2, 4, 8, 10) európai, latin-amerikai és földközi-tengeri irányultsággal. A 3. Csoport kötelékébe az SDTV-

⁹²⁷ A hajóparkjuk 15 olajszállító tankert, 12 szárazáru/lőszerszállítót, 3 gyors harci támogató hajót, 4-4 vontató és mentő, 2-2 kórház és tengeralattjáró ellátó, 1-1 parancsnoki, kábelfektető, úszó előretolt bázis (régii LPD), expedíciós mobil bázis, 9 tengeralattjáró és különleges műveleti támogató, 5-5 oceanográfiai kutató és óceán megfigyelő hajó (T-AGOS), 2 rakéta követő, 1-1 navigációs teszt támogató, illetve úszó X-sávú radar hajót tart rendszerben. További 25 hajón tárolják a négy haderőnem előretelepített készleteit, ezek között vannak konténer, tanker, ro-ro és MLP hajók is. Emellett 10 nagy ro-ro, 5 ro-ro konténer, 5 tanker, 2 szárazáru, 5 JHSV/EPF és 3 nagy sebességű szállító hajó (hasonló az EPF-hez) is szolgál. The US Navy's Military Sealift Command 2015 in review; 2. és 56.o.

⁹²⁸ An Overview; <http://www.navy.mil/navydata/organization/org-over.asp>; 2016.07.13.

⁹²⁹ The Operating Forces; <http://www.navy.mil/navydata/organization/orgopfor.asp>; 2016.07.13.

⁹³⁰ Burgess: US Navy TACAIR; 49.o.

⁹³¹ US Special Operations Command Factbook 2016; 22.o.

1 csapat csendes-óceáni és globális, valamint az SDTV-2 csapat atlanti és földközi-tengeri felelősségi területtel tartozik. A 4. csoport kötelékébe tartoznak az SWCC erők, amelyek a SEAL-ek műveleteit támogatják gyorsnaszádokkal, a SBT-12 csendes-óceáni, a SBT-20 európai, földközi-tengeri és közel-keleti felelősségi területtel rendelkezik, míg a SBT-22 globális folyami műveleteket támogat.⁹³² Továbbá a JSOC alárendeltségében a DEVGRU.⁹³³

A jövő haditengerészete

A 2010-es Tengerészeti Műveletek Konceptiója szerint a haditengerészet folyamatos helyi jelenlétet biztosít, öfenntartó tengeri állomásozású expedíciós erőket ad, koordinálja a tengerészeti műveleteket, illetve szakértelmet, rugalmas erőket és kiterjesztett elrettentést biztosít és hozzájárul az összhaderőnemi, többnemzeti erők felállításához. Globális készenlétet tart fenn és feladatorientált harccsoportokat állít fel, ezek közül a legjelentősebbek a hordozó csapásmérő csoportok és a kétéltű készenléti csoportok, amelyek kombinációjával expedíciós csapásmérő erőt is létrehozhatnak, illetve vannak kisebb harccsoportok is. Kezeli az irreguláris kihívásokat, amely a felkelők elleni harctól a katasztrófa elhárításig és humanitárius segítségnyújtásig terjed. Vezeti és irányítja a tengerészeti műveleteket, valamint tengeri állomásoztatási és nagy hatótávolságú gyors szállítóképességet biztosít.⁹³⁴ A US Navy fő feladatai: 1, a hozzáférés biztosítása minden közegben még korlátozott környezetben is (A2/AD); 2, a nukleáris és hagyományos elrettentés, előbbi a ballisztikusrakéta-hordozó tengeralattjárók biztosítják, míg utóbbit a repülőgép-hordozók és a tengerészgyalogos kötelékeket szállító harccsoportok; 3, a tengeri ellenőrzés biztosítása, vagyis a tengeri fölény kivívása és az ellenség hasonló törekvésének megakadályozása; 4, az erőkivetítés, amelyben részt vesznek a hordozó- és kétéltű harccsoportok, valamint a tengeri szállítási parancsnokság; 5, tengeri biztonság, a tengeren folytatott illegális tevékenységek (bűnözés, kalózkodás, csempészet, terrorizmus) felszámolása.⁹³⁵

⁹³² Structure; <http://navyseals.com>

⁹³³ A DEVGRU (korábban SEAL Team 6) egy globális hatáskörű terrorista elhárító alakulat, amely tagjait a többi SEAL Team legjobb katonáiból válogatják, a Delta Force haditengerészeti párja, illetve a Delta Force-hoz hasonlóan a Pentagon hivatalosan nem ismeri el ezen alakulat létezését sem.

⁹³⁴ Naval Operations Concept 2010; 9-10. és 16-22.o.

⁹³⁵ A Cooperative Strategy for 21st Century Seapower; 2015; 19-26.o.

A jövőben a Navy összehangolja a képességeit a többi haderőnemmel, illetve új koncepciókat dolgoz ki a feladatok végrehajtására. Ennek keretében növeli az interoperabilitást a szövetséges és partnerflottákkal Ázsiában és Európában, vizsgálva, hogy a képességeik hogyan építhetők be az amerikai hordozó és kétéltű harccsoportokba. Felkészül, hogy tengeri ellenőrző és erőketítő műveleteket folytasson a partmenti vizeken, több feladatra átkonfigurálható egységeket alkalmazzon, valamint javítja a képességeket a hatékonyabb tengeri állomásoztatás érdekében. Washington olyan fejlesztésekbe fektet be, amelyekkel biztosíthatja a hozzáférést A2/AD környezetben is, ennek keretében a MAGTF-okat is fejleszti, integrálva az F-35-t is az USMC kötelékeibe. Az elrettentés biztosítására pedig új generációs hordozókat, tengeralattjárókat, hajókat és repülőket szereznek be. A tengeri ellenőrzés és erőketítés képességének fenntartása érdekében fejlettebb szenzorokat és rendszereket alkalmaznak, növelik a csapásmérő és tengeralattjárók elleni képességeket, illetve tervezik irányított energiafegyverek és elektromágneses lövegek beszerzését, amelyekkel A2/AD környezetben is működhetnek. A tengeri biztonsági feladatokhoz pedig növelik a tengeri megfigyelőképességet és növelik az együttműködést a partnerszervezetekkel.⁹³⁶

A 2019-2021-re a Navy erejét a következőképp határozták meg: 323 200 aktív és 58 800 fős tartalékos állomány, 11 repülőgép-hordozó és 10 fedélzeti repülőezred, 125 felszíni hadihajó (romboló, cirkáló, LCS/fregatt), 33 deszant hajó (10 LHA/LHD, 11 LPD, 12 LSD), 14 ballisztikusrakéta- és 4 cirkálórakéta-hordozó, valamint 51 vadász-tengeralattjáró.⁹³⁷ Szükség van több mint 300 hajóra, ugyanakkor egy jól kiegyensúlyozott erőt kell fenntartani, amelyet olyan könnyen átkonfigurálható egységekkel is támogatnának, mint a JHSV.⁹³⁸ Emellett, a flotta erőinek 60%-t csoportosítják át a Csendes-óceánra. Ezzel a 2015-ös 58-ról 67-re emelkedik a hajók száma. Ennek keretében 4-re emelték a Guamon állomásozó vadász-tengeralattjárók számát, illetve 2022-re 7 LCS hajót telepítenek Japánba.⁹³⁹ A Trump adminisztráció tervei szerint a haditengerészet hajóinak számát 350-re emelnék.⁹⁴⁰

⁹³⁶ A Cooperative Strategy for 21st Century Seapower; 2015; 28-36.o.

⁹³⁷ 2014 Quadrennial Defense Review; Department of Defense; 40-41.o. és The U.S. Military's Force Structure: A Primer 45-46.o. alapján

⁹³⁸ Cooperative Strategy for 21st Century Seapower; 27-28.o.

⁹³⁹ O'Rourke: China Naval Modernization; 60.o.

⁹⁴⁰ Thornberry

Fejlesztések

A legfontosabb fejlesztések között van a SSBN (X) program, amely az Ohio-osztályú ballisztikusrakéta-hordozó tengeralattjárók leváltását célozza, illetve az F-35C beszerzés, új szárazföldi és felszíni csapásmérő fegyverek szolgálatba állításával. Emellett a rombolók felszíni hadviselési képességeinek a fejlesztése ismét hangsúlyosan napirenden van.⁹⁴¹ A hidegháború alatt az amerikai haditengerészet még egy jól kiegyensúlyozott erő volt, 1991 után gyakorlatilag nem maradt érdemi kihívója, amely ahhoz vezetett, hogy a felszíni hadviselési képességeket elhanyagolták, amelyre jelenleg csupán a Tomahawk cirkálórakéta áll rendelkezésre a nagyobb felszíni egységeken. Ám a kínai flottafejlesztés és az A2/AD fenyegetés növekedése világszerte változtatásra készítette a döntéshozókat, ugyanakkor a költségvetési megvonások miatt a jelenlegi platformokat kellene valahogy ütőképesebbé tenni. Ezért a deszant és ellátó hajókat is fel akarják szerelni offenzív fegyverekkel, eszerint minden ami úszik, harcol is; ezzel együtt új taktikákat és koncepciókat dolgoznak ki, amely révén olyan felszíni harccsoportok állhatnak fel, amelyek akár légi támogatás nélkül is képesek lehetnek műveleteket folytatni, de a hagyományos védelmi feladatok is megmaradnak.⁹⁴² Vannak akik úgy gondolják, hogy a hordozók szerepét kicsit háttérbe kéne szorítani, tekintettel arra, hogy cirkálórakétákkal nagyobb távolságból, biztonságosabban lehet csapást mérni A2/AD környezetben, mint az F/A-18 és F-35 vadászbombázókkal (500-550 nm hatótáv), míg a LRASM és TLAM rakétákkal akár 500-900 nm-ről is.⁹⁴³

A jelenlegi Nimitz-osztályú nukleáris meghajtású repülőgép-hordozók leváltására szánják a Gerard R Ford-osztályt. A USS Gerard R Ford 332,8 m hosszú lesz és 101 605 tonnás, amely egy 75 gépes CAW-et fogadhat (F-35C, F/A-18E/F, EA-18G, E-2D, MH-60R/S). Az új hordozókon 25%-al emelkedhet a napi repülőbevetések száma, illetve javították a fegyverek szállítását a repülőfedélzet alatt. A Ford-osztályon már elektromágneses katapultot használnak a gépek indítására, illetve újfajta fékezőrendszert telepítenek. A hajót az új SPY-3 (X-sávú) és -4 (S-sávú) lokátorokkal szerelik fel. A Ford-osztály a tervek szerint tovább és olcsóbban szolgálhat, mint a Nimitz-osztály, ráadásul alkalmas lesz már UAV-k

⁹⁴¹ 2014 Quadrennial Defense Review; Department of Defense; 30.o.

⁹⁴² Scott, Richard: Offensive language: USN sets out surface firepower strategy; Jane's International Defence Review May/2015; 42-45.o.

⁹⁴³ Ben Ho Wan Beng: Opinion: It's Time to Rethink U.S. Carrier CONOPS; https://news.usni.org/2016/05/24/carrier_conops; 2016.07.15.

kiszolgáltatására is, valamint irányított energiafegyverek használatára. Az első egység 13 milliárd USD-ba került, ezért a következőn (USS John F Kennedy) más radart, az EASR-t alkalmazták a költségek csökkentése érdekében, így ennek ára „csak” 11,5 milliárd USD lesz. Az újabb egységeken (USS Enterprise) pedig tovább akarják csökkenteni a szükséges munkaórák számát, így a gyártási költséget újabb 500 millió USD-al csökkenthetik.⁹⁴⁴

A felszíni egységeken is komoly változás várható, a hidegháború hozományaként az amerikai cirkálók és rombolók elsődleges feladatává a lég-, majd a ballisztikusrakéta-védelem vált, ennél fogva pedig a hagyományosabb felszíni és felszín alatti hadviselés háttérbe szorult.⁹⁴⁵ Mivel a Zumwalt-osztályból csak 3 épül, ezért az amerikai haditengerészetnek hosszútávon az Arleigh Burke-osztályú (DDG-51) rombolókkal kell operálnia, így a Flight IIA, később pedig a Flight III széria gyártása folytatódik. Utóbbival váltják le a következő évtized végére kivonásra kerülő Ticonderoga-osztályú cirkálókat és Flight I rombolókat. Mivel az A2/AD eszközök elsősorban a felszíni hajókra veszélyesek, ezért a védelmi képességeket akarják növelni, illetve a csapásmérő fegyverzetet is, hogy offenzívabb műveletekben is bevethetők legyenek, összhangban az Air-Sea Battle követelményeivel.⁹⁴⁶ A jelenlegi tervek szerint a 2012-ben prognosztizált 88 cirkálóval és rombolóval szemben, minimum 100 db-ra lenne szükség a jövőben, hogy ellássák a kísérő és szárazföldi csapásmérő feladatokat is, ezzel összefüggésben a hordozó kötelékben 5-ről 7-8-ra kellene növelni a kísérők számát a megfelelő védelemhez. Ám a költségvetési megszorítások miatt csak a legújabb Flight IIA sorozatú rombolók kapják meg az Aegis Baseline 9 szoftver csomagot, amellyel egyszerre lennének képesek lég- és ballisztikusrakéta-védelmi feladatok ellátására és ezek sem mind lesznek korszerűsítve.⁹⁴⁷ A Flight III DDG-51-es már egyidőben képes lesz ellátni a légvédelmi és rakétavédelmi feladatokat.⁹⁴⁸ Itt az egyik legkomolyabb változást a Raytheon AMDR lokátor bevezetése jelenti, ez az AN/SPY-1-t váltja fel és az előzetes hírek szerint harmincszoros képességnövekedést jelent az elődjéhez képest. Az új radar képes lesz S- és X-sávban is

⁹⁴⁴ Grace, Jean: Great Expectations; Jane's Defence Weekly 6 January 2016; 24-31.o.

⁹⁴⁵ LaGrone, Sam – Majumdar, Dave: The Future of Air Sea Battle; <http://news.usni.org/2013/10/30/future-air-sea-battle; 2015.03.26>.

⁹⁴⁶ Clark im. 1., 3., 9., 12.,

⁹⁴⁷ LaGrone, Sam: Global Guided Missile Expansion Forcing U.S. Navy to Rethink Surface Fleet Size; <https://news.usni.org/2015/04/21/global-guided-missile-expansion-forcing-u-s-navy-to-rethink-surface-fleet-size; 2016.06.09>.

⁹⁴⁸ Jean, Grace: USN's funding request highlights shipbuilding priorities; Jane's Defence Weekly 11 February 2015; 9.o.

működni, így a ballisztikusrakéták elleni képesség is jelentősen nő majd, de csak 2023-tól jelenik majd meg a rombolókon.⁹⁴⁹ Jelen állás szerint összesen 72 Arleigh Burke-osztályú romboló szolgálatba állítását tervezik.⁹⁵⁰ A Ticonderoga-osztályból pedig a 11 legfiatalabb hajó további modernizációját tervezik.⁹⁵¹

Fontos fejlesztés a NIFC-CA rendszer, amelybe integrálnak minden szenzort, amellyel célinformációkat gyűjthetnek az Aegis Baseline 9 rendszerű hajóknak a különböző platformokról (E-2D, F-35 és UAV-k is). A Baseline 9-t az Arleigh Burke- és Ticonderoga-osztály, valamint az Aegis Ashore platformok kapják meg.⁹⁵² Az offenzív tengeri ellenőrzés esetén az Aegis-rendszerű rombolók a más platformok által biztosított célinformációk alapján mérhetnek csapást felszíni/szárazföldi, légi és víz alatti⁹⁵³ célpontokra is. Természetesen ezt olyan távolságból kell megtenni, hogy azok még ne indíthassák el saját rakétaikat, innen az offenzív jelleg, ám jelenleg az USN-nek hiányoznak ezek a fegyverrendszerei. Kivételt jelentenek a Tomahawk cirkálórakéták és a most hadrendbe álló Standard SM-6 légvédelmi rakéták. Az új koncepció szerint növelni lehetne az offenzív eszközök számát, ha az elérhető VLS cellák kisebb hányadát töltenek meg védőfegyverekkel, mint az SM-2 rakéták. Helyettük például az ESSM rakétákat használnák, amelyekből 4 is betölthető egy cellába és bár hatótávolságuk kisebb, mégis több rakéta tárazható. Emellett vizsgálják, hogy a fedélzeti lézerek és elektromágneses lövegek hogyan vehetnének részt a légvédelemben, hogy további VLS cellákat szabadítsanak fel támadó fegyverek számára. Ezen kívül a védelmet sem nagyszámú rakéta kilövésével oldanák meg, hanem pontosabb célzással, mivel egy tömeges rakétatámadás esetén a romboló rakétakészlete nagyon gyorsan kiürül és a tengeren nem lehet újratölteni őket, ez utóbbit is meg akarják oldani. A jelenlegi kiöregedő Harpoonokat a JASSM-ER hajóról indítható változatával, a LRASM-al akarják kiváltani, amely ugyan még tervezési fázisban van, de a tervek szerint 540-720 km hatótávolságú lenne. Ugyancsak várat magára még az ASROC tengeralattjáró-elleni rakéták

⁹⁴⁹ Fein, Geoff – Scott, Richard: AMDR groomed for integrated air and missile defence; Jane's International Defence Review 2014/May; 44-45.o.

⁹⁵⁰ Military Balance 2016; 53.o.

⁹⁵¹ O'Rourke, Ronald: Navy Aegis Ballistic Missile Defense (BMD) Program: Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2015; 1.o.

⁹⁵² Fein, Geoff: The big picture: USN goes airborne to extend sea view; Jane's International Defence Review September 2014; 48-50.o.

⁹⁵³ A tengeralattjárók nagy távolságú felderítéséhez a saját szonáron kívül szükség lehet még a SOSUS, SURTASS és T-AGOS, valamint, helikopterek és P-3 vagy P-8 tengeralattjáró-vadász repülőgépek támogatására is.

lecserélése egy nagyobb hatótávolságú eszközzel.⁹⁵⁴ Jelenleg 33 ballisztikusrakéták elleni védelemre alkalmas hajó szolgál a US Navynél, de a 2020-as költségvetési évre 48-ra akarják növelni a számukat. Jelenleg az Aegis 3.6X és 4X verziói az SM-3 Standard rakétákat és korlátozottan az SM-2-t használják a feladatra. A későbbi 5.0 és 5.0 CU, majd az évtized végétől az 5.1 rendszerekkel már a legújabb ballisztikusrakéták elleni SM-3 Block IIA és a nagy hatótávolságú hagyományos SM-6-t is használhatják. Ezekkel a képességekkel már az interkontinentális rakétákat leszámítva, bármilyen ballisztikusrakéta lelövésére alkalmassá válnak, amelyeket közvetlen ütközéssel semmisíthetnek meg az SM-3-ok a középső repülési fázisban.⁹⁵⁵ Ezzel szemben az SM-2 és SM-6 a végső fázisban szedheti le a rakétákat. Emellett a rombolók és cirkálók fontos szerepet játszanak az interkontinentális rakéták észlelésében és követésében is, ezeket az információkat továbbítják és céladatokat szolgáltatnak az amerikai szárazföldön levő elfogórakétáknak.⁹⁵⁶ Az SM-6-t is ellátják szárazföldi csapásmérő képességgel, illetve új nagy hatótávolságú cirkálórakétát (NGLAW), valamint fedélzeti irányított energia és lézer fegyvereket is alkalmazni akarnak.⁹⁵⁷

Az LCS hajókból (Freedom- és Independence-osztály) összesen 52-t terveztek szolgálatba állítani, amelyet később 32-re csökkentettek, most 40-re akarják növelni.⁹⁵⁸ Azonban a költségvetési számításokban 2028-ra ismét megjelent az 52 hajós flotta, szóval ez még nem lefutott meccs.⁹⁵⁹ Probléma, hogy amikor az LCS koncepció megszületett, akkor abszolút low-tech ellenfelek ellen tervezték, például kalózkodók, terroristák vagy maximum az iráni képességek (motorcsónakok, aknák, hajó-elleni rakéták) ellen, időközben viszont Csendes-óceán került a középpontba, ahol a USN reguláris flottákkal áll szemben. Ezért emellett, hogy fregattá minősítették át az LCS-eket, nyilvánvalóvá vált, hogy a tűzerőt is növelni kellene, ám a különböző földrajzi környezetben működő flották eltérő elvárásokat fogalmaztak meg, így például a csendes-óceáni flotta nagy hatótávolságú hajókat akart, amelyek tengeralattjáró elleni műveletekre alkalmasak. Ezért a maradék megrendelés alatt

⁹⁵⁴ Clark, Bryan: Commanding the seas - A plan to reinvigorate U.S. Navy surface warfare; Center for Strategic and Budgetary Assessments; 2014; 16-32.o.

⁹⁵⁵ O'Rourke: Navy Aegis Ballistic Missile Defense (BMD) Program: Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; I. és 3-5.o.

⁹⁵⁶ Aegis Ballistic Missile Defense; http://www.mda.mil/system/aegis_bmd.html; 2015.12.27.

⁹⁵⁷ Statement of the Honorable Ray Mabus Secretary of the Navy Before the House Subcommittee on Defense, Committee on Appropriations on 1 March 2016; 27-30.o.

⁹⁵⁸ Wasserbly, Daniel: US official: 40 LCSs sufficient for navy's 'presence' role; <http://www.janes.com/article/58588/us-official-40-lcss-sufficient-for-navy-s-presence-role>; 2016.06.09.

⁹⁵⁹ The U.S. Military's Force Structure: A Primer; 58.o.

álló (2014-ben 20 db) hajókat fregattá terveznék át, amelyeket erősebb légvédelmi, felszíni és tengeralattjáró elleni képességekkel látnak el. Ehhez szükség lenne horizonton túli felszín-felszín rakétára, amely lehet, hogy a Kongsberg NSM lesz, amely 216 km-es hatótávolságával már komoly felszíni tüzéret jelentene és a kísérleti lövészeteken is jól szerepelt.⁹⁶⁰ Emellett szükség lenne még 3D radarra, többfunkciós vontatott szonárra és torpedó elleni felszerelésre. Továbbá tervek vannak arra, hogy a régebbi LCS-eket is felfejlesztik, ez hajónként 60-75 millió USD költséget jelent.⁹⁶¹ A hajók harci potenciálját is növelni lehetne VLS cellák beépítésével, hiszen így szükség esetén átvehetnék a kereskedelmi konvojok légvédelmét a rombolóktól, ugyanakkor a VLS cellákba SM-6 és LRASM rakéták tárazásával offenzívabb feladatokban is részt vehetnének.⁹⁶²

A deszant hajók ugyan a flotta kötelékébe tartoznak, de teljes egészében a USMC igényeit szolgálják ki. Ezek közül a legnagyobbak a Wasp- és America-osztályú helikopter-hordozó rohamhajók, az utóbbi osztállyal kívánják leváltani a Wasp-okat. Az America-osztály a légi műveletek szellemében született, ugyanis dokkfedélzetet nem helyeztek el a hajón, illetve a hangár fedélzet is 40%-al nagyobb mint az elődjén. Összesen 24 MV-22 billenőrotos gépet vagy 12-12 MV-22 és F-35B-t szállíthat, feladattól függően, de a szokásos vegyes csoportot alkot majd MV-22, CH-53K, F-35B, UH-1Y és AH-1Z helikopterekkel és repülőekkel. Ám a harmadik egység (LHA-8) már ismét dokkfedélzettel készül, amely 2 LCAC légpárnás fogadására alkalmas. A USMC 11 LHA-val szeretné a Wasp-osztályt lecserélni.⁹⁶³ Az America hossza 257 m, 44 449 tonnás, amely a 1059 fős legénységen felül 1687 tengerészgyalogost vehet a fedélzetére.⁹⁶⁴ Mivel a rohamhajók alkalmasak STOVL gépek kiszolgálására, ezért akár könnyű repülőgép-hordozónak⁹⁶⁵ is alkalmasak. A San Antonio-osztályú kétéltű szállító dokkhajó 2 LCAC-t vagy 1 partraszállító csónakot és 14 AAV7 kétéltű páncélost is a fedélzetére vehet, illetve 2 közepes-nehéz vagy 4 könnyű helikopter kiszolgálására alkalmas. Ezek gondoskodnak a 699 fős tengerészgyalogos különítmény

⁹⁶⁰ Scott: Offensive language: USN sets out surface firepower strategy; 45-47.o.

⁹⁶¹ Fein, Geoff: Independence frigate option; Jane's International Defence Review March/2015; 66.o.

⁹⁶² Clark im. 32-36.o.

⁹⁶³ Jean, Grace: Assault evolved; Jane's Defence Weekly 1 April 2015; 24-28.o.

⁹⁶⁴ Amphibious Assault Ships - LHD/LHA(R);

http://www.navy.mil/navydata/fact_display.asp?cid=4200&ct=4&tid=400; 2016.07.18.

⁹⁶⁵ Még a hidegháború alatt terveztek tengeri ellenőrző (sea control) hordozókat STOVL gépekkel, amelyek alkalmasak lehetnek konvoj kíséretre és a tengeri szállítási vonalak védelmére. Az amerikaiak végül elvetették, de például a brit Invincible-osztály klasszikusan ezen elv mentén született.

kijuttatásáról.⁹⁶⁶ Az osztályból 12 rendszeresítését tervezi a US Navy.⁹⁶⁷ A bőrnnyakúak igénye szerint legalább 40 különböző partraszállító hajóra lenne szükség a képességek fenntartására, de 38 hajó is megfelelő lenne az előretolt jelenlét fenntartásához, válságreagáláshoz, valamint a nagyméretű erőszakos partraszálló műveletekhez. Ezzel szemben a haditengerészet csak 33 hajóval tervez, amelyből állandóan 30 lesz elérhető, ez viszont már veszélyezteti a képességeket is.⁹⁶⁸

Az eredetileg JHSV, majd EPF néven futó gyors szállító katamarán feladata, hogy nagyobb sebességgel tudjon csapatokat és felszerelést szállítani, mint a nagykapacitású, de lassú szállítóhajók. A 103 m hosszú, 2500 tonnás hajó 600 tonna terhet képes 2160 km-es távolságra szállítani, 63 km/h-s sebességgel. A fedélzeten 312 katonának tudnak rövidebb időre és 104-nek hosszabb távon helyet biztosítani a 22 fős legénység mellett. A hajó rámpája elbírja az M1A2 harckocsit is, illetve a helikopterfedélzete akár a CH-53 nehéz szállítóhelikoptert is képes fogadni. Összesen 10-et állítanak szolgálatba.⁹⁶⁹

A jelenlegi 14 Ohio-osztályú ballisztikusrakéta-hordozó tengeralattjárót 12 Columbia-osztályú egység váltja le, így fenntartható lesz, hogy egyszerre 10 SSBN mindig bevethető legyen. Az új hajóknál 42 éves szolgálattal számolnak, amely során nem kell a nukleáris fűtőanyagot cserélni. Ám csak 16 rakétát fog hordozni a költségek csökkentése érdekében, az új hajók ennek ellenére nagyobbak lesznek, 20 815 tonnás. A rakétatárat a britekkel közösen fejlesztik. A program teljes költségét 97 milliárd USD-ra kalkulálják, ez hajónként 4,9-5,2 milliárd USD-t jelent a második egységtől.⁹⁷⁰

Az egyik legfontosabb fejlesztés a Virginia-osztályú atommeghajtású vadász-tengeralattjáró, a típussal a kiöregedő Los Angeles-osztályt váltják le és 30 egység szolgálatba állítását tervezik. A Block I-IV hajókon a 25 Mk 48 ADCAP torpedó vagy Tomahawk mellett még 12 VLS cella volt, amelyekbe Tomahawk cirkálórakétákat táraztak, ezt 2019-től a Block V

⁹⁶⁶ Amphibious Transport Dock – LPD;

http://www.navy.mil/navydata/fact_display.asp?cid=4200&tid=600&ct=4; 2016.07.18.

⁹⁶⁷ San Antonio Class Landing Platform Dock, United States of America; <http://www.naval-technology.com/projects/lpd17/>; 2016.07.18.

⁹⁶⁸ Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept; 18.o.

⁹⁶⁹ Expeditionary Fast Transport (EPF);

http://www.navy.mil/navydata/fact_display.asp?cid=4200&tid=1100&ct=4; 2016.07.15.

⁹⁷⁰ O'Rourke, Ronald: Navy Columbia Class (Ohio Replacement) Ballistic Missile Submarine (SSBN[X]) Program; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2016; 5-11. és 43.o.

hajókon a Virginia Payload Module-ra⁹⁷¹ cserélik. Illetve a különleges erők kiszolgálására alkalmas kamrát is elhelyeznek a hajókon, továbbá új szonárt kapnak. A Virginia Payload Module-al 40-re növelhetik a hajókon elhelyezett Tomahawk cirkálórakéták számát. Ez azért is fontos mivel 2028-ra kivonják az Ohio-osztályú cirkálórakéta-hordozó tengeralattjárókat és akkor a Virginia-k fogják átvenni ezt a feladatot is. 22 VPM-el felszerelt tengeralattjáró önmagában kiváltja az Ohio-kat, mivel az össz szállított Tomahawk-ok száma alapból 880 lenne. Az Air-Sea Battle szerint pedig fontos csapásmérő feladatok is hárulnának az amerikai víz alatti flottára. Ezzel párhuzamosan a Los Angeles-osztályt folyamatosan kivonják. A Navy 48 SSN-t akar hosszútávon fenntartani, ez összesen 45 Virginia szolgálatba állítását feltételeznék, ám a jelenleg prognosztizált ütem szerint 2029-re 41-re esik a hadrenben levő vadász-hajók száma.⁹⁷²

A Navy az F-35C-vel kívánja leváltani a jelenlegi Horneteket. A három altípus közül ez a legnagyobb, ennek ellenére képes teljes fegyverterheléssel és üzemanyaggal is felszállni hordozóról, ám a B és C verzió csak külső konténerben hordozhatja a 25 mm-es gépágyút. Az előzetes műveleti képességet várhatóan csak 2018-2019-ben érik el, a USN 260 F-35C-t rendszeresít.⁹⁷³ (Az F-35 bővebb ismertetését lásd a légierőnél.)

A Navy legfontosabb repülőgéptípusa jelenleg kétséget kizáróan az F/A-18 vadászbombázó, amely C/D Hornet és E/F Super Hornet variációban szolgál. Az elektronikai hadviselési változat, az EA-18G Growler, amely az F Block II változaton alapszik. A Hornetek a megfelelő póttartállyal alkalmasak légi utántöltő gépnek is. Ma már döntően a Super Hornet adja a vadászszázadok erejét, a nyugati parton és Japánban csak Super Hornet századok szolgálnak (20), míg a keleti parton levő 17 vadászszázadból csak 5 repüli a C típust, illetve a 14 elektronikai hadviselési század 2015 óta már csak a Growlert használja.⁹⁷⁴ Az A/B/C/D Horneteket 2022-ig kivonják a szolgálatból.⁹⁷⁵ A gyártó Boeing elkészítette az Advanced Super Hornet konfigurációt is, amelynek része a továbbfejlesztett pilótafülke, az illeszkedő póttartály és egy nagyobb teljesítményű (18-20%-al), üzemanyag-takarékosabb hajtómű. Az illeszkedő póttartályokkal csökkenne a súly és a légellenállás, így a gépek nemcsak

⁹⁷¹ A nagyjából 30 m hosszú Virginia Payload Module 4 csövet tartalmaz, egyenként 7 VLS cellával, amelyekbe Tomahawk cirkálórakéták tárazhatóak. Illetve indíthatnak vízalatti vezető nélküli járművet (UUV).

⁹⁷² O'Rourke, Ronald: Navy Virginia (SSN-774) Class Attack Submarine Procurement: Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2016; 7-9.o.

⁹⁷³ Aircraft of the US Navy; US Navy & Marine Corps Air Power Yearbook 2016; 77.o.

⁹⁷⁴ Burgess: US Navy TACAIR; 49.o.

⁹⁷⁵ Naval Aviation Vision 2014-2025; 62.o.

gyorsabban és magasabban repülhetnek, de a hatótávolságuk is nőhet 216 km-el. Az eredeti elképzelésben szerepelt még zárt fegyverkonténer is, amellyel csökkent volna a radarkeresztmetszet, ellenben az AN/APG-79 AESA lokátorokat, a Lockheed féle póttartályra szerelt IRST-t és a IDECM elektronikai hadviselési csomagot minden Super Hornet megkapja.⁹⁷⁶ A Block I szériájú Super Hornetek még csak az AN/APG-73 radarral voltak felszerelve, az új AESA radarral – amellyel a Block II-eket már ellátták – viszont már – együtt a JHMCS sisak display-el – kihasználhatják az integrálásra kerülő AIM-9X és AIM-120D légi harc rakéták képességeit. A nagy hatótávolságú 120D-hez felhasználhatják az E-2D AEW&C-től kapott célinformációkat. Az EA-18G-nél a jelenlegi ALQ-99 elektronikai hadviselési konténer a fejlettebb Next-Generation Jammer-el (NGJ), az AGM-88 HARM rakétát pedig a AGM-88E AARGM radargyilkos rakétával váltják le.⁹⁷⁷ Összesen 160 EA-18G-t állítanak szolgálatba,⁹⁷⁸ illetve a Super Hornetek vásárlása is folytatódik, mivel a régi Hornetek gyorsabban öregednek ki, mint ahogy a F-35C-k érkeznek.⁹⁷⁹ A Super Hornetek legalább 2035-ig fognak szolgálni.⁹⁸⁰

Szintén fontos program az évtized végére kivonásra kerülő P-3C tengerészeti járőrrepülőek leváltására szánt P-8A Poseidon, amelyet elsősorban tengeralattjáró-vadász és felszíni hadviselési célokra szánnak. Az új gép – amely a Boeing 737 utasszállítón alapul – fejlettebb, megbízhatóbb és könnyebb a karbantartása is, várhatóan 12 századot szerelnek fel vele és mintegy 109 Poseidon⁹⁸¹ kerül beszerzésre. A gépet többfunkciós radarral szerelték fel, amely alkalmas felszínpásztázó üzemmódra (SAR), amellyel felderítheti a tengeralattjárók periszkópját is (további információgyűjtésre szonárbójákat szórhat), illetve nagy távolságból is felderítheti és elektronikus képalkotó segítségével azonosíthatja (ISAR) a hajókat, a védőfegyverek hatótávolságán kívülről. A típust ellátták még integrált elektronikai támogató rendszerrel, amely segít a tűzvezetésben, alkalmas elektronikai hírszerzésre,

⁹⁷⁶ Eckstein, Megan: Boeing Pushing For New Engines, Advanced Cockpit on Super Hornets, Growlers; <https://news.usni.org/2016/05/24/boeing-new-kit-super-hornets-growlers>; 2016.06.28.

⁹⁷⁷ Burgess: US Navy TACAIR – A steady evolution; AirForces Monthly January 2016; 51-52.o.

⁹⁷⁸ Statement of the Honorable Ray Mabus Secretary of the Navy Before the House Subcommittee on Defense, Committee on Appropriations on 1 March 2016; 22.o.

⁹⁷⁹ Drew, James: US Navy boosts F-35C and F/A-18 buy in new budget plan; <https://www.flightglobal.com/news/articles/us-navy-boosts-f-35c-and-fa-18-buy-in-new-budget-pl-421628/>; 2016.07.18.

⁹⁸⁰ Deboer, James: United States Naval Aviation in 2016; US Navy & Marine Corps Air Power Yearbook 2016; 8.o.

⁹⁸¹ Statement of the Honorable Ray Mabus Secretary of the Navy Before the House Subcommittee on Defense, Committee on Appropriations on 1 March 2016; 22.o.

továbbá ellátták a Link 16 adattovábbító rendszerrel is. 5 Mk 54 torpedót hordozhat a belső fegyvertérben, míg a külső pilonokra Harpoon hajó-elleni rakétákat és Mk 82 légi telepítésű aknákat is felfüggeszthetnek. A P-8A szorosan együtt fog működni az MQ-4C UAV-okkal, utóbbiakra hagyva a felderítés, hírszerzés és megfigyelés feladatait.⁹⁸² A P-8A 30-40%-al nagyobb sebességgel járőrözhet mint elődje, hatótávolsága pedig 2222 km.⁹⁸³ Ráadásul a települő századoknak elég 6 Poseidon, miközben ehhez korábban 8-9 Orionra volt szükség. Az első állandó Csendes-óceánra települő alakulatok 2016-ban kezdték az átfegyverzést, először Hawaii-n, 2019-re vonják ki az utolsó P-3-kat.⁹⁸⁴

A CAW-ek légtérelenőrző feladatait az E-2C látta el, ennek a korszerűbb D változatát rendszeresítik, amelyekből a USN 75-t vásárol. Ezeket már a két generációval korszerűbb AN/APY-9 AESA radarral szerelik fel. A gépet integrálják a NIFC-CA rendszerbe, így szükség esetén horizonton túli célinformációkkal szolgálhat az Aegis hadihajók számára.⁹⁸⁵

Az MQ-4C nagy magasságú hosszú járőrdejű (HALE) UAV-ból a USN 68 db-ot tervez rendszeresíteni. A program célja, hogy hosszú idejű ISR műveletek ellátására alkalmas pilótanélküli eszközzel lássák el a flottát.⁹⁸⁶ A típus több mint 15 000 km-es hatótávolságával és 30 órás utántöltés nélküli repülési idejével ideális a Csendes-óceán feletti járőrözésre. A gépet ellátták többféle szenzorral, de szükség esetén átjátszó állomásként is funkcionálhat.⁹⁸⁷ Emellett kisebb UAV-okkal is folytat kísérleteket, amelyek képesek lesznek a repülőgép-hordozókról üzemelni. Ezek már lopakodó technológiával készülnek majd és nemcsak megfigyelő, hanem csapásmérő feladatokat is elláthatnak. Egy modern haderőnek ma már elképzelhetetlen műveleteket UAV-ok nélkül, ám ha az ellenséges ürtevékenység miatt a műholdak elérhetetlenné válnának, akkor még hangsúlyosabb szerep jutna rájuk, főleg az olyan HALE rendszerekre mint az RQ-4 és MQ-4C.⁹⁸⁸ A RAQ-25 Stingray egy érdekes

⁹⁸² Glynn, Michael: Enter Poseidon; AirForces Monthly August 2013; 54-57.o.

⁹⁸³ Pittaway, Nigel: Poseidon progress; Air International September 2015; 39.o.

⁹⁸⁴ Burgess, Rick: Plane sailing; AirForces Monthly April 2016; 39-40.o.

⁹⁸⁵ Kaminski, Tom – Burgess, Rick: Strike from the sea – US carrier air power 2014; Combat Aircraft Monthly 2014/March; 52.o.

⁹⁸⁶ Jennings, Gareth: US Navy seeks new sense-and-avoid solution for Triton UAV; <http://www.janes.com/article/45431/us-navy-seeks-new-sense-and-avoid-solution-for-triton-uav>; és Malenic, Marina: USN remains committed to plans for 68 Triton UAVs; <http://www.janes.com/article/43677/usn-remains-committed-to-plans-for-68-triton-uavs>; 2015.03.31. adatai alapján

⁹⁸⁷ MQ-4C Triton; <http://www.navair.navy.mil/index.cfm?fuseaction=home.displayPlatform&key=F685F52A-DAB8-43F4-B604-47425A4166F1>; 2015.03.31.

⁹⁸⁸ Unmanned Combat Air System Demonstration; <http://www.navair.navy.mil/index.cfm?fuseaction=home.display&key=7468CDCC-8A55-4D30-95E3->

fejlesztés, amely az ISR feladatokon kívül átvinné még a légi utántöltési funkciót is a Super Hornetektől a hordozók fedélzetén, így azokat felszabadítaná, hogy csak vadász és csapásmérő feladataikra koncentrálhassanak.⁹⁸⁹ Van olyan nézet is, hogy inkább csapásmérő UAV-okba kellene fektetni mint az F-35-be, amelyek nagyobb hatótávolságúak és A2/AD környezetben hatékonyabbak lehetnek, mint a rövidebb hatótávú ember vezette gépek, ráadásul kisebb hordozók is elegendőek lennének.⁹⁹⁰

Az Aegis-rendszerű hadihajók központi szerepet kaptak a ballisztikusrakéta-védelmi tervekben. Ezzel az a baj, hogy többnyire statikus célpontokat kell védelmezniük, másrésztől a hajókat elvonják más feladatoktól. Ezért készültek tervek arra, hogy a rakétavédelem szempontjából legfontosabb elemeknek elkészítik a szárazföldi verzióját, ez lett az Aegis Ashore, amelyet csak telepíteni kell és nem igényelnek olyan nagy kezelőszemélyzetet sem, mint egy hadihajó. Az Aegis Ashore is tartalmazza az AN/SPY-1D lokátort, az Aegis BMD 5.0 szoftver-csomagot, valamint egy 24 cellás VLS indítót SM-3 rakétákkal. A rendszer további előnye, hogy 750 millió USD-s árával kevesebb mint felébe kerül, mint egy modern Arleigh Burke-osztályú romboló.⁹⁹¹ Az amerikaiak ezt a rendszert telepítették 2016-ban Romániába és majd 2018-ban Lengyelországba.⁹⁹² A haditengerészet erősen támogatja a rendszer telepítését Japánban és a Közel-Keleten is, hiszen számításaik szerint így 4-10 hajót szabadíthatnának fel a kötött ballisztikusrakéta-védelmi feladatok alól.⁹⁹³

[761683359B26](http://www.navair.navy.mil/index.cfm?fuseaction=home.display&key=A1DA3766-1A6D-4AEA-B462-F91FE43181AF); Unmanned Carrier-Launched Airborne Surveillance and Strike System; <http://www.navair.navy.mil/index.cfm?fuseaction=home.display&key=A1DA3766-1A6D-4AEA-B462-F91FE43181AF>; 2015.03.31. adatai alapján

⁹⁸⁹ Statement of the Honorable Ray Mabus Secretary of the Navy Before the House Subcommittee on Defense, Committee on Appropriations on 1 March 2016; 25.o.

⁹⁹⁰ Freedberg Jr, .Sydney J: F-35C & Ford Carriers – A Wrong Turn For Navy: CNAS; <http://breakingdefense.com/2015/10/f-35c-a-wrong-turn-for-navy-cnas/>; 2016.07.24.

⁹⁹¹ Clark im. 31-32.o.

⁹⁹² Aegis Ashore; http://www.mda.mil/system/aegis_ashore.html; 2015.11.22.

⁹⁹³ Clark im. 47.o.

113. kép A haditengerészet legfontosabb futó programjai között van a jelenlegi hordozók cseréje a Gerard R. Ford-osztályra.

114. kép A Virginia-osztály nemcsak a Los Angeles-osztályt, de a cirkálórakéta-hordozó tengeralattjárókat is leváltja.

115. kép A haditengerészet új korszaka? A Navy a meglévő eszközök ütőképesebbé tétele mellett a legmodernebb technikát is csatasorba állítja. A képen egy Zumwalt-osztályú romboló és egy F-35C.

116. kép A USN terveiben a jövőben nagyobb szerep hárulna a felszíni flottára, köztük önálló offenzív feladatok is.

117. kép A Columbia-osztályú ballisztikusrakéta-hordozó tengeralattjárók biztosítják a jövőben a nukleáris triád haditengerészeti lábát.

118. kép A flotta hálózatba szervezi a különböző rendszereit, mint a képen levő MQ-4C, P-8A, rombolók, F/A-18-ok és a hordozók, hogy hatékonyabban vehessék fel a harcot.

119. kép Az F-35C mellett még sokáig maradnak a Super Hornetek is, mint a flotta légierijének a gerince.

120. kép Az America-osztály a légi műveletek szellemében épült, de a későbbi egységeit már ismét ellátták dokkfedélzettel.

A légierő

A terrorizmus elleni háború a légierőt szintén kimozdította eredeti szerepköréből. A USAF gépei, mint az F-15E és B-1B, amelyeket azért terveztek, hogy áttörve az erős szovjet légvédelmet alacsonyan repülve precíziós csapásokat hajtsanak végre mélyen az ellenséges vonalak mögött, csak egyszerű bombacipelőként szolgáltak és légvédelemmel szinte nem is rendelkező gerillákat bombáztak nagy magasságból. Légi fölény feladatokról szó sem volt. Ezért szükség hiányában itt is sok képesség a háttérbe szorult.

Szervezet

A USAF személyi állománya 316 950 fő aktív és 174 650 tartalékost számlál. A légierő gépállományát tekintve 61 B-1B, 20 B-2A, 58 B-52H bombázó, 106 F-15C, 10 F-15D és 159 F-22A vadász, 211 F-15E, 456 F-16C, 114 F-16D és 102 F-35A vadászbombázó, 143 A-10C csatarepülő, 14 EC-130H elektronikai hadviselési, 22 RC-135 elektronikai hírszerző, 31 E-3B/C AWACS, 31 U/TU-2S felderítő, 156 KC-135R/T és 59 KC-10A tanker, 15 HC-130 kutató-mentő gép, 35 C-5B/C/M és 170 C-17A nehéz, valamint 98 C-130H/J közepes szállítógép alkotja. Továbbá 75 HH-60G kutató-mentő és 62 UH-1N szállítóhelikopter, illetve 110 MQ-1B, 198 MQ-9C MALE és 31 RQ-4B HALE UAV, és 3 EQ-4B kommunikációs átjátszó gép. Illetve a SOCOM alárendeltségében 27 AC-130H/U/W csatagép, 3 HC-130 kutató-mentő és 49 MC-130 közepes szállítógép, 49 CV-22 billenő-rotoros és 30 MQ-9 UAV. A stratégiai parancsnokság alatt pedig 450 Minuteman III interkontinentális ballisztikusrakéta. Az ANG kötelékében további 127 F-15C, 10 F-15D és 20 F-22A vadász, 311 F-16C és 45 F-16D vadászbombázó, 86 A-10C csatarepülő, 16 E-8C felderítő, 9 HC-130P/N kutató-mentő, 172 KC-135R/T tanker, 34 C-17A nehéz és 174 különböző C-130 változatú közepes szállítógép, valamint 18 HH-60G/M kutató-mentő helikopter, továbbá 35 MQ-1B és 35 MQ-9C MALE UAV. Míg a tartalékos parancsnokság alatt a főbb típusok közül további 18 B-52H bombázó, 53 F-16C/D, 55 A-10C csatagép, 70 KC-135R tanker, 12 C-5 és 18 C-17A nehéz, 66 C-130H/J közepes szállítógép.⁹⁹⁴ Szervezetileg a légierő 10+2 parancsnokságra oszlik: Légi Harc Parancsnokság, Légi

⁹⁹⁴ The Military Balance 2017; 45. és 53-56.o.

Oktatási és Kiképzési Parancsnokság, Légierő Globális Csapásmérő Parancsnokság, Légierő Anyagi Parancsnokság, Légierő Tartalékos Parancsnokság, Légierő Űrparancsnokság, Légierő Különleges Műveleti Parancsnokság, Csendes-óceáni Légierő, Légierők Európában és Afrikában, illetve a Légi Nemzeti Gárda és Légierő Tartalékos Parancsnokság.⁹⁹⁵ A Légi Harc Parancsnokságon belül 5 légi hadsereg van. Az 1. légi hadsereg Észak-Amerika légvédelméért felel és a NORTHCOM alá tartozik. A 9. légi hadsereg felügyeli a készültséget és felkészíti az alárendelt ANG és AFRC erőket, illetve koordinálja a CENTCOM területén zajló légi műveleteket. A 10. légi hadsereg a tartalékosok felkészítéséről gondoskodik, a 12. légi hadsereg aktív és tartalékos erőket biztosít a SOUTHCOM-nak, míg a 25. légi hadsereg az ISR feladatok ellátásáért felel.⁹⁹⁶ 2015-ben a Globális Csapásmérő Parancsnokság kibővült, ugyanis a Minuteman III interkontinentális ballisztikusrakéták, valamint a B-2A és B-52H bombázók mellé megkapták a Légi Harc Parancsnokság 63 B-1B bombázóját is, illetve a jövőben a B-21 (LRS-B) bombázók is ide kerülnek.⁹⁹⁷

A légierő fő feladatai a légi és űr fölény kivívása és megtartása, hírszerzés, megfigyelés és felderítés, gyors globális mobilitás biztosítása, globális csapásmérés és vezetési-irányítási rendszerek működtetése. A légi és űr fölényvel biztosítják a légtér ellenőrzését és a manőverszabadságot földön, vízen és levegőben, anélkül, hogy a saját csapatoknak légi támadásoktól kellene tartania. Ugyanakkor az A2/AD képességek fenyegetik ezt, ezért a fölény fenntartásában jelentősen támaszkodnak az 5. generációs lopakodó technikákra. Az ISR képességek megváltoztatták a harcok jellegét, mivel valós idejű tájékoztatást adnak a döntéshozóknak. Ezt műholdakkal és repülőgépekkel tartják fenn, de az utóbbi időkben főleg szabad légtérben használható technikákra koncentráltak, ezért a jövőben nagyobb figyelmet biztosítanak a korlátozott légtérben használhatóknak. A gyors globális mobilitás révén nemcsak csapatokat és hadianyagokat tudnak biztosítani, de éleket mentenek, mivel a sebesültek gyors egészségügyi ellátásban részesülhetnek, illetve a légi utántöltés komolyan hozzájárul az erőketvitéshez. Azonban szükséges kialakítani az olyan technikákat, amelyekkel ezt korlátozott légtérben is biztosíthatják. A globális csapásmérés nukleáris és

⁹⁹⁵ Major Commands and Reserve Components; AIR FORCE Magazine May 2016; 43.o.

⁹⁹⁶ Kaminski: USAF TACAIR Combat Edge; 49.o.

⁹⁹⁷ Jennings, Gareth: US realigns AF GSC to include B-1B, LRS-B bombers; Jane's Defence Weekly 29 April 2015; 12.o.

hagyományos elrettentést biztosít, amely révén fenyegethetik és szükség esetén el is pusztíthatják az ellenség kulcsfontosságú létesítményeit vagy erőit. Ezért több ország olyan technológiákra és módszerekre épít, amivel ezt megakadályozhatja, ezért az USAF fenntartja ezen képességét, hogy megőrizze Washington katonai hitelességét. A fejlett vezetési-irányítási rendszerek teszik lehetővé a magas intenzitású és tempójú összhaderőnemi műveletek végrehajtását, ám a kiber- és műhold-elleni fegyverek, valamint az elektronikai zavarás fenyegeti ezt. Ezért a légierő fejlett, ellenálló és interoperábilis rendszereket fejleszt és tart fenn. Az USAF továbbra is egyedi képességeket biztosít az amerikai haderőnek, amellyel elrettenthet és megakadályozhatja a konfliktusok eszkalálódását vagy szükség esetén legyőzheti az ellenséget, ezért a légierőbe fektetés fontos, hogy fenntartsanak egy mozgékony, rugalmas és harcra kész erőt. Ehhez egy kisebb, de fejlett légierő jobban megfelel, mint egy nagyobb, de kevésbé minőségi.⁹⁹⁸

Ugyanakkor a helyzet itt sem teljesen megnyugtató, sőt nagyon hasonlít a többi haderőnem problémáihoz, ugyanis Robert Gates védelmi miniszter idején (2006-2011) a kis háborúhoz szükséges felszerelést favorizálták, így például ekkor csökkentették az F-22-k számát 187-re és lassult le az F-35 fejlesztés.⁹⁹⁹ Közben pedig olyan fejlett ellenségek jelentek meg, amelyek korlátozhatják az amerikai erők manőverszabadságát. Hiába élvezett az USAF 25 éven át teljes légi fölényt, a helyzet napjainkra megváltozott. Ahogy a légierő vezetői a kongresszusi bizottság előtt kifejezték, 20. századi gépekkel nem lehet 21. századi légvédelem ellen repülni, ezért szükséges lenne az F-35-re és a 4. generációs gépek korszerűsítése. Ráadásul a korábbinál kisebb erőkkel kell helytállni, 1991-ben 134 vadászszázada volt az USAF-nak, most 55, akkor évi 200 új gépet vásároltak, most 25-t. Mégis az amerikai haderőnek a légierő az a haderőneme, amely a leggyorsabban képes a válságokra és konfliktusokra reagálni. Ezért képesnek kell lennie a világon bárhol precíziós nukleáris és hagyományos csapást mérnie, hogy szétzilálja és elpusztítsa az ellenség rendszereit, vagyis, hogy elrettentsen vagy megnyerje a háborúkat.¹⁰⁰⁰

A légierő jelentős befektetéseket fog tenni a nukleáris elrettentés fejlesztése, a kiber és űr műveletek terén, illetve hangsúlyozzák a globális, nagy hatótávolságú és korlátozott

⁹⁹⁸ Global Vigilance, Global Reach, Global Power for America; 2-12.o.

⁹⁹⁹ Dorr, Robert F: United States Air Force Today; United States Air Force Air Power Yearbook 2016; 9-10.o.

¹⁰⁰⁰ James, Deborah Lee - Welsh III, Mark A: USAF Posture Statement 2016; Department of the Air Force; 2016; 1-6.o.

környezetben bevethető képességeket.¹⁰⁰¹ Az USAF három fő fejlesztési programja jelenleg az F-35 vadászbombázó, az LRS-B (B-21) lopakodó bombázó, valamint a KC-46A tanker gép. Ugyanakkor a kiber képességek, a repülőgépek elektronikája, valamint a kiképzés és a taktikák fejlesztése is hangsúlyosan jelen van. Mindennek a középpontjában pedig az áll, hogy eredményesen harcolhassanak még a legfejlettebb ellenségekkel szemben is.¹⁰⁰²

Fejlesztések

Az F-22-vel és F-35-el akarták felváltani az F-15 és F-16 harci gépeket, ugyanúgy egy hi-low mix-ben, amelyben az F-22 nagy kapacitású, drágább gép a nehezebb feladatokra, míg az F-35 olcsóbb, többfeladatú az általános feladatokra. Az F-35-nél kijelenthetjük, hogy az olcsó biztosan nem sikerült, tekintve, hogy a program költsége már meghaladta az 1500 milliárd USD-t és a legolcsóbb A modell is még mindig 100 millió USD körül van,¹⁰⁰³ ellenben a gyártó Lockheed Martin szerint a teljes ütemű gyártás beindulásával 80-85 millió USD-ra mehet le az ár. Az első századot az USAF 2016 nyarán nyilvánította bevethetővé.¹⁰⁰⁴ Az USAF összesen 1763 F-35A-t akar vásárolni 2038-ig, amellyel teljesen leváltanák az F-16 és A-10 típusokat.¹⁰⁰⁵ Az F-35-t elsősorban földi csapásmérő feladatra szánták és csak másodsorban légi harcra, ebből adódóan a légi fölény feladatok ellátása nem is volt elsődleges.¹⁰⁰⁶ Ám mivel az F-22-ből kevés van, ezért az F-35-nél is hangsúlyosabban lesz jelen a légi fölény funkció. E tekintetben bár sok kritika érte, az USAF vezetése szerint a lopakodó képesség és az információ megosztás a döntő.¹⁰⁰⁷ Emellett a közelmúlt gyakorlatai szerint fordulóharcban felfegyverezve is megállja a helyét a 4+ generációs gépekkel szemben, látóhatáron túli harcban pedig messze felülmúlja őket. Lopakodó képességét tekintve pedig a becslések szerint egy Sz-400-as maximum csak 50 km távolságból lenne képes felderíteni az F-22/F-35-öt, bőven a stand-off fegyverek hatótávján belül.¹⁰⁰⁸ Az

¹⁰⁰¹ James - Welsh III im. 4.o.

¹⁰⁰² 2014 Quadrennial Defense Review; 28.o.

¹⁰⁰³ F-35 Lightning II Program Fact Sheet Selected Acquisition Report (SAR) 2015 Cost Data; http://www.jsf.mil/news/docs/20160324_Fact-Sheet.pdf; 2016.08.01.; 1-2.o.

¹⁰⁰⁴ Kővári László: Csapatszolgálatban; Aranyas 2016/11; 10. és 12.o.

¹⁰⁰⁵ Kaminski: USAF TACAIR; 47.o.

¹⁰⁰⁶ Hunter, Jamie: Holding firm: F-15C remains in long term USAF plans; Jane's International Defence Review April 2015; 30.o.

¹⁰⁰⁷ Hunter, Jamie: Going Live!; Combat Aircraft Monthly January 2016;46-51.o.

¹⁰⁰⁸ Kővári: Csapatszolgálatban; 13.o.

AN/APG-81 AESA radarja alkalmas földi és tengeri csapásmérésre, légi harcra és elektronikai hadviselésre, emellett elektrooptikai célzó ésIRST rendszerrel is ellátták, így kibocsátás nélkül képes az ellenséges célok felderítésére és támadására. A gépen beépített 25 mm-es gépágyú van a hatékonyabb légi támogatás érdekében, illetve 11 fegyvertartó pilon, ebből 4 a belső fegyvertérben. Ám csak a Block 3F széria lesz az első, amely teljes harcképességgel rendelkezik majd. A Block 4 pedig megkapja már az SDB bombákat, a JSM rakétát, illetve a B-61-12 atombombát is. Már megnevezték az első két CONUS-on kívüli bázist is, ahova az USAF F-35-ei települnek. 2019-ben Eielson-ba, Alaszkába két század települ 48 géppel, 2020-ban pedig Leakea-heath-be, Nagy-Britanniába szintén két század 48 géppel.¹⁰⁰⁹ Ez szintén jól jelzi, hogy az amerikaiak melyik területeket tartják elsődleges fontosságúnak.

Az eredetileg 187 szériagyártású F-22A Raptor-ból végül csak 149 Block 30/35 Raptor (63 Block 30 és 86 Block 35¹⁰¹⁰) ténylegesen bevethető, 32 Block 20-as kiképzésre szolgál, míg 12 tesztgépként funkcionál az új rendszerek kipróbálásához és két további nullszériás tesztgép is van. A Pentagon 11,7 milliárd USD-t szán a flotta fejlesztésére, amely keretében a régebbi gépeket is felhozzák Block 20 szintre (ez tartalmazza az alap globális csapásmérő csomagot), 39 Block 20-t pedig 30/35 szintre korszerűsítene. Ezen kívül további 9,7 milliárd USD-ért végrehajtják az Increment 3.1 és 3.2 fejlesztéseket, így további elektronikai védelmet kapnak, fejlesztik a rendszereket és képesek lesznek a legújabb AIM-9X és AIM-120D légi harc rakéták,¹⁰¹¹ valamint a 454 kg-os GBU-31 JDAM és a 123 kg-s GBU-39B SDB bombák bevetésére. A gépek a Link 16 adattovábbító rendszert is megkapják. Ahhoz, hogy a Raptor összes képességét kihasználhassák, szükséges az Increment 3.2B csomag, illetve tervezik a sisak display rendszeresítését is. A korszerűsítésen átesett F-22 Block 30/35-ök pedig immár teljes mértékben kihasználhatják az APG-77(v)1 AESA-SAR radar előnyeit, például egy vadászgép méretű célt 231-277 km távolságból képesek felderíteni, az 1 m² radar-keresztmetszetűeket is 200 km-ről, illetve alkalmas több cél egyidejű követésére és támadására, a légi harcon kívül, képes földi célpontok felderítésére, illetve van talajterképező üzemmódja is.¹⁰¹²

¹⁰⁰⁹ Kaminski: USAF TACAIR; 58-59.o.

¹⁰¹⁰ Isby, David C: Systems & Weapons; Air International July/2015; 59.o.

¹⁰¹¹ Kaminski, Tom: F-22A Raptor; AirForces Monthly January 2013; 50-55.o.

¹⁰¹² Isby im. 59-61.o.

Eredetileg 749,¹⁰¹³ majd 648 F-22 rendszerítésével számoltak, ez szép lassan leolvadt 195 gépre, amely a 187 szériagépen túl a prototípus és teszt példányokat is magába foglalta,¹⁰¹⁴ a különböző balesetek miatt ez a szám ma már csak 183 gép.¹⁰¹⁵ Azzal tisztában van mindenki, hogy a 187 gép teljesen elégtelen mennyiség, ráadásul ezek is csak igen szerény, 60%-os bevethetőségi aránnyal büszkélkedhetnek, ám ugyanakkor még mindig a világ jelenleg legjobb hadrendben álló vadászgépéről van szó.¹⁰¹⁶ Emiatt az F-22-k külföldi állomásozásának politikai jelentősége van, így például az időlegesen Okinavára, Dél-Koreába, az Egyesült Arab Emírségekbe vagy Európába településeknek. Erre kidolgoztak egy koncepciót egy gyorsan telepíthető expedíciós kontingensre (Rapid Raptor), amely 4 F-22-ből, továbbá egy C-17 szállítógépből áll, utóbbin a kiszolgáló személyzet, valamint a szükséges felszerelések és fegyverek vannak, amelyek az F-22-ek működtetéséhez szükségesek. Egy ilyen különítmény a megérkezést követő 24 órán belül bevethető.¹⁰¹⁷

Időről-időre felröppent a gyártás újrakezdésének lehetősége, ám 2016 tavaszán ez most komolynak látszik, ugyanis a kongresszus fegyveres erők bizottsága költségkalkulációt kért az gyártás újraindításáról, amelybe hajlandó lenne bevonni külföldi partnereket, sőt még az export lehetőségét is megfontolnák. Elvileg megdupláznák a számot, vagyis 194 új Raptor készülhetne, ám ezek az előzőektől eltérnének, mivel felhasználnák bennük az F-35 program során fejlesztett legújabb berendezéseket és technológiákat is. Ezzel nagyjából ismét elérnék az Air Combat Command által korábban igényelt 381 gépet.¹⁰¹⁸

A B-1B és B-52 stratégiai bombázók leváltására szánt Long Range Strike Bomber-ről (B-21) csak nagyon kevés információ áll rendelkezésre. Nagyjából 80-100 db-ot akar a légierő szolgálatba állítani, amelyek előzetes műveleti képességüket a 2020-as évek közepén érhetik el és hagyományos, valamint nukleáris fegyvereket is hordozhatnak. A gép darabárára 550 millió USD-os összeget célozták meg és a két hajtóműves lopakodó bombázó mérete várhatóan fele lesz a B-2-ének.¹⁰¹⁹ Egy olyan gépet akarnak, amely még a legfejlettebb és

¹⁰¹³ Drew, James: Could USAF pursue a Raptor revival?; Flight International 26 April-2 May 2016; 14.o.

¹⁰¹⁴ Kaminski: USAF TACAIR; 57-58.o.

¹⁰¹⁵ F-22 Raptor; <http://www.af.mil/AboutUs/FactSheets/Display/tabid/224/Article/104506/f-22-raptor.aspx>; 2016.04. 30.

¹⁰¹⁶ Kővári László: Fogatlan ragadozók; Aranyas 2015/6; 17-18.o.

¹⁰¹⁷ Isby, David C: Deployment & Combat; Air International July/2015; 56.o.

¹⁰¹⁸ Drew im. 14.o.

¹⁰¹⁹ Mehta, Aaron: Shrouded in Mystery, New Bomber Makes Waves; <http://www.defensenews.com/story/defense/air-space/strike/2015/01/18/air-force-bomber-industry/21805275/>; 2015.03.28.

legerősebb légvédelmen (orosz, kínai) is képe áttörni és mélyen az ellenséges területen csapást mérni. Nem kizárt, hogy egy hasonló képességű kísérővadászt is rendszeresítenek.¹⁰²⁰

A „stand-off” fegyverek döntő fontosságúak az Air-Sea Battle szempontjából, hiszen ezek lehetővé teszik, hogy a hordozó jármű kívül maradjon a védőfegyverek hatótávolságán és onnan indíthasson támadást. Már rendszerben áll az AGM-154 JSOW siklóbomba, amelynek a hatótávolsága nagy magasságból indítva meghaladja a 110 km-t és az F-22 kivételével az USAF, USN és USMC összes harci típusára integrálják.¹⁰²¹ A Harpoon utódjának tekinthető SLAM-ER rakéta hatótávolsága eléri a 280 km-t, integrációja folyik az USAF és USN gépeire.¹⁰²² 2014-ben szolgálatba állt az USAF-nál az AGM-158B JASSM-ER rakéta (lopakodó kialakítású), amelyet a B-1B és B-52 bombázók mellett az F-15E, F-16 gépekre is integrálnak,¹⁰²³ hatótávolsága 900 km, amely jóval meghaladja az A modell 360 km-ét.¹⁰²⁴ Mivel az F-22-ek - így az 5. generációs légi főlény vadászok száma – erősen limitált, ezért továbbra is számolnak a régi gépekkel is, amelyeket szintén fejlesztenek. Várhatóan legalább 2040-ig 196 F-15C/D marad rendszerben,¹⁰²⁵ ezek hajtóműveit lecserélik a F100-PW-220E-re, valamint 178 F-15C megkapja a Raytheon AN/APG-63(V)3 AESA radart, amellyel nagyobb távolságból, pontosabban tudja azonosítani a célpontokat, illetve több cél követése és támadása is lehetséges lesz.¹⁰²⁶ Javulnak a típus elektronikai hadviselési képességei is, köztük az offenzív jellemzők is. Emellett integrálják az AIM-120D látóhatáron túli légi harc rakétákat,¹⁰²⁷ elláthatják IRST-vel (Legion konténer) és az új Talon HATE kommunikációs rendszerrel, így kommunikálni tudnak majd az 5. generációs F-22 és F-35 gépekkel.¹⁰²⁸ A

¹⁰²⁰ Clark, Colin: B-21 Bomber Estimate By CAPE: \$511M A Copy; http://breakingdefense.com/2016/09/b-21-bomber-estimate-by-cape-511m-a-copy/?utm_content=buffer73eed&utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=buffer; 2017.02.20.

¹⁰²¹ AGM-154 Joint Standoff Weapon (JSOW); http://www.navy.mil/navydata/fact_display.asp?cid=2100&tid=300&ct=2; 2015.03.28.

¹⁰²² Standoff Land Attack Missile Expanded Response (SLAM ER); http://www.boeing.com/defense-space/missiles/slam/docs/SLAM-ER_overview.pdf; 2015.03.28.

¹⁰²³ Jennings, Gareth: USAF fields JASSM-ER; Jane's Defence Weekly 16 April 2014; 12.o.

¹⁰²⁴ Malenic, Marina: USAF approves JASSM-ER FRP; <http://www.janes.com/article/47000/usaf-approves-jassm-er-frp>; 2015.03.28.

¹⁰²⁵ Kaminski: USAF TACAIR Combat Edge; 54.o.

¹⁰²⁶ Dorr, Robert F: Cadillac of the Sky; Air International May 2015 ; 43-46.o.

¹⁰²⁷ Isby, David: USAF unveils AIM-120 upgrade plans; Jane's International Defence Review November 2014; 14.o.

¹⁰²⁸ Malenic, Marina: Boeing completes F-15C comms pod design review; Jane's International Defence Review November 2014; 14.o.

modernizált F-15-ök a Golden Eagle nevet kapták, természetesen szükség van élettartam hosszabbításra is, így a felújítás révén ez 9000-ről 18 000 órára nő. Hosszú távon a Golden Eagle-eket az F-22-vel tandemben kívánják alkalmazni, amellyel kihasználhatják egymás erősségeit, például a lopakodó Raptor célra vezetheti saját radarjával az F-15-ről indított rakétákat. Ehhez ideális az AIM-120D, amely hatótávolsága másfélszerese a AIM-120C-7 típushoz képest, emellett már korábban integrálták az Eagle-re az AIM-9X nagy manőverező képességű rövid hatótávolságú légi harc rakétát és a JHMCS sisak displayt.¹⁰²⁹ A jelenlegi vadász feladatú Eagle-k 8 légi harc rakétát hordozhatnak, ám a gyártó Boeing előállt egy tervvel, amely F-15 2040C néven fut és ebben megdupláznák a hordozható rakétamennyiséget.¹⁰³⁰ A Raptor és a Golden Eagle számára egy integrált taktikát dolgoznak ki, hogy a jövőben is biztosítsák az amerikai légi fölényt a korszerű ellenfelekkel szemben is (mint Kína vagy Oroszország). Másrészt vannak olyan hírek is, hogy az USAF átadja majd az összes F-15C/D-t az ANG-nek, hogy helyettük több F-35A-t állíthasson szolgálatba.¹⁰³¹ Bár az F-15C/D kiváló légi fölény vadász, de csak egyfunkciós gép, ezzel komoly hátrányban van a vadászbombázókhoz képest. Azonban az F-15E Strike Eagle mindmáig az egyik legpotensebb csapásmérő gép a világon, illetve az USAF elsőszámú választása nagy értékű, de jól védett célpontok ellen. Eredetileg 392-t akartak rendszeresíteni, amelyből végül 236 lett. A megmaradt gépekkel a jövőben is számolnak, ezért mind a 211-t felszerelik a korszerűbb Raytheon AN/APG-82(v)1 AESA radarral.¹⁰³²

Az F-16 minden idők egyik legsikeresebb és legjobb vadászbombázója, amelyből jelenleg 950 F-16C/D Block 30/32, 40/42 és 50/52 szolgál az USAF, ANG vagy az ARC kötelékében. Az USAF tervei szerint 300 gépnek az élettartamát 8000-ről 10 000 repült órára emelnék, ezzel legalább 2025-ig rendszerben maradhatnának. Ugyanakkor a szintén tervezett Combat Avionics Programmed Extension Suite (CAPES) program keretében AESA radart is integráltak volna a Falcon-okra, ám ezt törölték a költségvetési megszorítások miatt, holott ezzel jelentősen javultak volna a gép harci képességei, és nagyobb eséllyel szállhatna szembe az olyan korszerű ellenfelekkel, mint a Szu-35. Ennek ellenére 2016 márciusában az ANG

¹⁰²⁹ Kővári László: Minőségi Csere; Aranyas 2015/10; 19-21.o.

¹⁰³⁰ Boeing doubles F-15C missile load in '2040C' Eagle upgrade; <https://www.flightglobal.com/news/articles/boeing-doubles-f-15c-missile-load-in-2040c-eagle-u-416766/>; 2016.04.30.

¹⁰³¹ Hunter: Holding firm; 30-31.o.

¹⁰³² Kaminski: USAF TACAIR Combat Edge; 56.o.

kérvenyezte, hogy saját légvédelmi F-16-ai kapják meg az AESA radarokat, arra hivatkozva, hogy ezek szükségesek a CONUS légvédelméhez, például a kisméretű cirkálórakéták és más nehezen felderíthető célpontok ellen.¹⁰³³ A Lockheed Martin már kidolgozta az F-16V konfigurációt, amely APG-83 SABR AESA radart és a legkorszerűbb avionikai eszközöket használja, ezzel a képességei – leszámítva a lopakodó képességet – a legmodernebb 5. generációs gépekéhez hasonló.¹⁰³⁴ Ezt a csomagot választotta Tajvan is, ráadásul a meglévő 4. generációs gépek modernizációja olcsóbb is lenne, mint új F-35-ök vásárlása.

A saját erőknél legendás, az ellenségénél viszont rettegett A-10C Warthog csatarepülő jövője teljesen bizonytalan, mivel láthatóan az USAF vezetése szeretné minél előbb nyugdíjazni, a csapatok közeli légi támogatásában legjobb gépet, hogy a pénzt inkább a gyors vadászbombázókra – elsősorban az F-35-re – költse. A fő vádak, hogy egyfunkciós, lassú, idejétmúlt és nem alkalmas rá, hogy védett légtérben műveleteket hajtson végre, ugyanakkor hozzá kell tenni, hogy nem is feltétlenül ez a gép feladata, a közeli légítámogatásra pedig a gyorsabb vadászbombázók kevésbé alkalmasak, ráadásul jóval drágább az üzemeltetésük. Az A-10 egy 30 mm-es gépágyúval van felszerelve, 1150 tölténnyel, addig a váltótípusnak szánt F-35A-nak csak 25 mm-es gépágyúja van 180 löszerrel. A US Army és a USMC földi harcosai imádják a gépet, márpedig ők tudják milyen fontos szerepe van a megfelelő légi támogatásnak. 2013-ban az A-10-t kivonták Európából, de az oroszok ukrainai akcióit követően visszatelepültek, illetve jelenleg is harcolnak az ISIS ellen Irakban és Szíriában.¹⁰³⁵ Ráadásul pár éve 343 gépet A-10C szintre korszerűsítettek, amelynek keretében modernizálták a pilótafülkét, a gép képes lett JDAM bombák és APKWS rakéták¹⁰³⁶ bevetésére is, továbbá integrálták a Litening II és Sniper célmegjelölő konténereket, illetve képessé tették az éjszakai harcra is.¹⁰³⁷ Bár a Warthog nem alkalmas rá, hogy műveleteket folytasson az orosz vagy a kínai légtérben, egy tömeges szárazföldi támadás felszámolásában – amely Koreában még mindig nem zárható ki – vagy alacsony intenzitású konfliktusokban továbbra is a legjobb alternatíva. A jelenlegi tervek szerint 2021-től akarják kivonni az A-10-

¹⁰³³ Uo. 57.o. és Majumdar, Dave: Russia's Su-35 Fighter vs. America's F-16 Fighting Falcon: Who Wins?; <http://www.americanmilitaryforum.com/forums/threads/russias-su-35-fighter-vs-americas-f-16-fighting-falcon-who-wins.525/>; 2016.06.16.

¹⁰³⁴ Losinger, John: F-16V Takes Flight; <http://www.f-16.net/f-16-news-article4987.html>; 2016.06.16.

¹⁰³⁵ Trautmann Balázs: Se veled, se nélküled; Aranyas 2015/5; 39-43.o.

¹⁰³⁶ Advanced Precision Kill Weapon System: A 70 mm-es nem irányított Hydra rakéta lézervezérlésű változata, amely ugyanúgy rakétablokkból indítható.

¹⁰³⁷ Kaminski: USAF TACAIR Combat Edge; 51-53.o.

t,¹⁰³⁸ a váltására úgy néz ki két új gépet alkalmaznak majd, egy könnyű légszavart (OA-X) és egy gyorsabb, nagyobb teherbírásút (AX-2).¹⁰³⁹

A KC-135 tankerek cseréje az egyik legégetőbb kérdés, mivel a legkorábbi példányok még 1957-ből valók.¹⁰⁴⁰ A KC-135-ök egy részét a Block 45 program keretében korszerűsítik 2025-ig. A KC-135R-t több hajlékony töltőcsővel is ellátták, így az USAF mellett, az USN, USMC és NATO gépeket is feltölthetik. Az utódtípusnak kiválasztott KC-46A-ból 179 gép beszerzését tervezik, amelyből az első 70 2020-ig érkezhethet meg.¹⁰⁴¹

Az 1977-84 között gyártott E-3B/C AWACS gépek (Boeing 707) modernizációjára is szükség van. A Block 40/45 konfigurációt G modellnek nevezik, amely a flotta eddigi legnagyobb korszerűsítését foglalja magába, új elektronikai rendszereket és számítógépeket kapnak, illetve korszerűsítik a pilótafülkét. Eredetileg 31 gépet akartak modernizálni, de az USAF 2016-os költségvetése szerint 7 gépet még ki is vonnak a szolgálatból. Eközben a 17 E-8 JSTARS¹⁰⁴² hajtóműcsere programját is törölték, helyette új gépeket szereznek be, amelyek kisebbek lesznek, a business jetek kategóriájába fognak tartozni.¹⁰⁴³

Az MQ-1B Predator MALE UAV 2018-ra kivonásra kerül. A fejlettebb MQ-9A Reaper marad, ezt a típust többféle és fejlettebb érzékelőkkel látták el, illetve levegő-föld fegyverzettel. Az U-2S-t elvileg 2019-ben nyugdíjazták, helyét pedig várhatóan az RQ-4 Global Hawk HALE UAV veszi át, amely rendelkezik elektro-optikai, SIGINT, SAR és infravörös érzékelőkkel, a 11 Block 40 gépet pedig AESA radarral is ellátják.¹⁰⁴⁴ 2012 óta többször törölni akarták a Global Hawk programot, ám Northrop Grumman csökkentette a fenntartási költségeket és megoldották, hogy az U-2 érzékelőit integrálhassák az RQ-4-be. Ám a repülési magassága így is alatta marad az U-2-ének, csak 20 000 m.¹⁰⁴⁵

¹⁰³⁸ Bennett, Jay: The A-10 Retirement Could Be Delayed Yet Again; <http://www.popularmechanics.com/military/a22924/air-force-delay-a-10-retirement/>; 2017.03.16.

¹⁰³⁹ Lokátor; Aranysas 2016/9;4.o.

¹⁰⁴⁰ Keaveney, Michael: Keeping the tankers flying; AirForces Monthly June 2015; 85.o.

¹⁰⁴¹ Kaminski: Air Power Review; 82. és 85-86.o.

¹⁰⁴² Joint Surveillance and Target Acquisition Radar System – Egyesített megfigyelő és célazonosító radar rendszer. Szintén a Boeing 707-re épülő rendszer, amely nagyon hasonlít az AWACS-re, azzal a különbséggel, hogy nem a légi helyzetet figyeli, hanem SAR radarjával a földi helyzetképet deríti fel, ahol képes a saját és ellenséges csapatok követésére.

¹⁰⁴³ Kaminski: Air Power Review; United States Air Power Yearbook 2016; 88.o.

¹⁰⁴⁴ Uo. 94-97.o.

¹⁰⁴⁵ Drew, James: Global Ambition; Flight International 26 April-2 May 2016; 28-29.o.

121. kép A USAF az F-35A-val akarja biztosítani a jövőben a légi fölényt és a csapásmérő képességeket, védett légtérben is.

123. kép A stratégiai bombázókra a jövőben is szükség lesz, ezt hosszútávon a lopakodó B-21 fogja szavatolni. A képen egy B-2A.

125. kép Jelentős korszerűsítés után hosszú távon számolnak az F-15C-vel, hogy kiegészítsék a kevés F-22-t. A csapásmérő F-15E-k is még sokáig maradnak.

127. kép Az F-16 – a legsikeresebb 4. generációs típus – még néhány évig biztos maradhat, végül az F-35A-val váltják le.

122. kép A Global Hawk válthat le több jelenlegi ISR rendszert, köztük a híres U-2-t is

124. kép A tanker képesség elengedhetetlen a modern légi műveletek során. A képen egy KC-46A tölt fel egy C-17-t.

126. kép Az F-22A napjaink legjobb harci gépe, amely a gyakorlatokon olykor 33:0-s veszteségaránnyal dolgozott. A probléma, hogy kevés van belőle és nagyon drága.

128. kép A földi csapatokat támogató A-10-t 2021-ig akarják kivonni, ám a döntés mögött több a rosszindulat mint a gyakorlati érv. Helyette végül két új gépet és nem az F-35-t állítják szolgálatba.

A tengerészgyalogság

Az Egyesült Államok tengerészgyalogsága sok szempontból egyedülálló szervezet. Ez az elit haderőnem egyszerre összefegyvernemi és összhaderőnemi, mivel a saját szárazföldi egységei mellett van légiereje és habár saját hadihajóik nincsenek, mégis a flottának vannak olyan hajói, amelyek teljes egészében a tengerészgyalogságot szolgálják ki. Tehát egy miniatűr haderő az amerikai haderőn belül. Ugyanakkor a 2001 óta folytatott harcokat a tengerészgyalogság is megsínylette, ugyanis a szárazföldi haderőnem után ők viselték a legtöbb terhet és szenvedték el a legtöbb veszteséget. Eközben sok képességből alább kellett adni, amelyek egyedülállóká tették, így a háborúk végére egy második szárazföldi haderővé vált. Ennek egyik következménye volt, hogy sok tengerészgyalogos soha nem vett részt partraszálló gyakorlaton vagy szolgált hajón, ezen akarnak változtatni a jövőben.

Szervezet

A fent említett összhaderőnemi jelleget leszámítva, a tengerészgyalogságot leginkább az különbözteti meg a szárazföldi erőktől, hogy speciálisan fel van készítve erőszakos partraszálló műveletek végrehajtására. A USMC két fő feladatának a parti régiókhoz való hozzáférés biztosítását és a válságreakálást nevezték meg,¹⁰⁴⁶ ugyanakkor a tevékenységi köre jóval szerteágazóbb és ahogy az „Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept” kiemeli, a tengerészgyalogság abban is eltér a többi haderőnemtől, hogy nem köthető főleg egy földrajzi közegehez, hanem a szárazföld, a tenger és a levegő egyformán a műveleti tere. A USMC fő feladatai közé tartozik a kétéltű műveletek végrehajtása beleértve a támadást, válságreakálást és erőkitetítést, emellett elsődlegesen a bőrnyakúak feladata a kétéltű doktrinák és taktikák kidolgozása, illetve az ehhez szükséges felszerelés fejlesztése; expedíciós műveletek végrehajtása a partmenti városi régiókban; légi és szárazföldi műveletek végrehajtása, amelyek szükségesek a haditengerészeti műveletekhez; földi csapatok közvetlen légi támogatása; biztonsági és stabilizációs műveletek végrehajtása.¹⁰⁴⁷

¹⁰⁴⁶ Marine Corps Operating Concepts, Third Edition;
<http://www.marines.mil/News/Messages/MessagesDisplay/tabid/13286/Article/111835/marine-corps-operating-concepts-3rd-edition.aspx>; 2015.09.24.

¹⁰⁴⁷ Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept; Department of Navy; Washington D.C.; 2014.; 5.o.

Az amerikai tengerészgyalogság jelenleg 184 250 fő aktív és 38 950 tartalékos állományt számlál. A haderőnem három aktív (1., 2., 3.), illetve egy tartalékos (4.) hadosztályba van szervezve, továbbá van még 3 aktív és 2 tartalékos felderítő század, a tengerészgyalogos különleges műveleti erők, 3 aktív és 1 tartalékos logisztikus csoport. Valamint a légi komponenst 18 vadászbombázó század (11 F/A-18, 5 AV-8B, 2 F-35B), 3 elektronikai hadviselési (EA-6B), 3 szállító/tanker század (KC-130J), a csapatrepülő erőket 8 harci helikopter (UH-1/AH-1), 14 billenőrotoros (MV-22) és 8 nehéz (CH-53) szállítóhelikopter század alkotja. 3 UAV (RQ-7B) és egy különleges VIP¹⁰⁴⁸ szállítóhelikopter század is a USMC kötelékébe tartozik.¹⁰⁴⁹ Az összhaderőnemi szerveződés miatt a tengerészgyalogság erői minden mástól eltérő harccsoportokba tagozódnak. A USMC központi koncepciója a tengerészgyalogos légi-földi harccsoport (MAGTF), amelynek három szerveződési szintje van. Ezeknek van saját parancsnoki, szárazföldi, légi és logisztikai eleme, vagyis egyben van minden ami az eredményes összefegyvernemi és haderőnemi harc megvívásához kell.¹⁰⁵⁰

A MEF a legmagasabb szintű MAGTF szerveződés, amely egy tengerészgyalogos hadosztály köré szerveződött és magába foglal még legalább egy repülőezredet, valamint egy vagy több logisztikus csoportot, mintegy 20-90 ezer főt. Jelenleg 3 aktív MEF van az USMC-n belül, az I. MEF Camp Pendletonban, California államban, a II. MEF Camp Lejeune központtal Észak- és Dél-Carolinában, míg a III. MEF Okinaván, Japánban és Hawaii-n állomásozik. A IV. MEF¹⁰⁵¹ inaktív tartalékos alakulat, egyébként a 4. tgy. ho. köré van szervezve és központja New Orleans, Louisiana. A MEF-ek 60 napi készlettel rendelkeznek és feladatuk a nagyméretű háborúk megvívása.¹⁰⁵² A II. MEF kötelékébe tartozik a II. MEF törzscsoport, a 2. tgy. hadosztály (3 tgy. löv. és 1 tüzér ezred, 1-1 harcokosi, könnyűpáncélos felderítő, felderítő, harci műszaki és kételtű roham zászlóalj), a 2. repülőezred (6 F/A-18C/D, 4 AV-8B, 6 MV-22, 3 CH-53, 2 AH-1/UH-1, 1 EA-6B, 1 UAV, 1 KC-130 repülőszázad). A II. MEF adja a 2. MEB-t és a 22., 24. és 26. MEU

¹⁰⁴⁸ Az Egyesült Államok elnökének és a kabinet a helikopteres szállításáról is a tengerészgyalogság gondoskodik.

¹⁰⁴⁹ The Military Balance 2017; 45. és 51-52.o.

¹⁰⁵⁰ Feickert: Marine Corps Drawdown, Force Structure Initiatives, and Roles and Missions; 3.o.

¹⁰⁵¹ Ezek az erők a tartalékos parancsnokság alá tartoznak. U.S. Marine Corps Forces Reserve (MARFORRES); <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/organizations/operating-forces/us-marine-corps-forces-reserve-marforres/>; 2015.09.24.

¹⁰⁵² Feickert im. 3-4.o. és MCRP 5-12D Organization of the United States Marine Corps; 1-4.o

kötelékeket.¹⁰⁵³ (Az I. és III. MEF ismertetését lásd a 40-41. oldalakon.) A CONUS-on állomásozó MEF-ek egy-egy MEU-t küldenek folyamatosan a Globális Reagáló Erőbe.¹⁰⁵⁴ A MEB 3-20 ezer főt számlál és egy tengerészgyalogos lövészezredből, egy vegyes repülőosztályból és egy logisztikai ezredből áll, 30 napra elegendő ellátmánnyal. Egy-egy MEB tengeri szállításához 17 partraszállító hajó szükséges és egy dandártábornok vezeti. A MEB gyorsan telepíthető magasabb egység, amelyet légi vagy tengeri úton szállíthatnak. Jelenleg három MEB van, egy-egy a MEF-ek kötelékében, ezeknél csak a keretszervezet állandó, a benne levő alakulatokat rotálják. 30 napi készlettel, a MEB feladata a válságreagáló műveletek, így az erőszakos partraszállások végrehajtása és hídfők nyitása.¹⁰⁵⁵ A legkisebb elem a MEU, amely leginkább egy mini dandárhoz hasonlít, amelyet egy tengerészgyalogos lövészzászlóalj köré szerveztek. Létszáma 2200 fő és rendelkezik parancsnoki, szárazföldi, légi és támogató elemekkel. A szárazföldi elemnek van egy gyalogzászlóalja (1200 fő), egy kétéltű rohamjármű szakasza (15 AAV-7), egy harckocsi szakasza (4 M1A1), egy könnyűpáncélos felderítő különítménye (7-16 LAV-25), egy tüzerütege (6 155 mm-es tarack) és páncéltörő szakasza (8 TOW-2 indító HMMWV terepjárókra szerelve). A támogató elem 300 fős és logisztikai, szállító, karbantartó és egészségügyi támogatást nyújt a harcoló erőknek.¹⁰⁵⁶ A légi elemnek van egy közepes szállítórepülő százada (10 MV-22B billenő rotoros gép), egy nehéz szállítóhelikopter (4 CH-53E), könnyű támadó helikopter (4 AH-1W/Z és 3 UH-1Y) és egy harci repülő százada (6 AV-8B, a jövőben F-35B STOVL¹⁰⁵⁷ vadászbombázók),¹⁰⁵⁸ amit egy légi szállító/utántöltő század (2 KC-130J) támogathat. Egy MEU-nak 15 napra elegendő készlete van és egy ezredes irányítja.¹⁰⁵⁹ Egy-egy MEU-t a haditengerészet egy-egy kétéltű készenléti csoportjába¹⁰⁶⁰ osztanak be és annak hajóin szállítják, így a válságzónák közelében tartózkodhatnak és gyorsan bevethetőek, a KC-130J-ket leszámítva pedig minden eszközük a hajókon szállítható. A 11., 13. és 15. MEU az I. MEF, a 22., 24. és 26. a II. MEF, míg a 31.

¹⁰⁵³ MCRP 5-12D Organization of the United States Marine Corps; 2-2, 5-3. és 6-5.o.

¹⁰⁵⁴ Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept; 14.o.

¹⁰⁵⁵ MCRP 5-12D Organization of the United States Marine Corps; 1-4. és 1-6.o.

¹⁰⁵⁶ Marine Expeditionary Unit; <http://www.globalsecurity.org/military/agency/usmc/meu.htm>; 2015.09.24.

¹⁰⁵⁷ Short Take-Off and Vertical Landing – rövid úton felszálló és függőlegesen leszálló

¹⁰⁵⁸ Plusz tartalmazza még a flotta két MH-60S helikopterét. Burgess, Rick: Anytime anywhere; AirForces Monthly August 2015; 51. és 53.o.

¹⁰⁵⁹ Structure; <https://www.marines.com/operating-forces/structure#meu>; 2015.10.08.

¹⁰⁶⁰ Egy partraszállító rohamhajóból, valamint egy-egy kétéltű szállító dokkhajó és dokk szállítóhajó, amelyeket rombolók, cirkálók és egy atommeghajtású vadász tengeralattjáró véd.

MEU a III. MEF állományába tartoznak. A MEU-k gyors reagálású erőt biztosítanak és jelenlétükkel erőkivetítést, illetve stabilizációs tényezőt gyakorolnak. 15 napi készlettel rendelkeznek és a riasztást követő 6. órán belül megkezdhetik a műveleteket.¹⁰⁶¹

A SPMAGTF¹⁰⁶² egy-egy bizonyos földrajzi régióra specializálódott, így előre telepítve állomásoznak. Feladatuk elsősorban sürgős válságreagáló műveletek végrehajtása, így például evakuációs műveleteké.¹⁰⁶³ Ezeket egy gyalogos század köré szervezik 6 saját MV-22-vel és 2 KC-130J-vel, amelyek nagyfokú mobilitást biztosítanak, így gyorsan a helyszínre kijuttatva időt nyerhetnek, amíg egy nagyobb műveletet megszerveznek.¹⁰⁶⁴ Ez a 2012-es bengázi-i konzulátus elleni támadás következménye, amikor 4 amerikai – köztük a nagykövet – vesztette életét az iszlamisták támadásának következtében, ugyanis a konzulátus elégtelen számú biztonsági személyzete nem tudta feltartóztatni a támadókat.¹⁰⁶⁵

2006-ban állították fel a tengerészgyalogság különleges műveleti parancsnokságát (MARSOC), amely a SOCOM alá tartozik. A tengerészgyalogság különleges műveleti ezred alárendeltségébe három zászlóalj tartozik (1., 2., 3.), 12 századdal,¹⁰⁶⁶ az operátorok létszáma 844 fő. A többiek egy-egy támogató, harci támogató és logisztikai zászlóaljban szolgálnak.¹⁰⁶⁷ A MARSOC feladatkörébe tartoznak a közvetlen akciók, különleges felderítés, biztonsági támogatás, felkelőellenes, külföldi belbiztonsági, terrorista ellenes és információs műveletek.¹⁰⁶⁸

A tengerészgyalogságnak – bár önálló haderőnem – nincs önálló minisztériuma, így a flottával együtt a Haditengerészeti Minisztérium alá tartozik. A USMC erői, hasonlóan a többi amerikai haderőnemhez az egész világot lefedő és egyéb összhaderőnemi parancsnokságok alárendeltségébe tartoznak. Ezen felül három további állandó

¹⁰⁶¹ MCRP 5-12D Organization of the United States Marine Corps; 1-4. és 1-8-1-9.o.

¹⁰⁶² Special Purpose MAGTF – különleges rendeltetésű MAGTF

¹⁰⁶³ Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept; 14.o. és Marine Corps Organization 5.o. és Special Purpose Marine Air Ground Task Force - Crisis Response (SPMAGTF-CR); <http://www.globalsecurity.org/military/agency/usmc/spmagtf-cr.htm>; 2015.09.24 10.08. alapján

¹⁰⁶⁴ Friedman, Brett: New USMC Unit Will Provide Faster Punch in Africa and Middle East; <http://news.usni.org/2013/04/22/new-usmc-unit-will-provide-faster-punch-in-africa-and-middle-east>; 2015.09.24.

¹⁰⁶⁵ Ing, David: US, Spain sign permanent basing deal for USMC; <http://www.janes.com/article/52398/us-spain-sign-permanent-basing-deal-for-usmc>; 2015.09.24.

¹⁰⁶⁶ MCRP 5-12D Organization of the United States Marine Corps; 8-2.o.

¹⁰⁶⁷ U.S. Special Operations Forces (SOF): Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2014; 5.o. és US Special Operations Command Factbook 2013; 20-21.o. alapján

¹⁰⁶⁸ U.S. Marine Corps Forces Special Operations Command (MARFORSOC); <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/organizations/operating-forces/us-marine-corps-forces-special-operations-command-marforsoc>; 2015.09.24.

parancsnokságot állítottak fel, amelyek erőket szolgáltatnak az összhaderőnemi parancsnokságoknak. A MARFORCOM alá tartozik a II. MEF,¹⁰⁶⁹ az USPACOM alá tartozó MARFORPAC alárendeltségében pedig az I. és III. MEF-ek vannak, illetve a USFK tengerészgyalogos erői.¹⁰⁷⁰ Végül a MARSOC alá a haderőnem különleges műveleti erői. Bár a USMC-t sokkal kisebb mértékben érintik a vágások, mint például az Army-t, mégsem kerülnek el. A tengerészgyalogság képességeinek fenntartásához legalább 182 ezer főre van szükség,¹⁰⁷¹ és jelen állás szerint tartható lesz ez a létszám. Még a korábbi tervek szerint is a 27-ből 24 gyalogzászlóalj, a 11-ből 9 tüzérosztály, a 70 repülőszázadból pedig 61 maradt volna.¹⁰⁷²

Eszközök és fejlesztések

A USMC igen tekintélyes eszközparkkal rendelkezik. Ez 2016-ban 447 M1A1 Abrams harckocsit, 1311 AAV7A1 és 207 különböző LAV kétéltű páncélozott szállítójárművet, 502 LAV-25 kerek páncélozott felderítőjárművet, 331 105 mm-es (M101A1) és 501 155 mm-es (M777A2) vontatott tarackot, 40 HIMARS rakéta-sorozatvetőt, 65 LAV-M és 49 EFSS önjáró aknavetőt, 106 LAV-AT páncélvadászt, 42 hídvető harckocsit, 185 egyéb páncélozott műszaki járművet és 2429 különböző MRAP járművet jelentett. A légierője is a világon az egyik legerősebb. 48 F-35B (STOVL) és 6 F-35C, 251 F/A-18A/B/C/D Hornet és 130 AV-8B Harrier II (STOVL) vadászbombázó, 27 EA-6B elektronikai hadviselési és 45 KC-130J szállító/tanker adja a légierő merevszárnyú részét. A csapatrepülőknél 268 MV-22 billenőrotoros szállító gép, 96 AH-1W és 52 AH-1Z harci, 139 CH-53E nehéz szállító és 109 UH-1Y könnyű általános célú helikopter, illetve 31 RQ-7B UAV is a bőrnyakúak kötelékében szolgál. Tartalékban pedig további 11 F/A-18A++, 19 KC-130J/T, 16 AH-1W, 6 CH-53E, 22 UH-1Y, 8 RQ-7B van.¹⁰⁷³

Az Abrams hosszútávon rendszerben marad a USMC kötelékében is. A tengerészgyalogosok megmaradtak az M1A1 modellnél, mivel ez könnyebb mint az A2 és ez fontos a szállításnál.

¹⁰⁶⁹ U.S. Marine Corps Forces Command (MARFORCOM); <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/organizations/operating-forces/us-marine-corps-forces-command-marforcom>; 2015.09.24.

¹⁰⁷⁰ U.S. Marine Corps Forces, Pacific (MARFORPAC)

¹⁰⁷¹ 2014 Quadrennial Defense Review; Department of Defense; 2014; 31.o.

¹⁰⁷² Feickert im. 5-9.o.

¹⁰⁷³ The Military Balance 2017; 51-53.o.

Ezek mindegyikét ellátták olyan készlettel, hogy 2 m mély vízben is tudjanak gázolni. Az M1-eket ellátták új hőképalkotó rendszerrel, lézeres távmérővel, kombinált nappali és infravörös kamerával, egy távirányítású géppuskával és a tüzerőnövelés érdekében 10 ezer db 120 mm-es német DM-11 többcélú gránátot is rendszeresítettek.¹⁰⁷⁴ A jelenlegi tervek szerint az Abramsek 2050-ig fognak szolgálni a tengerészgyalogságnál.¹⁰⁷⁵

Az egyik legfőbb fejtörést az AAV7-ek okozzák, amelyeket a 70-es évektől rendszeresítettek és napjainkra már igencsak elavulttá váltak. A leváltására tervezett EFV 45 km-es vízi menetre lett volna képes 28 csomós sebességgel, de a Pentagon 2011-ben törölte a programot. Ezért várhatóan 392 (4 zászlóalj) AAV7A1 marad rendszerben.¹⁰⁷⁶ A típus továbbfejlesztése szükséges, így új vezetési-irányítási rendszert, valamint egy kétfős tornyot kap, amelyet gépágyúval és géppuskával is felszerelnek.¹⁰⁷⁷

Az EFV kudarca és az AAV7 kiöregedése miatt szükségessé vált egy új és olcsóbb jármű, ez lesz a kerekes ACV, amelynek alkalmasnak kell lennie rövidebb vízi menetekre, ugyanakkor a szárazföldön is megfelelő manőverképességgel kell rendelkeznie, miközben védelmet nyújt a lövedékek, repeszek, aknák és IED-ek ellen is.¹⁰⁷⁸ Emellett képes legyen legalább 10-13 katonát szállítani, valamint fel lehessen szerelni 12,7 mm-es géppuskával vagy 40 mm-es automata gránátvetővel.¹⁰⁷⁹ 600 ACV-t akarnak beszerezni (6 zászlóalj) több lépcsőben, ám az 5 lehetséges gyártó közül még nem választották ki a győztest.¹⁰⁸⁰

A kételtű LAV-okat felderítő/csapatszállító, önjáró aknavető, páncélvadász, műszaki, parancsnoki, légvédelmi és elektronikai hadviselési verzióban rendszeresítette a USMC. A LAV-25-t külső függesztményként a CH-53E helikopterrel is ki lehet juttatni. Jelen állás szerint a LAV család legalább 2024-ig rendszerben marad.¹⁰⁸¹ 2005-ben a jármű páncélzatának megerősítése mellett döntöttek, a fejlesztések érintették a motort és a felfüggesztést is. A LAV-25A2-k V-hasú kialakítást kaptak, így jobban védik a bent ülőket

¹⁰⁷⁴ Foss im. 212-213.o.

¹⁰⁷⁵ Abrams M1A1 Main Battle Tank (MBT); <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/programs/ground-combat-tactical-vehicles/abrams-m1a1-main-battle-tank-mbt>; 2015.10.09.

¹⁰⁷⁶ Wasserbly, Daniel: Bridging the distance; Jane's Defence Weekly 2 September 2015; 22-23.o.

¹⁰⁷⁷ Foss im. 595.o.

¹⁰⁷⁸ Amphibious Combat Vehicle (ACV); <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/programs/ground-combat-tactical-vehicles/amphibious-combat-vehicle-acv>; 2015.09.29.

¹⁰⁷⁹ Ez azért elég szerény tüzerő, manapság a géppuska, gépágyú (25-40 mm) és irányított páncéltörő rakéta az alap ebben a kategóriában.

¹⁰⁸⁰ Wasserbly: Bridging the distance; 23-24.o.

¹⁰⁸¹ LAV-25; http://www.military-today.com/apc/lav_25.htm; 2015.09.29.

az aknák és IED-ek ellen.¹⁰⁸² A ballisztikai védelem jelentősen javult, a pótpáncézzal körkörösén a 14,5, míg szemből a 30 mm-es lövedékeknek is ellenáll.¹⁰⁸³

A CH-53K King Stallion nehéz szállítóhelikopter a jelenlegi E modellt váltja majd 2019-től, a tengerészgyalogság 25,5 milliárd USD értékben 200 db-ot készül vásárolni.¹⁰⁸⁴ Az új helikopter több mint 12 tonnás külső terhet is szállíthat majd 200 km-nyi távolságba, forró és magashegyi környezetben is. A cél, hogy a CH-53K-kal akár egy egész zászlóalj felszerelését is a partra juttathassák, ez különösen azokon a hajókon fontos, amelyeken nem alakítottak ki dokkfedélzetet.¹⁰⁸⁵ A K új elektronikát és hajtóműveket is kap.¹⁰⁸⁶

Az MV-22B billenőrotoros szállítógép forradalmasította a USMC légi roham képességeit, ugyanis egyesíti a helikopterek rugalmasságát a repülőgép sebességével. 765 km-es hatótávolsággal rendelkezik és 24 tengerészgyalogost szállíthat 470 km/h sebességgel. A tengerészgyalogság 360 darabot rendelt.¹⁰⁸⁷ A gépet alkalmassá lehet tenni, hogy más MV-22-eket, illetve az AV-8B és F-35 gépeket is utántölthesse, így a kétélű csoport repülő kötelékének jelentősen megnő a műveleti rádiusza.¹⁰⁸⁸

Az UH-1Y teljesen felváltotta az N verziót, a típus parancsnoki, harci, szállító és tüzérségi megfigyelő feladatokat lát el. Az AH-1Z-k 2011 óta váltják a W verziót, ezek jelentős tűztámogatást adhatnak a földi csapatoknak.¹⁰⁸⁹ Az Z új érzékelőket és sisakra szerelt irányzékot is kapott, valamint erősebb hajtóművet, ezáltal elődjénél jóval potensebb harci helikoptert kaptak. A USMC 189 gépet akar rendszeresíteni, köztük 152 új gyártásút.¹⁰⁹⁰

A jelenleg legfontosabb futó program az F-35 lopakodó vadászbombázók rendszeresítése. A USMC 2009-ben kapta meg az első F-35B-t, míg az első szériagyártású gépekre 2012-ig kellett várni a STOVL típusból. Emellett a tengerészgyalogság rendszeresíti a flotta

¹⁰⁸² Light Armored Vehicle (LAV) Upgrade;

<http://www.dote.osd.mil/pub/reports/FY2011/pdf/navy/2011lav.pdf>; 2015.09.29.

¹⁰⁸³ LAV-25 Light Armoured Vehicle;

http://www.armyrecognition.com/us_army_wheeled_and_armoured_vehicle_uk/lav-25_8x8_light_armoured_vehicle_technical_data_sheet_specificationsPictures_video.html; 2015.09.29.

¹⁰⁸⁴ Sikorsky postpones first flight of CH-53K King Stallion; <http://www.naval-technology.com/news/newsgearbox-problems-force-sikorsky-defer-first-flight-ch-53k-king-stallion-4624574>; 2015.09.27.

¹⁰⁸⁵ Three Times the Lift; Air International December 2015; 10-11.o.

¹⁰⁸⁶ CH-53K Helicopter; <http://www.sikorsky.com/Pages/Products/Military/CH53/CH53K.aspx>; 2015.09.27.

¹⁰⁸⁷ MV-22 Osprey; <https://marinercorpsconceptsandprograms.com/programs/aviation/mv-22-osprey>; 2015.09.27.

¹⁰⁸⁸ Burgess im. 52.o.

¹⁰⁸⁹ Uo. 52.o.

¹⁰⁹⁰ Hunter, Jamie: Strike back: the evolution of Cobra; Jane's International Defence Review August/2015; 27-29.o.

repülőgép-hordozóiról üzemelő F-35C-t is.¹⁰⁹¹ Összesen 353 F-35B és 67 C gép rendszeresítését tervezik,¹⁰⁹² az F/A-18, AV-8B és EA-6B gépeket is az F-35-el akarják leváltani. 2015. július 31-én a 121. tgy. vadászbombázó század (VMFA-121) 10 F-35B-je érte el először az előzetes bevethetőségi szintet, így ez az első F-35 század, amelyet harcképesnek nyilvánítottak.¹⁰⁹³

Az F-35-re azonban még sokat kell várni, ezért a régebbi típusok továbbfejlesztése szükséges. A USMC gépei elég öregek, csak a régebbi Hornetekkel rendelkeznek (A-D), a korszerűbb Super Hornetből nem szerzett be, mivel félték, hogy az az F-35B program törlésével járhat, amely pedig a saját légi támogatás elvesztését jelentheti.¹⁰⁹⁴ A meglévő Horneteket 2030-ig akarják rendszerben tartani, ezzel a számítások szerint 1 milliárd USD-t spórolhatnak. Az élettartam hosszabbítás révén 150 F/A-18A-D-nek az élettartamát hosszabbítják meg 10 000 repült órára.¹⁰⁹⁵ Ez olcsóbb, mintha új gépeket vennének, ráadásul jelentős képességnövekedést jelent, hiszen a csomag tartalmazza az AESA rendszerű radart, ám még nem döntöttek arról, hogy a Raytheon RACR vagy a Northrop Grumman SABR-t válasszák-e. Emellett a pilótafülkébe új kijelzők kerülnek, megkapnák a JHMCS sisakdisplayt, új katapultot és a Link 16 adatközlő rendszert.¹⁰⁹⁶ Integrálják az AIM-120D és AIM-9X légi-harc rakétákat is.¹⁰⁹⁷

A Harriereket 2025-ben vonják ki, ám addig ezeket is modernizálják. Integrálják a Litening célmegjelölő konténeret, az AGM-65E levegő-föld rakétát, valamint az AIM-120C/D és AIM-

¹⁰⁹¹ Warnes, Alan - Allport, Dave: On Your Marks. Get Set. Go?; AirForces Monthly March 2015; 73.o

¹⁰⁹² Aviation Plan 2015; 2.3.2o.

¹⁰⁹³ U.S. Marines Corps declares the F-35B operational;

<http://www.marines.mil/News/NewsDisplay/tabid/3258/Article/611657/us-marines-corps-declares-the-f-35b-operational.aspx>; 2015.09.25.

¹⁰⁹⁴ Ez a félelem az 1945-ös ivo jimai csatáig vezethető vissza, amikor a flotta hordozóinak egy része elhajózott a szigettől más feladatok végrehajtására és történetesen ezen voltak a közvetlen légi támogatásban jártas tengerészgyalogos pilóták is. Így a szigetnél csak az ebben kevésbé gyakorlott tengerészeti pilóták maradtak, akik így jóval alacsonyabb hatékonysággal támadhatták a japán állásokat, holott a bőrnagyúaknak a földön nagy szükségük lett volna rájuk. Ezért a STOVL képesség megszületésével a USMC repülői már nemcsak rendes repülőgép-hordozókra, hanem a flotta helikopter-hordozóira is települhettek, a tengerészgyalogosok nem akarták többet elveszíteni ezt a képességet.

¹⁰⁹⁵ Malenic, Marina: USMC to hurry Harrier phase-out, stretch Hornets to save USD1 billion; <http://www.janes.com/article/45885/usmc-to-hurry-harrier-phase-out-stretch-hornets-to-save-usd1-billion>; 2015.09.25.

¹⁰⁹⁶ Wasif, MN – Brown, Nick: New eyes for old Hornets: sensor options firm up for legacy F/A-18s; Jane's International Defence Review March/2015; 32-33.o.

¹⁰⁹⁷ Aviation Plan 2015; 2.4.5o.

9X légi-harc rakétákat.¹⁰⁹⁸ A Link 16-ot azonban csak 66 gép kapja meg 2017-2018-tól, amelyek már rendelkeznek APG-65 radarral.¹⁰⁹⁹

Partraszálló képességek és előretelepített erők

E téren több probléma merült fel, ezek közül az egyik, hogy bizonyítsák létjogosultságukat, ugyanis 1950 óta (Incson) nem vettek részt erőszakos partraszálló műveletben.¹¹⁰⁰ A másik, biztosítani a partraszálló képességek fenntartását, míg a harmadik, hogy a jelenlegi és a jövőben várható műveleti környezetben is képesek legyenek a végrehajtására.

Az első probléma a kiszámíthatatlanság, vagyis az, hogy az elmúlt időkben nem volt rá szükség még nem jelenti, hogy a jövőben sem lesz, ráadásul a partraszálló képességeket más esetekben, például humanitárius válságban és katasztrófák utáni mentésben is jól lehet hasznosítani. A kételyek azért jól érződtek például abban is, hogy az új kételtű rohamhajó osztály, az America első két egysége nem rendelkezett dokkfedélzettel, ugyanakkor az osztály harmadik tagja már újra dokkfedélzettel készül, vagyis a Pentagon sem biztos benne, hogy nem lesz szükség az erőszakos partraszálló képességre.

A harmadik problémát a hozzáférést gátló/területmegtagadó fegyverrendszerek elterjedése okozza. A haditengerészet szerint a biztonságos távolság a partoktól legalább 180 km,¹¹⁰¹ így pedig választani kell, hogy vagy jelentős partraszálló képességeket tartanak fenn vagy vállalják, hogy csak védtelen tengerparton lesznek képesek csapatokat kijuttatni vagy csak gyenge ellenfelekkel szemben.¹¹⁰² A Joint Operational Access Concept dokumentum szerint az egyes területekhez való hozzáférés biztosításához mindenképpen szükség lehet csapatok erőszakos partra tételére, kezdve a rajtaütésektől, hogy ellenséges parti létesítményeket és fegyvereket pusztítsanak el, amelyek veszélyeztethetik a saját légi és tengerészeti erőket, vagy, hogy hídfőt alakítsanak ki további erőknek egy hosszabb szárazföldi hadjárához.¹¹⁰³

¹⁰⁹⁸ Majumdar, Dave: U.S. Marines to Retire Harrier Fleet Earlier Than Planned, Extend Life of Hornets; <http://news.usni.org/2014/11/03/u-s-marines-retire-harrier-fleet-early-planned-extend-life-hornets>; 2015.09.25.

¹⁰⁹⁹ Eckstein, Megan: Pentagon Requests Funding To Accelerate Harrier Data Link Upgrades; <http://news.usni.org/2015/08/04/pentagon-requests-funding-to-accelerate-harrier-data-link-upgrades>; 2015.09.25.

¹¹⁰⁰ Dorcher im. 24.o.

¹¹⁰¹ Wasserbly, Daniel: Bridging the gap: USMC outlines future amphibious assault strategies, equipment; Jane's International Defence Review September/2014; 38.o.

¹¹⁰² Dorcher im. 26.o.

¹¹⁰³ Joint Operational Access Concept; Department of Defense; 2012; 6-7.o.

A Pentagon arra jutott, hogy szükség van a képességekre, ezért már csak a megfelelő technikát kell mögé tenni, továbbá visszaépíteni a meglévő, ám időlegesen elhanyagolt képességeket. Mivel Irakban és Afganisztánban szárazföldi feladatokat láttak el, ezért a partraszálló kiképzés is háttérbe szorult. 2014-ben például a III. MEF parancsnoka azt nyilatkozta, hogy akkoriban nyerte vissza alakulata a 2003 előtti harcképességi szintjét.¹¹⁰⁴ Az Expeditionary Force 21 szerint a tengerészgyalogságnak vissza kell térnie eredeti válságreagáló szerepköréhez, amely ugyanakkor kibővült többféle feladattal, így már beleértendő a humanitárius segítségnyújtás, az amerikai követségek és érdekek kiterjesztett védelme, kisebb rajtaütések és nagyméretű partraszálló műveletek végrehajtása. Az új elvek hangsúlyozzák a MEB-ek kiemelt szerepét, mint egy nagyjából ideális erőét, amely nagyobb és erősebb mint a MEU, ugyanakkor kompaktabb és egyszerűbben mozgatható, mint a MEF. A MEB alkalmasabb lehet várhatóan felmerülő válsághelyzetek kezelésére, anélkül, hogy a nagy, hagyományos konfliktusokban szükséges képességeket leépítenék.¹¹⁰⁵ Másrészt a nagy háborúhoz szükséges képességek és az eszközök egy részét a tartalékos alakulatokhoz utalják, ilyenek például a harckocsik és a tüzérség.¹¹⁰⁶ A MEB-ek meghatározott földrajzi régiókra és hadszínterekre fognak szakosodni, összhaderőnemi parancsnoki törzset biztosítanak, amelyeket légi úton gyorsan a helyszínre juttathatnak, ahol hajón vagy szárazföldön települve átveszik a már a térségben levő erők irányítását, amelyeket egy MEU-val vagy a CONUS-ról érkező erőkkel erősítenek meg. A MEB-ek egyébként feladatra szabott erőkkel fognak rendelkezni, amelyeket partraszállító hajókon állomásoztathatnak és előretelepített erőkkel és készletekkel erősíthetnek meg. A jelenlegi kételtű flottával két MEB-et tudnak szállítani és bevetni.¹¹⁰⁷

Ezért alternatív lehetőségeket vizsgálnak. Az egyik ilyen a JHSV alkalmazása, amely képes 312 katonát és 20-21 ACV-t szállítani a fedélzetén. A hajó rámpáját módosítani akarják, hogy ne csak szilárd felületre, hanem a vízen is útjukra bocsáthassa az ACV-eket,¹¹⁰⁸ így már partra szállító hajóként is alkalmazható, amely például Afrika vagy Latin-Amerika partjainál alkalmazható, ahol elmaradottabb ellenfelekkel kell szembenézni. Hasonlóan szerényebb

¹¹⁰⁴ Arthur, Gordon: US, South Korean marines hold largest amphibious landing drill in 20 years; Jane's Defence Weekly 9 April 2014; 15.o.

¹¹⁰⁵ Kreisher, Otto: U.S. Marine Corps' Aggressive Move Into An Amphibious Future; <http://news.usni.org/2014/09/08/u-s-marine-corps-aggressive-move-amphibious-future>; 2015.09.30.

¹¹⁰⁶ Feickert im. 14.o.

¹¹⁰⁷ Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept; 18. és 23-27.o.

¹¹⁰⁸ Wasserbly: Bridging the distance; 26.o.

képességű ellenfelek ellen egyszerűbb harccsoportok is felállíthatóak. Például egy lövész század köré szervezett MAGTF egy LPD-17 dokk és 2-3 LCS hajóval.¹¹⁰⁹

A USMC igénybe vesz olyan öreg szállítóhajókat is mint T-AKR és T-AVB hajókat, előbbi képes fogadni az LCAC légpárnást is,¹¹¹⁰ utóbbi pedig alkalmas lehet a helikopterek, Osprey-k és repülők karbantartására. MLP hajókat is elkezdtek szolgálatba állítani, ezek átalakított tankhajók, amelyek képesek a ro-ro hajókról átvenni a járműveket, majd átrakhatják őket az LCAC-ra. Emellett akár 250 főt is fedélzetre vehetnek, valamint helikoptereket és várhatóan MV-22-eket is fogadhatnak majd és alkalmasak lehetnek úszó karbantartóműhelynek is.¹¹¹¹

A kijuttatásnál elsődlegesen az MV-22 billenőrotoros szállítógépekre és a CH-53E helikopterekre számítanak, amelyekkel a gyalogságot és könnyebb járműveket szállíthatnak a szárazföld mélységébe, ám a nehezebb technikát csak a vízben tudják partra tenni. Ráadásul erős légvédelmi képességgel rendelkező ellenfél esetén szükség van a partraszálló földi erőkre, mivel a forgószárnyasok túl sérülékenyek. Ehhez pedig az AAV7 kétéltű csapatszállítókra, az LCAC légpárnásokra és az LCU partra szállító naszádokra van szükség. Azonban az EFV törlése miatt ez továbbra is az AAV7-re vár, míg a helyette tervezett ACV nem képes hosszabb vízi menetre, ám ha konnektorokat (ship-to-shore connector) alkalmaznak a hajók és a part között akkor erre nincs is szükség, ráadásul még olcsóbb is, illetve a partra tett erőket sem viseli meg annyira, mintha egy páncélosban kellene hosszabb vízi menetet teljesíteni. A jelenlegi 72 LCAC-t 2017-től kezdve 73 LCAC-100 légpárnással kezdik el lecserélni, amelyek teherbírása 74 tonna lesz és 35 csomóval maximum 155 km-t tudnak megtenni, továbbá meg akarják oldani, hogy még a tengeren vízbe eresztessék az ACV-eket, így nem teszik ki az ellenséges tűznek a légpárnásokat, ezzel ideális konnektorok lehetnek. Az LCU 1600-as partraszállító naszádok akár 2 Abramset, 10 LAV-ot vagy 400 katonát is partra tehetnek. A harcokocikat mindenképp a partig kell szállítani, mivel nincsen úszóképességük. A 32 LCU-t 32 SC(X)R-el cserélik le. Az igazi nagy előrelépést az UHAC

¹¹⁰⁹ Feickert im. 13. és 17.o.

¹¹¹⁰ Eckstein, Megan: Marines Testing Operating from Foreign Ships, Near-Forgotten Platforms to Bring Units Back to Sea; <http://news.usni.org/2015/06/23/marines-testing-operating-from-foreign-ships-near-forgotten-platforms-to-bring-units-back-to-sea>; 2015.09.30.

¹¹¹¹ Wasserbly, Daniel: Evolving the seabase the USMC seeks a new connector strategy; Jane's International Defence Review December/2014; 36-37.o. és Wasserbly: Bridging the distance; 27.o. alapján

jelentheti majd, amely nagy sebességgel akár 3 Abrams-et is a partra juttathat.¹¹¹² Ezen eszközök segítségével megoldható, hogy a nagy hajók biztonságos távolságban maradjanak a partoktól, miközben az olcsóbb konnektorok megfelelő távolságba juttathatják a gyengébb kételtű képességekkel rendelkező ACV-eket is. A kiépített hídfőbe pedig már nagyobb biztonságban partra tehetőek a harckocsik és a tüzérség is.

Globális jelenlét

A jövőbeni sikerességhez előretolt jelenlét, harcra készség és rugalmasság kell, így olyan erők kellene, amelyek gyorsan tudnak váltani válságreagáló vagy harci műveletekre. A tengerészgyalogság a jövőben az aktív állomány egyharmadát akarja bevetésre készen tartani, míg a tartalékosok egyötödét. Ezek az erők hajókra telepítve a válságövezetek közelében gyorsan reagálhatnak a válság- és vészhelyzetekre, elrettentést biztosíthatnak és részt vehetnek az erőkivetítésben.¹¹¹³

A tengerészgyalogság elsődleges műveleti területének a Csendes-óceán térségét tekinti, amelyben alakulatai elszórta helyezkednek el, hogy gyorsan tudjanak választ adni a helyi kihívásokra, kezdve a katasztrófák felszámolásától a hagyományosabb katonai műveletekig.¹¹¹⁴ Az Ázsia-csendes-óceáni térség elsődlegesen az I. és III. MEF felelősségi területe, a gyors reagálású erők közül viszont a 3. MEB műveleti területe, de rotációban a II. MEF is küld ide alakulatokat. A MEU-k itt hagyományosan 90 napos járőrözésen vesznek részt, amely során hajókra telepítik őket, most egy évre akarják növelni a kiküldetést a térségbe az amerikai kontinensről települt erőknek, hogy növeljék a hatékonyságot.¹¹¹⁵ A legnagyobb számban külföldön állomásozó tengerészgyalogos alakulat az Okinaván állomásozó III. MEF, amelynél döntés született, miszerint több eleme átköltözik Guamra, ugyanakkor Okinaván is maradnak alakulatok, valamint egy tágabb terv részeként és a csendes-óceáni jelenlét növelése érdekében a csapatokat is egyenletesebben osztják el a térségben. A III. MEF alakulatai pedig Okinaván belül Camp Schwab-ba, a sziget egy

¹¹¹² Wasserbly: Bridging the distance; 24-26.o.

¹¹¹³ Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept; 11., 16-17.o.

¹¹¹⁴ Feickert im. 15.o.

¹¹¹⁵ Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept; 13. és 16.o.

ritkábban lakott részére költöznek, míg a repülőgépek Iwakunira, Honshúra települnek át.¹¹¹⁶ Egy 2500 fős tengerészgyalogos MAGTF-t küldenek az észak-ausztráliai Darwinba is.¹¹¹⁷ Ezzel hitelesebb jelenléte és beavatkozó képességet nyertek a délkelet-ázsiai térségben.

A Perzsa-öböl/Közel-Kelet térségébe egy MEU-t rotálnak folyamatosan, a térség alapvetően az 1. MEB felelősségi körzetébe tartozik.¹¹¹⁸ A Közel- és Közép-Keletért a 2700 fős SPMAGTF-CR-CC felel, amely elvileg Irakba, Jordániába, Kuvaitba és Bahreinbe települ.¹¹¹⁹ Az EUCOM és AFRICOM felelősségi területén a 2. MEB tevékenykedik. Az ide települt erők egy része hajón állomásozik,¹¹²⁰ de Spanyol- és Olaszországban, valamint Romániában is létrehoztak szárazföldi bázisokat. Emellett gyakorolják a NATO szövetségesekkel való együttműködést is, így például a szövetséges (brit, francia, olasz, spanyol) partraszállító hajókról végzett műveleteket.¹¹²¹ A fekete-tengeri jelenléte is megerősítették, 2010-ben felállt egy rotációban települő 265 fős erő Romániában, amely támogató felszerelését Bulgáriában helyezték el.¹¹²² 2015-ben Washington Spanyolországgal kötött szerződést, mely szerint a SPMAGTF-CR 3000 katonáját és 40 repülőeszközét állomásoztathatja az országban, ezek az erők az USAFRICOM alá tartoznak.¹¹²³

A tengerészgyalogságnak jó esélye van arra, hogy visszatérjen eredeti, gyorsreagálású szerepköréhez. Ehhez egy teljesíthetőnek tűnő, reális tervvel álltak elő, amely egyrészt biztosítja a globális jelenléte és a gyors beavatkozó képességet, másrészt fenntartja az erőszakos partraszálló képességeket is. Ugyanakkor a kevés partraszállító hajó, valamint az állandó költségvetési lefaragások egyelőre valószínűleg komolyabb veszélyt jelentenek, mint a hozzáférést gátló fegyverek.

¹¹¹⁶ Defense of Japan 2015; 197-198. és 201–214.o.

¹¹¹⁷ Schubert - James

¹¹¹⁸ Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept; 13. és 16.o.

¹¹¹⁹ Ripley, Tim: US Marine rapid reaction unit deployed in five Middle East countries; <http://www.janes.com/article/47877/us-marine-rapid-reaction-unit-deployed-in-five-middle-east-countries>; 2015.09.24.

¹¹²⁰ Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept; 16.o.

¹¹²¹ Eckstein: Marines Testing Operating from Foreign Ships, Near-Forgotten Platforms to Bring Units Back to Sea

¹¹²² Eckstein, Megan: Marines Adding Tanks, Artillery to Black Sea Rotational Force to Reassure Against Russian Threat; <https://news.usni.org/2015/08/17/marines-adding-tanks-artillery-to-black-sea-rotational-force-to-reassure-against-russian-threat>; 2016.07.31.

¹¹²³ Ing

129. kép A tengerészgyalogság vissza akar térni eredeti, válságreagáló szerepkörébe.

131. kép A tengerészgyalogság minden eszköze hajón szállítható és partra tehető, mint az M1A1 is. A jövőben a páncélosok jelentős részét a tartalékos erőkhöz utalják.

133. kép A USMC rendszeresíti az F-35B/C típusokat is. A STOVL F-35B képes a helikopter-hordozókról és kiépítetlen szárazföldi bázisokról is üzemelni. Sőt, segítségével az LHD és LHA hajók könnyű repülőgép-hordozóként is funkcionálhatnak.

135. kép Az MV-22 Osprey eddig példátlan rugalmasságot és légi mozgékonyt biztosít a csapatoknak.

130. kép A USMC hatalmas forgószárnyas flottája jelentős légi roham és hajtótól a partig képességet biztosít.

132. kép Az integrált légi-földi erő (MAGTF) a többi haderőnemhez képest egyedülálló háromlévű csapásmérő és támogató képességeket biztosít.

134. kép A tengerészgyalogság gerincét a lövészek adják, akik széleskörű kiképzésben részesülnek válságreagáló és nagy háborús műveletekre is, a legváltozatosabb földrajzi körülmények között

136. kép Bár már hosszú ideje nem volt rá szükség, az erőszakos partraszálló képesség időközben ismét felértékelődött, ezért a USMC fenntartja ezen képességeit. A képen AAV-7 kétlévű csapatszállítók és CH-53E helikopterek.

Fejezetvégi összefoglalás

Az amerikai haderőt az iraki és afganisztáni harcok sok szempontból kimerítették és vakvágányra terelték, amely arra készítette a katonai vezetést, hogy újrafogalmazza a célokat és eszerint alakítsák át a haderőt, hogy az megfeleljen a jövő jóval változatosabb és komolyabb kihívásainak is. Egy jól képzett és jól felszerelt, modern, professzionális haderő már adott, csak néhány évig elhanyagoltak bizonyos képességeket és a technológiai szakadék csökkent az amerikai és a potenciálisan ellenséges erők között. Ez annyit tesz, hogy az ellenfelek sokat fejlődtek, de az a fegyverzet, amely az amerikai haderőben elavulóban van és leváltásra vár, a világ többi részén még élvonalbeli felszerelésnek számít. Jó példa erre a lopakodó gépek kérdése, az F-117-t lassan egy évtizede kivonta az USAF a szolgálatból, jelenleg pedig van 183 hadra fogható F-22-ese és növekvő számú F-35-se, amelyet nagyon kevésnek tartanak. Oroszországnak és Kínának együtt alig több mint egy tucatnyi lopakodója van és azok is csak prototípus stádiumban.

Ha egy problémát kell megnevezni, amely központban áll, akkor ez jelenleg a műveletek folytatása hozzáférést gátló/területmegtagadó környezetben. Láthattuk, hogy a fejlesztések is ennek leküzdésére irányulnak, így előtérbe került a lopakodók fejlesztése, a nagy távolságú csapásmérés, az űr és kiber hadviselés. Miközben a légi és tengeri fölény, a deszant és erőkivetítő képességek, valamint a szárazföldi manőver hadviselés ismét reneszánszát éli. A fő ellenségek között pedig ismét megjelentek a sok „szakértő” által már leírt államok, közülük is a jelentős erőforrásokkal rendelkező, fejlett ellenségek.

Az új és korszerűsített fegyverrendszerek azonban önmagukban nem elegendőek, szükség van a megfelelő koncepciókra, amelyek keretbe foglalják ezek alkalmazását a felmerülő fenyegetések leküzdésére. E tekintetben az Air-Sea Battle megjelenését kell kiemelni, amely arra hivatott, hogy biztosítsa az erőkivetítést és manőverképességet, minden ellenféllel szemben, akár korlátozott környezetben is.

Kijelenthetjük, hogy a nehézségek dacára az amerikai haderő még mindig messze a legfejlettebb harcoló erő a Földön, amelynek képességi szintjét még valószínűleg több évtizeden belül egy ország sem éri el, ám ez nem zárja ki, hogy kiépítenek más képességeket, amellyel semlegesíthetik az amerikai előnyt. Ezért ezen amerikai potenciál használhatósága a NATO és ázsiai szövetségeseknek épp úgy fontos, mint Washingtonnak.

Véggövetkeztetések

Véggövetkeztetések

Disszertációmban az Egyesült Államok helyét, szerepét, céljait és törekvéseit vizsgáltam az Ázsia-csendes-óceáni régióban, valamint, hogy az ide irányuló stratégiai súlypontáthelyezés, valamint a jelen levő egyéb szereplők – legyenek azok barátok vagy riválisok – és az ő érdekeik, céljaik és képességeik miként hatnak az amerikai haderő jövőbeli felépítésére és fejlesztésére. Ennek során kiterjedt kutatómunkát folytattam és a kérdést több szempontból is megvizsgáltam, hogy a lehető legteljesebb képet alakíthassam ki. Szembesülni kellett azzal is, hogy olyan sok tényező és változó szerepel a képletben, hogy egy kialakuló folyamat elején még nehéz ítéletet mondani. Ez kétség kívül a jövő kutatóinak lesz a feladata, azonban már most fel lehet hívni a figyelmet olyan tendenciákra és folyamatokra, amelyek jelentősége már most is tapintható. Ez alapján a hipotézisek kapcsán a következő megállapításokra jutottam.

Az Egyesült Államok hosszútávú stratégiája szempontjából az Ázsia-csendes-óceáni térség elsőrendű területnek fog számítani. A világ fő gazdasági, katonai, politikai súlypontja ebben a térségben van és marad is.

Nem ismételve az első fejezetben felsorolt adatokat, azt mindenképpen megállapíthatjuk, hogy az Ázsia-csendes-óceáni térség jelentősége már most is vitathatatlan, példátlan gazdasági, demográfiai és katonai koncentráció tapasztalható a Csendes-óceán nyugati és északi medencéjében. Ennek belátható időn belüli változására, normál körülmények között nem számítok, mivel a világ más nagy térségei mind híján vannak valamilyen fontos tényezőnek, amely további jelentős fejlődésük gátját képezi, legyen az a tőke hiánya, technológiai fejletlenség vagy negatív demográfiai mutatók. Mindezek ellenére előre nem látható események (katasztrófák, gazdasági válság, háborúk, járványok) még okozhatnak meglepetést.

A térség fontossága miatt kiemelt helyet foglal el Washington érdeklődésének fókuszában és nincs okunk azt feltételezni, hogy ez a jövőben változni fog. Ennek nyilvánvaló okai között kell említeni Kína felemelkedését, amely jelenleg az egyedüli olyan ország a világon, amely gazdasági teljesítmény és katonai képességek terén, hosszútávon is képes versenyezni az Egyesült Államokkal. Ebből kifolyólag az első Obama kormány alatt intenzív átrendeződés

volt megfigyelhető, amely során az USA más régiókban (Európa és a Közel-Kelet) mérsékelte addigi jelenlétét, míg Kelet-Ázsiában egyre inkább kézzelfogható volt az amerikai politikai és katonai aktivitás növekedése, illetve ezzel párhuzamosan kerültek elő a Pivot, majd Rebalance jelszavak, jelezve, hogy Amerika ettől kezdve aktívabb szereplője kíván lenni a térségnek. Washington ezirányú törekvéseit – bár külön dokumentumban nem – de a legfontosabb stratégiákban és katonai dokumentumokban előkelő helyen szerepeltették. Ám a világpolitikában jelentkező földindulásszerű változások, mindenképp a Közel-Keleten és Európában késleltették ezt a folyamatot. Ez nem jelenti azt, hogy Washington feladta volna ezen szándékát, de annak gyakorlati megvalósítása halasztást szenvedett. Érdeemes megemlíteni azt is, hogy a Bush adminisztráció – minden hibája ellenére – biztonságosabb és stabilabb világot adott át az Obama kabinetnek, mint amelyet utóbbi ad át a Trump kormánynak. A problémákat pedig a következő adminisztrációnak kell kezelni, ennél fogva bár a kormány változik, a játéktér ugyanaz marad, ezért e tekintetben nagyfokú folytonossággal számolhatunk.

Itt jegyzendő meg, hogy a Trump kormány bár nem fejezte ki, hogy a Csendes-óceán térsége központi helyet foglal el a politikájában, a térségbeli külpolitikai aktivitása igen szembeötlő. Ellenben az tény, hogy az új elnök megközelítése eltérő lesz, várhatóan kevésbé ideológiai, esetleg konfrontatívabb, de üzleti jellegűbb, azaz a megegyezés feltétele az lesz, hogy mit ajánl a másik, nem pedig az emberi jogok vélt vagy valós helyzete. Ez a realista szemlélet bár első látásra fenyegetőbb, hosszabb távon békésebb világot hozhat, még ha a demokrácia terjesztése el is marad. Emellett Trump védelempolitikájában is a légierő és haditengerészet van megnevezve, mint fejlesztendő haderőnemek, sőt a haditengerészet erejét a hidegháború óta a legmagasabb szintre akarják emelni, márpedig egyetlen olyan tengeri kihívója van az Egyesült Államoknak, amely ekkora erőt indokol, ez pedig Kína. Érdeemes megfigyelni azt is, hogy a légierő és haditengerészet fejlesztése helyet kapott a külpolitikai koncepcióban is. Ne felejtsük el Észak-Koreát sem, amely a legfőbb katonai fenyegetésnek számít és várhatóan rövid időn belül képes lesz átlőni az „óceán pajzsot” is. Mindez pedig biztosítja, hogy az Egyesült Államok még sokáig érdekelt legyen a csendes-óceáni régióban.

A csendes-óceáni színtér követelményei alapvetően hatnak majd az amerikai haderő felépítésére és fejlesztésére.

Szorosan kapcsolódva a fentiekhez az elkötelezettségnek mindenképp fontos jele, hogy a haderő fejlesztésének a csendes-óceáni színtér által támasztott követelmények képezik a sarokpontjait, köztük is a nagy és fejlett államok jelentette kihívások. Így például a légi fölény, a deszant képességek, az erőkitetés biztosítása, a nagy távolságú csapásmérés, tengeralattjáró elleni, valamint a felszín-felszín képességek rehabilitálva lettek, holott a hidegháború után ezen területek fontosságát sok szakértő megkérdőjelezte. Ennek során ismét előkerült, hogy a jelenlegi katonai képességeket miként lehet szavatolni akkor, ha nemcsak harmadik világbeli diktátorok elmaradott haderőivel vagy ellenállókkal szemben kell bevetni őket, hanem hasonló technológiai színvonalon álló, jól képzett, erős és fejlett reguláris haderőkkel szemben, amelyek a hagyományos képességek mellett, kifejezetten az USA és NATO által birtokolt műveleti támogató rendszerek összeomlasztására és kikapcsolására alkalmas képességeket építettek ki. Ezen kihívások ellen készül fel az amerikai haderő.

Ezek közül is ki kell emelni a hozzáférést gátló/területmegtagadó rendszereket, amelyek között vannak kinetikus (rakéták) és soft (kiberhadviselés) elemek is. Ezen a területen Kína jár az élen, hiszen a kialakított képességei megakadályozhatják, de legalább is jelentősen korlátozhatják az amerikai erőkitető és beavatkozó képességet a második szigetláncon belül. Ennek felszámolására hozták létre az Air-Sea Battle koncepciót, amely visszacsatolva, a fejlesztéseknek is ad egyfajta iránymutatást. Ráadásul az A2/AD eszköztár világszerte egyre inkább terjed, mivel költséghatékony megoldást jelent mindazoknak, akik idegen intervenciótól tartanak. Ezért a jövőben a hozzáférést biztosító stratégiák kialakítása valószínűleg minden beavatkozó műveletekre hajlamos hatalomnál megjelenik majd. Hatékonyságukat jól mutatja, hogy Kelet-Ázsiában is egyre inkább terjednek az A2/AD eszközök, csak épp a kínai képességek ellen alakítják ki azokat Amerika szövetségesei és partnerei, sőt bizonyos tekintetben maga az USA is.

Érdeemes végignézni, hogy a Pentagon mely képességek terén tervez jelentős modernizációt és új eszközöket. E tekintetben szembetűnő a haditengerészet és a légierő túlsúlya, míg ezen fejlesztések egy része érinti a tengerészgyalogságot, ugyanakkor a hadseregnél látványos előrelépés nem látható, inkább csak a meglévő eszközök korszerűsítésére szorítkozik. Bár a

légierő képességekre minden hadszíntéren szükség van, így azt mindenképpen indokolja például az orosz légierő fejlesztése, ám a haditengerészet terén egyértelműen a kínai flottafejlesztés és a csendes-óceáni hadszíntér követelményei tekinthetők a fő mozgatórugóknak. Gondoljunk csak a Naval Operations Concept 2010 megállapításaira (lásd. 181.o.), ahol az amerikai haditengerészetre leselkedő négy fő fenyegetés mindegyike kapcsolódik Kínához. A deszant képességek, kiemelve az erőszakos partraszálló képességet is, leginkább ezen a hadszíntéren használhatók, csakúgy, mint a II. világháborúban volt. E tekintetben komoly képességek megléte a Közel-Keleten, Európában vagy Afrikában jóval kevésbé indokolható vagy szükségtelen. A légierőnél a lopakodó vadászbombázók és bombázók rendszerbe állítását a fejlett integrált légvédelemmel igazolják, amellyel ugyancsak a nagy szereplőknél kell leginkább számolni. Mindezeket a képességeket pedig az Air-Sea Battle koncepció keretében integrálták, amely – dacára a politikai nyilatkozatoknak – egyértelműen a Csendes-óceánra lett szabva. 2016-ban a Kongresszus számára költségvetési számításokat végző iroda, az amerikai haderő jövőbeli méretét tekintve, négy forgatókönyvet vett alapul (Észak-Korea, a Hormuzi-szoros, Tajvan és a Dél-kínai-tenger), amelyek potenciális válsághelyzeteket takarnak. A négyből három kelet-ázsiai helyszíneket takar.¹¹²⁴ Ennél fogva pedig a katonai erő jelenlegi és jövőbeli Ázsia-csendes-óceáni irányultságát nehéz lenne vitatni.

Kína hosszútávon valódi nagyhatalommá válik, amely meghatározó jelentőségű lesz nem csak a térség, de az egész világ szempontjából.

Peking jelenlegi és jövőbeli szerepével érdemes egy kicsit többet foglalkozni. Kína bár hagyományos nagyhatalom volt, a 20. század nagy részében és a hidegháború alatt is legfeljebb egy másodrendű regionális hatalom volt. Gazdasága fejletlen és kis kapacitású volt, a lakosság szegénységben élt, míg hatalmas tömeghadserege erőkivetítésre teljesen alkalmatlan volt. Ebből az állapotból vált 40 év alatt a világ 1-2. legnagyobb gazdaságává, amely épp úgy az egyik legjelentősebb ipari termelési központ, mintahogyan az IT szektor egyik fellegetője. Ha pedig vetünk egy pillantást a mellékletben levő rangpozíció számításra, akkor láthatjuk, hogy bizonyítottam, hogy a nagyhatalomként elfogadott Oroszországon már most jelentősen túlnőtt Kína és még az igen fejlett és gazdag Japánon is, márpedig Japánnál

¹¹²⁴ The U.S. Military's Force Structure: A Primer; 137-138.o.

jobb adatokat a legerősebb nyugat-európai államok sem nagyon tudnak felmutatni, tehát Kína nagyhatalmisága már most sem kérdéses. Egyetlen ország van amelyet még túlszárnyalhat, ez az Egyesült Államok. Igaz, az arányszám nem mutat meg mindent és nem feltétlenül érzékelteti pontosan a valós erőviszonyokat, ám az látszik, hogy bár GDP tekintetében Kínának nincs szégyenkezni valója, mégis össznemzeti erő tekintetében Amerika beérése még nagyon messze van, még akkor is ha Peking több területen megközelítette vagy épp túl is haladta már.

A haderő fejlődése legalább ennyire látványos, ugyanis nemcsak kisebb lett, de keményen dolgoznak azon, hogy megfelelő minőségű, korszerű, saját gyártású fegyverzettel lássák el a katonákat, illetve ennek bázisán Kínában korábban nem létező (vagy nem komolyan vehető) képességek alakulnak ki. Ezek közül mindenképpen kiemelendő az expedíciós, erőketvitő képesség, amelyhez repülőgép-hordozók és deszant hajók készülnek, a hozzájuk tartozó kísérettel. Igaz, ez még gyerekcipőben jár, de sok nyugati elemzőt is elismeréssel töltenek el a hadrendbe állított legújabb eszközök. Bár jelenleg még csak egy váz kezd kirajzolódni, azt már most is biztosra vehetjük, hogy a jövő 2. legerősebb haditengerészete és deszant képessége (sőt a rangpozíciószámítás alapján ez már megvalósult) Kína birtokában lesz, amely aggodalommal tölti el a térség minden államát különösképp azokat, amelyek területi vitában állnak Pekinggel. Ehhez jön hozzá az a part- és légvédelmen túlmutató rendszer, amely gátolhatja az amerikai erők esetleges beavatkozását a régióban.

E tekintetben látható, hogy a kínaiak hatalmas pénzeket ölnek a fejlesztésbe, amelyet a világ 2. legnagyobb védelmi költségvetése támogat és minden tekintetben igyekeznek felzárkózni Oroszországhoz és a nyugathoz, néhol több, néhol kevesebb sikerrel. Érdemes kiemelni a saját fejlesztéseket is, mint a J-20 és J-31 lopakodó vadászbombázók, hasonló repülőképes állapotban levő 5. generációs gépei csak az USA-nak, Oroszországnak és Japánnak vannak. De a haditengerészeti romboló és deszant hajó fejlesztései is világszínvonalúak, csakúgy, mint a különböző rakéták, így a légvédelmi, ballisztikus- és cirkálórakéta fejlesztések.

Érdemes végig néznünk a mellékletben található erőszámvetést is. Ebből tisztán láthatjuk Peking katonai erejét számszerűsítve is. A térség államait – beleértve Oroszországot is – messze maga mögött hagyta, mindhárom fő haderőnem tekintetében. Ellenben jól látszik a hatalmas különbség az amerikai és a kínai képességek között, kivételt képez a szárazföldi erő, amelyben felülmúlja az USA-t, de hozzá kell tenni, hogy egy légi-vízi hadszíntéren ez

közel irreleváns. Utóbbi területeken azonban az Egyesült Államok vezet, még hozzá fölényesen. A legmegdöbbentőbb érték a haditengerészetnél jött ki, ugyanis ott az amerikaiak még a hadszíntéren levő erőikkel is erősebbek, mint az összes többi térségbeli állam együttvéve. Tehát a világ második legerősebb haditengerészete az amerikai Csendes-óceáni Flotta. Azonban megint csak fel kell hívni a figyelmet arra, hogy még ezeken a területeken is Kína a tényleges második hatalom, vagyis ebből adódóan bizonyított, hogy egyben a világon is a második számú katonai hatalom, amennyiben a hagyományos képességeket vesszük figyelembe. Ez pedig mindenképpen már most is garantálja Kína számára a világban elfoglalt nagyhatalmi helyét, más kérdés, hogy nem kérédik vele annyira mint például Moszkva.

Kína számára a katonai siker azon áll vagy bukik, hogyan sikerül-e ezeket rendszerbe szervezni, hogy hatékony összefegyvernemi és összhaderőnemi műveleteket folytathassanak. Ezért igyekeznek javítani a kiképzést, tanulni másoktól és saját hibáikból, illetve fontos a tapasztalat, hiszen ezen területek a kínaiaknak még meglehetősen újak, hogy mást nem mondjak az első amerikai és az első kínai repülőgép-hordozó szolgálatba állítása között 80 év telt el.

A térség stratégiai és hatalmi térképének átrendeződése elkerülhetetlenül a régióbeli és az ott érdekelt államok közötti feszültség növekedéséhez vezet, ám ez nem jelent feltétlenül háborút.

A jelenleg meglévő ázsiai rend nagyjából 1945-75 között alakult ki, amely során létrejöttek a jelenlegi államok és lehatárolták az érdekszférákat. Vietnam után az USA egyáltalán nem hagyta el Ázsiát, de aktivitása érezhetően csökkent, amelyben szerepet játszhatott a kínai kiegyezés is, mivel Peking jelentős szovjet erőket kötött le, komolyabb amerikai szerepvállalás nélkül is. Másrészt az USA-Szovjetunió szembenállás fő terepe ekkor Európa, illetve a tágabb Közel-Keleten, Afrikában és Latin-Amerikában zajló helyettesekkel vívott háborúk voltak a befolyási övezetekért. Mindenesetre a térség hatalmi viszonyait a hatalmas erejű Egyesült Államok, a Távol-Keletet mindig másodlagosnak kezelő Szovjetunió, a nagy, de fejletlen és mozgásképtelen Kína, valamint a vonakodó Japán határozta meg, kisebb mértékben pedig a két Korea. A hidegháború után a kép keveset változott, csak Moszkva esett ki és foglalkozott saját bajaival, amely közel másfél évtizedet tett ki. 2001-től pedig az

USA vívta két hosszú háborúját. Ez szolgáltatott terepet az időközben megerősödő Pekingnek, hogy lassú, de biztos, ám nem látványos lépésekkel felborítsa a világháborút követően kialakult stratégiai egyensúlyt. Ez persze azonnal megkongatta a vészharangot a status quo-ban érdekelt államoknál, élen az Egyesült Államokkal és Japánnal, de ha megfigyeljük, akkor még az orosz katonai stratégia elejtett mondata (lásd 127. oldalon) is nagyfokú kétségbeesésről árulkodik. A világtörténelemben, ha új nagy játékos jelent meg a színen, akkor az mindig előbb-utóbb háborúval járt, a 20. században két világháborúval, ezért nincs okunk azt hinni, hogy most kevesebb lesz a feszültség.

A 3. fejezetben részletesen taglaltam a valószínű kínai geostratégiai törekvéseket, amelyek közül a legfontosabbak: az óceánra való szabad kijutás, az erőforrásokhoz való hozzáférés és a tengeri szállítási vonalak biztosítása. Természetesen ennek akkor van értelme, ha azt háborúban is tudják szavatolni, hiszen békeidőben ezek a lehetőségek adóttak. A probléma ott van, hogy létfontosságú földrajzi régiók ellenőrzése (pl. az első szigetlánc tagjai vagy a Dél-kínai-tenger) nem lehetséges a térség status quo-jának szédülése nélkül, illetve kérdéses még az is, hogyha Peking sikerrel járna, akkor is egyáltalán megérné-e egy ilyen lépés? Erre a legvalószínűbb válasz, hogy nem. Már a jelenlegi súrlódások és szigetépítések is több, addig vonakodó országot az Egyesült Államok karjaiba hajtottak, nyílt hódító lépések pedig nemcsak a feszültségek drasztikus növekedéséhez vezetnének, de kiválthatnák egy széleskörű Kína-ellenes koalíció létrejöttét. Ezért valószínűbb, hogy Kína – bár retorikában lehet, hogy harcosabb lesz és kész az erődemonstrációkra – mégis inkább az eddig megszokott szívességekkel, gazdasági lehetőségekkel, fejlesztési pénzekkel és politikai nyomásgyakorlással fog operálni, semmint offenzív műveletekkel. Ez a soft megközelítés pedig a kínai „actio radius-t” is megnöveli egészen Európáig, Afrikáig és Dél-Amerikáig. Eközben a haderő még mindig egy kellemes biztosítékot jelent, amelyet a közvetlen közelben fejlett vagy nagy távolságra fejletlen ellenfelekkel szemben a siker reményében lehet alkalmazni. Itt azonban érdemes megjegyezni, hogy pusztán ezek az elméleti lehetőségek már most is a feszültségek fő forrásai, illetve az egymás ellen kialakított képességek, stratégiák és doktrínák eleve csökkentik a bizalmat a térség államai között.

Ne felejtjük el azt se, hogy Peking sokat tanult Németország és Japán felemelkedéséből, a következményekből, illetve Berlin és Tokió nagyhatalmi álmainak összeomlásából. Ezért tudják, hogy ha erőszakosan akarja valaki megváltoztatni a status quo-t, akkor annak szembe

kell néznie minden a jelenlegi rendben érdekelt szereplővel. Ráadásul a két világháború miatt mindenki jobban figyel és készebb a konfrontációra egy új nagy háború elkerülése érdekében. Pontosán emiatt kisebb-nagyobb katonai akciók nem zárhatóak ki, akár még félreértésből is, de az biztos, hogy a felek mindent megtesznek, hogy egy nagyméretű konfliktust elkerüljenek. Emellett Peking hivatalos retorikája is a békés felemelkedést hangsúlyozza. Azt, hogy nem feltétlenül a tortát kell újraosztani, hanem meg is lehet növelni annak a méretét. Ezért egy nagyméretű háborút a nagyhatalmak között – jelenlegi tudásom szerint – a belátható jövőben valószínűtlennek tartok, de hosszabb távon hiba lenne bármilyen lehetőséget kizárni.

A jövő fejlett vagy közel fejlett államok közötti fegyveres konfliktusai nagy intenzitásúak lesznek, jelentős veszteségekkel, hi-tech eszközök alkalmazásával. A nagy távolságú csapásmérés döntő jelentőségű lesz, csakúgy mint a hozzáférést gátló eszközök. A hozzáférést gátló/területmegtagadó eszközök még a legfejlettebb országokat és haderőiket is komoly kihívás elé állítják, ezért az ellenük kidolgozott doktrínák és stratégiák megalkotása létfontosságú.

Mint kifejtettem, egy háború lehetőségét belátható időn belül az Egyesült Államok és Kína között alapvetően kizárok. Ennek az egyik legfontosabb oka az ár, amelyet emberéletben és pénzben kell megfizetni. A jelenleg is rendszerben levő fegyverrendszerek olyan kifinomultak és összetettek, hogy egyrészt rövid idő alatt jelentős pusztításra képesek, másrészt a költségük és összetettségük miatt a pótlásuk még a leggazdagabb államoknak is hosszú távú problémát jelent. Nem is beszélve a személyi állományról, amely kiképzése szintén hónapokban-években mérhető. Példának okáért az USAF-nak nagyjából 400 gépe van a hadszíntéren, a II. világháború alatt ekkora számú gépvesztés napokon-heteken belül következett be, jóval fejletlenebb légvédelem ellenében. Ebből következik, hogy mai rendszerek miatt államok közötti összecsapásban nagy intenzitású, nagy veszteségekkel járó műveletekkel kell számolni, amelyek személyi és anyagi pótlása nem oldható meg olyan könnyen, mint a világháborúban. A mai hadiipar sem olyan mértékű tömeggyártásra van ráállva, és nem kizárt, hogy még ha fel is futtatnák a termelést, előbb fogynának ki a felek az eszközökből vagy szenvednének akkora veszteségeket, hogy a közvélemény a háború azonnali befejezését követelné. Érdeemes végignézni újra az eszköztárat, még az erős

országok tekintetében a hadihajók és művelettámogató egységek (tanker, ISR UAV) számát tucatban mérhetjük, még a harci repülőket és harckocsik mennyisége is ritkán nagyobb a százas nagyságrendnél. Ezért meg kell állapítani, hogy eszközök terén még a vezető katonai hatalmak sincsenek felkészülve egy nagy intenzitású összecsapásra. Nem beszélve az életekről, szörnyű belegondolni mi lenne, ha egy összehangolt rakétatámadás érne például egy expedíciós csapásmérő köteléket (repülőgép-hordozó és deszant harccsoport egy MEU-val). A veszteségek pár perc alatt ezres nagyságrendűek lennének, erre valószínűleg végképp nincs felkészülve egyik oldal sem, az amerikai közvélemény pedig egész biztosan nincs.

A gazdasági károkat sem hagyhatjuk figyelmen kívül, annál is inkább, mivel az a Föld összes országát érintené. Még, ha csak kisebb súlyú események történnek is, a piac általában hisztérikusan reagál, képzeljük el, milyen összeomlás követné azt, ha a világ két legerősebb gazdasága egymásnak rontana és potenciálisan a harmadik is belekeveredne. Ennek következményei minket is épp úgy érintene. Ezért a gazdasági egymásrataltság is egy komoly gátja lehet egy háborúnak, ám aki csak erre alapozza a békét, az figyelmen kívül hagyja, hogy a nemzeti érdekek nem csak pénzben mérhetőek és az intenzív kereskedelmi kapcsolatok nem akadályozták meg az előző két világháborút sem.

Ha sor kerülne egy új nagy háborúra, akkor az mindenképpen gyorsabb és pusztítóbb lenne, mint a korábbiak, még akkor is ha csak hagyományos eszközökkel vívnák. Fontos szerephez jutna a kiber-, elektronikai és űrhadviselés, mivel minden fél (lehetőségeihez mérten) támadná az ellenség műveleti támogató rendszereit (pl. GPS, C4ISR), hogy megakadályozza annak eredményes harcát. Ennél fogva a nem ember vezette platformok nagyobb szerephez jutnának, így a valós idejű ISR feladatokban és a műholdak pótlására, illetve csapásmérésben kisebb kockázattal vethetőek be a jól védett célpontok ellen. A látóhatáron túli, nagy hatótávolságú fegyverek alapvetően befolyásolnák a harc menetét, legyen szó csapásmérő (LRASM, DF-21D) vagy védőfegyverekről (Sz-400, HQ-9), illetve a lopakodó technológiájú gépek, amelyek legalább is a konfliktus kezdetén, az egyetlen ember vezette eszközök lehetnének az ellenség légtérében. Azt is kijelenthetjük, hogy az Ázsia-csendes-óceáni színtér elsősorban légi-tengerészeti hadszíntér, amelyen a szárazföldi erők csak kisebb, defenzív, illetve befejező szerepet játszanak, mivel működésükhöz (pl. partra szállás) elsősorban a légierő és haditengerészet teremti meg a feltételeket. Ennél fogva itt elsősorban a légi fölény, offenzív és defenzív tengeri ellenőrzés, tengeralattjáró és tengeralattjáró elleni

műveletek, aknahadviselés, nagy távolságú csapásmérés, A2/AD, konvoj és kételtű műveletek dominálnának. Az ellenfelek valószínűleg ritkán látnák egymást, az összecsapások pedig rövidek, de intenzívek lennének. A döntő az lehet, hogy ki képes jobban átlátni az aktuális helyzetet, ám ilyen fejlett ellenfelek között egyben ez lesz a legnehezebb is, mivel az űreszközök pusztításával és az elektronikai, illetve kiberhadviseléssel a hagyományos eszközök könnyen kieshetnek, míg a jelenlegi UAV-ok többsége nem alkalmas védett légtérben folyó műveletekre. A fentiek jelentős része igaz lehetne egy szárazföldi háborúban is, illetve kiegészülhetne például a nem lineáris és hibrid háborúk jelenlétével. Előbbire kínai-orosz, a két Korea közötti, Kína-Tavjan és kínai-ASEAN viszonylatban lenne lehetőség. Emellett valószínűleg felfrissített formában előkerülnének az olyan doktrínák mint az AirLand Battle vagy a szovjet típusú mély hadművelet elmélet.

Tanulságok Európára nézve

Európai (értsd EU és NATO) szemszögből is megszívlelendők ezek a tanulságok. Bár szinte teljesen kizártnak tartom, hogy Európa egy kelet-ázsiai konfliktusban vegyen részt, de az itt kialakuló trendek hatással lehetnek rá is. Először is mindenképpen figyelembe kell venni a jelentős erőforrásokkal rendelkező, fejlett államok visszatértét, mint potenciális fenyegetést. Európa körül is vannak olyan, ebbe a kategóriába tartozó államok, amelyek saját stratégiai céljai lehet kifejezetten a kontinensével ellentétesek, illetve kellő katonai és gazdasági erővel is rendelkeznek, ilyen például mindenekelőtt Oroszország, vagy Törökország, Szaúd-Arábia és Irán, de említhetnénk akár Algériát vagy Egyiptomot is. Ezen államok ráadásul aktív alakítói közvetlen környezetünknek.

Azt is érdemes figyelembe venni, hogy ha esetleg megvalósul az amerikai súlypontát helyezés az Ázsia-csendes-óceáni térségbe, az miként fog hatni Európa és benne hazánk biztonságára? Az amerikai katonai képességek más irányba koncentrálása milyen mértékben érinti a NATO katonai és ezzel együtt hagyományos elrettentő képességeit? A válasz: nagyon és negatívan. Hiszen több olyan terület van, amelyet a NATO műveletek keretében az Egyesült Államok biztosít és ezt még az olyan erősebb szövetségesek sem tudják pótolni, mint az Egyesült Királyság vagy Franciaország. Ezért a katonai téren Európának egyre inkább saját magára kell számítnia, itt pedig hangsúlyosan szerepelnek az

expedíciós és műveleti támogató képességek, ugyanakkor a területvédelem terén is van hova fejlődni. Az amerikai figyelmeztetések komolyságát jelzi, hogy mind Trump elnök, mind Mattis védelmi miniszter is nyomatékosan felhívta a figyelmet arra, a NATO tagok vállalták, hogy a GDP 2%-t költik a védelemre, amelyet a washingtoni fél el is vár a jövőben.

Kívánatos, vagy inkább eleve szükséges lenne, hogy Európa, akár közösen is alakítson ki olyan expedíciós csapásmérő és műveleti támogató képességeket (pl. légi és tengeri logisztika, légi utántöltés, C4ISR), amelyek kiválthatják a hasonló amerikai képességeket. Ugyanis, ha Európa továbbra is egyoldalúan lemond az erőalkalmazás lehetőségéről, akkor a hanyatlása is borítékolható, illetve egy régi analógiát alkalmazva mondhatjuk, hogy Európa lesz a világ beteg embere. E tekintetben azonban az EU jelenlegi vezetése – véleményem szerint – alkalmatlan feladata ellátására és nem a kontinens érdekeit szolgálják. Erre jó példa Jean-Claude Juncker, az EU Bizottság elnöke, aki Mattis védelmi költségek emelését sürgető szavai kapcsán, ellenállásra buzdította a NATO tagokat, mondván a segélyezés is a védelem egy formája.¹¹²⁵

Magyar szempontból is érdemes levonni a tanulságokat, akkor is ha ez első látásra nehezen felfedezhető. Először is, szakítani kell azzal a nézettel, hogy az országok közötti fegyveres konfliktus a régmúlt letűnt emléke. A haderő fő céljaként meghatározni a távoli országokban, fejletlen ellenségek elleni harcot, mindezt úgy, hogy közben a hagyományos képességeket jelentősen leépítik, egyszerűen felelőtlenység. Csakúgy mint az, hogy a NATO tagságot nemcsak biztonsági garanciának vesszük, de ennek jegyében az ország védelmét más államok jóindulatára alapozva szervezzük ki, miközben ezen államok jelentős része is hasonló elv mentén gondolkodik. Az európai trendet tekintve pedig Európa védelme az Egyesült Államok feladata. A kölcsönös védelem így egyre inkább a biztonság és védelem hamis illúziójává vált, hiszen aki magát sem képes megvédeni, hogyan tudna másokat?

Az A2/AD fegyverek gyors proliferációja hazai szempontból is aggasztó. Példának okáért Oroszország tanulmányozta a nyugati háborúkat és megállapította, hogy a harc megvívásában a nyugati légierőknek döntő szerepe van, ezért az elmúlt években igyekezett kialakítani azokat a képességeket, amelyekkel megakadályozhatja annak használatát, miközben maga nem számít arra, hogy saját légi fölény mellett harcolhat, így a harcot

¹¹²⁵ King, Esther: Juncker: EU must resist US bullying on NATO spending; <http://www.politico.eu/article/jean-claude-juncker-eu-must-resist-us-bullying-on-nato-spending-james-mattis/>; 2017.03.16.

szárazföldi centrikus nézettel vívják,¹¹²⁶ ahol a nyugati szövetségesek jelentősen leépítették saját képességeiket. Tehát nekünk is fel kell készülni arra, hogy egy esetleges jövőbeli nagy háborút már nem masszív nyugati légi támogatás mellett vívhatjuk meg, sőt ellenséges légitámadásokkal is számolni kell.¹¹²⁷ Ezért – legalább középtávon – a csapatlégvédelem fejlesztése is szükséges, mivel ha másért nem is, de kisebb-nagyobb felderítő drónok jelenlétével számolni kell, még nem állami ellenségekkel szemben is.¹¹²⁸ Másrészt a területvédelmi képességek fejlesztése szükséges, ahol újra kell építeni a tüzérseget, így az önjáró csöves és rakétatüzérseget.¹¹²⁹ Emellett, bár a jelenlegi erőforrásokkal és akarat hiányában nem látok rá sok esélyt, korszerű és ütőképes gépesített (páncélos) erőt kellene felállítani (amely a mozgó védelemhez elengedhetetlen volna), de egy limitált és kis költségű szárazföldi A2/AD rendszer felállítására azonban lenne lehetőség. Ennek keretében a fent említett eszközökön túl szükség lenne tüzérsegi telepítésű aknákra, vállról indítható (pl. Javelin) és terepjárókra telepített (pl. TOW-2) irányított páncéltörő rakétákra. Ezek már önmagukban elegendőek lennének egy potenciális erős ellenség lassítására és érzékeny veszteségek okozására, legalább addig amíg szövetséges segítség érkezik. Fel kell készülni arra is, hogy kisebb konfliktusokat önerőből kell megoldani, amikor nem számíthatunk baráti támogatásra. Nem szabad azt sem elfelejteni, hogy amíg egy nehezebb, gépesített erőt be lehet vetni válságreakáló műveletekre, addig egy könnyű missziós erőre, nagyrészt sík és fedetlen terepen, szomorú sors várna egy hagyományos háborúban, egy jól felszerelt

¹¹²⁶ Goble, Paul A: Russian war strategy and tactics give Moscow ‘the edge’ over NATO, Moscow analyst says; <http://euromaidanpress.com/2016/05/14/russian-strategy-and-tactics-give-moscow-the-edge-over-nato-moscow-analyst-says/#arvlbdata>; 2016.10.17.

¹¹²⁷ A Gripen flotta folyamatos fejlesztésére is szükség lesz, például AESA radarok integrálására és fejlettebb csapásmérő képességre (pl. stand-off fegyverek: JSOW, JASSM). E tekintetben pozitívum az MBDA Meteor és az SDB I rendszeresítése. (Zord Gábor László: Modernizálják a Gripenjeinket; Aeromagazin 2017/4; 29.o.) Ugyanakkor nem a légierőnek kell prioritást élveznie, hiszen ha a légi fölényt a NATO nem tudja biztosítani, akkor az nem rajtunk fog múlni. Ellenben a területvédelemre alkalmas légvédelmet fel kellene állítani és a Patriot, Sz-300, HQ-9 kategóriájában beszerezni olyan harcászati ballisztikusrakéták ellen is használható eszközt, amely a stratégiai fontosságú területeket, mint Budapest vagy Paks védeni tudná. Emellett növelni kellene az UAV-ok számát, illetve beszerezni felfegyverezhető MALE UAV-okat is, mint a Predator, Reaper vagy a CH-4.

¹¹²⁸ Jelenleg is a déli határon szerb oldalról felszálló drónok figyelik a magyar katonai-rendőri járőrök mozgását, elősegítve a határzár áttörését és az illegális migránsok bejutását az EU-ba.

¹¹²⁹ Utóbbinál szükség lenne olyan nagy hatótávolságú csapásmérő eszközökre is mint az MLRS és HIMARS, illetve az ATACMS rakétákra.

ellenséggel szemben. Érdeemes lenne megfontolni az ázsiai hadiipar lehetséges szerepét a Honvédség újjáépítésében, amely minőségi és költséghatékony alternatívát jelenthetne.¹¹³⁰

Disszertációmban feltártam ennek az igen gazdag témának néhány vetületét, amelyet elsősorban amerikai politikai és katonai szempontból vizsgáltam. Ennek ellenére – véleményem szerint – több más, kifejezetten érdekes aspektus is teret kapott. A különböző területek egyértelmű szétválasztása sem volt lehetséges, például egyes katonai jellegű kérdések vizsgálata lehetetlen volt tágabb politikai és szocio-gazdasági kitekintés nélkül. Mindezek egyik következménye, hogy egy hibrid mű született, amelynek van egy vaskos katonai része, amely tovább bontható hadtudományi, stratégiai és haderő tervezési, hadműveleti elméleti, valamint haditechnikai részterületekre. Egyes fejezet részek önmagukban elegendőek lehetnek az Egyesült Államok haderejének széleskörű ismertetésére. Láthattuk, hogy itt nem csupán elvont elméleti kérdésekről van szó, hanem olyan problémákról, amelyek a világ vezető katonai hatalmait foglalkoztatják, ezért ezen tanulságok direkt vagy feldolgozott átvétele hazai, de legalább NATO szinten mindenképp megfontolandó lenne. A dolgozat másik aspektusa a nemzetközi kapcsolatok, valamint a polgári biztonságpolitika szemszögéből lehet érdekes, hiszen egy dinamikusan fejlődő, ám Európában méltatlanul elhanyagolt régió aktuális biztonságpolitikai szerkezetét dolgozza fel. Jelen tudásom szerint magyar nyelven ilyen átfogó munka, amely nem különböző tanulmányokban, hanem egy nagy műben, átfogóan, egy logikai láncra fűzi fel az eseményeket, ezeddig nem született. Ebből és a téma valós idejűségéből adódóan pedig kétség kívül új és hasznos tudományos eredmények születtek, amelyeket a következő pontokban lehet összefoglalni:

- Az Ázsia-csendes-óceáni térség aktuális helyzetének és rendszerének átfogó és összefoglaló magyar nyelvű tudományos vizsgálata és elemzése. Kiemelve az országok közötti kapcsolatokat, érdekeket, érdekütközéseket és ezek katonai vetületét.

¹¹³⁰ Például a dél-koreai K21 gyalogsági harcjármű és K9 önjáró tarack kategóriájuk legjobbjai között szerepelnek. Utóbbiból Finnország, Észtország és Dánia is vásárolt nemrég, Lengyelország pedig alvázakat vett saját önjáró tarackjához. Említhetném az AH-4 155 mm-es vontatott könnyű tarackot is, amely a nyugati M777 kínai megfelelője. A kínai CH-4 MALE UAV kategóriában kínál ISR és csapásmérő képességeket, ezeket a Közel-Keleten már ki is próbálták. A könnyűipar is jó lehetőséget jelentene, a brit és svéd haderő ruhái évek óta Kínában készülnek az alacsonyabb költségek miatt, vagy az olyan cégek mint a kínai Flyye a legmodernebb felszerelési tárgyakat (mellények, társzek) gyártja, az eredetiekkel megegyező minőségben nagyon jó árárték arányon.

- Az amerikai Ázsia-csendes-óceáni stratégia, külpolitika, katonai koncepciók és irányok összefoglaló elemzése az ifjabb Bush kormányától, az Ázsia felé való fordulást meghírdető Obama kormányon át, a disszertáció lezárása idején hatalomba lépő Trump kormány első intézkedéseiig.
- Az Egyesült Államok haderejének jelenlegi állapotának ismertetése, a várható fenyegetések alapján történő jövőbeli fejlesztési irányok összefoglaló elemzése.
- Az Ázsia-csendes-óceáni térség hatalmi egyensúlyának (össz nemzeti és katonai erő) számszerűsített megállapítása (rangpozíció számítások) alapján. Illetve rangpozíció szerinti sorrend felállítása, amely során arányszámokkal érzékeltetem az egyes országok térségben elfoglalt helyi értékét.
- A térségbeli geopolitika átfogó, új szempontú aktuális elemzése, elsősorban amerikai-kínai relációban, amely figyelembe veszi a régió többi országának érdekeit és képességeit, valamint a helyi értéke alapján betöltött pozícióját a két nagyhatalom stratégiai elképzeléseiben.

Véleményem szerint egy hiánypótló munka született, amely eredményei alkalmasak lehetnek nemcsak az NKE oktatási rendszerében, de Külügyi és külgazdasági, valamint Honvédelmi Minisztérium munkájában is, illetve hasznos olvasmányként szolgálhat a téma iránt érdeklődőknek. A disszertáció kiinduló pontjaként vagy alapjaként szolgálhat a térséget érintő jövőbeli hazai kutatásoknak is. E tekintetben pedig fontosnak tartom kiemelni, hogy dolgozatom nem csupán a múltról szól és a jelent írja le, hanem a jövőbe mutat.

Mellékletek

Rangpozíció számítás értékelése

A rangpozíció számításnál a disszertációban felhasznált adatokat használtam, ezért a források ismételt felsorolásától eltekintek, de alapvetően a CIA World Factbook és a The Military Balance 2017 adataira támaszkodtam.

A számítás a következőképp történt, a táblázatba beírt adatoknál oszloponként arányt számítottam, esetenként szorzókkal és osztókkal dolgoztam, hogy bizonyos minőségbeli különbségeket érzékeltessek, bár ez nem tükrözi a valós képet, hiszen, hogy az pontos legyen a különböző eszközöket külön-külön kellene egymáshoz hasonlítani. Az egyszerűség kedvéért hárommal osztottam vagy szoroztam, hiszen abban egyet érthetünk, hogy egy MiG-21-est és egy F-22-t hiba lenne 1-1 ként értékelni, azt viszont elmondhatjuk még ennek ellenére is a modernebb eszközök lettek inkább alulértékelve, tekintettel például arra, hogy az F-22-k a gyakorlatokon sokszoros túlerővel szemben győztek, olykor 33:0 arányban 4. generációs gépek ellen. Az így kapott arányszámokat soronként összeszoroztam, a szorzatokból pedig ismét arányt számítottam így kijött egy leggyengébb, amely „1” alapértékkel lett feltüntetve, a végeredmény alapján pedig fel lehetett állítani egy rangsort.

Ezt a számítást össznemzeti erő, szárazföldi, haditengerészeti és légiereő tekintetében tettem meg, sorra véve a térség legfontosabb országait. Így a táblázatokban sok olyan információ is helyet kaphatott, amely a törzsszövegben nem jelent meg, így még teljesebb képet kaphatunk a jelenlegi ázsiai hatalmi egyensúlyról.

Össznemzeti Erő

Az össznemzeti erőnél az ország teljes képességét számoltam, amely magába foglalja a népességet, a gazdasági és katonai erőt, valamint magát az ország gazdagságát és a védelemre szánt valós értéket. A tartalékos erőket itt kihagytam, azért mert bár az első számításokban benne volt – például Észak-Korea több mint 6 vagy Vietnam 5 milliós tartalékos ereje miatt a végső számoknál nagyon torz eredmények születtek, amelyek nem tükrözték a valós állapotokat.

Az bátran kijelenthető, hogy össznemzeti erő tekintetében az Amerikai Egyesült Államok világelső, és bár Kína a második, egyáltalán nem követi szorosán, ha minden tényezőt sorra

veszünk. Maga a sorrend nem okozott különösebb meglepetéseket, az arányok ellenben annál inkább. Kína ugyan messze le van maradva az USA-tól, ám a vele egy lapon emlegetett Oroszország és India pedig még messzebb van Kínától, mint az az Egyesült Államoktól. Emellett jól látszik, hogy Moszkvának nagyobb a füstje, mint a lángja, vagyis az amerikaiakkal össznemzeti erő tekintetében közel sincs egy „ligában”.

Ez alapján, ha hatalmi klubokat akarunk kialakítani a világban, akkor van az „A” klub, amelyben az USA van egyedül, van egy „B” klub, amely Kínának van fenntartva, a „C”-ben van Oroszország és India, míg a „D”-ben Japán, Dél-Korea és például feltehetően a nagy fejlett nyugat-európai államok (Németország, Egyesült Királyság, Franciaország).

Bár a valós hatalmi viszonyokat ez az arányszámítás nem tükrözi, de az országokban rejlő potenciált annál inkább, ezért – bár teljes mértékben nem nevezhető reprezentatívnak – mégis támpontot ad a hatalmi viszonyok könnyebb, számszerűsített felmérésére.

Szárazföldi Erők

Ebben a kategóriában sorra vettem minden haderőnemet és fegyvernemet, amelyek katonái ténylegesen szárazföldi harcot folytatnak, így például az USMC vagy az orosz és kínai tengerészgyalogság és légideszant erők is megjelentek itt. A szereplőket tovább bontottam, hiszen az USA és Oroszország úgy Ázsia-csendes-óceáni országok, hogy területük döntő része nem határos a régióval, ezért külön vettem a hadszíntéren állomásozó erőiket, vagyis az USPACOM-ét és a Keleti Katonai Körzetét (ezt a légierő és haditengerészet kategóriában is megtettem).

Ez volt az egyetlen kategória, amelyben az amerikaiak nem az első helyen végeztek, hanem a másodikon. Ám ha végignézzük a számokat, akkor láthatjuk, hogy igazából valószínűleg a tüzérség és a régebbi harckocsik lettek a döntőek, amelyben Kínának jelentős túlsúlya van az amerikaiakkal szemben, ám például helikopterek tekintetében az USA van jelentős fölényben. Minden más kategóriában váltakozó a fölény, de nem meggyőző. Probléma ugyanakkor az is, hogy a minőségi különbségek nem érződnek, csak a számbeliek. Például egy ausztrál vagy japán hivatásos katona kiképzettsége és szakmai tudása nem áll 1-1 arányban egy észak-koreai sorkatonáéval, ugyanez igaz az eszközökre is, ahogyan azt fentebb írtam. Érdeemes még kiemelni az amerikaiak helikopter fölényét, mind harci, mind

szállítók tekintetében, amely jól mutatja, hogy az amerikai erők milyen magas fokú légi mozgékonyasági és légi roham képességekkel rendelkeznek más országokhoz képest.

Ami tisztán kitűnik, hogy Kína és az USA ebben a kategóriában is magasan vezet, nagyobb szünet utána jönnek a főbb szárazföldi hatalmak (Oroszország és a két Korea), majd nagy zuhanás után jön az összes többi ország. Külön érdekes, hogy az USPACOM szárazföldi erői még így is benne vannak az első tízben, megelőzve az orosz távol-keleti erőket is.

Haditengerészet

Ennél a résznél az országok zöld és kékvízi képességeit vettem sorra. A haditengerészetnél a számítások elég világosak, csupán annyit kell megemlíteni, hogy a repülőgépeknél csak olyat számítottam bele, amely képes harci cselekmények folytatására, tehát például szállítót vagy tankert nem. Másrészt az amerikaiaknál a USMC gépeit is hozzá vettem, tekintettel, hogy az F/A-18, F-35B/C és AV-8B gépek mind alkalmasak hajófedélzeti szolgálatra. Más országnál ilyen extra képesség nem volt.

Ez az egyik olyan kategória, amelyben az amerikaiak nagyon a többi ország felett állnak, olyannyira, hogy a képzeletbeli rangsor második helyén is az USPACOM erői állnak. Talán még sokkolóbb, hogy a számok alapján az amerikai Csendes-óceáni Flotta önmagában erősebb mint a térség összes haditengerészete együttvéve. Ez alapján kijelenthető, hogy bár a nemzetek sorában a dobogó második helyén Kína áll, képességek (és minőség) tekintetében csak nagy óvatossággal lehet azt mondani, hogy az amerikai haditengerészet nyomában jár. Más tekintetben a rangsor nem tartalmaz különösebb meglepetéseket, bár érdemes megemlíteni, hogy a kínai képességekhez képest a többi nagyhatalom jócskán lemaradt. A nagyhatalmi lista végére viszont még így is befért az orosz Csendes-óceáni Flotta önmagában is. Az arányokból még az is kitűnik, hogy a délkelet-ázsiai államok bár megkezdték haditengerészeteik felfejlesztését, a kínai haditengerészethez képest még a legerősebb Indonézia is csak töredék képességekkel rendelkezik.

Az arányszámok alapján viszont ismét igazolást nyert a kiépülő A2/AD rendszer jelentősége a térségben. Egyrésztől láthatjuk, hogy Kínának az USPACOM képességeit beérni is egyelőre csak álom, ezért szükség van alternatív eszközökre, hogy ellensúlyozza gyengeségét az amerikaiakhoz képest. Másrésztől láthatjuk, hogy Kínához képest minden

térségbeli ország jelentősen le van maradva – még Japán is – ezért ők is a hozzáférés gátlásban/terület megtagadásban látják védelmük kulcsát a fenyegető kínai flotta ellenében.

Légierő

Ebben az esetben beszámítottam a haditengerészeti harci gépeket is, amelyek az itteni kategóriáknak megfelelnek (például a tengeri járőrgépeket nem). A helikoptereknél több országnál megjelöltem, hogy a hadseregnél már jegyezve voltak a gépek, ennek oka, hogy több országban a légierőnél szolgálnak a szárazföldieket kiszolgáló helikopterek is.

Hasonlóan az előző kategóriához vitathatatlan, fölényes az amerikai elsőség, sőt igazából a 2-3. oszlopnál már kihirdethető az eredmény. A 4., de mindenek előtt az 5. generációs kategóriában olyan mértékű az amerikai fölény, hogy azzal egyetlen ország sem versenyezhet, de a számok magukért beszélnek, még a valós minőség érzékeltetése nélkül is, amely még tovább növelné az USA erejét a többihez képest. A rangsor nagyjából itt is a papírformát követi, Kína a stabil második, majd a nemzetek közt Oroszország és India következik, ám megjegyzendő, hogy az USPACOM nemcsak benne van az első ötben, de Indiát is megelőzte. A lista végén levő Fülöp-szigetek pedig gyakorlatilag nem is rendelkezik légierővel.

A legfontosabb fokmérő az 5. generációs gépek száma, amelyből az amerikaiaknak nem csak sok van, de már felállt, bevethető századok vannak telepítve az USAF és USMC kötelékében. A stratégiai bombázók tekintetében ugyan Kína megelőzte az USA-t és Oroszországot, amelyeket köt a START egyezmény, de hangsúlyozni kell, hogy amíg Kína elavult és cserére érett H-6 bombázókkal rendelkezik, addig az amerikaiaknál ezen szám több mint fele korszerű B-1B hagyományos szuperszonikus vagy B-2A lopakodó bombázó. A harci gépek mellett külön érdemes kiemelni a műveleti támogató képességeket (AEW&C, tanker, szállító), amelyek ugyan nem harcoló erők, de jelentősen növelik a légi műveletek hatékonyságát, hatósugarát és a csapatok mozgékonyágát. Márpedig ezen kategóriákban ismételtelen elképesztő fölényben vannak az amerikai erők.

Össz nemzeti erő

Ország	Terület (km ²)	Népesség	GDP (PPP) milliárd USD	GDP/fő USD (PPP)	Haderő létszáma (fő) aktív	Védelmi költségvetés milliárd USD	Védelmi kv./fő USD	arány	rangpozíció
USA	9 833 517	323 995 528	18 560	57 300	1 347 300	604	1864,2	23 053 659 499	1.
Kína	9 596 960	1 373 541 278	21 270	15 400	2 000 000	145	105,6	593 049 804	2.
Oroszország	17 098 242	142 355 415	3745	26 100	831 000	46,6	327,4	13 528 481	3.
India	3 287 263	1 266 883 598	8721	6 700	1 395 100	51,1	40,3	3 135 517	4.
Japán	377 915	126 702 133	4932	38 900	247 150	47,3	373,3	179 803	5.
Ausztrália	7 741 220	22 992 654	1189	48 800	57 800	24,2	1052,5	68 192	6.
Dél-Korea	99 720	50 924 172	1929	37 900	630 000	33,8	663,7	23 533	7.
Indonézia	1 904 569	258 316 051	3028	11 700	395 000	8,17	31,6	7 972	8.
Thaiföld	513 120	68 200 824	1161	16 800	360 850	5,72	83,9	530	9.
Tajvan	35 980	23 464 787	1125	47 800	215 000	9,82	418,5	180	10.
Malajzia	329 847	30 949 962	863,8	27 200	109 000	4,22	136,5	68	11.
Vietnam	331 210	95 261 021	594,9	6 400	482 000	4,01	42,1	44	12.
Fülöp-szigetek	300 000	102 624 209	801,9	7 700	125 000	2,54	24,7	7	13.
Észak-Korea	120 538	25 115 311	40	1 800	1 190 000	7,7	306,5	3	14.
Szingapúr	697	5 781 728	486,9	87 100	72 500	10,2	1764,2	1	15.

Szárazföldi erők

Ország	hadsereg ¹¹³¹ létszám (fő) aktív	hadsereg létszám (fő) tart.	3-4. gen. harckoc si ¹¹³²	régebbi, könnyű harckocsi, páncélvad ász ¹¹³³	gyalogsa gi harcjárm ű	PSZH ¹¹³⁴	tüzérsé gi eszköz ¹¹³⁵	harci heliko pter ¹¹³⁶	szállító helikopter ¹¹³⁷	arány	rangpozíció
Kína	850 000	510 000	3 390	4 173	3 800	5 356	10 446	246	733	121 395 323 425 735	1.
USA	660 250	581 500	2 831	134	4 536	9 330	2 805	744	3683	24 692 295 176 228	2.
Oroszország	351 000	340 000	2 950	0	7 772	7 212	3 161	348	338	80 534 557 914	3.
Dél-Korea	524 000	600 000	1 634	898	2 050	922	5 038	64	264	37 592 634 856	4.
Észak-Korea	1 020 000	6 300 000	0	4 060	532	2 500	13 600	20	286	28 064 363 006	5.
India	1 201 200	960 000	3 024	0	2 500	336	3 162	19	708 ¹¹³⁸	1 377 205 107	6.
Vietnam	439 000	5 000 000	0	1 890	300	1 380	3 040	26	34	41 643 978	7.
Tajvan	140 000	1 500 000	0	1 190	225	1 422	1 548	134	96	17 146 540	8.
Japán	150 850	54 100	407	283	198	905	669	104	256	1 575 986	9.
USPACOM ¹¹³⁹	166 000	21 000 ¹¹³⁹	169	108	142	1 215	396	222	377	236 552	10.
Thaiföld	291 000	200 000	20	477	237	1 197	781	7	211	97 851	11.
Szingapúr	50 000	300 000	96	372	572	1 510	230	19	51	52 951	12.
Keleti Katonai Körzet (Or.) ¹¹³⁹	87 600	30 400 ¹¹³⁹	885	0	776	775	1 136	36	60	38 396	13.
Indonézia	340 000	400 000	49	492	171	654	245	6	64	16 736	14.
Ausztrália	29 000	14 100	59	0	253	431	54	22	105	4	15.
Malajzia	80 000	50 000	48	21	71	777	170	0	10	1,2	16.
Fülöp-szigetek	102 600	100 000	0	7	36	413	214	0	80	1	17.

¹¹³¹ A számba beleértendő az esetleg nem a szárazföldi haderőnem kötelékében szolgáló, de szárazföldön harcoló tengerészgyalogos vagy légideszant állományok és az eszközparkjuk is.

¹¹³² pl. M1, Leopard 2, Type-96/99, T-72/80/90/14, K1, K2

¹¹³³ pl. T-34/54/55/62, M41/48/60, PT-76, Scorpion, vagy a Stryker M1128; a végső számításba a minőségkülönbség érzékeltetése miatt 1/3 értékkel kerülnek be

¹¹³⁴ MRAP-et nem tartalmaz.

¹¹³⁵ Vegyesen vontatott és önjáró tarackok, valamint rakéta-sorozatvetők. Aknavetők nincsenek ide számítva.

¹¹³⁶ Helikoptereknél a más haderőnemeknél szolgáló, de egyértelműen a szárazföldieket támogató gépek is ide vannak számítva.

¹¹³⁷ helikopter és billenő-rotoros gép

¹¹³⁸ A légiere gépeivel együttvéve

¹¹³⁹ Az itteni értékek becslült értékek, amelyek az elérhető adatok, illetve állománytáblák alapján lettek kalkulálva

Haditengerészet

Ország	haditengerészet létszám (fő)	repülőgép-hordozó	helikopter-hordozó	deszant hajó	romboló/cirkáló/fregatt	atommeghajtású tengeralattjáró	dízel-elektromos tengeralattjáró	haditeng. repülő (harci)	haditeng. helikopter	arány	rangpozíció
USA	327 500	10	9 ¹¹⁴⁰	22	103	68	0	1471 ¹¹⁴¹	548	13 405 729 962 240	1.
USPACOM	130 000	6	5 ¹¹⁴⁰	12	54	41	0	558 ¹¹⁴¹	200	41 509 843 200	2.
Kína	235 000	1	0	4	78	9	47	348	94	1 878 701 059	3.
Oroszország	150 000	1	0	0	32	39	23	205	185	300 973 783	4.
Japán	45 350	0	4	3	44	0	17	80	127	12 318 724	5.
India	58 350	1	4	1	27	1	13	73	125	1 364 688	6.
Keleti Katonai Körzet (Or.)	40 000 ¹¹⁴²	0	0	0	7	15	8	35	40 ¹¹⁴³	89 510	7.
Dél-Korea	70 000	0	1	1	23	0	14	16	38	23 799	8.
Ausztrália	14 400	0	0	3	11	0	6	16	50	3 960	9.
Tajvan	40 000	0	0	1	26	0	4	23	20	3 694	10.
Indonézia	65 000	0	0	5	12	0	2	29	19	1 140	11.
Észak-Korea	60 000	0	0	0	2	0	21	0	0	140	12.
Szingapúr	9 000	0	0	4	6	0	4	5	10	120	13.
Thaiföld	69 850	0	1	1	9	0	0	3	25	23	14.
Malajzia	14 000	0	0	0	10	0	2	0	12	12	15.
Vietnam	40 000	0	0	0	2	0	2	0	14	3	16.
Fülöp-szigetek	24 000	0	0	1	1	0	0	0	13	1	17.

¹¹⁴⁰ Az LHA és LHD hajók alkalmasak könnyű repülőgép-hordozónak F-35B és AV-8B gépekkel, illetve deszant hajóként üzemelnek állandó jelleggel.

¹¹⁴¹ A tengerészgyalogság merevszárnyú gépei (F/A-18, F-35B/C és AV-8B is ide számolva)

¹¹⁴² becsült érték

¹¹⁴³ becsült érték

Légierő

Ország	légierő létszám (fő)	5. gen. harci gép ¹¹⁴⁴	4. gen. harci gép	3. gen. harci gép	stratégiai bombázó	csapás mérő vagy csatagép ¹¹⁴⁵	AEW &C	tanker	közepes, stratégiai szállítógép	helikopter	arány	rangpozíció
USA	316 950	354	2322	0	139	386	107	557	563	155	1 484 023 976 515 680 000	1.
Kína	398 000	11	655	672	150	260	24	13	69	53	84 781 784 237 150	2.
Oroszország	165 000	8	633	0	139	341	18	15	176	338 ¹¹⁴⁶	544 543 695 901	3.
USPACOM	46 000	78	534	0	4	85	4	45	41	17	1 542 957 521	4.
India	127 200	0	394	264	0	101	6	6	39	433	378 716 951	5.
Dél-Korea	65 000	0	243	244	0	80	4	0	18	49	1 666 926	6.
Japán	46 950	0	293	67	0	0	17	4	18	51	818 212	7.
Észak-Korea	110 000	0	18	206	0	114 ¹¹⁴⁷	0	0	9	286 ¹¹⁴⁷	68 532	8.
Tajvan	45 000	0	328	87	0	0	6	0	20	19	41 720	9.
Ausztrália	14 400	2	96	0	0	33	6	5	23	0	23 174	10.
Thaiföld	46 000	0	65	25	0	60	2	0	16	21	8 394	11.
Keleti Katonai Körzet (Or.)	27 000	0	132	0	0	114	0	0	22	60 ¹¹⁴⁷	3 712	12.
Szingapúr	13 500	0	100	29	0	35	4	4+5 ₁₁₄₈	5 ¹¹⁴⁹ +5	51	3 372	13.
Indonézia	30 100	0	38	12	0	60	0	1	23	30	678	14.
Vietnam	30 000	0	46	61	0	47	0	0	0	34	449	15.
Malajzia	15 000	0	36	11	0	0	0	4	13	61	19	16.
Fülöp-szigetek	15 000	0	2	0	0	10	0	0	6	32	1	17.

¹¹⁴⁴ Az 5. és 4. generációs harci gépeknél a légierő és ha van, a haditengerészet gépei is jelölve vannak (csak a harci gépek, az állományánál nincs hozzáadva)

¹¹⁴⁵ Olyan gyakorlógépek is ide tartoznak, amelyek korlátozott csapásmérő és légi harc képességekkel is rendelkeznek. pl: T/TA-50; Hawk, L-39 Albatros, Jak-130

¹¹⁴⁶ a hadseregnél már jelölve van, nem azon felül létezik

¹¹⁴⁷ 80 Il-28 és 34 Szu-25

¹¹⁴⁸ Kettős feladatú KC-130, két helyre számítva

A témában megjelent publikációim

- AirSea Battle – Amerika válasza a kínai aszimmetrikus kihívásra; Sereg Szemle 2012/4; 79-98.o. 10. évfolyam
- A kíváncsi Dragon Lady - U-2 üldözés a Tajvani-szoros felett; Aranysas 2013/1; 76-79.o.
- Szigetvita – Japán-kínai macska-egér játék; Aranysas 2013/10; 20-23.o.
- A Sárkány és a Sas - A kínai-amerikai légierők egyensúlya az Ázsia-csendes-óceáni térségben; Aranysas 2014/9; 30-34.o.
- Az amerikai hadsereg Irak és Afganisztán után; Nemzet és Biztonság 2014/6.; 99-109
- Az új japán védelempolitika I.; NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések – 2015/5 és Nemzet és Biztonság 2015/2; 59-73.o.
- Az új japán védelempolitika II.; NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések – 2015/6 és Nemzet és Biztonság 2015/3; 100-113.o.
- Az aszimmetrikus tengeri hadviselés II. - A II. világháborútól napjainkig; Hadtudományi Szemle 2015/1; 78-93.o.
- Air-Sea Battle – A globális közös terekhez való hozzáférés hadműveleti koncepciója; NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések – 2015/8 és Nemzet és Biztonság 2015/4; 56-69.o.
- A kínai kék vízi flotta fejlesztése; Felderítő Szemle 2015/március; 118-141.o.
- A 26. ASEAN-csúcstalálkozó; Nemzet és Biztonság 2015/3; 53-66.o.
- Tengeri biztonság (tankönyv fejezet); Globalizált világ kihívásai tankönyv (NKE) (a disszertáció zárásakor még kiadás előtt áll); 15 o.
- Az amerikai tengerészgyalogság Irak és Afganisztán után; Nemzet és Biztonság 2015/5; 77-88.o.
- A tajvani biztonságpolitika jelene és jövőbeli lehetőségei; Nemzet és Biztonság 2015/5; 51-64.o.
- A határ két oldalán: Észak-Korea; Nemzet és Biztonság 2015/6; 57-69.o.
- The future of war, the wars of the future; Defense Review 2017/01; 25 o.
- On As-Pac power balance; AARMS (a disszertáció zárásakor még kiadás előtt áll); 16 o.
- Keeping out others – the modern system of anti-access/area denial weapons; AARMS (a disszertáció zárásakor még kiadás előtt áll); 17 o.
- Az amerikai haderőfejlesztés és az amerikai haderő a 21. század első évtizedeiben; Nemzet és Biztonság (a disszertáció zárásakor még kiadás előtt áll); 16 o.

Rövidítések

IREG - 1er Régiment Etranger de Génie	1. idegenlégiós műszaki ezred
1st SFOD-D – 1st Special Forces Operational Detachment-Delta	1. különleges erők műveleti különítmény – Delta; US Army különleges terrorelhárító egysége: Delta Force
2REP - 2e Régiment étranger de parachutistes	2. idegenlégiós ejtőernyős ezred
A2/AD – Anti-access/Area Denial	hozzáférést gátló/területmegtagadó
ABCT – Armored Brigade Combat Team	páncélos dandár harccsoport
ABVR	Atom, Biológiai, Vegyi, Radiológiai
ACV – Amphibious Combat Vehicle	kételtű harcjármű
ADIZ - Air Defence Identification Zone	légvédelmi azonosítási zóna
AESA – Active Electronically Scanned-Array	Aktív fázisvezérelt radar
AEW&C – Airborne Early Warning & Control	Korai előrejelző és irányító repülő
AMDR – Air and Missile Defense Radar	lég- és rakétavédelmi radar
ANZUS – Australia, New Zealand, United States	ausztrál, új-zélandi, amerikai szövetségi szerződés
APEC – Asia-Pacific Economic Cooperation	Ázsiai és Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés
APS – Army Prepositioned Stocks	a hadsereg előretelepített készlete
APU - Auxiliary Power Unit	segéd energiaellátó egység
ASEAN – Association of Southeast Asian Nations	Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége
ASROC – Anti-Submarine ROcket	tengeralattjáró elleni rakéta
ATACMS – Army Tactical Missile System	harcászati rakéta rendszer, MLRS-ből indítható
AWACS – Airborne Warning & Control System	lásd AEW&C (USAF és NATO terminológia)
BRICS – Brazil, Russia, India, China, South Africa	Brazília, Oroszország, India, Kína, Dél-Afrika
BT	Biztonsági Tanács (ENSZ)
C2 – Command Control	vezetés-irányítás
C4ISR – Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, Surveillance and Reconnaissance	vezetés, irányítás, kommunikáció, informatika, hírszerzés, megfigyelés, felderítés
CAW – Carrier Air Wing	Fedélzeti repülőezred (repülőgép-hordozón)
CENTO – CENTral Treaty Organisation	Központi Szerződés Szervezete (Közel-Kelet)
CFC – Combined Forces Command	Közös Erők Parancsnoksága (USA-Dél-Korea)
CNPC – China National Petroleum Corporation	Nemzeti Kínai Petróleum Vállalat
CSBA - Center for Strategic and Budgetary Assessments	Stratégiai és költségvetési értékelő központ (amerikai kutatóközpont)
DEVGRU – Naval Special Warfare Development Group	Haditengerészeti Különleges Hadviselési Csoport; USN különleges terrorelhárító egysége
DMZ	Demilitarizált Zóna
DPP	Demokratikus Progresszív Párt (Tajvan)
EEZ – Exclusive Economic Zone	kizárólagos gazdasági övezet
EFV – Expeditionary Fighting Vehicle	expedíciós (kételtű) harcjármű
EGU	Eurázsiai Gazdasági Unió
ELINT – ELectronic INTelligence	elektronikai hírszerzés
FONOP – Freedom of Navigation Operations	szabad hajózás műveletek
GLONASS - Global Navigation Satellite System	globális műholdas navigációs rendszer (orosz)
GPS – Global Positioning System	globális helymeghatározó rendszer (US)

GYHJ	gyalogos harcjármű
HALE – High Altitude Long Endurance	Nagy magasságú hosszú repülési idejű
HMMWV – High Mobility Multi-purpose Wheeled Vehicle	Humvee terepjáró (US)
IBCT – Infantry Brigade Combat Team	gyalogos dandár harccsoport
IED – Improvised Explosive Device	házi készítésű robbanóeszköz
IRST - Infra-Red Search and Track	infravörös kereső és követő rendszer
ISIS – Islamic State of Iraq and Syria	Iszlám Állam Irakban és Szíriában (terrorszervezet)
ISR – Intelligence, Surveillance and Reconnaissance	hírszerzés, megfigyelés, felderítés
IT	Információs technológia
JASDF – Japanese Air Self-Defense Force	Japán Légi Önvédelmi Erő
JASSM – Joint Air-to-Surface Standoff Missile	Egyesített levegő-föld „standoff” rakéta
JASSM-ER – Joint Air-to-Surface Standoff Missile-Extended Range	megnövelt hatótávolságú JASSM
JDAM – Joint Direct Attack Munition	GPS vezérlésű bomba
JGSDF – Japanese Ground Self-Defense Force	Japán Szárazföldi Önvédelmi Erő
JHSV – Joint High Speed Vessel	Összhaderőnemi nagy sebességű (szállító) hajó
JLTV – Joint Light Tactical Vehicle	Összhaderőnemi könnyű harcászati jármű (terepjáró)
JMSDF – Japanese Maritime Self-Defense Force	Japán Tengeri Önvédelmi Erő
JSDF – Japanese Self-Defense Force	Japán Önvédelmi Erő
JSOC – Joint Special Operations Command	Összhaderőnemi Különleges Műveleti Parancsnokság
JSOW – Joint Standoff Weapon	Egyesített „standoff” fegyver (siklóbomba)
KAMD – Korean Air and Missile Defense	dél-koreai lég- és rakétavédelem
KATUSA – Korean Augmentation to the United States Army	Koreai hozzájárulás az amerikai hadseregnek
KMT	Kuomintang
KORUS – Korea-United States Free Trade Agreement	dél-koreai-amerikai szabadkereskedelmi egyezmény
LAV – Light Armored Vehicle	könnyű páncélozott jármű (8x8) (pl. LAV-25)
LCAC – Landing Craft Air Cushion	légpárnás partraszálló jármű
LCU – Landing Craft Utility	általános célú partra szállító naszád
LCS – Littoral Combat Ship	Partmenti hadihajó
LHA - Landing Helicopter Assault	helikopter-hordozó (partra szállító) rohamhajó
LPD – Landing Platform Dock	Partra szállító dokkhajó
LRASM – Long Range Anti-Ship Missile	Nagy hatótávolságú hajó-elleni rakéta
LRS-B – Long Range Strike Bomber	Nagy hatótávolságú csapásmérő bombázó (B-21)
LSD – Landing Ship Dock	Dokkfedélzettel rendelkező partra szállító hajó
LST – Landing Ship Tank	Harckocsi partraszállító hajó
MAGTF – Marine Air-Ground Task Force	tengerészgyalogos légi-földi harccsoport
MALE - Medium Altitude Long Endurance	Közepes magasságú hosszú repülési idejű
MaRV – Maneuverable Reentry Vehicle	Manőverező visszatérő egység (ballisztikusrakéta robbanófeje)
MEB – Marine Expeditionary Brigade	Tengerészgyalogos expedíciós dandár
MEF – Marine Expeditionary Force	Tengerészgyalogos expedíciós erő (hadtest)
MEU – Marine Expeditionary Unit	Tengerészgyalogos expedíciós egység
MIRV – Multiple Independently targetable Reentry Vehicle	Többszörös önállóan célra-vezethető visszatérő egység (ballisztikusrakéta robbanófeje)
MLP – Mobile Landing Platform	Mobil partra szállító platform (átalakított tankhajó, amely alkalmas helikopterek fogadására és

	járművek légpárnásokra való átrakására.
MPSRON – Maritime Prepositioning Ships Squadrons	Tengerészeti előretelepített (hadianyag készlet) hajóraj
MRAP – Mine-Resistant Ambush Protected	aknák és lesállítások ellen védett páncélozott jármű
NAVSPECWARCOM – Naval Special Warfare Command	(US) haditengerészeti különleges műveleti parancsnokság
NBS	Nemzeti Biztonsági Stratégia
NIFC-CA – Naval Integrated Fire Control-Counter Air	haditengerészeti integrált tűzvezető és légvédelmi rendszer
NKS	Nemzeti Katonai Stratégia
nm – nautical mile	tengeri mérföld (nagyjából 1,8 km)
NORAD - North American Aerospace Defense Command	Észak-amerikai légvédelmi parancsnokság
OBOR – One Belt One Road	Egy Öv Egy Út – kínai kereskedelmi kezdeményezés
OPCON – Operational Control	műveleti/ háborús irányítás
PLA – People's Liberation Army	(Kínai) Népi Felszabadító Hadsereg
PLAA – People's Liberation Army Army	(Kínai) Népi Felszabadító Hadsereg Hadserege
PLAAF – People's Liberation Army Navy Air Force	(Kínai) Népi Felszabadító Hadsereg Légereje
PLAN – People's Liberation Army Navy	(Kínai) Népi Felszabadító Hadsereg Haditengerészete
PLARF – People's Liberation Army Rocket Forces	(Kínai) Népi Felszabadító Hadsereg Rakétaerők
PPP – Purchasing Power Parity	vásárló erő paritás
PSZH	páncélozott szállító harcjármű
RIC – Russia, India, China	Oroszország, India, Kína
ROC – Republic of China	Kínai Köztársaság (Tajvan)
ROCA – Republic of China Army	Kínai Köztársaság hadserege
ROCAF – Republic of China Air Force	Kínai Köztársaság légereje
ROCN – Republic of China Navy	Kínai Köztársaság haditengerészete
ROKA – Republic of Korea Army	Koreai Köztársaság hadserege
ROKAF – Republic of Korea Air Force	Koreai Köztársaság légereje
ROKN – Republic of Korea Navy	Koreai Köztársaság haditengerészete
SAR – Synthetic aperture radar	Szintetikus apertúrájú (felszintérképező) radar
SBCT – Stryker Brigade Combat Team	Stryker dandár harccsoport
SBT – Special Boat Team	különleges hajós csapat (gyorsnaszád, SWCC)
SC(X)R - Surface Connector X Replacement	felszíni konnektor X pótlás (partra szállító naszád)
SCO – Shanghai Cooperation Organization	Shanghaji Együttműködési Szervezet
SDB – Small Diameter Bomb	kis átmérőjű bomba, 123 kg
SDTV – SEAL Delivery Vehicle Team	SEAL szállítójármű (búvárszállító) csapat
SEAL – SEa Air Land Team	amerikai haditengerészeti különleges műveleti erő
SEATO – Southeast Asian Treaty Organisation	Délkelet-ázsiai Szerződés Szervezete
SLAM-ER – Standoff Land Attack Missile-Expanded Response	megnövelt hatótávolságú „standoff” földi csapásmérő rakéta
SOAR – Special Operations Aviation Regiment	(160.) Különleges Műveleti Csapatrepülő Ezred (USA)
SOCKOR – Special Operations Command Korea	Különleges Műveleti Parancsnokság Korea
SOCOM – Special Operations COMmand	Különleges Műveleti Parancsnokság
SPMAGTF – Special Purpose MAGTF	különleges rendeltetésű MAGTF
SSBN – Ship Submersible Ballistic missile Nuclear	Atommeghajtású ballisztikusrakéta-hordozó tengeralattjáró
SSGN – Ship Submersible Guided missile Nuclear	Atommeghajtású cirkálórakéta-hordozó

	tengeralattjáró
SSN – Ship Submersible Nuclear	Atommeghajtású vadász-tengeralattjáró
STOVL – Short Take-Off and Vertical Landing	Rövid úton felszálló és függőlegesen leszálló gép
SWCC – Special Warfare Combatant-craft Crewmen	különleges műveleti gyorsnaszád személyzet (USN)
T-AKR	nagy, közepes sebességű ro-ro (járműszállító) hajó
T-AVB	repülő (helikopter és STOVL) logisztikai támogató hajó
TEL – Trasporter Erector Launcher	szállító-indító jármű (ballisztikusrakéta)
THAAD – Terminal High Altitude Area Defense	ballisztikus rakéták lelövésére alkalmas légvédelmi rakéta (US)
TLAM – Tomahawk Land Attack Missile	Tomahawk cirkálórakéta
TPP – Trans-Pacific Partnership	Transz Csendes-óceáni Partnerség
UAV – Unmanned Air Vehicle	Pilóta nélküli repülőeszköz
UGV – Unmanned Ground Vehicle	vezető nélküli földi jármű
UHAC – Ultra Heavy-lift Amphibious Connector	Ultra nehéz-szállító kétéltű konnektor
UNCLOS - United Nations Convention on the Law of the Sea	ENSZ Tengerjogi Egyezmény
USA – United States of America	Amerikai Egyesült Államok
USAF – United States Air Force	amerikai légierő
USAFRICOM – United States Africa Command	Egyesült Államok Afrikai Parancsnoksága
USARJ – US Army Japan	a Japánban levő amerikai szárazföldi erők parancsnoksága
USCENTCOM – United States Central Command	Egyesült Államok Központi (Közél- és Közép-Kelet) Parancsnoksága
USD – US Dollar	amerikai dollár
USEUCOM – United States European Command	Egyesült Államok Európai Parancsnoksága
USMC – United States Marine Corps	amerikai tengerészgyalogság
USN – United States Navy	amerikai haditengerészet
USNORTHCOM – United States Northern Command	Egyesült Államok Észak-amerikai Parancsnoksága
USPACOM – United States Pacific Command	Egyesült Államok csendes-óceáni Parancsnoksága
USSOCOM – United States Special Operations Command	Egyesült Államok Különleges műveleti Parancsnoksága
USSOUTHCOM – United States Southern Command	Egyesült Államok Dél-amerikai Parancsnoksága
USSTRATCOM – United States Strategic Command	Egyesült Államok Stratégiai Parancsnoksága
USTRANSCOM – United States Transportation Command	Egyesült Államok Szállítási Parancsnoksága
UUV – Unmanned Underwater Vehicle	víz alatti vezető nélküli járművet
VLS – Vertical Launch Sytem	függőleges (rakéta)indító rendszer
VPM – Virginia Payload Module	Virginia raktér (rakétaindító és egyéb) modul
WPNS – Western Pacific Naval Symposium	Nyugat-csendes-óceáni Haditengerészeti Tanácskozás
WRM – War Reserve Materiel	háborús tartalékkészlet

Felhasznált irodalom

Nyomtatott források:

- 2011 National Export Strategy; Trade Promotion Coordinating Committee; Washington D.C.; 2011
- 2012 Understanding North Korea; Ministry of Unification, Institute for Unification Education; 2012
- 2013 Quadrennial Defense Review
- 2014 Defense White Paper; Ministry of National Defense; 2014
- 2014 Quadrennial Defense Review; Department of Defense
- 2015 National Security Strategy
- 2016 Defence White Paper; Ministry of Defence; 2016
- A Cooperative Strategy for 21st Century Seapower;
- Aircraft of the US Navy; US Navy & Marine Corps Air Power Yearbook 2016; 70-97.o.
- Air-Sea Battle - Service Collaboration to Address Anti-Access & Area Denial Challenges; Air-Sea Battle Office; 2013
- Army Operating Concept – Win in a Complex World; 2014
- Arthur, Gordon: US, South Korean marines hold largest amphibious landing drill in 20 years; Jane's Defence Weekly 9 April 2014; 15.o.
- Ashdown, Neil: Filing the gap; Jane's Intelligence Review January/2015; 24-31.o.
- Asia-Pacific Maritime Security Strategy 2015; Department of Defense; 2015
- Aviation Plan 2015;
- Bell, B.B.-Finley, Sonya L.: South Korea Leads the Warfight; JFQ 2007/4; 80-86.o.
- Bermudez, Joseph S. Jr.– Dewey, Karl: Sub hunting; IHS Jane's Intelligence Review March 2016; 46-51.o.
- Berteau, David J. - Green, Michael J (szerk): U.S. Force Posture Strategy in the Asia Pacific Region: An Independent Assessment; Center for Strategic and International Studies; Washington DC.; 2012
- BP Energy Outlook 2016 Edition – Outlook to 2035
- BP Statistical Review of World Energy June 2016
- Brown, Robert B - Adler, Jason N.: I Corps - U.S. Pacific Command's Newest Asset; JFQ 2015/2; 114-119.o.
- Bruni, John: Status anxiety; Jane's Intelligence Review October 2015; 28-31.o.
- Burgess, Rick: Anytime anywhere; AirForces Monthly August 2015; 48-53.o.
- Burgess, Rick: Plane sailing; AirForces Monthly April 2016; 34-40.o.
- Burgess, Rick: US Navy TACAIR – A steady evolution; AirForces Monthly January 2016; 46-57.o.
- Campbell, Caitlin: China and the Arctic: Objectives and Obstacles; U.S.-China Economic and Security Review Commission Staff Research Report; 2012;
- Capstone Concept for Joint Operations: Joint Force 2020; Joint Chiefs of Staff; 2012
- Chanlett-Avery, Emma - Dolven, Ben - Mackey, Wil: Thailand: Background and U.S. Relations; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2015
- Chanlett-Avery, Emma – Dolven, Ben: Thailand: Background and U.S. Relations; Congressional Research Service; 2013;
- Chanlett-Avery, Emma – Rinehart, Ian E. – Nikitin, Mary Beth D. - Park, Sungtae: North Korea: U.S. Relations, Nuclear Diplomacy, and Internal Situation; Congressional Research Service; 2015
- Chanlett-Avery, Emma – Rinehart, Ian E: The U.S.-Japan Alliance; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2016
- Charap, Samuel - Drennan, John - Kanaev, Yevgeny - Lukonin, Sergey - Mikheev, Vasily - Shvydko, Vitaly - Voda, Kristina - Voitovsky, Feodor: The US and Russia in the Asia-Pacific; The International Institute for Strategic Studies, Primakov Institute of World Economy and International Relations; 2016.
- China's Military Strategy; The State Council Information Office of the People's Republic of China;
- Christensen, Thomas J.: Obama and Asia; Foreign Affairs September-October/2015; 28-36.o.
- Clark, Bryan: Commanding the seas - A plan to reinvigorate U.S. Navy surface warfare; Center for Strategic and Budgetary Assessments; 2014;
- Clements, Matthew – McDowall, Sarah: Kuril claim; IHS Jane's Intelligence Review 2011/October; 30-33.o.

- Cole, J Michael: Strait talking – China’s military power grows in the Taiwan Strait; IHS Jane’s Intelligence Review December 2013; 28-33.o.
- Cole, Michael J: Miles apart; IHS Jane’s Intelligence Review April 2016; 30-35.o.
- de Larrinaga, Nicholas: Denmark selects F-35 for fighter programme; Jane’s Defence Weekly 18 May 2016; 5.o.
- de Larrinaga, Nick: Return of the bear; IHS Jane’s Defence Weekly 16 March 2016; 22-32.o.
- Deák Krisztián: Hajókirándulás; Aranyas 2010/9; 20-23.o.
- Deboer, James: United States Naval Aviation in 2016; US Navy & Marine Corps Air Power Yearbook 2016; 6-13.o.
- Defense of Japan 2014; Ministry of Defense; 2014
- Defense of Japan 2015; Ministry of Defense; 2015
- Defense of Japan 2016; Ministry of Defense; 2016
- Defense Programs and Budget of Japan Overview of FY2015 Budget Bill; Ministry of Defense; 2015
- Delury, John: Trump and North Korea; Foreign Affairs March-April 2017; 46-51.o.
- DeSilva-Ronasinghe, Sergei: String of pearls – Evaluating China’s Indian Ocean strategy; Jane’s Intelligence Review March 2013; 30-33.o.
- Dewey, Karl: Analysis: Jane’s Defence Weekly 26 August 2015; 26-27.o.
- Dominguez, Gabriel – Tate, Andrew: China’s third carrier under construction, says report; Jane’s Defence Weekly 1 March 2017; 14.o.
- Dominguez, Gabriel: US carrier group begins ‘routine operations’ in South China Sea; Jane’s Defence Weekly 1 March 2017; 4.o.
- Dorcher, Jim: Force for the future; Jane’s Defence Weekly 2011/38; 24-28.o.
- Dorr, Robert F: America’s Rock in the Pacific; AirForces Monthly 2015/December; 72-78.o.
- Dorr, Robert F: Cadillac of the Sky; Air International May 2015; 40-47.o.
- Dorr, Robert F: United States Air Force Today; United States Air Force Air Power Yearbook 2016; 6-11.o.
- Dorr, Robert F: Wolfpack protecting Korean Peninsula; AirForces Monthly 2013/May; 67-62.o.
- Dorschner, Jim: Smart deterrence; IHS Jane’s Defence Weekly 17 August 2016; 28-32.o.
- Drew, James: Could USAF pursue a Raptor revival?; Flight International 26 April-2 May 2016; 14.o.
- Drew, James: Global Ambition; Flight International 26 April-2 May 2016; 28-29.o.
- Drwiega, Andrew: Indonesia faces force modernisation and border challenges; Military Technology 10/2014; 20-27.o.
- East Asian Strategic Review 2009; National Institute for Defense Studies; Tokió; 2009
- East Asian Strategic Review 2010; National Institute for Defense Studies; Tokió; 2010
- East Asian Strategic Review 2014; National Institute for Defense Studies; Tokió; 2014
- East Asian Strategic Review 2015; National Institute for Defense Studies; Tokió; 2015
- East Asian Strategic Review 2016; National Institute for Defense Studies; Tokió; 2016
- Eighth JMSDF P-1 MPA Delivered; AirForces Monthly January/2015; 33.o.
- Falletti, Sebastien: US rejects S Korea calls to deploy tactical nukes; Jane’s Defense Weekly 2011/26; 16.o.
- Feickert , Andrew: The Army’s M-1 Abrams, M-2/M-3 Bradley, and M-1126 Stryker: Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2016
- Feickert, Andrew - Chanlett-Avery, Emma: Japan 2011 Earthquake: U.S. Department of Defense (DOD) Response; Congressional Research Service; 2011
- Feickert, Andrew: Marine Corps Drawdown, Force Structure Initiatives, and Roles and Missions: Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2014
- Feickert, Andrew: U.S. Special Operations Forces (SOF): Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2015
- Feickert, Andrew: U.S. Special Operations Forces (SOF): Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2014
- Fein, Geoff – Scott, Richard: AMDR groomed for integrated air and missile defence; Jane’s International Defence Review 2014/May; 44-49.o.
- Fein, Geoff: Independence frigate option; Jane’s International Defence Review March/2015; 66.o.
- Fein, Geoff: The big picture: USN goes airborne to extend sea view; Jane’s International Defence Review September 2014; 48-51.o.
- Field, Kimberly – Pikner, Stephan: The Role of U.S. Land Forces in the Asia-Pacific; JFQ 2014/3; 30-37.o.

- Fisher, Richard D Jr. – Hardy, James: China's NDU recommends 400-strong Y-20 fleet; Jane's Defence Weekly 6 August 2014.; 8.o.
- Fisher, Richard D Jr: Dalian official says China planning four aircraft carriers; Jane's Defence Weekly 29 January 2014; 6.o.
- Fisher, Richard D Jr: Imagery suggests China has deployed YJ-62 ASCMs to Woody Island; Jane's Defence Weekly 30 March 2016; 14.o.
- Fisher, Richard D Jr: US-Phillippines bolster military ties as China continues island building; Jane's Defence Weekly 20 April 2015; 8.o.
- FM 3- 90.6 Brigade Combat Team; Headquarters, Department of the Army; Washington, DC; 2010
- FM 3-04.111 Aviation Brigades
- Foss, Christopher F: IHS Jane's Land Warfare Platforms – Armoured Fighting Vehicles 2014-2015; IHS Jane's, IHS Global Limited
- Foster, Reed: IHS Jane's World Armies 2014; Coulsdon; 2014
- Global Trends 2030; National Intelligence Council; 2012
- Global Vigilance, Global Reach, Global Power for America;
- Glynn, Michael: Enter Poseidon; AirForces Monthly August 2013; 54-57.o.
- Grace, Jean: Great Expectations; Jane's Defence Weekly 6 January 2016; 24-31.o.
- Green, Michael - Hicks, Kathleen - Cancian, Mark: Asia-Pacific Rebalance 2025 Capabilities, Presence, and Partnerships; Center for Strategic and International Studies; 2016
- Green, Michael - Hicks, Kathleen - Cancian,Mark (szerk.): Asia-Pacific Rebalance 2025 - Capabilities, Presence, and Partnerships; Center for Strategic and International Studies; Washington DC.; 2016
- Grevatt, Jon: Indonesian intent; Jane's Defence Weekly 15 October 2014; 26-31.o.
- Grevatt, Jon: Medvedev seeks stronger ties in visit to Vietnam; Jane's Defence Weekly 15 April 2015; 21.o.
- Grevatt, Jon: Striking a balance; Jane's Defence Weekly 23 March 2016; 24-31.o.
- Grevatt, Jon: The As-Pac cyber challenge; Jane's Defense Weekly 11 February 2015; 24-28.o.
- Grevatt, Jon: Turning point; Jane's Defence Weekly 24 October 2015; 25-29.o.
- Grevatt, Jon: US rule change clears path for exports to Vietnam; Jane's Defence Weekly 19 November 2014; 22.o.
- Growlers to replace Prowlers in Japan; Air Forces Monthly 2012 April; 27.o.
- Háda Béla: „Ensuring Secure Seas” – India 2015. évi tengeri biztonsági stratégiája; Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések 2016/5.
- Háda Béla: Egy bírósági határozat margójára; Stratégiai Védelmi Kutatóközpont NÉZŐPONTOK 2016/8
- Hardy, James: Footprints in the sand; Jane's Defence Weekly 18 February 2015; 22-29.o.
- Hardy, James: Japan's new dawn; Jane's Defense Weekly 12 November 2014; 24-31.o.
- Hardy, James: Piecing together the puzzle; Jane's Defence Weekly 26 August 2015; 24-31.o.
- Hardy, James: Strong constitution - Japan looks to reset its policy on self-defence; Jane's Intelligence Review June/2014; 34-38.o.
- Hayton, Bill: Rights of passage; IHS Jane's Intelligence Review March 2016; 8-13.o.
- Hunter, Jamie: Going Live!; Combat Aircraft Monthly January 2016; 44-51.o.
- Hunter, Jamie: Holding firm: F-15C remains in long term USAF plans; Jane's International Defence Review April 2015; 30-31.o.
- Hunter, Jamie: Strike back: the evolution of Cobra; Jane's International Defence Review August/2015; 27-28.o.
- Initial Batch of UH-60Ms for Taiwanese Army Arrives; Airforces Monthly 2015/January; 29.o.
- Isby, David C: Deployment & Combat; Air International July/2015; 56-58.o.
- Isby, David C: Systems & Weapons; Air International July/2015; 59-61.o.
- Isby, David: USAF unveils AIM-120 upgrade plans; Jane's International Defence Review November 2014; 14.o.
- James, Deborah Lee - Welsh III, Mark A: USAF Posture Statement 2016; Department of the Air Force; 2016
- Jean, Grace: Assault evolved; Jane's Defence Weekly 1 April 2015; 24-28.o.
- Jean, Grace: USN's funding request highlights shipbuilding priorities; Jane's Defence Weekly 11 February 2015; 9.o.
- Jennings, Gareth: US realigns AF GSC to include B-1B, LRS-B bombers; Jane's Defence Weekly 29 April 2015; 12.o.
- Jennings, Gareth: USAF fields JASSM-ER; Jane's Defence Weekly 16 April 2014; 12.o.

- Joint Operational Access Concept; Department of Defense; 2012
- Kaminski, Tom – Burgess, Rick: Strike from the sea – US carrier air power 2014; *Combat Aircraft Monthly* 2014/March; 40-55.o.
- Kaminski, Tom: *Air Power Review*; *United States Air Power Yearbook* 2016; 70-98.o.
- Kaminski, Tom: F-22A Raptor; *AirForces Monthly* January 2013; 48-55.o.
- Kaminski, Tom: Maintaining the Guard – US Air National Guard 2014; *AirForces Monthly* 2014/July; 52-67.o.
- Kaminski, Tom: USAF Tacair combat edge; *AirForces Monthly* 2016/February; 44-59.o.
- Kan, Shirley A. - Morrison, Wayne M.: U.S.-Taiwan Relationship: Overview of Policy Issues; U.S.-Taiwan Relationship: Overview of Policy Issues; 2013
- Kan, Shirley A.: Guam: U.S. Defense Deployments; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2014
- Kaplan, Robert D.: Eurasia's coming anarchy; *Foreign Affairs* March/April 2016; 33-41.o.
- Kiss Roland: A kínai kék vízi flotta fejlesztése; *Felderítő Szemle* 2015/március; 118-141.o.
- Kiss Roland: A sárkány és a sas; *Aranysas* 2014/9; 30-34.o.
- Kiss Roland: *Szigetvita*; *Aranysas* 2013/10; 20-23.o.
- Kissinger, Henry: *Kínáról*; Antall József Tudásközpont; Budapest; 2014
- Kissinger, Henry: *World Order*; Penguin Press; New York; 2014
- Kliman, Daniel M. - Fontaine, Richard: *Global Swing States - Brazil, India, Indonesia, Turkey and the Future of International Order*; enter for a New American Security and the German Marshall Fund of the United States; 2012
- Kővári László: *Csapatszolgálatban*; *Aranysas* 2016/11; 10-14.o.
- Kővári László: *Fogatlan ragadozók*; *Aranysas* 2015/6; 16-20.o.
- Kővári László: *Képességfényezés*; *Aranysas* 2015/05; 16-21.o.
- Kővári László: *Minőségi Csere*; *Aranysas* 2015/10; 18-21.o.
- Kővári László: *Szertefoszló délibáb*; *Aranysas* 2010/12; 10-14.o.
- Krepinevich, Andrew F.: *Why AirSea Battle?*; Center for Strategic and Budgetary Assessments; 2010
- Kromhout, Gert – de Bruijn, Stephan: *Playing Catch-Up*; *Airforces Monthly* 2015/April; 50-55.o.
- Kronstadt, K. Alan: *India's New Government and Implications for U.S. Interests*; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2015
- LaGrone, Sam: *Air-Sea Battle Office to address anti-access threats*; *Jane's Defence Weekly* 16 November 2011; 11.o.
- Lai, Benjamin: *The Chinese People's Liberation Army since 1949 – Ground Forces*; Osprey Publishing; Oxford; 2012
- Le Miére, Christian – Raine, Sarah: *Water pollution – South China Sea dispute taints the region*; *Jane's Intelligence Review* February/2013; 8-13.o.
- Lee, Steve: *Strategic Digest* 2016
- Lindsey, Eric: *Beyond Coast Artillery Cross-domain denial and the Army*; Center for Strategic and Budgetary Assessments; 2014
- Lokátor; *Aranysas* 2014/11; 4-9.o.
- Lokátor; *Aranysas* 2016/9; 4-9.o.
- Lostumbo, Michael J. - McNerney, Michael J. - Peltz, Eric - Eaton, Derek - Frelinger, David R. - Greenfield, Victoria A. - Halliday, John - Mills, Patrick - Nardulli, Bruce R. - Pettyjohn, Stacie L. - Sollinger, Jerry M. – Worman, Stephen M.: *U.S. Overseas Military Posture - Relative Costs and Strategic Benefits*; RAND; 2013;
- Lum, Thomas - Dolven, Ben: *The Republic of the Philippines and U.S. Interests—2014*; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2014
- *Major Commands and Reserve Components*; *AIR FORCE Magazine* May 2016; 43-54.o.
- Malenic, Marina: *Boeing completes F-15C comms pod design review*; *Jane's International Defence Review* November 2014; 18.o.
- Manyin, Mark E. - Chanlett-Avery, Emma - Rinehart, Ian E. - Nikitin, Mary Beth - Cooper, William H.: *U.S.-South Korea Relations*; Congressional Research Service; 2014
- Manyin, Mark E. - Daggett, Stephen - Dolven, Ben - Lawrence, Susan V. - Martin, Michael F. - O'Rourke, Ronald - Vaughn, Bruce: *Pivot to the Pacific? The Obama Administration's "Rebalancing" Toward Asia*; Congressional Research Service; 2012
- *Marine Corps Organization*; Expeditionary Warfare School; 2011

- Martinage, Robert: Toward a new strategy offset – Exploiting U.S. long-term advantages to restore U.S. global power projection capability; Center for Strategic and Budgetary Assessments; 2014
- MCRP 5-12D Organization of the United States Marine Corps; Department of the Navy; Washington D.C.; 2016
- Medium Term Defense Program (FY2014-FY2018); National Security Council and the Cabinet; 2013
- Meyer, Stanley E.: Incident at Mischief Reef: Implications for the Philippines, China, and the United States; U.S. Army War College; Carlisle Barracks; 1996.
- Military and Security Developments Involving the Democratic People’s Republic of Korea 2013; Department of Defense; 2013
- Military and Security Developments Involving the People’s Republic of China 2016; Office of the Secretary of Defense; 2016
- Military Doctrine of the Russian Federation
- Mills, Chris: The United States’ Asia-Pacific Policy and the Rise of the Dragon; Australian Defence College Centre for Defence and Strategic Studies; 2015
- Mladenov, Alexander: Access denied; AirForces Monthly January 2016; 66-77.o.
- Mladenov, Alexander: Back to the future red fighters; AirForces Monthly October 2015; 44-59.o.
- Mladenov, Alexander: The bear gains strenght; AirForces Monthly March 2015; 42-49.o.
- Morrison Wayne M. – Labonte, Marc: China's Currency Policy: An Analysis of the Economic Issues; Congressional Research Service; 2013;
- Morrison, Wayne M.: China-U.S. Trade Issues; Congressional Research Service; 2014
- National Defence Report 2013
- National Defense Program Guidelines for FY 2014 and beyond; December 17, 2013
- National Security Strategy 2013; December 17, 2013
- Naval Aviation Vision 2014-2025
- Naval Operations Concept 2010
- Novichkov, Nikolai: Russian naval doctrine looks to the future; IHS Jane’s Defence Weekly 19 August 2015; 24-25.o.
- O’Connor, Sean: Local media: PLAN to field homegrown carrier by 2017; Jane’s Defence Weekly 18 June 2014; 14.o.
- O’Connor, Sean: Military Might; Jane’s Intelligence Review September/2014; 54-55.o.
- O’Hanlon, Michael – Petraus, David: America’s Awesome Military; Foreign Affairs September/October 2016; 10-17.o.
- O’Rourke, Ronald: China Naval Modernization: Implications for U.S. Navy Capabilities—Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2014
- O’Connor, Sean - Hardy, James: China building airstrip-capable island; IHS Jane's Defence Weekly 26 November 2014; 8.o.
- O’Connor, Sean - Hardy, James: China’s first runway in Spratlys under construction; IHS Jane's Defence Weekly 22 April 2015; 20.o.
- O’Connor, Sean - Hardy, James: Imagery shows progress of Chinese land building across Spratly Islands; IHS Jane's Defence Weekly 18 February 2015; 8-9.o.
- O’Rourke, Ronald: Navy Virginia (SSN-774) Class Attack Submarine Procurement: Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2016
- O’Rourke, Ronald: China Naval Modernization: Implications for U.S. Navy Capabilities—Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2016
- O’Rourke, Ronald: Navy Aegis Ballistic Missile Defense (BMD) Program: Background and Issues for Congress; Congressional Research Service; 2015
- O’Rourke, Ronald: Navy Columbia Class (Ohio Replacement) Ballistic Missile Submarine (SSBN[X]) Program; Congressional Research Service; Washington D.C.; 2016
- O’Rourke, Ronald: Zone (EEZ) Disputes Involving China: Issues for Congress; Congressional Research Service; 2014
- O’Rourke: Navy Aegis Ballistic Missile Defense (BMD) Program: Background and Issues for Congress; Congressional Research Service
- Phipps, Gavin: Island endeavor; Jane’s Defence Weekly 30 March 2016; 20-27.o.
- Pittaway, Nigel: Introducing Growler; Air International August/2015; 54-57.o.

- Pittaway, Nigel: Poseidon progress; Air International September 2015; 36-40.o.
- Pittaway, Nigel: Talisman Saber 2013; Air International October/2013; 112-114.o.
- Powell, Bill: Meet Kim Jong Un; Time 27 February 2012; 18-21.o.
- Przystup, James J.: The US-Japan Alliance: Managing Expectations; In Cronin, Patrick M. (szerk.): America's security role in a changing world; National Defense University Press; Washington D.C.; 2009
- Puccioni, Allison: Site inspection; Jane's Intelligence Review March 2015; 6-13.o.
- Rácz András: Oroszország hibrid háborúja Ukrajnában; KKI Tanulmányok; Külügyi és Külgazdasági Intézet; 2014
- Rahmat, Ridzwan – Hardy, James: US warns against South China Sea militarisation; Jane's Defence Weekly 15 April 2015; 16.o.
- Rahmat, Ridzwan: Hammond: UK will support allies in event of future Asia-Pacific crisis; IHS Jane's Defence Weekly 11 February 2015; 14.o.
- Roul, Animeh: Returnee threat; Jane's Intelligence Review March 2015; 22-25.o.
- Rupprecht, Andreas: Dragon Fighters; Combat Aircraft Monthly May 2015; 52-61.o.
- Rupprecht, Andreas: Meng Long; Air International December 2015; 24-25.o.
- Russian National Security Strategy, December 2015
- Santana, Sérgio: Confusing Signals; AirForces Monthly April 2013; 86-94.o.
- Saw, David: Thailand navigates troubling times; Military Technology 11/2015; 24-31.o.
- Saw, David: The Republic of Korea Armed Forces – An update; Military Technology 2015/10; 36-38.o.
- Scott, Richard: Offensive language: USN sets out surface firepower strategy; Jane's International Defence Review May/2015; 42-47.o.
- Shirk, Susan: Trump and China; Foreign Affairs March-April 2017; 20-27.o.
- Silberstein, Benjamin Katzeff: Moving Apart; Jane's Intelligence Review March 2015; 54-55.o.
- Statement of Admiral Jonathan Greenert Chief of Naval Operations before the Congress on FY 2013 Department of Navy Posture
- Statement of the Honorable Ray Mabus Secretary of the Navy Before the House Subcommittee on Defense, Committee on Appropriations on 1 March 2016
- Stockfisch, Dieter: Russlands Marine; Europäische Sicherheit & Technik Oktober/2015; 52-53.o.
- Stockfisch, Dieter: Chinas maritime Expansion; Europäische Sicherheit & Technik Mai/2015; 93-95.o.
- Sustaining U.S. Global Leadership: Priorities for 21st century Defense; Department of Defense; 2012
- Takahashi, Kosuke: Obama signals support for Japan in island dispute; Jane's Defence Weekly 30 April 2014; 8.o.
- Tanner, Murray Scot: Chinese Economic Coercion Against Taiwan; RAND Corporation; 2007
- Tate, Andrew: Chinese TV details missile plans for Type 055 destroyer; Jane's Defence Weekly 11 February 2015; 14.o.
- The Guidelines for Japan-U.S. Defense Cooperation April 27, 2015
- The Military Balance 2016; The International Institute for Strategic Studies; London; 2016
- The Military Balance 2017; The International Institute for Strategic Studies; London; 2017
- The National Military Strategy of the United States of America 2011
- The New Korea
- The PLA Navy; Office of Naval Intelligence; 2015
- The Russian Navy; Office of Naval Intelligence; 2015
- The U.S. Army in the Pacific: Assuring Security and Stability
- The U.S. Army in the Pacific: Assuring Security and Stability; Institute of Land Warfare Association of the United States Army; Arlington; 2013
- The U.S. Military's Force Structure: A Primer; Congressional Budget Office; 2016
- The US Navy's Military Sealift Command 2015 in review
- Thomas, Jim - Stillion, John - Rehman, Iskander: HARD ROC 2.0; Center for Strategic and Budgetary Assessments; 2014
- Three Times the Lift; Air International December 2015; 10-13.o.
- Trautmann Balázs: Se veled, se nélkülöd; Aranysas 2015/5; 38-43.o.
- Treaty between the United States of America and the Russian Federation on Measures for the Further Reduction and Limitation of Strategic Offensive Arms

- U.S. Army Aviation and Full-Spectrum Operations; Institute of Land Warfare Association of the United States Army; Arlington; 2010
- US Special Operations Command Factbook 2013
- US Special Operations Command Factbook 2016
- Van Tol, Jan – Gunzinger, Mark - Krepinevich, Andrew - Thomas, Jim: AirSea Battle - A Point-of-Departure Operational Concept; Center for Strategic and Budgetary Assessments; 2010
- von Rosenbach; Alexander: Tipping the balance; Jane's Intelligence Review 2011/6; 24-27.o.
- Warnes, Alan - Allport, Dave: On Your Marks. Get Set. Go?; AirForces Monthly March 2015; 66-73.o.
- Wasif, MN – Brown, Nick: New eyes for old Hornets: sensor options firm up for legacy F/A-18s; Jane's International Defence Review March/2015; 32-33.o.
- Wasserbly, Dan: Army of adaption; Jane's Defence Weekly 8 October 2014; 20-27.o.
- Wasserbly, Dan: Pentagon plans to send MLRS battalion to South Korea; Jane's Defense Weekly 1 April 2015; 17.o.
- Wasserbly, Daniel: ...but future of tactical vehicle fleet remains unclear; Jane's Defence Weekly 2 September 2015; 10.o.
- Wasserbly, Daniel: Bridging the distance; Jane's Defence Weekly 2 September 2015; 22-27.o.
- Wasserbly, Daniel: Bridging the gap: USMC outlines future amphibious assault strategies, equipment; Jane's International Defence Review September/2014; 38-39.o.
- Wasserbly, Daniel: ConOps conundrum; Jane's Defence Weekly 30 September 2015; 24-30.o.
- Wasserbly, Daniel: Europe-based Strykers to get 30 mm cannon; Jane's Defence Weekly 29 July 2015; 11.o.
- Wasserbly, Daniel: Evolving the seabase the USMC seeks a new connector strategy; Jane's International Defence Review December/2014; 36-37.o.
- Wasserbly, Daniel: US Army outlines combat vehicle choices; IHS Jane's International Defence Review November 2014; 6.o.
- Wasserbly, Daniel: US Army to replace brigade in South Korea with rotational units; Jane's Defence Weekly 12 November 2014; 5.o.
- Wasserbly, Daniel: War games: 'Unified Quest' trials US Army operations in future megacities; Jane's International Defence Review October 2014; 28-29.o.
- Wong, Kevin: Diesel-electric subs take centre stage in Asia-Pacific waters; Jane's International Defence Review January/2015; 4.o.
- Woolf, Amy F.: The New START Treaty: Central Limits and Key Provisions; Congressional Research Service; 2012
- Wright, Bruce A.-Hague, Mark O.: The U.S.-Japan Alliance: Sustaining the Transformation; JFQ 2007/1
- Ying, Fu: How China sees Russia; Foreign Affairs March/April 2016; 96-105.o.
- Zhang, Tuosheng: 'Building trust between China and Japan: lessons learned from bilateral interactions in the East China Sea'; SIPRI Policy Brief, Feb. 2015.
- Zongze, Ruan - Yurong, Chen - Jianxue, Lan - Junying, Song - Jinyue, Guo: China's New Neighborhood Diplomacy: Seeking Stability Through Management and Planning; China Institute of International Studies; Peking; 2016
- Zord Gábor László: Modernizálják a Gripenjeinket; Aeromagazin 2017/4; 28-29.o.

Internetes források:

- 11th Air Force; <http://www.jber.af.mil/11af/index.asp>; 2016.03.31.
- 15th Wing Units; <http://www.15wing.af.mil/Units/15thWingUnits.aspx>; 2016.03.31.
- 353rd Special Operations Group; <http://www.afsoc.af.mil/AboutUs/FactSheets/Display/tabid/5046/Article/162544/353rd-special-operations-group.aspx>; 2016.04.05.
- 35TH FIGHTER WING; <http://www.misawa.af.mil/library/factsheets/factsheet.asp?id=21591>; 2016.05.04.
- 3d Marine Regiment; <http://www.3rdmardiv.marines.mil/Units/3dMarineRegiment.aspx>; 2016.03.31.
- 50 North Korean Submarines Have Reportedly Vanished in an 'Unprecedented' Deployment; <https://news.vice.com/article/50-north-korean-submarines-have-reportedly-vanished-in-an-unprecedented-deployment>; 2015.11.30.
- 5th Air Force units; <http://www.5af.pacaf.af.mil/units/index.asp>; 2016.03.31.

- 5th Air Force; <http://www.5af.pacaf.af.mil/>; 2016.05.04.
- 7th Air Force units; <http://www.7af.pacaf.af.mil/units/index.asp>; 2016.03.31.
- About Marine Rotational Force – Darwin; <http://www.marforpac.marines.mil/Units/MarineRotationalForceDarwin/AboutMRFDarwin.aspx>; 2016.05.13.
- About Ministry; <http://www.mod.go.jp/e/about/history.html>; 2015.02.08.
- About Submarine Group 9; <http://www.csp.navy.mil/csg9/About-COMSUBGRU-NINE>; 2016.03.25.
- About the Joint Chiefs of Staff; <http://www.jcs.mil/About/>; 2016.07.13.
- ABOUT US; <https://www.usarpac.army.mil/about.asp>; 2016.03.24.
- About USFJ; <http://www.usfj.mil/AboutUSFJ.aspx>; 2016.03.24.
- Abrams M1A1 Main Battle Tank (MBT); <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/programs/ground-combat-tactical-vehicles/abrams-m1a1-main-battle-tank-mbt>; 2015.10.09.
- Active Duty Military Personnel, 1940–2011; <http://www.infoplease.com/ipa/A0004598.html>; 2014.11.20.
- Aegis Ashore; http://www.mda.mil/system/aegis_ashore.html; 2015.11.22.
- Aegis Ballistic Missile Defense; http://www.mda.mil/system/aegis_foreign_mil_sales.html; 2015.02.21.
- Aegis Ballistic Missile Defense; http://www.mda.mil/system/aegis_bmd.html; 2015.12.27.
- AGM-154 Joint Standoff Weapon (JSOW); http://www.navy.mil/navydata/fact_display.asp?cid=2100&tid=300&ct=2; 2015.03.28.
- Agreement Between the Government of the Republic of the Philippines and the Government of the United States on Enhanced Defense Cooperation; <http://www.gov.ph/downloads/2014/04apr/20140428-EDCA.pdf>; 1-10.o.
- Ahmedullah, Mohammed: Defence from, of and for Australia; Military Technology; 10/2014
- Ahn, S. James – Hamon, David: Premonitions of an ISIS Homecoming in Southeast Asia; http://www.anser.org/babrief_ISIS-Southeast-Asia; 2016.05.31.
- Air Warfare Destroyer (AWD); <http://www.navy.gov.au/fleet/ships-boats-craft/awd>; 2016.05.13.
- Aircraft Carriers – CVN; http://www.navy.mil/navydata/fact_display.asp?cid=4200&tid=200&ct=4; 2016.03.24.
- Alaska Military Bases; <http://militarybases.com/alaska/>; 2016.03.24.
- Alessi, Christopher - Xu, Beina: China in Africa; <http://www.cfr.org/china/china-africa/p9557>; 2016.08.11.
- Alter, Charlotte: President Trump Is Blaming North Korea for 'Behaving Very Badly'; <http://time.com/4705140/donald-trump-twitter-north-korea/>; 2017.04.01.
- America class LHA Assault Ship; http://www.navy.mil/ah_online/america/; 2015.09.25.
- America First Foreign Policy; <https://www.whitehouse.gov/america-first-foreign-policy>; 2017.03.29.
- America's Pacific Air-Sea Battle Vision; <http://thediplomat.com/2012/03/08/americas-pacific-air-sea-battle-vision/>; 2015.03.25.
- Amphibious Assault Ships – LHD/LHA(R); http://www.navy.mil/navydata/fact_display.asp?cid=4200&ct=4&tid=400; 2016.07.18.
- Amphibious Combat Vehicle (ACV); <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/programs/ground-combat-tactical-vehicles/amphibious-combat-vehicle-acv>; 2015.09.29.
- Amphibious Transport Dock – LPD; http://www.navy.mil/navydata/fact_display.asp?cid=4200&tid=600&ct=4; 2016.07.18.
- An Overview; <http://www.navy.mil/navydata/organization/org-over.asp>; 2016.07.13.
- ANALYSIS: Japan's F-3 fighter pursuit is worth the wait; <http://www.flightglobal.com/news/articles/analysis-japan39s-f-3-fighter-pursuit-is-worth-the-408068/>; 2015.02.21.
- Anti-Secession Law; <http://www.china.org.cn/english/2005lh/122724.htm>; 2017.03.20.
- Army National Guard (ARNG) Overview; <http://www.nationalguard.mil/About-the-Guard/Army-National-Guard/About-Us/By-the-Numbers/>; 2017.03.10.
- Australia, New Zealand, United States (ANZUS); <http://www.globalsecurity.org/military/world/int/anzus.htm>; 2016.05.12.
- Australia; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/as.html>; 2016.05.12.
- Background Note: South Korea; <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2800.htm#relations>; 2016.02.26.
- Baruah, Darshana M.: Second Thomas Shoal: The New Battleground; <http://thediplomat.com/2014/04/second-thomas-shoal-the-new-battleground/>; 2015.05.13.
- Batey, Angus: F-35s for Singapore? Don't Hold Your Breath; <http://aviationweek.com/singapore-airshow-2016/f-35s-singapore-don-t-hold-your-breath>; 2016.05.18.

- Beijing; 2015; <http://eng.mod.gov.cn/Database/WhitePapers/index.htm>; 2016.04.06.
- Ben Ho Wan Beng: Opinion: It's Time to Rethink U.S. Carrier CONOPS; https://news.usni.org/2016/05/24/carrier_conops; 2016.07.15.
- Bennett, Jay: F-35 Scores Impressive 15:1 Kill Ratio at Red Flag War Games; <http://www.popularmechanics.com/military/aviation/a25078/f-35-red-flag-war-games/>; 2017.02.20.
- Bermudez Jr., Joseph S.: New North Korean Helicopter Frigates Spotted; <http://38north.org/2014/05/jbermudez051514/>; 2015.11.30.
- Bitzinger, Richard A: Is Trump's ego picking a fight with China?; <http://www.atimes.com/article/trumps-ego-picking-fight-china/>; 2017.03.29.
- Boeing doubles F-15C missile load in '2040C' Eagle upgrade; <https://www.flightglobal.com/news/articles/boeing-doubles-f-15c-missile-load-in-2040c-eagle-u-416766/>; 2016.04.30.
- BP Statistical Review 2016 - China's energy market in 2015; <http://www.bp.com/content/dam/bp/pdf/energy-economics/statistical-review-2016/bp-statistical-review-of-world-energy-2016-china-insights.pdf>; 2016.08.11.
- Briefing by Secretary Tillerson, Secretary Mnuchin, and Secretary Ross on President Trump's Meetings with President Xi of China; <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2017/04/07/briefing-secretary-tillerson-secretary-mnuchin-and-secretary-ross>; 2017.04.13.
- Campbell, Charlie: Kim Jong Nam's Murder Likely Means Dangerous Times Ahead for Members of North Korea's Ruling Family; <http://time.com/4693127/kim-jong-nam-north-korea-dynasty-family/>; 2017.03.25.
- Campbell, Charlie: Kim Jong Nam's Murder Likely Means Dangerous Times Ahead for Members of North Korea's Ruling Family; <http://time.com/4693127/kim-jong-nam-north-korea-dynasty-family/>; 2017.03.25.
- Carreno, Jose – Culora, Thomas – Captain Galdorisi, George – Hone, Thomas: What's New About the AirSea Battle Concept?; <http://www.usni.org/magazines/proceedings/2010-08/whats-new-about-airsea-battle-concept>; 2015.03.25.
- Carrier Air Wing; http://www.navy.mil/media/ggallery/other/140908_Carrier-Air-Wing.pdf; 2016.03.24.
- Carriers; <http://www.public.navy.mil/AIRFOR/Pages/usncarriers.aspx>; 2017.03.24.
- Carter, Singapore Defense Minister Sign Enhanced Defense Cooperation Agreement; <http://www.defense.gov/News-Article-View/Article/633243/carter-singapore-defense-minister-sign-enhanced-defense-cooperation-agreement>; 2016.05.18.
- CH-53K Helicopter; <http://www.sikorsky.com/Pages/Products/Military/CH53/CH53K.aspx>; 2015.09.27.
- Chai, Sun-Ki: Entrenching the Yoshida Defense Doctrine: Three Techniques for Institutionalization; <http://www2.hawaii.edu/~sunki/paper/sdfyoshi.pdf>
- Cheung, Francis - Lee, Alexious: A brilliant plan - One Belt, One Road; <https://www.clsa.com/special/onebeltonearoad/>; 2016.08.09.
- China, South Korea sign FTA deal; http://news.xinhuanet.com/english/2015-06/01/c_134287583.htm; 2016.04.19.
- China; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html>; 2017.04.01.
- China; <https://www.eia.gov/beta/international/analysis.cfm?iso=CHN>; 2016.08.11.
- China-S.Korea FTA officially comes into force on Dec 20; <http://english.cntv.cn/2015/12/21/ARTI1450653866712438.shtml>; 2016.04.19.
- Chittooran, Jay: Losing Ground in Asia: Why the U.S. Export Market Share Has Plummeted; <http://www.thirdway.org/report/losing-ground-in-asia-why-the-us-export-market-share-has-plummeted>; 2015.09.08.
- Chuter, Andrew: Lockheed Strikes S. Korean F-35 Offset Deal; <http://www.defensenews.com/story/defense/2015/03/19/lockheed-martin-south-korea-f35-offsets/25009451/>; 2016.04.20.
- Clark, Colin: B-21 Bomber Estimate By CAPE: \$511M A Copy; http://breakingdefense.com/2016/09/b-21-bomber-estimate-by-cape-511m-a-copy/?utm_content=buffer73eed&utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=buffer; 2017.02.20.
- Clinton, Hillary: America's Pacific Century; http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/10/11/americas_pacific_century; 2015.09.08.
- Command Philosophy; <http://www.usfk.mil/About/CommandPhilosphy.aspx>; 2016.04.21.

- Commander Naval Surface Force, U.S. Pacific Fleet; <http://www.public.navy.mil/surfor/Pages/USNavyPacificFleetShipsbyClass.aspx>; 2017.03.24.
- Commander, Naval Air Forces; <http://www.public.navy.mil/airfor/Pages/pacificaviation.aspx>; 2017.03.24.
- Concept Implications on BCT Design Workgroup BCT 2020 Designs Read Ahead; <http://www.benning.army.mil/mcoe/maneuverconference/ReadAhead/Concept/BCT%202020%20Designs%20Read%20Ahead.pptx>; 2016.04.21.
- Copp, Tara: Use of 5 bases just beginning of increased US presence in Philippines, Carter says; <http://www.stripes.com/news/use-of-5-bases-just-beginning-of-increased-us-presence-in-philippines-carter-says-1.404250>; 2016.05.17.
- Corben, Ron: Malaysia Urges Peaceful Solution to ASEAN Disputes with China; <http://www.voanews.com/content/concerns-about-south-china-sea-dominate-asean-summit/2735701.html>; 2015.05.13.
- COUNTRY COMPARISON: GDP (PURCHASING POWER PARITY); <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2001rank.html#as>; 2017.04.15.
- Country profile; <http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1816>; 2015.11.20.
- Dang, Du Nhat: The South China Sea: Vietnam's Limited Diplomatic Options; <http://thediplomat.com/2016/04/the-south-china-sea-vietnams-limited-diplomatic-options/>; 2016.05.17.
- Defense Policy; <http://eng.mod.gov.cn/Database/DefensePolicy/index.htm>; 2016.07.22.
- Dickstein, Corey: Defense official: China deploys 16 fighter jets to disputed South China Sea island; <http://www.stripes.com/news/defense-official-china-deploys-16-fighter-jets-to-disputed-south-china-sea-island-1.404391>; 2016.05.31.
- Drew, James: US Navy boosts F-35C and F/A-18 buy in new budget plan; <https://www.flightglobal.com/news/articles/us-navy-boosts-f-35c-and-fa-18-buy-in-new-budget-pl-421628/>; 2016.07.18.
- Drwiega, Andrew: U.S. Army's Apache Maritime Role; http://www.aviationtoday.com/rw/topstories/U-S-Armys-Apache-Maritime-Role_83418.html; 2016.10.29.
- Drwiega, Andrew: U.S. Army's Apache Maritime Role; http://www.aviationtoday.com/rw/topstories/U-S-Armys-Apache-Maritime-Role_83418.html; 2016.10.29.
- Duty stations; <http://www.sealswcc.com/navy-seals-duty-stations.html#.VwOS8Xr4ah8>; 2016.04.05.
- Ebersberger, Richard: Dyess Airmen take over second B-1 deployment to Guam; <http://www.pacaf.af.mil/News/Article-Display/Article/1076573/dyess-airmen-take-over-second-b-1-deployment-to-guam/>; 2017.03.25.
- Eckstein, Megan: Army, Marine Corps Pick Oshkosh to Build Humvee Follow-on in \$6.75B Contract Award; <http://news.usni.org/2015/08/25/army-marine-corps-pick-oshkosh-to-build-humvee-follow-on-in-6-75b-contract-award>; 2015.09.27.
- Eckstein, Megan: Boeing Pushing For New Engines, Advanced Cockpit on Super Hornets, Growlers; <https://news.usni.org/2016/05/24/boeing-new-kit-super-hornets-growlers>; 2016.06.28.
- Eckstein, Megan: Marines Adding Tanks, Artillery to Black Sea Rotational Force to Reassure Against Russian Threat; <https://news.usni.org/2015/08/17/marines-adding-tanks-artillery-to-black-sea-rotational-force-to-reassure-against-russian-threat>; 2016.07.31.
- Eckstein, Megan: Marines Testing Operating from Foreign Ships, Near-Forgotten Platforms to Bring Units Back to Sea; <http://news.usni.org/2015/06/23/marines-testing-operating-from-foreign-ships-near-forgotten-platforms-to-bring-units-back-to-sea>; 2015.09.30.
- Eckstein, Megan: Pentagon Requests Funding To Accelerate Harrier Data Link Upgrades; <http://news.usni.org/2015/08/04/pentagon-requests-funding-to-accelerate-harrier-data-link-upgrades>; 2015.09.25.
- Eckstein: Army, Marine Corps Pick Oshkosh to Build Humvee Follow-on in \$6.75B Contract Award; <http://news.usni.org/2015/08/25/army-marine-corps-pick-oshkosh-to-build-humvee-follow-on-in-6-75b-contract-award>; 2015.09.27.
- Eucom Announces European Reassurance Initiative Implementation Plan; <http://www.defense.gov/News/Article/Article/708271/eucom-announces-european-reassurance-initiative-implementation-plan>; 2016.08.03.
- Evans, Alison: High-profile North Korean purges and new sanctions do not indicate change in underlying stability drivers; <http://www.janes.com/article/51953/high-profile-north-korean-purges-and-new-sanctions-do-not-indicate-change-in-underlying-stability-drivers>; 2015.11.15.

- Evans, Alison: Koreas exchange fire across DMZ; <http://www.janes.com/article/53741/koreas-exchange-fire-across-dmz>; 2015. 12.10.
- Expeditionary Fast Transport (EPF); http://www.navy.mil/navydata/fact_display.asp?cid=4200&tid=1100&ct=4; 2016.07.15.
- Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept; Department of Navy; Washington D.C.; 2014
- F-22 Raptor; <http://www.af.mil/AboutUs/FactSheets/Display/tabid/224/Article/104506/f-22-raptor.aspx>; 2016.04. 30.
- F-35 Lightning II Program Fact Sheet Selected Acquisition Report (SAR) 2015 Cost Data; http://www.jsf.mil/news/docs/20160324_Fact-Sheet.pdf; 2016.08.01.; 1-2.o.
- F-35A Lightning II; http://www.airforce.gov.au/Technology/Future_Acquisitions/F-35A_Lightning_II/?RAAF-ZRnYQhJUhl0e44uR32oIOT1rt+Ym4K3; 2016.05.13.
- FACT SHEET: U.S. Building Maritime Capacity in Southeast Asia; <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/11/17/fact-sheet-us-building-maritime-capacity-southeast-asia>; 2016.05.17.
- Fact Sheet: U.S.-India Defense Relationship; <http://archive.defense.gov/pubs/US-IND-Fact-Sheet.pdf>; 2016.05.11.
- Facts; <http://www.cpf.navy.mil/about/facts/>; 2017.03.24..
- Falletti, Sebastien - Hardy, James: China cosies up to South Korea as Kim skips 3 September parade; <http://www.janes.com/article/53998/china-cosies-up-to-south-korea-as-kim-skips-3-september-parade>; 2015.11.30.
- Fisher Jr, Richard D: North Korea unveils new version of KN-08 ICBM; <http://www.janes.com/article/55190/north-korea-unveils-new-version-of-kn-08-icbm>; 2015.11.27.
- Freedberg Jr, Sydney J: F-35C & Ford Carriers – A Wrong Turn For Navy: CNAS; <http://breakingdefense.com/2015/10/f-35c-a-wrong-turn-for-navy-cnas/>; 2016.07.24.
- Friedman, Brett: New USMC Unit Will Provide Faster Punch in Africa and Middle East; <http://news.usni.org/2013/04/22/new-usmc-unit-will-provide-faster-punch-in-africa-and-middle-east>; 2015.09.24.
- Fuentes, Gidget: Navy signs off on plan to move 5,000 Marines to Guam; <http://www.marinecorpstimes.com/story/military/2015/09/05/navy-signs-off-plan-move-5000-marines-guam/71657614/>; 2016.03.31.
- Full text of 47th ROK-U.S. Joint Communique; <http://www.usfk.mil/Media/News/tabid/12660/Article/626859/full-text-of-47th-rok-us-joint-communique.aspx>; 2016.04.21.
- FY 2016 Budget Proposal; <http://www.defense.gov/News/Special-Reports/FY16-Budget>; 2016.07.13.
- Gabuev, Alexander: 2016: Where China Will Clash With Russia; <http://carnegie.ru/2015/12/30/where-china-will-clash-with-russia/it4x>; 2016.06.14.
- Gabuev, Alexander: A Reality Check for Russia's China Pivot; <http://carnegie.ru/2015/09/29/reality-check-for-russia-s-china-pivot/ijr3>; 2016.06.14.
- General information; <http://www.eur.army.mil/organization/faq.htm#q3>; 2014.11.21.
- Going East: Russia's Asia-Pacific Strategy; <http://eng.globalaffairs.ru/number/Going-East-Russias-Asia-Pacific-Strategy-15081>; 2016.06.14.
- Gordinier, John: B-1B Lancer deployed to Guam arrives to support AVALON 2017; <http://www.pacaf.af.mil/News/Article-Display/Article/1101107/b-1b-lancer-deployed-to-guam-arrives-to-support-avalon-2017/>; 2017.03.07.
- Gracie, Carrie: Could China's Trump tactics actually be working?; <http://www.bbc.com/news/world-asia-china-39061702>; 2017.03.29.
- Green, Michael – Hornung, Jeffrey W.: Ten Myths About Japan's Collective Self-Defense Change; <http://thediplomat.com/2014/07/ten-myths-about-japans-collective-self-defense-change/>; 2015.02.13.
- Grevatt, Jon: Singapore Airshow 2016: Bell, BAE Systems Australia to promote AH-1Z Viper to ADF; <http://www.janes.com/article/58078/singapore-airshow-2016-bell-bae-systems-australia-to-promote-ah-1z-viper-to-adf>; 2016.05.13.
- Grevatt, Jon: Thailand to procure MBT-3000 tanks from China; <http://www.janes.com/article/60340/thailand-to-procure-mbt-3000-tanks-from-china>; 2016.05.30.
- Grisafi, John G.: Old aircraft design highly effective, important N. Korean threat capability; <http://www.nknews.org/2014/09/the-an-2-n-koreas-surprisingly-capable-aircraft/>; 2015.11.28.

- Hardy, James - Mahadzir, Dzirhan: North, South Korea sign deal to lower tensions; <http://www.janes.com/article/53805/north-south-korea-sign-deal-to-lower-tensions>; 2015.12.10.
- Hardy, James: Japan launches second Izumo-class helicopter carrier; <http://www.janes.com/article/53858/japan-launches-second-izumo-class-helicopter-carrier>; 2016.04.23.
- Hardy, James: North Korean SLBM test leaves more questions than answers; <http://www.janes.com/article/51356/north-korean-slbm-test-leaves-more-questions-than-answers>; 2015.11.27.
- Harkins, Gina: Marines identify units that will move from Japan to Guam; <http://www.marinecorpstimes.com/story/military/2015/10/01/marines-identify-units-move-japan-guam/73046768/>; 2016.03.29.
- Harper, Jon: Army's return to full-spectrum training hampered by budget cuts; <http://www.stripes.com/news/army-s-return-to-full-spectrum-training-hampered-by-budget-cuts-1.316568>; 2014.12.05.
- Hawaii Military Bases; <http://militarybases.com/hawaii/>; 2016.03.24.
- Henson, Aaron : Lightning II strikes Iwakuni, F-35B arrives; <http://www.marines.mil/News/News-Display/Article/1052138/lightning-ii-strikes-iwakuni-f-35b-arrives/>; 2017.03.25.
- History of Inter-Korean Relations; <http://eng.unikorea.go.kr/content.do?cmsid=1806>; 2015. 12.08.
- <http://www.army.mil/7thid>; 2015.06.26.
- <http://www.reuters.com/article/2015/04/27/us-asean-summit-southchinesea-idUSKBN0NI0BH20150427>; 2015.05.13.
- <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/11/17/remarks-president-obama-australian-parliament>; 2015.09.08.
- Indonesia; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/id.html>; 2017.04.01.
- Ing, David: US, Spain sign permanent basing deal for USMC; <http://www.janes.com/article/52398/us-spain-sign-permanent-basing-deal-for-usmc>; 2015.09.24.
- Investment; <http://www.china-asean-fund.com/investment.php?slider1=1>; 2016.08.09.
- Japan reveals record defence budget as tensions with China grow; <http://www.theguardian.com/world/2015/jan/14/japan-reveals-record-defence-budget-as-tensions-with-china-grow>; 2015.02.16.
- Japan scrambled fighters against China a record 571 times in fiscal 2015; <http://www.japantimes.co.jp/news/2016/04/23/national/japan-scrambled-fighters-china-record-571-times-fiscal-2015/#.Vyvx43r4ah9>; 2016.05.06.
- Japan; <http://www.nti.org/country-profiles/japan/delivery-systems/>; 2015.02.21.
- Jennings, Gareth: FIDAE 2016: South Korea to pave way for further S-3 Viking sales; <http://www.janes.com/article/59161/fidae-2016-south-korea-to-pave-way-for-further-s-3-viking-sales>; 2016.04.20.
- Jennings, Gareth: Russia to build more Arctic airfields; <http://www.janes.com/article/47831/russia-to-build-more-arctic-airfields>; 2016.06.25.
- Jennings, Gareth: US Navy seeks new sense-and-avoid solution for Triton UAV; <http://www.janes.com/article/45431/us-navy-seeks-new-sense-and-avoid-solution-for-triton-uav>; 2015.03.31.
- Jiang, Steven - Hunt, Katie - Westcott, Ben: China calls for calm as US dispatches naval might to Korean waters; <http://edition.cnn.com/2017/04/12/politics/trump-xi-phone-call/index.html>; 2017.04.13.
- Johnson, Reuben F: Su-35 Fighter Boosted by China and Indonesia Deals; <http://www.ainonline.com/aviation-news/defense/2016-02-17/su-35-fighter-boosted-china-and-indonesia-deals>; 2016.07.19
- Joint Base Lewis-McChord; <http://www.lewis-mcchord.army.mil/army.html>; 2016.03.24.
- Joint Interagency Task Force West; <http://www.pacom.mil/JIATFW.aspx>; 2016.03.24.
- Joint vision for the alliance of the United States of America and the Republic of Korea; <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/joint-vision-alliance-united-states-america-and-republic-korea>; 2016.04.21.
- Judson, Jen: US Army Budget To Build Force Size in Europe; <http://www.defensenews.com/story/defense/land/army/2016/02/09/us-army-budget-build-force-size-europe/80063172/>; 2016. 05.12.
- Karaganov, Sergey: Turning East?; <http://eng.globalaffairs.ru/pubcol/Turning-East-16383>; 2016.06.14.
- KATUSAs stand as symbol of ROK-U.S. alliance; <http://www.army.mil/article/68409/>; 2016.04.21.

- Kazianis, Harry J.: Air-Sea Battle Defined; <http://nationalinterest.org/commentary/airsea-battle-defined-10045>; 2015.03.26.
- Kazianis, Harry: China's Oversized Aircraft Carrier Ambitions; <http://thediplomat.com/2014/06/chinas-oversized-aircraft-carrier-ambitions/>; 2016.07.20.
- Keaveney, Michael: Keeping the tankers flying; AirForces Monthly June 2015
- Kim Sung-han: The Future of North Korea; http://csis.org/files/publication/141031_The_Future_of_north_korea.pdf; 2015.11.20.
- King, Esther: Juncker: EU must resist US bullying on NATO spending; <http://www.politico.eu/article/jean-claude-juncker-eu-must-resist-us-bullying-on-nato-spending-james-mattis/>; 2017.03.16.
- Korea Deploys Home-Grown FA-50 Fighter Jets; http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2014/10/31/2014103101236.html; 2016.04.20.
- Korea, South; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ks.html>; 2016.04.19.
- Kreisher, Otto: U.S. Marine Corps' Aggressive Move Into An Amphibious Future; <http://news.usni.org/2014/09/08/u-s-marine-corps-aggressive-move-amphibious-future>; 2015.09.30.
- Kristensen, Hans M. - Norris, Robert S.: Status of World Nuclear Forces; <http://fas.org/issues/nuclear-weapons/status-world-nuclear-forces/>; 2016.07.21.
- Ku, Julian G. - Fravel, M. Taylor - Cook, Malcolm: Freedom of Navigation Operations in the South China Sea Aren't Enough; <http://foreignpolicy.com/2016/05/16/freedom-of-navigation-operations-in-the-south-china-sea-arent-enough-unclos-fonop-philippines-tribunal/>; 2016.08.13.
- LaGrone, Sam – Majumdar, Dave: The Future of Air Sea Battle; <http://news.usni.org/2013/10/30/future-air-sea-battle>; 2015.03.26.
- LaGrone, Sam: China: Frigate Sales to Taiwan 'Brutally Interferes' with Internal Affairs; <http://news.usni.org/2014/12/19/china-frigate-sales-taiwan-brutally-interferes-internal-affairs>; 2015.07.08.
- LaGrone, Sam: Global Guided Missile Expansion Forcing U.S. Navy to Rethink Surface Fleet Size; <https://news.usni.org/2015/04/21/global-guided-missile-expansion-forcing-u-s-navy-to-rethink-surface-fleet-size>; 2016.06.09.
- LaGrone, Sam: Marines Not Planning On Additional JLTVs After First 5,500 Due to Looming ACV Costs; <http://news.usni.org/2015/08/26/marines-not-planning-on-additional-jltvs-after-first-5500-due-to-looming-acv-costs>; 2015.09.27.
- LaGrone, Sam: Pentagon Drops Air Sea Battle Name, Concept Lives On; <http://news.usni.org/2015/01/20/pentagon-drops-air-sea-battle-name-concept-lives>; 2015.03.19.
- LaGrone, Sam: Report: Japan Interested in Aegis Ashore for Ballistic Missile Defense; <http://news.usni.org/2014/09/16/report-japan-interested-aegis-ashore-ballistic-missile-defense>; 2015.02.22.
- LaGrone, Sam: Taiwan Kicks Off Domestic Attack Sub Program; <http://news.usni.org/2015/01/02/taiwan-kicks-off-domestic-attack-sub-program>; 2015.07.08.
- LaGrone, Sam: Taiwan Navy Takes Delivery of First Stealth 'Carrier Killer' Corvette; <http://news.usni.org/2014/12/24/taiwan-navy-takes-delivery-first-stealth-carrier-killer-corvette>; 2015.07.08.
- LaGrone: Marines Not Planning On Additional JLTVs After First 5,500 Due to Looming ACV Costs; <http://news.usni.org/2015/08/26/marines-not-planning-on-additional-jltvs-after-first-5500-due-to-looming-acv-costs>; 2015.09.27.
- Land 400: Seven success factors underpinning the plan to modernise Army's armoured fighting vehicle; <http://www.army.gov.au/Our-future/Projects/Project-LAND-400/Armoured-fighting-vehicles>; 2016.05.13.
- Larin, Viktor: Geopolitical Coordinates of Russia's Eastern Policy; <http://eng.globalaffairs.ru/number/Staying-On-Track-17703>; 2016.06.14.
- LAV-25 Light Armoured Vehicle; http://www.armyrecognition.com/us_army_wheeled_and_armoured_vehicle_uk/lav-25_8x8_light_armoured_vehicle_technical_data_sheet_specifications_pictures_video.html; 2015.09.29.
- LAV-25; http://www.military-today.com/apc/lav_25.htm; 2015.09.29.
- Leone, Dario: While B-2s deploy to the Asia-Pacific region, the U.S. is considering moving B-1 bombers to Australian soil; <http://theaviationist.com/2016/03/11/b1s-moving-to-the-pacific-alongside-b2s/>; 2016.03.31.
- Les compagnies du 2e REP; http://2rep.legion-etrangere.com/mdl/info_seul.php?id=113&idA=25&block=16&idA_SM=0&titre=les-compagnies-du-2e-rep; 2014.11.24.

- Light Armored Vehicle (LAV) Upgrade; <http://www.dote.osd.mil/pub/reports/FY2011/pdf/navy/2011lav.pdf>; 2015.09.29.
- Lin, Jeffrey - Singer, P.W.: Chinese Air Force Takes Delivery of New J-16 Strike Fighters; <http://www.popsci.com/blog-network/eastern-arsenal/chinese-air-force-takes-delivery-new-j-16-strike-fighters>; 2016.07.19.
- Liow, Joseph Chinyong: Trump's Asia policy, 2 months on; <http://www.straitstimes.com/opinion/trumps-asia-policy-2-months-on>; 2017.03.29.
- Lopez, C. Todd : Brigade combat teams cut at 10 posts will help other BCTs grow; <http://www.army.mil/article/106373/>; 2014.11.20.
- Losinger, John: F-16V Takes Flight; <http://www.f-16.net/f-16-news-article4987.html>; 2016.06.16.
- M1A2 Abrams SEP V3 main battle tank; <http://www.armyrecognition.com/united-states-army-heavy-armoured-vehicles-tank-uk/m1a2-abrams-sep-v-3-main-battle-tank-technical-data-sheet-specifications-pictures-video-11710154.html>; 2016.11.06.
- MAJOR FOREIGN HOLDERS OF TREASURY SECURITIES; <http://ticdata.treasury.gov/Publish/mfh.txt>; 2017.04.14.
- Majumdar, Dave: Russia's Su-35 Fighter vs. America's F-16 Fighting Falcon: Who Wins?; <http://www.americanmilitaryforum.com/forums/threads/russias-su-35-fighter-vs-americas-f-16-fighting-falcon-who-wins.525/>; 2016.06.16.
- Majumdar, Dave: Can China's New Destroyer Find U.S. Stealth Fighters?; <http://news.usni.org/2014/05/14/can-chinas-new-destroyer-find-u-s-stealth-fighters>; 2016.07.20.
- Majumdar, Dave: U.S. Marines to Retire Harrier Fleet Earlier Than Planned, Extend Life of Hornets; <http://news.usni.org/2014/11/03/u-s-marines-retire-harrier-fleet-early-planned-extend-life-hornets>; 2015.09.25.
- Majumdar, Dave: Vietnam's Plan to Deter China With Western Jets; <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/vietnams-plan-deter-china-western-jets-14893>; 2016.05.17.
- Making Our Military Strong Again; <https://www.whitehouse.gov/making-our-military-strong-again>; 2017.04.03.
- Malenic, Marina – Hardy, James; F-16V radar integration clears way for Taiwan upgrade; <http://www.janes.com/article/42231/f-16v-radar-integration-clears-way-for-taiwan-upgrade>; 2015.07.08.
- Malenic, Marina: USAF approves JASSM-ER FRP; <http://www.janes.com/article/47000/usaf-approves-jassm-er-frp>; 2015.03.28.
- Malenic, Marina: USMC to hurry Harrier phase-out, stretch Hornets to save USD1 billion; <http://www.janes.com/article/45885/usmc-to-hurry-harrier-phase-out-stretch-hornets-to-save-usd1-billion>; 2015.09.25.
- Malenic, Marina: USN remains committed to plans for 68 Triton UAVs; <http://www.janes.com/article/43677/usn-remains-committed-to-plans-for-68-triton-uavs>; 2015.03.31.
- Marine Corps Operating Concepts, Third Edition; <http://www.marines.mil/News/Messages/MessagesDisplay/tabid/13286/Article/111835/marine-corps-operating-concepts-3rd-edition.aspx>; 2015.09.24.
- MARINE CORPS UNIT DIRECTORY; <http://www.marines.mil/Units.aspx?srpage=2>; 2016.05.04.
- Marine Expeditionary Unit; <http://www.globalsecurity.org/military/agency/usmc/meu.htm>; 2015.09.24.
- Marine Rotational Force - Darwin (MRF-D); <http://www.globalsecurity.org/military/agency/usmc/spmagtd.htm>; 2016.05.13.
- McCarthy, Niall: Indonesian Waters Are the World's Most Dangerous; <https://www.statista.com/chart/1637/indonesian-waters-are-the-worlds-most-dangerous/>; 2016.03.17.
- Mehta, Aaron: Shrouded in Mystery, New Bomber Makes Waves; <http://www.defensenews.com/story/defense/air-space/strike/2015/01/18/air-force-bomber-industry/21805275/>; 2015.03.28.
- Mehta, Aaron: Trump's nuclear options: Upcoming review casts a wide net; <http://www.defensenews.com/articles/trumps-nuclear-options>; 2017.02.15.
- Memorandum for all Seventh Air Force Airmen; <http://www.7af.pacaf.af.mil/shared/media/document/AFD-150210-064.pdf>; 2016.03.31.
- Minghao, Zhao: How Washington Should Respond to the “Road and Belt”; <http://www.chinausfocus.com/finance-economy/how-washington-should-respond-to-the-road-and-belt/>; 2016.08.13.

- Minnick, Wendell: Navy Takes Lead in Taiwan Military Reshuffle; <http://www.defensenews.com/story/defense/naval/navy/2015/01/31/taiwan-navy-budget-personnel-defense-ministry/22573995/>; 2015.07.07.
- Misawa F-16s Practice to Deploy; <http://www.airforcemag.com/DRArchive/Pages/2016/March%202016/March%2029%202016/Misawa-F-16s-Practice-to-Deploy.aspx>; 2016.05.04.
- Mishra, Vivek: India-US joint strategic vision: Implications for the Indo-Pacific; <http://www.indiawrites.org/diplomacy/india-us-joint-strategic-vision-implications-for-the-indo-pacific/>; 2016.05.11.
- MISSION & VISION; <https://www.usarpac.army.mil/misvis.asp>; 2016.03.24.
- MISSION AND VISION; <https://www.usarpac.army.mil/196th/misvis.asp>; 2016.03.24.
- Mizokami, Kyle: Inside the New U.S.-Japan Defense Guidelines; <http://news.usni.org/2015/04/29/inside-the-new-u-s-japan-defense-guidelines>; 2016.05.03.
- Mizokami, Kyle: How Taiwan Would Defend Against a Chinese Attack; <http://news.usni.org/2014/03/26/taiwan-defend-chinese-attack>; 2015.07.07.
- Mizokami, Kyle: Inside the New U.S.-Japan Defense Guidelines; <http://news.usni.org/2015/04/29/inside-the-new-u-s-japan-defense-guidelines>; 2015.09.15.
- Mizokami, Kyle: Two Koreas, Three Navies; <http://news.usni.org/2014/05/08/two-koreas-three-navies>; 2016.04.20.
- Mogato, Manuel - Menon, Praveen: China maritime tensions dominate Southeast Asia summit; <http://www.reuters.com/article/2015/04/27/us-asean-summit-southchinasea-idUSKBN0N10BH20150427>; 2015.05.13.
- Moussalli, Marc: China Not Impressed with Obama's Asia Pivot; <http://www.internationalpolicydigest.org/2015/04/07/china-not-impressed-with-obama-s-asia-pivot/>; 2015.09.18.
- MQ-4C Triton; <http://www.navair.navy.mil/index.cfm?fuseaction=home.displayPlatform&key=F685F52A-DAB8-43F4-B604-47425A4166F1>; 2015.03.31.
- MRH90; <http://www.army.gov.au/Our-future/Projects/Aviation-projects/MRH90>; 2016.05.13.
- MSC Organization; <http://8tharmy.korea.army.mil/site/about/organization.asp>; 2016.04.21.
- MV-22 Osprey; <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/programs/aviation/mv-22-osprey>; 2015.09.27.
- Myers, Meghann: Army helicopters fly from Navy ships, test joint ops; <http://www.armytimes.com/article/20130905/NEWS/309050004>; 2014.11.24.
- North Korea asked Russia for Su-35 fighter jet supplies – reports; <http://tass.ru/en/world/770538>; 2016.04.10.
- North Korea 'executes' army chief of staff Ri Yong-gil; <http://www.bbc.com/news/world-asia-35543364>; 2016.04.23.
- North Korea 'ready to defend itself against US'; <http://www.bbc.com/news/world-asia-34493672>; 2015.11.30.
- North Korea; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kn.html>; 2017.03.25.
- North Korea's Kim Jong-un 'in H-bomb claim'; <http://www.bbc.com/news/world-asia-35060035>; 2015.12.22.
- Novichkov, Nikolai - Felstead, Peter: Russian Project 971 submarines to be armed with Kalibr missiles; <http://www.janes.com/article/59030/russian-project-971-submarines-to-be-armed-with-kalibr-missiles>; 2016.06.14.
- Novichkov, Nikolai: Russia developing Shtorm supercarrier; <http://www.janes.com/article/51452/russia-developing-shtorm-supercarrier>; 2016.06.14.
- Novichkov, Nikolai: Russian destroyer design revealed; <http://www.janes.com/article/51453/russian-destroyer-design-revealed>; 2016.06.14.
- Olson, Wyatt: Pacific Pathways: Army prepares new tack for deploying forces in Pacific; <http://www.stripes.com/news/pacific/pacific-pathways-army-prepares-new-tack-for-deploying-forces-in-pacific-1.280623>; 2014.11.24.
- Organization chart; <http://www.pacom.mil/Organization/OrganizationChart.aspx>; 2016.03.24.
- Organization; <http://www.army.mil/info/organization/>; 2016.12.11.
- Organization; http://www.public.navy.mil/nsw/Documents/NSWC_OrgChart.pdf; és Structure; <http://navyseals.com>; 2016.04.05.
- Organization; <http://www.usarj.army.mil/about/organization.aspx>; 2016.05.04.

- Osborn, Kris: Australian Navy Backs Off From F-35B Joint Strike Fighter; <http://www.defensetech.org/2015/07/10/australian-navy-cancels-order-for-the-f-35b-joint-strike-fighter/>; 2016.05.13.
- Osborn, Kris: Japan, S. Korea Buy Global Hawk Drone From US; <http://www.scout.com/military/warrior/story/1654523-japan-s-korea-buy-global-hawk-drone-from-us>; 2016.04.20.
- Our Organization; <http://www.2id.korea.army.mil/about/orgs.asp>; 2016.04.21.
- Overview of ASEAN-US Dialogue Relations; <http://www.asean.org/news/item/overview-of-asean-us-dialogue-relations>; 2015.09.17.
- Overview; http://www.mofa.go.jp/region/asia-paci/n_korea/abduction/; 2015. 12.10.
- PACAF Information; <http://www.pacaf.af.mil/Info.aspx>; 2017.03.31.
- PACAF units; <http://www.pacaf.af.mil/Info/PACAFUnits.aspx>; 2016.03.31.
- Paladin M109A7 155mm Artillery System, United States of America; <http://www.army-technology.com/projects/paladin-m109a7-155mm-artillery-system/>; 2014.11.21.
- Parameswaran, Prashanth: ASEAN 'Essential' to Upholding Asia's Rules, Says US Secretary of State; <http://thediplomat.com/2015/08/asean-essential-to-upholding-asias-rules-says-us-secretary-of-state/>; 2015.09.17.
- Philippine Air Force to acquire ammunition for FA-50 aircraft; <http://www.airforce-technology.com/news/newsphilippine-air-force-to-acquire-ammunition-for-fa-50-aircraft-4773771>; 2016.05.17.
- Philippine Air Force's FA-50 fighter acquisition programme moves ahead; <http://www.airforce-technology.com/news/newsphilippine-air-forces-fa-50-fighter-acquisition-programme-moves-ahead>; 2016.05.17.
- Philippines; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rp.html>; 2017.04.01.
- Putz, Catherine: Why Did Russia's Pivot to Asia Fail?; <http://thediplomat.com/2016/04/why-did-russias-pivot-to-asia-fail/>; 2016.06.14.
- Remarks By President Obama to the Australian Parliament, November 17, 2011; <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/11/17/remarks-president-obama-australian-parliament>; 2015.09.08.
- Rex Tillerson talks of a "historic moment" in relations with China; <http://www.economist.com/news/china/21719198-donald-trump-mulling-new-approach-rex-tillerson-talks-historic-moment-relations?zid=306&ah=1b164dbd43b0cb27ba0d4c3b12a5e227>; 2017.03.29.
- Ripley, Tim: US Marine rapid reaction unit deployed in five Middle East countries; <http://www.janes.com/article/47877/us-marine-rapid-reaction-unit-deployed-in-five-middle-east-countries>; 2015.09.24.
- Robson, Seth: Units in Europe, South Korea spared in Army cuts; <http://www.stripes.com/news/pacific/units-in-europe-south-korea-spared-in-army-cuts-1.357288>; 2016.03.24.
- Rowland, Ashley - Chang, Yoo Kyong: South Korea to shrink armed forces by a fifth in next 8 years; <http://www.stripes.com/news/pacific/south-korea-to-shrink-armed-forces-by-a-fifth-in-next-8-years-1.273293>; 2016.04.20.
- Royal Australian Air Force to acquire two more Airbus A330 MRTTs; <https://airbusdefenceandspace.com/newsroom/news-and-features/royal-australian-air-force-to-acquire-two-more-airbus-a330-mrttps/>; 2016.05.13.
- San Antonio Class Landing Platform Dock, United States of America; <http://www.naval-technology.com/projects/lpd17/>; 2016.07.18.
- Schubert, Steven - Purtill, James: US Marines begin arriving in Darwin in fourth rotation as part of US 'pivot' to the Asia-Pacific; <http://www.abc.net.au/news/2015-04-13/us-marines-arrive-darwin-us-pivot-amid-concern-tensions-china/6387444>; 2015.09.14.
- Schwartz, Norton A. & Greenert, Jonathan W.: Air-Sea Battle - Promoting Stability in an Era of Uncertainty; <http://www.the-american-interest.com/article.cfm?piece=1212>; 2015.03.25.
- Scott, Richard: First MH-60R helicopters delivered to Denmark; <http://www.janes.com/article/60282/first-mh-60r-helicopters-delivered-to-denmark>; 2016.05.13.
- SECURITY TREATY BETWEEN AUSTRALIA, NEW ZEALAND, AND THE UNITED STATES OF AMERICA; <http://www.austlii.edu.au/au/other/dfat/treaties/1952/2.html>; 2016.05.13.

- Shanker, Thom: Army's Plans to Relocate Gear Offer Map to Future Roles; http://www.nytimes.com/2012/07/28/us/armys-plans-to-relocate-gear-offer-roadmap-to-future-roles.html?_r=0; 2014.11.21.
- Sieg, Linda: Japan PM's 'stealth' constitution plan raises civil rights fears; <http://www.reuters.com/article/2013/05/02/us-japan-politics-constitution-idUSBRE94101D20130502>; 2015.02.13.
- Sikorsky postpones first flight of CH-53K King Stallion; <http://www.naval-technology.com/news/newsgearbox-problems-force-sikorsky-defer-first-flight-ch-53k-king-stallion-4624574>; 2015.09.27.
- Sim, Shuan: US-North Korea Diplomacy: Where We Stand After 20 Years Of Failed Talks, Nuclear Threats; <http://www.ibtimes.com/us-north-korea-diplomacy-where-we-stand-after-20-years-failed-talks-nuclear-threats-1773748>; 2015. 12.12.
- Singapore FTA; <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/singapore-fta>; 2015.09.15.
- Singapore; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sn.html>; 2016.05.18.
- Sisk, Richard: Most Army Brigades, Navy Planes Aren't Combat Ready: Leaders; <http://www.military.com/daily-news/2017/02/07/most-army-brigades-navy-planes-combat-ready-leaders.html>; 2017.02.20.
- Sjolín, Sara: Forget Somalia — this is the new sea piracy hot spot; <http://www.marketwatch.com/story/forget-somalia-this-the-new-sea-piracy-hot-spot-2015-10-07>; 2016.05.31.
- Smith, Jeffrey: Spartan Paratroopers jump across the equator, into Talisman Saber; <http://www.jber.af.mil/news/story.asp?id=123358759>; 2014. 11.24.
- Snow dragons; <http://www.economist.com/node/21561891>; 2016.08.13.
- South Korea Ramps Up Border Security After Landmine Attack; <http://www.defensenews.com/story/defense/2015/08/11/south-korea-ramps-up-border-security-after-landmine-attack/31452887/>; 2015. 12.08.
- Southeast Asia Maritime Law Enforcement Initiative; <http://www.state.gov/r/pa/pl/240798.htm>; 2016.05.17.
- Special Purpose Marine Air Ground Task Force - Crisis Response (SPMAGTF-CR); <http://www.globalsecurity.org/military/agency/usmc/spmagtf-cr.htm>; 2015.09.24.10.08.
- Standoff Land Attack Missile Expanded Response (SLAM ER); http://www.boeing.com/defense-space/missiles/slam/docs/SLAM-ER_overview.pdf; 2015.03.28.
- Strategy & vision; <http://www.pacaf.af.mil/Info/PACAFStrategyMission.aspx>; 2016.03.31.
- Structure du 1er régiment étranger de génie; http://1reg.legion-etrangere.com/mdl/info_seul.php?id=133&block=17&titre=les-compagnies; 2014.11.24.
- Structure; <http://navyseals.com/nsw/structure/>; 2016.04.05.
- Structure; <http://navyseals.com>; 2016.04.05.
- Structure; <https://www.marines.com/operating-forces/structure#meu>; 2015.10.08.
- Submarine Forces Pacific; <http://www.csp.navy.mil/>; 2017.03.25.
- Submarine Squadron 15; <http://www.csp.navy.mil/css15/Submarines>; 2016.03.25.
- Taiwan Relations Act; <https://www.congress.gov/bill/96th-congress/house-bill/2479>; 2017.03.20.
- Taiwan Strait 21 July 1995 to 23 March 1996; http://www.globalsecurity.org/military/ops/taiwan_strait.htm; 2016.07.22.
- Tan, Michelle: Army names inactivating combat aviation brigade; <http://www.armytimes.com/story/military/careers/army/2014/11/20/159th-aviation-brigade-inactivate/19322635/>; 2014.11.20.
- Tan, Michelle: South Korean troops form combined division with U.S. Army; <http://www.armytimes.com/story/military/2015/01/14/south-korean-troops-form-combined-division-with-us-army-2nd-infantry-korea-combined-division/21748841/>; 2016.03.24.
- Thailand-China continue to reinforce relations in all dimensions; <http://www.thaigov.go.th/index.php/en/government-en1/item/93939-93939>; 2016.05.18.
- The Full text of the 18th Presidential Inauguration Speech; <http://www.korea.net/Government/Briefing-Room/Presidential-Speeches/view?articleId=105853>; 2016.04.19.
- The largest container ports worldwide in 2014, based on throughput (in million TEUs); <http://www.statista.com/statistics/264171/turnover-volume-of-the-largest-container-ports-worldwide/>; 2016.03.17.

- The Operating Forces; <http://www.navy.mil/navydata/organization/orgopfor.asp>; 2016.07.13.
- The Trump administration's trade strategy is dangerously outdated; <http://www.economist.com/news/finance-and-economics/21717998-it-will-be-hard-deal-china-today-if-it-were-japan-1980s-trump?zid=306&ah=1b164dbd43b0cb27ba0d4c3b12a5e227>; 2017.03.29.
- The United States Seventh Fleet; <http://www.c7f.navy.mil/Portals/8/documents/7thFleetTwoPagerFactsheet.pdf?ver=2016-01-27-061248-087>; 2016.03.25.
- Thornberry, Mac: House Armed Services Committee Chairman: Here's how we will make America's military great again; <http://www.foxnews.com/opinion/2017/01/23/house-armed-serviced-committee-chairman-heres-how-to-will-make-americas-military-great-again.html>; 2017.02.20.
- Thornberry, Mac: House Armed Services Committee Chairman: Here's how we will make America's military great again; <http://www.foxnews.com/opinion/2017/01/23/house-armed-serviced-committee-chairman-heres-how-to-will-make-americas-military-great-again.html>; 2017.02.20.
- Tiezzi, Shannon: North Korea's Kim Jong-un Cancels Trip to Russia; <http://thediplomat.com/2015/04/north-koreas-kim-jong-un-cancels-trip-to-russia/>; 2015. 12.08.
- Tilghman, Andrew: The U.S. military is moving into these 5 bases in the Philippines; <http://www.militarytimes.com/story/military/2016/03/21/us-plans-use-five-new-bases-philippines/82072138/>; 2016.04.01.
- Townshend, Ashley: America First: US Asia Policy Under President Trump; <https://www.uscc.edu.au/analysis/america-first-us-asia-policy-under-president-trump>; 2017.03.29.
- Trade Deals That Work For All Americans; <https://www.whitehouse.gov/trade-deals-working-all-americans>; 2017.03.29.
- Trade in Goods with China; <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5700.html>; 2017.04.02.
- Trans-Pacific Partnership (TPP); <https://ustr.gov/tpp/>; 2015.09.15.
- Type 052D Kunming Class Destroyer - Chinese Navy - Luyang III Guided Missile Destroyer DDG – PLAN; <http://www.navyrecognition.com/index.php/component/content/article/165-chinese-navy-plan-destroyers-frigates/1448-type-052d-kunming-class-destroyer-china-chinese-navy-plan-guided-missile-destroyer-luyang-iii-052d-datasheet-pictures-photos-video-specifications.html>; 2016.07.20.
- U.S. - Korea Free Trade Agreement; <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/korus-fta>; 2015.09.15.
- U.S. Army Japan and I Corps (Forward); <http://www.usarj.army.mil/about/mission.aspx>; 2016.05.04.
- U.S. Army's 'Pacific Pathways' begins; <http://www.hawaiiarmyweekly.com/2014/09/05/u-s-armys-pacific-pathways-begins/>; 2014.11.24.
- U.S. Collective Defense Arrangements; <http://www.state.gov/s/l/treaty/collectivedefense/>; 2015.09.15.
- U.S. Marine Corps Forces Command (MARFORCOM); <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/organizations/operating-forces/us-marine-corps-forces-command-marforcom>; 2015.09.24.
- U.S. Marine Corps Forces Reserve (MARFORRES); <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/organizations/operating-forces/us-marine-corps-forces-reserve-marforres>; 2015.09.24.
- U.S. Marine Corps Forces Special Operations Command (MARFORSOC); <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/organizations/operating-forces/us-marine-corps-forces-special-operations-command-marforsoc>; 2015.09.24.
- U.S. Marine Corps Forces, Pacific (MARFORPAC); <https://marinecorpsconceptsandprograms.com/organizations/operating-forces/us-marine-corps-forces-pacific-marforpac>; 2016.03.31.
- U.S. Marine Corps Forces, Pacific; <http://www.marforpac.marines.mil/UnitHome/About.aspx>; 2016.03.31.
- U.S. Marines Corps declares the F-35B operational; <http://www.marines.mil/News/NewsDisplay/tabid/3258/Article/611657/us-marines-corps-declares-the-f-35b-operational.aspx>; 2015.09.25.
- U.S. Overseas Military Posture - Relative Costs and Strategic Benefits Research BRIEF; http://www.rand.org/pubs/research_briefs/RB9708.html; 2016.04.01.
- U.S. Pacific Command Guidance; <http://www.pacom.mil/Portals/55/Documents/USPACOM%20Mission%20Vision%20Guiding%20Principles.pdf>; 2016.03.17.

- U.S. Pacific Fleet advances Indo-Asia-Pacific regional maritime security and stability; <http://www.cpf.navy.mil/about/#commands>; 2016.03.24.
- U.S. Relations With North Korea; <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2792.htm>; 2015. 12.10.
- U.S. troops return to jungle training, use Oahu rain forest as part of Pacific pivot; http://www.japantimes.co.jp/news/2017/03/17/world/u-s-troops-return-jungle-training-use-oahu-rain-forest-part-pacific-pivot/#.WM07FIU1_IU; 2017.03.20.
- U.S.-India Joint Strategic Vision for the Asia-Pacific and Indian Ocean Region; <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/01/25/us-india-joint-strategic-vision-asia-pacific-and-indian-ocean-region>; 2016.05.11.
- Unmanned Combat Air System Demonstration; <http://www.navair.navy.mil/index.cfm?fuseaction=home.display&key=7468CDCC-8A55-4D30-95E3-761683359B26>; 2015.03.31.
- Unified Command Plan; <http://www.defense.gov/Sites/Unified-Combatant-Commands>; 2016.07.13.
- Unified Quest 2014: Deep Future Wargame; http://www.army.mil/standto/archive_2014-08-18/; 2014.11.21.
- United States; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/us.html>; 2017.04.15.
- Units and Commands; <http://www.eur.army.mil/organization/units.htm>; 2014.11.20.
- Units; <http://www.eielson.af.mil/AboutUs/Units.aspx>; 2016.03.31.
- Unmanned Carrier-Launched Airborne Surveillance and Strike System; <http://www.navair.navy.mil/index.cfm?fuseaction=home.display&key=A1DA3766-1A6D-4AEA-B462-F91FE43181AF>; 2015.03.31.
- US Army Plans to Cut 3 of 13 Aviation Brigades by 2019; <http://www.defensenews.com/article/20140304/DEFREG02/303040040/US-Army-Plans-Cut-3-13-Aviation-Brigades-by-2019>; 2014.11.20.
- US Navy Kicks Off Naval Engagement Activities with Vietnam; http://www.navy.mil/submit/display.asp?story_id=86422; 2016.05.17.
- USPACOM Area of Responsibility; <http://www.pacom.mil/AboutUSPACOM/USPACOMAreaofResponsibility.aspx>; 2016.03.17.
- Wasserbly, Daniel: Pentagon testers: JLTV hinders marine amphibious assault operations; <http://www.janes.com/article/48188/pentagon-testers-jltv-hinders-marine-amphibious-assault-operations>; 2015.09.27.
- Wasserbly, Daniel: US official: 40 LCSs sufficient for navy's 'presence' role; <http://www.janes.com/article/58588/us-official-40-lcss-sufficient-for-navy-s-presence-role>; 2016.06.09.
- Wilson, William T.: Market Solutions Should Be Central to U.S.'s Taiwan Policy; <http://www.heritage.org/research/reports/2014/08/market-solutions-should-be-central-to-uss-taiwan-policy>; 2015.07.06.
- Wong, Kristina: What's inside Congress's \$585B defense bill? ; <http://thehill.com/policy/defense/225815-house-senate-panel-releases-text-of-2015-defense-bill>; 2014.12.05.
- World; <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/xx.html>; 2017.04.15..
- Wroe, David: France wins \$50b contract to help build Australia's new submarines; <http://www.smh.com.au/federal-politics/political-news/france-wins-50b-submarine-contract-20160425-goeuxh.html#ixzz48XWM4ig4>; 2016.05.13.
- X-2 takes to the air; <http://www.combataircraft.net/2016/04/22/x-2-takes-to-the-air/>; 2016.05.06.
- Xu, Beina - Bajoria, Jayshree: The China-North Korea Relationship; <http://www.cfr.org/china/china-north-korea-relationship/p11097>; 2015.12.08.
- Yeo, Mike: U.S. Navy Growing P-8 Poseidon Operations in the Western Pacific; <https://news.usni.org/2015/03/02/u-s-navy-growing-p-8-poseidon-operations-in-the-western-pacific>; 2016.05.17.
- Zeihan, Peter: Analysis: Russia's Far East Turning Chinese; <http://abcnews.go.com/International/story?id=82969>; 2015.03.10.
- Zumwalt, James P: U.S.-Republic of Korea Alliance; <http://www.state.gov/p/eap/rls/rm/2012/06/191869.htm>; 2016.04.21.
- CV-22 Osprey Squadron headed for Japan; https://www.army.mil/article/148380/CV_22_Osprey_Squadron_headed_for_Japan; 2017.03.04.

Képek forrása

1. http://directaction.org.au/files/images/5546_obama-parliament-australia-b-11117-afp.jpg
2. <https://media.defense.gov/2016/Mar/31/2001509314/-1/-1/0/160323-F-AD344-093.JPG>
3. <http://www.naval.com.br/blog/wp-content/uploads/2016/07/RIMPAC-2016-navios-atracados-em-Pearl-Harbor-foto-2-USN.jpg>
4. <http://esq.h-cdn.co/assets/17/11/980x490/landscape-1489587931-tillersonmattis.jpg>
5. <https://www.army.mil/e2/c/images/2014/03/10/334918/original.jpg>
6. <http://www.abc.net.au/news/image/1701120-3x2-940x627.jpg>
7. <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/09/Andersenafb-parking-ramp-b-52s.jpg>
8. http://files.air-attack.com/MIL/f22/f22middleeast_4_20091221.jpg
9. <http://www.indianlink.com.au/wp-content/uploads/2015/02/Obama-Modi-2.jpg>
10. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/67/United_States_Navy_SEALs_175.jpg
11. <https://images7.alphacoders.com/336/thumb-1920-336881.jpg>
12. http://41.media.tumblr.com/tumblr_mas3hdLNWm1qlmscao1_1280.jpg
13. <http://www.doncio.navy.mil/uploads/0212YNR65464.jpg>
14. <http://www.aiirsource.com/wp/wp-content/uploads/2016/08/forty-warships-parade-at-sea-rim-1280x768.jpg>
15. <http://www.smh.com.au/interactive/2016/us-election-impact-australia/alliances/media/aircraftcarrier-mr.jpg>
16. <http://theaviationgeekclub.com/wp-content/uploads/2017/01/Stratotanker-1.jpg>
17. <https://www.google.hu/maps>
18. http://giaoduc.net.vn/Uploaded/xuanhien/2012_08_16/P_3C_Luc_luong_Phong_ve_Bien_NB.jpg
19. https://cdn-images-1.medium.com/max/2000/1*WCKJf30xS9_uW818hCJjGA.jpeg
20. <https://media.defense.gov/2016/Nov/29/2001672979/-1/-1/0/161128-F-XA522-409.JPG>
21. http://static.thanhnien.com.vn/uploaded/2014/tinnong.thanhnien.com.vn/pictures201408/hoanh_son/sachtrang-3a.jpg?width=600
22. http://2.bp.blogspot.com/-Js0SHg4Okq0/VoM6q69kMCI/AAAAAAAAABqc/dLIC267TcMg/s1600/p-1_08l.jpg
23. <http://natoassociation.ca/wp-content/uploads/2016/02/japan-navy-1.jpg>
24. <http://s4.reutersmedia.net/resources/r/?m=02&d=20150623&t=2&i=1058604209&w=644&fh=&fw=&ll=&pl=&sq=&r=LYNXMPEB5M11Z>
25. <http://www.seaforces.org/marint/Japan-Maritime-Self-Defense-Force/Submarine/Soryu-class-Dateien/image013.jpg>
26. <https://newsline.com/wp-content/uploads/2016/10/japan-pac-3-upgrade.jpg>
27. <https://i.ytimg.com/vi/G1e1IV7QvmA/maxresdefault.jpg>
28. http://www.mod.go.jp/asdf/special/download/wallpaper/KC-767/images/pic05_1440_900.jpg
29. http://blog-imgs-18.fc2.com/z/a/k/zakari/IMG_8535.jpg
30. <http://www.trbimg.com/img-589e22cf/turbine/ct-donald-trump-shinzo-abe-japan-meeting-20170210>

31. [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b8/U.S. Marines with Special Purpose Marine Air-Ground Task Force %28SPMAGTF%29 Crisis Response provide security while an MV-22B Osprey tiltrotor aircraft takes off during bilateral training between SPMAGTF Crisis 131028-M-KU932-077.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b8/U.S._Marines_with_Special_Purpose_Marine_Air-Ground_Task_Force_%28SPMAGTF%29_Crisis_Response_provide_security_while_an_MV-22B_Osprey_tiltrotor_aircraft_takes_off_during_bilateral_training_between_SPMAGTF_Crisis_131028-M-KU932-077.jpg)
32. <https://pbs.twimg.com/media/CvAtcpoUEAA0pcz.jpg>
33. <http://2.bp.blogspot.com/-jmmmsykH7pU/TfMYHDFUCzI/AAAAAAAAAEEE/M4t38n1GVvI/s1600/010713-f-1718K-011.jpg>
34. [http://fm.cncb.com/applications/cncb.com/resources/img/editorial/2015/08/21/102937092-North and South Korea border.1910x1000.jpg](http://fm.cncb.com/applications/cncb.com/resources/img/editorial/2015/08/21/102937092-North_and_South_Korea_border.1910x1000.jpg)
35. http://4.bp.blogspot.com/-dahI7vMlysQ/U4gWHOP4mgI/AAAAAAAAA9TU/tqydKfREEJE/s1600/14301765455_ddcbdfc0ac_b.jpg
36. <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/2a/00/51/2a00512d0b4465afa68c33eef9faf964.jpg>
37. <http://www.murdoconline.net/wordpress/wp-content/uploads/2013/03/got-falcons.jpg>
38. [http://www.armyrecognition.com/images/stories/asia/korea_south/main_battle_tank/k2/pictures1/K2 Black Panther main battle tank Hyundai Rotem South Korea Korean army military equipment defense industry 009.jpg](http://www.armyrecognition.com/images/stories/asia/korea_south/main_battle_tank/k2/pictures1/K2_Black_Panther_main_battle_tank_Hyundai_Rotem_South_Korea_Korean_army_military_equipment_defense_industry_009.jpg)
39. <https://pbs.twimg.com/media/C8S3DORUwAEZDDe.jpg>
40. <http://www.osan.af.mil/shared/media/photodb/photos/090611-F-0000F-003.JPG>
41. <https://www.ussc.edu.au/analysis/america-first-us-asia-policy-under-president-trump>
42. <http://news.usni.org/2014/03/26/taiwan-defend-chinese-attack>
43. <http://www.militaryphotos.net/forums/showthread.php?119827-Taiwanese-Military-Thread-Army-Navy-Air-Force-Marines-and-others/page4>
44. <http://www.janes.com/article/48422/images-confirm-era-fit-on-taiwan-s-cm11-tanks>
45. [http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/f/f0/Humvees National Day parade.jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/f/f0/Humvees_National_Day_parade.jpg)
46. http://s1105.photobucket.com/user/buglerbilly/media/hai_shin_ss791_taiwan_725_zps1556c608.jpg.html
47. http://2.bp.blogspot.com/-2ksW15T9bg8/U7CMCutl_mI/AAAAAAAh9k/cmbSn20cBDI/s1600/Taiwanese+Hsiung+Feng+III+Anti-Ship+Cruise+Missile+Coastal+Defence+System+%25282%2529.jpg
48. <http://economictimes.indiatimes.com/thumb/msid-50739508,width-640,resizemode-4/taiwan-navy-fast-attack-boats.jpg>
49. <http://journal-neo.org/wp-content/uploads/2015/09/856643433.jpg>
50. O'Rourke, Ronald: Zone (EEZ) Disputes Involving China: Issues for Congress; Congressional Research Service; 2014; 14.o.
51. [http://1.bp.blogspot.com/-pHvSmAmFAZ4/UPXnE-AJrI/AAAAAAAwk/-hJFE8gWPM8/s1600/Flanker+di+Australia+\(1\).jpg](http://1.bp.blogspot.com/-pHvSmAmFAZ4/UPXnE-AJrI/AAAAAAAwk/-hJFE8gWPM8/s1600/Flanker+di+Australia+(1).jpg)
52. <http://www.japantimes.co.jp/wp-content/uploads/2015/10/n-scsjapan-a-20151022.jpg>
53. <https://media.defense.gov/2010/Mar/13/152482/-1/-1/0/100313-M-4689B-024.jpg>
54. http://jacksonville.com/sites/default/files/styles/slideshow_640x360/public/field/image/567262_web1_JA_X_122316_02Littora.jpg?itok=h_nnYF-y

55. http://i.dailymail.co.uk/i/pix/2015/08/12/08/2B46C7CB00000578-3193971-image-a-2_1439365584228.jpg
56. https://ichef.bbci.co.uk/news/624/media/images/75075000/jpg/_75075514_75075513.jpg
57. http://archive.defense.gov/dodcmsshare/photoessay/2007-06/hires_070617-N-4207M-190b.jpg
58. <http://3.bp.blogspot.com/-By4KdcIDROM/U74SPYagahI/AAAAAAAAAYY/FU4vIx5Xdkg/s1600/325981-australian-army-at-puckapunyal.jpg>
59. <http://i.imgur.com/20QyImp.jpg>
60. http://media.defenceindustrydaily.com/images/SHIP_LHD_Canberras_Concept_Mission_UAV_Ig.jpg
61. <http://resources2.news.com.au/images/2015/07/15/1227442/650666-8d4b0968-2a95-11e5-896d-4d5d6060d7d1.jpg>
62. <https://theaviationist.com/wp-content/uploads/2014/12/RAAF-Hornet-Iraq-breakaway.jpg>
63. <https://acesflyinghigh.files.wordpress.com/2014/07/raaf-f-35a-lightning-ii-to-be.jpg>
64. <https://media.defense.gov/2014/Apr/09/2000788850/-1/-1/0/140403-M-DA009-022.JPG>
65. https://www.thenation.com/wp-content/uploads/2015/03/china_russia_economy_ap_img_0.jpg
66. <http://blogs.ft.com/the-world/files/2014/03/Ukraine-soldiers2.jpg>
67. <http://www.aworldin crisis.org/wp-content/uploads/2014/05/map-russia-china-gas-deal-2014.jpg>
68. <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/f3/4d/e3/f34de3862a67ede11d057d6f0751c180.jpg>
69. <http://oi39.tinypic.com/2qjca5d.jpg>
70. https://cdn.rbth.com/1280x720/web/in-rbth/images/2016-03/small/tass_9288673.jpg
71. http://cdn.hispantv.com/hispanmedia/files/images/thumbnaill/20160619/05303718_xl.jpg
72. https://htka.hu/wp-content/uploads/2016/07/Project_23000E.jpg
73. https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/03/kim_jong_un_crowd001-e1488901867771.jpg
74. http://www.armyrecognition.com/images/stories/asia/north_korea/missile_system/kn-08/KN-08_No-dong-C_Hwasong-13_ICBM_intercontinental_ballistic_missile_North_Korea_Korean_army_defense_industry_640_001.jpg
75. <http://static.news.zumst.com/images/43/2016/01/14/15e57d79ddcf4bfdabaf5c361e5d9ca4.jpg>
76. <http://i2.cdn.cnn.com/cnnnext/dam/assets/130307134506-01-nk-0307-horizontal-large-gallery.jpg>
77. http://www.csmonitor.com/var/ezflow_site/storage/images/media/content/2012/0104-nk/11362604-1-eng-US/0104-nk_full_600.jpg
78. <https://www.nknews.org/wp-content/uploads/2015/08/Unit-681-artillery-drill-Apr-2014-KCNA.png>
79. <http://alternathistory.org.ua/files/users/user913/mig29.jpg>
80. <http://i.imgur.com/RUVdkhG.jpg>
81. <http://i2.cdn.cnn.com/cnnnext/dam/assets/170407095908-xi-trump-3-exlarge-169.jpg>
82. http://cdn.static-economist.com/sites/default/files/images/print-edition/20160702_CNM957.png
83. <https://southfront.org/wp-content/uploads/2016/08/Chinese-aircraft-carrier-ex-Varyag-Chinese-Peoples-Liberation-Army-Navy-PLAN-j-15-aesa-J-15-Flying-Shark-Shi-Lang-OPERATIONAL.jpg>
84. <http://p7.qhimg.com/t01d52bb30c0205aeb9.jpg?size=1529x1080>
85. <http://img2.micaihu.net/uploads/2016/9/1118.jpg>
86. https://farm6.staticflickr.com/5185/14111103184_21a4f5d1f9_o.jpg

87. http://40.media.tumblr.com/08d78841bbd51090c521aedd7c6d2095/tumblr_ne9i88Uelv1txx6x7o2_1280.jpg
88. https://2.bp.blogspot.com/-8QIhr8jABwk/WCOu2IHuIvI/AAAAAAAAABPpg/SkDAn87aN9EvtsY1QfWkIvK_rJXGfjx_QCLcB/s1600/J20.jpg
89. <http://www.china-defense-mashup.com/wp-content/uploads/2010/07/pla-cyber.jpg>
90. <https://3.bp.blogspot.com/-psBbsTxvFA/VsQIbnd0PUI/AAAAAAAAABGyk/ndo97cGoV5Q/s1600/hq9missiles.jpg>
91. http://www.military-today.com/navy/jin_class.jpg
92. <http://www.japantimes.co.jp/wp-content/uploads/2017/03/f-chinadef-a-20170314.jpg>
93. <https://chinadailymail.files.wordpress.com/2015/01/20-china-df-21-missiles.jpg?w=750>
94. <http://www.ausairpower.net/PLA-AF/Xian-Y-20-Zhuhai-China-2014-DBignell-02.jpg>
95. <https://i.ytimg.com/vi/GzAZq8TyOR0/maxresdefault.jpg>
96. <http://pic.china-sd.com/NewsImg/2014-1-10/F201401101106201252314499.jpg>
97. <http://media.defense.gov/2011/Sep/21/2000216706/-1/-1/0/110913-F-BP133-124.JPG>
98. <http://www.dover.af.mil/shared/media/photodb/photos/111115-F-BO262-004.jpg>
99. https://www.wired.com/images_blogs/dangerroom/2012/11/120919-F-JQ435-965.jpg
100. <http://www.pacom.mil/exercises/vs2006/imagery/060618-N-8492C-212-h.jpg>
101. <http://picasaweb.google.com/boomixdx/USANAVY#5150530847663608898>
102. <https://news.usni.org/wp-content/uploads/2014/02/Screen-Shot-2014-02-03-at-3.38.37-PM.png>
103. <http://s3.reutersmedia.net/resources/r/?m=02&d=20141106&t=2&i=989464953&w=&fh=545px&fw=&ll=&pl=&sq=&r=LYNXMPEAA514O>
104. http://68.media.tumblr.com/48f0be0d145db73bf02bd7f45fcd110b/tumblr_oenyp0b3pJ1skaxu8o2_1280.jpg
105. <http://usarmy.vo.llnwd.net/e2/c/images/2014/10/22/368539/original.jpg>
106. <http://snagfilms-a.akamaihd.net/5d/75/302e11824f63aeec01b7a9ceff23/arm-1st-bct-korea-inactivationjpg>
107. <http://www.jber.af.mil/shared/media/photodb/photos/2013/08/130806-F-FC540-002.jpg>
108. https://scontent-vie1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.0-9/14457556_1178190702219356_7228630917255833899_n.jpg?oh=54bc33254bf1e572c0adb5e49bea09b8&oe=595B97A8
109. <http://hdscreen.me/walls/military/afghanistan-isaf-tarin-kowt-uh-2650984-3216x1606.jpg>
110. http://68.media.tumblr.com/a2fc9462e3795a4cec30d3610e45a68a/tumblr_od3dr5VMp01skaxu8o4_1280.jpg
111. https://static.dvidshub.net/media/thumbs/photos/1407/1457429/2000x1334_q95.jpg
112. <http://www.softairmania.it/threads/70767-Foto-Global-War-on-Terrorism-to-present/page5>
113. <http://www.buzzfortune.com/wp-content/uploads/2016/04/USS-Gerald-Ford-aircraft-carrier-2.jpg>
114. https://lh3.googleusercontent.com/-9bIJL7ME6Q/Rj2J7kznK4I/AAAAAAAAUWs/_IB5EXgLHbY/USS_Virginia.jpg
115. https://c2.staticflickr.com/6/5834/30378299996_3aef682979_o.jpg
116. <http://i.imgur.com/Et2L2t4.jpg>

117. <http://nns.huntingtoningalls.com/wp-content/uploads/2016/08/home-slider-Columbia-Class-nowords.jpg>
118. http://p0.ifengimg.com/pmop/2017/0223/3966E22E5BC95F3437F52505F3E9D2B98E4A5DF1_size74_w1280_h1009.jpeg
119. [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9c/F-A_18_Super_Hornet%2C_over_USS_Theodore_Roosevelt_\(CVN_71\).jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9c/F-A_18_Super_Hornet%2C_over_USS_Theodore_Roosevelt_(CVN_71).jpg)
120. http://68.media.tumblr.com/b4232e1bd414763f45c456f0d8a7c7ce/tumblr_nr831tTSWB1rrhyqfo1_1280.jpg
121. <http://theaviationist.com/wp-content/uploads/2013/04/F-35.jpg>
122. https://farm9.staticflickr.com/8763/17535809086_e25d4e54e5_b.jpg
123. <http://i2.cdn.turner.com/cnnnext/dam/assets/151026125810-b-2-high-def-3-full-169.jpg>
124. http://www.boeing.com/resources/boeingdotcom/defense/kc-46a_pegasus_tanker/images/gallery_new/kc46a_a_960x600.jpg
125. <http://cdn-www.airliners.net/aviation-photos/photos/6/3/6/2169636.jpg>
126. <http://i49.tinypic.com/r7qa75.jpg>
127. <http://www.aircraftrecognition.co.uk/images/Aircraft/Fast%20Jet/F-16/f-16-falcon-wallpaper-10-11197.jpg>
128. <http://dmn.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2012/05/Air-Force-JTACs-1280x852.jpg>
129. <http://4gwar.files.wordpress.com/2010/09/frifoto-usmc-guatamela.jpg>
130. <http://www.planephotos.net/photos/yubgb98wz88l2b4irj20.jpg>
131. <http://imageshack.us/f/213/080228m3661mdac004hr8.jpg/>
132. http://payload75.cargocollective.com/1/7/235174/3806413/USMC_Chaos_j_spread_web_2048.jpg
133. <https://thebaynet.s3.amazonaws.com/media/photos/gallery/575288da-b89c-4e98-8072-319f9eb48b5b.jpg>
134. <https://www.welt.de/img/politik/ausland/mobile105971499/6441351787-ci16x9-w1200/jm-militaer-BM-Bayern-Chonburi-jpg.jpg>
135. <http://www.magoda.com/wp-content/uploads/2015/03/H5W17521.jpg>
136. <http://wall.alphacoders.com/big.php?i=414043>